

**19. YY ENDÜSTRİ YAPILARININ KÜLTÜREL
MİRAS OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ:
TİRİLYE'DE ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ**

Elif ACAR BİLGİN

**T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**19. YY ENDÜSTRİ YAPILARININ KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ**

Elif ACAR BİLGİN

Doç. Dr. Özlem KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ
(Danışman)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

BURSA-2015

Her Hakkı Saklıdır

TEZ ONAYI

Elif ACAR BİLGİN tarafından hazırlanan “19.yy Endüstri Yapılarının Kültürel Miras Olarak Değerlendirilmesi: Tirilye'de Zeytinyağı Fabrikası Restorasyon Projesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Özlem KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

Başkan : Doç. Dr. Özlem KÖPRÜLÜ BAĞBANCI İmza
Uludağ Ü. Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Anabilim Dalı

Üye : Doç. Dr. M. Bilal BAĞBANCI İmza
Uludağ Ü. Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Anabilim Dalı

Üye : Doç. Dr. Aynur ÇİFTÇİ İmza
Yıldız Teknik Ü. Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Anabilim Dalı

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Ali Osman DEMİR
Enstitü Müdürü

.././....

U.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
 - görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
 - başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
 - atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
 - kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı
- beyan ederim.**

.././.....

Elif ACAR BİLGİN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

19. YY ENDÜSTRİ YAPILARININ KÜLTÜREL MİRAS OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE ZEYTİNYAĞI FABRİKASI RESTORASYON PROJESİ

Elif ACAR BİLGİN

Uludağ Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Özlem KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

Antik çağdan günümüze zeytin üretimi teknolojisinin gelişerek devam ettiği Akdeniz coğrafyasında ekonomisi zeytin üretimine dayalı yerleşimlerden biri de Mudanya ilçesine bağlı bir kıyı yerleşimi olan Tirilye'dir. Tirilye zeytin ve zeytinyağı üretimi ile dünyaca tanınmış, geçmişi boyunca ipekböcekçiliği, balıkçılık ve şarap üretimi önemli gelir kaynakları olmuştur. Zeytincilik günümüzde önemini hala korumaktadır.

Yüksek lisans tez çalışmasında, Tirilye'de yer alan ve 19.yy'ın ikinci yarısında inşa edildiği tahmin edilen Rumlardan kalan zeytinyağı fabrikası korunması gerekli kültürel mirasın bir parçası sayılan endüstri mirası bir yapı olarak incelenmiştir.

Tezin birinci bölümünde dünyada ve Türkiye'deki endüstrileşme süreci, Türkiye endüstrileşmesinde Bursa'nın yeri, zeytinciliğin Bursa'daki gelişimi konuları anlatılmıştır. Daha sonra endüstri mirası kavramının tanımı, kapsamı, korunması gerekli kültür mirasının bir parçası olan endüstri mirası yapılarının korunması ile ilgili tüzükler ve kuruluşlar ile bu binaların yeniden kullanımına dair örnekler incelenmiştir. Son olarak da, Tirilye'deki zeytinyağı fabrikası ve ek binalarının mimari analizi yapılmış, analitik rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri çizilmiş, raporları hazırlanmıştır. Son bölümde, yasal koruma altındaki fabrikanın, endüstri mirası olarak tanımı, değerinin anlaşılması, tarihinin araştırılması, belgelenmesi, korunması, tanıtımının yapılması ve günlük yaşama yeniden kazandırılmasını sağlayacak öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri mirası, koruma ve restorasyon, Tirilye, yeniden kullanım, zeytinyağı fabrikası.

2015, xii + 152 sayfa.

ABSTRACT

MSc Thesis

EVALUATION OF INDUSTRIAL HERITAGE OF 19th CENTURY AS CULTURAL HERITAGE: TIRILYE OLIVE OIL FACTORY RESTORATION PROJECT

Elif ACAR BİLGİN

Uludağ University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Architecture

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Özlem KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

Tirilye a coastal hometown located in the west of Mudanya town of Bursa city in the Mediterranean Basin where the olive production technology continues to develop from antiquity to the present. Olive and olive oil of Tirilye was world-renowned, sericulture, fisheries and wine production were important sources of income throughout the past. Olive production still has importance today.

In this master thesis, Tirilye olive oil factory which is handed down from Greeks and built in the second half of 19th century approximately was analyzed as an industrial heritage, a part of cultural heritage.

In the first part of thesis, industrialization period in the World and Turkey, the place Bursa in industrialization period of Turkey and development of olive production in Bursa were explained. The concept, definition and content of industrial heritage, committees and chartes about conservation of industrial heritage and examples of re-use of them were studied. Finally, architectural analyze, measured drawings, restitution and restoration projects and reports were prepared for olive oil factory and its additional buildings. In the last part, recommendations were developed for legally protected factory, such as definition as an industrial heritage, understanding the value of it, researching the history, documentation, conservation, promotion and reintegraiton to daily life.

Key words: Industrial heritage, conservation and restoration, Tirilye, , adaptive re-use, olive oil factory.

2015, xii + 152 pages.

TEŞEKKÜR

Tez konusunun belirlenmesine, tezin yürütülmesine katkılarının yanı sıra Uludağ Üniversitesi'nde göreve başladığımdan zamandan itibaren gösterdiği sevecen, dostça tavrı için danışman hocam Sayın Doç. Dr. Özlem Köprülü Bağbancı'ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, değerli öneri ve katkılarından dolayı Sayın hocalarım Doç.Dr.Aynur Çiftçi ve Doç.Dr. M.Bilal Bağbancı'ya sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca katkıları ve destekleri için tüm hocalarıma, meslektaşlarıma, arkadaşlarıma, aileme, eşime, özellikle eğitim hayatımın her aşamasında beni destekleyen ablama ve en çok da varlığıyla güç veren yaşı küçük yüreği büyük oğluma teşekkür ederim.

Arazi çalışmaları sırasında çalışma olanakları sağladıkları için Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi üyelerine, kamu çalışanlarına, sıcak karşılamaları ve yardımları için bütün Tirilye halkıyla yürekten teşekkür ederim.

Elif ACAR BİLGİN

.../.../.....

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE ENDÜSTRİLEŞME.....	4
2.1. Endüstri Devrimi ve Dünyadaki Gelişimi.....	4
2.2. Osmanlı Dönemi’nde Endüstrileşme Süreci.....	5
2.3. Cumhuriyet Dönemi’nde Endüstrileşme Süreci.....	9
2.4. Bursa Kenti ve Endüstrileşme Süreci.....	10
3. ENDÜSTRİ MİRASI KAVRAMI.....	14
3.1. Endüstri Mirası Tanımı ve Kapsamı.....	14
3.2. Endüstri Mirasının Korunması İle İlgili Uluslar Arası Örgütler ve Tüzükler.....	17
3.3. Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesi.....	18
3.4. Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesine Yönelik Örnekler.....	23
4. TÜRKİYE’DE VE BURSA’DA ZEYTİNCİLİĞİN GELİŞİMİ.....	34
4.1. Zeytinyağı Üretim Teknolojisinin Gelişimi.....	36
4.2. Türkiye ve Bursa’da Zeytincilik.....	43
5. TİRİLYE: TARİHİ VE EKONOMİSİ.....	51
5.1. Tirilye’nin Konumu ve Coğrafi Özellikleri.....	51
5.2. Tirilye Adı.....	52
5.3. Tirilye’nin Tarihi.....	53
5.4. Demografik Yapı ve Mübadele.....	55
5.5. Tirilye Zeytini ve Tirilye’nin Ekonomisi.....	58
6. TİRİLYE ZEYTİNYAĞI FABRİKASI YERLEŞKESİNİN MİMARİ ANALİZİ ...	61
6.1. Fabrika Yerleşkesinin Konumu ve Tarihçesi.....	62
6.2. Rölöve.....	67
6.2.1. Zeytinyağı Fabrikası.....	67
6.2.1.1. Plan Özellikleri.....	68
6.2.1.2. Cephe Özellikleri.....	91
6.2.1.3. Yapım Tekniği ve Yapı Malzemeleri.....	98
6.2.1.4. Yapıdaki Bozulmalar.....	99

6.2.2. Marangozhane (Sabunhane / İmalathane Binası)	102
6.2.2.1. Plan Özellikleri	103
6.2.2.2. Cephe Özellikleri	111
6.2.2.3. Yapım Tekniği ve Yapı Malzemeleri	116
6.2.2.4. Yapıdaki Bozulmalar	116
6.3. Restitüsyon.....	117
6.3.1. Fabrika Yerleşkesinin Dönemsel Gelişimi	118
6.3.2. Zeytinyağı Fabrikası Restitüsyonu	126
6.3.3. Sabunhane (İmalathane / Marangozhane) Restitüsyonu.....	128
6.4. Restorasyon Projesi.....	130
6.4.1. Tirilye Zeytinyağı Fabrikasının Endüstri Mirası Olarak Değerlendirilmesi	130
6.4.2. Koruma Sorunları ve Koruma Yaklaşımı	133
6.4.3. Yeni İşlev Önerisi	135
6.4.4. Zeytinyağı Fabrikası Restorasyon Projesi	137
6.4.5. Sabunhane Restorasyon Projesi	140
7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ	143
KAYNAKLAR	145

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler	Açıklama
ha	Hektar
m	Metre
m ²	Metrekare
TL	Türk Lirası

Kısaltmalar	Açıklama
BTSO	Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi)
TICCIH	The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage (Uluslararası Endüstri Mirasını Koruma Komitesi)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü)
ICCROM	International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (Uluslararası Kültürel Varlıkları Koruma Araştırma Merkezi)
ICOHTEC	International Committee for the History of Technology (Uluslararası Teknoloji Tarihi Komitesi)
SHOT	Society for the History of Technology (Teknoloji Tarihi Topluluğu)
NEKTAR	Europäischen Netzwerk der Kultur der Arbeit
E-FAITH	European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage (Avrupa Endüstri ve Teknoloji Mirası Dernekleri Federasyonu)
AIA	The Association for Industrial Archaeology (Endüstri Arkeolojisi Derneği)
DOCOMOMO	DOcumentation and COnservation of Buildings, Sites and Neighbourhoods of the MOdern MOvement (Modern Mimarlığın Tek veya Kentsel Ölçekli Örneklerinin Belgelenmesi ve Korunması)
ERIH	The European Route of Industrial Heritage (Avrupa Endüstri Mirası Güzergâhı)
TOFAŞ	Türk Otomobil Fabrikası Anonim Şirketi
UZK	Uluslararası Zeytin Konseyi
IOOC	International Olive Oil Council (Uluslararası Zeytin Konseyi)
UZZK	Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
Z. S.S.Ü.P.T.K.	Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Merinos Fabrikası	12
Şekil 2.2. İpek-İş Fabrikası	12
Şekil 3.1. Adatepe Zeytinyağı Müzesi, 2010	23
Şekil 3.2. Adatepe Zeytinyağı Müzesi – sonsuz vidalı ahşap pres, 2010	24
Şekil 3.3. Agia Paraskevi, Endüstriyel Zeytinyağı Üretimi Müzesi	25
Şekil 3.4. Sparta “Zeytin ve Yunan Zeytinyağı Müzesi – ahşap baskı	25
Şekil 3.5. Sparta “Zeytin ve Yunan Zeytinyağı Müzesi – zeytinyağı sabunları	26
Şekil 3.6. Hasköy Tersanesi ve Lengerhane - Endüstri Müzesi	26
Şekil 3.7. İstanbul Rahmi Koç Müzesi’nde zeytinyağı fabrikası sergisi, buhar kazanı	27
Şekil 3.8. İstanbul Rahmi Koç Müzesi’nde zeytinyağı fabrikası sergisi, buhar enerjisini hareket enerjisine dönüştüren buhar makinesi ve taş değirmen	28
Şekil 3.9. İstanbul Rahmi Koç Müzesi’nde zeytinyağı fabrikası sergisi, taş değirmen ve hidrolik presler	28
Şekil 3.10. İstanbul Silahtarağa Elektrik Santrali – Santralistanbul Müzesi	29
Şekil 3.11. Umurbey Mahallesi’nde İpek Fabrikası	30
Şekil 3.12. Umurbey Mahallesi’nde İpek Fabrikası-TOFAŞ Anadolu Arabaları Müzesi	30
Şekil 3.13. Bursa Merinos Enerji Müzesi	31
Şekil 3.14. Lage Tuğla Fabrikası Müzesi	32
Şekil 3.15. Lage Tuğla Fabrikası Müzesi – tuğla üretimi atölye çalışması	32
Şekil 3.16. Völklingen Demir Fabrikası Müzesi, Saarland, Almanya	33
Şekil 3.17. Zollverein, Almanya	34
Şekil 4.1. Zeytinin Akdeniz'deki yolculuğu	35
Şekil 4.2. Dünyada zeytin yetişen yerler	35
Şekil 4.3. Zeytinyağı işliği 2. evresinin restitüsyonu	36
Şekil 4.4. Zeytinyağı işliği ve depoların havadan genel görünümü	37
Şekil 4.5. Zeytini ezmekte kullanılan Canalis et Solea – taş değirmen	38
Şekil 4.6. Zeytini ezmekte kullanılan Mola Oleria – taş değirmen	38
Şekil 4.7. Zeytini ezmekte kullanılan Trapetum – taş değirmen	39

Şekil 4.8. Zeytinyağı çıkarmada kullanılan ahşap kaldıraçlı baskı	39
Şekil 4.9. Zeytinyağı çıkarmada kullanılan sonsuz vidalı ahşap pres	40
Şekil 4.10. Üç gözlü yağ ayırıştırma düzeneği	41
Şekil 4.11. Kontinü sistemle zeytinyağı üretimi	41
Şekil 4.12. Zeytinyağının tortulardan arındırıldığı filtre düzeneği	42
Şekil 4.13. Türkiye'de zeytin üretilen yerler	45
Şekil 4.14. Bursa'da zeytinyağı satıcıları	47
Şekil 4.15. Gemlik'te erken modern yağhane	49
Şekil 5.1. Mudanya yol haritası	51
Şekil 5.2. Roma Döneminde Bithynia Eyaleti sınırları ve kentleri	53
Şekil 5.3. Tirilye'de zeytincilik	60
Şekil 6.1. 1939 yılında Tirilye'den askere gidenler	61
Şekil 6.2. Tirilye	62
Şekil 6.3. Tirilye hava fotoğrafı	63
Şekil 6.4. Tirilye haritası	63
Şekil 6.5. Vaziyet planı	65
Şekil 6.6. Kadastro sınırları ve mülkiyet durumu	66
Şekil 6.7. Tirilye'de zeytinyağı fabrikası	67
Şekil 6.8. Zeytinyağı Fabrikası zemin kat planı (+1.50m kotu planı)	69
Şekil 6.9. Zeytinyağı Fabrikası zemin kat / ara kat planı (+3.50m kotu planı)	69
Şekil 6.10. Z01 Yağhane – taş değirmen, hidrolikler, hidrolik presler	70
Şekil 6.11. Z01 Yağhane – giriş kapısı, hidrolik presler, ahşap ofis	70
Şekil 6.12. Beton tezgah üzerinde hidrolik presler ve değirmen – plan	71
Şekil 6.13. Beton tezgah üzerinde hidrolik presler ve değirmen – kesit	71
Şekil 6.14. Zeytinin ezilip hamur haline getirildiği değirmen	72
Şekil 6.15. Ahşap tekne içinde değirmen taşları	72
Şekil 6.16. Elektrikle çalışan ve değirmeni döndüren düzenek	73
Şekil 6.17. Hidroliklere su gönderen pompa	73
Şekil 6.18. Hidroliklere su gönderen pompa ve presleri kaldıran hidrolikler	74
Şekil 6.19. Hidrolik presler	74

Şekil 6.20. Hidrolikler üzerinde üreticiyi gösteren damga	75
Şekil 6.21. Hidrolik presler üzerinde üreticiyi gösteren damga	75
Şekil 6.22. Z01 Yağhane zeminine gömülü olan zeytinyağı saklama küpü	76
Şekil 6.23. Z01 Yağhane zemininde zeytinyağı ayrıştırma sarnıcı	76
Şekil 6.24. Z02 Filtre odası – zeytinyağı filtreleme düzeneği	77
Şekil 6.25. Z02 Filtre odası – filtreden geçen zeytinyağının depolandığı metal tanklar	78
Şekil 6.26. Zeminde zeytinyağı ayrıştırma sarnıcı	78
Şekil 6.27. Z03 Sıcak su tankı	79
Şekil 6.28. Z03 Sıcak su tankı ve arkasında fabrikanın bacası	80
Şekil 6.29. Z04 Buhar kazanı mekanı ve giriş kapısı	81
Şekil 6.30. Buhar enerjisi üreten buhar kazanı	81
Şekil 6.31. Bahçede bulunan ve buhar kazanına su gönderen soğuk su tankı	82
Şekil 6.32. Z05 Makine dairesi	83
Şekil 6.33. Z06-101 Yazıhane	84
Şekil 6.34. Z07 Hol	85
Şekil 6.35. Z08 Zeytinyağı ayrıştırma – beton havuzlar (polima)	86
Şekil 6.36. Bahçe zemininde karasu havuzları	87
Şekil 6.37. Z09 - Z10 Depolar	88
Şekil 6.38. Z11 Lavabo – Z12 Hela	89
Şekil 6.39. Z13 Duş	89
Şekil 6.40. Z14 Hol – Z15 Hela	90
Şekil 6.41. 101 Pirina deposu	91
Şekil 6.42. Zeytinyağı fabrikası kuzeybatı cephesi	92
Şekil 6.43. Kuzeybatı cephesi – 1.bölüm – Z01 Yağhane	92
Şekil 6.44. Kuzeybatı cephesi – 2.bölüm - Z04 Buhar kazanı	93
Şekil 6.45. Kuzeybatı cephesi tuğla saçak detayı	94
Şekil 6.46. Kuzeydoğu cephesi	95
Şekil 6.47. Kuzeydoğu cephesi – bahçe zemininde karasu havuzları	95
Şekil 6.48. Güneydoğu cephesi	96
Şekil 6.49. Güneydoğu cephesi – müstemilatlar	97

Şekil 6.50. Güneydoğu cephesi	97
Şekil 6.51. Marsilya'dan ithal çatı kiremidi	98
Şekil 6.52. Marangozhane	102
Şekil 6.53. Bodrum kat planı	103
Şekil 6.54. Bodrum kat	104
Şekil 6.55. Marangozhane zemin kat planı	105
Şekil 6.56. Zemin kat – marangozhane	106
Şekil 6.57. Bahçeden girilen Z02 mutfak	107
Şekil 6.58. Bahçeden ulaşılan koridor ve koridordan girilen ıslak hacimler	107
Şekil 6.59. Z09 - Z10 İşçi yatakhaneleri	108
Şekil 6.60. Bahçe duvarına bitişik inşa edilen işçi yatakhanesi	108
Şekil 6.61. Birinci kat planı	109
Şekil 6.62. Marangozhane birinci kat – yaşama ve oda	110
Şekil 6.63. Marangozhane birinci kat	110
Şekil 6.64. Marangozhane kuzeybatı cephesi	111
Şekil 6.65. Kuzeybatı cephesi	112
Şekil 6.66. Güneybatı cephesi	113
Şekil 6.67. Güneybatı cephesi	113
Şekil 6.68. Güneydoğu cephesi	114
Şekil 6.69. Güneydoğu Cephesi	114
Şekil 6.70. Z02 mutfak duvarında demir kılıç	115
Şekil 6.71. Z03 koridor duvarında demir kılıç	115
Şekil 6.72. 19.yy'ın ikinci yarısında yağhane ve tamamlanmamış değirmenin duvarları	118
Şekil 6.73. Gemlik Umurbey'de Rumlar'dan kalma yağhane – günümüzde zeytin deposu	119
Şekil 6.74. Yağhane zemin kat planında tuğla kademelerin yeri	120
Şekil 6.75. Tuğla kademeler ve önünde zemine gömülü küplerin kapakları	120
Şekil 6.76. Değirmenin Yarım Kalan Duvar Örgüsü	121
Şekil 6.77. Gemlik-Engürücük Köyü – kontinü yağ fabrikasında eski makineler	121
Şekil 6.78. Agia Paraskevi'de bulunan fabrika ve un değirmeni	122

Şekil 6.79. 19.yy sonu 20.yy başı	123
Şekil 6.80. 20.yy'ın ikinci ilk yarısı	124
Şekil 6.81. 1940'lardan sonra	125
Şekil 6.82. 1970'lerden sonra	126
Şekil 6.83. Zeytinyağı Fabrikası IV. dönem restitüsyonu	127
Şekil 6.84. İmalathane Zemin Kat Restitüsyonu (Sabunhane/Marangozhane)	129
Şekil 6.85. İmalathane Birinci Kat Restitüsyonu (Sabunhane/Marangozhane)	130
Şekil 6.86. Gemlik Umurbey'de zeytin deposu - Rumlar'dan kalma yağhane	131
Şekil 6.87. Gemlik, Umurbey'de kontinü sistemle üretim yapan bir fabrika	131
Şekil 6.88. Gemlik, Umurbey'de geleneksel sistem üretim aletleri	132
Şekil 6.89. Gemlik, Tuzla Çiftliği'nde yeni binada sergilenen değirmen ve hidrolikler	132
Şekil 6.90. Gemlik, Engürücük Köyü'nde yeni binada sergilenen değirmen	132
Şekil 6.91. Yeni işlev yerleşim planı	136
Şekil 6.92. Zeytinyağı fabrikası restorasyon projesi – zeytinyağı müzesi planı	138
Şekil 6.93. Tirilye Sahilinde Bulunan Ahşap Baskı, 2014	139
Şekil 6.94. İstanbul Rahmi Koç Endüstri Müzesi Girişinde Müzenin Maketi	139
Şekil 6.95. İstanbul Rahmi Koç Endüstri Müzesi Zeytinyağı Fabrikası Sergisinde Üretimi Sürecini Gösteren Pano	140
Şekil 6.96. Marangozhane (sabunhane) restorasyon projesi – zemin kat satış birim	141
Şekil 6.97. Marangozhane (sabunhane) restorasyon projesi - 1.kat ofis	142

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 4.1. Dünya zeytin üretimi (bin ton) (Karabulut 2013).....	45
Çizelge 4.2. 2013 yılı üretim miktarları (ton).....	46
Çizelge 4.3. Bursa ili kültür arazisinin kullanım durumu (ha)	49
Çizelge 4.4. Kültür arazinin kullanım biçimleri	50
Çizelge 5.1. Tirilye'de 19. yy'ın sonunda nüfus dağılımı	56
Çizelge 5.2. Tirilye'de yıllara göre nüfus (1935-2008).....	57
Çizelge 5.3. 2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre ilçe nüfusu.....	58

1. GİRİŞ

Problemin Tanımı

Bursa kentinin Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olması, kentteki kültür varlıklarının korunması ve restorasyonu ile ilgili çalışmaların daha çok günümüze kadar ulaşmış olan Osmanlı Dönemi'ne ait dini ve ticari anıtsal yapıların üzerine yoğunlaştırmıştır. Hanlar Bölgesi, Sultan Külliyesi ve Cumalıkızık Köyü'nün 2014 yılında Dünya Mirası Listesi'ne girmesiyle beraber Osmanlı Dönemi Bursa'sı tarihi merkezleri daha da önem kazanmıştır.

Bursa'nın endüstri mirası ile ilgili yapılmış tek akademik çalışma Elif Özlem Oral'ın 2004 yılında tamamladığı "Bursa'daki İpek Fabrikaları ve İpekçilikle İlgili Endüstri Mirasının Korunması" isimli doktora tezidir. Bursa'da restorasyonu tamamlanmış, yeniden işlevlendirilmiş endüstri mirası yapılar da bulunmaktadır.

Türkiye'nin endüstrileşmesi ve modernleşmesinin uygulama alanlarından biri olan Bursa'da farklı türlerde endüstri mirası olarak tanımlanabilecek yapılar bulunmaktadır. Geleneksel yöntemle üretim yapan zeytinyağı fabrikası (yağhane) gibi yapılarla ilgili koruma ve restorasyon çalışmaları yeterli düzeyde olmadığı gibi geleneksel yöntemle üretimden modern üretim yöntemlerine geçiş yakın zamanlarda gerçekleştiği için bu yapılar ve üretim araçlarının değeri yeterince anlaşılmamıştır. Korunması gerekli veya korumaya değer ürünler olarak hak ettikleri ilgiyi görememektedir.

Zeytinin Bursa'nın ekonomisi ve kültürü içindeki yeri ve önemi, zeytinin eski tarihi ve geleceğe aktarılması gereken bir kültür ürünü olduğu göz önünde bulundurularak, Bursa'nın endüstri mirası yapılarından biri olan Tirilye'de bulunan zeytinyağı fabrikası çalışma konusu olarak seçilmiştir.

Tirilye hakkında daha önce yapılmış akademik çalışmalar geleneksel konut dokusu ve anıtsal yapıları konu edinmiştir. Bu çalışmalardan biri İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü'nde, 1985 yılında Osman Ayradilli tarafından hazırlanan "Zeytinbağı'nda (Tirilye) Şehircilik Araştırmaları" konulu mimarlık yüksek lisans tezidir. İkincisi; Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, 1995 yılında Berrin Akgün tarafından hazırlanan "Zeytinbağı (Trilye)'ndeki Eski Sivil Mimarlık Örneklerinin Belgelenmesi" konulu mimarlık yüksek lisans tezidir. Üçüncüsü; Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde, 2009 yılında Burçe Tokuş tarafından hazırlanan "Mudanya Zeytinbağı Eski Pazar Caddesi'nde Tarihi Dokunun Analizi ve Rehabilitasyon Önerisi" konulu mimarlık yüksek lisans tezidir. Diğer bir çalışma da Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, 2009 yılında Serdar Aksöyek tarafından hazırlanan "Zeytinbağı (Trilye) Kemerli (Panagia Pantobasilissa) Kilise" konulu sanat tarihi doktora tezidir. Tirilye'nin endüstri mirası yapılarıyla ilgili akademik çalışma henüz bulunmamaktadır.

Çalışmanın Amacı

Günümüzde, endüstri mirası olarak tanımlanan üretim yapıları da korunması gerekli kültür varlıkları kapsamında ele alınmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Bursa kentinin endüstri mirası yapılarını görünür kılmak, bu konuda farkındalık yaratma çabalarına katkı sunmaktır. Akdeniz zeytin kültürünün günümüzde hala yaşamakta olduğu, Bursa'nın Mudanya ilçesine bağlı Tirilye'de, bu kültürün bir simgesi ve taşıyıcısı olan, geleneksel üretim sürecinde kullanılan teknik donatılarını hala bünyesinde barındıran ve 15 yılı aşkın bir süredir atıl durumda kalmış bir zeytinyağı fabrikası (yağhane) bulunmaktadır.

Bu nedenle bu tez çalışmasında, Zeytinyağı Fabrikası'ndaki geleneksel zeytinyağı üretim tekniklerini gösteren makinalarının ve mimari ürün olarak yapının belgelenmesi, korunması ve kent hayatına yeniden kazandırılmasını sağlayacak önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın Kapsamı

Çalışma kapsamında Tirilye Zeytinyağı Fabrikası ve Sabunhane binalarının yanı sıra yerleşke içinde yer alan ve üretimi destekleyen müştemilatlar da ele alınmıştır. Farklı parsellerde bulunmalarına ve maliklerinin de farklı olmasına rağmen endüstri mirasının bütüncül bir yaklaşımla korunması gerektiğinden yerleşkenin tamamı ele alınmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Tez çalışmasında dünyada ve Türkiye’de endüstrileşme süreçlerinin anlatıldığı ve endüstri mirasının tanımının yapıldığı teorik bölümler literatür taraması sonrası yazılı ve görsel kaynaklar kullanılarak hazırlanmıştır.

Tirilye Zeytinyağı Fabrikası’nın mimari analizi ve koruma projelerinin hazırlanması ise tezin alan çalışmasını oluşturmaktadır. Binanın plan, kesit, cephe krokileri çizilmiş, ölçümü ise haritacılık işlerinde de kullanılan Total Station isimli ölçü aleti ile yapılmıştır. Rölöve bu ölçüm sonuçlarına göre çizilmiştir. Detaylar ise elle ölçü alınarak çizilmiştir. Yapının ayrıca malzeme, bozulma ve tarihsel araştırmalar doğrultusunda dönem analizleri hazırlanmıştır.

Yapının restitüsyon projesi hazırlanırken Tirilye Zeytinyağı Fabrikası yerleşkesinin tarihsel gelişimini gösteren dönem analizleri ve restitüsyon çizimleri, tapu kayıtları, yapıların analitik rölöveleri, kullanıcılar, yapıların sahipleri ve yapılar hakkında bilgi sahibi Tirilyeliler’in verdikleri bilgiler ve benzer dönem yapıları dikkate alınmıştır.

Yapıya yeni işlev önerisi yapıların fiziksel durumu, kent içindeki yeri ve önemi, yerleşimin ihtiyaçları dikkate alınarak belirlenmiştir. Yeni işlevin gereklikleri ve yapıdaki bozulmaların onarımına yönelik olarak restorasyon projeleri hazırlanmıştır.

2. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ENDÜSTRİLEŞME

2.1. Endüstri Devrimi ve Dünyadaki Gelişimi

Endüstri kelimesi büyük ölçekli üretimi ifade eden bir kavramdır. Endüstri devrimi de kendiliğinden gelişen bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Endüstri devriminin sonuçları 19.yy ve 20.yy boyunca toplumu şekillendirmiş olup, küresel sonuçları geleceği belirlemeye devam etmektedir (<http://www.erih.net/industrial-history/europe.html> 2015).

Endüstri devrimi, Batılı akademik çalışmalarda genel olarak daha ilkel üretim tekniklerini eskimiş hale getiren, onların yerini alan makineli üretim şeklinde tanımlanmaktadır (Quataert 2013b). Sözcük olarak “Endüstri Devrimi” ilk kez İngiliz ekonomisti Arnold Toynbee tarafından kullanılmıştır. 18.yy’da İngiltere’de teknolojik gelişim ve üretim süreçlerinin dönüşümü şeklinde yaşanan bir süreci ifade eder. 18.yy’da İngiltere’de başlayan Endüstri Devrimi, 19.yy başlarından itibaren diğer Avrupa ülkelerine, Amerika’ya yayılmış, 20.yy başlarında da Japonya ve Rusya kendi endüstri devrimlerini yaşamaya başlamıştır (Köksal 2005).

18.yy boyunca İngiltere’de buhar gücünün kullanılması, buhar motorlarının ve buharlı makinelerin tasarlanması, mekanik dokuma makinalarının üretimi, ilk buharlı geminin yapılması, ilk buharlı dokuma fabrikasının kurulması, demirin üretildiği yeni fırınların yapılması gibi teknolojik gelişmeler yaşanmıştır. İngiltere’nin sahip olduğu yaygın demiryolu ağı ve su yolu olarak kullanılan nehirlerin varlığı ulaşım ve iletişimi daha da kolaylaştırmıştır. Böylelikle, İngiltere’de endüstri devrimini yaratacak koşullar hazırlanmıştır. Savaşların azalmasıyla nüfus artmış, tarım toplumu kentlere göç ederek sanayi toplumuna dönüşmeye başlamıştır (Köksal 2005).

18.yy’ın ikinci yarısında ilk kez İngiltere’de ortaya çıkan ve daha çok Batı Avrupa’ya yayılan Endüstri Devrimi, yeni teknolojiler, yeni işçi örgütlenmeleri, su ve buhar gücünün

kullanımıyla ortaya çıkan fabrika gibi yeni bina türleri ve yeni yerleşim modelleri meydana getirmiştir. Endüstri öncesi tarım toplumunun yerini yeni çalışma koşulları olan endüstri toplumu almıştır (Cossons 2012).

Teknolojinin gelişmesiyle değişen üretim biçimleri, fabrika mimarisini de üretim sürecine göre şekillendirmeye başlamıştı. Erken dönem sanayi yapıları kagir yığma strüktürlü ve ahşap döşemeli, çok katlı olarak inşa ediliyordu. 18.yy'da da buharlı makinelerinin büyük boyutlu olması nedeniyle büyük açıklıklara ihtiyaç duyulmuş, yapı malzemeleri ve yapım sistemleri gelişerek geniş açıklıklı mekanlar tasarlanmaya başlanmıştır. Fabrikalara zaman içinde konutlar, eğitim yapıları, rekreasyon alanları vb. eklenmesiyle endüstri yerleşkeleri oluşmuştur. Bunlardan bazıları günümüzde endüstri mirası olarak Dünya Mirası Listesi'ne de girmiştir. 20.yy'da üretimde bant sistemlerinin kullanılmaya başlanması ile mevcut fabrikalar tekrar yetersiz hale gelmiştir. Betonarme ve asma sistemlerin kullanılmasıyla beraber, üretim yapıları yeni ihtiyaçlar doğrultusunda şekillenmeye devam etmiştir (Köksal 2005).

İngiltere'de başlayan ve Batı Avrupa'ya yayılan Sanayi Devrimi'nden, Avrupa, Japonya ve Kuzey Amerika dışında kalan ve kapitalist olmayan üretim tarzlarının egemen olduğu bölgeler daha çok etkilenmiştir. Bu ülkeler tarımsal ürünleri ihraç eden, mamul malları ithal eden ekonomilere dönüşmüşlerdir (Pamuk 2007).

Endüstrileşme, 18.yy'da başlayan ve günümüzde de hala devam etmekte olan bir süreçtir. Değişen ve gelişen üretim araçları ve üretim tarzı, yani toplumun alt yapısı, mimarinin de bir parçası olduğu üst yapısını da değiştirmeye devam etmesiyle bu süreci sürdürmektedir.

2.2. Osmanlı Dönemi'nde Endüstrileşme Süreci

18.yy'da Osmanlı toplumunun çoğu kırsalda yaşamakta, tarımla (hububat, sebze, meyve, zeytin) ve hayvancılıkla uğraşarak geçimlerini sağlamaktaydı. Bu yy'da yerli ve

uluslararası pazarda talep artınca büyük ölçekli üretim yapanların sayısı artmış ve böylece tarımda ticarileşme başlamıştır. 18. yy sonuna kadar taşımacılıkta su yolları kullanılmış, 18.yy sonunda buhar makinesinin icadıyla kalyonların ve yelkenli gemilerin yerini buhar gücüyle çalışan gemiler almış, nehir taşımacılığında da devrim yaşanmıştır. Tarım alanları su yoluyla kolayca ulaşılabilen bölgelerde yoğunlaşmışken (örneğin, Ege kıyıları) 19.yy'da tarım alanları genişlemeye başlamış ve iç kesimlere doğru yayılmıştır. 19.yy'da aynı zamanda modern tarım araçlarının kullanımı da artmıştır. Buharlı gemiler, 19.yy'da ticaretteki büyümenin hem nedeni hem de sonucu olmuştur. Buharlı gemilerin yanaşabileceği derin ve geniş limanlara gereksinim duyulmuş, liman kentlerinin gelişmesi hızlanmıştır. 19.yy ortalarına kadar kara taşımacılığı insan ve hayvan gücüne dayalıyken, demiryollarının çoğalması da kara ulaşımında bir devrim yaratmıştır. Uluslararası ticarete hizmet eden liman kentleri ortaya çıkmış, kentlerde sağlık ve altyapının gelişmesiyle özellikle 19.yy'da liman kentleri hızla büyümüşür. 18. ve 19.yy boyunca Osmanlı ticareti uluslararası ve iç ticaret olarak ikiye ayrılmış, uluslararası ticaret iç ticarete göre daha fazla iken daha önemsiz olmuştur. 19.yy'ın ilk yarısında buharlı gemiler ve demiryolları sayesinde ulaşımın gelişmesi, Osmanlı ticaretinin de ilerlemesini sağlamıştır (Quataert 2013a).

Osmanlı Devleti'nin 19.yy'a kadar ekonomi politikası "lonca"lar üzerinden yürütülmüştür. Loncalar hem mal hem hizmet üreten, çeşitli idari işlevleri olan, malların arzı, vergilerin hesaplanması ve toplanması gibi işleri yürüterek devletin üretim üzerinde denetimini mümkün kılmıştır (Quataert 2013b). 18.yy'da ve öncesinde devletin birçok yerinde ve başkent İstanbul'da, Yeniçeriler loncaların dolayısıyla halkın çıkarlarını devlete ve elitlere karşı korumak için lonca üyesi olmuşlar veya loncalarla birlikte hareket etmişlerdir (Quataert 2013a).

Osmanlı Dönemi imalat sektörüne ilişkin tarih yazıcılığına bakıldığında, sektörün daha çok kentsel alanlardaki üretim ve lonca faaliyetleri üzerinden değerlendirilmesi anlayışı yaygın olmuştur. Oysa gerçekte Osmanlı'da hem kentsel hem kırsal alanda loncalara bağlı olmayan, devlet tarafından kontrol edilmeyen, vergiye tabi tutulmadığı için kayıt altına

alınmayan çeşitli imalat faaliyetleri var olmuştur. 19.yy'da loncalar gerilediği için imalat sektörünün de gerilediği öne sürüldüğü, loncalara bağlı olmayan endüstriyel faaliyetlerin ise göz ardı edildiği görülmektedir. (Quataert 2013b).

19.yy'da reformcu devlet adamları, lonca politikasını terk ederek serbest ticarete geçmeye çalışmışlardır. Osmanlı imalat sektörünü çok zengin ve alternatif kaynaklar inceleyerek aktaran Quataert'e göre, devletin ekonomi politikalarının dönüm noktası 1826'da Yeniçeri Ocakları'nın kapatılması olmuştur. Çünkü lonca ayrıcalığını koruyan silahlı güç yok olmuş ve böylece devlet serbest ticareti geliştirebilmiştir. Avrupa ülkelerinin rekabeti karşısında Osmanlı imalat sektörü yeterince mekanize olamasa da üretim düzeyleri artmış, iç pazara yönelik tekstil üretimine (dokuma, boyama, baskı, halı, dantel, ham ipek ihracatı) ağırlık verilmiştir. (Quataert 2013b). Osmanlı Devleti'nde tarım ekonomisi ağırlıklı olmak üzere sanayi büyük ölçüde tüketim ürünleri üzerine yoğunlaşmıştı. Mevcut kuruluşlar iç talepleri karşılamak üzere üretim yapıyordu. Tarım, dokuma, seramik, dericilik gibi hafif sanayi alanlarında işçi sayısı az olan küçük işletmeler vardı (Kopar 2013).

Tekstil ürünleri 19.yy başından itibaren endüstri devriminin sürükleyici sektörü olmuştur (Boratav 2014). Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin daha çok tarıma dayalı olması ve 1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Antlaşması ile yabancılara ayrıcalıklar tanınması, Osmanlı Devleti'ni Endüstri Devrimini yaşayan Avrupa'nın açık pazarı haline getirmiştir. 19.yy'ın sonlarında dışardan gelen ürünlerin rekabetine karşılık gösterememişlerdir. Ulusal bir sanayi de kurulamadığından Osmanlı Devleti zamanla dışa bağımlı hale gelmiştir (Kopar 2013). Osmanlı Devleti tekstil ürünleri bakımından kendi kendine yeten bir konumda iken 19.yy sonuna gelindiğinde iç tüketimin %80-90'ının ithal mallarla karşılar duruma gelmiştir (Boratav 2014).

Osmanlı Devleti, 19.yy'da Avrupa'dan borç almaya, bürokrasi ve ordusunu dış borçlarla finanse etmeye başlamıştır. Dış borçların ödenmesi için alacaklılardan oluşan bir konsorsiyum olan Duyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla Avrupa, Osmanlı ekonomisini kontrol eder duruma gelmiştir. Osmanlı ekonomisi üzerindeki bu etki, Avrupalı

yatırımcıları Osmanlı Devleti'ne çekmiş, ulaşım, altyapı gibi alanlarda yabancı sermaye yatırımları çoğalmıştır (Quataert 2013a). Dış borçlanmalar, Duyun-u Umumiye, yabancı sermayeye tanınan ve giderek artan ayrıcalıklar, Osmanlı Devleti'ni yarı sömürge haline getirmiştir (Boratav 2014).

19. yy başlarında ekonomisinin tarıma ve ilkel teknolojilerle imalata dayalı olan Osmanlı Devleti bu yy boyunca dünya kapitalizmine açılma sürecine dahil olması, Avrupa ile ticaretin artması ve yabancı sermaye yatırımları ile ilerlemiştir. Bu süreç dünya konjonktürüne ve devletin özgül koşullarına göre farklılık göstermiştir. Osmanlı Devleti'nde 1820-1853 yılları arası dış ticaret genişlemiş, 1854-1876 yılları arasında dış borçlanma ile ekonomik bağımlılık artmış, 1880-1896 yılları arasında durgunluk yaşanmış, 1896-1914 yılları arasında ise iktisadi büyüme gerçekleşmiştir (Pamuk 1985). 1908-1922 yılları arası devrim ve savaş yılları olmuştur. İktisadi olarak da ulusal bir kapitalizme yöneliş hakim olmuş fakat Türk burjuvazisinin yani yerli bir sermayenin sanayide değil de ticarete gelişmiş olması en büyük engel olmuştur (Boratav 2014).

Ticaret ve Ziraat Nezareti, 1913 ve 1915 yıllarında İstanbul ve İzmir başta olmak üzere, Manisa, Bursa, İzmit, Karamürsel, Bandırma ve Uşak'ta sanayi sayımları yaparak, sayımın sonuçları 1917 yılında yayımlanmıştır. Bu sayımlara göre;

- Osmanlı ülkesinde temel sanayi kurulmamıştır. Sanayide kullanılan makineler yurt dışından ithal edilmiştir. Sadece İzmir'de yer alan dört fabrika (İsigonis D. İmalathanesi / Rankin ve De Mas / Rays Biraderler / Kalohretas K. Ve Şürekası) buhar makinesi, içten yanmalı motor, un, sabun, yağ, havlı ve makarna fabrikaları tesisatı üretmektedir.
- Osmanlı sanayi yakın pazar (iç pazar) için tüketim malları üretmektedir. Şeker, kağıt, iplik gibi hammaddeler ithal edilmektedir. Örneğin, üretilen pamuk yurt dışına ihraç edilmekte, iplik ithal edilerek dokuma sanayinde kullanılmaktadır.

Osmanlı sanayi, maden üretimi ve tarımsal üretimle bütünleşmemiştir. Osmanlı Devleti bir yandan Avrupa'nın pazarı haline gelmiş bir yandan da maden ve tarım ürünleri Avrupa sanayisinin bütünleyici birer parçaları olmuştur (Ökçün 1997).

2.3. Cumhuriyet Dönemi'nde Endüstrileşme Süreci

Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet'e genel olarak dünya pazarlarına ve yabancı sermayeye açık, tarıma ve küçük ölçekli imalatçılığa dayalı bir iktisadi durum miras kalmıştır (Pamuk 1985). Osmanlı Devleti'nden devralınan sanayinin yetersiz olması, sanayinin serbest gelişimini sağlayacak sermaye birikiminin olmaması, kısıtlı kaynakların özel kesim içinde dağıtılarak verimliliğin azalabileceği kaygısı gibi nedenlerden dolayı devletin sanayiye müdahale etme gereksinimi duyduğu düşünülmektedir (Kopar 2013).

1923 yılında yeni bir devlet –“Türkiye Cumhuriyeti”- kurulmuş olmasına rağmen 1923-1929 yılları arasında iktisat politikaları savaş ve devrim yılları dönemiyle benzerlik göstermektedir. 1923-29 yılları arası iktisadi olarak “açık ekonomi koşullarında yeniden inşa” dönemi olmuştur. Bu dönemde yerli ve milli burjuvazi oluşturulması anlayışı devam etmiştir. Yerli sermaye ile yabancı sermaye ortaklığındaki yatırımlar desteklenmiştir (Boratav 2014).

Cumhuriyet Dönemi'nin endüstrileşme yaklaşımı devletin kuracağı sanayi tesisleri ile kaynakların etkin şekilde kullanımını sağlamıştır. Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında ekonominin yeniden yapılandırılmasına yönelik girişimler olmuş, 1923 yılında yapılan İktisat Kongresi'nde ulusal ve liberal bir iktisat politikası eğilimi öne çıkmış ve bu çerçevede Teşvik-i Sanayi Kanunu ile dış ticarete önlemler alınmış, sanayi bankaları kurulmuştur (Kopar 2013).

Korumacılık ve devletçilik ilkelerinin belirleyici olduğu 1930-1939 yılları arası Türkiye Cumhuriyeti için ilk sanayileşme dönemidir. devletçilik ilkelerine göre ilk düzenlemeler

daha önce ithal edilen ve “üç beyazlar” olarak ifade edilen kumaş, şeker ve un sektörlerinde yapılmıştır (Boratav 2014). 1930’lu yıllarda dünya ekonomisi gerilerken Türkiye’de korumacı anlayışın benimsenmesi ve iç pazara yönelik sanayileşmeye ağırlık verilmesi olumlu sonuçlar doğurmuştur (Pamuk 2007).

2.4. Bursa Kenti ve Endüstrileşme Süreci

Anadolu toprakları 13.yy’da hem doğu ile batı arasında hem de Arap ülkeleri ile Avrupa arasında yapılan ticarete anayol olmuştur. 14.yy’da İran’da İlhanlı Devleti’nin çökmesi ve (1335) Batı Anadolu’da Osmanlıların ortaya çıkmasıyla (1300-1360) ticaretin merkezi Batı Anadolu’ya kaymış, böylece Bursa, Anadolu’nun en önemli ticaret merkezi konumuna gelmiştir. Doğu Akdeniz ticaretinin en önemli merkezi olan İstanbul ve Galata’daki Venedik, Ceneviz ve Floransalı tüccarlar için Bursa, doğu mallarını satın almak ve Avrupa yünülerini satmak için en yakın pazar konumunda olmuştur. İstanbul, 1453’te fethedilip Osmanlı Devleti’nin başkenti olduktan sonra Bursa devletin ana ticaret merkezlerinden biri olmaya yüz yıl daha devam etmiştir (İnalcık 2014). Arabistan, Hindistan ve Çin’den gelip Avrupa ülkelerine gidecek olan ipek, baharat ve diğer doğu malları için bir depo konumunda olan Bursa hem Osmanlı ekonomisi hem de uluslararası ticaret açısından önemli bir üretim ve ticaret merkeziydi (Aktar 1996).

1516-17’de Halep alınınca Tebriz’den Halep’e giden ticaret yollar da Osmanlıların kontrolüne geçmiştir. İran ipeği ticareti Bursa’nın gelişmesinin ve zenginliğinin temelini oluşturmuştur (İnalcık 2014). 19.yy’a kadar Osmanlı devletinin iktisat politikasına piyasada malların bol ve ucuz olarak bulunmasını sağlayan *iaşe* (provizyonizm) ilkesi egemen olmuştur. 19.yyın ikinci yarısından itibaren Endüstri Devrimi’nin de etkisiyle devlet ve ekonomi arasındaki ilişkiler değişmeye başlamıştır (Aktar 1996).

19. yy’a kadar Bursa, doğudan ipek kumaşın geldiği, boyanıp ihracatının yapıldığı bir ticaret merkezi olmuştur. 19. yy’ın ikinci yarısından itibaren Endüstri Devrimi Bursa’yı da

etkilemiş, büyük bir sanayi atılımı gerçekleşmiş ve ülkenin ipek fabrikalarının büyük bir bölümü Bursa'da açılmıştır (Kaplanoğlu 2011). Osmanlı Devleti için teknolojik anlamda ilk sıçrama, Fransa'nın Lyon kentindeki dokumacıların bulduğu mekanik yolla kozadan iplik çekme makinelerinin (filatür) Bursa'da da kurulmaya başlanması olmuştur. Bursa, 1840'lardan itibaren Lyon için hammadde üreten bir kent haline gelmiştir (Aktar 1996). Bursa'da kozalardan ipliği buhar gücüyle çalışan makinelerle çeken ilk filatür fabrikası 1838'de açılmıştır (Aydın 2007). 19.yy'da ipek fabrikalarından başka yağhane ve un fabrikaları da açılmıştır (Kaplanoğlu 2011).

Bursa valilerinden Ahmet Vefik Paşa döneminde, 1861'de Mudanya yolu genişletilerek ve uzatılarak Çekirge, Gemlik ve Kütahya yolları ile birleştirilmiş, böylece Marmara Denizi'ne ulaşım kolaylaşmıştır. İstanbul ile denizyolu ulaşımının gelişmesi için çalışmalar yapılmış, 1865'te Gemlik'ten, 1871 yılında da Mudanya İskelesi'nden deniz seferleri başlamıştır. 1892'de 41km ve 780m uzunluğundaki ve Fransa-Belçika ortaklığında bir şirket tarafından işletilen Bursa-Mudanya demiryolu hattı resmen açılmıştır. 1904 yılında ilk kez "Fraissinet" adlı bir şirket Mudanya ile Marsilya arasında, ayda iki kez olmak üzere seferler başlatmıştır (Kaygalak 2006).

I. Dünya Savaşı'nda Fransa ile Osmanlı Devleti'nin farklı saflarda yer alması Bursa ile Lyon arasındaki ticareti durdurmuş, büyük oranda yabancı sermayeye ait olan ve yoğunlukla azınlıkların çalıştıkları ipek fabrikalarının bir kısmı kapanmıştır. Bu dönemde imalat evlerde devam etmiştir (Aktar 1996). 1915 Sanayi Sayımlarında Bursa'da iplik, ham ipek, ipek dokuma fabrikaları yanı sıra 60 kadar mancınıklı ev ile 1917'de evlerde yaklaşık 1400 adet dokuma tezgahı bulunduğu belirtilmiştir (Ökçün 1997).

Cumhuriyet'in kurulmasından sonra da Bursa'da ipekçilik faaliyetleri devam etmiş, Bursa endüstrisinin temelinde yine ipekçilik yer almıştır. Cumhuriyet'in farklı dönemlerinde uygulanan farklı ekonomi politikaları ve genel olarak ipekçiliğin dünyadaki durumu Bursa'yı da etkilemiştir.

Bursa'nın ipek üretimini elinde bulunduran yabancı sermaye 1923 Mübadelesi sonucu nüfus değişimi ile ülkeyi terk etmişler, onların yerini Milli Mücadele'de hizmet veren emekli subaylar ve yeni kurulan Cumhuriyet rejiminin yönetici kadrosuna yakın kişiler doldurmuştur. Dünyada 1929 yılında yaşanan ekonomik krizden sonra devletçilik ilkesinin benimsendiği dönem başlamıştır. 1933'te yürürlüğe giren *Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı* ile Bursa'da Gemlik Suni İpek ve Merinos fabrikaları açılmış, yurt dışına hammadde ve yarı mamul mal ihraç eden Bursa tekstil sanayisi, Türkiye ulusal pazarı için üreten bir yapıya bürünmüştür (Aktar 1996).

Şekil 2.1. Merinos Fabrikası
(Kaplanoğlu ve Balkan 2009)

Şekil 2.2. İpek-İş Fabrikası
(Kaplanoğlu ve Balkan 2009)

1950 yılında değişen iktidarla beraber ekonomide liberal politikalar benimsenmeye başlamıştır. 1950-1960 yılları arasında altyapı yatırımları dışında devlet tarafından yatırım yapılmamış, özel sektör desteklenmiştir. Bu dönemde dünyada ve Türkiye’de (ve Bursa’da) ipek üretiminde sorunlar artmış, suni ipek ve sentetik iplik kullanımı bu sektörün gerilemesine neden olmuştur. Bursa’da ipek endüstrisindeki teknolojik gerilik de bu durumun nedenlerinden biridir. Bursa’daki ipek fabrikalarının mahalle içlerinde yer almasından dolayı taşıma maliyetleri artmış, bu sorun 1970’lere kadar devam etmiştir. 1960-1980 yılları arasında özel sektör için teşvikler devam etmiş, Bursa’da organize sanayi bölgesinin kurulmasıyla sanayi ivme kazanmıştır. Suni ipeğe dayalı dokuma sanayi 1960lı yıllarda da artmaya devam etmiş, sentetik ve polyester iplik üretiminde Bursa pilot bölge olmuş, iplik üretimine paralel olarak boya, apre ve emprime teknikleri gelişmiştir. Suni ipek ve sentetik iplik kullanımının artması ve Türkiye’de ipekböceği ve yaş koza üretiminin dünyanın gerisinde kalması nedeniyle doğal ipek sanayi oldukça azalmıştır. Günümüzde Bursa koza Tarım Satış Kooperatifler Birliği ipekböceği tohumu üretimi ve koza alımlarını hala sürdürmekte, üretilen ham ipeğin tamamı halı dokumacılıkta kullanılmaktadır (Aydın 2007).

19.yy’da ipek fabrikalarının kurulması, 20. yy’da Cumhuriyet Dönemi kamu ve özel sektör yatırımları ile kurulan sanayi tesisleri ile ülke ekonomisinin gelişmesinden önemli bir rol oynamıştır. Günümüzde ise Bursa’nın ekonomisi ağırlıklı olarak tekstil, otomotiv, makine-metal imalatı, tarım esaslı sanayi ve gıda, mobilya sektörlerine dayalıdır. Gıda sektörüne bakıldığında yaş meyve ve sebze yanı sıra meyve suyu, süt ve süt ürünleri, konserve, konsantre salça ve dondurulmuş gıda üretimi alanlarında bölge ve ülke ekonomisinde önemli bir yeri bulunmaktadır (Anonim 2015).

3. ENDÜSTRİ MİRASI KAVRAMI

3.1. Endüstri Mirası Tanımı ve Kapsamı

“İnsanların temel ihtiyaçlarını üretmek için kullandıkları araçların, bilgi ve tecrübenin ve üretim sürecinde birbirleri ile kurdukları bütün ilişkilerin, üretim ve yaşama yöntemlerinin tümüne birden üretim tarzı denir. Üretim tarzı, toplumun manevi, siyasi, düşünsel yaşamının da temelidir. Üretim tarzının değişmesi, bütün toplumsal sistemin değişmesi demektir. Toplumların ilerlemesinin tarihi, üretim tarzlarının ilerlemesinin tarihidir.” (Akdere 2010).

18.yy sonlarına doğru İngiltere’de başlayan, 19.yy ve 20.yy başlarına kadar tüm coğrafyalara yayılan Endüstri Devrimi’yle birlikte değişen üretim tarzı, üretimin gerçekleşeceği mekanların değişimini de beraberinde getirmiştir. Endüstri Mirası kavramı Endüstri Devrimi ile değişen üretim tarzının mekana yansımalarının bir sonucu olarak ortaya çıkan yapıların ve üretim araçlarının kültürel bir değer olarak ifadesidir.

Kültürel mirasın korunması kavramı yok olma tehdidi altındayken ortaya çıkar. Endüstri mirasının kavramı da bu şekilde ortaya çıkmıştır. Avrupa’da 20.yy’ın ikinci yarısında teknolojinin gelişmesiyle beraber sanayinin yenilenme ihtiyacı doğmuş, daha eski endüstri binaları yıkılma tehdidiyle karşılaşmıştır. Endüstriyel mirasın kökeninde teknolojik gelişmelere duyulan merak ve ilgi yer almaktadır (Kıraç 2001).

Endüstri mirasının Türkiye’de fark edilmesi 20.yy sonlarında gerçekleşmiştir. 1970’lerde ortaya çıkan bütünleşik koruma yaklaşımı endüstri mirası yapıların korunmasında etkili olmuştur. Endüstri mirası ülkemizin endüstrileşme sürecine eklenmesi, endüstrileşme

sürecinin birer göstergesi, mimarlık mirasının ve sosyal, kültürel ve tarihsel sürekliliğin bir aşamasıdır ¹ (Kıraç 2001).

ICOMOS Türkiye tarafından 2013 yılında hazırlanan Mimari Mirası Koruma Bildirgesi'nde endüstri mirası “endüstriyel üretim süreçlerinin içinde yer aldığı ve/veya endüstri devrimi teknolojisiyle üretilmiş yapılardır. Artık kullanım dışı kalmış yapılar, üretim donatıları, yapı aksamaları ve yerleşimler ile içinde buldukları doğa ve kent peyzajları endüstri mirasını oluşturur” şeklinde tanımlanmaktadır (Anonim 2013).

2003 yılında TICCIH (The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage-Uluslararası Endüstri Mirasını Koruma Komitesi) tarafından hazırlanan “Endüstri Mirası için Nizhny Tagil Tüzüğü”nde endüstri mirasını şöyle tanımlanmaktadır:

“Endüstri mirası, sanayi kültürünün tarihsel, teknolojik, sosyal, mimari veya bilimsel değere sahip kalıntılarından oluşur. Bu kalıntılar, binalar ve makineler, atölyeler, imalathaneler ve fabrikalar, madenler ile işleme ve arıtma sahaları, ambarlar ve depolar, enerji üretilen, iletilen ve kullanılan yerler, ulaştırma ve tüm altyapısı, ayrıca sanayiyle ilgili barınma, ibadet etme veya öğretim gibi sosyal faaliyetler için kullanılan yerlerden oluşur.”

“Endüstri arkeolojisi, üretim süreci için veya üretim süreci boyunca oluşturulan belgeler, üretim araçları, arazi ve yapılar, insan yerleşimleri, doğal ve kentsel peyzajların maddi ve manevi kalıntılarının disiplinlerarası bir çalışma yöntemidir. Bu araştırma yöntemi endüstrinin geçmişini ve bugününü daha iyi anlamak için en uygun yöntemdir.”

¹ Türkiye’de 1973’te yürürlüğe giren 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu ile kentsel sit ve bütünlük koruma anlayışı benimsenmiştir. 20.yy sonunda birçok sanayi yapısı kentsel koruma bağlamında ele alınmış ve korunmuştur.

Neil Cossons'a (2012) göre endüstri mirası endüstrileşme sürecinin maddi kalıntılarının farkına varmak ve onu değerlendirmektir. Endüstri mirası koruma alanında yeni, özgün ve ilgi çekici bir alandır. Sosyal, ekonomik, çevresel ve politik boyutları vardır ve endüstri mirasının hepsini kapsamı gerekmektedir. İnsan hayatının, tarihinin ve kimliğinin bir parçası olarak sosyal ve kültürel değeri vardır. Üretim tarihi, mühendislik ve taşıyıcı sistem, mimari estetik, tasarım ve planlama açısından teknolojik ve bilimsel değeri vardır. Endüstri mirası, UNESCO, Dünya Mirası Listesi'ne girme kriterlerinden de "üstün evrensel değer" olma özelliği taşımaktadır.

Endüstri arkeolojisi kavramı ilk olarak İngiltere'de ortaya çıkmış, 20.yy ortalarında endüstri devrimi kalıntılarının yok olma riskiyle karşı karşıya kalması karşısında bir sivil toplum hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Endüstri arkeolojisi bu dönemden itibaren çok disiplinli bir bilim alanı olarak ele alınmaya başlanmış bir kavram olup sadece sanatsal ve mimarlık özellikleri değil, arkeoloji ve üretim teknolojisi de korunacak değerlerler arasına alır, yapıları sosyal ve teknoloji tarihi bakımından değerlendirir. Endüstrileşmiş ve kapitalist üretim döneminde yoğunlaşmakla beraber teknolojik düzeneklerle üretim yapan her mekan endüstri arkeolojisi kapsamına girer. Endüstri arkeolojisinin ana görevi araştırma ve belgelemedir, koruma ise parçalarından biridir (Kıraç 2001).

Köksal (2005); endüstri arkeolojisinin kapsamını "Endüstriyel geçmişten anladıklarımızın değerlendirilmesi, endüstri yapılarının yeniden kullanılması, endüstri ürünlerinin müzelerde sergilenmesi, korunmuş demiryollarının işletilmesi, yapıların konservasyonu için modellerin üretilmesi, teknoloji tarihi ve ekonomi tarihi çalışmaları" olarak açıklamaktadır.

Endüstriyel arkeoloji endüstri mirasının geçmişi ile ilgilenen bir alan iken endüstri mirası sanayi kültürünün günümüze ulaşmış tarihsel, teknolojik, mimari vb. kalıntılarıdır (Manisa 2015).

Endüstriyel mirasının tanımlanmasında; arazi çalışması, belgelerin araştırılması ve tarihleme çalışması, analiz, yorum ve değerlendirme yöntemi izlenmelidir. Endüstri

yerleşkesinin analizi yapılırken doğal kaynakların varlığı, topoğrafya, iş gücü gibi yer seçimini belirleyen etkenlerin tespit edilmeli, teknolojik gelişmelere bağlı olarak zaman içinde gerçekleşen değişiklikler yorumlanmalı, üretim ile üretimi destekleyen diğer mekanlar arasındaki ilişki, bina tipolojileri (işlev, kullanılan enerji kaynağı, yapım sistemi ve yapı malzemeleri) incelenmelidir (Kıraç 2001).

3.2. Endüstri Mirasının Korunması İle İlgili Uluslar Arası Örgütler ve Tüzükler

Koruma alanında çalışma yapan uluslararası örgütler olan UNESCO'ya bağlı World Heritage Center (Dünya Mirası Merkezi), ICOMOS (International Council on Monuments and Sites - Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi), ICCROM (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property) yanı sıra endüstri mirası konusunda çalışan örgütlenmeler de vardır.

Endüstri mirası üzerine çalışan uluslararası komiteler arasında ICOHTEC (International Committee for the History of Technology), SHOT (Society for the History of Technology), NEKTAR (Europäischen Netzwerk der Kultur der Arbeit), E-FAITH (European Federation of Associations of Industrial and Technical Heritage), AIA (The Association for Industrial Archaeology) gibi kuruluşlar sayılabilir.

Mimari mirasın belirli bir dönemi ile ilgilenen diğer bir kurum da DOCOMOMO (DOcumentation and COnservation of Buildings, Sites and Neighbourhoods of the MODern MOvement/Modern Mimarlığın Tek veya Kentsel Ölçekli Örneklerinin Belgelenmesi ve Korunması) isimli uluslararası çalışma grubudur. 20. yy'ın modern mimarlık mirası ile ilgilenen DOCOMOMO, söz konusu dönemde inşa edilen modern endüstri yapıları üzerine de çalışmalarını sürdürmektedir (Köksal 2005).

Endüstri mirası ile ilgili çalışan kurumlardan biri 1999 yılında kurulan ERIH'tir (The European Route of Industrial Heritage/Avrupa Endüstri Mirası Güzergâhı). Bu kurum

Avrupa'daki endüstri bölgelerini korumayı, topluma yaymayı ve turizmi arttırmayı amaçlamaktadır. Endüstri mirası yapıları ve yerleşkeleri ülkelere ve üretim alanlarına göre sınıflandırmıştır. Türkiye bu kuruma üye olmadığı halde İstanbul'da bulunan Santralistanbul ve Rahmi Koç Müzeleri ERIH'in gezi rotasında yer almaktadır.

Endüstri mirasını koruma amacıyla kurulan en önemli örgütlerden biri 1973'te kurulan TICCIH'dir (The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage - Uluslararası Endüstri Mirasını Koruma Komitesi). Bu kuruluş uluslararası toplantılar yapmakta, tüzükler, 3 aylık bülten (TICCIH Bulletin) ve 2 yılda bir ICOMOS ile ortak "Patrimoine de l'industrie/Industrial Patrimony" isimli bir dergi yayınlamaktadır.

2003 yılında TICCIH tarafından endüstri mirasının tanımı, değerleri, belgeleme ve araştırmanın önemi, yasal koruma, eğitim, sunum ve tanıtımı içerikli "Endüstri Mirası için Nizhny Tagil Tüzüğü" yayınlanmıştır (Bkz. EK-A). ICOMOS ile TICCIH endüstri mirasının korunması ile ilgili olarak 2011 yılında "Dublin İlkeleri" adıyla ortak bir tüzük hazırlamışlardır. TICCIH 2012 yılında Taipei'de gerçekleşen 15.Genel Kurulu'nda "Asya'nın Endüstri Mirası için Taipei Deklerasyonu (Taipei Declaration For Asian Industrial Heritage)"nu yayınlamıştır. 2012 yılında ayrıca, endüstri mirasının korunması ile farklı konu başlıklarından makalelerin yer aldığı bir klavuz kitap yayınlamıştır.²

3.3. Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesi

Endüstri yapılarının risk altında kalmasına neden olan faktörlerden biri işlevsel değerini kaybetmesidir. Teknolojik gelişmelere uyum sağlanamadığı noktada yapılar terk edilmeye başlanmıştır. Terk edilmeye beraber yapılar bakımsız kalmakta, makine tesisatları sökülmemekte ve binalar yapısal olarak da zarar görebilmektedir.

² Industrial Heritage Re-Tooled, The TICCIH Guide to Industrial Heritage Conservation, Ed.James Douet.

Endüstri yapılarının korunmasında çağdaş koruma düşüncesiyle uyumlu olarak yeniden işlevlendirme anlayışı ağırlık kazanmıştır. Üretim tekniğinin yapıdaki izleri de yapının kimliğinin bir parçası olarak değerlendirilmeli ve korunmalı, bunun yanı sıra ekonomik fayda da sağlanmalıdır. Ekonomik kazanç kaygısı korumanın kültürel işlevinin önüne geçmemelidir. Endüstri tarihinin birer taşıyıcı olan bu yapıların endüstri mirası turizmine yönelik bir fırsat oluşturması ekonomik kazanç sağlamaktadır (Kıraç 2001).

Binaların yeniden kullanılmasının gerekçelerinden birini İtalyan koruma uzmanı Piero Gazzola şöyle ifade eder: *“Bir mimari anıt artık yapıldığı amaca hizmet edemiyorsa, korunması pratik bir gereklilik olmaktan çıkar, kültürel bir görev haline gelir”* (Ahunbay 2011). Yeni işlevler vererek binaları korumak aynı zamanda kültürel bir faaliyettir.

Korumayla ilgili uluslararası düzeyde kabul gören ilgili tüzüklerde³ binaların yeniden kullanılması korumanın bir parçası olarak ele alınmakta, kullanımla beraber binaların sürekli bakımı da yapıldığından korumanın sürekliliği de sağlandığı söylenmektedir. İşlevsiz kalmış binaları kullanmak ekonomik harcamaları da azaltmaktadır.

Binalara işlev verilirken bulunduğu çevrenin fiziksel ve sosyal verilerinin de dikkate alınması, çağdaş ihtiyaçların gerekleri yerine getirilirken binanın özgünlüğünün bozulmaması, yerel toplumun bu sürece katılımının sağlanması gibi yaklaşımlar benimsenmiştir.

Binaların yeniden kullanılmasını gerektiren nedenlerin başında, binaların özgün işlevini kaybetmesi veya binaların işlevsel olarak eskimesi gelmektedir. Günümüzde özgün işlevini yitirmiş binaları yeniden kullanılması binanın ve döneminin geçmişten bir kesiti yaşatırken aynı zamanda geleceğe de aktarılmasını sağlar. Binalara işlev verirken onları topluma ve çevreye yararlı olması sağlamak onları *“yaşayan bir varlık”* haline getirir (Altınoluk 1998).

³ Venedik Tüzüğü (1964), Amsterdam Bildirgesi (1975), ICOMOS Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü (1999).

Yeni işlev verilerek değerlendirilecek binalar; iç mekan ve mobilyasıyla aynen kullanılacak binalar, aynen korunarak yeni işlev verilecek binalar, taşıyıcı sistemi korunarak duvar değişimleriyle işlev verilecek binalar, eski binanın üstüne, yanına, yakınına yeni ek yapılarak, bir bütün oluşturarak kullanılacak binalar olmak üzere dört grupta toplanabilir. Bir binanın yeniden kullanımının uygunluğu araştırmak amacıyla fiziksel çevre ile ilişkisi, konumu, mimari özellikleri, mekânsal oluşumu, yapım tekniği, yapısal durumu araştırılmalı ve elde edilen bilgiler ışığında o binaya uygun işlev seçilmelidir. Yeniden işlev verme öncesinde, binanın özgün işlevinin program şeması, önerilen işlevin program şeması ve ihtiyaç listesi hazırlanmalıdır (Altınoluk 1998).

Endüstri binalarının yeni üretim teknolojilerin gerektirdiği fiziksel koşullara cevap verememesi bu binaların işlevsel olarak eskimelerine neden olmuştur. Ayrıca, kentleşmenin artmasıyla beraber yerleşim içinde kalmaları nedeniyle işlevlerini tamamen kaybettikleri de görülmektedir. Terk edilen endüstri yapılarının bakımsız kalması, ekonomik ve kültürel değerlerinin anlaşılmasında, belgeleme ve koruma çalışmaları için bütçe eksikliği, özel koruma yasalarının eksikliği, yapılan uygulamaların disiplinlerarası bir uzmanlık anlayışından yoksun olması gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. İşlevsiz kalan binalar terkedilip bakımsız kalmış, hurda olarak satılmış, rant sağlamak amacıyla yıkılmıştır (Altınoluk 2000).

ICOMOS'un Risk altındaki Anıtlar ve Sitler 2001-2002 Dünya Raporu'nun Türkiye bölümünde 19.yy endüstri yapılarının ihmal ve terk, üretim teknolojilerinin değişimi ve ürüne olan talebin düşmesi nedeniyle atıl durumda kaldıkları belirtilmiştir. İpek fabrikaları, zeytinyağı işlikleri, un değirmenleri, gazometreler, tersaneler gibi yapı türlerinin 20.yy'ın getirdiği değişimlerden etkilenmektedir. Bu yapılardan bazıları yeniden işlevlendirilmekte, birçoğunun iç mekan donatılarının kaybolmakta ve bir kısmı da yeni imar hareketleri için yıkılmaktadır (Ahunbay 2001).

Endüstri binaları çoğunlukla anıtsal nitelikte olduklarından, işlev dönüşümü çalışmalarında binanın mevcut doku içindeki yeri, kültürel önemi, işlevsel dönüşümün ekonomik, sosyal

ve çevresel sonuçları sorunun bir bütün olarak ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Endüstri binalarının işlevsel değişimleri veya işlevsel dönüşümleri, bu yapıların yeniden kullanım sorunsalı ise, özellikle büyük ölçekli örneklerde neredeyse her bina için o binaya özgü şemaların oluşturulmasını gerektirmektedir (Altınoluk 2000).

Endüstri mirasını korunma yöntemleri yeni işlev vermeden olduğu gibi koruma, az değişimle eski işlevine yakın bir işlevle koruma, müze işlevi vererek koruma, yeni işlevle kullanarak koruma olmak üzere dört gruba ayrılabilir. Müze işlevi verirken endüstri müzesi veya teknik müze işlevi verilebilir. Teknik müzelerde daha çok kendi konusuyla ilgili bilgiler verilir. Endüstri müzesinde ise konunun teknik gelişimi, işçileri günlük hayatı gibi sosyal ve kültürel bir sunum olması beklenmektedir (Köksal 2012).

Binalara yeni işlev verirken bulunduğu kentsel dokudaki yeri, kültürel önemi ve yeni verilen işlevin tasarım kalitesi dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Yeni işlevin gerekleri doğrultusunda yapılan çalışmalarda temel yaklaşımlar;

- Binanın ilk işlevine ait özgün tasarımı ve kimliğinin korunması, yeni işlev verilirken bu özelliklerinin vurgulanması,
 - Eski üretim araçları hala bulunduğu durumlarda bunların mümkün olduğunca özgün yerlerinde sergilenmesi,
 - Binanın eski işleyişinin görsel olarak kullanıcıya sunulması,
 - Özellikli binalara işlev verilirken sade bir tasarım anlayışı benimsenmesi,
- şeklinde sıralanabilir (Altınoluk 2000).

Endüstri yapılarının korunması için belirlenecek yöntemde yapının ve çevrenin özelliği, tarihi, yapının mimari önemi, korunmuşluk durumu, yeniden işlevlendirme olanakları, ekonomik destek gibi faktörler etken olmaktadır. Öncelikli olarak endüstri mirası yapının kültürel bir bütünlük içindeki önemi açıklanmalı ve risk altında olup olmadığı belirlenmelidir. Mimarlık mirasını korumanın sosyal, kültürel ve toplumsal boyutunun yanı sıra bir de ekonomik boyutu vardır. Endüstri mirası yeniden işlevlendirilmesinde yapıların korunmaya değer nitelikleri, yapısal özellikler, yeniden değerlendirilebilme potansiyeli

dikkate alınmalıdır. Yeni işlevin kültürel turizme hizmet edebiliyor olması ekonomik teşviki beraberinde getirdiği için kamuoyu desteği yaratmada daha etkin olmaktadır (Kıraç 2001).

Hayatın bir parçası olmuş ve şimdi kullanım dışı olan endüstri binalarının geri dönüşümü yani yeniden kullanımı, endüstri mirasının sürdürülebilirliği olarak görülmektedir (Cossons 2012).

Bir binayı inşa etmek için kullanılan bütün malzeme, enerji, insan gücünün tamamına “gömülü enerji” (embodied energy) denmekte ve mevcut binaları korumak, yenilenemeyen bu enerjinin daha uzun süre kullanımını sağlamaktadır. Yeniden işlevlendirme daha az enerji kullanımı ve kaynak tüketimi anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, tarih binaları korumak geçmişle değil gelecekle ilgili bir kavramdır (Watson 2010).

ICOMOS’un 2002 yılında İstanbul’da gerçekleşen uluslararası “20.yy’ın Mimari ve Endüstri Mirasının Korunması Sempozyumu” sonuç bildirgesinde bu dönemin mimarlık mirasının kültürel ve sosyal değerinin yanı sıra bu yapıların sürdürülebilirliğinin ekonomik olduğunun kabul edilmesi ve bu görüşün yaygınlaştırılması gerektiği konuları yer almıştır (Ahunbay 2002).

Tarıma dayalı endüstriyel miras niteliği taşıyan yapılar yeni teknolojilerin ortaya çıkmış olmasına rağmen hala varlıklarını sürdürmektedir. Zeytinyağı üretimi ile ilgili endüstri mirası da bu kapsama girmektedir. Zeytinyağı üretimi süreci teknolojisinin değişmesiyle beraber yenilenmiş, hızlanmış fakat değişmemiştir. Zeytin hasadında zeytinyağı ürünün çıkana kadar geçen süreç toplumun sosyal ve kültürel bir parçası olmaya devam etmektedir. Bu tip yapılar özgün işlevini sürdürebilme potansiyeline de sahiptir. Özgün işlevini sürdüremeyecekse de üretim süreçlerini yansıtacak şekilde kültürel amaçlı işlevlendirilebilir (Yerliyurt ve Manisa 2015).

3.4. Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesine Yönelik Örnekler

Bu bölümde, Türkiye’den ve yurtdışından endüstri mirasının yeniden kullanımına örnekler incelenmiştir. Özellikle Avrupa’da çeşitli iş kollarında fabrika yapıları, madenler, imalathaneler ve endüstriyel peyzajların yeniden kullanımı ile ilgili örnekler çoktur. Türkiye’de de Eskişehir, Ankara, İzmir ve İstanbul’da uygulanmış örnekler bulunmaktadır. Tez konusunun zeytinyağı fabrikası olması nedeniyle endüstri mirası yeniden işlevlendirmeye öncelikli olarak bu konu ile ilgili örnekler seçilmiştir. Ayrıca, farklı yeniden işlevlendirme anlayışıyla kurulmuş imalathane/müze örneklerine de yer verilmiştir.

Adatepe Zeytinyağı Müzesi (Küçükkuyu, Çanakkale)

Özgün işlevi sabunhane olan binanın her iki katı da zeytinyağı ve sabun üretiminde kullanılan araçların ve maketlerin sergilendiği, metinlerle ve görsellerle üretim sürecinin anlatıldığı “Adatepe Zeytinyağı Müzesi”ne dönüştürülmüştür. Sabun kazanı yerinde sergilenmektedir. Sabunhane binasının özgün mimari kimliği korunmuştur. Hem koruma hem de konuyla ilgili müze işlevi anlamında iyi örneklerden biridir (Şekil 3.1 ve Şekil 3.2).

Şekil 3.1. Adatepe Zeytinyağı Müzesi, 2010

Şekil 3.2. Adatepe Zeytinyağı Müzesi – sonsuz vidalı ahşap pres, 2010

Endüstriyel Zeytinyağı Üretimi Müzesi (Museum Of Industrial Olive Oil Production- Midilli Adası, Yunanistan)

Agia Paraskevi köyünde bulunan bir zeytinyağı fabrikası müzeye dönüştürülmüştür. Binanın mimari restorasyonu yanı sıra zeytinyağı üretim sürecinde kullanılan üretim araçları da onarılarak sergilenmektedir. Müzenin yakınında yemek yeme ve hediyelik eşya satış birimleri bulunmaktadır. Rehber eşliğinde veya bireysel olarak gezilebilmekte, çocuklar için rehberli tur ve eğitim seçenekleri bulunmaktadır (Şekil 3.3). Müze işlevine destek olacak diğer birimler için uygun olan mevcut binalar kullanılmış, yeni yapılması gerek binalar çağdaş malzeme ile mevcut yapıların gabarisini aşmayacak şekilde ve renk uyumu da gözetilerek yapılmıştır (Yerliyurt ve Manisa 2015). ERIH'in "imalathane" temalı gezi rotası içinde olup aynı zamanda UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer almaktadır.

Şekil 3.3. Agia Paraskevi, Endüstrüyel Zeytinyağı Üretimi Müzesi
(<http://www.lesvosgreece.gr/en/museum-industrial-olive-oil-production-lesvos-mbel>,
E.T: 03.10.2014)

**Zeytin ve Yunan Zeytinyağı Müzesi (The Museum of the Olive and Greek Olive Oil -
Sparta, Yunanistan)**

Bu müzede de üretim araçları sergilenmekte ek işlev olarak kafe, çok amaçlı salon ve satış birimleri yer almakta, eğitici çalıştaylar yapılmaktadır (Şekil 3.4 ve Şekil 3.5).

Şekil 3.4. Sparta “Zeytin ve Yunan Zeytinyağı Müzesi – ahşap baskı
(http://www.greece-private.com/index/greek_olive_oil_museum.html, E.T: 03.10.2014)

Şekil 3.5. Sparta “Zeytin ve Yunan Zeytinyağı Müzesi – zeytinyağı sabunları
(http://www.greece-private.com/index/greek_olive_oil_museum.html, E.T: 03.10.2014)

Hasköy Tersanesi ve Osmanlı Lengerhanesi (Haliç, İstanbul)

Osmanlı Dönemi’nde 19.yy’da yapılan binalar günümüzde endüstri müzesi olarak yeniden işlevlendirilmiştir (Şekil 3.6).

Şekil 3.6. Hasköy Tersanesi ve Lengerhane - Endüstri Müzesi
(http://www.rmk-museum.org.tr/rmk_tarihce.html, E.T: 03.10.2014)

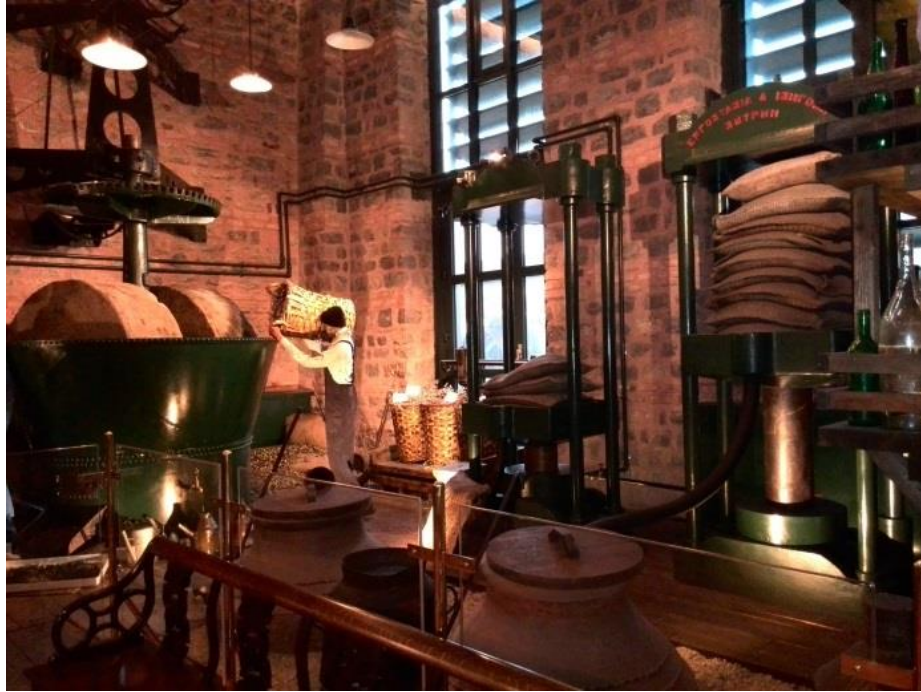
1994 yılından itibaren İstanbul Rahmi Koç Müzesi adıyla hizmet veren binanın bir bölümü Ayvalık-Bademli’de bulunan bir zeytinyağı fabrikasının parçaları getirilerek zeytinyağı fabrikası olarak düzenlenmiştir. Burada; sıcak su kazanı, buharlı makinesi, buhar gücüyle dönen değirmen taşları, hidrolik presler ve zeytinyağı küpleri sergilenmektedir. Buhar makinesinin değirmen taşlarını döndüren düzeneği hareketlidir, mankenlerin varlığı ve üretimde çıkan seslerden bant yayını da yapılarak üretim anı gerçekçi bir biçimde sergilenmektedir (Şekil 3.7, Şekil 3.8 ve Şekil 3.9). Geleneksel yöntemle ve buhar gücüyle zeytinyağı üretiminin nasıl olduğuna dair bilgi verici bir sergidir ve varlığı olumlu bir örnektir. Ancak, üretim araçlarının buldukları tarihi yapılar içinde, oldukları yerde korunmaları endüstri mirasının korunması anlayışı bakımından daha tercih edilebilir bir yöntemdir.

Şekil 3.7. İstanbul Rahmi Koç Müzesi’nde zeytinyağı fabrikası sergisi, buhar kazanı

Şekil 3.8. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nde zeytinyağı fabrikası sergisi, buhar enerjisini hareket enerjisine dönüştüren buhar makinesi ve taş değirmen

Şekil 3.9. İstanbul Rahmi Koç Müzesi'nde zeytinyağı fabrikası sergisi, taş değirmen ve hidrolik presler

Silahtarağa Elektrik Santrali (Santralistanbul Múzesi - İstanbul)

20.yy başında inşa edilen Silahtarağa Elektrik Santrali'nin santral binası enerji múzesine dönüştürülmüştür. Müzede makineler ve kontrol odası olduğu gibi korunmaktadır. Endüstri mirasının bir bileşeni olan makinelerin yerinde sergilenmesi açısından olumlu bir örnektir. Seminer salonunda kültürel etkinlikleri ev sahipliği yapmakta, deneysel bir enerji oyun alanı bulunmaktadır. Ayrıca, Bilgi niversitesi yerleşkesi içindeki mevcut binalarda ve yeni yapılan ađdař binalarda eğitim vermektedir (şekil 3.10).

şekil 3.10. İstanbul Silahtarağa Elektrik Santrali – Santralistanbul Müzesi

TOFAŞ Bilgi Parkı ve Anadolu Arabaları Müzesi (Yıldırım, Bursa)

Umurbey Mahallesi'nde bulunan 20.yy başına ait ipek filatür ve dokuma fabrikası, 2002 yılından itibaren müze olarak kullanılmaktadır. Bahçesinde etkinlik alanı olarak kullanılan kozaklık, seminer salonu olarak hizmet veren Umurbey Hamamı bulunmaktadır (Şekil 3.11 ve Şekil 3.12).

Şekil 3.11. Umurbey Mahallesi'nde İpek Fabrikası

Şekil 3.12. Umurbey Mahallesi'nde İpek Fabrikası-TOFAŞ Anadolu Arabaları Müzesi (<http://www.tofasanadoluarabalarimuzesi.com/>, E.T:22.03.2015)

Merinos Enerji Müzesi (Osmangazi, Bursa)

Cumhuriyet'in ilk yıllarında sanayi atılımları çerçevesinde Sümerbank yatırımı olarak Bursa'ya yapılan Merinos Fabrikası'nın elektrik santral binası 2012 yılında enerji müzesine dönüştürülmüştür (Şekil 3.13).

Şekil 3.13. Bursa Merinos Enerji Müzesi
(http://bursamerinosenerjimuzesi.com/?page_id=315, E.T:22.03.2015)

Lage Tuğla Fabrikası (Lippe, Almanya)

Lage'de bulunan bir tuğla fabrikasında 1909-1979 yılları arasında 70 yıl boyunca topraktan tuğla üretilmiştir. İlk döneminde elle üretim yapılırken 1922'den sonra makineleşme başlamıştır. Tamamı korunmuş olan üretim araçları olan bu fabrika müzeye dönüştürülmüştür. Müzeler Festivali kapsamında eski makineler yılda bir kez çalıştırılmakta ve geleneksel yöntemlerle tuğla üretimi yapılmaktadır. 19.yy boyunca kullanılan ocak da yılda bir kez yakılmaktadır. Ayrıca, rehberli tur, restoran, piknik alanı, hediye ve kitap dükkanı bulunmaktadır (Şekil 3.14 ve Şekil 3.15).

Şekil 3.14. Lage Tuğla Fabrikası Müzesi
(<http://www.erih.net/index.php?id=266&L=0>, E.T:17.01.2014)

Şekil 3.15. Lage Tuğla Fabrikası Müzesi – tuğla üretimi atölye çalışması
(<http://www.erih.net/index.php?id=266&L=0>, E.T:17.01.2014)

19.yy ve 20.yy’larda yapılan endüstri yapıları, yapıldıkları dönemin teknolojisini ve üretim tarzını yansıtmakla beraber, modern mimarlığın birer temsilcisi olarak da korunmaya değer görülmüştür. Yapılan restorasyon çalışmalarında binaların bütünlüğünün ve özgünlüğünün korunmasına özen gösterilmiştir. Endüstri mirası yapılara yeniden işlev verilirken yapıların özgün işlevleri belirleyici olmaktadır. Üretim tekniklerini ve sürecini yansıtan, donanımlarını hala korumakta olan yapıların ana işlevi müze olmuştur. Müze ana işlev olmakla beraber, çok amaçlı salon, sergi salonu, restoran, kafe, hediyelik eşya satışı, ofis, servis alanları ve rehberli turları ile ziyaretçilere hizmet etmektedir.

Yeniden işlev kazanan endüstri yapılarının gece aydınlatılmasında verilen işleve göre renk seçimi, üretim sırasında yüksek sıcaklıkta olan baca gibi bölümlerin sıcak renklerle aydınlatılması gibi uygulamalar yapılmaktadır. Almanya’nın Dünya Mirası Listesi’ne girmiş ve kendinden sonraki demir tesislerine örnek olan Völklingen Demir Fabrikası (Şekil 3.16) ve endüstriyel peyzajların park ve çeşitli kültür alanı olarak düzenlenmesine bir örnek olan Ruhr bölgesinden Zollverein tesislerinin gece aydınlatması bakımında olumlu örneklerdir (Şekil 3.17).

Şekil 3.16. Völklingen Demir Fabrikası Müzesi, Saarland, Almanya
(<http://www.voelklinger-huette.org/-E.T:13.01.2014>).

Şekil 3.17. Zollverein, Almanya
(<https://www.zollverein.de/info/tourismus-E.T:13.01.2014>).

4. TÜRKİYE’DE VE BURSA’DA ZEYTİNCİLİĞİN GELİŞİMİ

Zeytin yaprağı fosilleri ve çekirdek kalıntıları üzerinde yapılan çalışmalar zeytinin geçmişini 50.000 yıl öncesine kadar götürmektedir. Zeytin ağacı ile ilgili efsaneler İslamiyet’te, Adem’in yeryüzüne inişine, Eski Mısır ve Yunan tanrıçalarına dayandırılmakta, bu efsanelerde insanların zeytin ağacına tanrısal ve kutsal bir anlam yükledikleri, Tanrı’nın insanlığa bir hediyesi olduğuna inanıldığı görülmektedir (Boynudelik ve Boynudelik 2007).

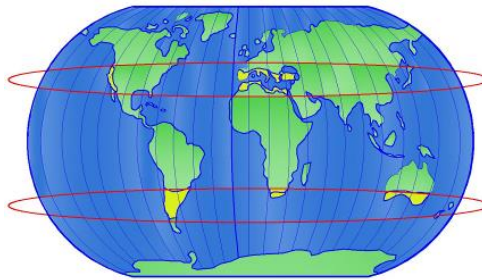
Yabani zeytin ağacının ilk kez MÖ.4000’lerde Anadolu, Güney Akdeniz ve Güney Ön Asya’da ve büyük olasılıkla Samiler tarafından ehlileştirildiği sanılmaktadır. Zeytinin sıkılıp yağ elde edilmesinin daha geç dönemde, Tunç Çağı’nda gerçekleştiği bulunan baskılar, saklama kapları, vazolar ve fresklerden anlaşılmaktadır (Ünsal 2000).

Zeytinin Doğu Akdeniz'deki yolculuğu 3000 yıl sürmüştür (Şekil 4.1). Kahire Müzesi'nde bulunan bir kabartma zeytinle ilgili bilinen en eski görsel malzemedir. Hammurabi kanunlarında zeytinyağından söz edilmiş olması da zeytinin Mezopotamya'ya kadar ulaştığını göstermektedir (Boynudelik ve Boynudelik 2007).

Şekil 4.1. Zeytinin Akdeniz'deki yolculuğu

Zeytin dünyaya üç yoldan dağılmıştır. Birincisi Mısır üzerinden Tunus ve Fas, ikincisi Anadolu boyunca Ege adaları, Yunanistan, İtalya ve İspanya ve üçüncü olarak da İran üzerinden Pakistan ve Çin'e yayılmıştır (Özkaya ve diğerleri 2010). Zeytin, 15.yy'da Batı Hint Adalarına, 16.yy'da Güney Amerika'ya, 19.yy'ın ikinci yarısında Latin Amerika'ya kadar yayılmıştır. Daha sonraları Güney Afrika ve Uzak Doğu'ya kadar ulaşmıştır. Farklı coğrafyalara yayılmış olsa da zeytinin anayurdu Akdeniz'dir (Ünsal 2000). Zeytin, dünya üzerinde kuzey ve güney yarım kürede 30°- 45° enlem dereceleri arasında 33 ülkede (Şekil 4.2) yetiştirilmektedir (Anonim 2015).

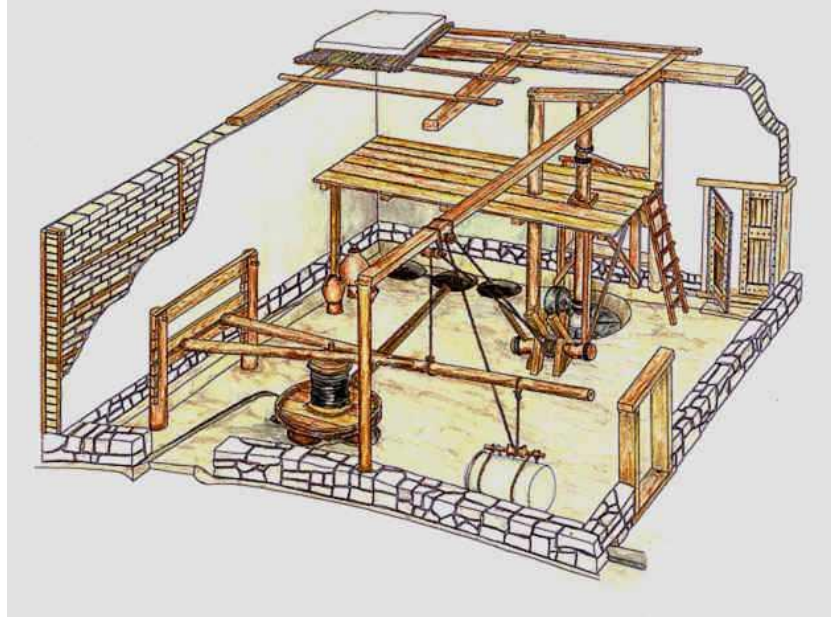

Şekil 4.2. Dünyada zeytin yetişen yerler
(<http://zeytindostu.org/> 2015)

4.1. Zeytinyağı Üretim Teknolojisinin Gelişimi

Zeytinyağı üretim araçları yüzyıllardır gelişerek değişmeye devam etmektedir. MÖ 9.yy'da kaldıraçlı presler, MÖ 2.yy'da zeytinyağı preslerinde Arşimet vidası (sonsuz vida) kullanılmıştır. 1550 yılında Leonardo Da Vinci zeytinyağı presi tasarlamıştır. 1820 yılında su gücüyle çalışan hidrolik pres, 1927'de günümüzdeki kontinü sistemin öncüsü olan santrifüj teknolojisi zeytinyağı üretiminde kullanılmıştır (Boynudelik ve Boynudelik 2007).

MÖ.585'te güneş tutulmasını önceden hesaplayan Miletos'lu ünlü matematikçi Thales, zeytin hasadı için uygun hava koşullarını gözlemlemiş, Milet, Sakız Adası ve Ege kıyılarında zeytin işlikleri kiralarak büyük bir kazanç elde etmiştir. Bu işliklerden biri de Urla'daki Klazomenai kenti kazılarında ortaya çıkan, ana kayaya oyularak oluşturulan zeytinyağı işliğidir (Boynudelik ve Boynudelik 2007). (Şekil 4.3 ve Şekil 4.4).

Şekil 4.3. Zeytinyağı işliği 2. evresinin restitüsyonu
(Çizim: Ertan İplikçi, <http://www.klazomeniaka.com/10-13resim.html> 2014).

Şekil 4.4. Zeytinyağı işliğı ve depoların havadan genel görünümü (Kaynak: <http://www.klazomeniaka.com/10-01resim.html> 2014).

Geleneksel yöntemlerle zeytinyağı üretimi 3 aşamadan oluşur:

Zeytinin kırılması ve hamur haline getirilmesi

Zeytinin hamur haline getirilmesinde kullanılan aletlerden ilki Romalı yazarların *Canalis et Solea* diye adlandırdığı taşa oyulmuş dibekte silindir şeklindeki taş yardımıyla zeytinin kırılmasını sağlayan alettir. Bir sonraki aşamada ise silindir biçimindeki dikey taş bir mille daire şeklindeki alttaki taşa sabitlenerek oluşturulan *Mola Oleria* isimli aletler kullanılmıştır (Şekil 4.5 ve Şekil 4.6) Bu alet sayesinde dairesel hareket sağlanabilmiş, hayvan gücünün kullanılması olanağı doğmuştur. Daha sonraki aşamalarda dikey taşın yanına ikinci, üçüncü taşlar da eklenmiştir. Bu sistem geliştirilerek günümüz modern fabrikalarında kullanılmaktadır.

Şekil 4.5. Zeytini ezmekte kullanılan Canalis et Solea – taş değirmen
(Boynudelik ve Boynudelik 2007)

Şekil 4.6. Zeytini ezmekte kullanılan Mola Oleria – taş değirmen
(Boynudelik ve Boynudelik 2007)

Diğer bir model ise *trapetum* (Şekil 4.7) adı verilen, içi oyulmuş taşın içine dikey olarak yerleştirilen iki adet yarım küre biçimindeki dikey taşlardan oluşur.

Şekil 4.7. Zeytini ezmekte kullanılan Trapetum – taş değirmen
(Kaynak: <http://www.oleatrium.com> 2015)

Hamurun ezilmesi ve sıvının çıkarılması

Zeytin hamurunun ezilmesinde kullanılmış olan en ilkel yöntem bez torbaya koyulan hamurun ahşap tekne içinde ayakla ezilmesidir. İkinci yöntem, Demir Çağı'ndan beri kullanılan ve M.Ö. 9.yy'da ilk örnekleri İsrail'de bulunan kaldıraçlı/ağırlıklı sistemdir. Kaldıracın bir ucu sabitlenir, diğer ucuna da ağır taşlar asılarak torbalar sıkıştırılması sağlanmıştır. Diğer bir yöntem kaldıraçlı-makaralı sistemdir. Kaldıracın bir ucu sabit, diğer ucu halatla makaraya bağlıdır, makara çevrildiğinde kaldıracın diğer ucundaki torbaya baskı uygulanır (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. Zeytinyağı çıkarmada kullanılan ahşap kaldıraçlı baskı
(Boynudelik ve Boynudelik 2007)

Kaldıracın kullanılmasından sonra devrim niteliğindeki diğer bir adım Arşimet'in sonsuz vidasının bulunmasıyla oluşturulan kaldıracağı-vidalı sistemdir. Bu sistem günümüzde kullanılmasa da kaldırıcıların hala var olduğu görülmektedir.

Tek veya çift vidalı modeli olan sabit vidalı presler ise zeytin hamuru torbasının kaldıracağı yardımıyla değil doğrudan üzerine güç uygulayarak ezilmesini sağlar (Şekil 4.9). 19.yy'dan sonra bu sistemin demir döküm modelleri yapılmış ve 1970'lere kadar kullanılmıştır.

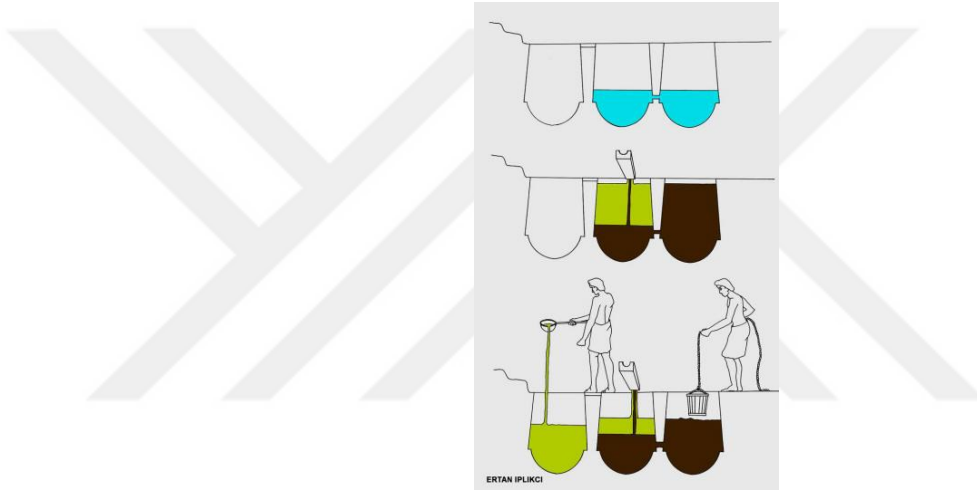

Şekil 4.9. Zeytinyağı çıkarmada kullanılan sonsuz vidalı ahşap pres
(Boynudelik ve Boynudelik 2007)

Su gücü ve hidrolik presler endüstri devriminin öncü buluşları arasında yer alır. Suyun bir çarkı çevirmesi, kasnaklar ve kayışlar vasıtasıyla taş değirmenin ve pres kolunun çevrilmesi zeytinyağı çıkarılmasında nitel bir sıçrama sağlamıştır. Endüstri devriminden sonra buhar gücünün makinelerde kullanılmasıyla hidrolik sistemle çalışan makineler 19.yy'dan itibaren Batı Anadolu'da yaygın olarak kullanılmıştır. Sulu baskı ve kuru baskı yöntemleri su gücüyle çalışan bir pistonun aşağıdan yukarıya doğru itilerek zeytinyağı hamur torbalarının sıkıştırılması sistemidir.

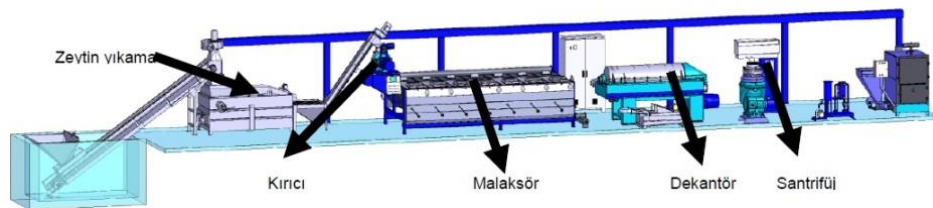
Sıvının ayrıştırılarak zeytinyağı elde edilmesi

En çok el emeği isteyen aşamadır. Zeytinyağı ve karasu karışımı kaplarda bekletilir, karasu dibe çöker ve üstten de zeytinyağı alınır. Bazı ilkel yağhanelerde birleşik kaplar esasına göre çalışan birbirine bağlı havuzcuklarda bu işlem yapılmıştır. Bu ayrıştırma sisteminin kullanıldığı en gelişmiş örneklerden biri antik Klazomenai kentindeki zeytinyağı işliğidir (Şekil 4.10).

Şekil 4.10. Üç gözlü yağ ayrıştırma düzeneği
(Çizim: Ertan İplikçi, <http://www.klazomeniaka.com/10-14resim.html> 2014)

Zeytinyağı üretiminde günümüzde kontinü sistem kullanılmaktadır. Santrifüj teknolojisi zeytinyağı elde etmede pres ve ayrıştırma havuzları yerine kullanılmaya başlanmıştır. Kontinü sistem de kesintisiz bir üretime olanak sağlamaktadır (Şekil 4.11).

Şekil 4.11. Kontinü sistemle zeytinyağı üretimi
(Özkaya ve diğerleri 2010).

Yıkanan zeytinler metal çekiçlerle kırıldıktan sonra malaksöre geçer. Malaksörde yoğurma işlemi tamamlanan zeytin hamurunun bünyesinde bulunan yağ fazının ayrılması için kontinü sistemlerde kullanılan dekantöre (yatay santrifüj) geçer. Dekantörler iki veya üç çıkışlı olup yağ, karasu ve pirina çıkan sistemler “üç fazlı olarak adlandırılırken, sadece yağ ve pirina çıkan sistemler de “iki fazlı” olarak adlandırılmaktadır. Katı/sıvı faz ayrımından sonra, elde edilen yağ bünyesinde bir miktar karasu bulundurduğu için, sıvı/sıvı faz ayrımı için separatörden (dikey santrifüj) geçirilerek, içerisinde bulunan karasu ve yabancı maddelerden arındırılarak, daha temiz bir yağ elde edilir (Anonim 2015).

Zeytinyağının içinde mutlaka bir miktar tortu kaldığı için hangi yöntemle üretilmiş olursa olsun filtreden geçirilir. Geleneksel yöntemde filtre olarak pamuk kullanılmıştır (Şekil 4.12). Modern filtrelemede ise özel bir toprak alaşımı veya filtre kağıtları kullanılmaktadır. Zeytinyağı, geçmişten günümüze ilaç, kozmetik, aydınlatmada, gıda, sabun olarak farklı amaçlar için kullanılmaktadır (Boynudelik ve Boynudelik 2007).

Şekil 4.12. Zeytinyağının tortulardan arındırıldığı filtre düzeneği (Boynudelik ve Boynudelik 2007)

Karasu; zeytinin yağı çıkarıldıktan sonra elde edilen koyu kırmızı renkli, organik ve mineral maddeler bakımından zengin asidik nitelikte, miktarı kullanılan yağ çıkarma sistemine bağlı olarak değişen sıvı alt üründür. Zeytin karasuyunun toprağa sızdırma ve gübre olarak kullanma, lagünlerde buharlaştırma, çekirdeği ayrılmış ve yağı alınmış pirina ile karıştırılarak yakacak ve briket yapımında kullanma, tek hücreli protein elde etmek sureti ile yem sanayiinde ham madde sağlanması ve biogaz elde edilmesi gibi çeşitli kullanım alanları vardır. Pirina, zeytin hamuru sıkılıp yağı çıkarıldıktan sonra arta kalan katı alt üründür. Pirinadan odun şekline getirilerek yakacak olarak da kullanılır, külü de gübre olarak ağaçların dibine dökülür (Anonim 2013).

4.2. Türkiye ve Bursa’da Zeytincilik

Zeytincilik, Cumhuriyet sonrasında Türkiye’de en önemli tarım faaliyetlerinden biri olmuştur. 1929’da Atatürk’ün Yalova ziyaretleri sırasında zeytinciliğe gereken önemin verilmesine yönelik talimatlarıyla ülkede zeytincilik seferberliği başlamış, zeytinle ilgili araştırmalar yapmak üzere 1937’de Bornova Zeytincilik Enstitüsü kurulmuştur. Ayrıca, 1939 yılında 3573 sayılı “*Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Zeytinciliğe verilen önem 1950’li yıllardan itibaren azalmaya başlamıştır. 1970’li yıllarda zeytinyağı üretiminde verimin düşük ve maliyetin yüksek olması nedeniyle diğer bitkisel yağların üretimi ve tüketimi teşvik edilmiştir. 1980’li yıllarda kıyı turizmi için zeytinlikler sökülmeye başlanmıştır. 2000’li yıllardan sofralık zeytin ve zeytinyağı üretiminde nicelik ve nitelik olarak gelişmeler yaşanmaya başlamıştır. Zeytin ve zeytinyağı üretimindeki teknolojik gelişmeler, markalaşan zeytin çeşitleri, butik zeytincilik, coğrafi işaretler (tescil), tadım panelleri, lisanslı depoculuk gibi yeniliklerle modern zeytinciliğe yönelim artmaktadır (Özkaya ve diğerleri 2010).

1956 yılında kurulan Uluslararası Zeytin Konseyi, Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşma’nın yürütülmesinden sorumlu bir kuruluştur. Avrupa Birliği ülkeleri hariç çoğu Akdeniz coğrafyasında yer alan 14 ülkenin üye olduğu konseye Türkiye 1963 yılında

üye olmuş, 1998 yılında da üyelikten ayrılmıştır. 2005 yılından itibaren başlatılan üyelik süreci sonucu 2010 yılında tekrar üye olmuştur. 2006 yılında yürürlüğe giren 5488 sayılı Tarım Kanunu'na dayanarak 2007 yılında Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) kurulmuştur. UZZK çatısı altında zeytin ve zeytinyağı üreticileri, sanayicileri, birlikleri, kooperatifleri, araştırma ve eğitim kurumları, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları bir araya getirilmiştir (Özkaya ve diğerleri 2010).

Ülkemizde “4572 Sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun” ve “1163 Sayılı Kooperatifler Kanun” kapsamında kurulmuş zeytin ve zeytinyağı sektöründe faaliyet gösteren kooperatifler bulunmaktadır. 1940 yılında kurulan “Güneydoğubirlik” (Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş, Mersin, Mardin, Antakya, Siirt) ve 1949’da kurulan “Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği” (Aydın, Balıkesir, Çanakkale, İzmir, Manisa, Muğla), sofralık zeytin ve zeytinyağı konusunda faaliyet gösteren tarım satış kooperatif ve birliklerindedir (Özkaya ve diğerleri 2010).

1951 yılında 47 zeytin üreticisinin birleşerek kurdukları 150 sayılı “Mudanya Koza Zeytin Tarım Satış Kooperatifi”, 1952 yılında isim değişikliğine giderek 150 sayılı “Mudanya Zeytin Tarım Satış Kooperatifi” adını almıştır. Yönetim Kurulunun 28.03.1954 tarih ve 48 sayılı Gemlik ve Erdek Kooperatifleriyle birlikte zeytin kooperatifleri birliği kurulmasına karar verilmiş olup, sonucunda “Marmarabirlik” (Bursa, Balıkesir, Tekirdağ) kurulmuştur (Anonim 2015).

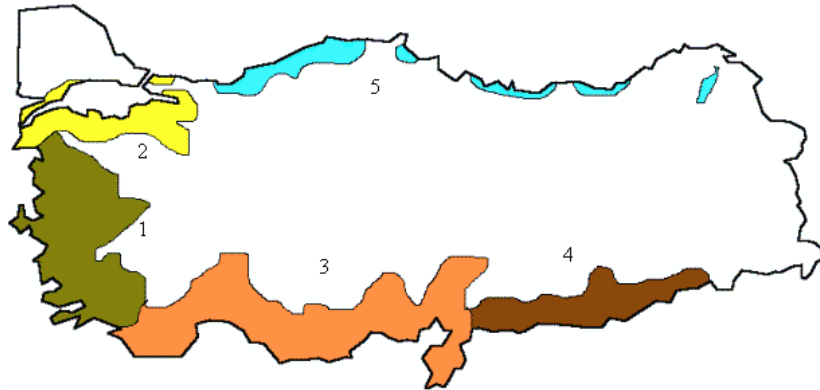
Akdeniz’de yer alan İspanya, İtalya, Yunanistan, Tunus, Suriye, Türkiye başlıca zeytin üreticisi ülkelerdendir.

Çizelge 4.1’de gösterilen UZK (IOOC) verilerine göre 2013/14 döneminde Türkiye sofralık zeytin üretiminde %16,7’lik payla 2. sırada, zeytinyağı üretiminde ise İspanya, İtalya ve Yunanistan’dan sonra %5,8’lik payla 4.sıradadır (Karabulut 2013).

Çizelge 4.1. Dünya zeytin üretimi (bin ton) (Karabulut 2013)

Ülkeler	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
İspanya	553,3	485,7	492,6	608,6	521,5	487,7	513,1
Türkiye	200	300	390	330	400	410	430
Mısır	432	440	409	350	384,5	375	400
Suriye	100	120	135	147	172	172	172
Cezayir	91	98	136	192,5	145,5	175	168,5
Arjantin	10	95	220	90	150	60	140
İran	39,5	30,5	47,5	47	35	39	125
Fas	100	100	90	110	100	100	100
Yunanistan	95	105	107	135	130	160	94
Peru	112	9	75	72,5	81	80	80
İtalya	55,7	68,5	58,6	69,7	75,7	76	74
Genel Toplam	2.151,50	2.082,50	2.369	2.563	2.432,50	2.424,50	2.574,50

Türkiye’de 800 bin hektar alan ile dünya zeytinliklerinin %8’ine, 150 milyon zeytin ağacı ile de zeytin ağacı varlığının %12’sine sahiptir (Boynudelik ve Boynudelik, 2007). Zeytinin anayurdu olan Akdeniz Havzası’nın doğusunda bulunan Türkiye’de, başta Ege ve Marmara Bölgeleri olmak üzere, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde toplam 41 ilde zeytin yetiştirilmektedir (Anonim 2015) (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Türkiye’de zeytin üretilen yerler
(Üretim miktarlarına göre 1.Ege, 2.Marmara, 3.Akdeniz, 4.Güneydoğu Anadolu, 5.Karadeniz, <http://zeytindostu.org/> 2015)

1988-2014 yılları arasında zeytin üretimi verilerine göre Türkiye’de meyve veren zeytin ağacı sayısı %77 oranında artmış, meyve vermeyen ağaç sayısı 4,5 katına çıkmıştır. Sofralık zeytin üretimi %100, yağlık zeytin üretimi ise %50’lik bir artış göstermiştir. 2001-2014 yılları arasında zeytin üretimi yaklaşık üç katına çıkmıştır (TÜİK). Türkiye’de zeytin bahçelerinin alanı toplam tarım alanları içinde %3,5’lik bir paya sahiptir (Anonim 2014).

Zeytincilik sektörüne bölgeler bazında bakıldığında (Çizelge 4.2) 2013 yılı verilerine göre Doğu Marmara Bölgesi (Bursa, Bilecik, Eskişehir) yağlık zeytin üretiminde 5.sırada, sofralık zeytin üretiminde ise 3.sırada bulunmaktadır. 2013 yılı, illere göre zeytin üretimi verilerine göre toplam zeytinlik alanların toplamı ve meyve veren ağaç bakımından Bursa, Manisa’dan sonra 2.sırada, sofralık zeytin üretiminde ise 1.sırada yer almaktadır. Aynı yıl yağlık zeytin üretiminde ise Aydın ili 1.sıradadır (TÜİK 2015). Ülkemizde ana üretim bölgelerinden Ege Bölgesi zeytinlerinin %76’sı yağlık, Marmara Bölgesi zeytinlerinin %73’ü sofralık olarak değerlendirilmektedir (Öztürk ve diğerleri 2009).

Çizelge 4.2. 2013 yılı üretim miktarları (ton)
(<http://tuikapp.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul> 2015)

BÖLGELER	Zeytin (Sofralık)	%	Zeytin (Yağlık)	%
Güneydoğu Anadolu	7.462	2,5%	158.223	12,3%
Batı Marmara	19.695	6,7%	153.925	12,0%
Ege	161.456	54,7%	628.448	48,9%
Doğu Marmara	93.012	31,5%	2.662	0,2%
Batı Anadolu	2.402	0,8%	1.035	0,1%
Akdeniz	10.516	3,6%	341.667	26,6%
Karadeniz	813	0,3%	40	0,0%
TOPLAM	295.356		1.286.000	

Bursa’da Zeytincilik

Bursa’da zeytin üretimi yüzyıllardır yapılmaktadır MS.1.yy’da Bitinyalılar Dönemi’de bugünkü Saltanat Kapı yanında bir hamam vakfının gelirleri arasında zeytinyağı da vardır.

19. Yy'da Orhangazi, Gemlik, İznik ve Mudanya'ya gelen gezginler anlatımlarında hep zeytinliklerden bahsetmişlerdir (Şekil 4.14) (Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu, 2010).

Şekil 4.14. Bursa'da zeytinyağı satıcıları (Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu, 2010).

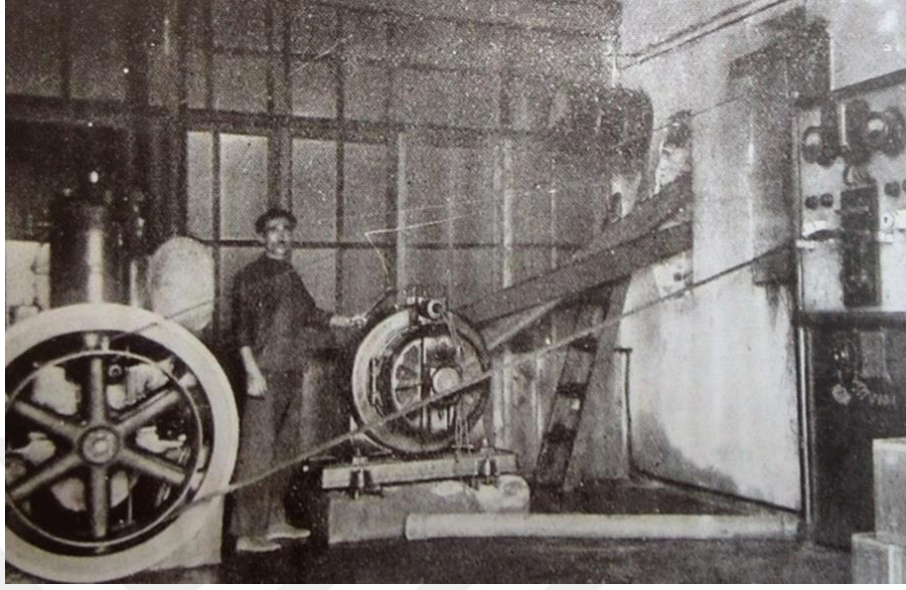
BTSO başkanlarından Şeyh Bahaddin Efendizade Mehmet Emin (Bursalı) (1877-1941) zeytin ve zeytinyağı gibi Bursa ürünlerini Almanya'ya ihraç etmiştir. Abdülhamit'in tahta çıkışının 30.yıldönümü nedeniyle 1906 yılında düzenlenen "Bursa Mamulat ve Mahsulat Sergisi"nde Mudanya'dan getirilen ürünlerin neredeyse tamamının zeytin, zeytinyağı ve balıktan oluştuğu, Gemlik'te yer alan "Byeli Biraderler Sabun Fabrikası" ndan sabun getirildiği bilgisi arşiv (BOA) kayıtlarında yer almıştır (Kaplanoğlu ve Balkan 2009).

19. yy'dan, 20.yy'ın ilk çeyreğine kadar zeytin ve zeytinyağı üretimi artarak devam etmiştir. 1880 yılında Bursa'da 6 adet yağhane bulunmaktaydı. 1895'te ise sadece Gemlik'te 30 yağhane vardı. 1880 yılından itibaren yayınlanmaya başlayan Şark Ticaret Yıllıkları'ndan 1902 yılına göre 3, 1908 yılına göre 4 şirket zeytinyağı işiyle uğraşmaktaydı (Kağıtçıbaşı ve Yaşar 2014).

1915 yılı Sanayi Sayımları işkollarından kimya sanayi; yağ üretimi, sabun imalatı, palamut özü üretimi ve sair kimya üretimi olarak dört gruba ayrılmıştır. Bir muharrik güç kullanan ve 10'dan fazla işçi çalıştıran fabrikalar sayılmıştır. Sayımı yapılan 4 yağ fabrikasından 2'si pamuk, diğer 2'si de zeytin yağhanelerinden kalan pirinadan (katı atık) yağ üreten fabrikalardır. Bunların içinde zeytinyağı fabrikası bulunmamaktadır. Sayım sırasında genellikle taş değirmen, el ile sıkıştırılan baskılarla çalışan zeytinyağı imalathanelerine rastlanmış fakat bunlar makineli üretim olmadığı için sayılmamış, istatistik dışında tutulmuştur. Ayvalık, Edremit ve Aydın civarında makineli üretim yapan çok sayıda yağ ve sabun fabrikaları bulunduğu bilinmektedir. Fakat bu bölgelerde sanayi sayımı yapılmadığından sanayi sayımı kayıtlarında yer almamıştır (Ökçün 1997).

1920'lerin başında Rumların Bursa'yı terk etmeleri nedeniyle üretim azalmış, Cumhuriyet'in ilk yıllarında 1927'den sonra tekrar artmaya başlamıştır. 1939 yılında zeytinciliğin ıslahı hakkında çıkan kanunun yürütülmesi için 1940 yılında bir yönetmelik çıkarılmış ve zeytincilikte ilerleme sağlanmıştır. 1939 yılında Bursa'da zeytin tarımını denetlemek ve teknik destek vermek üzere 1 uzman mühendis, 7 teknisyen ve 24 görevli ile oluşan bir ekip kurulmuştur. Bu yasanın da katkısıyla 1936-1949 yılları arasında zeytin tarımı artmıştır (Kağıtçıbaşı ve Yaşar 2014).

1926'da Bursa şehrinde bulunan 3 yağhaneden ikisi Çekirge'deydi. 1927 yılında Gemlik'te zamanın son teknolojisi sistemde yağhane kurulmuştu (Şekil 4.15). Tirilye'de de henüz tamamlanmamış modern bir yağ fabrikası vardı. Gemlik, Mudanya, Orhangazi kazalarında 40'tan fazla yağhane bulunmaktaydı. 1923 yılına kadar filtre sistemi yokken, Cumhuriyet'ten sonra Gemlik'te kurulan 7 fabrikada bu sistem de yer almaktaydı. 1933 yılında Mudanya'daki yağhanelerin sayısı 44'e çıkmış, Yenişehir'de 2, Orhangazi'de 28 zeytinyağı fabrikası kurulmuştu (Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu 2010). Bursa Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarına göre 1944 yılında Bursa'da 2 sabun fabrikası ve 9 zeytinyağcı bulunmaktaydı (Kaplanoğlu ve Balkan 2009). 1956'da Gemlik'te 7 zeytinyağı fabrikası, 27 kara yağhane ve 1 sabun fabrikası, Orhangazi'de ise yine 28 tane fabrika vardı (Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu 2010).

Şekil 4.15. Gemlik’te erken modern yağhane
(Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu 2010).

Çizelge 4.3’te Bursa’nın kültür arazisi kullanımına bakıldığında tarla ve sebze arazilerinden sonra zeytinlik alanlar %11,28 oranla 3.sırada yer almaktadır.

Çizelge 4.3. Bursa ili kültür arazisinin kullanım durumu (ha)
(Kaynak: <http://tbtb.org.trdatapublishingbursada-tarim.pdf> 2013)

	Alan(ha)	Oran (%)
Tarla Arazisi	162.230,10	44,42
Sebzelik	46.833,60	12,82
Meyvelik (İçecek ve Baharatlı Bitkiler Dahil)	37.137,20	10,17
Bağlar	7.164,90	1,96
Zeytinlik	41.198,80	11,28
Nadas Alanı	32.439,40	8,88
Tarıma Elverişli Olup Kullanılmayan Arazi	37.895,90	10,38
Süs Bitkileri Alanı	317,30	0,09
TOPLAM	365,22	100

Bu zeytinliklerin neredeyse tamamı körfez ilçelerinde yani Mudanya, İznik, Orhangazi ve Gemlik'te bulunmaktadır. 2012 yılı verilerine göre salçalık domates üretiminden sonra tarımsal değeri (TL olarak) en yüksek 2.ürün sofralık zeytindir. Bursa'da 411.988 da alanda 55.126 ton sofralık zeytin üretimi ile Türkiye'deki zeytin üretiminde %11,5'lik bir paya sahip olmuştur (Anonim 2013).

Bursa yöresinde üretilen zeytinliklerin % 95'ini oluşturan Gemlik çeşidi zeytin 2003 yılında Türk Patent Enstitüsü tarafından "Gemlik Zeytini" olarak tescillenmiştir (Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu 2010). Bursa'da bunun dışında Çelebi, Karamürsel, Su, Şam, Domat çeşitleri de bulunmaktadır (Anonim 2011). Mudanya'nın ekonomisine bakıldığında zeytinciliğin ilçe halkının birinci derecede gelir kaynağı olup bunun yanı sıra az da olsa bağcılık, sebze ve meyvecilik, ayçiçeği, soğan ve tahıl gibi tarımsal faaliyetlerin de yapıldığı anlaşılmaktadır (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. Kültür arazinin kullanım biçimleri
(Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr> 2015)

Arazinin kullanım biçimi	Yüz ölçümü (ha)
Zeytinlik	9.500
Tarla	8.440
Bağlar	970
Sebzelik	1.333
Meyvelik	1.000
TOPLAM	20.910

Mudanya ilçesinin 34,400 hektarlık arazi varlığının % 60'ını kültür arazileri oluşturmaktadır. Kültür arazilerinin de % 45'i zeytinliktir. Mudanya Belediyesi'nin 2015-2019 yılları için hazırladığı stratejik plana göre sahil şeridinde zeytincilik, ovada ise sebze ve meyvecilik yaygındır. İlçede sahil şeridi zeytincilik yaparken, ovada Bursa siyah inciri ve armut tarımı kar oranı göre daha yüksek olduğu için zeytinciliğe tercih edilmeye başlanmıştır (Anonim 2015).

5. TİRİLYE: TARİHİ VE EKONOMİSİ

5.1. Tirilye'nin Konumu ve Coğrafi Özellikleri

Bursa'nın Mudanya ilçesine bağlı 47 mahalleden biri olan Tirilye, ilçe merkezinin 11 km batısında, Marmara Denizi'nin güneydoğusun kıyısında, etrafı zeytinliklerle çevrili bir vadinin iki yamacına kurulmuş bir sahil yerleşimidir (Şekil 5.1).

Şekil 5.1. Mudanya yol haritası

(Kaynak: <http://www.mudanya.gov.tr/resimlerharita.jpg> 2015)

Tirilye, 1981 yılında Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından kentsel sit alanı ilan edilmiştir. 1989 yılında Zeytinbağı Belediyesi tarafından ilk koruma amaçlı imar planı hazırlanmış ve 1990 yılında da onaylanarak yürürlüğe girmiştir (Ertürk 2009). Anıtsal yapıları ve sivil mimarlık örneği konut dokusu büyük oranda korunmuş olan Tirilye, günümüzde günübirlik kültür turizmine hizmet etmektedir. Yaklaşık 1700 olan nüfusu hafta sonu 4000'i geçmektedir.

Tirilye, kuzey-güney yönünde rüzgara açıktır. Yaz ve kış mevsimlerinde poyraz rüzgarı eser. Yaz aylarında gündüz sıcak-kuru, gece serin, kış aylarında gündüz soğuk-kuru, gece

sert geçer. İskele caddesi üzerinde çınar ağaçları bulunmaktadır. Karacabey Caddesi boyunca devam eden düşük debili bir dere mevcutken üzeri betonla örtülerek bugünkü durumuna gelmiştir. Tirilye zeytinyağı fabrikasının batısında kadastro haritalarında derenin sınırları görülmektedir (Ayradilli 1985).

5.2. Tirilye Adı

Yerleşim antikçağda “Caesareia” veya “Bryllis/Bryllios/Bryllion” adlarıyla anılmıştır (Kaplanoğlu 1996). Antik adı Brylleion olan Tirilye, Bizans döneminde 9.yy’a kadar bu isimle anılmış, Trigleia Manastırı’nın yapılmasından sonra Trigleia adını almıştır (Yalman 2013). Hellen dilinde ‘barbunya balığı’ anlamına gelen ‘trigla’ sözcüğünden gelen ve ‘barbunya balığı yurdu’ anlamına gelen *Trigleia* ismini almıştır. Trilye/Trilya adının bu kelimeden türetildiği düşünülmektedir (Umar 1993). Trilye/Trilya adının Rumca’da “Üç Aziz” (Tri:Üç, leLie: Aziz) anlamına geldiği ve MS.376’da İznik Konsülü’nden aforoz edilerek bu bölgeye yerleşen üç papazdan (Aya Yani, Aya Yorgi, Aya Sorti) dolayı bu ismi aldığı görüşü de yaygındır (Yalman 2013).

1909’da Sadrazam Mahmut Şevket Paşa’nın öldürülmesi üzerine bir süre ‘Mahmut Şevket Paşa’ adı verilmiş, kısa süre sonra tekrar eski adıyla anılmıştır. (Akkılıç2002). 1963’te yerleşimin adı “Zeytinbağı” olarak değiştirilmiştir. Zeytinbağı ismi de 25 Ocak 2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan kararla değiştirilerek yerleşime “Tirilye” adı verilmiştir (www.resmigazete.gov.tr).

Tirilye Belediyesi (belde) tüzel kişiliği 12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı kanunla kapatılarak mahalle olarak Mudanya ilçe belediyesine bağlanmıştır (<http://www.tbmm.gov.tr/>).

5.3. Tirilye'nin Tarihi

Antik dönem tarihçilerinden Plinius ve Mela'nın aktarımına göre *Myrleia* (Mudanya) kenti Roma'nın Bithynia eyaleti döneminde Prusa'nın (Bursa) kuzeybatısında Cius (Gemlik) Körfezinde Colophon kolonisi olarak kurulmuştur. Macedonia Kralı Philip V, Pergamon Krallığı ile yaptığı savaşta kenti ele geçirmiş ve kayınbiraderi Bithynia kralı Prusias I'a vermiştir. Prusias I kentin adını eşine ithafen *Apameia* olarak değiştirmiştir (Şekil 5.2). Apamei kenti Aandolu'daki en erken Roma kolonisidir. Roma döneminde gemi yapımı ve deniz ticareti ile ön planda olan Apameia, Prusa'ya liman olarak hizmet eden bir kenttir (Doğancı 2007).

Şekil 5.2. Roma Döneminde Bithynia Eyaleti sınırları ve kentleri (Doğancı 2007)

Günümüzde Çamlı Kahve'nin olduğu tepe M.Ö. 7-8. yy'da Trigleia yerleşiminin akropolünü oluşturmuştur. Arkaik, Klasik ve Helenistik dönemlerde Ege Denizi'nden Karadeniz'e giden gemilerin sığındığı Kapanca, Sivzi ve Ketendere limanları bulunmaktaydı (Ertürk 2009).

Ortaçağa ait, ticaret yapan gemicilere ait harita, rota, uğradıkları limanların yer aldığı Yunan ve İtalyan Portulan'larında⁴ Tirilye'nin önemli bir liman olduğu anlaşılmaktadır. Bu belgelerde *Triglia*, *Tregia* isimleri geçmektedir. 1284 yılına ait şarap ticareti ile ilgili belgelerde de *Trigia* adı geçmektedir. Tirilye'deki Kapanca Limanı, Roma ve Bizans dönemlerinde deniz ulaşımının ve ticaretin yapıldığı en önemli liman olmuştur (Yalman 2013).

MÖ. 7. yy'dan itibaren Tirilye, Bursa ovasında yetişen ürünlerin dış dünyaya açıldığı yerleşimlerden biri olmuştur. Hristiyanlık dininin Roma İmparatorluğu içinde yayılmasıyla beraber doğu ile batı arasında görüş ayrılıkları olmuş, MS.285 yılında Byzantium'a (Sarayburnu) yeni bir imparator atanmış ve bu tarihten sonra şehrin gelişmesi ile değerli ürünlerin geldiği Tirilye'nin önemi artmaya devam etmiştir. MS.4. yy'da Hristiyanlık tartışmaları sonucu İznik ve Efes konsülleri ikiye ayrılmış, 5.yyda yaşanan gelişmeler sürecinde Mudanya ve Tirilye'ye kilise ve manastırlar inşa edilmiş, zamanla dini bir merkez konumuna gelmiştir (Tok 2008).

14.yy'ın başında Tirilye çevresinde Türkmen köyleri kurulmuş, Tirilye ekonomik olarak Kite (Ürünlü) kazasına bağlanmıştır. 1453'te İstanbul'un fethinden sonra da Tirilye buraya ürün göndermeye devam etmiştir (Tok 2008). Osman Gazi'nin Bursa'dan önce İznik'i kuşatmasının nedeni İznik'in Bizans'ın ikinci başkenti konumunda olmasıdır. Çünkü İznik, kilise için konsüllerin toplandığı en önemli merkezdir (Oğuzoğlu 2012). Tirilye'nin 1321-1330 tarihleri arasında Mudanya'nın Osmanlılar tarafından işgali sırasında ele geçirildiği düşünülmektedir (Akkılıç 2002).

Osmanlı Devleti yönetimine girdikten sonra da çoğunlukla Rumların yaşadığı bir yerleşim olmaya devam etmiş, Beyazıt II döneminde (1481-1512) İstanbul'dan 30 Türk hanesi de Tirilye'ye yerleştirilmiştir.

⁴ 14. ve 15. yüzyıl'da Avrupa'da kullanılan, kıyıları ve limanlara dair bilgiler içeren el yazması denizcilik haritalarıdır. İtalyanca "liman" anlamına gelen porto'dan türetilmiş olan portolano, "kılavuz kitabı" anlamına gelir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Portolan_haritas%C4%B1 - E.T.:13.07.2015)

1906 (Hicri 1324) tarihli Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi'ne Tirilye hakkında yazılanlar şöyle özetlenmiştir (Akkılıç 2002):

“Trilya Bucağı, ilçenin batısında ve Marmara Denizi kıyısındadır. Hoş bir havası vardır. Kasabada bir cami-i şerif, bir İslam ve iki Hristiyan ilkokulu, yedi kilise ile eski eser niteliğinde üç manastır vardır. Kemerli denilen kilisenin iç bölmelerinde bazı eski eserler bulunmaktadır. Başlıca üretimi zeytin, koza ve ev içi imalat sanayiinden olarak çeşitli oda dokumalarından oluşmaktadır. Zeytin ürünü Doğu Rumeli ve Karadeniz kıyılarıyla İskenderiye dolaylarına gönderilmektedir.”

Tirilye'de 1880'li yıllardan itibaren belediye örgütlenmesi olduğu bilinmektedir. 1927 tarihli Bursa Vilayeti Salnamesi'nde “*Mudanya kazasına tabi Trilya nahiyesi merkezi olan Trilya kasabasında belediye 1902 (Hicri 1318) senesinde tesis edilmiştir*” kaydı bulunmaktadır. Hüdavendigâr Vilayeti Salnameleri'nde ise 1877 (Hicri 1294) yılından itibaren belediye başkanlarının kayıtları bulunmaktadır (Akkılıç 2002).

Bursa, 1920-1922 yılları arasında Yunan işgali altında kalmıştır. 1920 yılında Yunan işgaline uğrayan Tirilye Türk ordusunun gelmesiyle Tirilye 13 Eylül 1922'de işgalden kurtarılmıştır (Akkılıç 2002). 1923 Lozan Anlaşması kapsamında mübadele ile nüfus değişimi yaşanmıştır (Tok 2008).

19.yy'ın ikinci yarısından sonra Fransa'daki ipek fabrikalarına ipek sağlamak için kozacılık yaygınlaşmıştır. Dokuma, şarap ve rakı üretimi, zeytin ve zeytinyağı ün kazanmıştır (Tok 2008).

5.4. Demografik Yapı ve Mübadele

Bursa yüzyıllardan beri Rum ve Ermeni nüfusun yoğun olarak yaşadığı bir kent olmuştur. Gemlik ve Mudanya arasındaki kıyılarda yoğun olarak Rumlar yaşamıştır (Kaplınoğlu

1999). Tirilye eski bir Rum yerleşimidir. 1870 tarihli Bursa Salnamesi'ne göre Tirilye'de toplam 1715 nüfusun (erkek) 55'i Müslüman, 1660'ı ise Gayrimüslimdir (Kaplanoğlu, 2011). Çizelge 5.1'de belirtildiği gibi 19.yy sonlarında 199 Müslüman, 3657 Rum nüfus yaşamaktaydı. 1908 Yıllığı'na göre beldede 820 hane olduğu bilinmektedir (Kaplanoğlu 1996).

Çizelge 5.1. Tirilye'de 19. yy'ın sonunda nüfus dağılımı (Karakoç 2009).

	Müslüman	Gayrimüslim	Top. Nüfus	Hane	Dükkan
1886	184	3812	3996	643	72
1894	199	3657	3856	865	82
1900	253	3878	4131	820	95

Bir göçmen kenti olan Bursa tarih sürecinde çeşitle göçlere ev sahipliği yapmıştır. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda işgal altındaki Rumeli ve Kafkasya'dan gelen Müslüman göçmenlerin (93 Göçmenleri) büyük bir bölümü Hüdavendigâr Vilayeti'ne yerleşmiştir. 1912 Balkan Savaşı sonrasında işgal altında kalan Türkler de Bursa'ya göç etmiştir. Kurtuluş Savaşı sonrası 1923 yılında imzalanan ve 1924 yılında yürürlüğe giren Lozan Barış Antlaşması⁵ gereğince, Türkiye ile Yunanistan arasında din temelli bir nüfus mübadelesi ile göçmenler (Mübadele Göçmenleri) yoğun olarak Bursa'da iskan edilmiştir. 1950'lerden sonra Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan arasında yapılan anlaşma sonucunda da çok sayıda Bulgaristan göçmeni Bursa'ya gelmiştir. Bursa, 1970'lerden itibaren kurulan sanayi tesisleri nedeniyle yoğun iç göç almaya başlamıştır (Kaplanoğlu 1996).

⁵ 1923 yılında imzalanan ve 1924 yılında yürürlüğe giren Lozan Barış Antlaşması gereğince, Batı Trakya'daki Türklerle, İstanbul'daki Rumlar dışında, Anadolu ve Doğu Trakya'daki Rumlar ile Yunanistan'daki Türkler'in mübadele edilmeleri kararlaştırılmıştır (Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Lozan_Antla%C5%9Fmas%C4%B1-E.T.:_13.07.2015).

Tirilye, Kurtuluş Savaşı (1919-1922) sonrasında kadar Rum yerleşimi olma özelliğini korumuştur. Mübadele sonrasında Girit'ten gelen göçmenler Mudanya'ya, Burgaz'a (Güzelyalı), Siği'ye (Kumyaka), Dereköy ve Tirilye'ye (Zeytinbağı) yerleştirilmiştir (Karakoç ve Tunçdöken 2008). Tirilye'den Yunanistan'a göç eden Rumlar, Selanik Körfezi'nde yeni bir belde kurup, adını da *Nea Triglia/Yeni Tirilye* koymuşlardır (Kaplanoğlu 1999).

Başbakanlık Osmanlı Arşivi kayıtlarında I. Dünya Savaşı yıllarında Tirilye'ye 150 hane Rum yerleştirilmesi konusunda Umum Muhacir Müdürlüğü'nden Hüdavendigâr Vilayeti'ne çekilmiş bir telgraf bulunmaktadır (Kaplanoğlu 1999). Ayrıca, Selanik'in kuzeyinde Drama ile Langaza arasındaki Serez bölgesinden gelen Türklerin bir kısmı Tirilye'ye yerleştirilmiştir. Zeytinbağı'na Girit göçmenlerinden 80 hane, Serez ve Karacaova göçmenlerinden 140 hane yerleştirilmiş, hane başına 30 ağaç zeytin ve 7 dönüm tarla verilmiştir. 1880-1908 yıllarında hane sayısı 820 iken, 1927 yılında hane sayısı 633 ve nüfus ise 2516 olmuştur (Kaplanoğlu 1999).

Çizelge 5.2. Tirilye'de yıllara göre nüfus (1935-2008)
(Ertürk 2009).

Yıllar	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1997	2000	2007	2008
Nüfus	2306	2422	2242	2532	2474	2289	2395	2232	2544	2361	2809	2399	2387	2269	2006	2036

1940-2000 yılları arasında beldenin nüfusu 2400-2200 arasında değişmiş (Çizelge 5.2) 20.yy sonunda 4000 civarındaki nüfus neredeyse yarıya inmiştir. Beldede kısıtlı olan iş imkanları ve sosyal imkanlar nedeniyle genç nüfus Mudanya ve Bursa'ya yerleşmeyi seçmiştir (Karakoç 2009). 2011 yılında 1786 olan nüfus (Çizelge 5.3) 2013 yılı Tirilye nüfusu 1666'dır (Anonim 2015).

Çizelge 5.3. 2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre ilçe nüfusu (Yalman 2013).

Yer	Erkek	Kadın	Toplam
Merkez	26.638	27.663	54.301
Tirilye	901	885	1.786
Köyler	8.737	8.815	17.552
TOPLAM	36.276	37.363	73.639

Bursa'dan göç eden Rum ve Ermeniler yaşadıkları yerlerde en çok zeytin üretimi ve kozacılık yapıyorlardı. Göçmenler iskan edilirken geldikleri köylerin fiziksel yapısına benzeyen ve uğraştıkları tarım iş kollarına uygun olarak yer seçimi yapılmıştır. Rumlar'ın terk ettiği bölgelere Bursa'ya gelen göçmenlerden zeytinciliği iyi bilen Giritliler iskan edilmişler ve zeytinciliğin gelişmesine katkıda bulunmuşlardır (Kaplanoğlu 1999). Girit göçmenlerinden Zehra Üner kendisi ile yapılan sözlü görüşmede kendisinin Girit'te yağhanesinin var olduğunu bildirmiştir (Karakoç ve Tunçdöken 2008).

5.5. Tirilye Zeytini ve Tirilye'nin Ekonomisi

Dünya genelinde yetişen 30 tip zeytinden en önemlisi Doğu Akdeniz coğrafyasında yetişen "olea-europa" tipi zeytinin anayurdu Anadolu ve özellikle Edremit ve Bursa'da (Gemlik, Mudanya, Tirilye) yetişen zeytinlerdir. Sofralık zeytinde Bursa, yağlık zeytinde ise Ege bölgesi zeytinleri daha iyi kabul edilmektedir (Kemankeş 2013).

Tirilye'nin zeytini dünyaca ünlüdür, adını zeytine vermiştir⁶. Tirilye tipi zeytin, orta büyüklükte, küçük çekirdekli, eti çekirdeğine yapışmayan, ince kabuklu ve lezzetli bir zeytindir. Sofralık, salamura, sele, yağlı teneke zeytini yapılır, salamura halde 3-4 yıl

⁶ 18.yy'da Emir Mustafa tarafından yazılan Ramazan-name'de iftar sofrasında yenilen has yiyecekler arasında "Tirilye Zeytini" de geçmektedir (Ünsal 2000).

saklanabilir. Ağaç dibine dökülenlerden yağ çıkarılır, yaprakları hayvanlara yedirilir, prınası sabun imalatında kullanılır veya hayvanlara yem olarak verilir (Tuvi 2001).

Tirilye'nin zeytini yurtiçinde ve yurtdışında farklı coğrafyalarda aşılansarak yetiştiriliyor olsa da aynı özelliklere sahip olamamaktadır. Bunun nedeni, Tirilye'nin iklimi, poyraz rüzgarını alan zeytinin kıvrıcık hale gelmesi, sulu tarım yapılmadığı için zeytinin doğal ortamda yetişiyor olmasıdır. Ayrıca, en yüksek yağ oranına sahiptir. Gemlik zeytini ile kökeni aynı olmasına rağmen yağ ve asit oranları farklılık göstermektedir Gemlik tipi zeytin tescillidir. Fakat Tirilye tipi zeytin için ayrı bir tescil belgesi henüz yoktur (Kemankeş 2013).

Bursa'yı ziyaret eden gezginlerden Paul Fesch, "*Constantinople aux derniers jours d'Abdulhamid*" (Paris, 1907) adlı eserinde Mudanya'nın Bursa'nın ihraç limanı olduğunu belirtmiştir. 1902'den itibaren bir Alman şirketi, *Deutsche Levant Linine*, Hamburg ve Mudanya arasında düzensiz olarak seferler yapmaya başlamıştır. Bu şirket, Le Havre (Fransa) ile Doğu limanları arasında da sefer yapmaya girişince, Bursa ve Fransa arasında ipek taşıyan Marsilya'lı şirketlerden Fraissinet Şirketi'nin de 1904 yılında Mudanya ve Marsilya arasında ayda iki kez sefer yaptığı aktarılmıştır (Günaydın ve Kaplanoğlu 2000).

1900 tarihli Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi'ne göre, Tirilye'de 19 yağhane vardı ve yılda 4 bin ton zeytinyağı üretiliyordu. Zeytin ve zeytinyağından sonra koza, şarap, rakı, balıkçılık da üretim ve ticarete önde geliyordu (Karakoç 2009). Tirilye, tarih boyunca, kozacılık, meyvacılık, bağcılık, şarapçılık, tavukçuluk ve balıkçılıkla geçimini sağlamıştır. Bu yöreden Roma'ya şarap gittiği de söylenmektedir (Tuvi 2001). Tirilye şaraplarının ünü 13-14.yy'larda tüm dünyaya yayılmıştır. 1332 tarihli Ceneviz arşiv belgelerinde Tirilye şarapları ile ilgili kayıtlar vardır (Kaplanoğlu ve Balkan 2009). Bunların yanı sıra tahıl, üzüm, soğan üretimi ve pamuklu, ipekli dokumacılık da yapılmaktaydı. 1912 tarihli Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi'ne göre, yılda 40 ton koza üretiliyor ve Bursa'daki ipek fabrikalarına gönderiliyor, bir kısmı da ihraç ediliyordu (Karakoç 2009). 1906 yılı Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi'ne göre Bursa Sancağı'nda bulunan ipek fabrikalarından

6'sı ve mancınıklardan 338 tanesi Mudanya'da bulunmaktadır (Boykoy 2013). Osmanlı arşiv belgeleri 19.yy'da Girit'te kozacılık ve ipekçilik yapıldığını göstermektedir. Mübadele öncesinde Tirilye'de yaşayan Rumların ipekçilik yaptıkları evleri Girit'ten gelen göçmenlere verilecek şekilde düzenleme yapılmış, Giritli Türkler orada yaptıkları işi sürdürmüşlerdir (Oğuzoğlu 2013).

Zeytincilik önemini Cumhuriyet öncesi ve sonrasında da korumuştur. Mübadele sonrasında nüfusun değişmesi ekonomik alanda da değişikliklere neden olmuştur. Zeytincilik (Şekil 5.3) ve kozacılık faaliyetleri devam ederken, şarap ve rakı üretimi gerilemiştir. Üzüm bağları yemeklik ve İstanbul'a pazarlanması için kullanılmaya devam etmiştir (Karakoç 2009). Tirilye'de şarapçılık ve ipekçiliğin yaygın olduğu dönemde üzüm bağları ve dutluklar çok iken, 1950-60'lardan sonra zeytinciliğe verilen önemin artması ile bunlar da zamanla zeytinliğe dönüşmüştür (Ayradilli 1985).

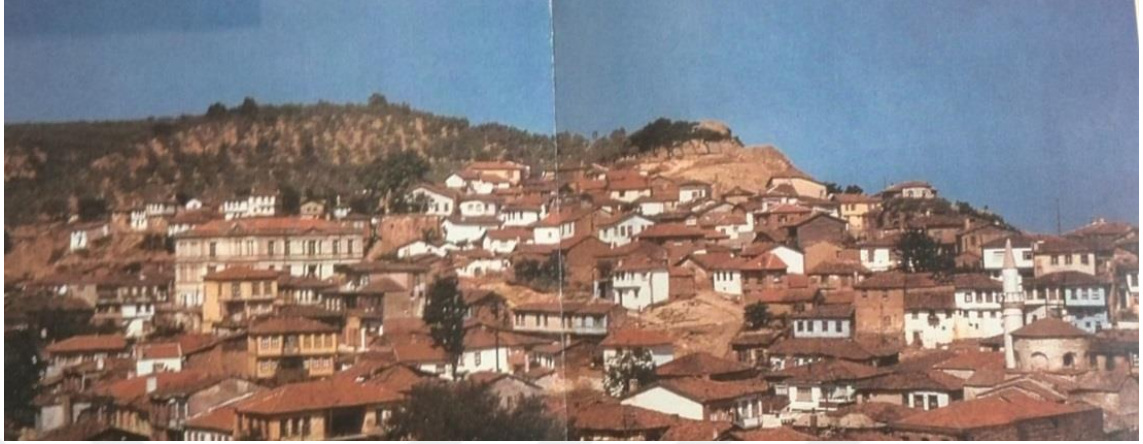
Şekil 5.3. Tirilye'de zeytincilik
(Tirilye Broşürü)

6. TİRİLYE ZEYTİNYAĞI FABRİKASI YERLEŞKESİNİN MİMARİ ANALİZİ

Tirilye farklı kültürlerin izlerini barındıran, geleneksel konut ve sokak dokusunu günümüzde de koruyan tarihi bir yerleşimdir. Hem Rumlardan kalma hem de Mübadele sonrasında yapılan konutlar genellikle 2-3 katlıdır (Şekil 6.1 ve Şekil 6.2) Rumlardan kalma konutların Tirilye Belediyesi tarafından hazırlanan “Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Plan Raporu”na göre Tirilye’de bulunan konutların 134 adedi tescillidir. İki günümüzden Fatih Camii ve Tirilye Kültür Merkezi olmak üzere 4 adet kilise, 1 hamam, 1 okul (Taş Mektep), 4 çeşme ve eski Rum mezarlığı tescilli anıtsal yapılardır. Ayrıca tescilli endüstri mirası yapıları olarak 1 zeytinyağı fabrikası ve 2 imalathane bulunmaktadır (Anonim 2002).

Şekil 6.1. 1939 yılında Tirilye’den askere gidenler
(Tirilye Broşürü)

Şekil 6.2. Tirilye
(Tirilye Broşürü)

Bu bölümde Tirilye'nin tescilli endüstri yapılarından olan zeytinyağı fabrikası yerleşkesinin tarihçesi, rölöve çizimleri, mazleme ve bozulma analizleri, restitüsyon çizimleri, yeniden işlevlendirme ve yeni işleve yönelik restorasyon projesi ve müdahale önerilerine yer verilmiştir.

6.1. Fabrika Yerleşkesinin Konumu ve Tarihçesi

Fabrika yerleşkesi Tirilye'nin güneydoğusunda, konut yerleşiminin bitmeye başladığı kesimde yer almaktadır (Şekil 6.3). Hakim rüzgar yönünün denizden karaya doğru esiyor olması nedeniyle fabrika bacasından çıkan dumanın yerleşimi etkilememesi nedeniyle Tirilye'nin bu kesiminde konumlandığı düşünülmektedir (Şekil 6.4). Ayrıca, zeytinyağı üretimde kullanılacak suyun temini ve üretim sonrası çıkan atık suyun akıtılması amacıyla fabrika dere yatağının kenarında kurulmuştur. Ege Bölgesi'nde farklı yörelerde yer alan zeytinyağı fabrikalarının yer seçim kriterleri ve baca yüksekliklerine belirlenmesinden benzer özellikler bulunmaktadır (Bkz. EK 5).

Şekil 6.3. Tirilye hava fotoğrafı
(Kaynak: Zeytinbağı Belediyesi Arşivi, 2013)

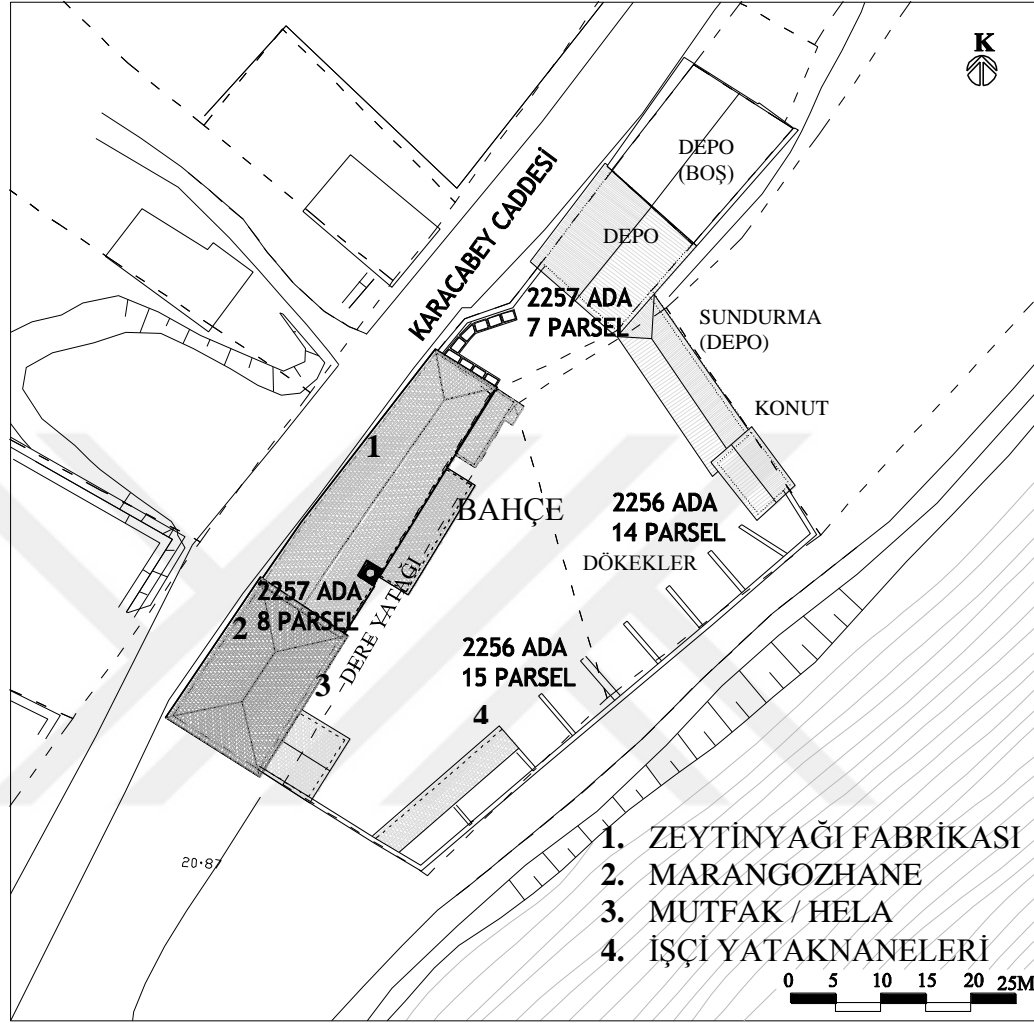

Şekil 6.4. Tirilye haritası
(Kaynak: Zeytinbağı Belediyesi Arşivi, 2013)

Zeytinyağı fabrikası ve marangozhane binaları Karacabey Caddesi üzerinde, 2257 ada, 8 parselde (eski 1 pafta 1004 parsel) bulunmaktadır. Fabrika ve imalathane binaları 1 Envanter No'lu endüstriyel yapı olarak tescillidir. Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 31.08.1990 tarih ve 1299 sayılı kararı ile tescilinin devamına karar verilmiştir (Bkz. EK 2).

Fabrika yerleşkesi kentsel sit alanı içinde yer almaktadır. Zeytinyağı fabrikasının ve marangozhane yapısının bulunduğu 2257 ada 8 parsel 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planında ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planında kültürel tesis alanı olarak belirlenmiştir. Müştemilatların bulunduğu parseller ise Nazım İmar Planı'nda orta yoğunluklu konut alanı olarak işaretlenmiş olup, Koruma Amaçlı İmar Planı'na göre buradan 7 m'lik yol geçmesi ve 2257 ada 7 parsel ile 2256 Ada 14-15 parsellerde bitişik nizam 3 kat imar hakkına sahiptir (Bkz. EK 3).

Fabrikanın bahçe girişi, zemine gömülü olarak inşa edilen karasu havuzları 2257 Ada 7 Parsel'de (eski 1 pafta 1003 Parsel) yer almaktadır. Zeytinyağı fabrikasına bitişik müştemilatlar ile marangozhane binasına bitişik olan 3 no'lu mutfak/hela müştemilatının bir kısmı dere yatağında bir kısmı da 2256 Ada 15 Parsel (Eski 1 pafta 1005 parsel) üzerinde yer almaktadır. İşçi yatakhaneleri ise 2256 ada 15 parsel üzerindedir (Şekil 6.5). Fabrika yerleşkesinin güneybatısındaki bahçe duvarı ve yağı çıkarılmak üzere fabrikaya gelen zeytinlerin bekletildiği dökekler 2256 ada 14 parsel (Eski 1 Pafta 1006 Parsel) ve 2256 ada 15 parselde bulunmaktadır.

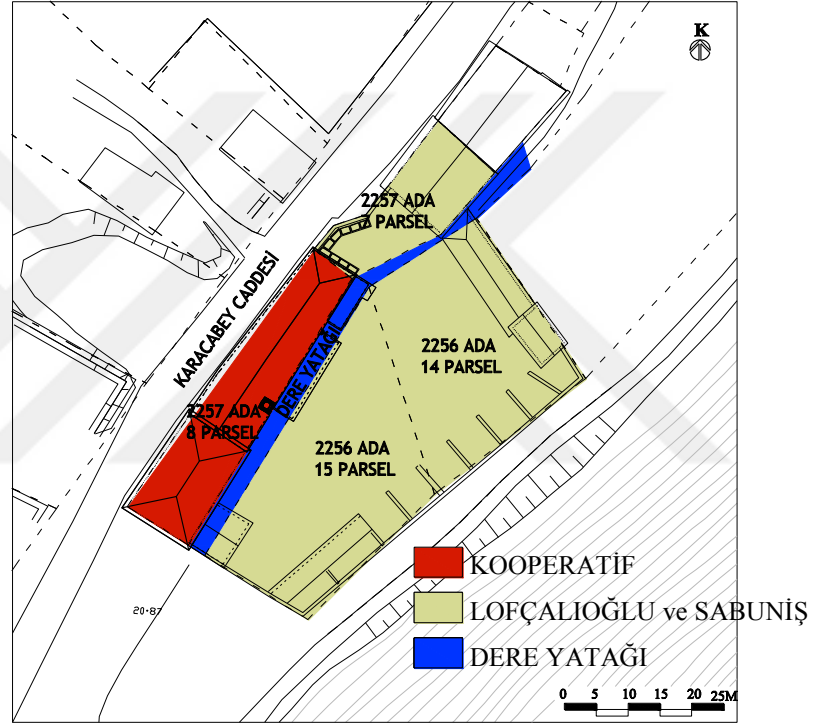

Şekil 6.5. Vaziyet planı

Tapu defterlerinde 1930'lu yıllara ait kayıtlara göre gösterilen dört parsel de (2257/7-1003, 2257/8-1004, 2256/15-1005, 2256/14-1006) Mustafa Lofçalıoğlu⁷ ve İsmail Sabuniş'e

⁷ Lofçalıoğlu Mustafa ve Ortakları, 1874 yılında Lofçalı Mehmet Emin tarafından kurulan ve Bursa'nın en eski ve tanınmış ticari işletmelerinden biridir. Mehmet Emin Bey'in ölümünden sonra 1936 yılına kadar büyük oğlu Halil tarafından yönetilmiştir. Zeytinyağı ve sabun ticareti de yapan şirket Lofçalı Halil Bey'in ölümünden sonra ise kardeşi Lofçalı Mustafa ve eniştesi İsmail Sabuniş ile 1943-46 yılları arasında BTSO'nun başkanlığını yapan Ekrem Erkmen tarafından yönetilmiştir (Kaplanoğlu ve Balkan 2009).

aittir. Fabrikanın bulunduğu 2257 ada 8 parsel (kayıtlarda 1004 parsel olarak geçmektedir) maliklerin borçları nedeniyle ipotek konmuş, icra memurluğunca yapılan açık arttırma sonucu 1972’de “Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi”ne satılmıştır. Diğer üç parsel ise günümüzde hala Lofçalıoğlu ve Sabuniş ailelerinin varislerine aittir (Şekil 6.6).

Şekil 6.6. Kadastro sınırları ve mülkiyet durumu
(Kaynak: Mudanya Tapu ve Kadastro Müdürlükleri, 2015)

Mudanya Kadastro Müdürlüğü’nden günümüzde dört farklı parsel üzerinde bulunan fabrika yerleşkesinin 2015 yılı Ocak ayı itibariyle yenilenen ada ve parsel numaraları alınmış, bu bilgilere göre Mudanya Tapu Müdürlüğü arşivinde bulunan tapu kayıtları incelenmiştir. 2256 ada 14-15 parseller tapu kayıtlarında arsa olarak görünmekte, 2257 ada 7 parseldeki kagir yapının da tahminen 1965 yılında inşa edildiği yazmaktadır. 2257 ada 8 parselde ait en eski tapu kaydı 1933 yılına aittir. Mustafa Lofçalıoğlu ve İsmail Sabuniş’e ait olan bu parselde ilişkin 1933 yılı kaydında “firari Rumlardan kalma yağhane”, 1936 yılı kaydında

“evvelce yağhane şimdi yağ fabrikası ve natamam değirmen”, 1940 yılı kaydında “ yağ fabrikası ve natamam değirmen” olarak bahsedilmektedir. 1972 yılına ait tapu kaydında ise sahibi kooperatif olup “yağ fabrikası ve natamam değirmenin halen yağ fabrikası” şeklinde bahsedilmektedir (Bkz. EK 3).

6.2. Rölöve

6.2.1. Zeytinyağı Fabrikası

Endüstri Devrimi sonrasında 19.yy’ın ikinci yarısından sonra fabrikalar yapılmaya başlanmıştır. Osmanlı Devleti yönetimine girmesinden sonra da Rumların yaşadığı bir yer olarak kalan Tirilye’deki bu yapının mimarisi ve yapım teknikleri bakımından, tapu kayıtlarındaki veriler de dikkate alınarak 19.yy’ın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir (Şekil 6.7). 1900 tarihli Hüdavendigar Vilayeti Salnamesi’ne göre, Tirilye’de bulunan 19 yağhaneden biri de bu fabrika olabilir. Ayrıca, Kaplanoğlu ve Oğuzoğlu (2010) tarafından bahsedilen 1920’lerde Tirilye’de tamamlanmamış modern bir zeytinyağı fabrikasının bu yapı olduğu düşünülmektedir; çünkü Tirilye’de o döneme ait, yapı ve makine tesisatı bakımından bu büyüklükte başka bir fabrika bulunmamaktadır.

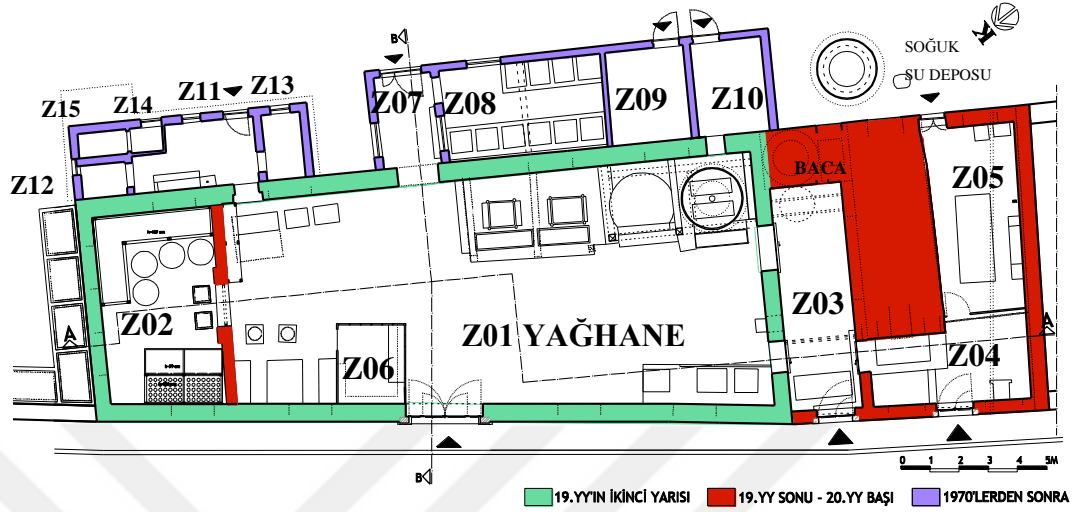

Şekil 6.7. Tirilye’de zeytinyağı fabrikası

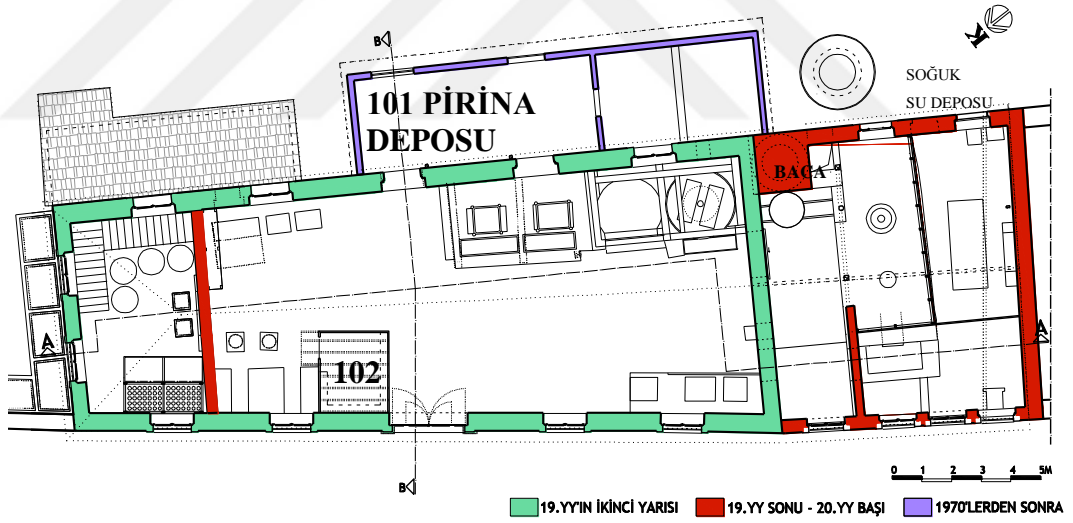
İlk yapıldığı dönemde insan ve hayvan gücüyle üretim yapıldığı düşünülen yağhaneye endüstri devrimi sonrasında ocağın, baca ve buhar makinesinin yer alacağı bölümlerin 19.yy sonu-20.yy başında eklendiği düşünülmektedir. 1850'lerden itibaren makine üretimi yapan İngiliz Tangye firmasına ait “Tangye Brothers Engineers Birmingham” markalı ocak günümüzde hala yerindedir. Kooperatif kurucularından Ergün (2015), binayı satın aldıktan sonra buhar makinesinin hurdaya satıldığını söylemiştir. Yağhane ve marangozhane binalarının çatılarında kullanılan kiremitler, Marsilya'nın St.Seon Henri bölgesinden getirilmiş, “Guichard Freres” markalı, aslan amblemlili ve 1890-1914 yılları arasında üretilmiş bir modeldir. 1904 yılında Mudanya ile Marsilya arasında vapur seferleri yapıyor olması da dikkate alındığında buhar kazanı ve buhar makinesinin bu dönemde Tirilye'ye getirilmiş olması mümkündür. Bu bilgiler Tirilye zeytinyağı fabrikasının da 19.yy sonu veya 20.yy başında makinelerin gelmesiyle beraber genişletildiği fikrini güçlendirmektedir. Zeytinbağı S.S.Ü.P.T. Kooperatifi 1972 yılında zeytinyağı fabrikasını satın aldıktan sonra binanın kuzeydoğu cephesine bitişik müstemilatlar eklenmiştir. Bu fabrika yaklaşık 20 yıldır kullanım dışıdır.

6.2.1.1. Plan Özellikleri

2257 ada, 8 parselde bulunan iki yapıdan biri olan zeytinyağı fabrikası dikdörtgen plan şemalı, tek katlı, ahşap çatılı kagir bir yapıdır. Taban alanı 303 m² olan fabrika bölümü yaklaşık 5.10 m yüksekliğinde olup, çatısıyla beraber toplam yüksekliği yaklaşık 7.5 m'dir (Şekil 6.8 ve Şekil 6.9). Müstemilatların toplam taban alanı yaklaşık 80 m², ara katla beraber toplam inşaat alanı ise yaklaşık 100 m²'dir (Bkz. EK 7).

Şekil 6.8. Zeytinyağı Fabrikası zemin kat planı (+1.50m kotu planı)

Şekil 6.9. Zeytinyağı Fabrikası zemin kat / ara kat planı (+3.50m kotu planı)

Z01 Yağhane

Yağhane bölümüne Karacabey Caddesi'nden çift kanatlı demir bir kapıyla ulaşılmaktadır. Zeytinlerin hamur haline getirilip yağının çıkarıldığı üretim mekanı 143 m² alana sahiptir. Yağhanenin duvarları moloz taş örgülü olup üzeri çimento sıvalı, zemini şap, tavanı ise

ahşap kaplamadır. Yağhanenin güneydoğu duvarında beton bir platform üzerinde bir adet taş değirmen ile iki adet hidrolik pres bulunmaktadır (Şekil 6.10). Yağhanenin kuzeybatı duvarında ise presler çalıştıran hidrolikler ve giriş kapısının yanında 1970'lerden sonra yapılan ahşap ofis bölümü yer almaktadır (Şekil 6.11).

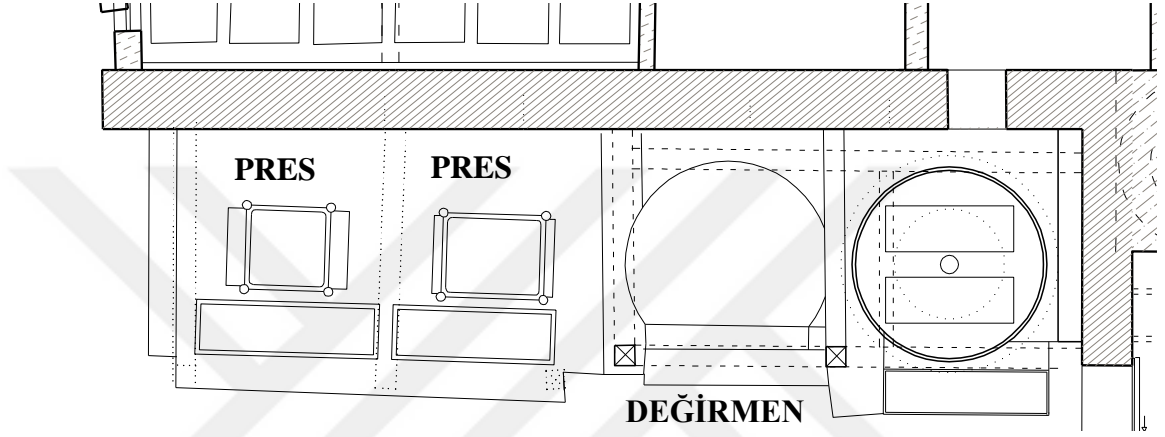

Şekil 6.10. Z01 Yağhane – taş değirmen, hidrolikler, hidrolik presler

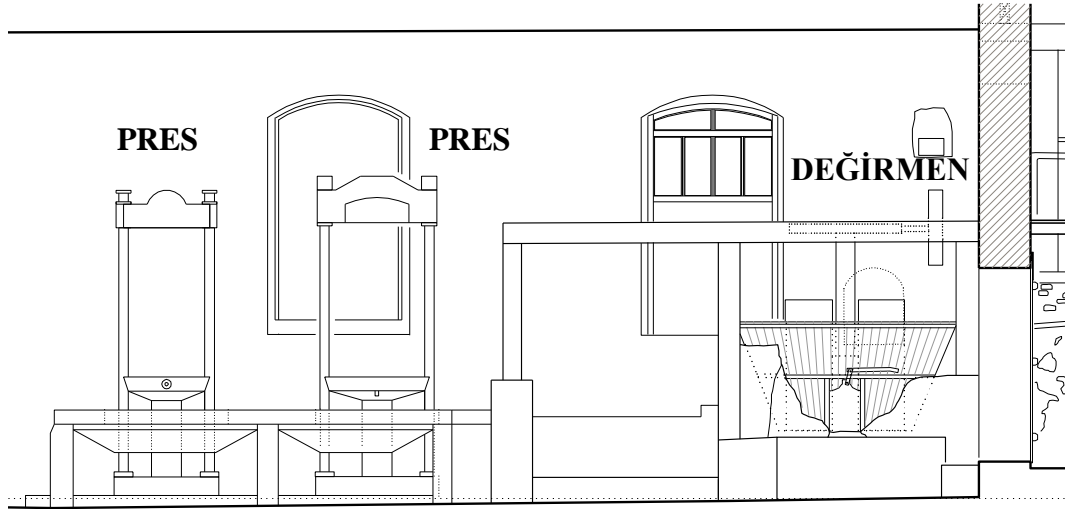

Şekil 6.11. Z01 Yağhane – giriş kapısı, hidrolik presler, ahşap ofis

Yağn ezilip hamur haline getirilmesi ve hamurdan yağ çıkarılması ile ilgili makineler bu mekanda yer almaktadır. İki adet taş değirmenden biri günümüzde de yerindedir. Taşların kalınlığı 50 cm, çapı ise 140 cm'dir (Şekil 6.12, Şekil 6.13, Şekil 6.14, Şekil 6.15 ve Şekil 6.16).

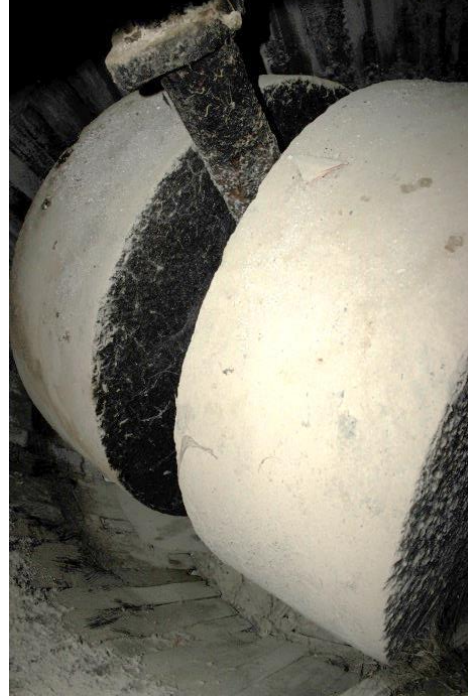
Şekil 6.12. Beton tezgah üzerinde hidrolik presler ve değirmen – plan

Şekil 6.13. Beton tezgah üzerinde hidrolik presler ve değirmen – kesit

Şekil 6.14. Zeytinin ezilip hamur haline getirildiği değirmen

Şekil 6.15. Ahşap tekne içinde değirmen taşları

Şekil 6.16. Elektrikle çalışan ve değirmeni döndüren düzenek

Hidroliklerin içine su pompası (Şekil 6.17) yardımıyla su gönderilir, bu suyun gücüyle de hidrolik preslerin tavaları yukarı kalkarak torbalar içindeki zeytin hamuru sıkılması ve böylece yağ çıkması sağlanmaktadır.

Şekil 6.17. Hidroliklere su gönderen pompa

Hidrolikler ve hidrolik preslerin üzerindeki damgalar İzmir’de “İsmail Eritenel ve Kardeşi” isimli firma tarafından 1952 yılında üretildiğini göstermektedir. Bu firma o yıllarda İzmir’de makine üretimi yapan firmalardan biridir (Şekil 6.18, Şekil 6.19, Şekil 6.20 ve Şekil 6.21).

Şekil 6.18. Hidroliklere su gönderen pompa ve presleri kaldıran hidrolikler

Şekil 6.19. Hidrolik presler

Şekil 6.20. Hidrolikler üzerinde üreticiyi gösteren damga

Şekil 6.21. Hidrolik presler üzerinde üreticiyi gösteren damga

Yağhanenin kuzey yönünde zeminde delikler mevcuttur, bunlardan iki tanesi zemine gömülmüş küp şeklinde, diğer üç tanesi ise dikdörtgen planlı sarnıçlar şeklindedir. Lim (1997) Ayvalık yöresi yağhaneleri hakkında yaptığı çalışmada zemin altındaki sarnıçların varlığından bahsetmektedir. Yağhanenin insan ve hayvan gücüyle üretimin yapıldığı ilk döneminde, preslerde sıkılan yağın zemindeki bu sarnıçlarda toplandığı ve dinlendikçe üste

ıkan yağın alınıp küplere doldurulduğu düşünülmektedir. Sarnıların dibinde kalan karasu da binanın bahçesinde kuzeydoğu duvarına bitişik inşa edilen yer altı havuzlarına gönderilmektedir (şekil 6.22 ve şekil 6.23).

şekil 6.22. Z01 Yağhane zeminine gömülü olan zeytinyağı saklama küpü

şekil 6.23. Z01 Yağhane zemininde zeytinyağı ayırıtırma sarnıı

Z02 Filtre

Yağhane kuzeydoğu duvarındaki kapı boşluğundan girilmektedir. Alanı 21.3 m² olan mekanın dış duvarları moloz taş, yağhane ile filtre odası arasındaki duvar tuğladır. Duvarlar çimento sıvalı, zemini şap, tavanı ise rabbitz teli üzerine çimento sıvalıdır. Yağhane ile filtre odası arasındaki tuğla duvarın binanın ikinci döneminde eklendiği düşünülmektedir.

Zeytinyağı ile karasuyu ayrıştırıldıktan sonra yağ içinde kalan tortulardan arındırılması için yapılan filtreleme işlemi bu odada gerçekleştirilmektedir. Zeytinyağı iki kademe şeklinde pamuk filtreden geçer (Şekil 6.24). Filtreden geçen zeytinyağının depolandığı metal tankların bulunduğu ahşap raf bulunmaktadır (Şekil 6.25). bu mekanın zemininde de iki adet sarnıç bulunmaktadır (Şekil 6.26).

Şekil 6.24. Z02 Filtre odası – zeytinyağı filtreleme düzeneği

Şekil 6.25. Z02 Filtre odası – filtreden geçen zeytinyağının depolandığı metal tanklar

Şekil 6.26. Zeminde zeytinyağı ayrıştırma sarnıcı

Z03 Sıcak Su Tankı

19 m² alana sahip bu bölüme yağhane ile arasındaki ahşap sürgülü çakma kapıdan veya bir demir kapı ile Karacabey Caddesi'nden girilebilmektedir. Duvarları tuğla, yağhane ile arasındaki duvar moloz taş olup üzerleri sıvalıdır. Zemini şap, tavan kaplaması olmayıp ahşap çatı konstrüksiyonu görülebilmektedir (Şekil 6.27).

Şekil 6.27. Z03 Sıcak su tankı

Duvar içine sabitlenmiş iki adet çelik I profiller üzerine sıcak su tankı yerleştirilmiştir. Ocakta ısınan su borularla bu mekanda bulunan sıcak su tankına gelmekte, buradan da yağın kolay çıkması için preslere ve zeytinyağı ayrıştırma havuzlarına gitmektedir. Boruların geçişi yağhane ile bu mekan arasındaki ahşap sürgülü kapaklı pencere boşluğundan sağlanmaktadır Kapı ve pencere boşluğunun bu bölümler eklendikten sonra

yağhane ile geçiş sağlamak için açılmıştır. Sıcak su tankının arkasında fabrikanın kagir (tuğla) bacası yer almaktadır. İç mekanda kare kesitli olan bacanın boyutları yaklaşık 200x200 cm'dir (Şekil 6.28).

Şekil 6.28. Z03 Sıcak su tankı ve arkasında fabrikanın bacası

Z04 Buhar Kazanı

14.7 m² alana sahip bu bölüme sıcak su tankının bulunduğu bölümden ahşap sürgülü çakma kapıdan veya bir demir kapı ile Karacabey Caddesi'nden girilebilmektedir. Demir kapının iki yanında birer adet ahşap doğramalı pencere bulunmaktadır. Ancak, pencerelerden birinin doğraması yoktur. Duvarları tuğla, yağhane ile arasındaki duvar moloz taş olup üzerleri sıvalıdır (Şekil 6.29). Zemini şap olan mekanın tavanında kaplama olmayıp ahşap çatı konstrüksiyonu görülebilmektedir.

Şekil 6.29. Z04 Buhar kazanı mekanı ve giriş kapısı

Burada bulunan buhar kazanı fabrikanın el ile üretimden makineleşmeye geçişinin göstergesidir. Ateş yanar, içindeki su ısınır, sıcak su üretimde kullanılmakta ayrıca, kazanda üretilen buhar da buhar makinesini döndürerek hareket enerjisine dönüşmektedir. İngiltere'nin Birmingham kentinde üretilmiş olan, Tangye markalı buhar kazanının etrafına tuğladan duvar örülmüştür (Şekil 6.30). Bu mekanda ayrıca aletlerin konulduğu ahşap bir dolap vardır.

Şekil 6.30. Buhar enerjisi üreten buhar kazanı

Buhar kazanının arkasında bahçede demirden yapılmış bir soğuk su tankı bulunmaktadır. Bu tankın yanında zemindeki bir delikten dere yatağında akan su görülmektedir. Buhar gücünün kullanıldığı dönemde dere yatağından bu tankın içine pompayla su çekilmekte ve buhar kazanı içine aktarılmaktadır (Şekil 6.31).

Şekil 6.31. Bahçede bulunan ve buhar kazanına su gönderen soğuk su tankı

Z05 Makine Dairesi

Bu mekana, 1970'lerden sonra Z04 Ocak ile arasına yapılan ahşap bölme duvardan girilmektedir. 19.4 m² alana sahip makine dairesinin güneydoğu duvarında bulunan demir kapı ile bahçeye çıkılmaktadır. Kapının yanında yer alan pencere boşluğu delikli tuğla ile kapatılmıştır. Duvarları tuğla olup çimento sıvalı, zemini şap, tavanı ahşap konstrüksiyon ile yapılmıştır (Şekil 6.32).

Şekil 6.32. Z05 Makine dairesi

Bu mekanda taş değirmenleri döndüren buhar makinesinin bulunduğu fakat 1972’de kooperatif binayı satın aldıktan sonra elektrik enerjisi kullanılmaya başlandığından hurdaya satıldığı kooperatif kurucularından Zeki Ergün’den öğrenilmiştir. Ergün (2015), Buhar motorunun duvar içinden geçen bir mil vasıtasıyla yağhane bölümündeki taş değirmenleri döndürdüğünü aktarmıştır. Bu mekanın özgün haline ilişkin fotoğraf bulunamamıştır.

Z06 - 101 Yazıhane

1970’lerden sonra yağhanenin içine iki katlı, ahşap konstrüksiyonlu bir yazıhane bölümü eklenmiştir. Yazıhane 6.1 m² alana sahiptir. Üst katına seyyar merdivenle çıkılmaktadır. Yazıhanede çalışmaya gelen işçilerin, yağı çıkarılmak üzere gelen zeytinlerin kayıtları tutulmuştur (Şekil 6.33).

Şekil 6.33. Z06-101 Yazıhane

Z07 Hol

1972 yılında kooperatif fabrikayı satın aldıktan sonra arka bahçeye, binaya bitişik şekilde eklemeler yapılmış, yağhane içinden kapı boşlukları açılarak geçiş sağlanmıştır. 6.2 m² alana sahip holden bahçeye demir bir kapı ile çıkılmaktadır. Duvarları tuğla yığma tekniğinde inşa edilmiş üzeri çimento sıvalı, döşemesi şap, tavanı da betonarme üzerine sıvalıdır (Şekil 6.34).

Şekil 6.34. Z07 Hol

Z08 Zeytinyağı Ayrıştırma

Z07 Holden girilmektedir. Dikdörtgen plan şemalı bu mekan 17.5 m² alana sahiptir. Duvarları tuğla üzeri çimento sıvalı, döşemesi şap, tavanı da betonarme üzerine sıvalıdır. Geleneksel sistemle üretimde zeytinyağı preslerden karasu birlikte çıkmaktadır. Zeytinyağı ile karasuyun ayrışması için bu mekanda bulunan ayrıştırma havuzlarında (polima) bekletilmektedir. Z03 mekanında bulunan sıcak su kazanından sıcak su boruları havuzlara da sıcak su gelmekte ve sıvıların kolay ayrışması için kullanılmaktadır (Şekil 6.35).

Şekil 6.35. Z08 Zeytinyağı ayırıştırma – beton havuzlar (polima)

Ayrıştırılan karasu zemin içine gömülü künkler yardımıyla yağhanenin zemininde bulunan sarnıçlara aktarılmaktadır. Buradan da yine zemin altındaki bağlantılarla fabrikanın kuzeydoğu cephesine bitişik inşa edilen atık su havuzlarına gönderilmektedir (Şekil 6.36). Karasuyun içinde kalan ve zamanla üste çıkan kalitesi düşük zeytinyağı da sabun yapımında kullanılmaktadır.

Şekil 6.36. Bahçe zemininde karasu havuzları

Z09 – Z10 Depo

Bu depolara bahçeden ulaşılmaktadır. Z09 depo 8.7 m², Z10 7.8 m² alana sahiptir. Yağhanede yerinde olmayan taş değirmen arkasında kalan pencerelerden biri Z09 depoya bakmaktadır. Mevcut değirmenin arkasında küçük bir pencere de Z10 depoya açılmaktadır. Bu mekanlar bahçeye gelen zeytinin yapraklarından ayıklanıp temizlendiği ve pencere boşluklarından değirmenlere aktarıldığı yerlerdir. Duvarları tuğla örgü üzeri çimento sıvalı, döşemesi şaptır. İki kat yüksekliğinde olan bu depoların arasındaki duvar bir kat yüksekliğindedir. Mekanların tavanı yoktur, ahşap çatı konstrüksiyonu görülmektedir (Şekil 6.37).

Şekil 6.37. Z09 - Z10 Depolar

Z11 Lavabo – Z12 Hela - Z13 Duş

Lavabonun bulunduğu hole yağhaneden girilmektedir, holden de bahçeye demir bir kapıdan çıkılmaktadır. Buradan Z12 helaya girilmektedir. İki mekanın da duvarları tuğla üzeri çimento sıvalı, döşemesi şap, tavan kaplaması yoktur, ahşap çatı konstrüksiyonu görülmektedir. Z13 duş mekanına Z11 lavabodan girilmektedir. Mekanın kapısı yerinde yoktur, bahçeye açılan bir penceresi vardır. Islak hacimlerin bulunduğu bu müştemilatın toplam alanı yaklaşık 19 m²'dir. Duvarları tuğla üzeri çimento sıvalı, döşemesi şap, tavan kaplaması yoktur, ahşap çatı konstrüksiyonu görülmektedir (Şekil 6.38 ve Şekil 6.39).

Şekil 6.38. Z11 Lavabo – Z12 Hela

Şekil 6.39. Z13 Duş

Z14 Hol – Z15 Hela

Hole ve helaya bahçeden girilmektedir. Bu iki mekanın, plan şeması da dikkate alındığında sonradan bölündüğü düşünülmektedir. Z15 helanın duvarının Z12 helanın penceresini kapatıyor oluşu bu fikri desteklemektedir. Duvarları tuğla üzeri çimento sıvalı, döşemesi şap, tavan kaplaması yoktur, ahşap çatı konstrüksiyonu görülmektedir (Şekil 6.40).

Şekil 6.40. Z14 Hol – Z15 Hela

101 Pirina Deposu

Z07 Hol ve Z08 Ayrıştırma Havuzlarının üstünde yer almaktadır. Z07 hole girişin üzerindeki ve preslerin arkasındaki pencerenin doğramaları sökülerek, beton tezgah üzerinden bu bölüme geçiş sağlanmıştır. Duvarları tuğla üzeri çimento sıvalı, döşemesi şaptır. Tavan kaplaması yoktur, ahşap çatı konstrüksiyonu görülmektedir (Şekil 6.41). Zeytin hamuru kıl torbalarda doldurulup preslerde sıkıldıktan sonra torbalarda kalan pirina

(zeytin hamurunun küspesi) bu bölümde depolanmakta, daha sonra burada yer alan demir kapıdan bahçeye aktarılmaktadır. Bu mekandan Z09-Z10 depolara bakan bir pencere boşluğu bulunmaktadır.

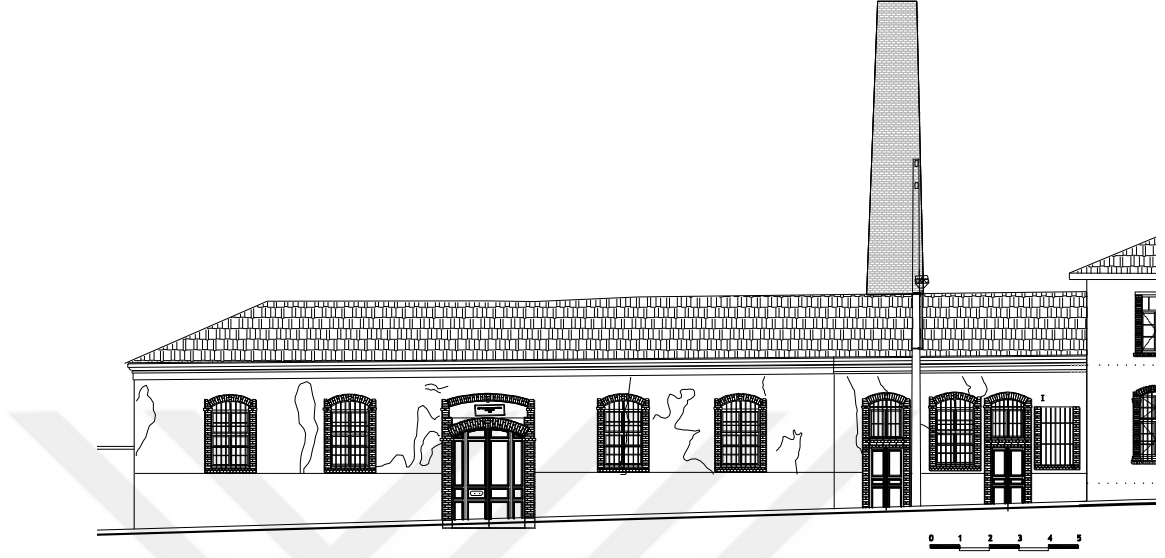

Şekil 6.41. 101 Pirina deposu

6.2.1.2. Cephe Özellikleri

Kuzeybatı Cephesi

Zeytinyağı fabrikasının ilk yapılan bölümünün ön cephesi moloz taş örgülü duvar üzerine çimento sıvalıdır. Ana giriş kapısının iki yanında ikişer adet basık tuğla kemerli pencere bulunmaktadır (Şekil 6.42).

Şekil 6.42. Zeytinyağı fabrikası kuzeybatı cephesi

Basık kemerli, tuğla söveli, kanatlı demir kapının açıklığı 244x338 cm, sövelerle beraber toplam kapı boyutları 311x452 cm'dir. Kemerli pencereler ahşap kanatlı, tuğla söveli, demir parmaklıklı, denizlikler eğimlidir. Pencere boyutları söveler dahil 173x264 cm'dir (Şekil 6.43). Sövelerde kullanılan dolu tuğla 10.5x21.5x7 cm boyutlarındadır.

Şekil 6.43. Kuzeybatı cephesi – 1.bölüm – Z01 Yağhane

Fabrikaya buhar gücünün gelmesiyle beraber eklenen bölümün cephe düzeni malzeme olarak ilk yapılan bölümle benzerlik göstermektedir. Buradaki pencereler de diğerleri ile aynı özellikte ve boyutlarda olup, pencerelerden birinin söve üst başlığı niteliksiz onarım görmüştür. Giriş kapıları 116x216 cm boyutlarında dikdörtgen demir kapılardır. Kapı üstlerinde 116x132 cm boyutlarında kanatlı pencereler bulunmakta, tuğla sövelerle beraber toplam kapı boyutları 159x401 cm'dir (Şekil 6.44).

Şekil 6.44. Kuzeybatı cephesi – 2.bölüm - Z04 Buhar kazanı

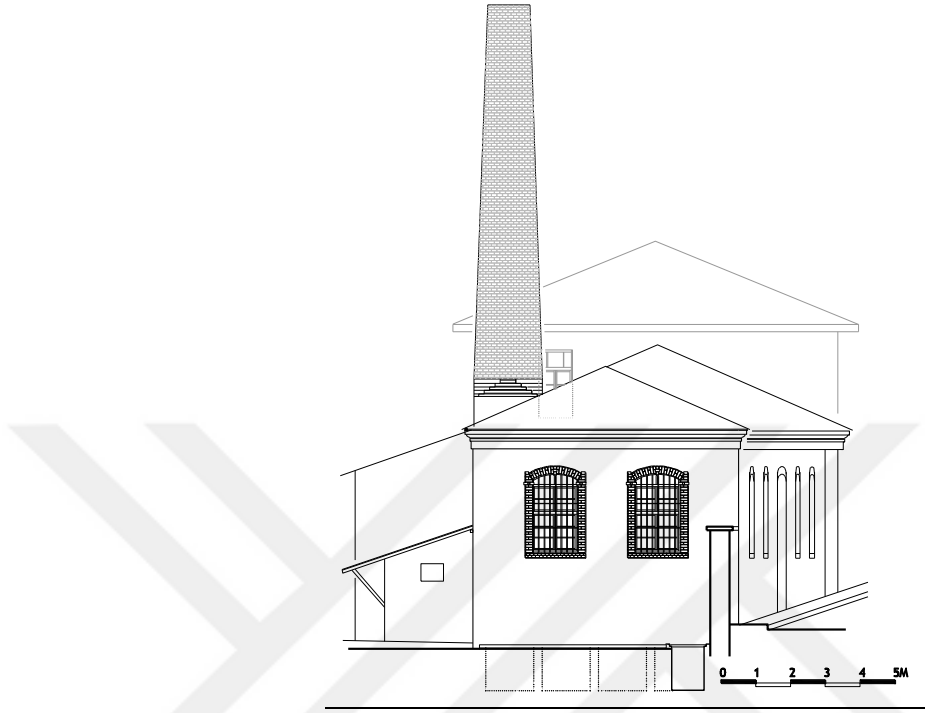
Binanın ön cephesinde düz ve eğrisel hatları olan profilli tuğla saçak düzenlenmiştir. Ahşap çatının üzeri Marsilya kiremitle örtülüdür (Şekil 6.45).

Şekil 6.45. Kuzeybatı cephesi tuğla saçak detayı

Kuzeydoğu Cephesi

Zeytinyağı fabrikasının bahçeye bakan kuzeydoğu (sol yan) cephesi moloz taş örgülü duvar üzerine çimento sıvalıdır. Ön cephedekiler ile aynı özelliklerde iki adet basık kemerli pencere bulunmaktadır. Tuğla saçak silmesi bu cephede de devam etmektedir. Bahçe duvarına ve binanın bu cephesine bitişik karasu havuzları bulunmaktadır (Şekil 6.47 ve Şekil 6.47).

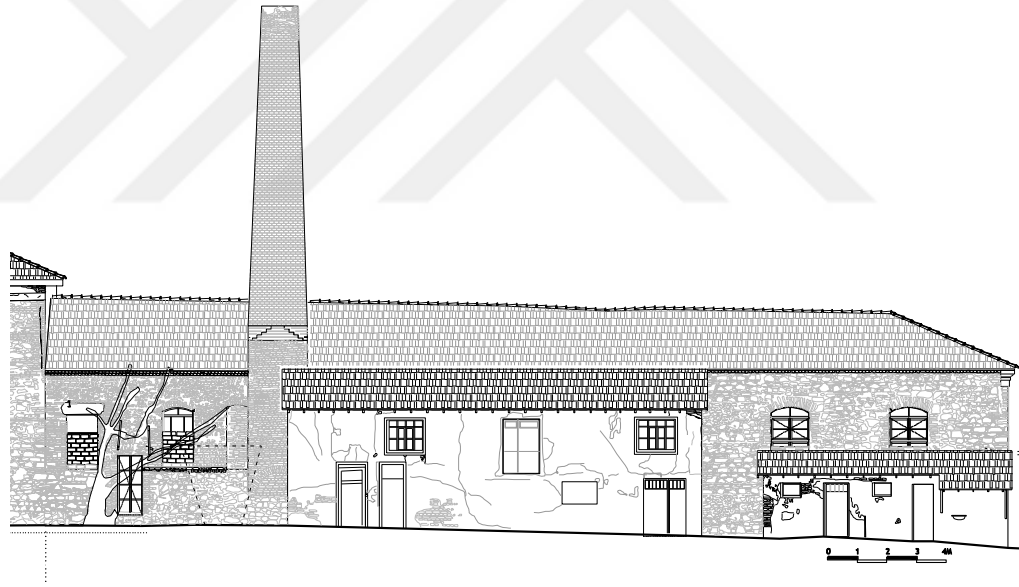
Şekil 6.46. Kuzeydoğu cephesi

Şekil 6.47. Kuzeydoğu cephesi – bahçe zemininde karasu havuzları

Güneydoğu Cephesi

Arka bahçeye bakan bu cephede yağ fabrikasının 1.bölümü moloz taş örgülü duvar olup sıvasızdır. Buhar kazanı ve bacanın olduğu bölümün tuğla duvarları da sıvasızdır. Kurul⁸ belgelerinde tuğla bacanın üst kısmının kısmen yıkılmış olduğu görülmektedir. Çatı ve cephe onarımı için Tirilye Belediyesi tarafından kurula başvuru yapılmıştır. Bu onarım sırasında bacanın da onarıldığı, bugünkü halini aldığı anlaşılmaktadır. Bu cephedeki kemerli pencerelerin delikli tuğla ile kısmen kapatılmıştır. Makine dairesinden bahçeye çift kanatlı demir bir kapıyla çıkılmaktadır. Bacanın önünde buhar kazanına su sağlayan soğuk su tankı bulunmaktadır (Şekil 6.48).

Şekil 6.48. Güneydoğu cephesi

Bu cepheye bitişik inşa edilen müştemilatlar tuğla duvar örgülü ve çimento sıvalıdır. Helaların bulunduğu müştemilatlar eklenince burada yer alan iki pencere kısmen kapanmıştır. Güneydoğu cephesindeki pencerelerde söve yoktur, pencere açıklığını oluşturan kemer tuğladandır (Şekil 6.49).

⁸ Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu

Şekil 6.49. Güneydoğu cephesi – müştemilatlar

Kare planlı baca çatı kotundan sonra daire kesitli olarak yükselmektedir. Binaya bitişik konumdaki daire kesitli bacasının boyu 10.8 m olup, kare kesitli kaidesi ile birlikte yerden yüksekliği 17.5 m'dir. Kare plandan daire plana geçiş pahlı köşe düzenlemesiyle sağlanmıştır (Şekil 6.50). B.K.T.V.K. Kurulu dosyasında yer alan 2005 tarihli fotoğrafla karşılaştırıldığında bacadanın üst kısmında bir onarım yapıldığı anlaşılmaktadır (Bkz. EK-2).

Şekil 6.50. Güneydoğu cephesi

6.2.1.3. Yapım Tekniği ve Yapı Malzemeleri

Zeytinyağı fabrikası 19.yy'da yapıldığından dönemine uygun olarak kagir yığma sistemde inşa edilmiştir. Yağhane ve filtre bölümleri moloz taş duvardır. Buhar kazanının olduğu bölüm ise tuğla tuğla ile yığma tekniğinde inşa edilmiştir. Binaya 1970'lerden sonra eklenen müştemilatlar da dolu tuğla ile yığma tekniğinde inşa edilmiştir.

Yağ fabrikasının pencere ve kapı boşlukları tuğla kemerli ve kuzeybatı cephesi pencereleri tuğla sövelidir. Kapılar demir kanatlı, pencereler ahşap doğramalı ve demir parmaklıklıdır.

Fabrikanın buhar kazanının olduğu bölümlerinde tavan kaplaması olmayıp ahşap çatı konstrüksiyonu görölmektedir. Yağhanenin tavanına 1950'lerden sonra ahşap kaplama yapılmış ve yer yer yenilenmiştir. Müştemilatların da bir kısmı tavan kaplamasız olup çatı strüktürleri görönmektedir. Fabrikanın bütün bölümlerinin zemini şaptır. Yağhane içine sonradan eklenen yazıhane bölümü tamamen ahşap malzemeyle üretilmiştir.

Binanın ahşap asma çatısı Marsilya tipi kiremit ile örtölüdür. Bu kiremitler Bölüm 6.2.1'de de bahsedilen Marsilya'dan ithal, 42x25 cm boyutlarında özđün kiremitlerdir (şekil 6.51).

şekil 6.51. Marsilya'dan ithal çatı kiremidi

1970'lere tarihlenen müstemilatların çatısında kullanılan yerel kiremitler ise Marsıyla tipi kiremit olup Eskişehir'de üretilmiştir. Binanın kuzeybatı ve kuzeydoğu cephelerinde profilli tuğla saçak düzenlenmiştir. Güneydoğu cephesinde ise saçak silmesi iki sıra tuğladan oluşmaktadır.

6.2.1.4. Yapıdaki Bozulmalar

Yapıda meydana gelen bozulmaların en önemli sebeplerinin başında yapının terk edilmiş olması ve bakımsız kalması gelmektedir. Yapıya zaman içinde eklenen dönem eklerinin neden olduğu değişimler de mevcuttur.

Binaya zaman içinde eklenen bölümler özgün detaylarda bozulmalara neden olmuştur. Güneydoğu cephesine helaların eklenmesiyle yağhaneden arka cepheye bakan iki adet pencere kısmen kapanmıştır. Ayırıştırma havuzlarının ve pirina deposunun olduğu bölümlerin eklenmesiyle beraber yağhanenin bu cephede yer alan diğer iki penceresinin de doğramaları sökülüş ve giriş sağlanmıştır. Taş değirmen, pres ve hidroliklerde elektrik gücünün kullanılmaya başlamasıyla beraber elektrik motorlarının yerleştirilmesi için yapının moloz taş duvarlarında oyuklar açılmıştır. Bunların dışında yapıdaki bozulmalar ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Yapısal bozulmalar

Zeytinyağı fabrikasının duvarlarında ve bacasında yapısal bir sorun yoktur. Buhar kazanının etrafına örülen tuğla duvarda makine dairesine doğru düşeyden sapma görülmektedir.

Yağhanenin zemininde 7 cm civarında kot farklılıkları bulunmaktadır. Bu kot farkının zeminden kaynaklı bir sorun değil zemine dökülen şapın eğiminden kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Malzeme bozulmaları

Tuğla sövelerde ve dış cephede sıvasız moloz taş duvarda dış hava koşullarına bağlı yüzey kirliliği mevcuttur. Değirmen taşların yüzeyi kirlenmiştir. İçinde bulunduğu ahşap teknenin dışı ile değirmeni döndüren düzeneği taşıyan ahşap dikme ve kirişler boyanmıştır.

Mevcut ahşap pencerelerin bazı yerlerinde camlar kırılmıştır. Ahşap doğramaların iyi durumda olması zaman içinde yenilenmiş olabileceğini göstermektedir. Ahşap doğramalar, ahşap yazıhane, ahşap sürgülü kapılar, makine dairesi girişine yapılan ahşap bölme boyanmıştır.

Fabrikanın demir kapıları korozyona uğramış, kapıların kolları sökülmüş ve bu kısımlarda malzeme kayıpları meydana gelmiştir.

Buhar kazanı, hidrolikler, hidrolik presler, su tankları, su boruları, bacada kullanılan dövme demir kılıç gibi yapının metal elemanlarında korozyon görülmektedir.

Müştemilatların dış cephesindeki sıva dökülmeleri yer yer tuğla duvarın bozulmasına neden olmuştur.

Su ve nem sorunları

Fabrikanın dere yatağı kenarında konumlanmasından dolayı zeminden binanın cephelerine nem yükseldiği gözlemlenmektedir. Zemin kat pencerelerinin alt seviyesine kadar çimento sıva ile onarım yapılmıştır.

Çatıdaki kısmi çökmeler nedeniyle çatıdan binanın içine su girmektedir. Ana giriş kapısının üzerinde tavan kaplaması zamanla çürüyerek yağhane zeminine kadar yağmur suyu akmaktadır.

Niteliksiz onarım

Fabrikanın dış cephesi ve iç duvarlarına sonradan çimento sıva yapılmıştır. Özgün olmayan bu sıvada yer yer dökülmeler mevcuttur. Tuğla saçak silmesinin alt bölümüne çimento sıva ile dolgu yapılmıştır.

Niteliksiz Ekler

Zeytinyağı fabrikasının ana bina ve müştemilatlarının zemininde yer alan beton basamaklar niteliksiz eklerdir. Z01 Yağhane'nin tavanına sonradan yapılan ahşap kaplanmıştır. Ayrıca, Z02 Filtre mekanının tavanına yapılan rabbitz teli üzerine çimento sıva yapılmıştır.

Islak hacimlerin bulunduğu müştemilatta yer alan beton yalak ile bahçeden girilen hol ve hela da niteliksiz eklerdir.

Özgün Makine Kayıpları

Üretim süreçlerinin somut belgeleri olan ve endüstri mirasının bir parçası sayılan makineler fabrikanın özgün değerleri arasındadır. Makinelerin hurdaya satılması, kaybolmaları, özgün yerinin değişmesi gibi durumlar endüstri mirası yapıların bozulma nedenlerinden sayılabilir.

Zeytinyağı fabrikasına ait buhar makinesi 1970'lerden sonra hurdaya satılmıştır. Bulduğu mekan bilinse de bu fabrikada buhar enerjisinin zeytinyağı üretiminde kullanımına dair bir belge günümüze ulaşmamıştır. Zeytinin kırılarak ve ezilerek hamur haline getirildiği taş değirmenlerden biri de kayıptır.

6.2.2. Marangozhane (Sabunhane / İmalathane Binası)

Zeytinyağı fabrikasının güneybatı duvarına bitişik olan bu yapı da 2257 ada, 8 parselde yer almaktadır. Yapı yaklaşık 15 yıldır marangozhane olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.52). Tapu kayıtlarında yağhanenin yanında yer alan ve “natamam değirmen” olarak bahsedilen yerde günümüzde iki katlı kagir bir bina bulunmaktadır. Yapının malzeme ve yapım tekniği, tapu kayıtlarındaki bilgiler doğrultusunda yarım kalan inşaatın 20.yy’ın ilk yarısında tamamlandığı düşünülmektedir.

Şekil 6.52. Marangozhane

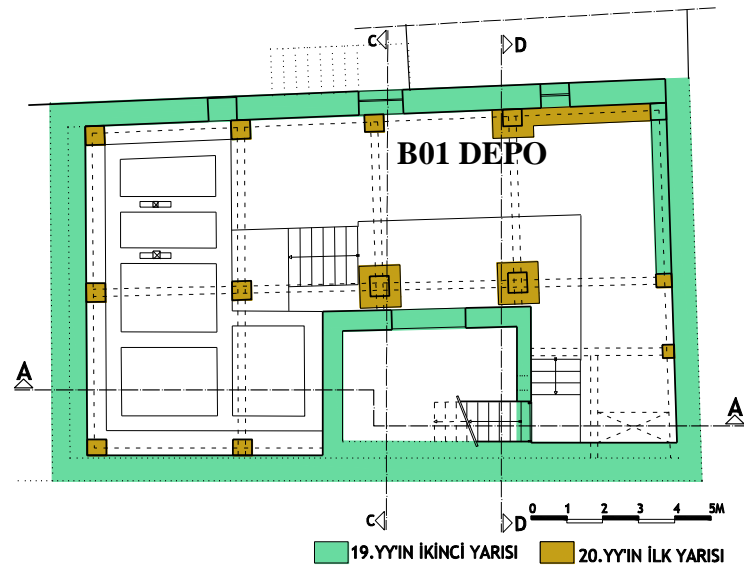
Bu binanın zeytinyağı fabrikasının bir bölümü olan sabunhane binası olduğu tahmin edilmektedir. Fakat benzer dönem sabunhanelerinde olduğu gibi ocak, ocağın üstünde sabun kazanı, ayrı bir baca gibi mimari elemanların günümüzde olmadığı tespit edilmiştir. Bu yapıda bezir yağı üretimi ve sabun üretimi yapıldığı Tirilye’nin en yaşlı insanı Abbas Üzmez (2015)’den öğrenilmiştir. Daha sonraki dönemlerde bu yapı susam yağı üretimi de yapılmıştır. Yapıya verilen bu yeni işlev doğrultusunda iki katlı yapının kagir duvarları korunup kat döşemelerinde değişiklikler yapılmıştır. Susam yağı üretildiği döneme ait makineler günümüzde yerinde yoktur. Bu döneme ait belge de bulunamamıştır.

6.2.2.1. Plan Özellikleri

Yapı yaklaşık 11x17 m boyutlarında olup dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Bodrum kat üzerine iki katlı kagir yapının taban alanı 183 m²'dir. 7.6 m yüksekliğindeki yapının ahşap kırma çatısıyla beraber toplam yüksekliği yaklaşık 10.5 m'dir (Bkz. EK 7).

Bodrum Kat / B01 Depo

Bodrum kata zemin kattan 9 basamaklı beton bir merdivenle ulaşılmaktadır. Bodrum katın beden duvarları zeytinyağı fabrikasının 1.bölümü ile aynı dönemde yapılmıştır (Şekil 6.53). Bu döneme ait moloz taş duvarlar sıvasızdır. Bodrum katın toprak zemininden tuğla ayakların üstüne kadar olan özgün yüksekliği 2.8 m ile 3 m civarındadır. 20.yy'ın ilk yarısında üst yapı tamamlanırken inşa edilen tuğla ayaklar ve tuğla merdivenin bir kısmı günümüzde de mevcuttur. Sonraki dönemlerde bu katta salamura zeytin yapmakta kullanılan betonarme havuzlar yapılmıştır. Zemini toprak olup işlevin getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda şap dökülmüş bölümler de vardır. Tavanda betonarme döşeme ve kirişler görülmektedir. Toprak olan zeminden betonarme döşemenin altına kadar bodrum kat yüksekliği 3.30 metredir (Şekil 6.53 ve Şekil 6.54).

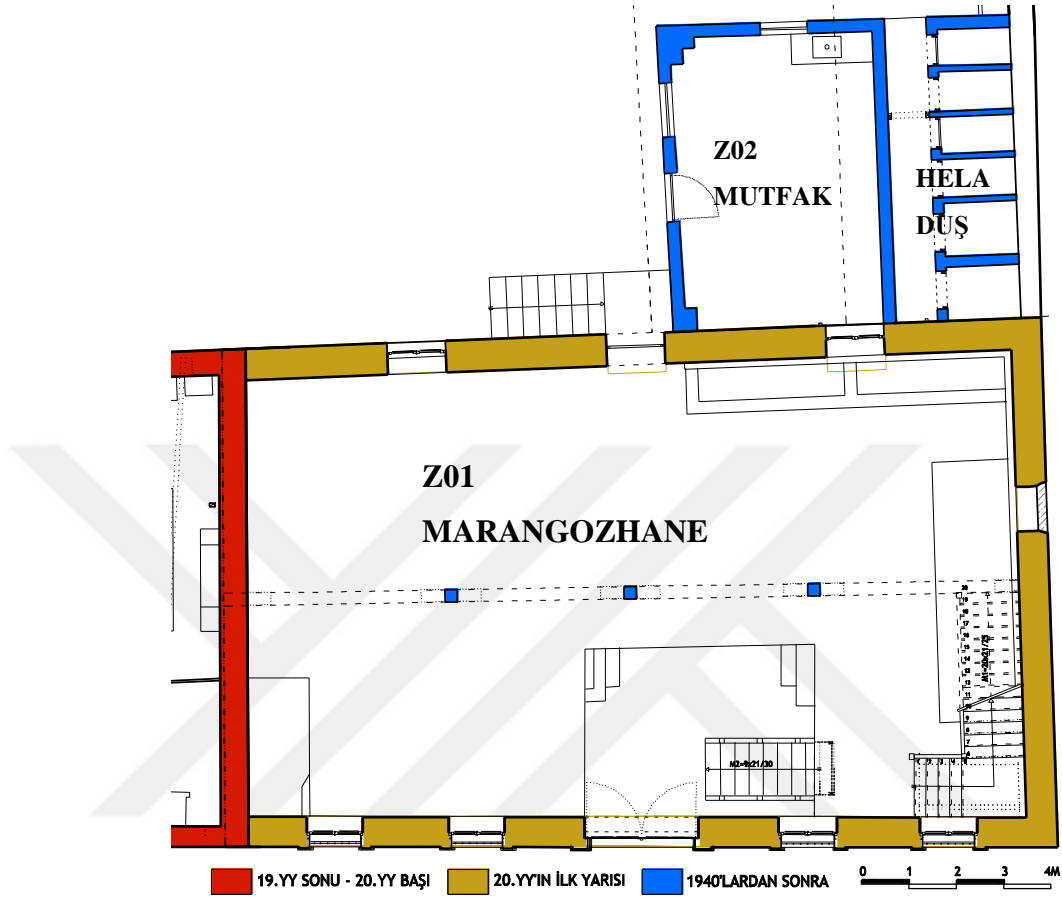
Şekil 6.53. Bodrum kat planı

Şekil 6.54. Bodrum kat

Zemin Kat / Z01 Marangozhane

Zeytinyağı fabrikasının güneybatı duvarına bitişik inşa edilmiş olup aradaki duvar ortaktır. Binanın zemin katına Karacabey Caddesi üzerinden çift kanatlı demir bir kapıyla girilmektedir. Zemin kat girişinin sağından bodrum kata inilmektedir. Zemin katın taban alanı 155 m^2 olup tavan yüksekliği 4.43 m 'dir. Zemin katın özgün giriş seviyesi betonarme döşeme yapılırken 65 cm yükseltilmiştir. Bu kota beton basamaklarla çıkılmaktadır (Şekil 6.55). Yükseltilmiş döşeme üzerinden tavan yüksekliği ise 3.79 m 'dir.

Şekil 6.55. Marangozhane zemin kat planı

Yapının orta aksında 1.katın döşemesini taşıyan 3 adet 25x25 cm kesitli betonarme kolon bulunmaktadır. 1940'lardan sonra susam yağı üretim mekanına dönüştürülürken binanın özgün ahşap döşemesinin kaldırılarak yerine bu düzenlemelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Zemin katın yükseltilmiş döşemesinden tek kollu ahşap merdivenle 1.kata çıkılmaktadır. Ayrıca mekanın güneydoğu duvarında yer alan 3 adet pencereden biri yere kadar açılarak, bir merdivenle bahçeye geçiş sağlanmıştır. Bodrum katın moloz taş duvarları zemin kata kadar kısmen yükselmektedir. Taş tuğla almaşık duvarların üzeri çimento sıvalıdır. Döşemesi şap, tavanı ise kaplamasız olup 1.kat döşeme kirişleri görülmektedir (Şekil 6.56).

Şekil 6.56. Zemin kat – marangozhane

Z02 Mutfak ve Islak Hacimler

1940'lardan sonra yapının güneydoğu cephesine eklenen bu müştemilatta 25.8 m² alana sahip, bahçeden girilen bir mutfak ve yine bahçeden bir koridor aracılığıyla girilen toplam 16.7 m² alana sahip 4 adet hela ve 2 adet duş bulunmaktadır (Şekil 6.57 ve Şekil 6.58). Dolu tuğla ile yığma tekniğinde inşa edilen yapının duvarları içte çimento sıvalı olup, dış cephe sıvasızdır. Mutfağın tavanı kontrplak, ıslak hacimlerin tavanı ise çimento sıvalı, döşemeleri şaptır. Yapının çatısı ahşap, üzeri Eskişehir üretimi olan Marsilya kiremit örtülüdür.

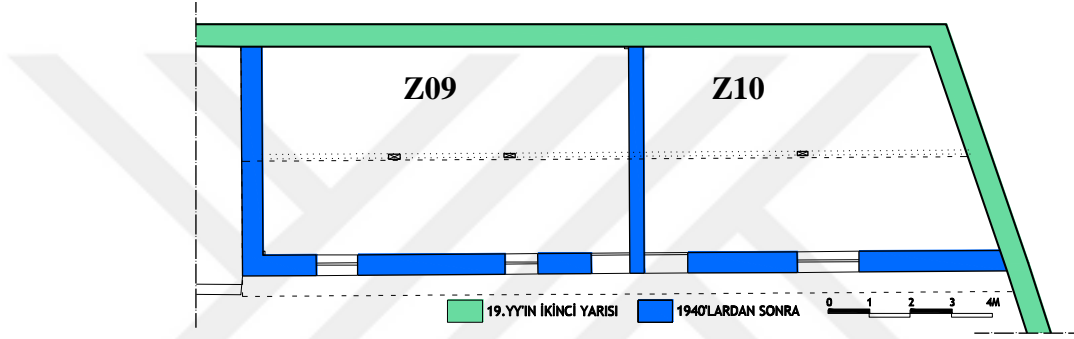
Şekil 6.57. Bahçeden girilen Z02 mutfak

Şekil 6.58. Bahçeden ulaşılan koridor ve koridordan girilen ıslak hacimler

Z09 - Z10 İşçi Yatakhaneleri

1940'lardan sonra fabrika yerleşkesinin bahçe duvarına bitişik inşa edilen bu müstemilatın toplam 98 m² olup, bahçeden girilen 2 adet işçi yatakhaneli bulunmaktadır (Şekil 6.59 ve Şekil 6.60). Duvarları moloz taş, tuğla hatıllıdır. Duvarlar içten çimento sıvalı iken dış cephe sıvasızdır. zemin şap, tavanı kontrplaktır. Çatısı kısmen çökmüştür.

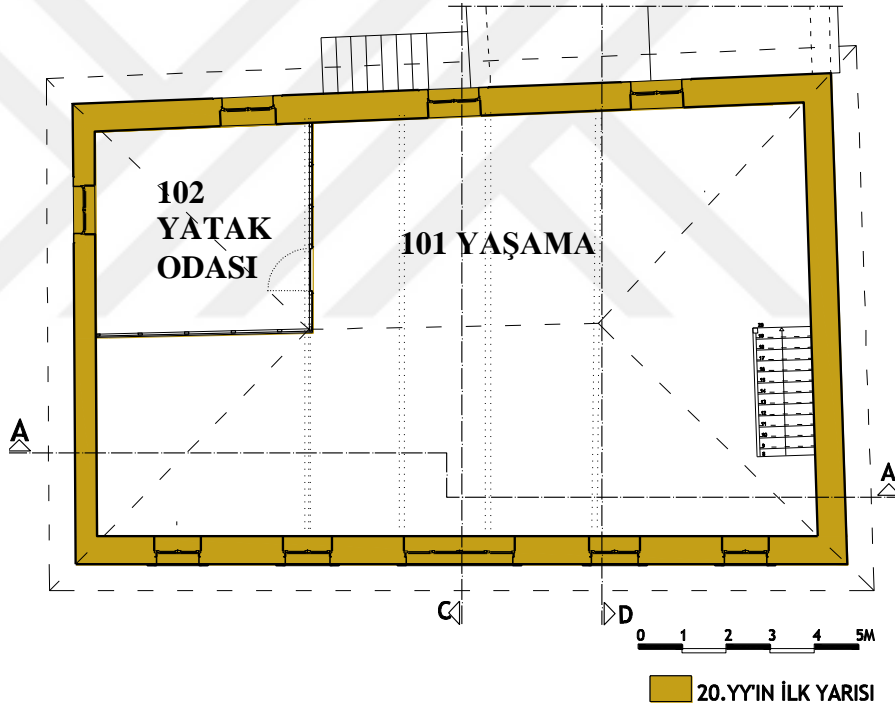
Şekil 6.59. Z09 - Z10 İşçi yatakhaneleri

Şekil 6.60. Bahçe duvarına bitişik inşa edilen işçi yatakhaneli

1.Kat / 101 Yaşama ve 102 Yatak Odası

Birinci katın taban alanı 155 m²'dir. Zeytinyağı fabrikasının mevcut zemin kat tuğla duvarı üzerine yeni bir almaşık duvar örülerek bu yapının 1.kat güneybatı duvarı oluşturulmuştur. 1.katın diğer duvarları taş-tuğla almaşık örgülü olup üzeri çimento sıvalıdır. Döşemesi ahşap kaplamalı mekanın üstünde ahşap asma çatı konstrüksiyonu görülmektedir. Tavan yüksekliği çatı makasına kadar 2.90 metre, döşemeden mahya kirişine kadar 5.40 metredir (Şekil 6.61).

Şekil 6.61. Birinci kat planı

1.katın kuzeydoğu köşesine ahşap bölme yapılarak konaklama işlevli oda haline getirilmiştir. Karacabey Caddesi'ne bakan 5 adet, arka bahçeye bakan 3 adet ve zeytinyağı fabrikası ile bitişik duvarında 1 adet ahşap kanatlı pencere bulunmaktadır (Şekil 6.62 ve Şekil 6.63).

Şekil 6.62. Marangozhane birinci kat – yaşama ve oda

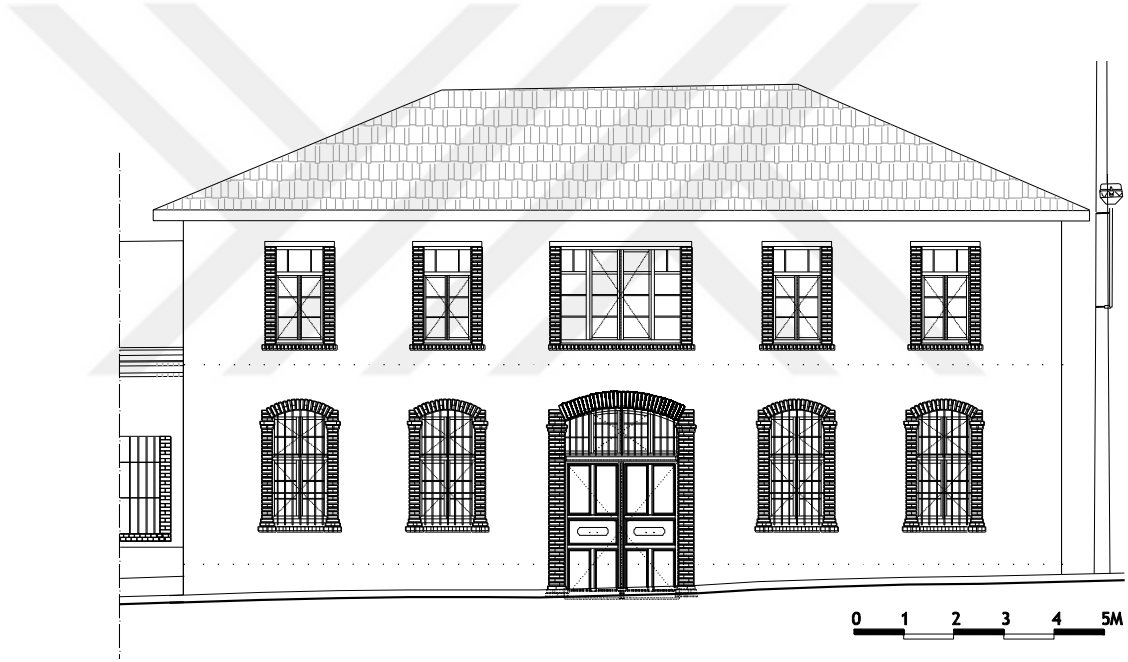

Şekil 6.63. Marangozhane birinci kat

6.2.2.2. Cephe Özellikleri

Kuzeybatı Cephesi

Moloz taş duvar üzerine taş tuğla almalı duvar tekniğinde inşa edilen cephesi çimento sıvalıdır. Binanın yüksekliği 7.5 m, çatısıyla beraber toplam yüksekliği 10.30 metredir. Çatı örtüsü Marsilya tipi kiremittir. Bu yapının kiremitleri de Marsilya'dan ithaldir. Saçak altları ahşap kaplı ve alın tahtalıdır (Şekil 6.64).

Şekil 6.64. Marangozhane kuzeybatı cephesi

Binanın Karacabey Caddesi'ne bakan kuzeybatı cephesinin ortasında ahşap doğramalı üst pencereli, tuğla söveli, basık kemerli çift kanatlı demir bir kapı bulunmaktadır. Kanat açıklığı 226x272 cm, sövelerle beraber toplam kapı boyutları 290x416 cm'dir. Pencere sövelerinde kullanılan dolu tuğla 10.5x21x7.5 cm boyutlarındadır. Bu tuğlaların kenarları pahlı olduğunda söve örgüsü derzsiz bir şekilde yapılmıştır. Kapını iki yanında ikişer adet tuğla söveli, basık kemerli, demir parmaklıklı ahşap pencere bulunmaktadır. Çimento harç ile eğimli denizlikler yapılmıştır. Pencere boyutları söveler dahil 152x264 cm'dir. Birinci

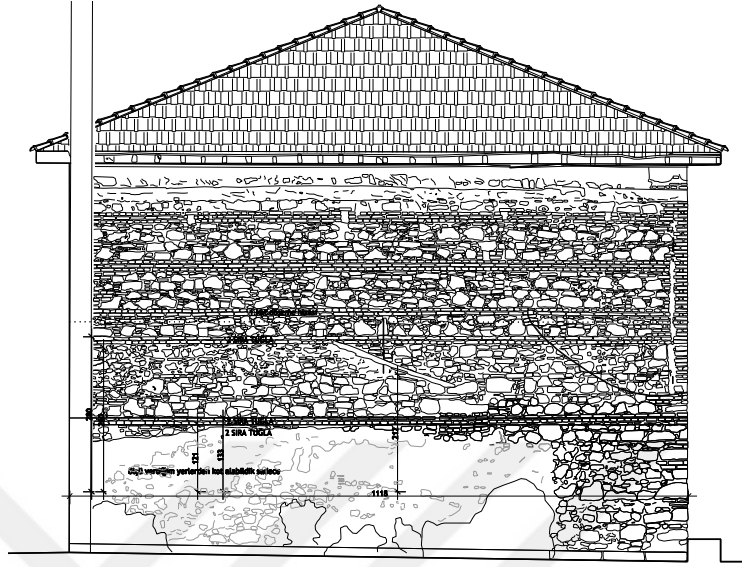
kat pencereleri ise dikdörtgen olup, yan sövelerle denizlikleri tuğla, üst sövesi ise çimento sıvalıdır (Şekil 6.65).

Şekil 6.65. Kuzeypbatı cephesi

Güneybatı Cephesi

Moloz taş örgülü duvar üzerine taş tuğla almaşık örgü tekniğinde inşa edilen cephe sıvasızdır (Şekil 6.66). Yol seviyesinden yaklaşık 250 cm yüksekliğinde taş örgü üzerine 2 sıra tuğla hatıl örülmüş, 130 cm taş örgüden sonra yine 2 sıra tuğla hatıl düzenlenmiştir. 1.kat duvarları da yaklaşık 70 cm taş örgü ve 3 sıra tuğla hatıl şeklinde örülmüştür. Cephede kullanılan dolu tuğla 11.5x24x5.5 cm boyutlarındadır. Bu cephenin ortasında, 1. kat döşemesi seviyesinde 1 adet dövme demir kılıç mevcuttur. Ayrıca, binanın köşelerinde tuğla örgü yapılmış, buralarda da demir kılıç uygulaması yapılmıştır. Bu cephede duvar inşa edilirken kurulan ahşap iskelenin duvara sabitlendiği kare kesitli delikler de görülebilmektedir.

Şekil 6.66. Güneybatı cephesi

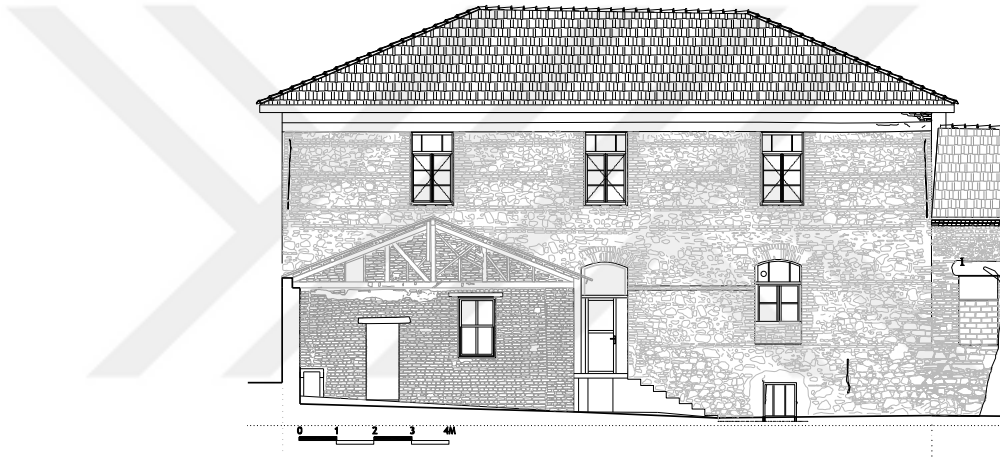
Binanın içinde yapılan düzenlemeler sırasında çatısının da yenilediği düşünülmektedir. Kuzeybatı cephesi 1.kat pencerelerinin üst sövelerinin hizasından geçen ve binanın diğer cepheleri boyunca dönen beton hatıl bu duruma işaret etmektedir (Şekil 6.67).

Şekil 6.67. Güneybatı cephesi

Güneydoğu Cephesi

Binanın bu cephesindeki zemin kat pencere boşlukları tuğla kemerlidir. 3 adet pencereden ortadaki yapının dönem içinde geçirdiği değişiklikler sonucu kapıya çevrilmiştir. Üstü pencere ahşap kanatlı bir kapıdan merdivenlerle inilerek bahçe kotuna ulaşılmaktadır. Moloz taş örgülü duvar üzerine taş tuğla almaşık duvar tekniğinde inşa edilen cephe sıvasızdır (Şekil 6.68 ve Şekil 6.69).

Şekil 6.68. Güneydoğu cephesi

Şekil 6.69. Güneydoğu Cephesi

Bu cephede de duvar örgüsünde zemin kat döşemesi seviyesinde (yaklaşık +1.40 kotu), yaklaşık 5 m aralıklarla yerleştirilmiş 2 adet dövme demir kılıç bulunmaktadır. Zemin kat döşemesi hizasındaki kılıçlar cepheye bitişik inşa edilen müstemilatların içinde de devam etmektedir. Koridor ve mutfak duvarında birer adet kılıç bulunmaktadır (Şekil 6.70 ve Şekil 6.71). Bu kılıçların arası yaklaşık 2.2 m'dir.

Şekil 6.70. Z02 mutfak duvarında demir kılıç

Şekil 6.71. Z03 koridor duvarında demir kılıç

6.2.2.3. Yapım Tekniği ve Yapı Malzemeleri

19.yy'ın ikinci yarısına tarihlenen “Rumlardan kalma yağhane ve yanında natamam değirmen” olarak bahsedilen kısım marangozhanenin bodrum katıdır. Bodrum kat duvarları ve zemin kat duvarlarının alt seviyeleri moloz taşla örölmüştür. 20. yy'ın ikinci yarısında duvar kalıntılarının üzerine taş tuğla almaşık örgü tekniğinde duvar örölerek zemin kat ve 1.kat inşa edilmiştir. Bodrum katta bu döneme ait ortalama 45x50 cm ve 53x56 cm kesitlerinde tuğla ayaklar mevcuttur.

Bodrum kat döşemesi toprak ve şaptır. Zemin kat döşemesi ise tuğla ayaklar üzerine oturularak inşa edilmiş betonarme plak döşemedir. Birinci katın döşemesi ahşap kiriş üzerine ahşap kaplamadır.

Binanın kuzeybatı cephesi çimento sıvalı, diğer cepheleri sıvasızdır. Binanın pencereleri ahşap doğramalı ve tuğla sövelidir. Zemin kat pencereleri demir parmaklıklıdır. Ana giriş kapısı demir kanatlıdır. Binanın ahşap asma çatısı Marsilya'dan ithal özđün Marsilya tipi kiremit ile örtölüdür. Çatıda Marsilya'dan getirilen kiremitler kullanılmıştır. Saçak mesafesi 60 cm, saçak altları ahşap kaplı ve alın tahtası çakılıdır.

6.2.2.4. Yapıdaki Bozulmalar

Yapının taşıyıcı sisteminde yapısal bir bozulma yoktur. Yapıya zaman içinde eklenen dönem eklerinin neden olduğu değişimler mevcuttur.

Malzeme bozulmaları

Tuğla sövelerde ve dış cephede sıvasız moloz taş duvarda dış hava koşullarına bağlı yüzey kirliliği mevcuttur. Mevcut ahşap pencerelerin bazı yerlerinin camların kırılmış, doğramaları boyanmıştır. Binanın özđün demir kapısı korozyona uğramış, kapının kolları

sökülmüş ve bu kısımlarda malzeme kayıpları meydana gelmiştir. Çatının saçak altı ahşap kaplamalarında ve alın tahtasında çürüme ve yer yer malzeme kayıpları mevcuttur.

Su ve nem sorunları

Fabrikanın dere yatağı kenarında konumlanmasından dolayı zeminden binanın cephelerine nem yükseldiği gözlemlenmektedir. Zeminden gelen nemin kesileceğini düşünerek zemin kat pencerelerinin alt seviyesine kadar çimento sıva ile onarım yapılmıştır.

Niteliksiz onarım

Güneydoğu cephesine mutfak helaların eklenmesiyle pencerelerden biri kapanmıştır. Bu cephedeki diğer pencere de delikli tuğla örülerek kısmen kapatılmıştır. Ortadaki pencere ise kapıya dönüştürülmüştür. Kuzeybatı cephesine ve iç duvarlarına sonradan çimento sıva yapılmıştır. Özgün olmayan bu sıvada yer yer dökülmeler vardır. müstemilatta yer alan mutfağa kontrplak tavan yapılmıştır.

Özgün makine kayıpları

Binaya zaman içinde eklenen bölümler ve iç mekandaki değişiklikler önceki dönemlere ait izleri ortadan kaldırmış, yapının sabunhane olduğu döneme ait herhangi bir özgün mimari elemanı günümüze ulaşmamıştır.

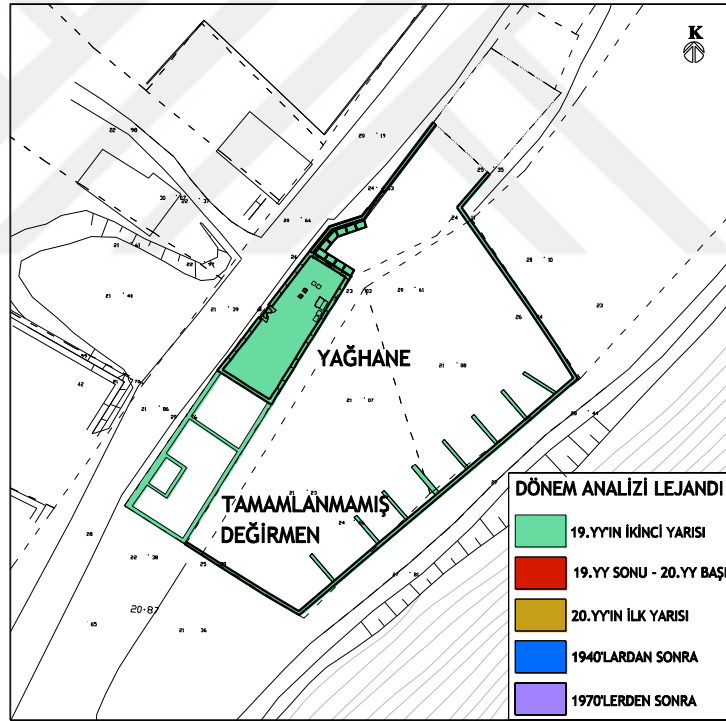
6.3. Restitüsyon

Tirilye Zeytinyağı Fabrikası yerleşkesinin tarihsel gelişimini gösteren dönem analizleri ve restitüsyon çizimleri tapu kayıtları, yapıların analitik rölöveleri, yapıdaki izler, kullanıcılar, yapıların sahipleri ve yapılar hakkında bilgi sahibi olan Tirilyeliler'in anlatımları ve benzer dönem yapıları doğrultusunda hazırlanmıştır (Bkz. EK 5-6-7-8-9).

6.3.1. Fabrika Yerleşkesinin Dönemsel Gelişimi

19.yy'ın İkinci Yarısı

Zeytinyağı fabrikasının Rumlar'dan kalma bir yağhane olduğu ve yanında da tamamlanmamış bir değirmen olduğu 1936 yılı tapu kayıtlarında yazılıdır. Endüstri devrimi sonrası Anadolu'da fabrikaların yapılmaya başlanması 19.yy'ın ikinci yarısından sonra gerçekleşmiştir. Bu nedenle yapının ilk inşa edildiği I. dönemi 19.yy'ın ikinci yarısına tarihlenebilir (Şekil 6.72).

Şekil 6.72. 19.yy'ın ikinci yarısında yağhane ve tamamlanmamış değirmenin duvarları

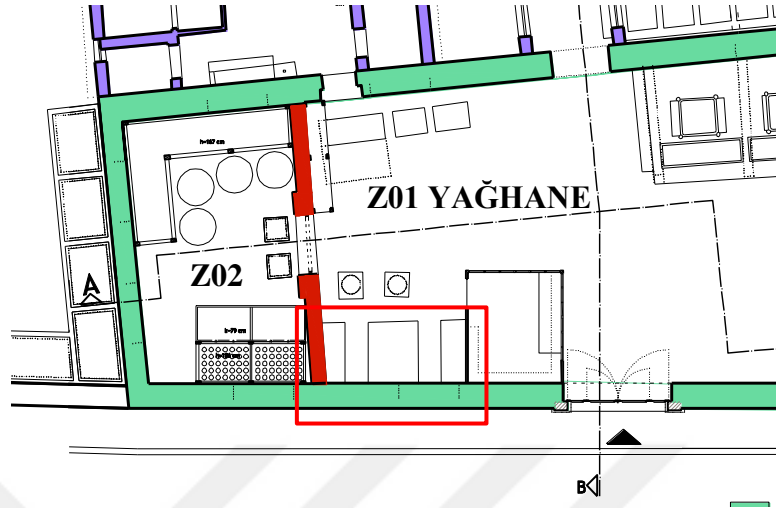
Bu dönemdeki üretim süreci ve iç mekan düzenlemesi hakkında belge olmadığı için bu döneme ait restitüsyon çizilememiştir. Zeytinyağı üretim süreci makineleşmeden önce insan ve hayvan gücüyle zeytinyağı üretimi yapıldığı bilinmektedir. Gemlik'in Umurbey beldesinde Rumlar'dan kalma bir yağhane binası günümüzde Tarımsal Kalındırma

Kooperatifinin zeytin deposu olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.73). Bu yağhanede de önceden taş değirmenin hayvanlar tarafından döndürülerek zeytinin ezildiğini köylüler aktarmıştır.

Şekil 6.73. Gemlik Umurbey’de Rumlar’dan kalma yağhane – günümüzde zeytin deposu

Yağhanenin zemininde bulunan sarnıç ve zemine gömülü küplerde zeytinyağının depolandığı örnekler Ayvalık yöresinde de rastlanmıştır (Lim 1997). Tirilye’deki yağhanede de taş değirmenlerin hayvan gücüyle döndürüldüğü, zeytin hamurunun ahşap baskılarda ya da mengenerde sıkılarak yağın çıkarıldığı, yağ ve karasu karışımının da zemindeki sarnıçlarda bekletilerek ayrıştırıldığı, küplerde depolandığı, karasuyun da bahçedeki havuzlara aktarıldığı bir üretim sürecinin gerçekleştiği ifade edilebilir. Bu dönemdeki özgün üretim araçlarının yapıdaki yeri hakkında veri bulunamamıştır. Zemindeki sarnıçların yeri dikkate alındığında baskıların günümüzde yazıhanenin yanındaki tuğla yükseltilerin olduğu yerde konumlandığı tahmin edilmektedir (Şekil 6.74 ve Şekil 6.75).

Şekil 6.74. Yağhane zemin kat planında tuğla kademelerin yeri

Şekil 6.75. Tuğla kademeler ve önünde zemine gömülü küplerin kapakları

19. yy'ın ikinci yarısı günümüzdeki marangozhane yapısının I. dönemidir. Bu dönemdeki sadece yağhane binası var olup, günümüzde buhar kazanının olduğu bölümüyle

marangozhanenin olduğu yerde tamamlanmamış un değirmenin duvarları binanın cephesinden görülebilmektedir (Şekil 6.76).

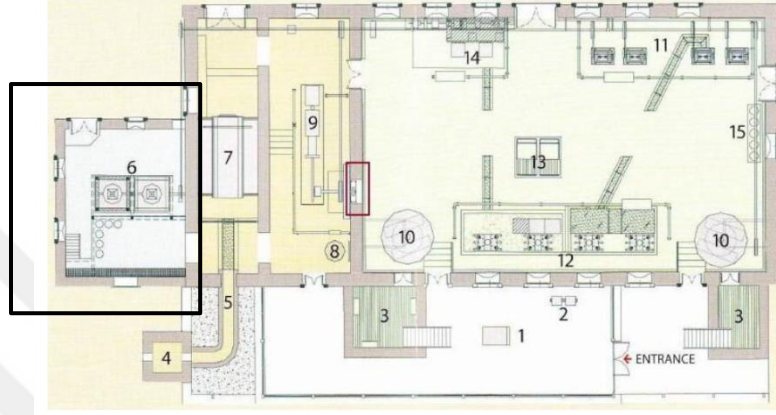
Şekil 6.76. Değirmenin Yarım Kalan Duvar Örgüsü

Gemlik'in Engürücük Köyü'nde bulunan kontinü sistemli bir yağ fabrikasının yerinde önceden kara yağhane olduğu, su kenarında yer alan yağhanenin yanında da değirmen bulunduğu aktarılmıştır (Özdamar 2015). Yeni yapılan bu yağhanenin içinde kara yağhaneye ait taş değirmen, hidrolik presler, seperatör (ayırıştırma makinesi), seramik küpler günümüzde de sergilenmektedir (Şekil 6.77).

Şekil 6.77. Gemlik-Engürücük Köyü – kontinü yağ fabrikasında eski makineler

Midilli Adası'nda bulunan Agia Paraskevi Köyü'nde bulunan zeytinyağı fabrikasının (günümüzde müze) bitişiğinde de un değirmeni vardır. Fabrikanın buhar gücünden faydalanmak amacıyla yanına bir de un değirmeni yapıldığı görülmektedir (Şekil 6.78).

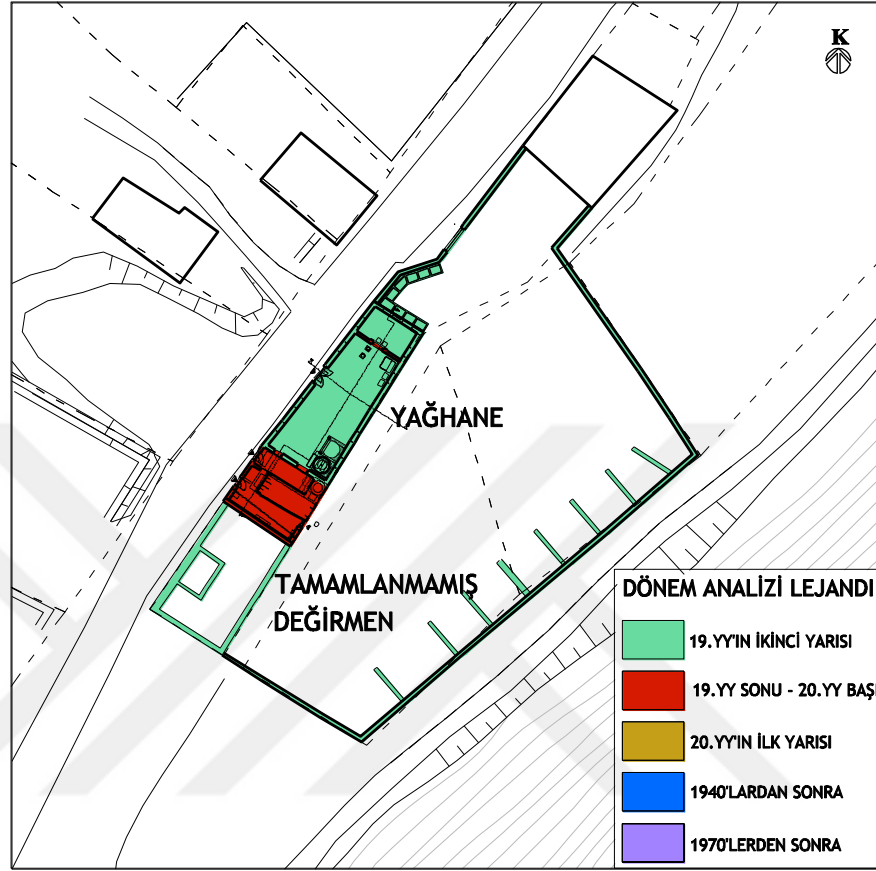

Şekil 6.78. Agia Paraskevi'de bulunan fabrika ve un değirmeni (Akın 2014)

Tirilye'deki fabrikanın yanına da un değirmeni yapılacağı fakat inşaatının yarım kaldığı anlaşılmaktadır. Yerleşkenin dere kenarında yer alıyor olması, buhar enerjisi kullanımından önce su gücünden faydalanabilmek için değirmenin buraya yapılmak istendiğini gösterir.

19.yy Sonu 20.yy Başı

Zeytinyağı üretim sürecinde buhar gücünün kullanılmaya başlanmasıyla beraber fabrikanın plan şemasında da değişiklik olmuştur. Manisa ve Yerliyurt (2015), Bafa Gölü çevresindeki yağhanelerle ilgili yaptıkları çalışmada makineler için ayrı mekanlar inşa edildiğini, fabrikaların ihtiyaca göre yatayda genişlediklerini aktarmaktadır (Bkz. EK 5). Buhar kazanı ve buhar makinesinin gelmesiyle beraber Tirilye zeytinyağı fabrikasına, tamamlanmamış değirmen olarak tabir edilen moloz taş duvarların üstüne tuğla duvar örülerek makineler için yeni mekanlar eklenmiştir (Şekil 6.79).

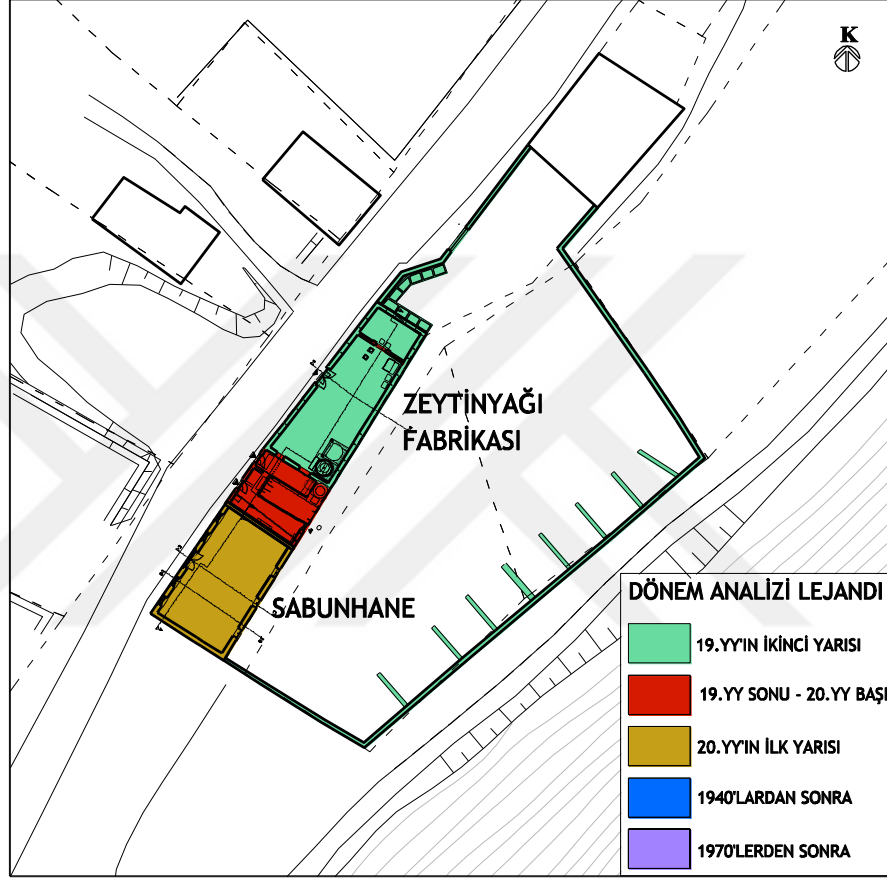
Şekil 6.79. 19.yy sonu 20.yy başı

Fabrikanın buhar kazanı hala yerindedir. Fakat buhar makinesi 1972’de kooperatifin fabrikayı satın almasından sonra hurdaya satılmıştır. Buhar kazanının markası ve üretildiği dönem dikkate alınarak bu eklemenin 19.yy sonu veya 20.yy başında yapıldığı düşünülmektedir. Fabrikanın insan ve hayvan gücünden sonra buhar gücü ile üretime geçişin getirdiği bu değişiklikler yapının II. dönemine tarihlenebilir.

20.yy’ın İkinci İlk Yarı

Analitik rölöveden edinilen bilgiler ve tapu kayıtları doğrultusunda tamamlanmamış değirmenin bodrum duvarları üzerine yeni bir yapı inşa edilmiştir. Zeytinyağı fabrikası yerleşkeleri içinde sabunhane de bulunmaktadır. Bu yapının da ilk yapıldığı dönemdeki

işlevi sabunhanedir. Sabunhane olarak inşa edildiği bu dönem yapının II. dönemidir (Şekil 6.80).

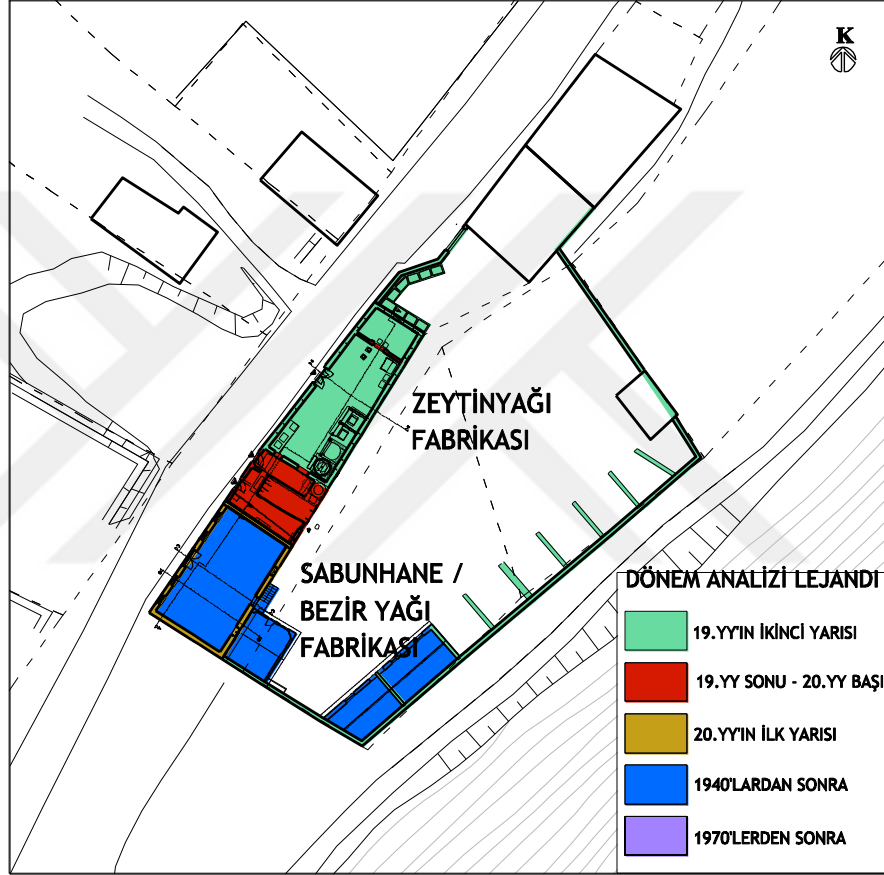
Şekil 6.80. 20.yy'ın ikinci ilk yarısı

Tirilye zeytinyağı fabrikasının sabunhane olan bölümünün iç mekanında zaman içinde değişiklikler yapılmıştır. Sabunhanenin ocak, kazan, baca gibi detaylarından herhangi bir iz günümüze ulaşamamıştır.

1940'lardan Sonra

1940 yılına ait tapu kaydında “yağ fabrikası ve natamam değirmen” ifade edilen 2257 ada 8 parseldeki yapılar için bir sonraki tapu kaydı 1972 yılına ait olup “yağ fabrikası ve

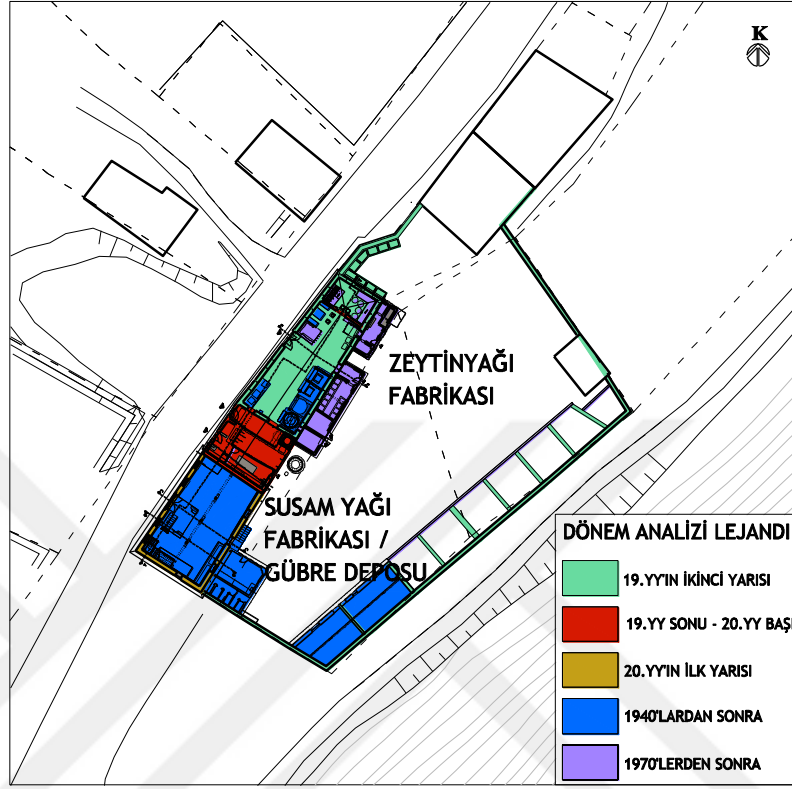
natamam değirmenin halen yağ fabrikası” ifadesi kullanılmıştır. Sabunhane olduğu döneme ait hiçbir izin kalmamış olması 1940 yılından sonra yapının içinde büyük değişiklikler yapıldığını göstermektedir (Şekil 6.81).

Şekil 6.81. 1940'lardan sonra

1970'lerden Sonra

Kooperatif eski başkanlarından Alemdar (2014)'ın aktardığına göre 1972'de kooperatif mülkiyetine geçtikten sonra yağhanenin güneydoğu duvarına hela, ayrıştırma havuzları (polima), depolar eklenmiştir. Ayrıca iç mekanda da eklemeler yapılmıştır (Şekil 6.82).

Şekil 6.82. 1970'lerden sonra

6.3.2. Zeytinyağı Fabrikası Restitüsyonu

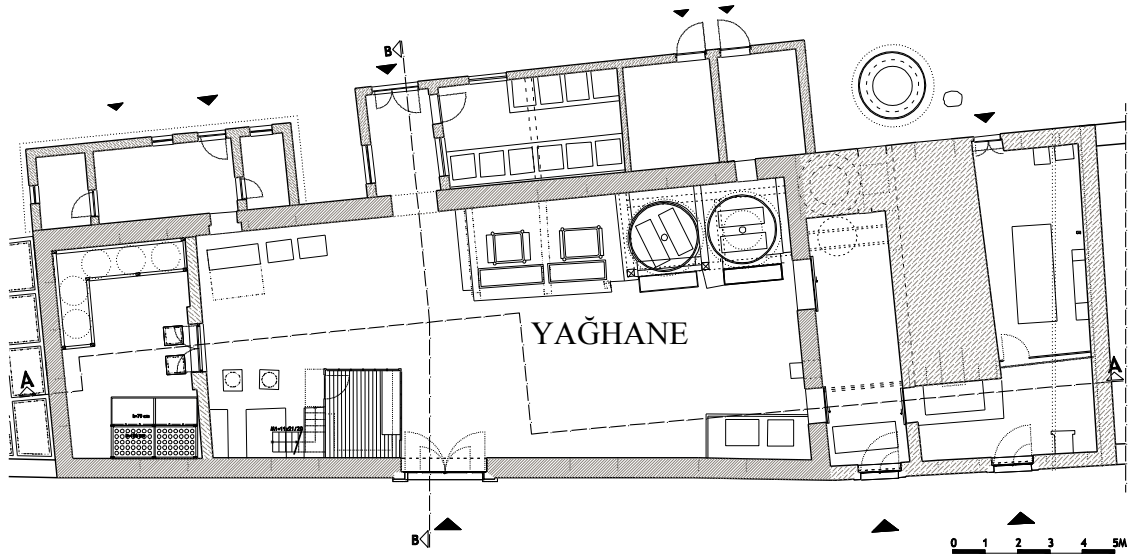
Yapının restitüsyon çizimleri dönem analizleri doğrultusunda hazırlanmıştır (Bkz. EK 9). Zeytinyağı fabrikasının yağhaneden fabrikaya dönüşümü buhar gücünün kullanılmaya başlamasıyla gerçekleşmiştir. Yapının II. dönem restitüsyonu buhar makinesi ile değirmenlerin döndürüldüğü, zeytin hamurunun mengenerde sıkıldığı üretim sürecini yansıtmaktadır.

1940 yılında sabunhane binasında içinde değişiklikler yapıldığı, bahçeye müştemilatlarının eklendiği dönemde yağhane bölümünde de değişiklikler olmuştur. Yağhanede bulunan hidrolik presler 1952'de İzmir'de üretilmiştir. 1950'ler yağhanenin buhar gücüyle üretimden elektrik enerjisiyle üretime geçiş dönemidir. Ergün (2015), 1972 yılında kooperatifin işletmesine geçen yağhanede buhar makinesinin ve taş değirmenin yerinin

bugünkü yeri ile aynı olduğunu, buhar makinesinden duvar içinden geçen bir mili döndürdüğün, o mil aracılığıyla da değirmenin döndüğünü aktarmıştır. Buhar makinesi ile taş değirmenlerin bağlantısının nasıl olduğu bilinemediği için bu döneme dair restitüsyon çizimi yapılamamıştır. Yağhane içindeki betonarme ekler ve çimento sıvaların, iki katlı binadaki düzenlemelerle beraber yapıların III. döneminde yapıldığı anlaşılmaktadır.

VI. Dönem Restitüsyonu (Yağ Fabrikası – Elektrik gücü)

1970’lerden sonra buhar gücünden elektrik enerjisi kullanımına geçilmiştir. Fabrikanın buhar makinesi hurdaya satılmıştır. Ayrıca, yağhane içinde ahşap yazıhane, makine dairesi önündeki ahşap bölme, filtre düzeneği ve çelik zeytinyağı depolama tankları yapılmıştır. Bu dönem yapının son dönemidir. Güneydoğu cephesindeki ekler üretim sürecinin bir parçası olduğu için korunmuştur. Helaların olduğu bölümde daha sonradan bölünerek dışarıdan girilen bir hela yapılmış, dış duvara lavabo eklenerek saçak uzatılmıştır. Bu değişim niteliksiz onarım (niteliksiz ek) olarak ele alındığından IV. dönem restitüsyonunda kaldırılmıştır. Kapı, pencere gibi eksik mimari elemanlar restitüsyonda çizilmiştir (Şekil 6.83).

Şekil 6.83. Zeytinyağı Fabrikası IV. dönem restitüsyonu

6.3.3. Sabunhane (İmalathane / Marangozhane) Restitüsüonu

Yapının restitüsyon kararları dönem analizleri doğrultusunda hazırlanmıştır (Bkz. EK 9). Bu yapının I. Dönemdeki halinde tamamlanmamış un değirmeninin duvar kalıntıları mevcuttur. II. döneminde yarım kalan inşaat tamamlanarak sabunhane olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tirilye sakinlerinden Abbas Üzmez, bu binanın zemin katında sabun yapılıp birinci katında sabunların kesilip paketlenildiğini anlatmıştır. Sabun üretildiği döneme ait üretim araçları ve iç mekan düzenlemesi, sabun kazanının, ocağının ve bacasının nerede olduğu bilinemediğinden II. Dönem restitüsyonu çizilememiştir.

Yapının bu dönemdeki üretim tarzı hakkında fikir verebilmesi için benzer dönem yapıları incelenmiştir (Bkz. EK 6). Benzer dönem sabunhane yapıları iki katlı olup zemin katında ocak ve sabunun pişirildiği kazan bulunmaktadır ve kazanın ağzı 1.kattadır. 1.kat sabunun kalıplara döküldüğü, kesildiği ve kurutulduğu yerdir. Sabunhane ocağının da ayrı bir bacası vardır.

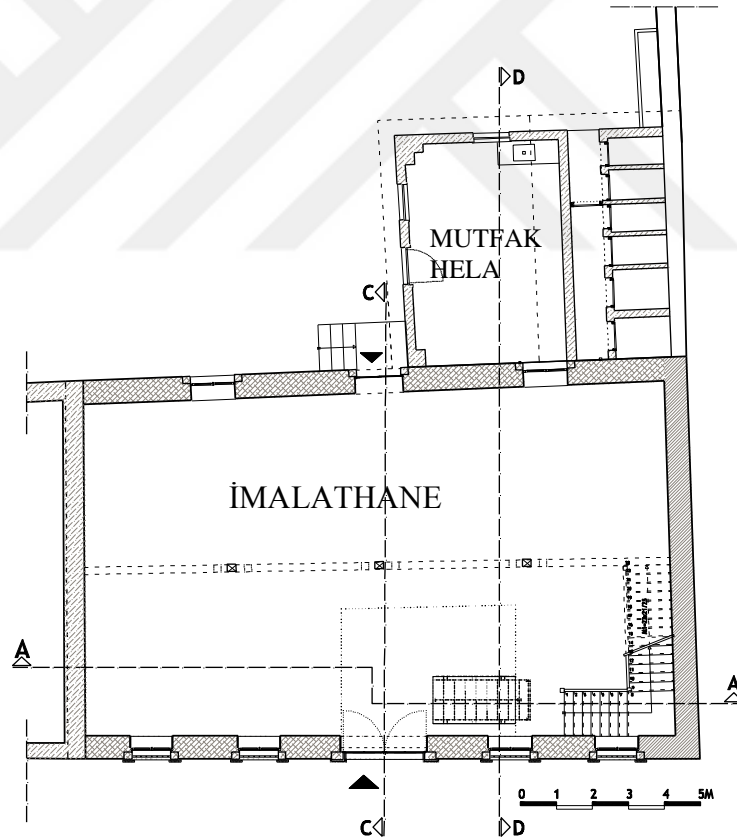
Yapı 1940'lerden sonra III. döneminde de imalathane olarak kullanılmaya devam etmiş, Beziryağı fabrikası ve sabunhane olarak kullanılmıştır. Bahçeye eklenen mutfak, hela, işçi yatakhaneleri bölümleriyle beraber binanın iç mekanı da yeni işleve göre uyarlanmıştır. Zemin katta üretim yapılırken 1.katta işçilerin konaklamaktadır (Üzmez 2015). Zemin katın betonarme döşemesinin, 1.kat ahşap döşemesinin yenilendiği, çatı yenilenirken 1.kat dış cephe duvarlarında boydan boya dönen beton hatılın bu dönemde yapıldığı düşünülmektedir.

Yapıda, 1970 ve 1980'li yıllarda susam yağı ve tahin üretimi yapılmıştır. 1992-2004 yılları arasında Tirilye'de öğretmenlik yapan Ekim (2015), bu binanın 1.katını resim atölyesi olarak kullanmıştır. Ekim (2015), 1.katta susam yağı üretimine ait düzeneklerin yerinde olduğunu aktarmıştır. Ancak, bu düzenekler günümüzde yerinde yoktur. Bodrum kata salamura zeytin yapmak için betonarme havuzlar eklenmiştir. Bu zaman diliminde, Tarım

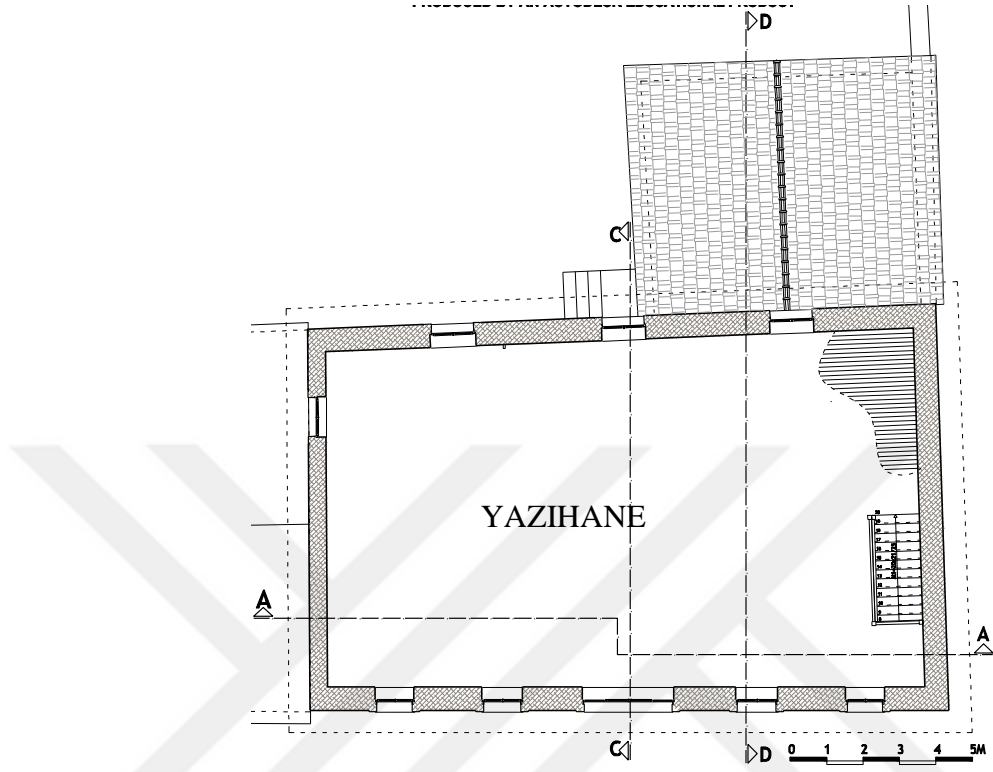
Kredi Kooperatifi bu binayı gübre deposu olarak kullanmıştır. Yapının zemin katı yaklaşık 10 yıldır marangozhane ve 1.katı da konut olarak kullanılmaktadır.

III. Dönem Restitüsyonu (Beziryağı Fabrikası - Sabunhane)

1940'lardan sonra yapıda işlev değişikliği olmasına rağmen küresel bir değişiklik olmamıştır. Yapının restitüsyonu hazırlanırken III. döneminde bahçeye eklenen müstemilatlar korunmuş, yapının özgünlüğünü bozan zemin kattaki betonarme döşeme kaldırılarak yerine özgün giriş kotunda ahşap döşeme çizilmiştir (Şekil 6.84 ve Şekil 6.85).

Şekil 6.84. İmalathane Zemin Kat Restitüsyonu (Sabunhane/Marangozhane)

Şekil 6.85. İmalathane Birinci Kat Restitüsyonu (Sabunhane/Marangozhane)

6.4. Restorasyon Projesi

Zeytinyağı fabrikasının restorasyon projesi günümüze kadar geldiği hali olan IV. dönem restitüsyonuna göre; marangozhane olarak kullanılan iki katlı sabunhane binasının restorasyon projesi ise III. Dönem restitüsyonuna göre hazırlanmıştır. Yapılar endüstri mirası kapsamında değerlendirilmiş ve önerilen yeni işleve göre restorasyon projeleri hazırlanmıştır (Bkz. EK 10).

6.4.1. Tirilye Zeytinyağı Fabrikasının Endüstri Mirası Olarak Değerlendirilmesi

Türkiye’de kırsal bölgelerde bulunan yağhanelerin büyük bir kısmı teknolojik olarak yenilenmek suretiyle özgün işleviyle kullanılmaya devam etmekte veya depolama amaçlı dönüştürülerek yine imalathane olarak kullanılmaktadır (Kıraç 2001). Örneğin; Bursa’nın

Gemlik ilçesinin Umurbey beldesinde bulunan Rumlar'dan kalma yağhanenin özgün iç mekan düzenlemesi kaldırılmış ve günümüzde zeytin deposu olarak kullanılmaktadır (Şekil 6.86). Geleneksel yöntemle üretimden kontinü sisteme geçilmesiyle beraber binaların yıkıldığı, sadece makinelerinin saklandığı, yeni imalathanelerin içinde sergilendiği örnekler de mevcuttur (Şekil 6.86, Şekil 6.87, Şekil 6.88, Şekil 6.89 ve Şekil 6.90). Bu örnekler, endüstri mirasının yeterince fark edilemediğini, anlaşılamadığını, mirasın bütünlüklü bir anlayışla korunamadığını ve sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda değişim geçirdiklerini göstermektedir.

Şekil 6.86. Gemlik Umurbey'de zeytin deposu - Rumlar'dan kalma yağhane

Şekil 6.87. Gemlik, Umurbey'de kontinü sistemle üretim yapan bir fabrika

Şekil 6.88. Gemlik, Umurbey’de geleneksel sistem üretim aletleri

Şekil 6.89. Gemlik, Tuzla Çiftliği'nde yeni binada sergilenen değirmen ve hidrolikler

Şekil 6.90. Gemlik, Engürücük Köyü’nde yeni binada sergilenen değirmen

Teknolojik gelişmeler doğrultusunda değişen üretim şeklin endüstri yapılarında mekanların değişmesini de beraberinde getirmiştir. Örneğin; su gücünden buhar gücüne geçilmesiyle beraber fabrikalara kazan dairesi ve bacalar eklenmiştir. Dökme demir üretimi elemanlar fabrikaların taşıyıcı sistemlerinde kullanılmış, geniş açıklıklı, yüksek ve aydınlık mekanlar tasarlanabilmiştir. 20.yy'da buhar gücünün yerini elektrik motorunun almasıyla da her makinede elektrik motoru kullanılmıştır (Kıraç 2001).

Tirilye Zeytinyağı Fabrikası ilk yapıldığı dönemden günümüze kadar zeytinyağı üretim teknolojisinin gelişime ve endüstrileşme sürecinin mimariye yansımaya tanıklık etmiş bir örnektir. İnsan ve hayvan gücü ile üretimden, buhar gücü ve elektrik gücünün kullanımı ile değişen mekânsal özellikleri bünyesinde barındırmaktadır.

Tirilye Zeytinyağı Fabrikası içindeki makinelerin birçoğuyla birlikte günümüze kadar gelmiş, özgün mimarisini büyük oranda koruyabilmiş yağhanelerden biridir. Bu yapı içinde bulunduğu geleneksel doku içinde yeri, yerleşimin silüetine katkısı ve korunmuşluk durumu bakımından Bursa ve Marmara Bölgesi için nadir bir örnektir.

6.4.2. Koruma Sorunları ve Koruma Yaklaşımı

Özel mülkiyette olan korunması gerekli kültür varlıklarının varislerinin çok olması yapının geleceği hakkında karar almak için görüş birliği sağlanmasını güçleştirmektedir. Hatta sahip olunan yapıya sahip çıkmamaya neden olmaktadır. Tirilye Zeytinyağı Fabrikası yerleşkesiyle ilgili koruma sorunlarının başında mülkiyet durumu gelmektedir. Fabrika yerleşkesine ait yapılar dört farklı parsel üzerinde bulunmaktadır. Yağhane ve sabunhane binaları aynı parselde ve kooperatif mülkiyetinde iken müştemilatlar çok varisli iki ayrı parsel ve dere yatağı üzerindedir. Kooperatifin yaklaşık 300 üyesinin bulunması da yapı ile ilgili karar almakta güçlük doğurmaktadır. Kooperatifin yönetsel ve işletme anlamında da sorunları yapının işlerliğini yitirmesine de neden olmuştur. Kooperatifin işletme ile ilgili sorunları yapının atıl durumda kalmasına neden olmuş, fakat iç mekan donatılarının satılması gibi en çok karşılaşılan kayıpların da önünde engel olmuştur. Yapının iç mekan

donatılarını büyük oranda koruyarak günümüze ulaşmış olmasında bilinçli bir koruma anlayışı sonucu değil işletme sorunlarının sağladığı avantajdan kaynaklanmaktadır.

Fabrika ve sabunhane binaları, arka cephelerine bitişik müstemilatları ile farklı parsellerde olmalarına rağmen imar planında hepsinin birlikte tescilli görünmesi çelişki yaratmaktadır. İmar planında müstemilatların olduğu yerden yol geçiyor olması, işçi yatakhanelerini de kapsayan bahçenin imara açılıyor olması, endüstri mirası alanlarının bir bütün olarak korunabilmelerinin önünde engel oluşturmaktadır.

Koruma ve restorasyon önerileri geliştirilirken korumayla ilgili uluslar arası tüzükler ve ulusal düzeyde koruma uzmanları tarafından gerçekleştirilen toplantıların da katkısıyla hazırlanan ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi'nde bulunan ilkeler göz önünde bulundurulmuştur. Bu bildirgeye göre mimarlık mirasının ilk yapıldığı dönemden günümüze kadar gelen süreçte yapının bünyesine katılan ve kimliğinin bir parçası olan katmanlar özgünlüğünün bir parçasıdır. Koruma süreci olarak mimari belgeleme, taşıyıcı sistemin araştırılması, korunacak değerlerin tanımlanması, bilginin oluşumu ve paylaşılmasını kapsamaktadır (Anonim 2013).

Belgeleme çalışmaları yapılan Tirilye Zeytinyağı Fabrikası yerleşkesinin üretim teknolojisindeki değişikliklerle beraber yapıya eklenen bölümleriyle bir bütün olarak korunması hedeflenmiştir. Tirilye Zeytinyağı Fabrikası yapım teknolojileri ve üretim teknolojileri bakımından belgesel ve teknolojik değere, 19.yy zeytinyağı fabrikalarının mimarisini yansıtmaları açısından da estetik değere sahiptir. Mevcut fiziksel özellikleri ve kültürel niteliği bakımından da kullanım değeri vardır.

Tirilye'nin zeytincilikle ilgili bu endüstri mirasının bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış, koruma önerileri geliştirilirken yerleşke içindeki binaların tamamı koruma önerileri kapsamına alınmıştır.

6.4.3. Yeni İşlev Önerisi

Son yıllarda kırsal turizm, tarih ve kültür turizmi gibi sürdürülebilir turizm türleri önem kazanmaya ve teşvik edilmeye başlanmıştır. Doğal özellikleri, geleneksel kent dokusu ve anıtsal yapılarının korunmuş olması, barındırdığı toplulukların kültürel katkılarını birarada yaşatması gibi özellikleri Tirilye’yi doğa-tarih-kültür turizmi anlamında avantajlı konuma taşımıştır. Ayrıca, Hristiyanlık dini için de özel bir konumda olan Tirilye inanç turizmine de hizmet etmektedir.

Günümüzde Tirilye’nin ekonomisi zeytinciliğe ve balıkçılığa dayanmaktadır. Tarımsal faaliyetlerden yeterince geçimini sağlayamayan Tirilye halkı son yıllarda turizme yönelik hizmet üretmeye yönelmiştir. Özellikle, Tirilye’de dizi çekimlerinin yapılmasından sonra hem yerli halkın hem de ülke genelinin farkındalığı artmış, günübirlik ve haftasonu kültür turları artmaya başlamıştır. Bu anlamda kültürel mirası korumak koruma bilincini arttırdığı gibi turizm potansiyelini de arttırmaktadır.

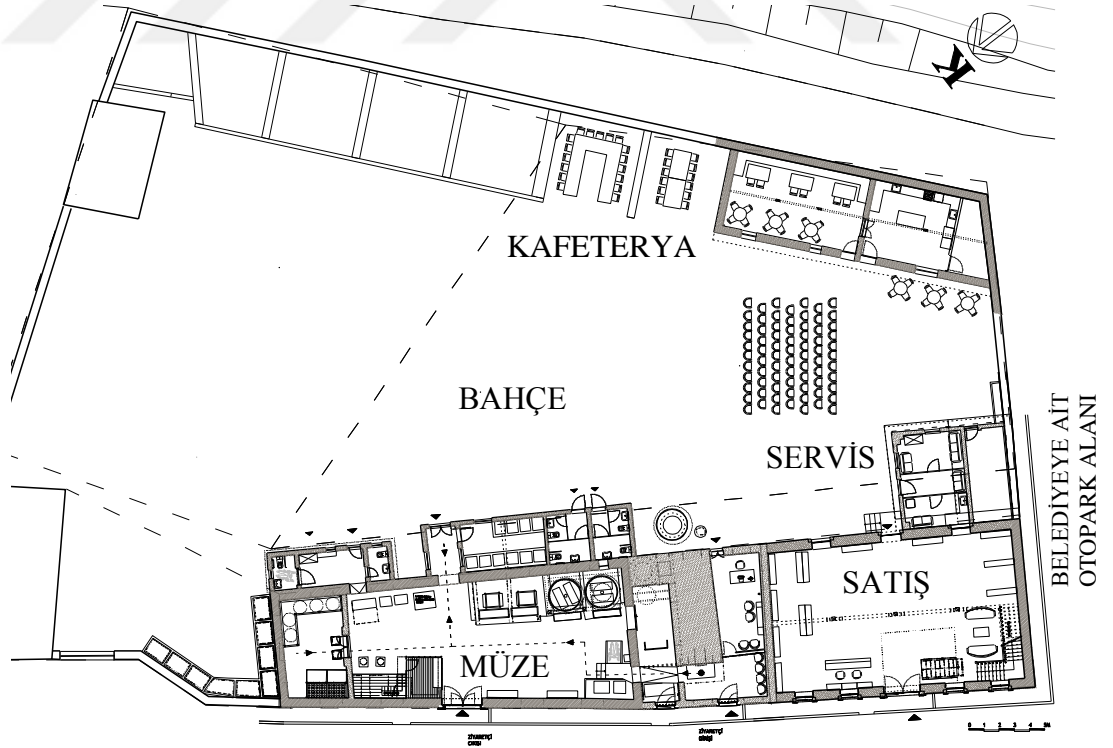
Endüstri mirasının yeniden kullanımı ile ilgili yaklaşımlar ve örneklerden hareketle Tirilye Zeytin Fabrikası’nın güncel durumu nedeniyle yapının bir “Zeytin ve Zeytinyağı Müzesi” ne dönüştürülmesi uygun bulunmuştur. Binanın yapısal olarak iyi durumda olması, özellikle üretim araçlarının büyük oranda yerinde olması bu işlevin seçilmesinde etkili olmuştur.

Geleneksel yöntemle üretim yapan fabrikalar atıl durumda kalmış olsa bile bu yöntemle üretilen zeytinyağı değerini kaybetmemiştir. Bu açıdan özgün işlevini sürdürme potansiyeline de sahiptir. İşletme ve mülkiyet ile ilgili sorunlar giderilse bile sürekli sistemle zeytinyağı üretiminin maliyeti geleneksel sisteme göre daha düşük olduğundan ve daha hızlı üretim yapıldığından zeytincilikle uğraşan çiftçilerce daha çok tercih edilmektedir. Gemlik’te olduğu gibi atıl durumda kalmış makineler bir araya getirilerek yeni yapılacak bir tesiste de geleneksel yöntemle üretim yapılabilir. Bursa’nın tarihsel, sosyal ve kültürel geçmişi içinde Tirilye’nin yeri, Tirilye Zeytinyağı Fabrikası’nın hem

teknoloji tarihi açısından hem de mimarlık tarihi açısından dönemini yansıtan mimari miras olması nedeniyle müze işlevinin daha uygun ve daha öncelikli bir ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Yeni işlev önerilirken özgün yapıların kimliğinin bozulmaması için kapasitesinin üzerinde işlev yüklemekten kaçınılmış, verilen işlevin mevcut binaya uygunluğuna, hedeflenen kullanım biçiminin kullanıcılara hitap etmesine, gündüz ve gece yaşayan bir yer haline gelmesi amaçlanmıştır.

Fabrikanın müze olarak işlevlendirilmesinin yanında 2 katlı sabunhane binasının zemin katı satış birimi, birinci katı ise kooperatifin kullanabileceği ofis olarak önerilmiştir. Mutfak ve helanın bulunduğu müstemilat ile işçi yatakhaneleri ise müze ve mağazaya yönelik kafe ve ıslak hacim gibi servis mekanları olarak düzenlenmiştir (Şekil 6.91).

Şekil 6.91. Yeni işlev yerleşim planı

Fabrikanın bahçesinin kır düğünü, çay bahçesi, park, açık hava sineması olarak kullanılması önerilmiştir. Binalara girişlerde, bina içi dolaşımında ve ıslak hacim düzenlemelerinde engelli erişimi dikkate alınmıştır. Düğün, açık hava sineması, park gibi sosyal etkinlik alanlarının her cinsiyete ve yaş grubuna hitap edebilmesi için bebek bakım odası düzenlenmiştir. Fabrika yerleşkesinin güneybatısındaki alanda Mudanya Belediyesi'ne ait otopark alanı müzeye de hizmet edebilecektir.

Yeniden işlevlendirilen binaların ve özellikle zeytinyağı fabrikasının tuğla bacasının Bölüm 3.4'te yer alan örneklerde olduğu gibi aydınlatılması ile Tirilye'nin gece silüetine de önemli bir katkısı olacaktır.

6.4.4. Zeytinyağı Fabrikası Restorasyon Projesi

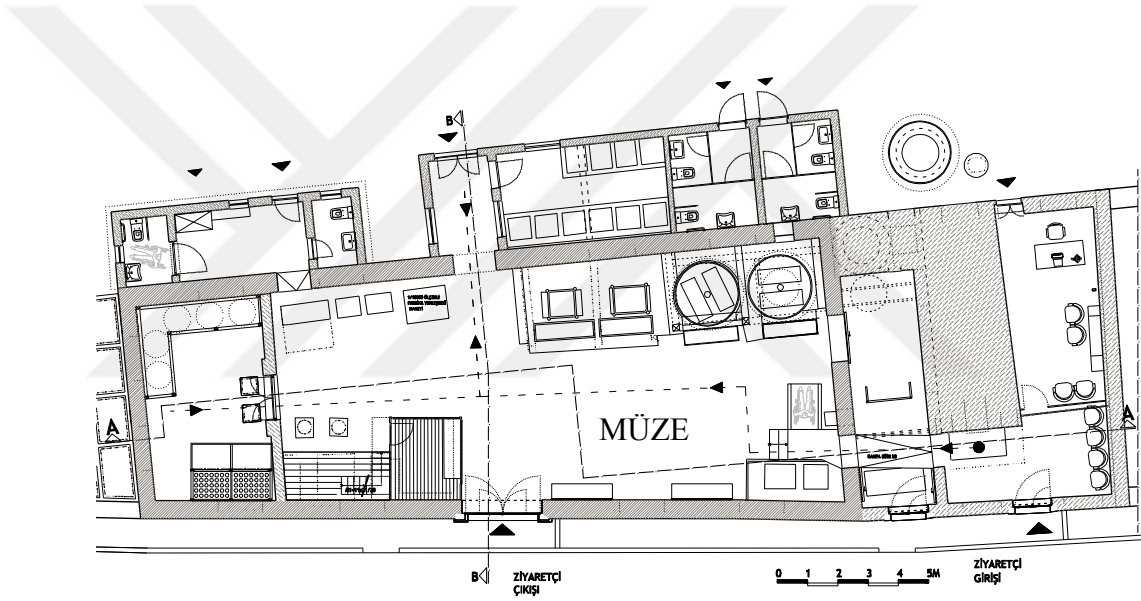
Zeytinyağı Fabrikası için müdahale ölçeği olarak bakım ve basit onarım, müdahale yaklaşımı olarak sağlıklılaştırma ve yeni işleve uyarılma, müdahale biçimi olarak da koruma, sağlamlaştırma ve temizlik yöntemleri uygun bulunmuştur.

Fabrikanın I. ve II. dönemde yapılan bölümlerinde duvarların iç ve dış yüzeyinde çimento siva raspası yapılması, derzlerin özgün kireç harcı ile yenilenmesi, ahşap mimari elemanlarda ve ahşap pencerelerde boya raspası, eksik elemanların (doğrama, cam vb.) tamamlanması ve koruyucu cila uygulaması gibi müdahaleler önerilmektedir. Mevcutta şap olan zemine siyah epoksi uygulaması önerilmiştir. Tavandaki niteliksiz eklerin kaldırılmış, ahşap çatı konstrüksiyonunun görülmesi sağlanmıştır. Çatıdaki kısmi çökmenin onarılıp, çatıya su yalıtımı yapılması, mevcut kiremitlerin tekrar kullanılarak eksik yerlerde tamamlama yapılması öngörülmektedir. Fabrika içinde yer alan makinelerin ve arka bahçeden yer alan soğuk su tankının korozyondan temizlenerek koruyucu boya yapılması önerilmiştir.

Yerinde olmayan doğramaların özgün detaylara uygun olarak yeniden üretilmesi, yeni işlev doğrultusunda engelli rampası imal edilmesi, bina giriş ve çıkışlarının kaldırım kotu

düzenlenerek engelli girişine uygun hale getirilmesi önerilmiştir. Z04 buhar kazanının olduğu mekanın zemin kotu danışma birimi ve rampa ile yağhaneye ulaşımını kolaylaştırmak için yükseltilmiştir.

Yağhane ve üretimle ilgili diğer bölümler müzenin ana işlevini oluşturmuştur. Müze işlevinde birinci amaç fabrikanın üretim araçlarıyla birlikte kendisini sergilemesi olmuştur. Müze programı dahilinde danışma, sergi, ıslak hacim gibi ihtiyaçlar yapıya eklenen bölümlerdeki mevcut mekanlar kullanılarak düzenlenmiştir. (Şekil 6.92).

Şekil 6.92. Zeytinyağı fabrikası restorasyon projesi – zeytinyağı müzesi planı

Tirilye sahilinde sergilenen ahşap presin de bu müzeye taşınması öngörülmektedir (Şekil 6.93). Ayrıca, Rahmi Koç Müzesi'nde de olduğu gibi yerleşkenin bir maketinin bina içinde sergilenmesi (Şekil 6.94), zeytinyağı fabrikası sergisinde olduğu gibi fabrika işleyişini anlatan şematik ışıklı, sesli bir panonun (Şekil 6.95) müzeye yerleştirilmesi önerilmiştir.

Şekil 6.93. Tirilye Sahilinde Bulunan Ahşap Baskı, 2014

Şekil 6.94. İstanbul Rahmi Koç Endüstri Müzesi Girişinde Müzenin Maketi

Şekil 6.95. İstanbul Rahmi Koç Endüstri Müzesi Zeytinyağı Fabrikası Sergisinde Üretimi Sürecini Gösteren Pano

6.4.5. Sabunhane Restorasyon Projesi

Sabunhane binası için müdahale ölçeği olarak bakım, basit onarım ve esaslı onarım, müdahale yaklaşımı olarak sağlıklılaştırma, yeni işleve uyarlama ve kısmi yeniden yapım (döşemeler), müdahale biçimi olarak da koruma, sağlamlaştırma, temizleme yöntemleri uygun bulunmuştur.

Zemin katın mevcut betonarme döşemesinin, 1.kat döşemesinin askıya alınarak kaldırılması ve yerine ana kapıdan girilen kotta ahşap döşeme yapılması önerilmiştir. 1.kat döşeme kirişleri iyi durumda olduğundan sadece ahşap döşeme kaplamasında sadece çürüyen yerlerin yenilenmesi öngörülmüştür.

Zemin kat ve 1.kat ahşap pencerelerinde boya raspası, eksik elemanların (doğrama, cam vb.) tamamlanması ve koruyucu cila yapılması, zemin katın arka cepheye bakan ve niteliksiz onarım görmüş pencerelerin özgün detaya uygun olarak yeniden yapılması, arka bahçeye çıkış kapısının da kaldırılarak zeytinyağı fabrikasında olduğu gibi demir kapı yapılması öngörülmüştür. Bina girişinin kaldırım kotu düzenlenerek engelli girişine uygun hale getirilmesi ve mevcut demir ana giriş kapısının korozyondan temizlenerek koruyucu boya yapılması önerilmiştir. Çatıya su yalıtımı yapılması, mevcut kiremitlerin tekrar kullanılarak eksik yerlerde tamamlama yapılması önerilmiştir.

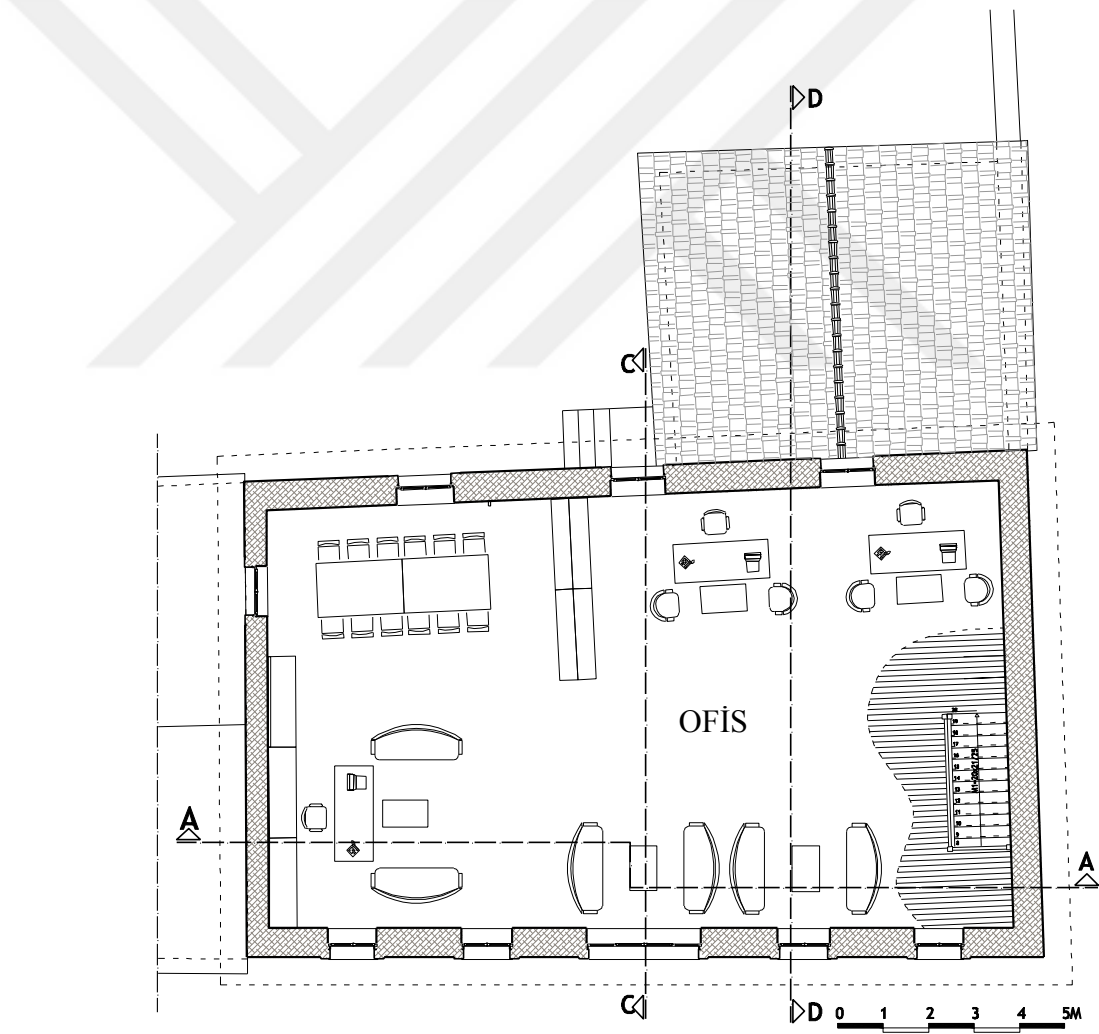
Marangozhane olan yapının zemin katına zeytin ve zeytin ürünleri, zeytin temalı hediyelik eşya ve zeytin ürünleri satışına yönelik mağaza işlevi önerilmiştir (Şekil 6.96).

Şekil 6.96. Marangozhane (sabunhane) restorasyon projesi – zemin kat satış birim

Mevcutta mutfak olan mekan 2 metre yüksekliğinde hafif bölme sistemlerle bölünerek hazırlık ve bakım odaları oluşturulmuştur. Ayrıca, düğünlerde gelin odası, söyleşi ve seminer gibi etkinliklerde konuk odası olarak kullanılmak üzere bir hazırlık mekanı düzenlenmiştir.

Birinci katta bulunan niteliksiz ekin kaldırılması ile bu katın açık ofis şeklinde düzenlenerek kooperatif üyeleri tarafından kullanılması önerilmiştir (Şekil 6.97).

Şekil 6.97. Marangozhane (sabunhane) restorasyon projesi - 1.kat ofis

7. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türkiye'nin kültürel mirası evrensel bir çeşitlilik göstermektedir. Kültürel miras toplumun varlığının ve kimliğinin bir parçası, mimari miras da bunun bir bileşenidir. Korumanın topluma mal edilmesi açısından, mimarlık mirası içinde bulunduğu sosyal, kültürel çevre ile bütüncül bir yaklaşımla ve gelecekle nesillere aktarılacak bir emanet olarak ele almak gerekmektedir (Anonim 2013).

Tirilye günümüzde zeytiniyle, zeytinlikleriyle, kentsel ve mimari özellikleriyle, iki ayrı kültüre ev sahipliği yapan sivil mimarlık örneği konutlarıyla, deniziyle, balığıyla, havasıyla, manzarasıyla bir turizm odağı haline gelmiştir. Atıl durumdaki fabrika yerleşkesinin müze olarak işlevlendirilmesi beldenin turizmüne katkısı olacak, Tirilye zeytininin tanıtılmasına da olanak sağlayacaktır.

Kültürel turizme sağlayacağı katkının yanı sıra, endüstri mirası yapılarının yeniden işlevlendirilmesi konusunda önemli bir örnek olarak yerini alacak, yapılacak çalışmanın niteliği ile bilime ve kültüre de hizmet edecektir.

Tirilye, ulaşım kolaylığı, konaklama imkânları ve tarihi dokusuyla endüstri mirası vb. konularda düzenlenecek kültürel ve bilimsel etkinliklere ev sahipliği yapabilecek potansiyele de sahiptir. Yeniden hayata kazandırılmış bir endüstri mirası varlığı bu tür çalışmaların önünü açacak bir fırsat yaratacaktır.

Tirilye ile ilgili hazırlanmış tanıtım broşürlerinde anıtsal yapılar, çeşmeler ve sivil mimarlık örneklerine yer verilmiştir. Tirilye Zeytinyağı Fabrikası'nın yeni işleviyle yaşama yeniden katılmasıyla farkındalığını artması sağlanacaktır. Tirilye'nin endüstri mirası yapıları da hem bu yayınlarda hem de halkın gözünde hak ettiği yeri alacaktır. Zeytinyağı fabrikası yerleşkesi, müze, satış birimi, ofis, kafe, destekleyici servis birimleri ve bahçesiyle sunduğu hizmetle Tirilye'de yapılacak gününbirlik kültür gezisi rotasına dahil olacaktır.

Zeytincilikle ilgili endüstri mirasının korunması ve yeniden işlevlendirilmesi konusunda önce Bursa ve Marmara Bölgesi kapsamında, daha sonra Ege Bölgesi'ni de içine alacak şekilde düzenlenecek bir gezi rotası içinde Tirilye'nin zeytinyağı fabrikasının da yer alması uygun olacaktır. Bu örnek ayrıca, ERIH'in (Avrupa Endüstri Mirası Rotası) imalathaneler (manufacturing) teması içinde gıda ile ilgili endüstri mirası rotası içinde yer alması için atılacak adımlar sadece Tirilye'nin değil Bursa'nın ve Türkiye'nin de turizm potansiyelini arttıracak niteliktedir.

Bu çalışmada ele alınan Tirilye'de bulunan zeytinyağı fabrikası yerleşkesi yeniden işlevlendirilirken hem endüstri mirası hem genel olarak koruma ve restorasyon konularında yayınlanan tüzüklere uygunluğu gözetilmiştir.

Zeytinyağı fabrikaları tarıma dayalı endüstrinin mimarlık ürünüdür. Tirilye'nin doğal sit alanı niteliğindeki zeytinliklerin korunması ve zeytincilik faaliyetlerinin devam ettirilmesi zeytincilikle ilgili kültürel ve mimari mirasın yaşatılmasını ve sürekliliğini de sağlayacaktır. Bursa'nın Cumalıkızık Köyü'nün çevresindeki tarım alanlarıyla beraber Dünya Mirası Listesine girmiş olması, ekonomisi tarıma dayalı yerleşimlerde üretimin sürekliliğinin önemini göstermektedir.

Zeytin, zeytinyağı, zeytinyağı üretimi teknolojisi ve üretim mekânları sadece bir yörenin bir ülkenin değil, binlerce yıldır yaşamının ayrılmaz bir parçası olan Akdeniz coğrafyasının ortak kültür mirasıdır. Tarihi boyunca farklı devletlerin yönetiminde kalan, farklı din ve etnik kökene mensup insanlar için özel bir yerleşim olan Tirilye, her dönemde özellikle zeytin ve zeytinyağı üretimi ile ön planda olmuştur. Tirilye'de yer alan Zeytinyağı Fabrikası'nı hem bu farklı dönemlerin hem de Akdeniz insanının bir kültür ürünü olarak değerlendirmek gerekir.

KAYNAKLAR

Ahunbay, Z. 2001. ICOMOS World Report 2001-2002 on Monuments And Sites in Danger. <http://www.international.icomos.org/risk/2001/turk2001.htm#>-(Erişim tarihi: 05.03.2015).

Ahunbay, Z. 2002. 20.yy'ın Mimari ve Endüstri Mirasının Korunması Sempozyumu. *Mimarlık Dergisi*, 308:42-43.

Ahunbay, Z. 2011. Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon. YEM Yayınları, İstanbul, 187s.

Akdere, İ. 2010. Marksizmde Temel Kavramlar, Evrensel Basım Yayın, İstanbul, s.15

Akkılıç, Y. 2002. Bursa Ansiklopedisi. Burdef Yayınları No:3, Cilt:4, İstanbul, 1763-1765.

Aktar, A. 1996. Bursa'da Devlet ve Ekonomi: Bir Masaldı Bursa, Editör: Engin Yenal, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s. 119-143.

Altınoluk, Ü. 1998. Binaların Yeniden Kullanımı, YEM Yayınları, İstanbul, s. 15-24.

Altınoluk, Ü. 2000. Endüstri Arkeolojisi Kapsamındaki Binalarda İşlev Dönüşümü. *Mimarlık Dergisi*, 292: 7-8.

Anonim, 2001. Bursa İli Tarım Master Planı, 45-56 s.-
<http://www.tarim.gov.tr/SGB/Belgeler/Master/bursa.pdf> -(Erişim tarihi:01.05.2015).

Anonim, 2002. Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Plan Raporu. Mudanya Belediyesi Arşivi, 2015.

Anonim, 2013. Bursa'da Tarım, Bursa Ticaret Borsası, Bursa.
<http://tbtb.org.tr/datapublishingbursada-tarim.pdf>-(Erişim tarihi:25.05.2013).

Anonim, 2013. ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi, İstanbul,
http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_0623153001387886624.pdf-(Erişim Tarihi:08.03.2015).

Anonim, 2013. Zeytinyağı Üretim ve Akım Şeması.
<http://www.zae.gov.tr/index.php/bolumler/gida-teknolojileri>-(Erişim Tarihi: 23.05.2013).

Anonim, 2014. Belde belediyesi kapatılarak mahalle oluşu ve Mudanya Belediyesi'ne katılması <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6360.html>-(ErişimTarihi:12.08.2014)

Anonim, 2014. Klazomenai Antik Zeytinyağı İşliğı. <http://www.klazomeniaka.com/10-13resim.html>-(Erişim tarihi:11.09.2014).

Anonim, 2014. Klazomenai Antik Zeytinyağı İşliği. <http://www.klazomeniaka.com/10-14resim.html>-(Erişim Tarihi:11.09.2014).

Anonim, 2014. Klazomenai Antik Zeytinyağı İşliği. <http://www.klazomeniaka.com/10-01resim.html>-(Erişim Tarihi:11.09.2014).

Anonim, 2014. Lozan Barış Antlaşması.
http://tr.wikipedia.org/wiki/Lozan_Barış_Antlaşması-(Erişim tarihi: 12.08.2014).

Anonim, 2014. T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Kasım 2014 Faaliyet Raporu. www.tarim.gov.tr - (Erişim Tarihi: 16.12.2014)

Anonim, 2014. Yer Adının Değiştirilmesine Dair Karar .
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/01/20120125-5.htm>-(Erişim Tarihi:12.08.2014)

Anonim, 2015. Bitkisel Üretim İstatistikleri.
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>.- (Erişim Tarihi:08.03.2015)

Anonim, 2015. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Tarihçesi.
<http://www.btso.org.tr/Default.asp?page=introduction/history.asp>-(Erişim Tarihi: 8.03.2015).

Anonim, 2015. Doğanın Armağanı Zeytinyağı.
<http://www.komilizeytinyagi.com.tr/zeytinyagi-akademi/doganin-armagani-zeytinyagi> - (Erişim Tarihi: 28.03.2015)

Anonim, 2015. Dünyada Zeytin Üretilen Yerler. <http://zeytindostu.org/>-(Erişim Tarihi: 28.03.2015)

Anonim, 2015. Marmarabirlik Tarihçe.
<http://www.marmarabirlik.com.tr/mudanya/mudanya-tarihce.html>-(Erişim Tarihi: 28.03.2015).

Anonim, 2015. Mudanya Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019.
(<http://www.mudanya.bel.tr/files/1421677580.pdf>) - (Erişim tarihi:28.03.2015)

Anonim, 2015. Mudanya Karayolu Ulaşım Haritası.
<http://www.mudanya.gov.tr/resimlerharita.jpg> - (Erişim Tarihi: 17.03.2015).

Anonim, 2015. The Industrial Revolution in Europe. <http://www.erih.net/industrial-history/europe.html>-(Erişim Tarihi: 13.03.2015).

Anonim, 2015. Tirilye Broşürü. Yılmaz Akkılıç Kütüphanesi, Bursa.

Anonim, 2015. Trapetum.

http://www.oleatrium.com/oleatrium/index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=4&Itemid=6 - (Erişim tarihi:28.03.2015)

Anonim, 2015. Zeytin ve Zeytinyağı.

http://www.tariszeytinyagi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=10-(Erişim tarihi:08.03.2015)

Aydın, E.Ö. 2007. Bursa'daki İpek Fabrikaları ve İpekçilikle İlgili Endüstri Mirasının Korunması. *Mimarlar Odası Bursa Şubesi Yayınları*, Bursa, s. 1-10.

Ayradilli, O. 1985. Zeytinbağı'nda (Tirilye) Şehircilik Araştırmaları. sf:6-8. *Yüksek Lisans Tezi*, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şehircilik Anabilim Dalı, İstanbul.

Bektaş, C. 1983. Trilye-II. *Mimarlık Dergisi*, Nisan Sayısı 4(190): 3-6.

Boratav, K. 2014. Türkiye İktisat Tarihi 1908-2009. İmge Kitabevi, Ankara, s. 19-80.

Boykoy, S. 2013. 1908-1923 Sürecinde Bursa'da Koza Üreticiliği ve İpekli Dokumacılık Sektörü. *U.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(24):19-44.

Boynudelik, M., Boynudelik, Z.İ. 2007. Zeytinden Zeytinyağına. Oğlak Yayıncılık, İstanbul, 175 s.

Casanelles, E., Logunov E., 2003. The Nizhny Tagil Charter for the Industrial Heritage. The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage.

http://www.ticcih.org/docs/1351492885_ticcih_charter.pdf -(Erişim tarihi: 28.06.2013).

Cossons, N. 2012. Why Preserve the Industrial Heritage?: Industrial Heritage Re-Tooled The TICCIH Guide to Industrial Heritage Conservation, Editör: Douet, J., TICCIH, Los Angeles, pp. 6-16.

Çiftçi, C. 2012. Osmanlı döneminde Mudanya İskelesi. Bursa kültür A.Ş. yayınları, İstanbul 109 s.

Doğancı, K. 2007. Antik Dönemde Mudanya (Myrleia-Apamea): Ulusal Zaferimizi Taçlandırın Kent Mudanya, Editör: Oğuzoğlu, Y. Bursa, 181s.

Ertürk, S.A. 2009. Zeytinbağı'nda (Tirilye) Turizm İmkanları. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, 19: 1-27.

Günaydın, N., Kaplanoğlu R. 2000. Seyahatnamelerde Bursa. Bursa Ticaret Borsası Kültür Yayınları, Bursa, 219 s.

İnalçık, H. 2014. Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600). Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Kağıtçıbaşı, E., Yaşar, E. 2014. Bursa'nın Ekonomik Tarihi 1900-1960. T.C. Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa, s. 12-171.

Kaplanoğlu, R. 1996. Bursa Yer Adları Ansiklopedisi. Bursa Ticaret Borsası Kültür Yayınları, Bursa, s.14-17; 266-288.

Kaplanoğlu, R. 1999. Bursa'da Mübadele (1923-1930 Yunanistan Göçmenleri). Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları, Bursa, s. 29-30, 19-68, 107.

Kaplanoğlu, R. 2011. 1844 Yılı Temettuat Defterlerine Göre Değişim Sürecinde Bursa'nın Ekonomik ve Sosyal Yapısı. Nilüfer Akkılıç Kütüphanesi Yayınları, Bursa, s. 38-231.

Kaplanoğlu, R., Balkan, N. 2009. 120 Yıllık Tarihi Bir Çınar. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Ankara, 300 s.

Kaplanoğlu, R., Oğuzoğlu, Y. 2010. Bursa'da Teknoloji Tarihi. Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Ankara, s. 49-54.

Karabulut, C. 2013. 2013 Yılı Zeytin ve Zeytinyağı Raporu. Aydın Ticaret Borsası Yayınları, Aydın, 13 s.

Karakoç F.D., 2009. Bir Mübadele Kasabasının Zorunlu Göç Öncesi ve Sonrasındaki Durumu: Tirilye (Zeytinbağı)'nda Ekonomik ve Sosyal Yaşam: Bursa'nın Zenginliği Göçmenler. Editör: Dörtok Abacı, Z. Osmangazi Belediyesi Yayınları, Bursa, s.179-194.

Karakoç F.D., Tunçdöken F.D. 2008. Mudanya'nın Akdenizli Konukları Giritliler. Mudanya Belediyesi Yayınları, Bursa, 165s.

Kaygalak, S. 2006. Kapitalistleşme Sürecinde Bir Osmanlı Anadolu Kenti: Bursa. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara, s. 1840-1914.

Kemankeş, D.G. 2013. Mudanya'nın Hazinesi Tirilye Zeytini. *Bursa'da Yaşam Dergisi*, Haziran 2013:240-246, Bursa.

Kıraç, B.A. 2001. Türkiye'deki Tarihi Sanayi Yapılarının Günümüz Koşullarına Göre Yeniden Değerlendirilmeleri Konusunda Bir Yöntem Araştırması. *Doktora Tezi*, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul, s. 234-255.

Kopar, M. 2013. Atatürk Dönemi İktisadi Kalkınma. Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, s. 49-105.

Köksal, G. 2005. İstanbul'daki Endüstri Mirası İçin Koruma Ve Yeniden Kullanım Önerileri. *Doktora Tezi*, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, İstanbul.

- Köksal, G. 2005.** İstanbul'daki Endüstri Mirası İçin Koruma ve Yeniden Kullanım Önerileri. *Doktora Tezi*, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Köksal, G. 2012.** Endüstri Mirasını Koruma ve Yeniden Kullanım Yaklaşımı. *Güney Mimarlık Dergisi*, 8: 18-23.
- Lim, R. 1997.** Burhaniye'de Yağcı Zeytinyağı Fabrikası Restorasyonu. *Yüksek Lisans Tezi*, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Manisa, K. 2013.** Endüstri Mirası Olarak Eski Zeytinyağı İşlikleri. *Mimarlık Dergisi*, 369:73-77.
- Manisa, K., Yerliyurt, B. 2013.** Endüstri Mirası Olarak Dikili-Bergama Bölgesindeki Eski Zeytinyağı İşlikleri ve Mimari Özellikleri. *Ege Mimarlık Dergisi*, 84:50-53.
- Oğuzoğlu, Y. 2012.** Halil İnalçık'ın Bursa Araştırmaları. Bursa Kültür A.Ş. Yayınları, Bursa, s. 85, s.251-273.
- Oğuzoğlu, Y. 2013.** Giritli Mübadillerin İpekçilik Deneyimleri ve Bunun Bursa Yöresine Aktarılması. *U.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(24): 59-66.
- Ökçün, A. 1997.** Osmanlı Sanayii 1913 - 1915 Yılları Sanayi İstatistiki. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, Tarihi İstatistikler Dizisi Cilt: 4, Ankara.
- Özkaya, M., Tunahöğlü, R., Eken, Ş., Ulaş, M., Tan, M., Danacı, A., İnan, N., Tibet, Ü. 2010.** Türkiye Zeytinciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. Türkiye Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi, Ankara.
- Öztürk, F., Yalçın, M., Dıraman, H. 2009.** Türkiye Zeytinyağı Ekonomisine Genel Bir Bakış. İzmir Zeytincilik Araştırma Enstitüsü, *Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 4(2): 35-51.
- Pamuk, Ş. 1985.** Osmanlı Ekonomisi'nin Dünya Kapitalizmine Açılışı, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi. İletişim Yayınları, Cilt: 3, İstanbul, s. 718-723.
- Pamuk, Ş. 2007.** Dünyada ve Türkiye'de İktisadi Büyüme (1820-2005). Uluslararası Ekonomi ve Dış Ticaret Politikaları, *TÜBA Yayınları*, Ankara, 1(2):3-26.
- Quataert, D. 2013a.** Osmanlı İmparatorluğu 1700-1922. İletişim Yayınları, İstanbul s.171-210; 13-47;1700-1922.
- Quataert, D. 2013b.** Sanayi Devrimi Çağında Osmanlı İmalat Sektörü. İletişim yayınları, İstanbul, 310 s.
- Tanyeli, U. 1999.** Bursa'da Kentleşme Süreci: Bursa Defteri. Altan Matbaası, Haziran-Temmuz-Ağustos 99, İstanbul, s. 9-26.

Tok, S.Y. 2008. Trilye'den Zeytinbağı'na, IAPS-CSBE Network Kültür ve Mekan Tasarım Atölyeleri 2, Trilye: Devamlılık, Değişim, Dönüşüm. Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s. 14-19.

Tuvi, R. 2001. Geçmişten Bugüne Trilye (Zeytinbağı). Türk Pirelli Kablo'nun Desteğiyle, Bursa, 108 s.

Umar, B. 1993. Türkiye'deki Tarihsel Adlar. İnkılap Kitabevi, İstanbul, s. 175; 799.

Ünsal, A. 2000. Ölmez Ağacın Peşinde-Türkiye'de Zeytin ve Zeytinyağı. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s. 11-79.

Watson, M. 2012. Adaptive Re-use and Embodied Energy: Industrial Heritage Re-Tooled The TICCIH Guide to Industrial Heritage Conservation, Editör: Douet, J., TICCIH, Los Angeles, s. 136-141.

Yalman, B. 2013. Mudanya Marmara'nın İncisi. Mudanya Belediyesi Yayınları, Bursa, s. 25-32.

Yergün, U. 2002. Batılılaşma Dönemi Mimarisinde, Yapım Teknolojisindeki Değişim ve Gelişim. *Doktora Tezi*, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Yerliyurt, B., Manisa, K. 2015. Geleneksel Üretim Şekilleri ve Midilli'de Endüstriyel Miras Koruma Çalışmaları:Aghia Paraskevi Zeytinyağı Üretim Endüstri Müzesi. . *Mimarist Dergisi*, 2015/1:67-73.

Sözlü Görüşmeler

Alemdar, H. 2013. Sözlü Görüşme. Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi Yönetim Kurulu Başkanı, Bursa, (29.06.2013).

Ekim, T. 2015. Yazılı Görüşme. İmalathane yapısının 1.katını atölye olarak kullanan öğretmen, Bursa, (04.06.2015).

Ergün, Z. 2015. Sözlü Görüşme. Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi Kurucusu, Bursa, (03.04.2015).

Özdamar, S. 2015. Sözlü Görüşme. Gemlik Engürücük Köyü sakini, Bursa, (28.03.2015).

Üzmez, A. 2015. Sözlü Görüşme. Tirilye sakini, Bursa, (19.05.2015).

Kaynak belirtilmeyen fotoğraflar ve çizimler Elif ACAR BİLGİN'e aittir.

EKLER

EK 1 Endüstri Mirasının Korunması ile İlgili Tüzükler

EK 2 Bursa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan Alınan Belgeler

EK 3 Mudanya Belediyesi'den Alınan Haritalar

EK 4 Mudanya Tapu ve Kadastro Müdürlüklerinden Alınan Belgeler

EK 5 Benzer Yağhane Örnekleri

EK 6 Benzer Sabunhane Örnekleri

EK 7 Rölöve Çizimleri, Malzeme ve Bozulma Analizleri

EK 8 Fabrika Yerleşkesi Dönem Analizi

EK 9 Dönem Analizi ve Restitüsyon Çizimleri

EK 10 Restorasyon Projesi ve Müdahale Paftaları

EK – 1:

The Nizhny Tagil Charter for the Industrial Heritage*

The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH)

17 July, 2003

TICCIH is the world organisation representing industrial heritage and is special adviser to ICOMOS on industrial heritage. The text of this charter was passed by the assembled delegates at the triennial National Assembly of TICCIH held in Moscow on 17 July, 2003.

Preamble

The earliest periods of human history are defined by the archaeological evidence for fundamental changes in the ways in which people made objects, and the importance of conserving and studying the evidence of these changes is universally accepted.

From the Middle Ages, innovations in Europe in the use of energy and in trade and commerce led to a change towards the end of the 18th century just as profound as that between the Neolithic and Bronze Ages, with developments in the social, technical and economic circumstances of manufacturing sufficiently rapid and profound to be called a revolution. The Industrial Revolution was the beginning of a historical phenomenon that has affected an ever-greater part of the human population, as well as all the other forms of life on our planet, and that continues to the present day.

The material evidence of these profound changes is of universal human value, and the importance of the study and conservation of this evidence must be recognised.

The delegates assembled for the 2003 TICCIH Congress in Russia wish therefore to assert that the buildings and structures built for industrial activities, the processes and tools used within them and the towns and landscapes in which they are located, along with all their other tangible and intangible manifestations, are of fundamental importance. They should be studied, their history should be taught, their meaning and significance should be probed and made clear for everyone, and the most significant and characteristic examples should be identified, protected and maintained, in accordance with the spirit of the Venice Charter¹, for the use and benefit of today and of the future.

1. Definition of industrial heritage

Industrial heritage consists of the remains of industrial culture which are of historical, technological, social, architectural or scientific value. These remains consist of buildings and machinery, workshops, mills and factories, mines and sites for processing and refining, warehouses and stores, places where energy is generated, transmitted and

¹ The ICOMOS ‘Venice Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites’, 1964.

used, transport and all its infrastructure, as well as places used for social activities related to industry such as housing, religious worship or education.

Industrial archaeology is an interdisciplinary method of studying all the evidence, material and immaterial, of documents, artefacts, stratigraphy and structures, human settlements and natural and urban landscapes², created for or by industrial processes. It makes use of those methods of investigation that are most suitable to increase understanding of the industrial past and present.

The historical period of principal interest extends forward from the beginning of the Industrial Revolution in the second half of the eighteenth century up to and including the present day, while also examining its earlier pre-industrial and proto-industrial roots. In addition it draws on the study of work and working techniques encompassed by the history of technology.

2. Values of industrial heritage

- i. The industrial heritage is the evidence of activities which had and continue to have profound historical consequences. The motives for protecting the industrial heritage are based on the universal value of this evidence, rather than on the singularity of unique sites.
- ii. The industrial heritage is of social value as part of the record of the lives of ordinary men and women, and as such it provides an important sense of identity. It is of technological and scientific value in the history of manufacturing, engineering, construction, and it may have considerable aesthetic value for the quality of its architecture, design or planning.
- iii. These values are intrinsic to the site itself, its fabric, components, machinery and setting, in the industrial landscape, in written documentation, and also in the intangible records of industry contained in human memories and customs.
- iv. Rarity, in terms of the survival of particular processes, site typologies or landscapes, adds particular value and should be carefully assessed. Early or pioneering examples are of especial value.

3. The importance of identification, recording and research

- i. Every territory should identify, record and protect the industrial remains that it wants to preserve for future generations.
- ii. Surveys of areas and of different industrial typologies should identify the extent of the industrial heritage. Using this information, inventories should be created of all the sites that have been identified. They should be devised to be easily searchable and should be freely accessible to the public. Computerisation and on-line access are valuable objectives.

² For convenience, 'sites' will be taken to mean landscapes, complexes, buildings, structures and machines unless these terms are used in a more specific way.

iii. Recording is a fundamental part of the study of industrial heritage. A full record of the physical features and condition of a site should be made and placed in a public archive before any interventions are made. Much information can be gained if recording is carried out before a process or site has ceased operation. Records should include descriptions, drawings, photographs and video film of moving objects, with references to supporting documentation. Peoples' memories are a unique and irreplaceable resource which should also be recorded when they are available.

iv. Archaeological investigation of historic industrial sites is a fundamental technique for their study. It should be carried out to the same high standards as that of sites from other historical or cultural periods.

v. Programmes of historical research are needed to support policies for the protection of the industrial heritage. Because of the interdependency of many industrial activities, international studies can help identify sites and types of sites of world importance.

vi. The criteria for assessing industrial buildings should be defined and published so as to achieve general public acceptance of rational and consistent standards. On the basis of appropriate research, these criteria should be used to identify the most important surviving landscapes, settlements, sites, typologies, buildings, structures, machines and processes.

vii. Those sites and structures that are identified as important should be protected by legal measures that are sufficiently strong to ensure the conservation of their significance. The World Heritage List of UNESCO should give due recognition to the tremendous impact that industrialisation has had on human culture.

viii. The value of significant sites should be defined and guidelines for future interventions established. Any legal, administrative and financial measures that are necessary to maintain their value should be put in place.

ix. Sites that are at risk should be identified so that appropriate measures can be taken to reduce that risk and facilitate suitable schemes for repairing or re-using them.

x. International co-operation is a particularly appropriate approach to the conservation of the industrial heritage through co-ordinated initiatives and sharing resources. Compatible criteria should be developed to compile international inventories and databases.

4. Legal protection

I. The industrial heritage should be seen as an integral part of the cultural heritage in general. Nevertheless, its legal protection should take into account the special nature of the industrial heritage. It should be capable of protecting plant and machinery, below-ground elements, standing structures, complexes and ensembles of buildings, and industrial landscapes. Areas of industrial waste should be considered for their potential archaeological as well as ecological value.

II. Programmes for the conservation of the industrial heritage should be integrated into policies for economic development and into regional and national planning.

III. The most important sites should be fully protected and no interventions allowed that compromise their historical integrity or the authenticity of their fabric. Sympathetic adaptation and re-use may be an appropriate and a cost-effective way of ensuring the survival of industrial buildings, and should be encouraged by appropriate legal controls, technical advice, tax incentives and grants.

IV. Industrial communities which are threatened by rapid structural change should be supported by central and local government authorities. Potential threats to the industrial heritage from such changes should be anticipated and plans prepared to avoid the need for emergency actions.

V. Procedures should be established for responding quickly to the closure of important industrial sites to prevent the removal or destruction of significant elements. The competent authorities should have statutory powers to intervene when necessary to protect important threatened sites.

VI. Government should have specialist advisory bodies that can give independent advice on questions relating to the protection and conservation of industrial heritage, and their opinions should be sought on all important cases.

VII. Every effort should be made to ensure the consultation and participation of local communities in the protection and conservation of their local industrial heritage.

VIII. Associations and societies of volunteers have an important role in identifying sites, promoting public participation in industrial conservation and disseminating information and research, and as such are indispensable actors in the theatre of industrial heritage.

5. Maintenance and conservation

I. Conservation of the industrial heritage depends on preserving functional integrity, and interventions to an industrial site should therefore aim to maintain this as far as possible. The value and authenticity of an industrial site may be greatly reduced if machinery or components are removed, or if subsidiary elements which form part of a whole site are destroyed.

II. The conservation of industrial sites requires a thorough knowledge of the purpose or purposes to which they were put, and of the various industrial processes which may have taken place there. These may have changed over time, but all former uses should be examined and assessed.

III. Preservation in situ should always be given priority consideration. Dismantling and relocating a building or structure are only acceptable when the destruction of the site is required by overwhelming economic or social needs.

IV. The adaptation of an industrial site to a new use to ensure its conservation is usually acceptable except in the case of sites of especial historical significance. New uses should respect the significant material and maintain original patterns of circulation and activity, and should be compatible as much as possible with the original or principal use. An area that interprets the former use is recommended.

V. Continuing to adapt and use industrial buildings avoids wasting energy and contributes to sustainable development. Industrial heritage can have an important role in the economic regeneration of decayed or declining areas. The continuity that re-use implies may provide psychological stability for communities facing the sudden end a long-standing sources of employment.

VI. Interventions should be reversible and have a minimal impact. Any unavoidable changes should be documented and significant elements that are removed should be recorded and stored safely. Many industrial processes confer a patina that is integral to the integrity and interest of the site.

VII. Reconstruction, or returning to a previous known state, should be considered an exceptional intervention and one which is only appropriate if it benefits the integrity of the whole site, or in the case of the destruction of a major site by violence.

VIII. The human skills involved in many old or obsolete industrial processes are a critically important resource whose loss may be irreplaceable. They need to be carefully recorded and transmitted to younger generations.

IX. Preservation of documentary records, company archives, building plans, as well as sample specimens of industrial products should be encouraged.

6. Education and training

I. Specialist professional training in the methodological, theoretical and historical aspects of industrial heritage should be taught at technical and university levels.

II. Specific educational material about the industrial past and its heritage should be produced by and for students at primary and secondary level.

7. Presentation and interpretation

I. Public interest and affection for the industrial heritage and appreciation of its values are the surest ways to conserve it. Public authorities should actively explain the meaning and value of industrial sites through publications, exhibitions, television, the Internet and other media, by providing sustainable access to important sites and by promoting tourism in industrial areas.

II. Specialist industrial and technical museums and conserved industrial sites are both important means of protecting and interpreting the industrial heritage.

III. Regional and international routes of industrial heritage can highlight the continual transfer of industrial technology and the large-scale movement of people that can be caused by it.

Eusebi Casanelles

President TICCIH

Eugene Logunov

TICCIH XII International Congress

Nizhny Tagil, 2003.

*<http://ticcih.org/wp-content/uploads/2013/04/NTagilCharter.pdf>
Tarihi: 12.07.2013).

- (Erişim

Endüstri Mirasının Belgelenmesi ve Korunmasına İlişkin TICCIH (The International Committee for the Conservation of Industrial Heritage- Uluslararası Endüstri Mirasını Koruma Komitesi) Tüzüğü (Mart 2003, 5.versiyon)*

Giriş

Obje yapımında kullanılan yöntemlerdeki temel değişiklikleri aktarmak üzere, insanlık tarihinin en eski dönemleri arkeolojik kanıtlarla tanımlanmaktadır. Bu değişiklikleri korumanın ve bunlar üzerinde çalışmalar yapmanın önemi evrensel olarak kabul edilmektedir.

18. yüzyılın sonlarında, en az Neolitik Çağ ile Demir Çağı arasındaki kadar köklü bir değişiklik meydana gelmiştir. Bu dönemde üretimin sosyal, teknik ve ekonomik boyutlarında görülen gelişmeler, bir devrim olarak kabul edilebilecek denli hızlı ve köklü olmuştur. Sanayi Devrimi, insan nüfusunun her zamankinden daha geniş bir kısmının yanı sıra, diğer tüm varlıkları da etkileyen tarihi bir fenomenin başlangıcını oluşturmaktadır ve bu, günümüze kadar sürmüştür.

Bu köklü değişikliklere ait kanıtlar, insanlık adına evrensel bir önem taşımaktadır. Bu kanıtların incelenmesinin ve korunmasının öneminin farkına varılmalıdır.

2003 yılında TICCIH'in Rusya'daki kongresinde bir araya gelen temsilciler, endüstriyel faaliyetler amacıyla inşa edilen yapıların, içlerinde kullanılan donanımın ve bunların bulunduğu alanların tüm diğer somut ve soyut özellikler ile birlikte, büyük bir önem taşıdığını belirtmek istemişlerdir. Bunlar incelenmeli, tarihleri öğretilmeli, taşıdıkları anlam ve önem herkes için açık bir hale getirilmeli, en dikkat çekici ve tipik örnekleri belirlenmeli, korunmalı, günümüzde ve gelecekte kullanmak üzere bakılmalıdır.

1. Endüstri mirasının tanımı

Endüstri mirası; endüstri kültürünün tarihi, teknolojik, sosyal, mimari, ya da bilimsel değer taşıyan kalıntılarını içerir. Endüstri arkeolojisi, somut ya da soyut bütün kanıtları, belgeleri, endüstriyel üretim için veya endüstriyel işlemlerle oluşturulan yapıları, yerleşimleri, doğa ve kent peyzajlarını inceleme yöntemidir.

Endüstri arkeolojisi, endüstriyel geçmişi ve günümüzü anlamak için en uygun olan yöntemlerden faydalanır. Bu çalışmaya yönelik ilgi, 18. yüzyılın 2. yarısında Sanayi Devrimi'nin başlangıcından günümüze kadar uzanmaktadır. Endüstri arkeolojisi, teknoloji tarihi çerçevesinde iş ve çalışma tekniklerine yönelik çalışmalardan faydalanmanın yanı sıra, erken endüstri olarak nitelendirilebilecek daha eski dönemleri de inceler.

2. Endüstri mirasının değeri

i. Endüstri mirası, köklü tarihi sonuçları olan ve olmaya devam eden faaliyetlerin bir kanıtıdır. Bu kanıtlar dünyamızı tanımamızda ve dünyanın nasıl meydana geldiğini anlamamızda çok büyük bir öneme sahiptir.

ii. Daha çok fiziksel materyaller içerse de, endüstri mirası, insan davranışlarının önemli bir yönünü oluşturan insan zekâsına yönelik önemli bir kanıttır.

iii. Endüstri mirası ekonomik bir kaynak ve bir servettir. Bu kaynağı kullanmaya devam etmek, yıkarak ve yeniden inşa ederek enerji kaybetmeyi engellerken, diğer yandan doğaya, tarım alanlarına yapılan müdahaleyi ve nüfus hareketlerini azaltır.

iv. Endüstri mirasının, bozulan veya zarar gören alanların ekonomik açıdan yenilenmesinde de önemli rolü vardır. Yeniden işlevlendirme ile sağlanan süreklilik, uzun süreli istihdam kaynaklarının aniden yok olmasıyla karşı karşıya kalan toplumlarda psikolojik istikrarı sağlayacaktır.

v. Endüstri, modern yaşam için hayati bir önem taşımaya devam etmektedir ve bu önem hem geçmişte, hem de günümüzde halk tarafından anlaşılmaktadır.

3. Tanımlama, tescil etme ve araştırmanın önemi

i. Belgeleme, endüstri mirası çalışmalarının temel kısmını oluşturur. Bir sit alanının fiziki özelliklerini ve koşullarını tam olarak belgeleme, henüz sit bölgesine hiçbir müdahale yapılmadan gerçekleştirilmeli ve kamu arşivinde yerini almalıdır. Sit alanı işlevini yitirmeden önce belgelenirse, pek çok bilgi toplama olasılığı vardır. Belgeler; yazılı açıklamalar, çizimler, fotoğraflar ve hareketli objelerin video filmleri ile bunları

destekleyen referanslardan oluşmalıdır. İnsanların anıları da eşsiz ve yeri doldurulamayacak kaynaklardır ve fırsat buldukça bunlar da belgelenmelidir.

ii. Endüstri mirası çalışmalarındaki temel yöntemlerden biri, tarihi endüstri sitelerinin arkeolojik incelemeleridir. Bu tür kazı çalışmaları, diğer tarihi ve kültürel dönemlerdeki çalışmalar ile aynı yüksek standartlarla gerçekleştirilmelidir.

iii. Endüstri mirasının kapsamını belirlemek için, coğrafi bölgelerin ve dikkate değer işkollarının incelenmesi gereklidir. Bu bilgileri kullanarak, tanımlanan sit alanlarının tümünün envanteri oluşturulmalıdır. Hazırlanan envanterler kolaylıkla araştırılabilecek nitelikte olmalı ve kamu hizmeti olarak serbestçe ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Bilgisayara yüklemek ve on-line erişimi sağlamak yararlı hedeflerdir.

iv. Tarihi araştırma programları, endüstri mirasının korunmasını destekleyen politikalara ihtiyaç duymaktadır. Pek çok endüstri mirasının birbirinden bağımsız olması nedeniyle, dünya çapında önemli sitelerin veya bölge çeşitlerinin tanımlanmasında uluslararası çalışmalar yardımcı olabilir.

v. Endüstri yapılarının değerlendirilmesi için ölçütler belirlenmeli, makul ve tutarlı standartların kamu tarafından kabul edilmesi için bunlar yayımlanmalıdır. Bu ölçütler; uygun araştırmalarla kuvvetlendirilerek, en önemli mevcut peyzaj alanlarının, sitelerin, yerleşkelerin, yapıların, makinelerin ve endüstri süreçlerinin tanımlanmasında kullanılmalıdır.

vi. Belli bir öneme sahip olduğu tespit edilen alanlar ve yapılar, bu yerlerin önemini koruyacak bir biçimde etkili yasal düzenlemelerle korunmalıdır. Uluslar arası karşılaştırmalara olanak sağlayan ortak ölçütler belirlenmelidir. UNESCO'nun Dünya Mirası Listesi, sanayileşmenin insan kültüründeki olağanüstü etkisini yansıtmalıdır.

vii. Dikkat çekici sitelerin değeri belirlenmeli ve gelecekteki müdahaleler için konunun ana noktaları saptanmalıdır. Bu yerlerin önemlerinin korunmasına ilişkin her türlü yasal, idari veya mali önlemler uygulamaya koyulmalıdır.

viii. Risk altındaki sit alanları belirlenmeli ve bu riski azaltmak için uygun önlemler alınmalıdır. Ayrıca bu alanları restore etmek veya yeniden kullanmak için uygun projelere yardım edilmelidir.

4. Yasal koruma

- i. Endüstri mirası, kültürel mirasın ayrılmaz bir parçası olarak görülmelidir. Bununla birlikte, yasal olarak korumaya yönelik düzenlemeler yapılırken, endüstri mirasının kendine özgü nitelikleri de gözönüne alınmalıdır. Bu düzenlemeler endüstri komplekslerindeki donanımı, makineleri, yer altındaki elemanları, yapıları, bina gruplarını ve bütün alanı koruyacak nitelikte olmalıdır. Endüstriyel atık bölgeleri, ekolojik değerlerinin yanı sıra, potansiyel arkeolojik değerleri açısından da dikkate alınmalıdır.
- ii. Endüstri mirasının korunmasına yönelik programlar, ekonomik gelişme politikalarıyla ve bölgesel-ulusal planlamalarla bütünleştirilmelidir.
- iii. Endüstri mirasının önemli unsurlarının ortadan kaldırılmasını veya zarar görmesini engellemek için, önemli endüstri tesislerinin kapanmasına süratli bir şekilde tepki verebilmek üzere, gerekli yasal düzenlemeler oluşturulmalıdır. Tehdit altındaki önemli alanları korumak gerektiğinden yetkililer müdahale edebilmelidir.
- iv. Çok önemli endüstri siteleri, tamamen korunmalı ve tarihi bütünlükleri veya özgünlüklerini tehlikeye atacak hiçbir değişikliğe izin verilmemelidir. Adaptasyon ya da yeniden kullanım, endüstri yapılarının kurtarılmasını sağlamanın uygun ve kârlı bir yolu olarak kabul edilebilir. Bu uygulamalar, yasal kontrollerle, teknik önerilerle, vergi düzenlemeleriyle ve bağışlarla teşvik edilmelidir.
- v. Hızlı yapısal değişikliklerle tehdit edilen endüstri yerleşkeleri hükümet tarafından desteklenmelidir. Bu tür değişiklikler nedeniyle endüstri mirasına yönelik potansiyel tehditler önceden sezilmeli ve acil eylemlerden kaçınmak için planlar hazırlanmalıdır.
- vi. Hükümetlerin endüstri mirasının korunmasıyla ilgili soruşturmalarda bağımsız bilgi verebilecek uzman danışma kurulları bulunmalıdır ve önemli her durumda, bu kurulun görüşlerine başvurulmalıdır.
- vii. Gönüllülerin oluşturduğu dernekler ve topluluklar, endüstri sitelerinin tanımlanmasında, korumaya halkın katılımını sağlamakta, konuyla ilgili bilgilerin araştırmaların yayılmasında önemli bir role sahiptir ve endüstri mirasının korunması için vazgeçilemez aktörlerdir.

5. Koruma ve bakım

i. Diğer kültürel alanların hepsinden farklı olarak, endüstri mirasının korunması işlevsel bütünlüğün korunmasına bağlıdır ve bir endüstri mirasına yapılacak müdahaleler, mümkün olduğunca koruma amaçlı olmalıdır. Bölgedeki makinelerin veya diğer bileşenlerin özgün yerlerinden ayrılması, ortadan kalkması, ya da bölgenin bir parçasını oluşturan yardımcı unsurların yıkılması durumunda endüstri sitinin önemi büyük oranda azalacaktır.

ii. Endüstri sitelerinin korunması, tesislerin orada bulunma amacının, ya da amaçlarının ayrıntılı olarak bilinmesini ve burada gerçekleştirilmiş çeşitli endüstriyel işlemlerden haberdar olunmasını gerektirir. Bunlar geçen zaman içinde dikkat çekici bir Şekilde değişikliğe uğramış olabilirler, ancak tüm eski kullanımlar incelenmeli ve değerlendirilmelidir.

iii. Yerinde koruma her zaman için yerine getirilecek ilk sorumluluk olmalıdır. Bir yapının parçalara ayrılması, ya da başka bir yere taşınması, ancak çok büyük ekonomik ve sosyal ihtiyaçlar söz konusu olduğu takdirde kabul edilebilir.

iv. Yeniden işlevlendirerek korumayı sağlamak için, endüstri sitinin rehabilitasyonu ve uygun bir yeni işleve uyarlanması, sadece özel bir tarihi öneme sahip olmayan siteler için kabul edilebilir. Endüstri sitinin niteliklerine dikkat eden, özgün işleyiş ve düzenek modellerini koruyan yeni kullanımlar aranmalıdır. Yeni işlevler, endüstri sitinin zgn veya temel kullanımıyla mümkün olduğunca uyumlu nitelikte olmalıdır.

v. Müdahaleler geri dönülebilir nitelikte ve minimum düzeyde etkili olmalıdır. Kaçınılmaz boyutlardaki her türlü değişiklik belgelenmeli, alandan alınan önemli oğeler kayda geçirilmeli ve güvenli bir Şekilde saklanmalıdır. Birçok endüstriyel işlemin anlaşılması, endüstri sitinin bütünlüğünün bir parçası olan patinaya bağlıdır.

vi. Endüstri sitini yeniden inşa etmek, ya da daha önceden bilinen haline geri döndürmek, sıradışı müdahalelerdir ve yalnızca alanın bütünlüğüne faydalı olduğu takdirde, ya da tehlike altındaki önemli bir alanın zarar görmesi durumunda uygun görülmektedir.

vii. Eski, ya da modası geçmiş süreçlerdeki insan marifetleri çok önemli kaynaklardır ve bunların kaybolması durumunda yerleri doldurulamaz. Bunların çok dikkatli bir şekilde kayda geçirilmesi ve gelecek nesillere aktarılması gereklidir.

6. Öğretim ve eğitim

i. Endüstri mirasının metodolojik, teorik ve tarihi yönlerine ilişkin profesyonel uzman eğitimi, teknik ve yüksek öğretim düzeyinde verilmelidir.

ii. İlk ve orta öğretimdeki öğretmenlerin faydalanması için, endüstri geçmişi ve endüstri mirası hakkında özel eğitim malzemeleri üretilmelidir.

iii. Belgesel kayıtların, şirket arşivlerinin, bina planlarının, ayrıca endüstriyel ürünlerin örnek modellerinin saklanması teşvik edilmelidir.

iv. Uluslararası işbirliği endüstri mirasının eşgüdümlü girişimlerle ve ortak kaynaklarla korunmasına yönelik uygun bir yaklaşımdır. Seçim, uluslar arası envanterler ve veri tabanları için, genel ölçütler belirlenmelidir.

7. Sunum ve yorum

i. Kamunun endüstri mirasına ilgi duyması ve söz konusu mirasın değerinin bilinmesi korumanın en kesin yoludur. Bunun için, televizyon programları yapılmalı, kitap ve broşürler basılmalı, sergiler düzenlenmeli, önemli endüstri siteleri ve endüstri alanlarındaki turizm geliştirilmeli ve koruma teşvik edilmelidir.

ii. Uzman endüstri ve teknik müzeler ile koruma altındaki endüstri siteleri ve endüstri mirasının tanıtılması, korumanın ve sunmanın önemli yollarıdır.

iii. Kamu yetkilileri tarihi endüstri alanlarının önemlerini, değerlerini ve taşıdıkları anlamı halka anlatmakta etkin bir yaklaşım benimsemelidirler.

iv. Bölgesel ve uluslararası endüstri mirası güzergâhları, farklı toplumlar arasındaki endüstri teknolojisi akışına dikkati çekebilir.

*Gül Köksal'ın 2005 yılında İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı'nda tamamladığı "İstanbul'daki Endüstri Mirası İçin Koruma ve Yeniden Kullanım Önerileri" adlı doktora tezinde yer alan çevirisidir.

EK – 2

Bursa Kùltür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nda Bulunan 16.06.442 No'lu Dosyadaki Evraklar

T.C.
KÙLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
Bursa Kùltür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

BURSA
16.06.442

Sayı : B.16.9.KTV.4.16.00.00/ 16.06.442 (2/3)
Konu : Bursa İli,Mudanya İlçesi,Zeytinbağı Beldesi,
1 pafta, 1004 parsel

**ZEYTİNBAĞI BELEDİYE BAŞKANLIĞINA /
MUDANYA-BURSA**

İLGİ: 22.11.2004 gün ve 1130 sayılı yazınız ve ekleri.

Bursa İli, Mudanya İlçesi, Zeytinbağı Beldesi, Kentsel Sit Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında yer alan 1 pafta, 1004 parselde yer alan tescilli fabrika binasının onarımı talebine ilişkin ilgi yazınızda belirtilen konu Müdürlüğümüz uzmanlarınca yerinde incelenmiş olup, hazırlanan raporda;

Onaylı Koruma Amaçlı İmar Planında Kültürel Tesis Alanı gösteriminde bulunan zeytinbağı fabrikası binasının yaşamını sürdürebilmesi için Koruma Yüksek Kurulu'nun 5.11.1999/660 sayılı ilke kararının bakım maddesi kapsamına giren;

a)Yapının çatısında, çatı formu değiştirilmeden gerekli bakımın yapılmasında;
b)Dış cephesinde boya-badanasının yenilenmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmektedir.

Uygulamanın Belediyemiz denetiminde gerçekleştirilerek, uygulama sonrasına ilişkin fotoğraflarının Müdürlüğümüze iletilmesi hususunda;

Gereğini bilgilerinize arz ve rica ederim.

Atilla BALCI
Müdür V.

7.2.2005 A.B.Üner

Adres : Osmangazi Cad.Orhangazi Çıkmaı No.22 Toplane BURSA Tel : (224) 220 14 37 Tel Fax : (224) 223 16 06

BURSA KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA
BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜNE
RAPOR

DOSYA NO: 16.06.442

İli: Bursa	İlçesi: Zeytinbaşı	Mah/Köy:	Sok:
Kapı No:	Pafta: 1	Ada: -	Parsel: 1004

İlçe(b) Zeytinbaşı Belediye Başkanlığı'nın 27.11.2004
gün ve 1130 sayılı yazısı
(b) Müdürlüğün görevlendirmesi.

Bursa İli, Mudanya İlçesi, Zeytinbaşı Beldesi, Kentel
sit KATİP kapsamında Endüstriyel yapı olarak tescilli, 1
pafta 1004 parseldeki Zeytinbaşı fabrikası binası İlçe(b)
yazıda belirtilen onarım talebi konusu 4.1.2005 tarihinde
İlçe(b) görevlendirmeyle yerinde tarafımızdan incelenmiştir.

Söz konusu yapı; Kurulumuzun 31.3.1990 gün ve 1299
sayılı kararıyla tescilin devamına karar verilen İen-
noğla tescilli Endüstriyel yapı listesinde yer almaktadır.
Kurulumuzun 19.9.2002 gün ve 9330 sayılı kararıyla onaylı
KATİP'da söz konusu yapı Kültürel tesis alanında kalmakta
dır.

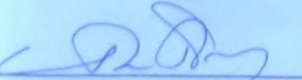
Yerinde yapılan incelemede; söz konusu yapının
boş olduğu ve kullanılmadığı, yapının isine pürümlü
pinden dıştan görülebilirliği kadarıyla satışının boluma
ihtiyacı olduğu, dış cephede boya-badanasının yeterli
mesit perkolitini tespit edilmiştir.

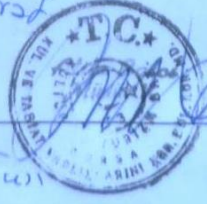
Bu nedenle halen kullanılmayan yapının yapının
sürdürülebilirliği açısından KTKYK'nın 5.11.1999/660 sayılı
Tlke kararının bolum kapsamında değerlendirilmesi

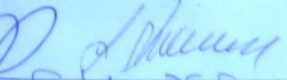
- Gate formu deperitirmeden, çatıda perkolit bolumu
yapılmasında
- Ses cephede boya-badanasının yeterli mesimde
salma bulunmadığı peritiryle

Durumu bilgilerimize arz ederiz. 7.2.2005

Ek: 2 levha fotoğraf

Ahmet B. ÜNER
Müze Araştırmacısı

Selma BİÇER
Müdür
00373 07.02.2005

T.C.
MUDANYA İLÇESİ
ZEYTİNBAĞI BELEDİYE BAŞKANLIĞI

...../...../200...

Sayı : 130
Konu : 1 Pafta 1004 parsel .

22.11.2004

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU MÜDÜRLÜĞÜNE

BURSA

İLGİ : Zeytinbağı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Başkanlığının 17.11.2004 gün ve 402 sayılı talebi.

Beldemiz Kentsel sit alanı koruma amaçlı imar planında 1 Envanter no'lu Endüstriyel yapı olarak tescil kaydına alınan tapuya 1 pafta 1004 parselde mevcut Zeytinyağı fabrikası binasında ilgi dilekçe kapsamında bakım-onarım yapılmak istenmektedir.

Kültür ve tabiat varlıklarını koruma yüksek kurulunun 5.11.1999 gün ve 660 Sayılı ilke kararı gereğince gereğinin yapılmasını rica ederim.

Ali TURAN
Belediye Başkanı

Ekleri :

Ek1- Talep Örneği.
Ek2- İmar Plan Ör.
Ek3- Tescil Paftası.

31-3-1999/1253
Talep no.

FAZP
19.5-2002/5330

1404 24.11.2004

Şişli Ahmet Barış
24.11.2004

17-11-2004-

Belediye Başkanlığına

Zeytinbaşı

Tarimsal kalkınma kooperatifi Mülki olan Zeytinbaşı
çiftliklerinin bacasının bozuk olan binalarını - tuvalet
konusu bozuk olan kesimlerini - bacadaki çatıların bozuk
olan kesimlerini. Tahin tesisleri holümünde çatıların
bozuk olan kesimlerini ve dış cephe suasının döken
kesimlerini onararak dış cephe boyasının yapılmasına
inçetim kurulu olarak karar aldık.

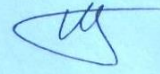
Gerçekleşmesini emir ve misadeleriniği arz
ederiz.

17-
18.11.2004

Haydar KAYAR

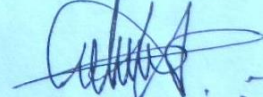

Mustafa İNCE

Yönetim Kurulu

Hüseyin Akar

Teşilli bina olup özgün
se ve mimari yapılar gel
neri için Anıtlar Kurulu
n görüş alınması;

402

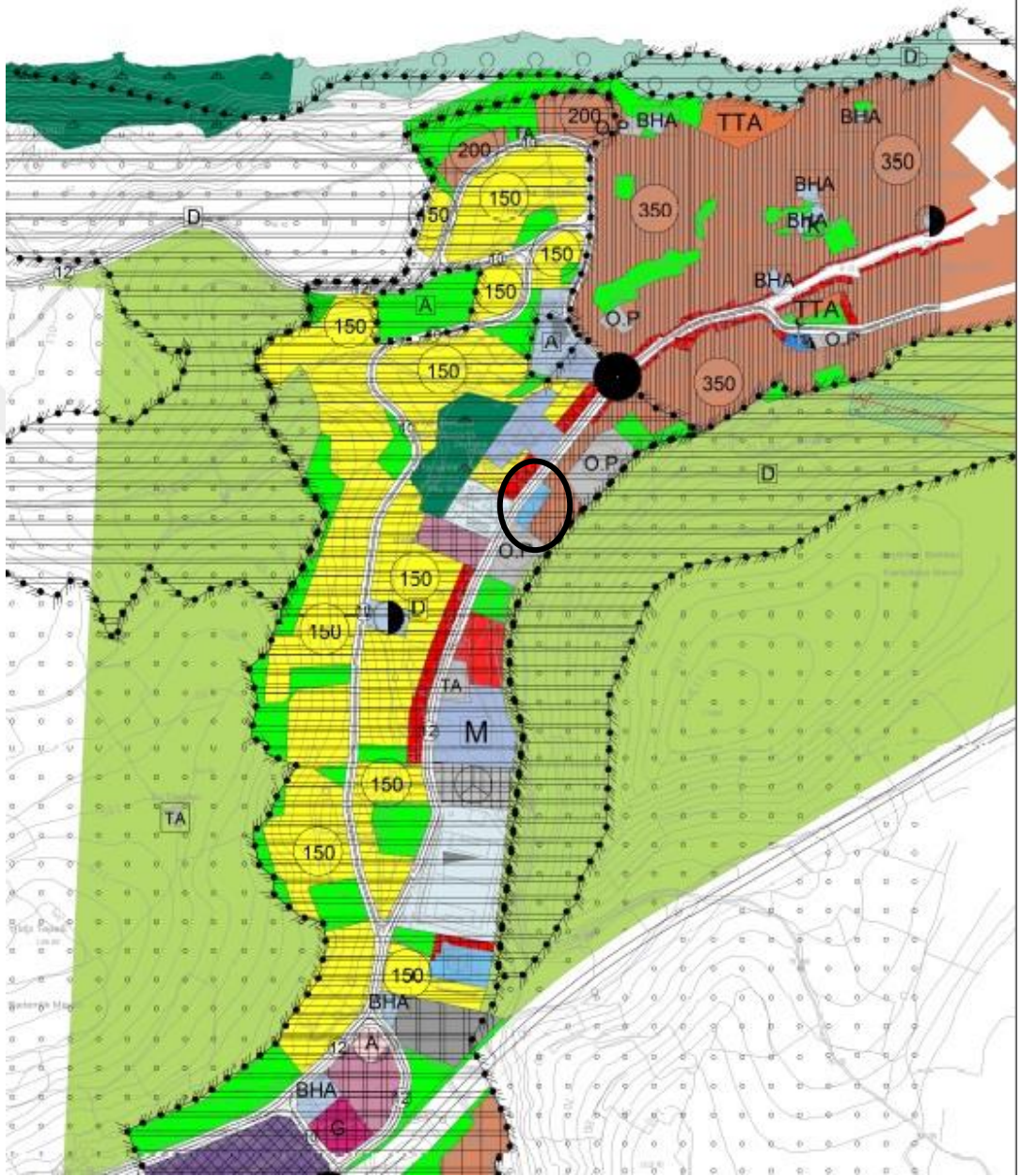
Fen İşlerine
18.11.2004

Belediye Başkanı

izin alınmadan başlan
ması gerekir.

EK – 3

Mudanya Belediyesi'nden Alınan Haritalar

1/5000 Nazım İmar Planı

BURSA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ZEYTİNBAGI BELEDİYESİ
MERKEZ BÖLGESİ
NAZIM İMAR PLANI

GÖSTERİM

SINIRLAR

PLANLAMA SINIRLARI

KENTSEL ALAN KULLANIMI

KONUT YERLEŞME ALANLARI

MESKUN KONUT ALANLARI

ORTA YOĞUNLUKTA MESKUN KONUT

AZ YOĞUNLUKTA MESKUN KONUT

ÇOK AZ YOĞUNLUKTA MESKUN KONUT

GELİŞME KONUT ALANLARI

AZ YOĞUNLUKTA ÖNERİ KONUT

KENTSEL ÇALIŞMA ALANLARI

YÖNETİM MERKEZLERİ

BHA BELEDİYE HİZMET ALANI

TUİ İŞ MERKEZLERİ

PADRILAN ALANLARI

DEPOLAMA ALANLARI

ORGANİZE TİCARET VE HAYATÇILIK ALANI

TURİZM YERLEŞME ALANLARI

TURİZM TESİS ALANI

SINIRLIK TURİZM ALANI

TURİZM + KONUT

KORUMA ALANLARI

SIT ALANLARI

1. DERECE SIT ALANLARI

2. DERECE SIT ALANLARI

3. DERECE SIT ALANLARI

A AMBULANS SIT

R KENTSEL SIT

D DOĞAL SIT

AMBULANS SIT ALANI SINIRI

KENTSEL SIT ALANI SINIRI

DOĞAL SIT ALANI SINIRI

BUGÜNKÜ ARAZİ KULLANIMI DEVAM ETTİRİLEREK
DOĞAL KARAKTERİ KORUNACAK ALANLAR

ÖZEL MAMUL ALANLARI

DİĞER YAKIL ALANLARI

AÇIK VE YEŞİL ALANLAR

AKTİF YEŞİL ALANLAR

PANJUR VE ÇİLEKÇİ ALANLARI

DİĞER YEŞİL ALANLAR

ÖRNEK ALANLAR

AĞAÇLANDIRILACAK ALANLAR

KENTSEL SOSYAL ALTYAPI ALANLARI

EĞİTİM TESİSLERİ ALANI

LAZIMİTİ TESİSLERİ ALANI

ORTAOKULU TESİSLERİ ALANI

MESLEKİ EĞİTİM TESİSLERİ ALANI

SPOR TESİSLERİ ALANI

SOSYAL TESİS ALANLARI

KÜLTÜR, TESİS ALANI

SANAT TESİSLERİ ALANI

ULUSİ TESİSLERİ ALANI

KENTSEL TEKNİK ALTYAPI

ULAŞIM

ENİŞME KONTROLÜ HOLLAR

1. DERECE KENTSEL VE BÖLGESEL OTODİYOLAR

2. VE 3. DERECE KENTÇİ OTODİYOLAR

ULUSAL, BİLGİCİ BARRAJI

100 PARK VE DEPO

TERMINAL ALANI

OTOPARK ALANI

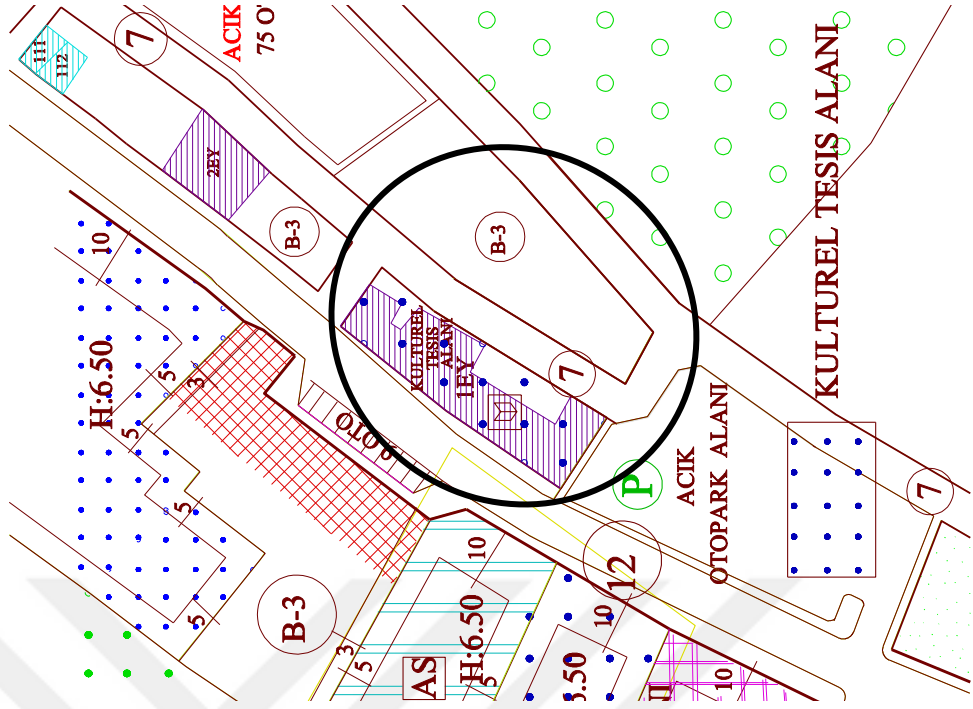
ENERJİ ÜRETİM VE DAĞITIM

ENERJİ MERSİ HATTI

SU KANALİZASYON VE ÇÖP

TEKNİK ALTYAPI ALANLARI

1/5000 Nazım İmar Planı Lejandı

1/1000 Koruma Amaçlı İmar Planı

1/1000 Hali hazır Harita

EK - 4

Mudanya Tapu Müdürlüğü'nden Alınan 2257 Ada 8 Parsel (Eski 1 Pafta 1004 Parsel)'de Bulunan Zeytinyağı Fabrikasına Ait Tapu Kayıtları

1988 Tarihli Kayıtlar

T.C.
Tapu ve Kadastro
Genel Müdürlüğü

TAPULAMA TUTANAĞI

Parsel No.: 1004
(1)

(2) İli <i>Bursa</i>	(3) İlçesi <i>Mudanya</i>	(4) Köyü (Birliği) <i>Zeytinbaşı</i>	(5) Mevkii veya Sokağı <i>Köyü (Halî/bey mah)</i>
-------------------------	------------------------------	---	--

Gayrimenkulün

(6)	(7) Pafta No. <i>1</i>	(8) Niteliği <i>Yağ Fabrikası</i>	(9) Yüzölçümü			(10) Tapulama harcı		(11) Tapulama masrafı	
			Ha	M ²	dm ²	Lira	Kr.	Lira	Kr.
				<i>0492</i>					

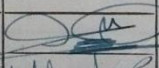
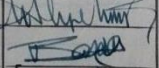
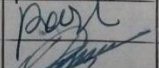
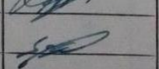
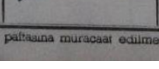

Tapu Kaydınının							(14) Vergi Kaydınının			
(12) Zabıt defterindeki						(13) Birlik defterindeki	Mevkii	Tahrir Sıra No.	Kapa No.	Yüzölçümü
Tarihi	Sıra No.	Cilt No.	Sayfa No.	Cilt No.	Sayfa No.	Yüzölçümü				
<i>15.6.1972</i>	<i>26</i>	<i>211</i>	<i>30</i>	<i>10</i>	<i>45</i>	<i>/</i>				
							Emlâk Vergi Beyan Değeri			Liradır.

(15) Tutanağa Eklenen Belgelerin

Sıra No.	Çeşidi	Tarihi	Sayısı	Ek adedi	Sıra No.	Çeşidi	Tarihi	Sayısı	Ek adedi

Ambar Stok No. 171

Tahhidi yapılan işbu gayrimenkul Tutanağın mahsus sütununda yazılı 15.6.1972 Tarih 26 Sıra No'lu Tapu kaydı ile Zeytinbağı Sınırlı Sorumlu Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi adına kayıtlı olup, Halende zilyet ve tasarrufunda bulunduğu. Tatbik olunan Tapu kaydının bu gayrimenkule ait ve uygun olup, Tapu kaydının Solun'da okunan 37 No'lu Hazine Arsasının (1003 No'lu parsel olup)25.4.1970 tarih 75 sıra ve 4.11.1980 Tarih 5 Sıra No'lu Tapu kaydı ile İpeker Ticaret ve Sanayi Kollektif Şirketi ve Ufuk Sabunculuk ve Zeytinçilik Anonim Şirketi adına kayıtlı olduğu. Muhtar ve bilirkişi beyanlarından anlaşılmakla işbu gayrimenkul Tapu kayıt maliki adına teebit olundu. 3.9.1987

(17) Görevi	(18) Adı ve Soyadı	(19) İmzası	(20) İlgililer	Adı ve Soyadı	İmzası
Birlik Teknisyeni	Y.Zeki ÜREYEN				
Yardımcısı	A.Haydar YILMAZ				
Muhtar	Veyşel BAŞARAN				
Bilirkişi	İsmet PARKIN				
Bilirkişi	Hüseyin UNCU				
Bilirkişi	Süleyman ZEREN		(21) Tamamlar		

(*) Şuaraşdırma işin fotoğraf, ölçü krokiyi veya palhasına müracaat edilmelidir.

Mülkiyet ve Haklar

(22) Adı ve Soyadı	(23) Baba Adı	(24) Payı	(25) Uyruğu	(26) Doğum tarihi	(27) Nüfus Cüzdanının			Payı Gözetim (28) Harek.		(29) Kanunî İkametgâhı
					Venidiği yer	Tarihi	Cüzdan No.	Lira	Kr.	
Reyhanbepi Sınırlı Sorumlu İhtisas- Pazarlama ve Tüketim Kooperatifli - T.C.			T.C.							

(30) Şerhler	(31) İ. Hakları ve C. Mükellefiyetleri	(32) Beyanlar
1. Havuz (H.S. 84) 24.5.1983 Yev: 1128 (5.571.826) TL. Havuz (H.S. 935) 25.11.1983 Yev: 2284 (7.316.250) TL. Havuz (H.S. 939) 9.12.1983 Yev: 2360 (4.314.645) TL. Havuz (H.S. 1058) 17.9.1984 Yev: 145 (267.280) TL. 1 pot. 870 Araya girtilmesi. 31.16.1984 Yev: 1493 Havuz (H.S. 1140) 6.2.1985 Yev: 191 (821.349) TL. Havuz (H.S. 1151) 15.5.1987 Yev: 1185 (120.362) TL.		Korunması gerekli taşınmaz Kültür varlığı

Gayrimenkul Rehineleşme

(33) Harf	(34) Sıra No	(35) Tesis Tarihindeki Alacaklının Adı ve Soyadı	(36) Borç Miktarı		(37) Faiz %	(38) Derece	(39) Müddet	Kayıt		(42) Düşünceler
			Lira	Kr.				(40) Tarihi	(41) No.	
A	1							6.9.1982	2	Yev: 1630

(43) Tutanak tümü ile tarafımdan kontrol edilmiştir. 18.9.1987

Adı - Soyadı - Görevi

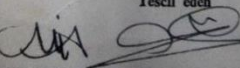
İtiraz Edenlerin				
(44) Sıra No.	(45) Adı ve Soyadı	(46) Baba adı	(47) İkametgâhi	(48) İmzası

İtirazların					
(49) Sıra No.	(50) Özeti	İbraz edilen belgelerin			(54) Corduğu işlem
		(51) Niteliği	(52) Günü	(53) Adedi	

Tapulama Kanununun 26 ncı maddesi hükmü uyarınca 21.....12../1988 gününde Birlik ve Bölge merkezinde yapılan 30 günlük askı ilânı 15../.....1988 gününde sona ermiş ve

<p>İlân süresi içinde itiraz edilmemiş olduğundan teahhüt kesinleşmiştir.</p> <p>22 / 1 / 1988</p> <p>Tapulama Müdürü</p> <p>Ali Niyazi ÖZ Kadastros Müdürü</p> 	<p>İlân süresi içinde itiraz edildiğinden Tapulama Kanununun 28 ncı maddesi uyarınca Tapulama Komisyonunca yapılan inceleme sonucu verilen günlük karar ilgililere</p> <p>..... gününde tebliğ edilmiş ve karar aleyhine süresi içinde Tapulama Mahkemesine dava Acilmediğünden Acıldığından komisyon kararı Kesinleşmiştir. Kesinleşmemiştir. / / 19</p> <p>Tapulama Müdürü</p>	<p>İlân süresi içinde itiraz edildiğinden 28 nci madde uyarınca gününde yapılan inceleme sonunda itirazın mahiyeti ve belgelerin değerlendirilmesi yönünden işin hükmen sonuçlandırılması gerektiği kanısına varılmış ve kanunun 29 uncu maddesi uyarınca teahhüt tuanağının</p> <p>..... tapulama mahkemesine devrine karar verilmiştir.</p> <p>/ / 19</p> <p>Tapulama Müdürü</p>
(55)	(56)	(57)

(58) Tescil ve mukabelesi tarafımızdan yapılmıştır.

Tescil eden

Okuyan

Mukabele edenler

(2) Komisyon kararları tebliğ edilecek adet kadar ayrıca yazılacaktır.

1972 Tarihli Kayıtlar

Yıl	D.	Mevki	Kayıtlar	Notlar	Yazı No
1972	26	Vası ve Nev'i	Yaz Fabrika Sığı: Giritli İbrahim ve notanım Cevus, Sulu: 32 no.lu Değirerin havine arası Mahal: Evi Mahal: Yaz Fabrikası	Yaz Fabrikası ve notanım değirerin havine arası Mahal: Evi Mahal: Yaz Fabrikası Mahal: Sulu: 32 no.lu Değirerin havine arası Mahal: Evi Mahal: Yaz Fabrikası Mahal: Sulu: 32 no.lu Değirerin havine arası Mahal: Evi Mahal: Yaz Fabrikası	Zeytinbağı Sınırlı Sınırlı İnceleme Parçaları ve Tüketim Kooperatifi
Yazın		Mahalleni	Yaz Fabrikası		
Yazın		Sokağı	E. Tiryak		
Yazın		Kayıtlar	Yaz Fabrikası		
Yazın		Mevki	Karabey Cadde		

İpotek	Yıl	No	Makbul tarifi	Kıymet	Geldiği Defterin	Notlar
İpotek: 6.9.952 Yev. 1630	1972	1630	12.6.972			
2. B. İpotek	1972	1630	12.6.972			
Y: 638						
15.6.392						
1. Haciz (H.S. 241) 24.5.493 Yev. 1170 (5.52.84.11)	1972	1170	2.4.1974			
1. Haciz (H.S. 925) 25.11.883 Yev. 2284	1972	2284	2.4.1974			
1. Haciz (H.S. 919) 9.11.1983 Yev. 2360 (5.71.645) 71 1510	1983	2360	2.4.1974			
2. Derece İpotek	1972	1630	12.6.972			
2. Derece İpotek	1972	1630	12.6.972			
1. Haciz (H.S. 1058) 17.9.782	1972	782	12.6.972			
1. Haciz (H.S. 1058) 17.9.782	1972	782	12.6.972			
1. Haciz (H.S. 1058) 17.9.782	1972	782	12.6.972			
1. Haciz (H.S. 1058) 17.9.782	1972	782	12.6.972			

1940 Tarihli Kayıtlar

İq	32	Cinsi	Yaz Fabrikası ve notanım Değirerin	Hektar	Notlar
Masamele kâğıdı					
Fiş		S-mt ve mevkii	Harcas boy caddesi	Metre murab-bat	
Pafta		Mahalle ve köyü	Tiryak	Desi metre murab-bat	
Ada		Sokağı			
arsel		Vergi No.	Eski 39.41 Yeni 39.95		

İmza	Şahitler			Münabala hangi deftere dengelenmiştir.	Geyikmenkul alıcısına tasdik eden haklar	Mülâhazat
	Adresi	İmzası	Takrisin sureti icrası ve memurun imza mahalli			
	Haciz (H.S. 11) 11.11.1983 3.824					
	13 Fankul Türkiye Birleşik Farkı ve Kredi Bankası 19.8.91 (3202.02) 1510					
	Telkin: Yev: 637					
	Haciz (H.S. 11) 11.11.1983 3.824					
	Ziraat Bankası Bursa Merkez Şubesi vekili Avukat Babür İsmailoğlu (1.249.579.15) 1/23 Bursa					
	Telkin: Yev: 637					
	15.6.972					

1936 Tarihli Kayıtlar

Sayı	Cinsi ve evsafı	Miktarı	Hadudu	İktisap veçhi	Sahibinin ismi ve şöhreti ve tabiiyeti
11	Cinsi	Düdümlü	Sığı - Güneşli bahçe	Abdullah Kızı Nispete İsmiye	T.C.T. İsmiye
Maaş ve kirası		Eylek	Çarşaf	Yeni yüz kıraya satılmıştır	bu isimle ve kirası
Fig	Sınıt ve mevki	Metre	Solu : 39.76. Hacim		bağcı ve
Pafta	Makulle ve köyü	Metre	Basası		ve Mehmet
Ada	Sokakı	Arşın	Başası : Eylek doğ		Mustafa
Parçesi	Vergi N°	Yeni	46 Habirpa bahası Sun		İsmiye
			di Özet ve Tabiiyeti		
			Yeni		
			Özet : Hacıca bey Ca		
			dolu		

Akit ve tescil				Münakale	Gayrimenkul altyüküm	MULHAZAT
Şahitler		Alkaidoların talep ve tasdiklerine mahsus imza mahalli	Takririn sureti icrası ve menurun imza mahalli	Hangi defterden gelmiştir	Hacizler, rehimler	
Adresi	İmzası			Tarih	Yer	
			Y. 127 24 Şubat 1936	27.9.35 382 374		
				Hangi deftere girilmiştir	İhtlak hakları	
				Tarih	Makam	Tarih
				27.9.35 382 374		
				6.9.35 382 374		

1933 Tarihli Kayıtlar

Sayı	Cinsi ve evsafı	Miktarı	Hadudu	İktisap veçhi	Sahibinin ismi ve şöhreti ve tabiiyeti
11	Cinsi	Düdümlü	Sığı - Güneşli bahçe	Neşrin Şeyhane İsmiye	T.C.T. İsmiye
Maaş ve kirası		Eylek	Çarşaf	Lardan metrek ve boyu p. n. n.	bu isimle ve kirası
Fig	Sınıt ve mevki	Metre	Solu : 39.76. Hacim	Kat'ın em. em. em. em. em. em.	183 h. em. em.
Pafta	Makulle ve köyü	Metre	Basası	Vadime em. em. em. em. em. em.	sun ve 253 h.
Ada	Sokakı	Arşın	Başası : Eylek doğ	bu isimle ve kirası	ve 70 h. em. em.
Parçesi	Vergi N°	Yeni	46 Habirpa bahası Sun	bu isimle ve kirası	ve 253 h. em. em.
			di Özet ve Tabiiyeti	bu isimle ve kirası	ve 70 h. em. em.
			Yeni	bu isimle ve kirası	ve 253 h. em. em.
			Özet : Hacıca bey Ca	bu isimle ve kirası	ve 70 h. em. em.
			dolu	bu isimle ve kirası	ve 253 h. em. em.

Akit ve tescil				Münakale	Gayrimenkul altyüküm	MULHAZAT
Şahitler		Alkaidoların talep ve tasdiklerine mahsus imza mahalli	Takririn sureti icrası ve menurun imza mahalli	Hangi defterden gelmiştir	Hacizler, rehimler	
Adresi	İmzası			Tarih	Yer	
				27.9.35 382 374		
				Hangi deftere girilmiştir	İhtlak hakları	
				Tarih	Makam	Tarih
				27.9.35 382 374		
				6.9.35 382 374		

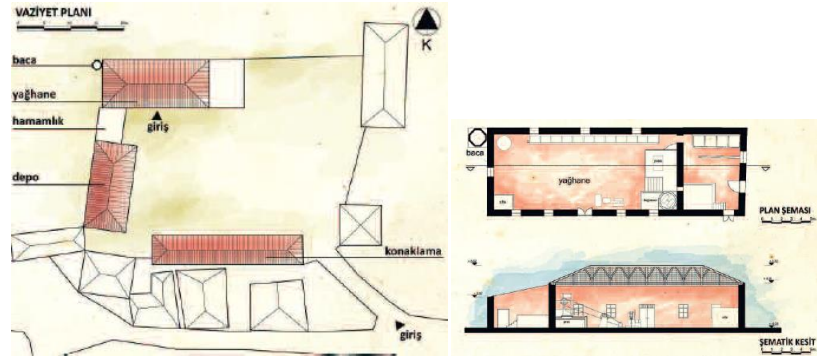
EK – 5: BENZER YAĞHANE ÖRNEKLERİ

Dikili – Bergama Yöresi’nden Yağhane Örnekleri

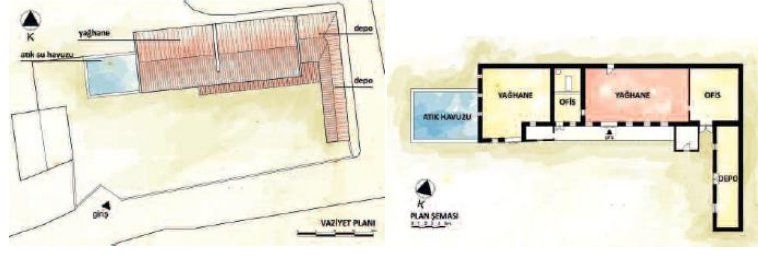
Dikili – Bergama yöresinde bulunan yağhaneler genellikle köy yerleşiminin sınırında düz bir alanda, nehir vb. su kaynağının yanında konumlanmış, geniş bir parsel içinde kurulmuş, çok kütleli yapılardan oluşmaktadır. Konaklama, depolama gibi müştemilatlar bahçede yer almaktadır. Makineler yağhanenin içinde değil ayrı bir mekanda bulunmaktadır (Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4). Bu yörenin diğer bir karakteristik özelliği yüksekliği 15 m’den fazla ve binadan bağımsız konumlanan tuğla bacalardır (Manisa ve Yerliyurt 2013).

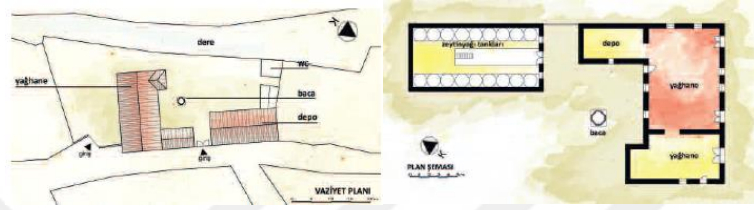
Şekil 1. Bademli Köyü’nde bulunan bir yağhane

Şekil 2. Bademli Köyü’nde bulunan bir yağhane

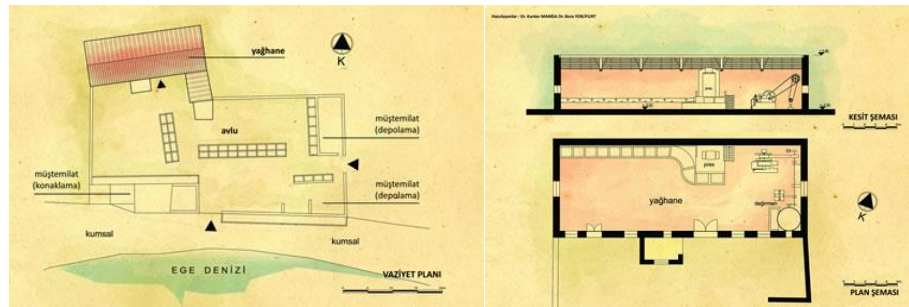
Şekil 3. Zeytindağ Köyü'nde bulunan bir yağhane

Şekil 4. Sağancı Köyü'nde bulunan bir yağhane

Ayvalık - Küçükkuşu Yöresi'nden Yağhane Örnekleri

Dikili – Bergama yöresinde köyler yüksek rakımlı plato ve ovalara kurul iken, yağhaneler yerleşimden uzak kıyılarda yer almaktadır. Deniz taşımacılığı imkanı, bu yörede akarsuların az olması nedeniyle kara suyun denize dökülmesi ihtiyacı gibi nedenlerle kıyıya yerleşmişlerdir. Yerleşimden uzak olduğu için de yatakhane, hamamlık gibi yapılarla desteklenmiş, geniş parsellere yerleşilmiştir (Şekil 5, Şekil 6, Şekil 7, Şekil 8). Zeytinin ayıklanması ve yıkanması bahçedeki havuzlarda veya kapalı mekanlarda gerçekleşmektedir. Bu yöredeki bacalar binalara bitişik inşa edilmiştir, boyları da kısadır. Yerleşim içinde olmaması nedeniyle bacalar kısa yapılmıştır (Manisa 2013).

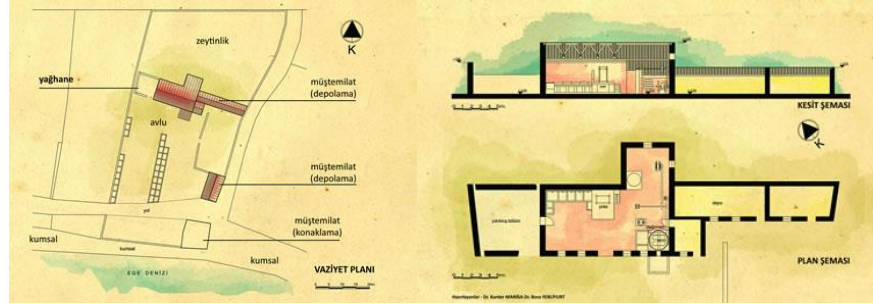
Şekil 5. Kayalar Köyü sahilinde bulunan bir yağhane

Şekil 6. Kayalar Köyü sahilinde bulunan bir yağhane

Şekil 7. Büyükhüsün Köyü sahilinde bulunan bir yağhane

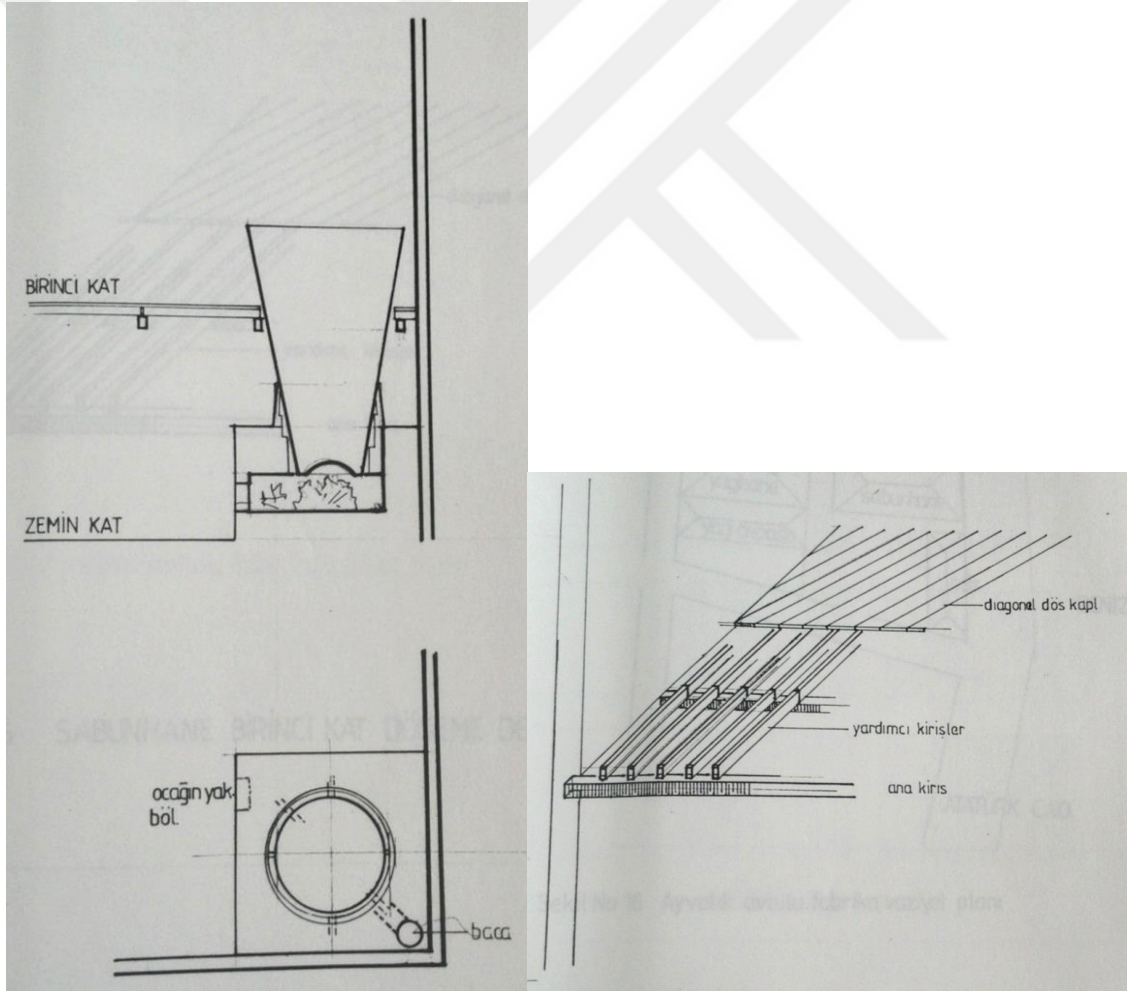
Şekil 8. Büyükhüsün Köyü sahilinde bulunan bir yağhane

Manisa, K. 2013. Endüstri Mirası Olarak Eski Zeytinyağı İşlikleri. *Mimarlık Dergisi*, 369.

Manisa, K., Yerliyurt, B. 2013. Endüstri Mirası Olarak Dikili-Bergama Bölgesindeki Eski Zeytinyağı İşlikleri ve Mimari Özellikleri. *Ege Mimarlık Dergisi*, 84:50-53.

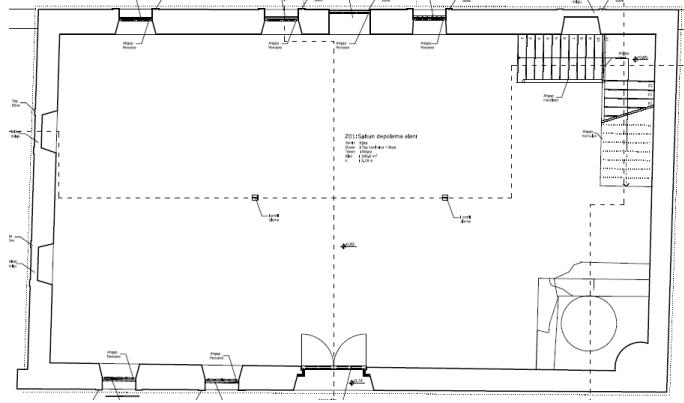
EK – 6: BENZER SABUNHANE ÖRNEKLERİ

Rana Lim (1997) hazırladığı “Burhaniye’de Yağcı Zeytinyağı Fabrikası Restorasyonu” adlı yüksek lisans tezinde Ayvalık yöresindeki zeytinyağı fabrikaları ve sabunhanelerine yer vermiştir. Sabunhaneler genellikle iki katlı, kagir yapılar olup zemin katta ocak ve merdiven bulunur. Sabunhanenin 1.katında sabun kazanının ağzı ve sabun hamurunun döküldüğü sergiler (kalıplar) yer almaktadır. Ahşap döşeme üzerindeki bu sergilerde sabun kuruduktan sonra kesme işlemi yapılır. Sabunu keserken döşeme tahtalarının arasına girmemesi için 1.katın ahşap döşemesi diyagonal düzenlenmiştir (Lim 1997). Sabunhanelerin karakteristik mimari özelliklerine örnekler Şekil 1-2-3-4’te yer almaktadır.

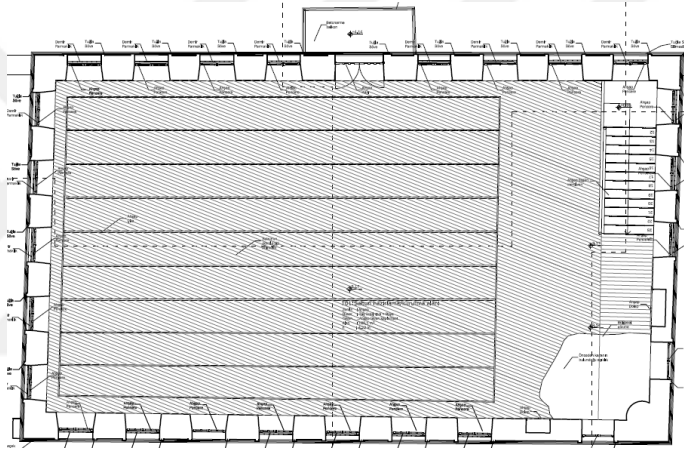

Şekil 1. Sabunhane kazanı plan ve kesiti / 1.kat ahşap döşeme detayı (Lim 1997)

Balıkesir – Burhaniye’de Hüsni Tolun Zeytinyağı Fabrikasına Ait Sabunhane

Şekil 2. Sabunhane zemin kat planı – sabun kazanının ocağı (Akın 2014)

Şekil 3. Sabunhane 1. kat planı- döşeme ve sergiler (Akın 2014)

Şekil 4. Sabunhane 1. kat diyagonal ahşap döşeme (Akın 2014)

Çanakkale-Küçükkuyu’da Bir Sabunhane (Adatepe Zeytinyağı Müzesi)

Özgün işlevi sabunhane olan bu endüstri mirası örneği zeytinyağı müzesi olarak yeniden işlevlendirilendirilmiştir. Sabunhane işlevine ait özgün mimari yapısını koruyarak günümüze ulaşmış bir örnektir. Zemin katta sabun kazanının ocağı, 1.katta da kazanın ağız kısmı yer almaktadır. 1.katın ahşap döşemesi diyagonal olarak düzenlenmiştir (Şekil 5-6).

Şekil 5. Sabunhane zemin kat – sabun kazanının ocağı ve merdiven

Şekil 6. Sabunhane 1. kat – sabun kazanının ağız kısmı ve diyagonal ahşap döşeme

Akın, D. 2014. Burhaniye Hüsnü Tolun Zeytinyağı Fabrikası Koruma Projesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul

.Lim, R. 1997. Burhaniye’de Yağcı Zeytinyağı Fabrikası Restorasyonu. *Yüksek Lisans Tezi*, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Kaynak belirtilmeyen fotoğraflar Elif Acar Bilgin’e aittir.

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

EK 7

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI /
MARANGOZHANE

- FOTOĞRAF ALBÜMLERİ
- RÖLÖVE ÇİZİMLERİ
- MALZEME ANALİZİ
- BOZULMA ANALİZİ

1) 2257 ADA 7 PARSEL'DE BULUNAN KOMŞU BİNA

2) 2256 ADA 14 PARSEL'DE BULUNAN KOMŞU BİNA

3) 2257 ADA 8 PARSEL'DE BULUNAN YAĞHANE VE DÖNEM EKLERİ

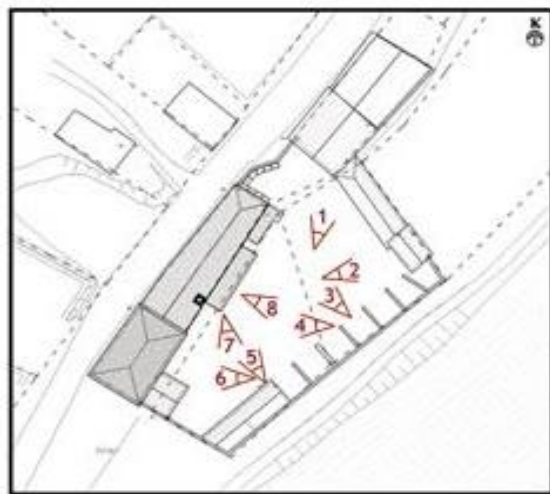
4) 2257 ADA 8 PARSEL'DE BULUNAN YAĞHANE VE MARANGOZHANE

5) 2256 ADA 14 PARSEL'DE BULUNAN DÖNEM EKİ

6) 2257 ADA 8 PARSEL'DE BULUNAN YAĞHANE, MARANGOZHANE VE DÖNEM EKLERİ

7) 2256 ADA 15 PARSEL'DE BULUNAN İŞÇİ YATAKHANELERİ

8) 2256 ADA 15 PARSEL'DE BULUNAN BAHÇE DUVARI / DÖKEK

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

VAZİYET PLANI

F.01

1) Z01 YAĞHANE

2) Z01 PRESLER VE TAŞ DEĞİRMEN

3) Z01 YAĞHANE

4) Z01 YAĞHANE GİRİŞİ

5) Z07 HOL VE 102
PRİNA DEPOSUNA BAKIŞ

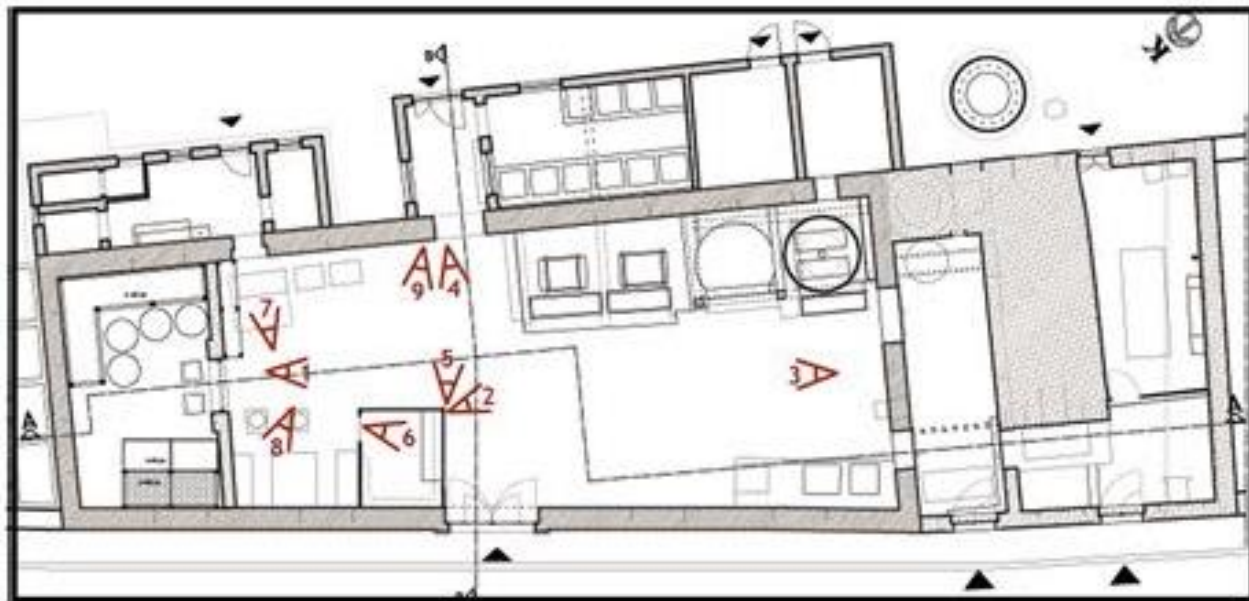
6) Z06 YAZIHANE

7) Z11 LAVABOYA GİRİŞ

8) Z06 YAZIHANE YANI
TUĞLA KADEMELER

9) Z06-101 YAZIHANE

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

KAT PLANI

F.02

1) Z05 MAKİNE DAİRESİ

2) Z04 BUHAR KAZANI

3) Z05 MAKİNE DAİRESİ

4) Z04 BUHAR KAZANI

5) Z03 SICAK SU TANKI

6) Z03 SICAK SU TANKI

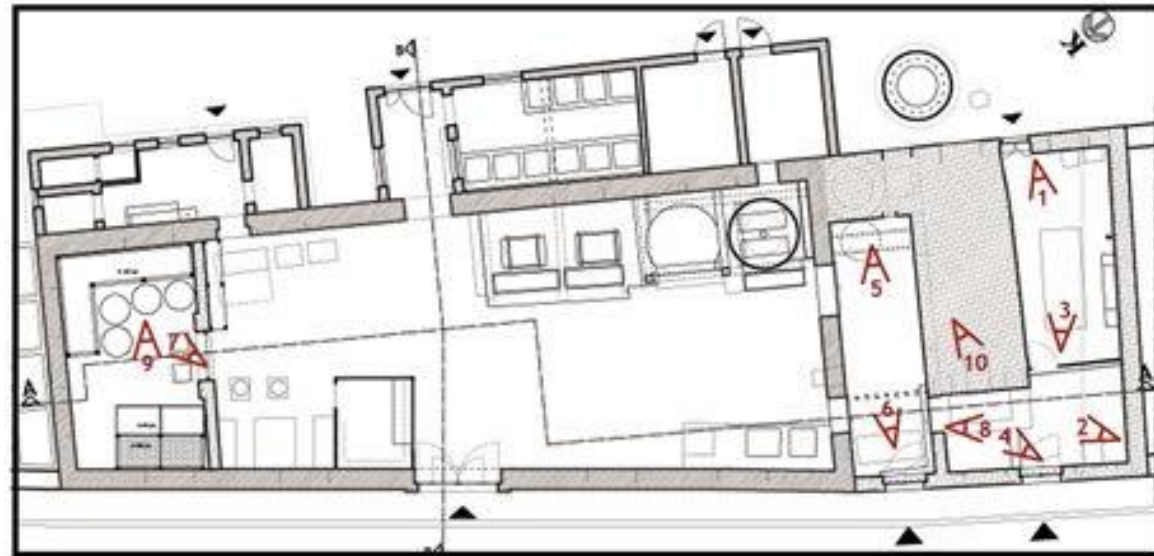
7) Z02 FİLTRE

8) Z04 BUHAR KAZANI

9) Z02 BUHAR KAZANI

10) Z04 BUHAR KAZANI ÜSTÜNDEN PENCERELERE BAKIŞ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

KAT PLANI

F.03

1) 102 PRİNA DEPOSU

2) Z09-Z10 DEPO

3) Z09-Z10 DEPO

4) Z11 LAVABO

5) Z12 DUŞ

6) Z08 ZEYTİNYAĞI AYRIŞTIRMA

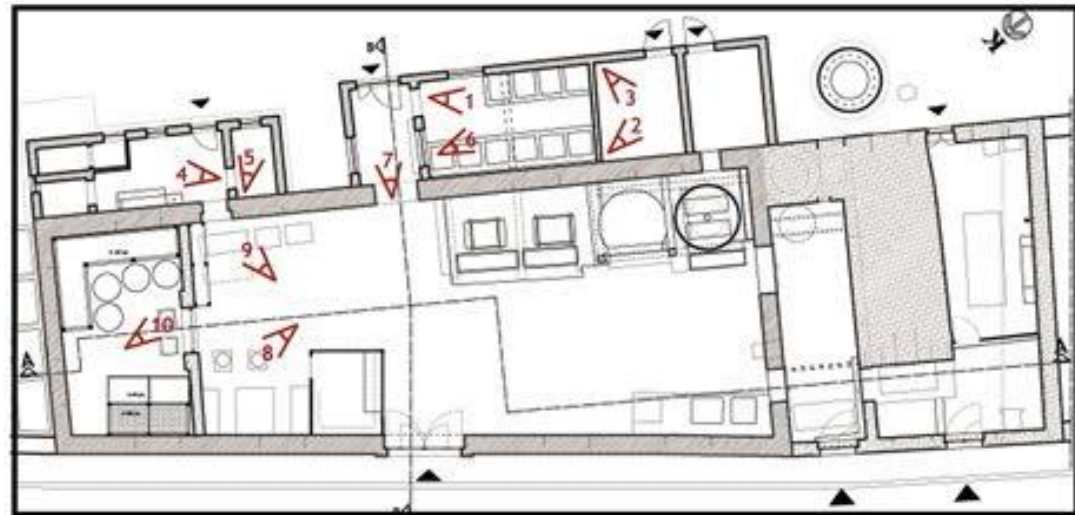
7) Z07 HOL

8) ZEMİNDEKİ
ZEYTİNYAĞI KÜPÜ

9) Z01 YAĞHANE
ZEMİNİNDEKİ SARNIÇ

10) Z02 FİLTRE ZEMİNİNDEKİ SARNIÇ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

KAT PLANI

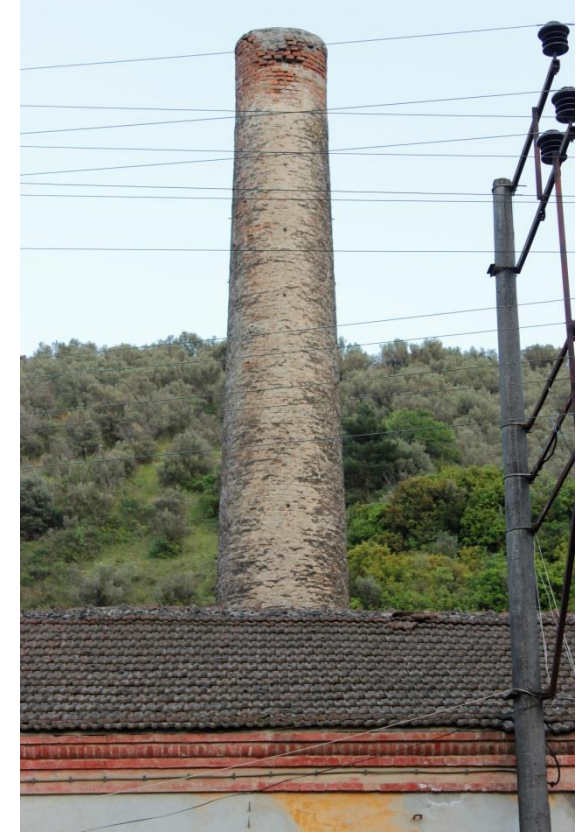
F.04

KUZEYBATI CEPHESİ

KUZEYBATI CEPHESİ ZEYTİNYAĞI FABRİKASI VE
MARANGOZHANE BİRLEŞİMİ

TUĞLA BACA

KUZEYBATI CEPHESİ

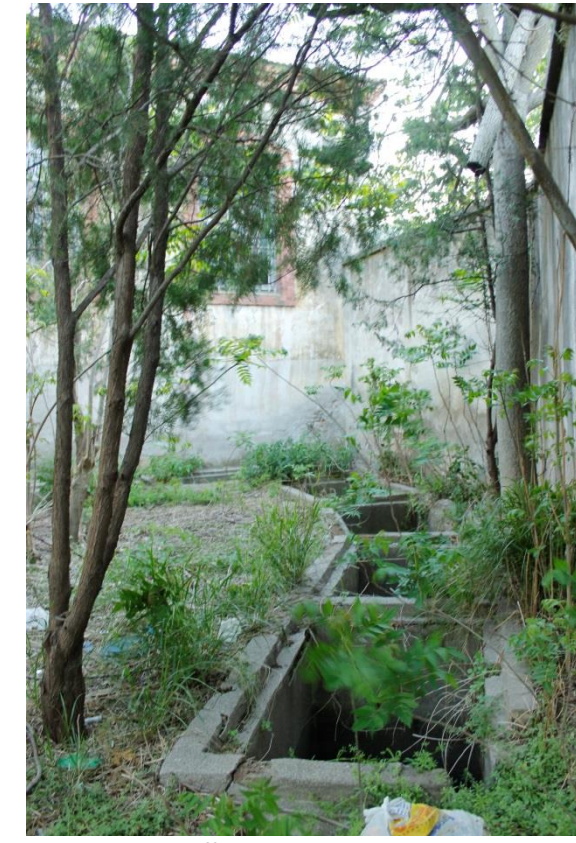
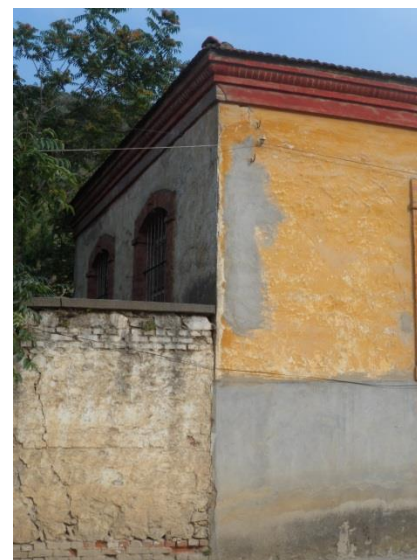
KUZEYBATI CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ VE BAHÇE DUVARI

KUZEYDOĞU CEPHESİNDEKİ KARASU
HAVUZLARI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

CEPHELER

F.05

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ MAKİNE DAİRESİ BAHÇE ÇIKIŞI

TUĞLA BACADA DEMİR BAĞLANTI DETAYI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

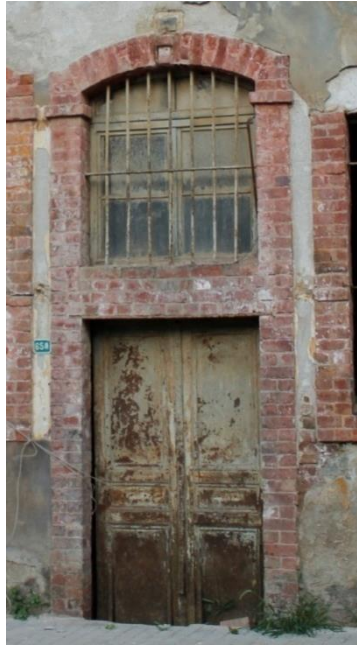
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

CEPHELER

F.06

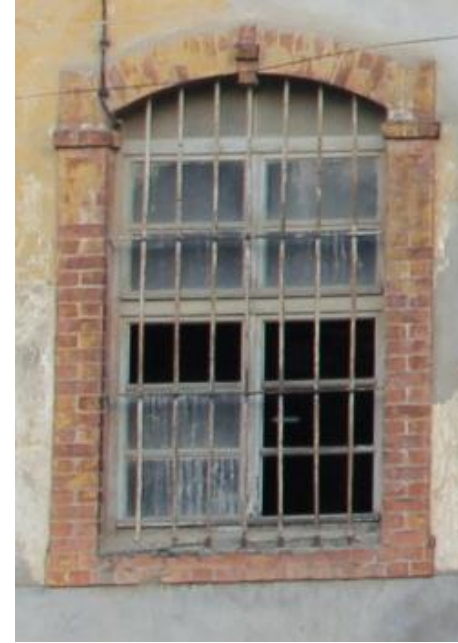
Z04 BUHAR KAZANI GİRİŞ KAPISI

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI

Z03 SICAK SU TANKI GİRİŞ KAPISI

Z01 YAĞHANE PENCERESİ

SAÇAK

ÇATI STRÜKTÜRÜ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

DETAYLAR

F.07

1) Z01 MARANGOZHANE

3) Z01 MARANGOZHANE AHŞAP MERDİVEN

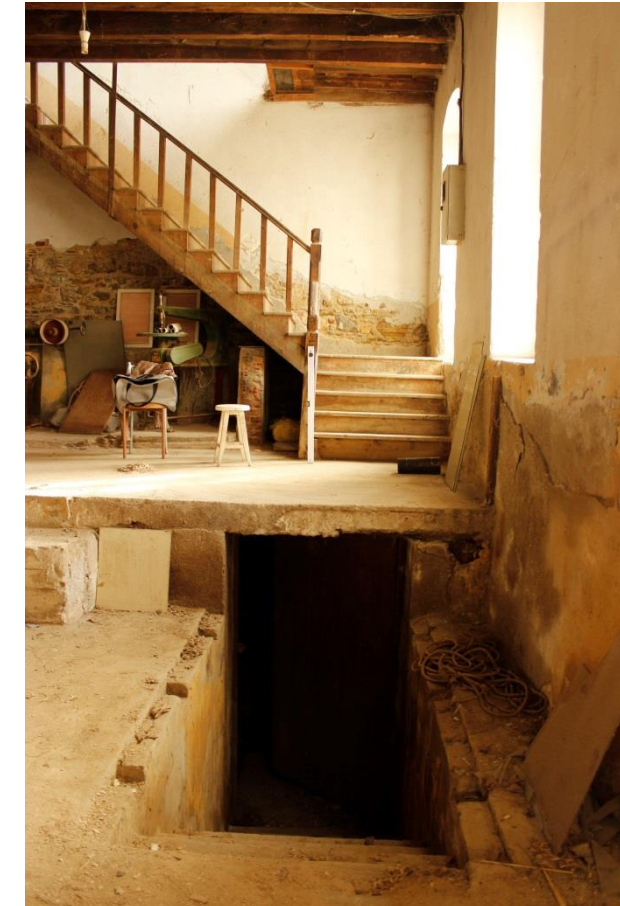
6) Z01 MARANGOZHANE

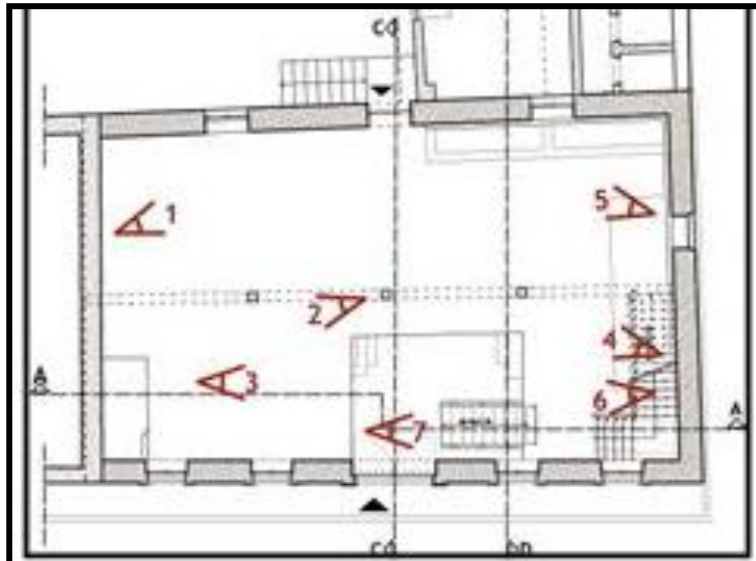
2) Z01 MARANGOZHANE

4) Z01 MARANGOZHANE

7) Z01 MARANGOZHANE BODRUMA İNİŞ

5) Z01 MARANGOZHANE

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

MARANGOZHANE

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

ZEMİN KAT PLANI

F.01

1) 101 YAŞAMA

2) 101 YAŞAMA

3) 101 YAŞAMA

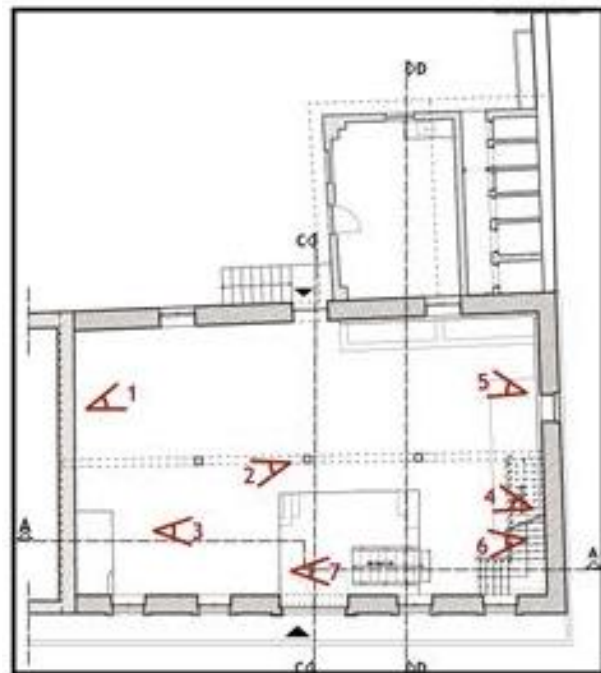
4) 101 YAŞAMA

5) 102 ODA

6) 102 ODA

7) 101 YAŞAMA

8) 101 YAŞAMA

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

MARANGOZHANE

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

1. KAT PLANI

F.02

1) B01 DEPO

2) B01 DEPO

3) B01 BETONARME ZEYTİN HAVUZLARI

4) B01 DEPO

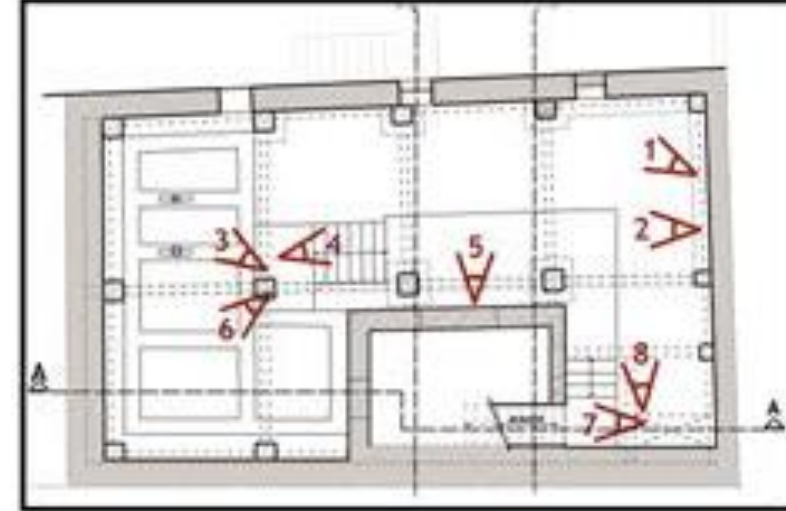
5) B01 DEPO

6) B01 BETONARME ZEYTİN HAVUZLARI

7) B01 DEPO GİRİŞİ

8) B01 DEPO

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

MARANGOZHANE

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

BODRUM KAT PLANI

F.03

KUZEYBATI CEPHESİ

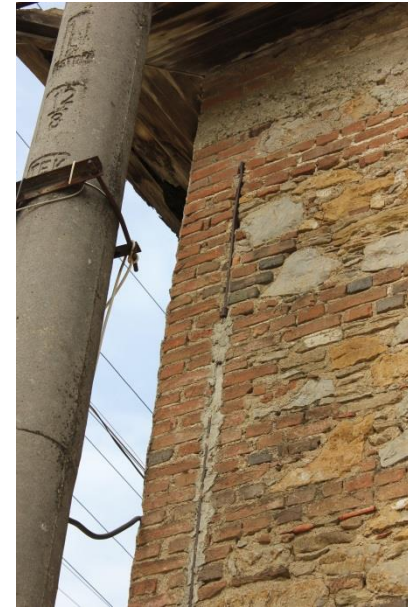
KUZEYBATI CEPHESİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİNDE
KULLANILAN DEMİR
KILIÇLAR

KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYDOĞU ARKA BAHÇE GİRİŞİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

MARANGOZHANE

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

CEPHELER

F.04

101 YAŞAMA PENCERESİ

Z01 MARANGOZHANE PENCERESİ

ÇATI STRÜKTÜRÜ

Z01 MARANGOZHANE GİRİŞ KAPISI

Z01 MARANGOZHANE NATAMAM DEĞİRMEN DUVARI

ÇATI MAKASINDA DEMİR BAĞLANTI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

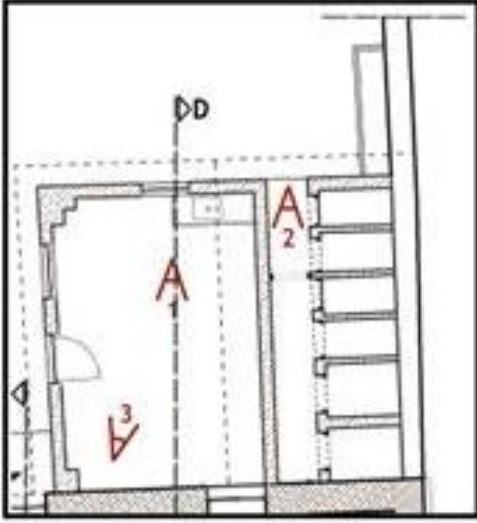
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
RESTORASYON PROJESİ

MARANGOZHANE

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

DETAYLAR

F.05

MUTFAK KROKİSİ

MUTFAK CEPHESİ

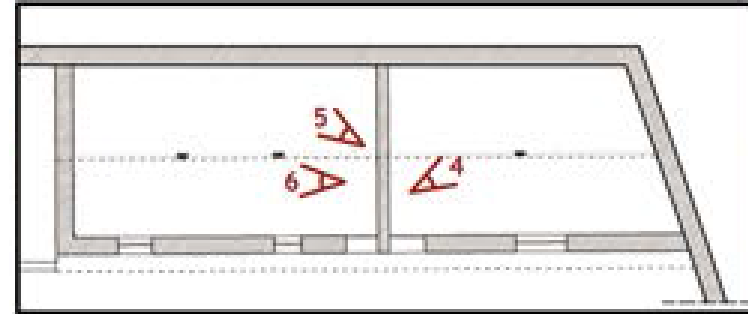
1) Z02 MUTFAK

2) Z02 KORİDOR

3) Z02 MUTFAK

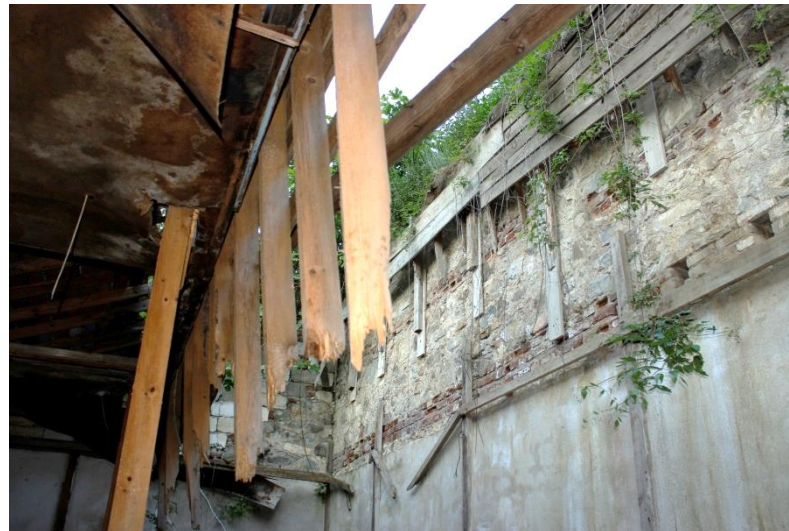
İŞÇİ YATAKHANESİ KROKİSİ

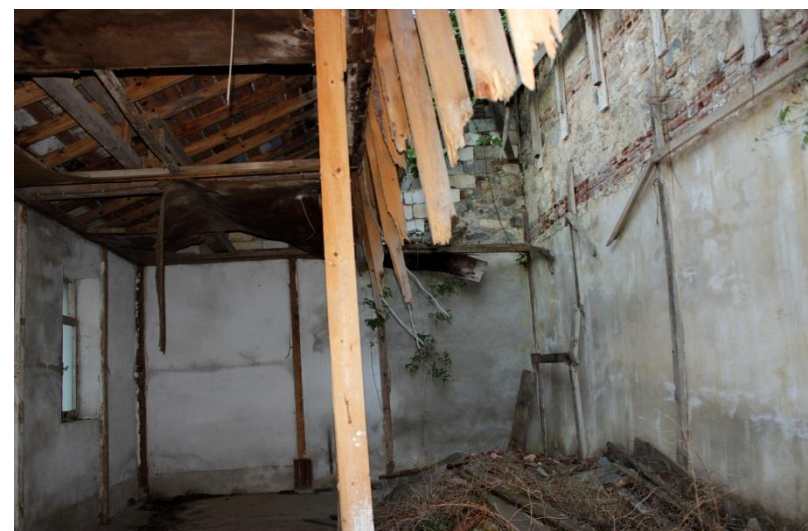
İŞÇİ YATAKHANESİ CEPHESİ

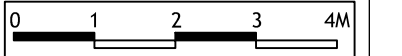
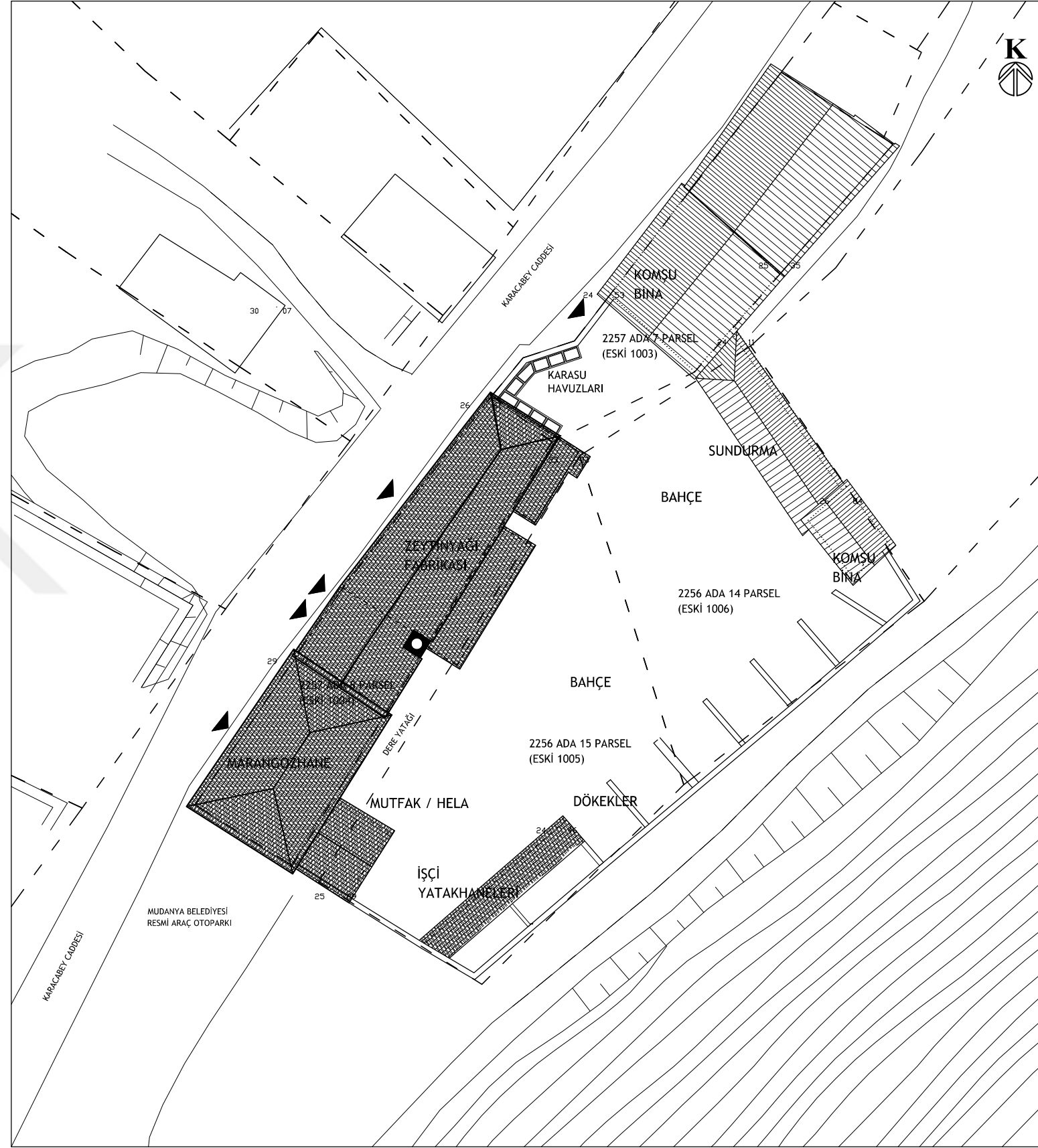
4) Z10 İŞÇİ YATAKHANESİ

5) Z09 İŞÇİ YATAKHANESİ

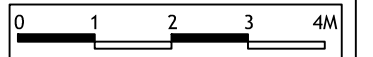
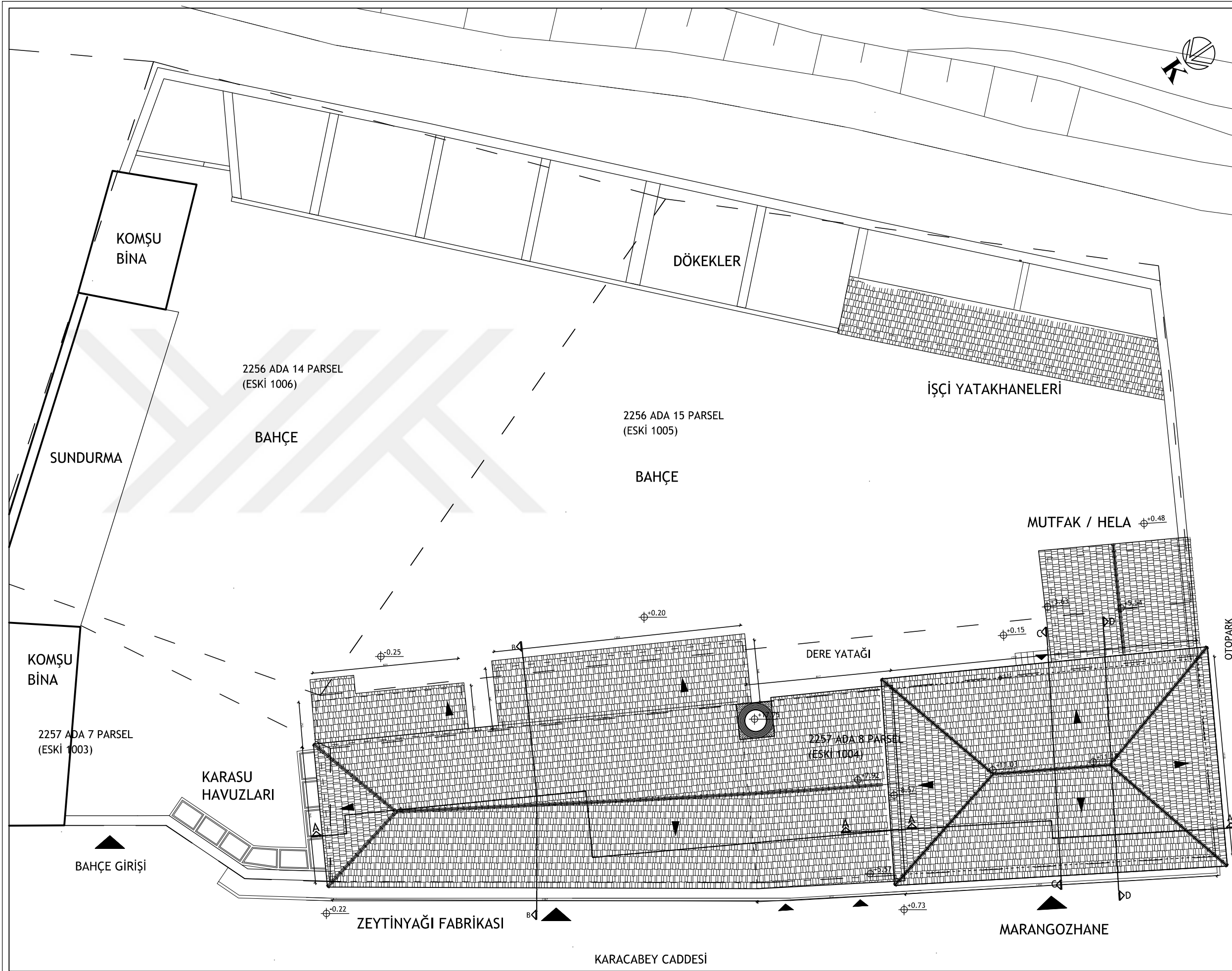

6) Z09 İŞÇİ YATAKHANESİ

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PLANLAR

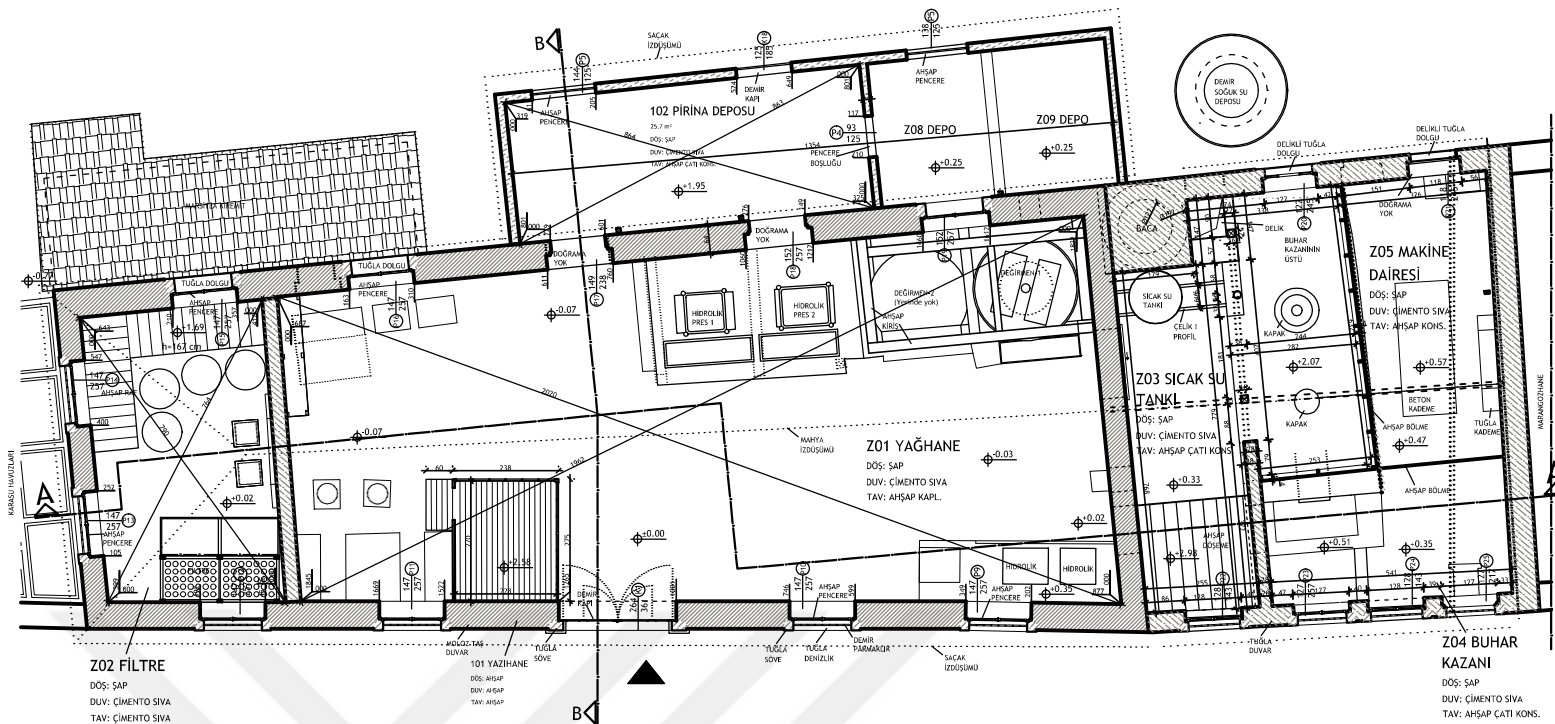

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

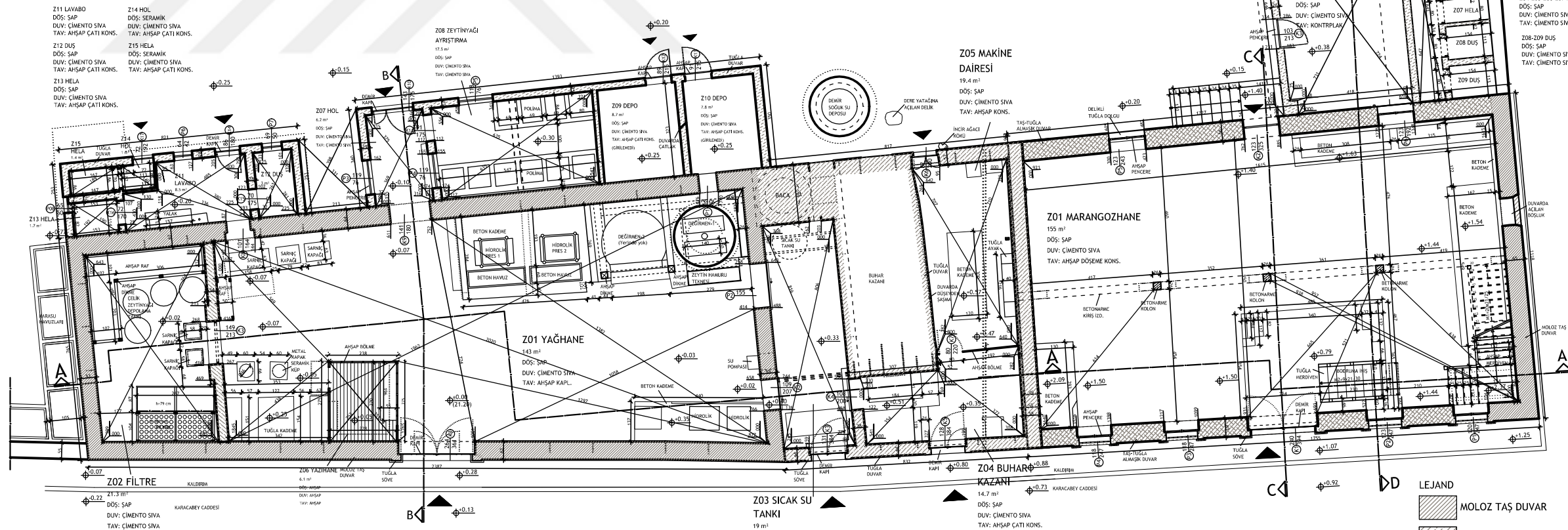
PLANLAR

VAZİYET PLANI

P.02

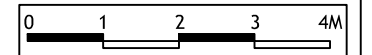
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT PLANI

LEJAND	
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON
	MOLOZ TAŞ DUVAR
	TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
	TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
	BETONARME
	TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PLANLAR

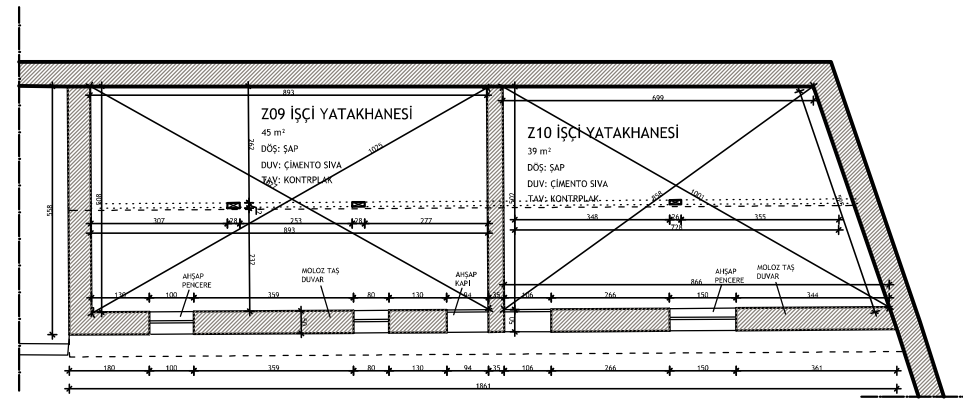
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

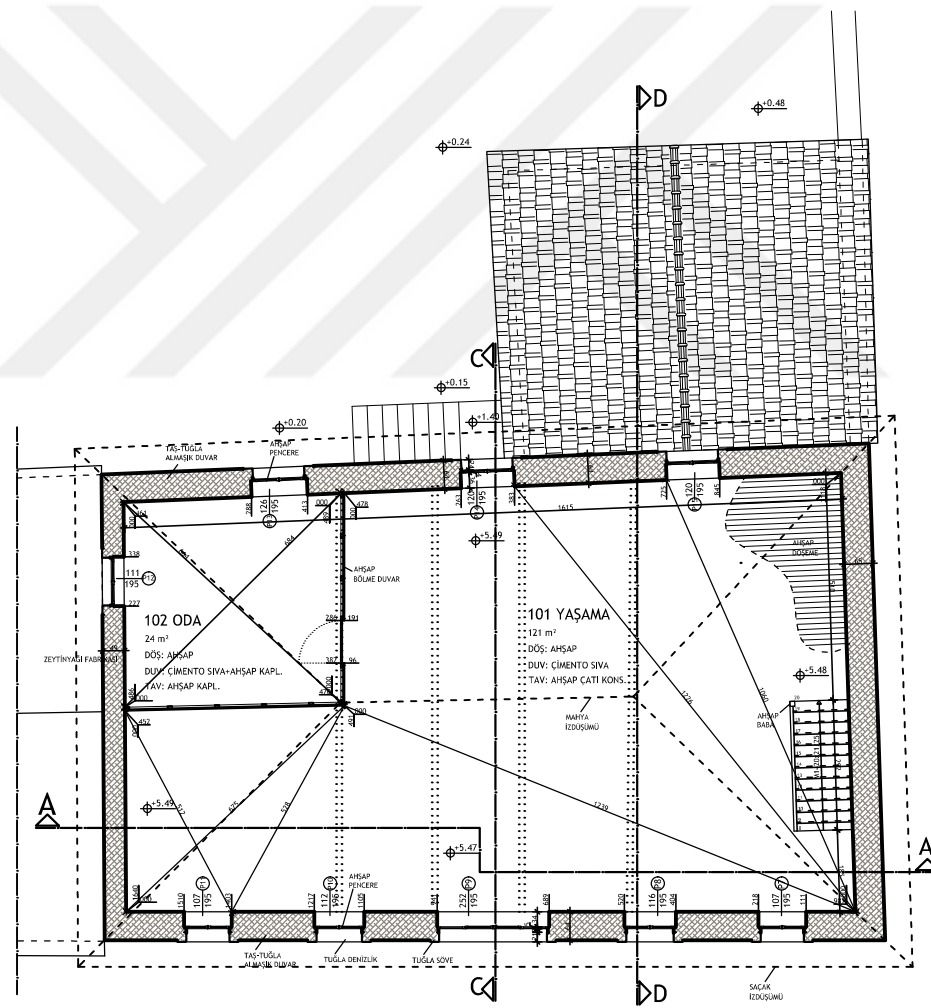
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

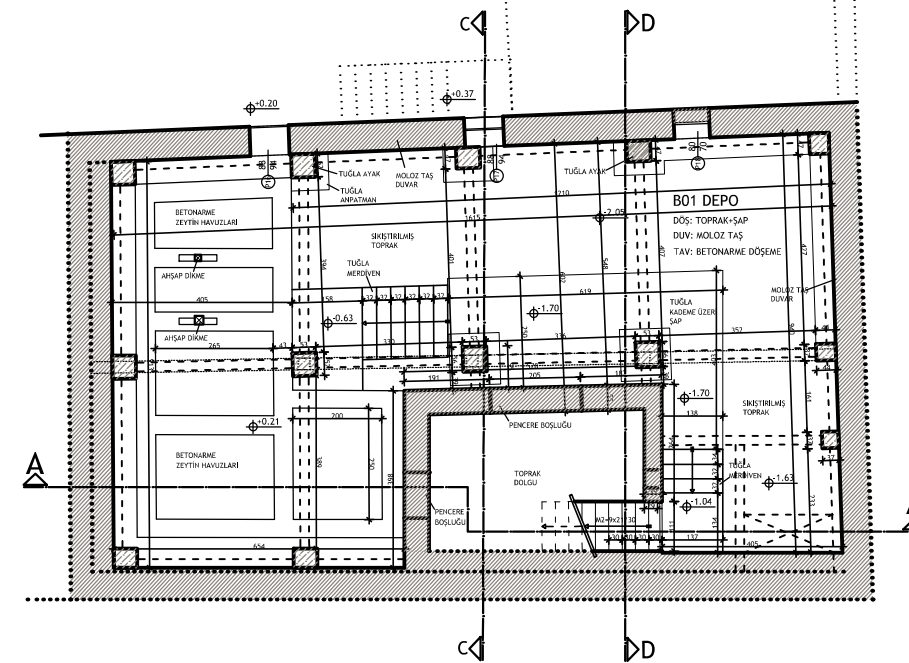
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İŞÇİ YATAKHANELERİ KAT PLANI

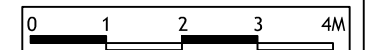

MARANGOZHANE
1. KAT PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT PLANI

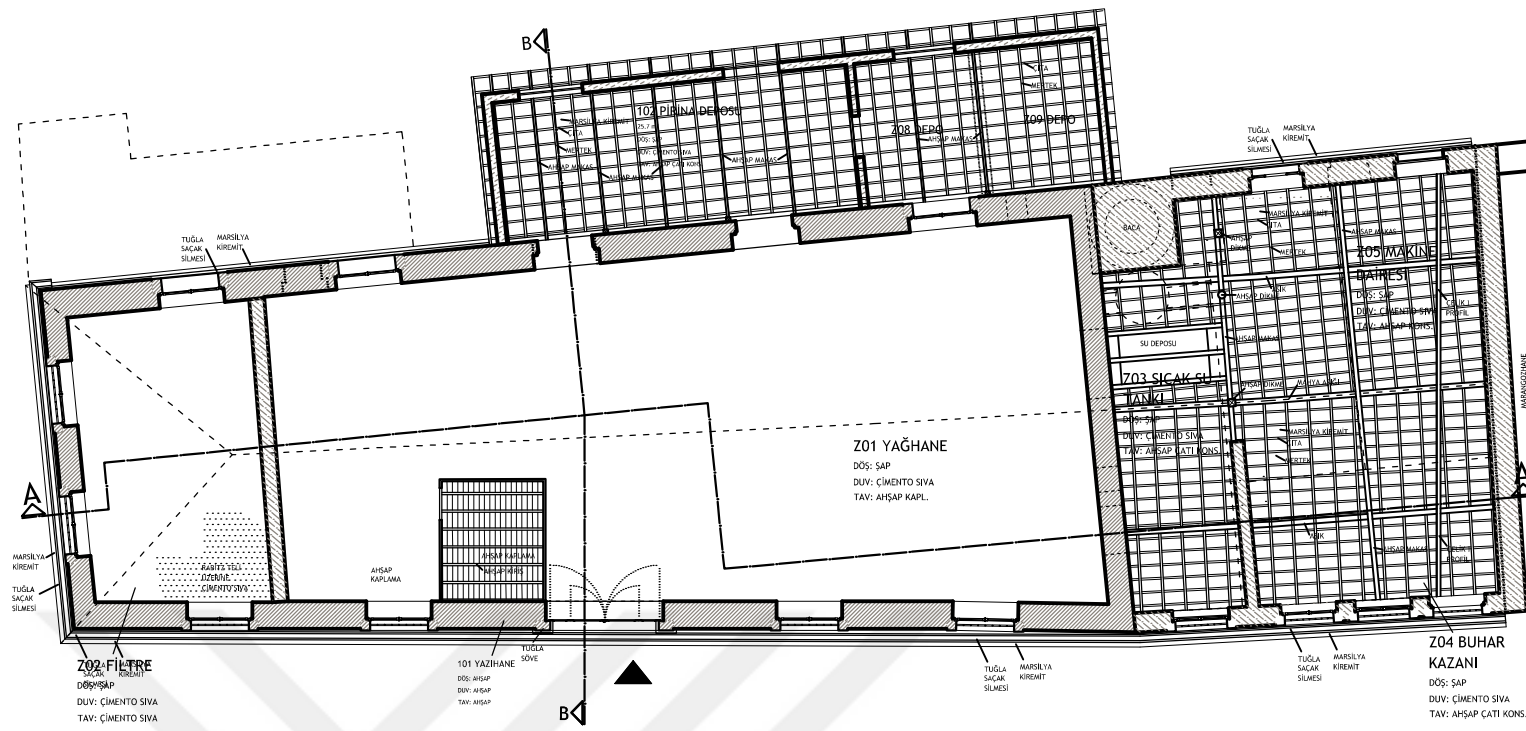
LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

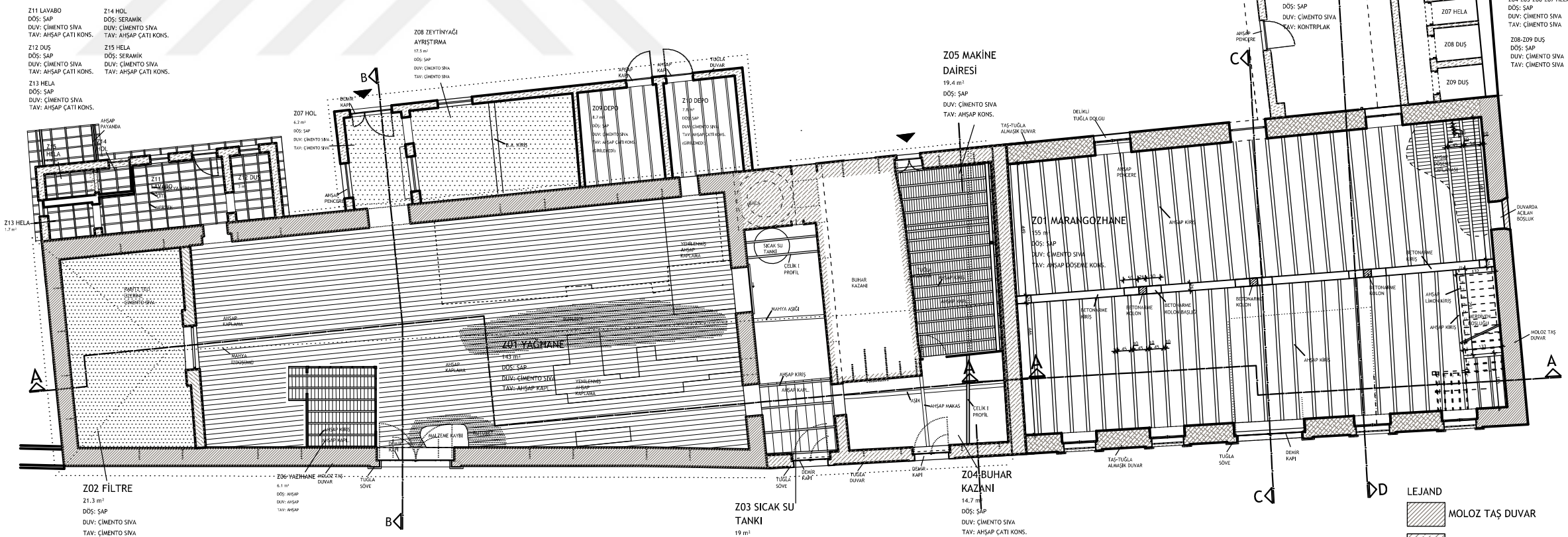
■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

PLANLAR

BODRUM KAT / 1.KAT PLANI P.04

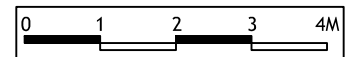
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT
TAVAN PLANI

LEJAND	
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON
	MOLOZ TAŞ DUVAR
	TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
	TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
	BETONARME
	TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PLANLAR

TAVAN PLANLARI	P.05
----------------	------

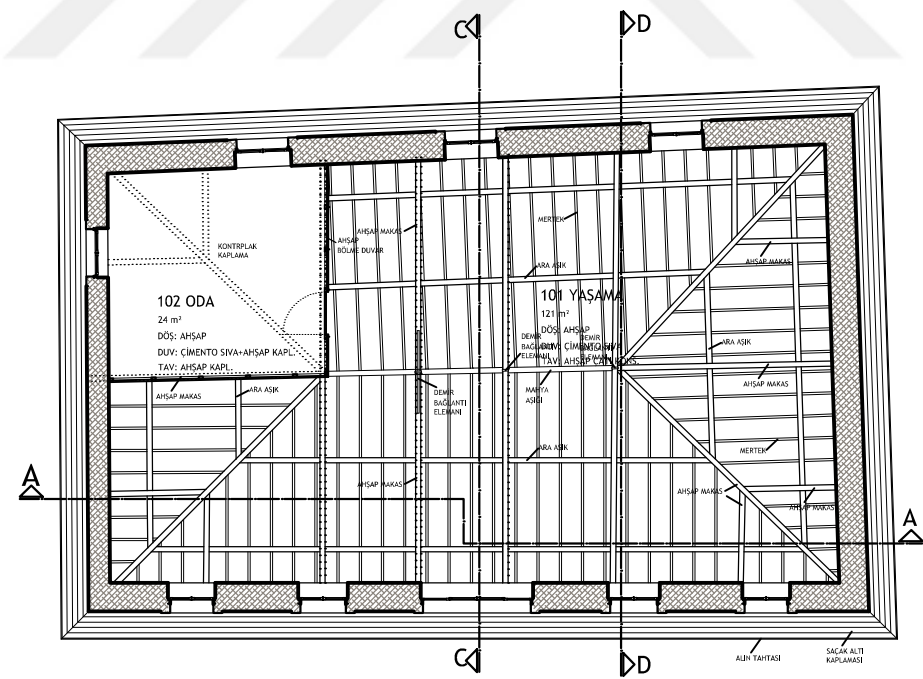
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

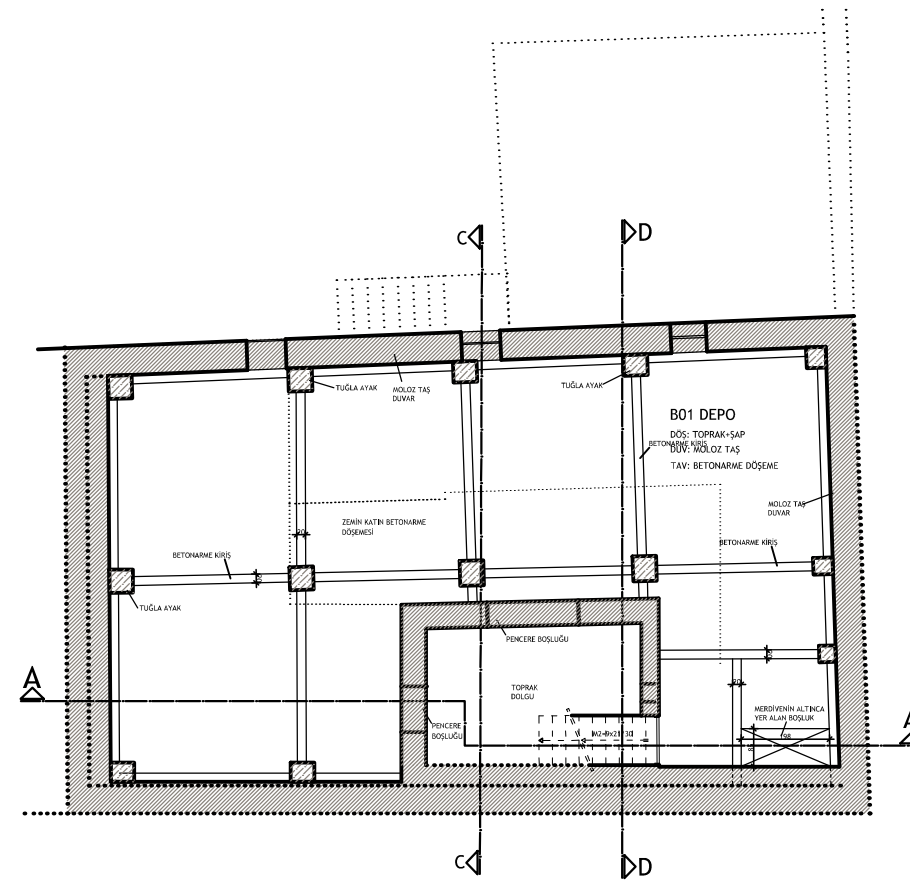
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

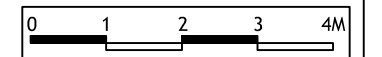

MARANGOZHANE
1. KAT
TAVAN PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

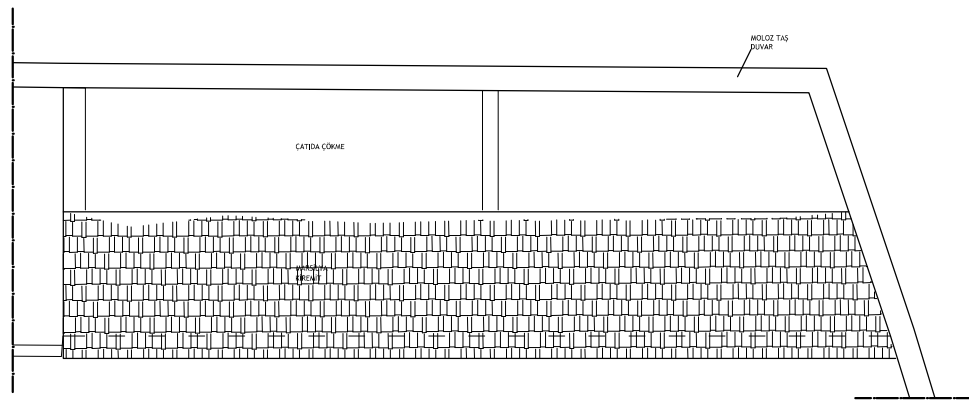
LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

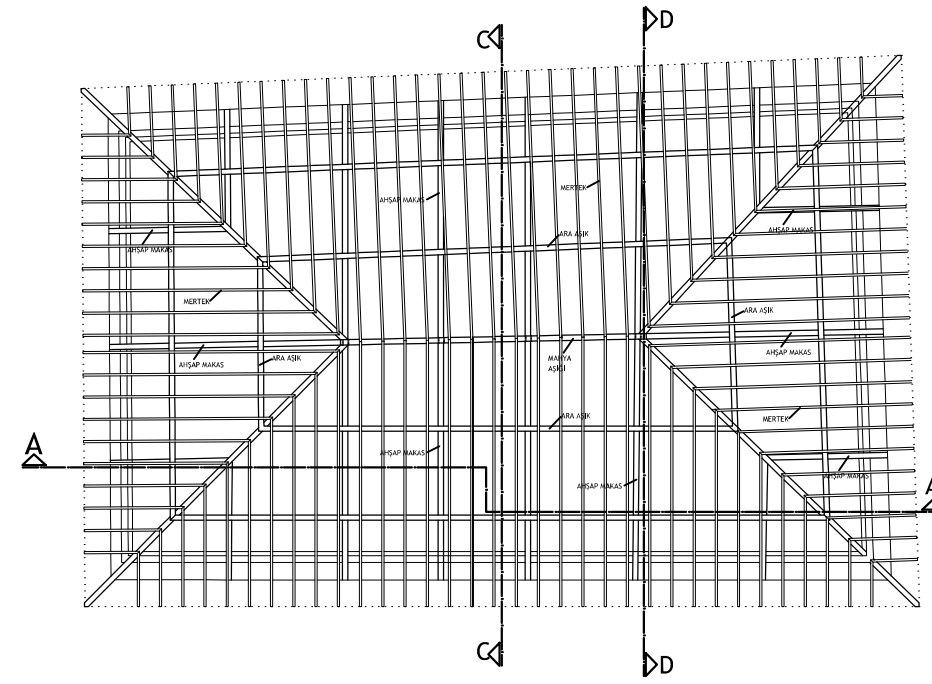
■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

PLANLAR

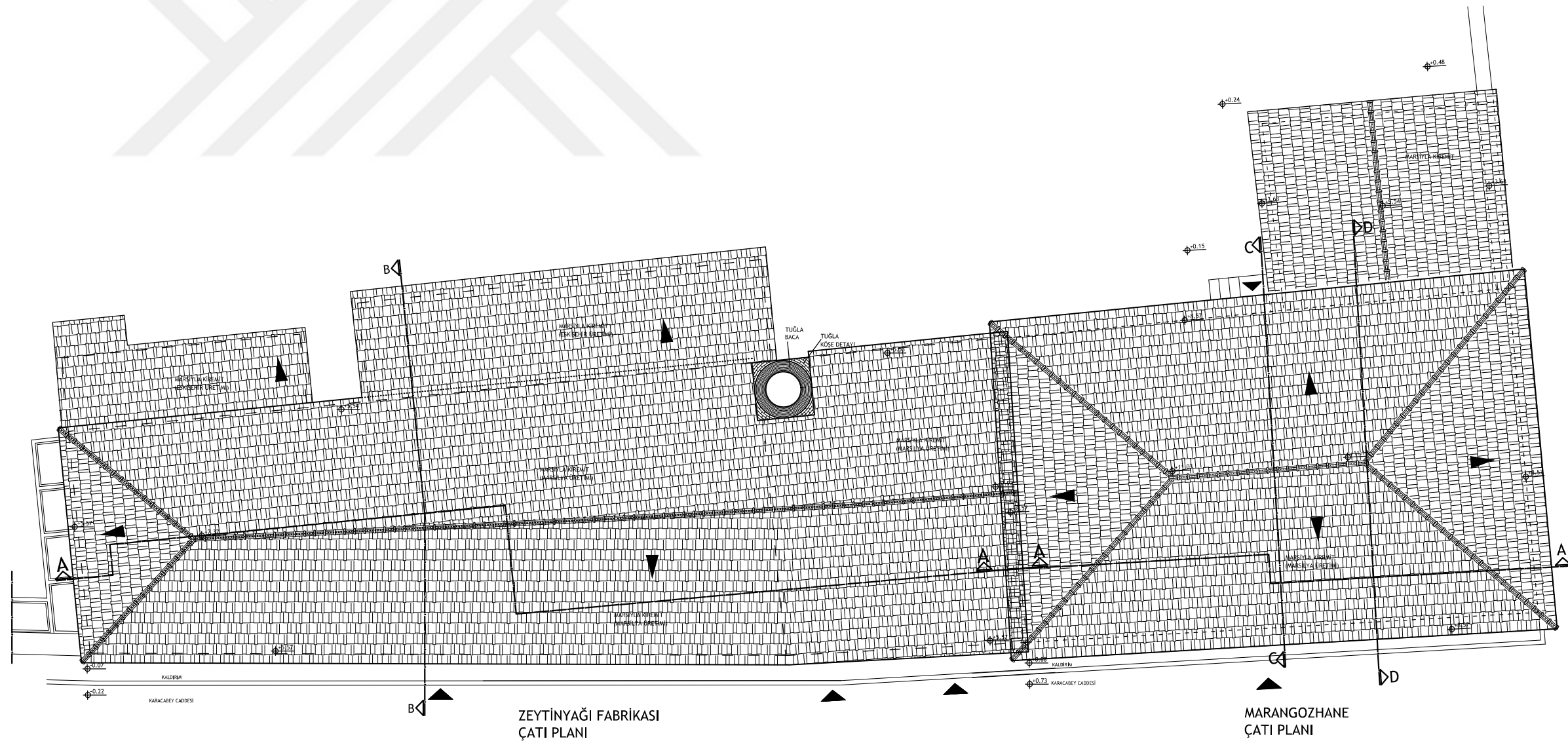
TAVAN PLANLARI P.06

İŞÇİ YATAKHANELERİ
ÇATI PLANI

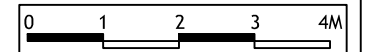

MARANGOZHANE
ÇATI KONSTRÜKSİYONU PLANI

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ÇATI PLANI

MARANGOZHANE
ÇATI PLANI

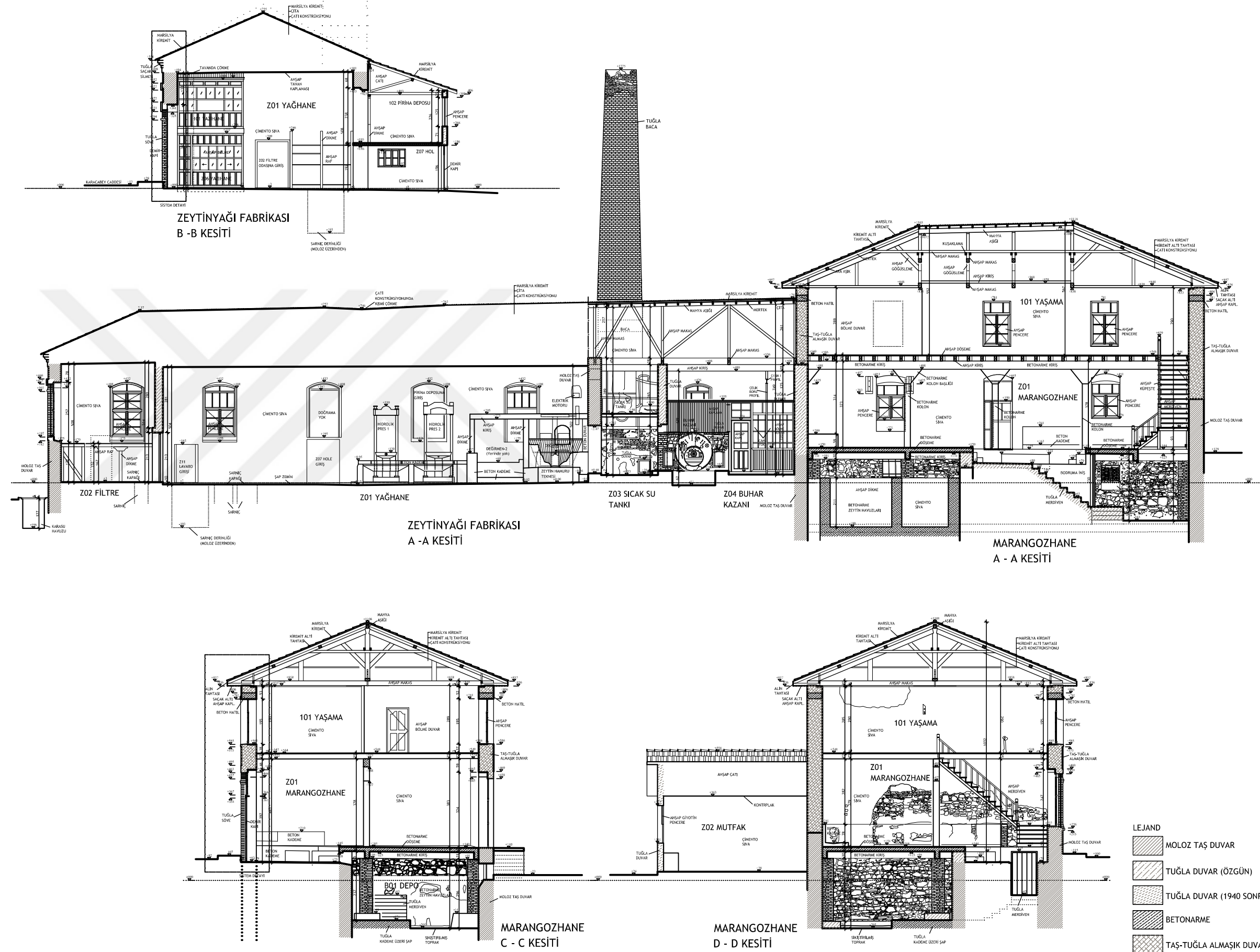

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PLANLAR

ÇATI PLANLARI

P.07

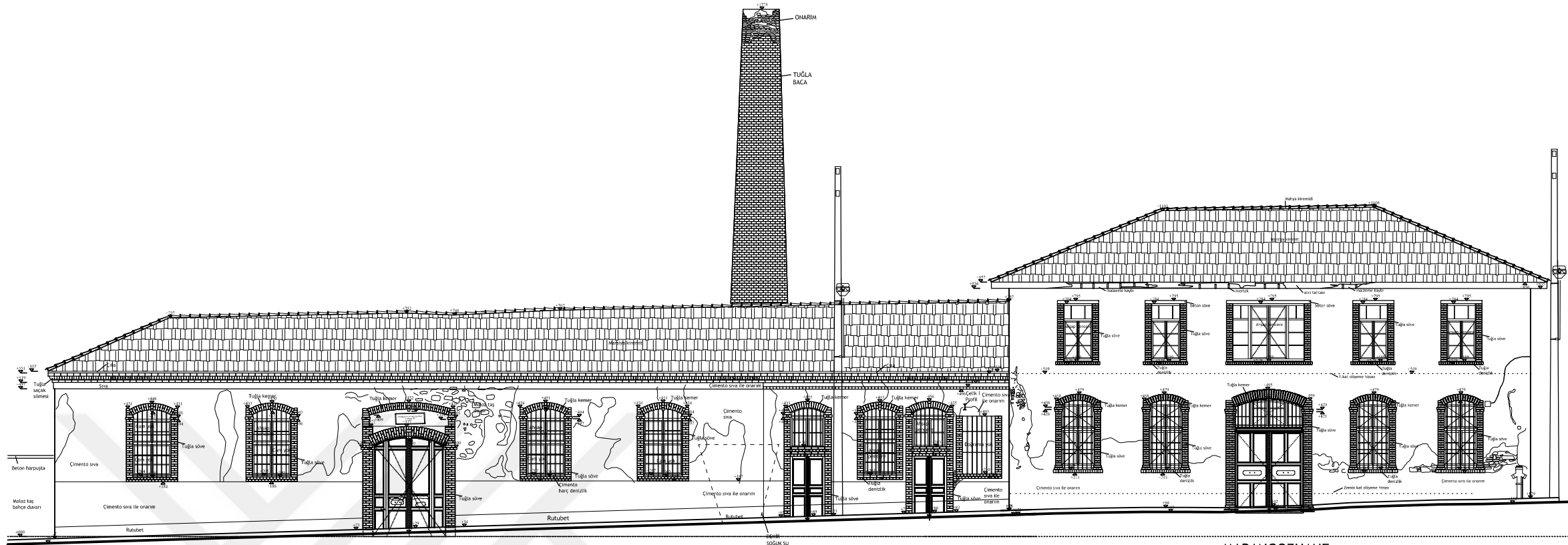

0 1 2 3 4M

■	RÖLÖVE
□	RESTİTÜSYON
▨	RESTORASYON

KESİTLER

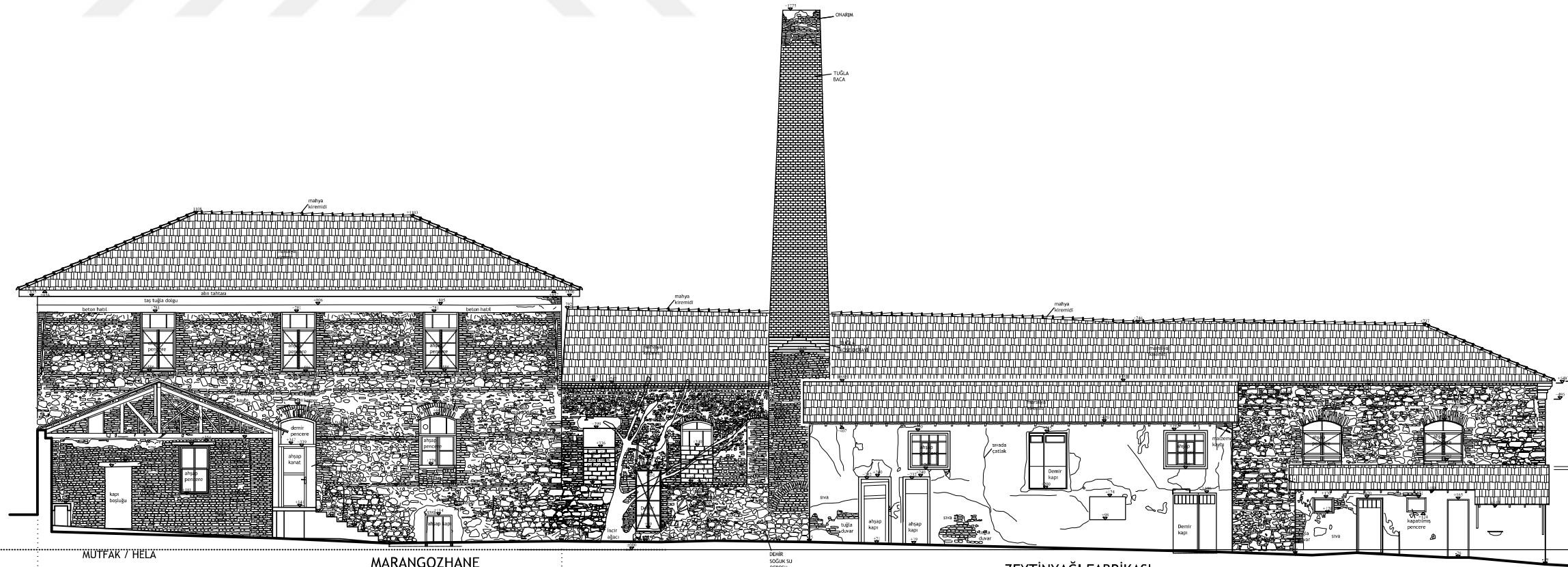
A-A, B-B, C-C, D-D KESİTLERİ | P.08

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

MARANGOZHANE

MUTFAK / HELA

MARANGOZHANE

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

CEPHELER

KUZEYBATI / GÜNEYDOĞU P.09

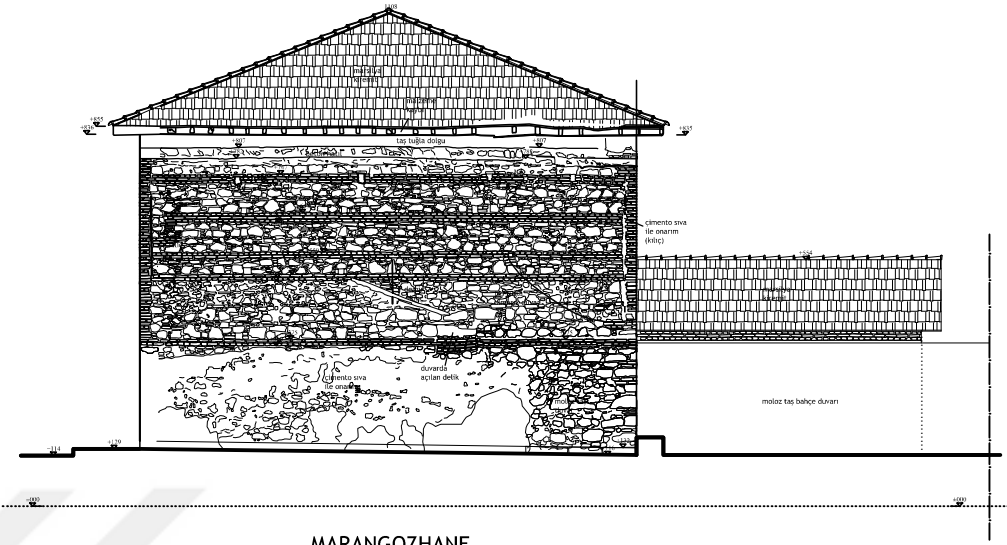
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

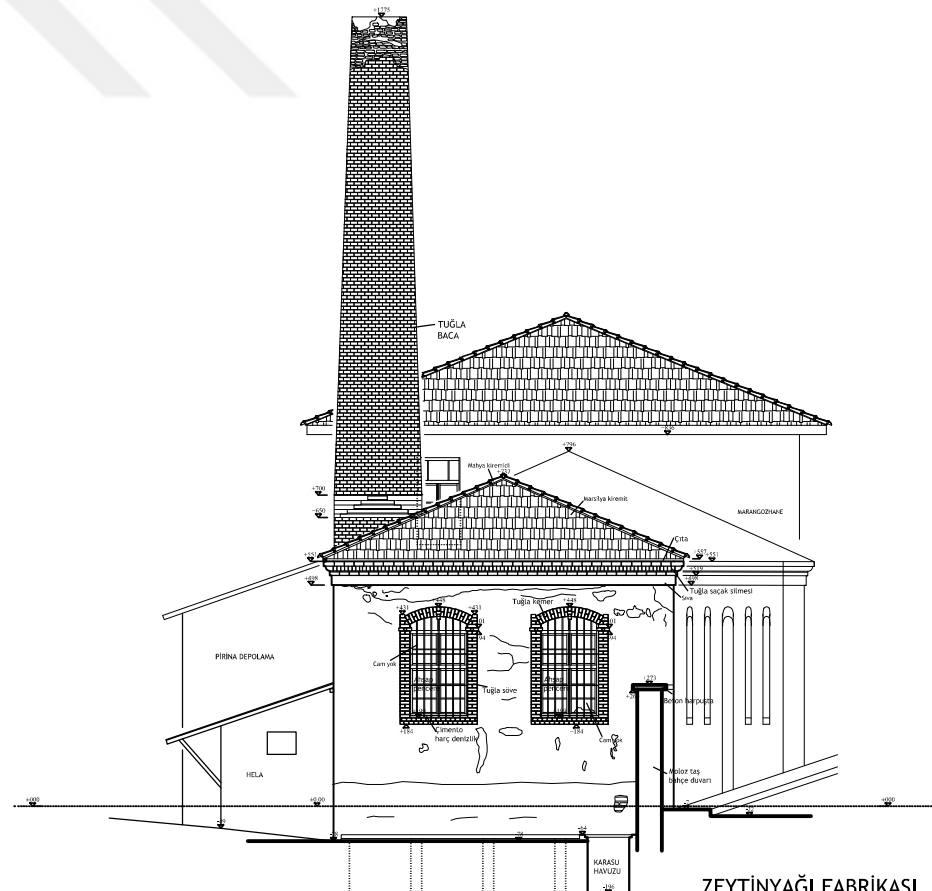
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TIRILYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

MARANGOZHANE
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

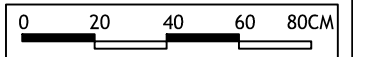
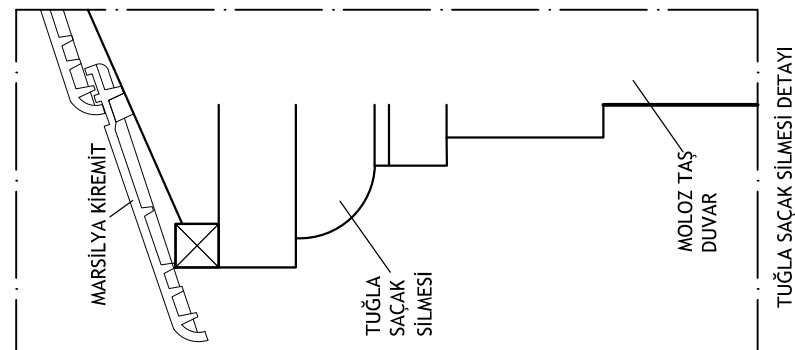
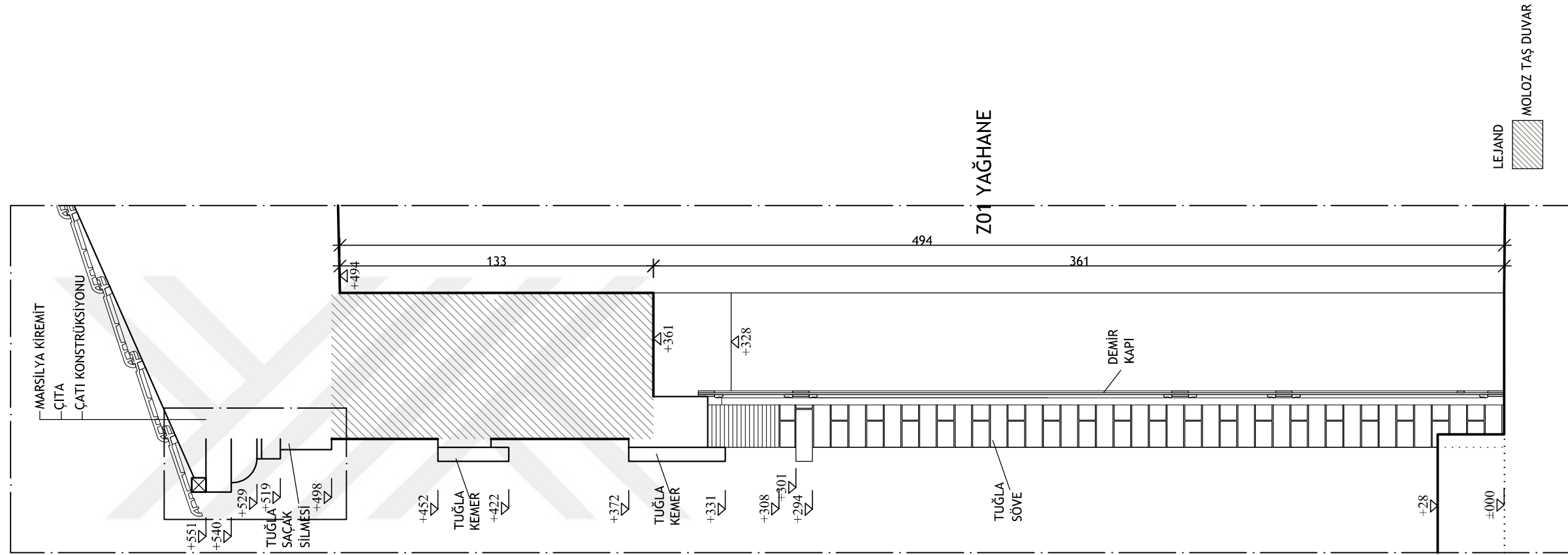
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

0 1 2 3 4M

■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

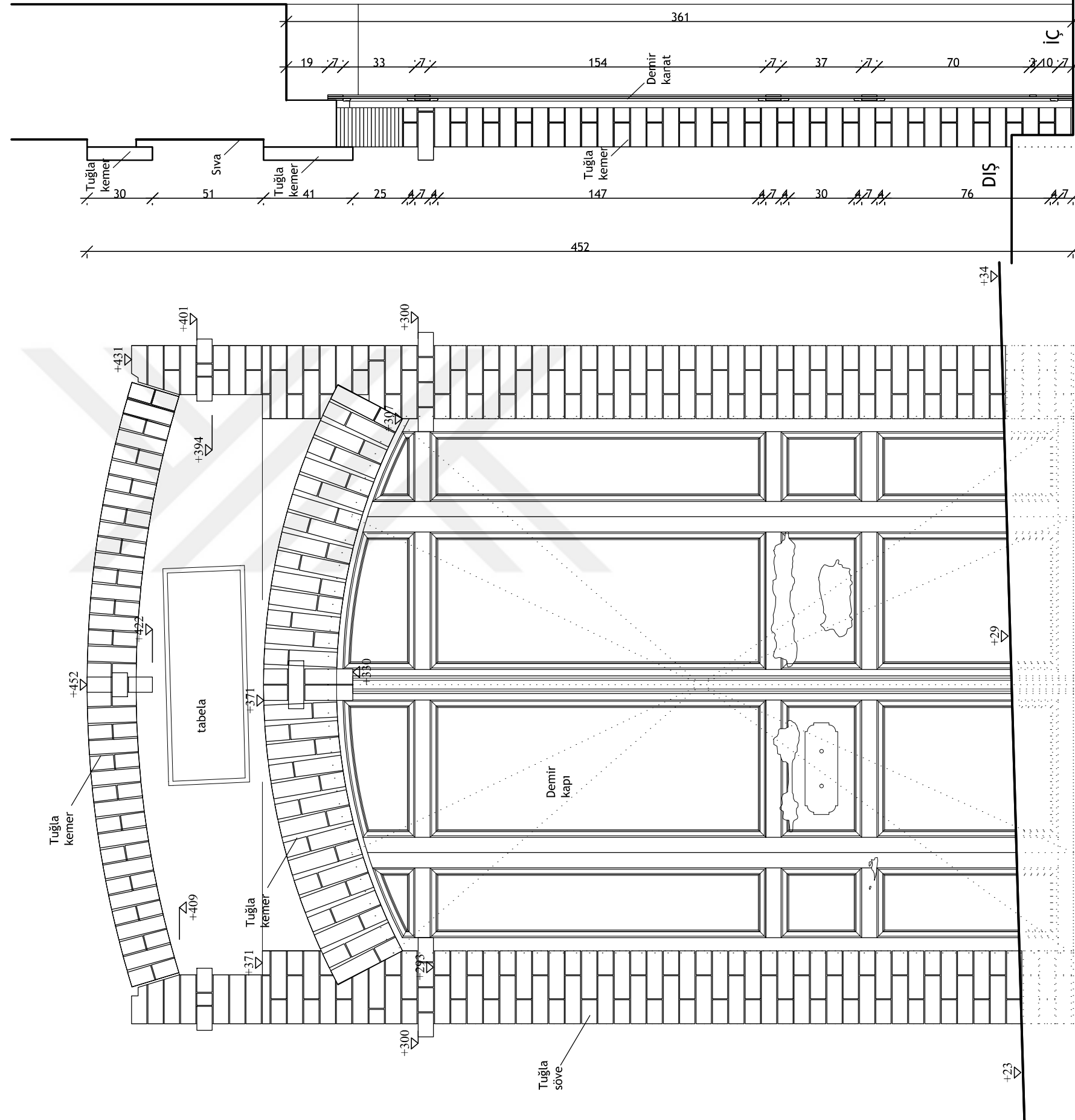
CEPHELER

GÜNEYBATI / KUZEYDOĞU P.10

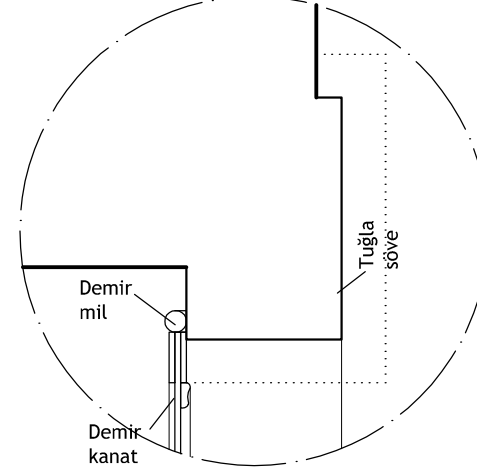
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

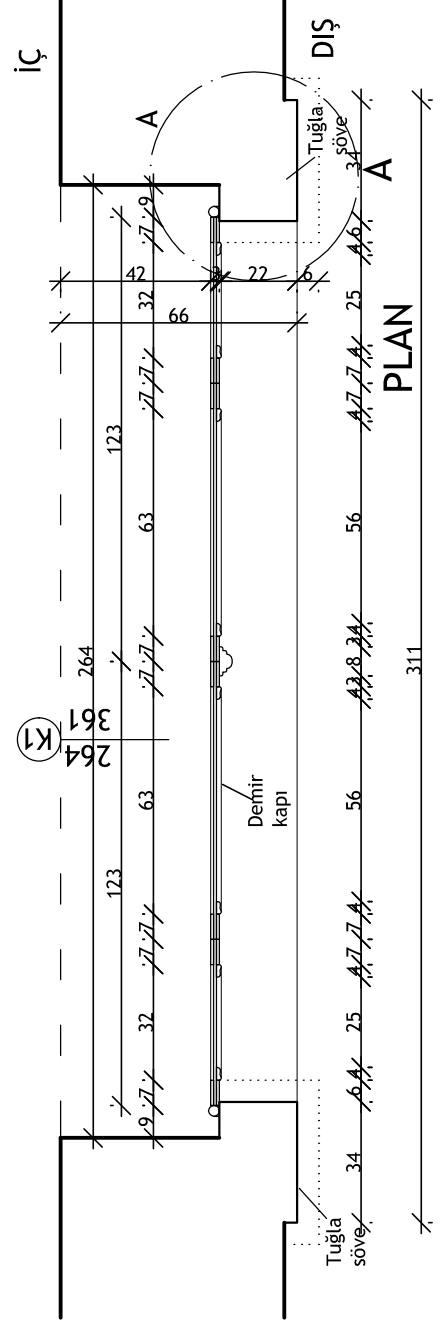

KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

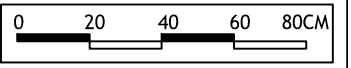
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
DETAYLAR

Z01 YAĞHANE
ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

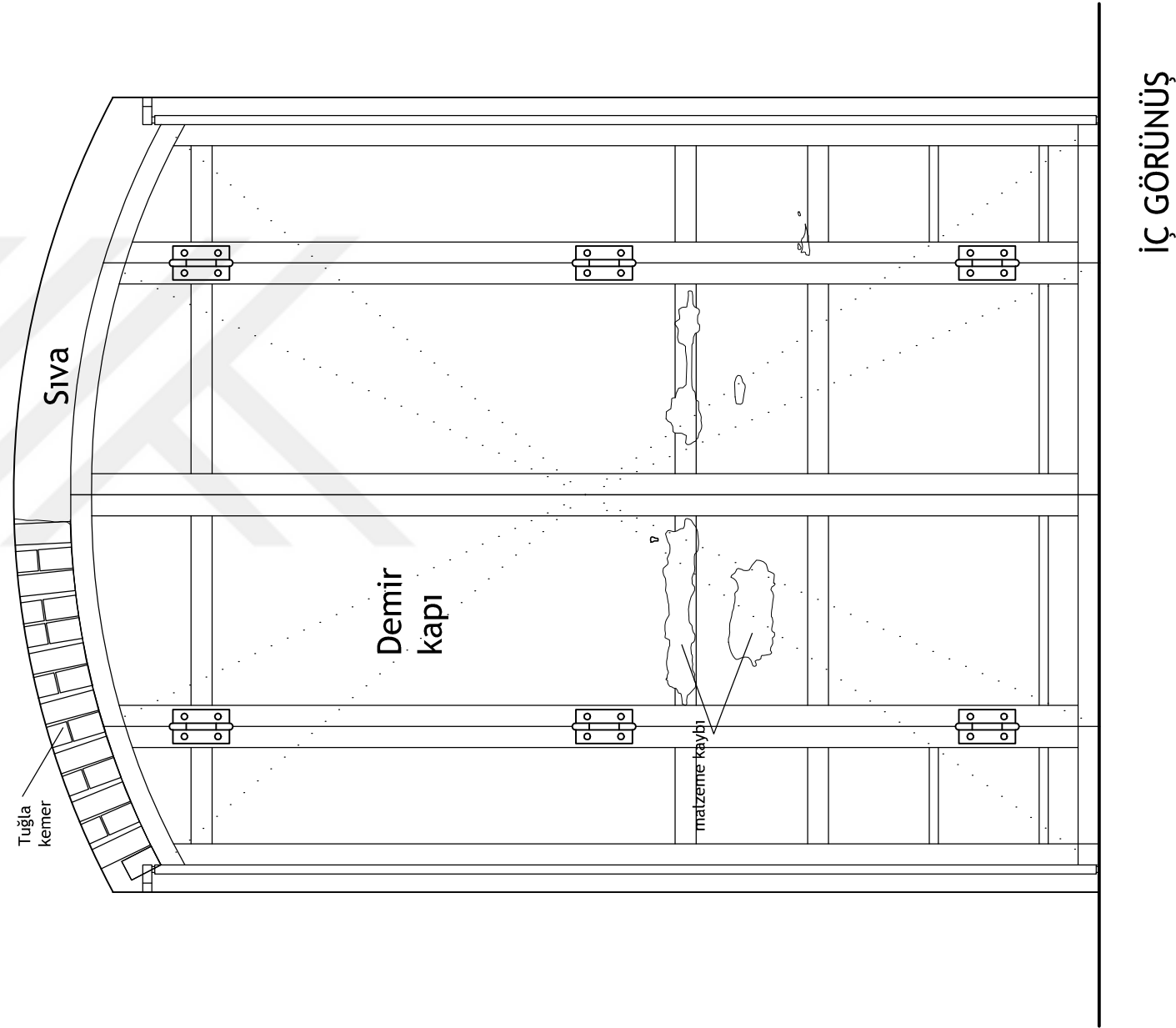
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

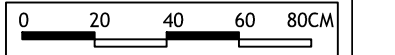
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İÇ GÖRÜNÜŞ

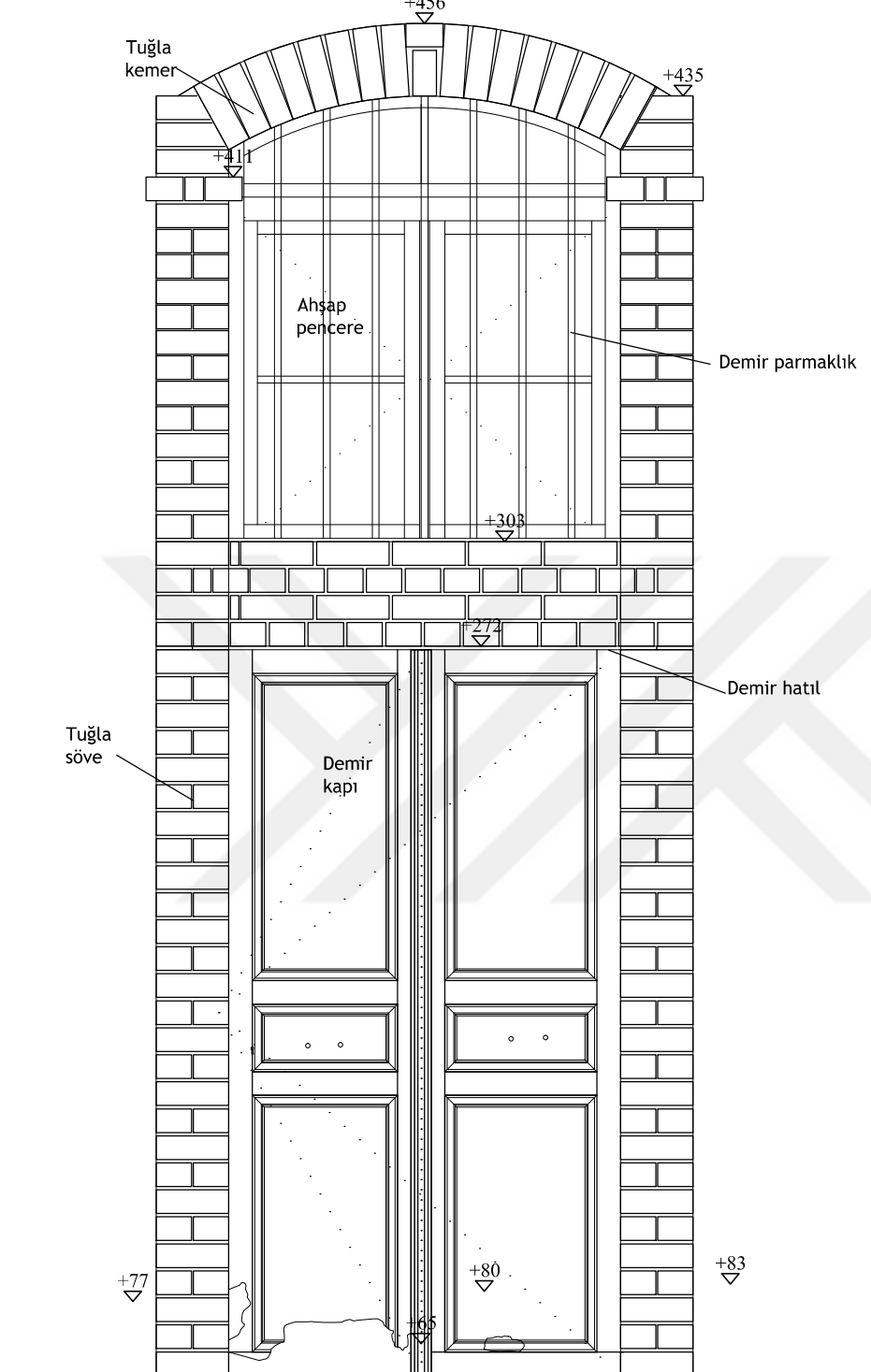
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
DETAYLAR

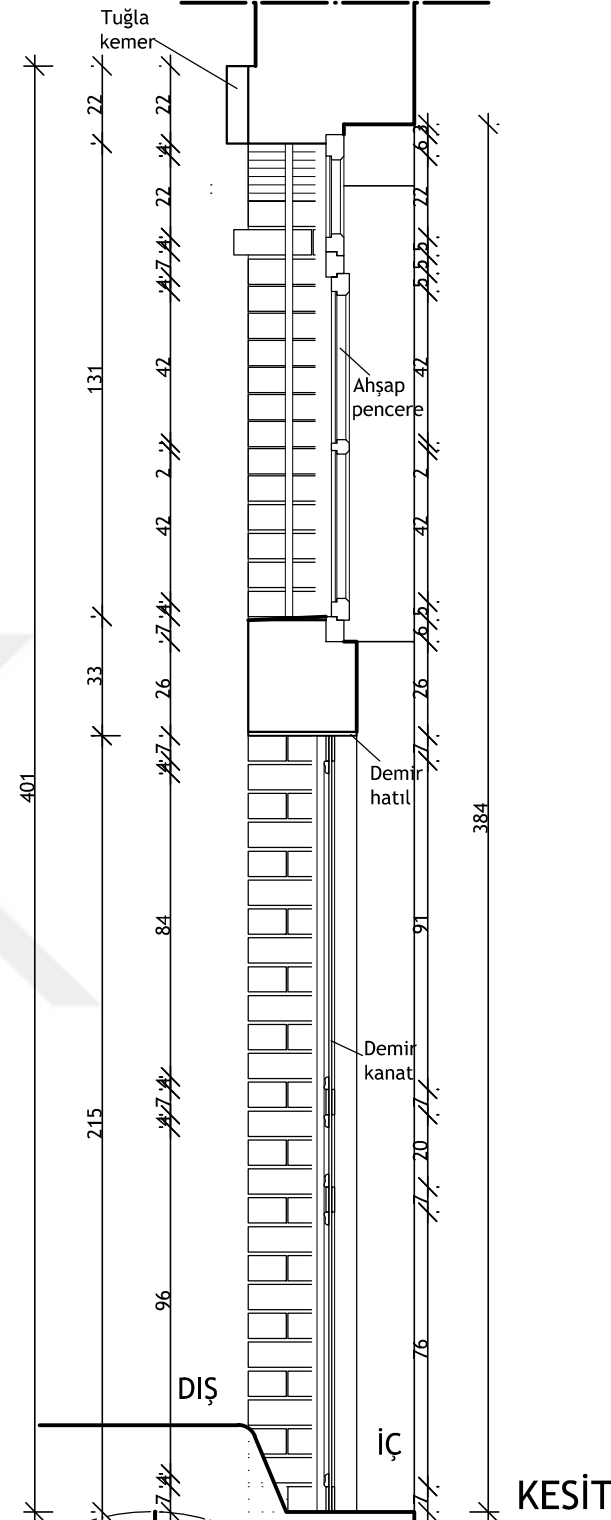
K1 KAPI DETAYI-B

P.13

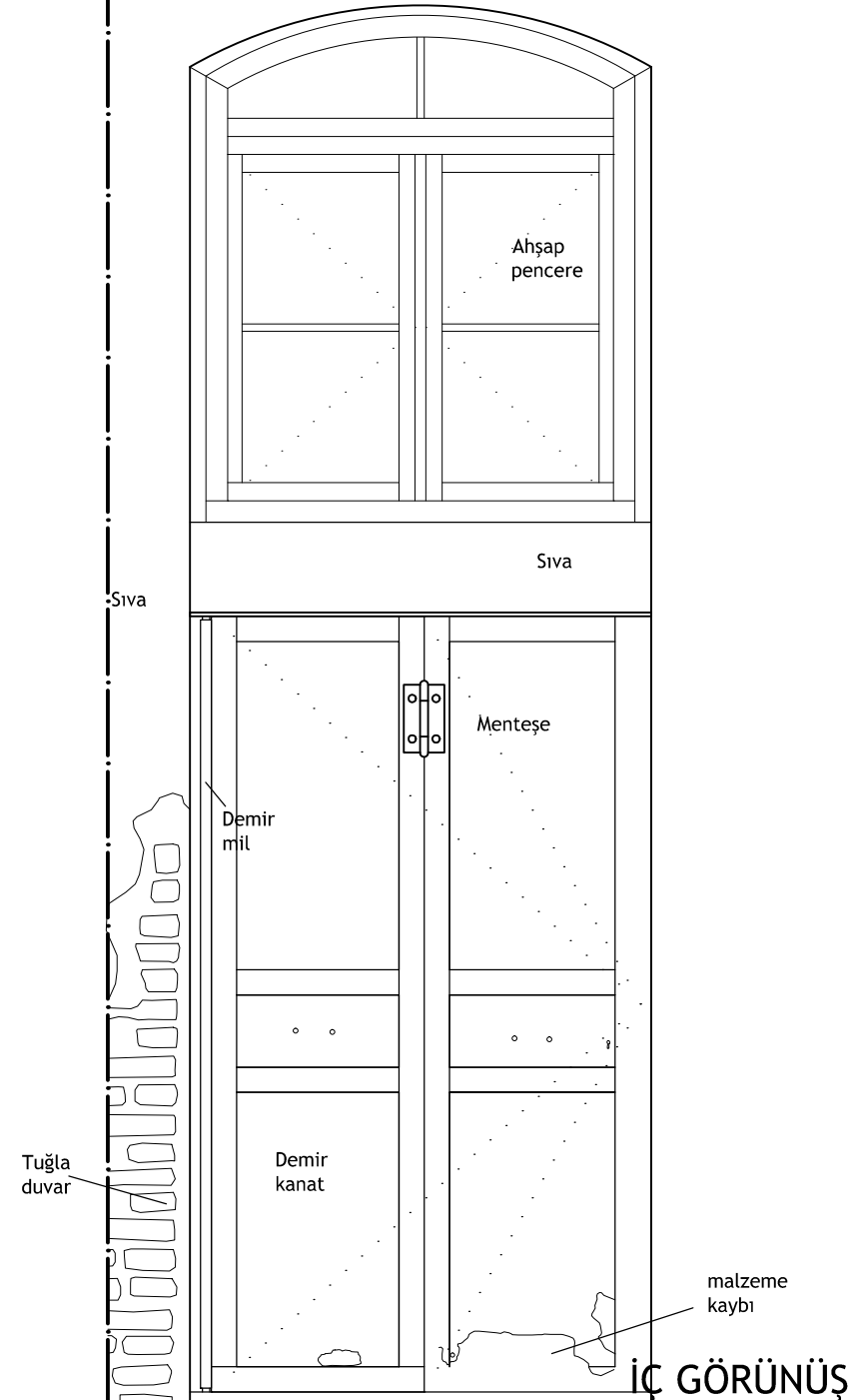
Z04 BUHAR KAZANI K5 KAPISI DETAYI

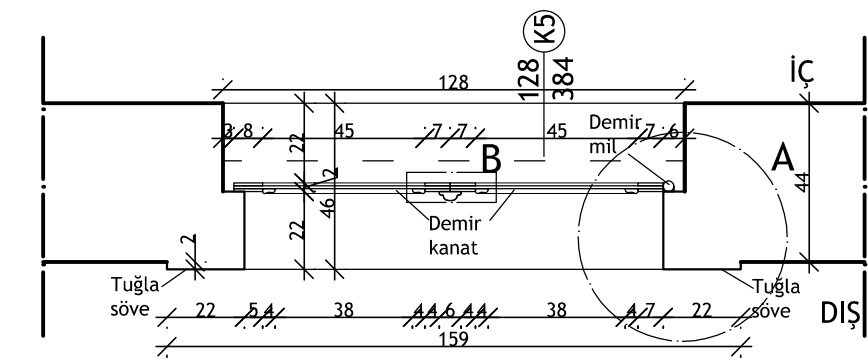
DIŞ GÖRÜNÜŞ

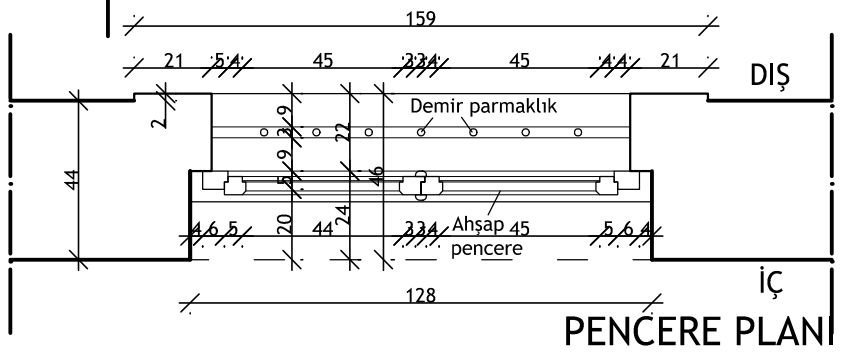
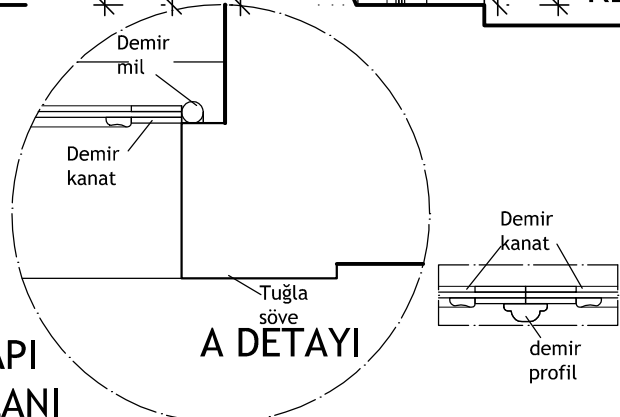
KESİT

İÇ GÖRÜNÜŞ

KAPI PLANI

PENCERE PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
DETAYLAR

K5 KAPI DETAYI P.14

Z01 YAĞHANE P11 PENCERE DETAYI

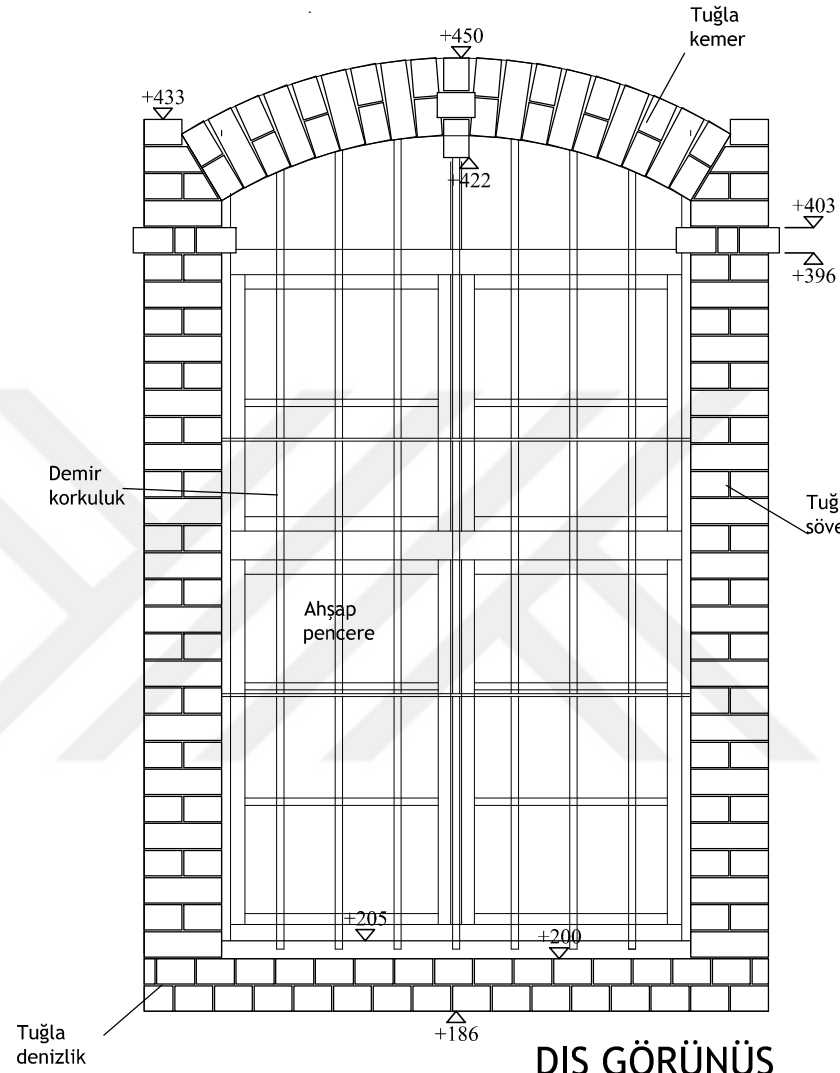
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

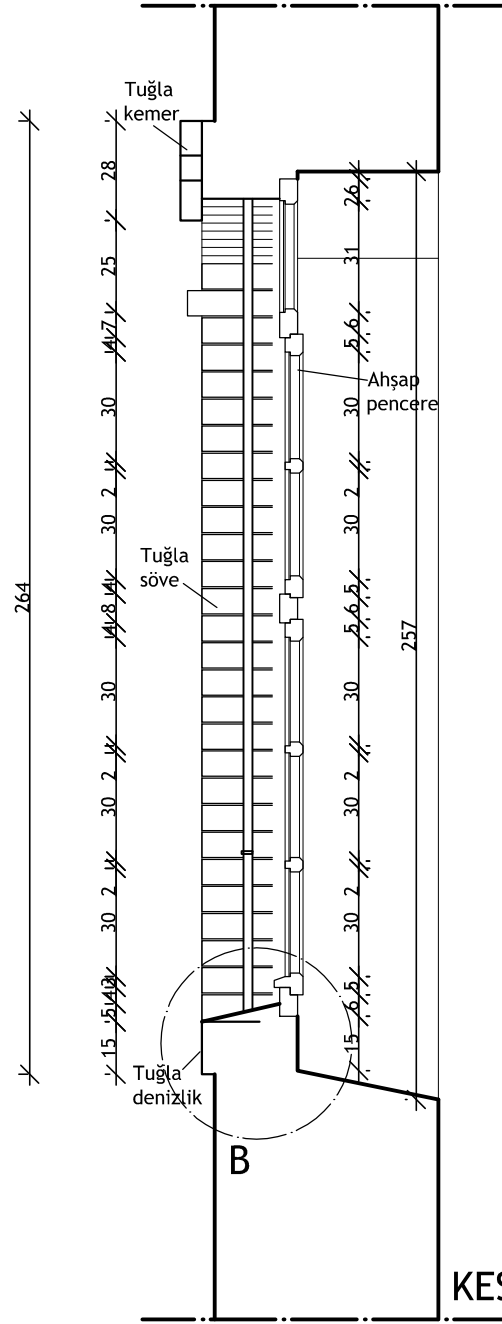
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

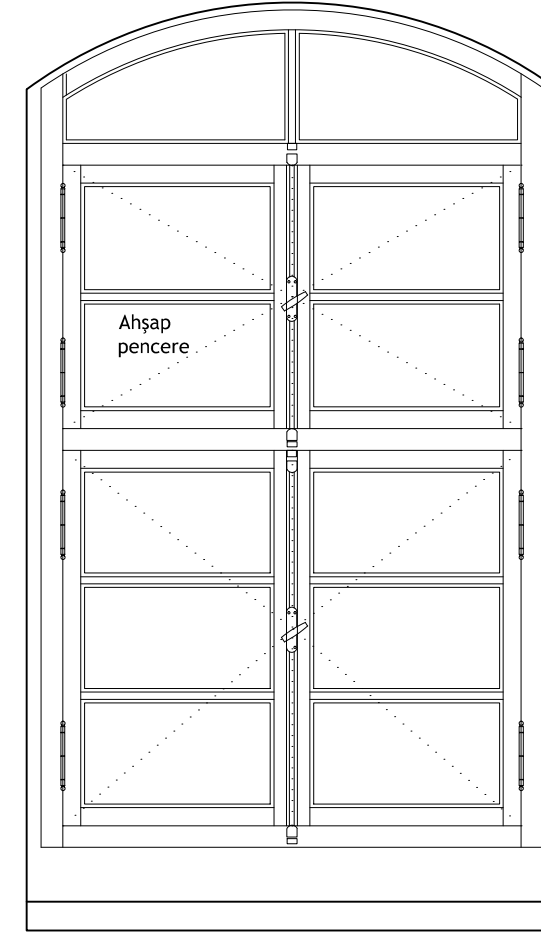
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

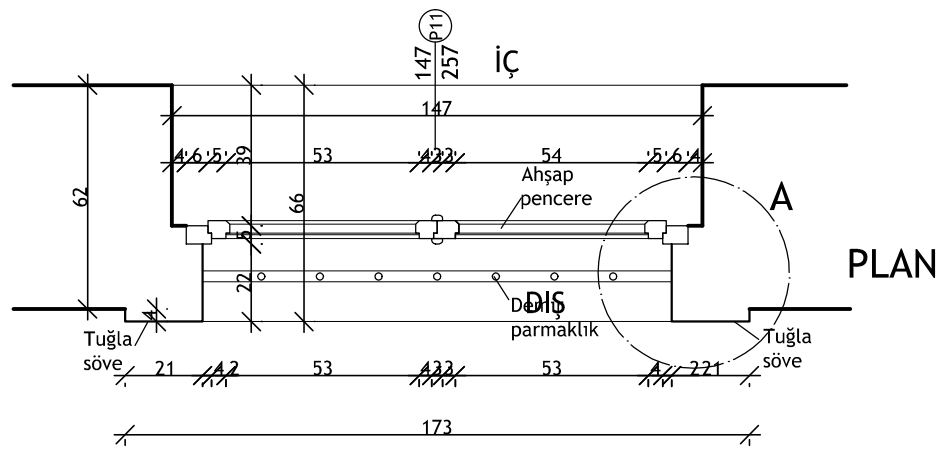
DIŞ GÖRÜNÜŞ

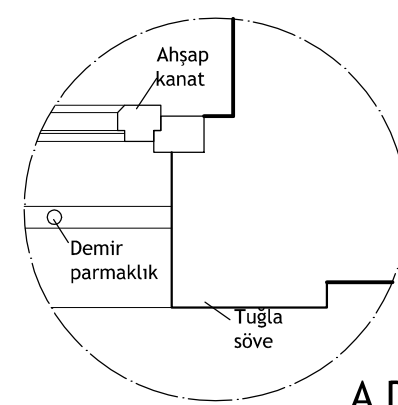
KESİT

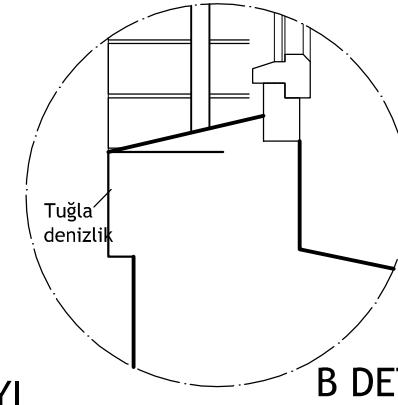
İÇ GÖRÜNÜŞ

PLAN

A DETAYI

B DETAYI

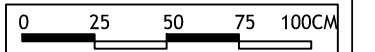
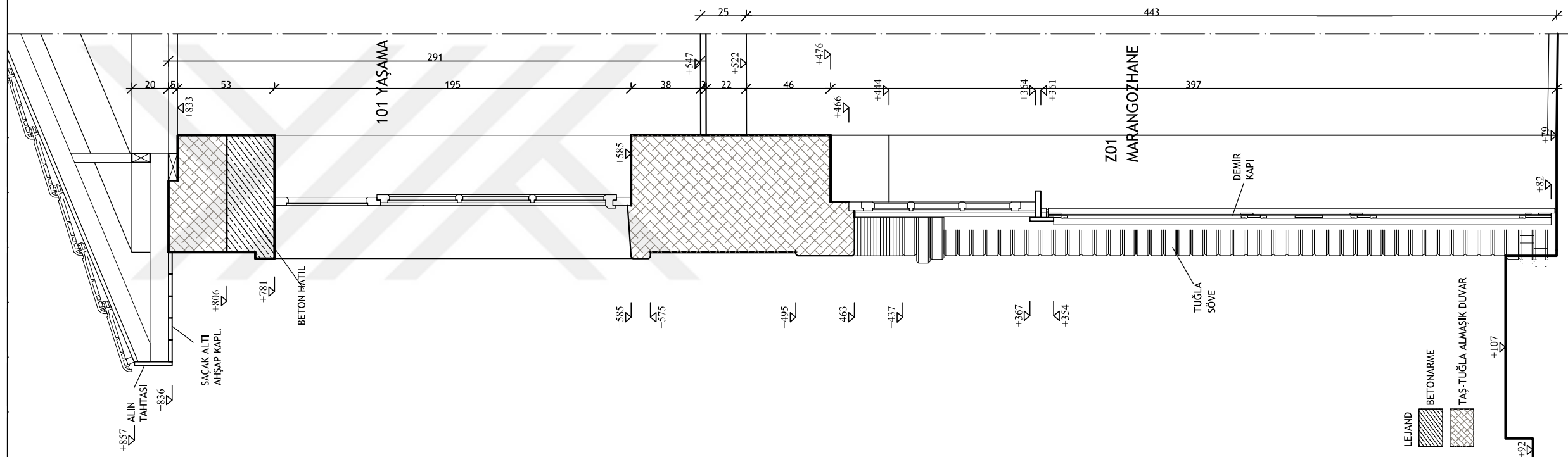
0 20 40 60 80CM

■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
DETAYLAR

P11 PENCERE DETAYI

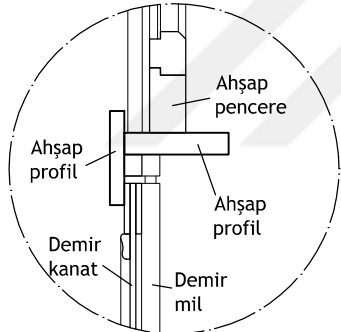
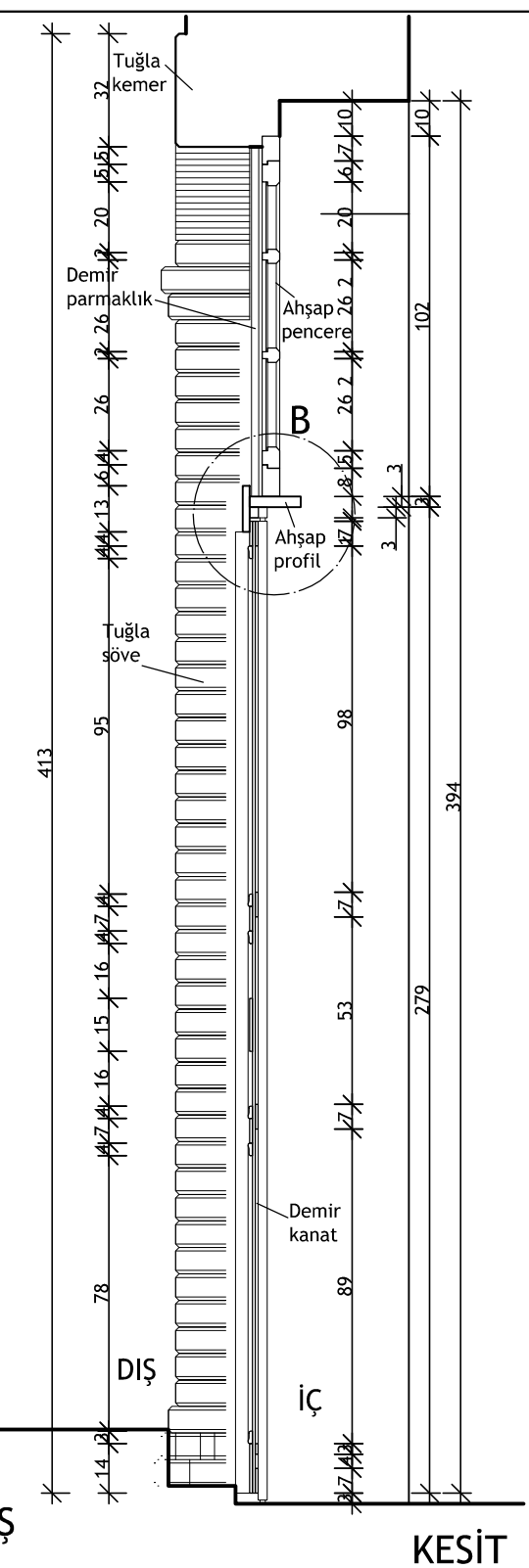
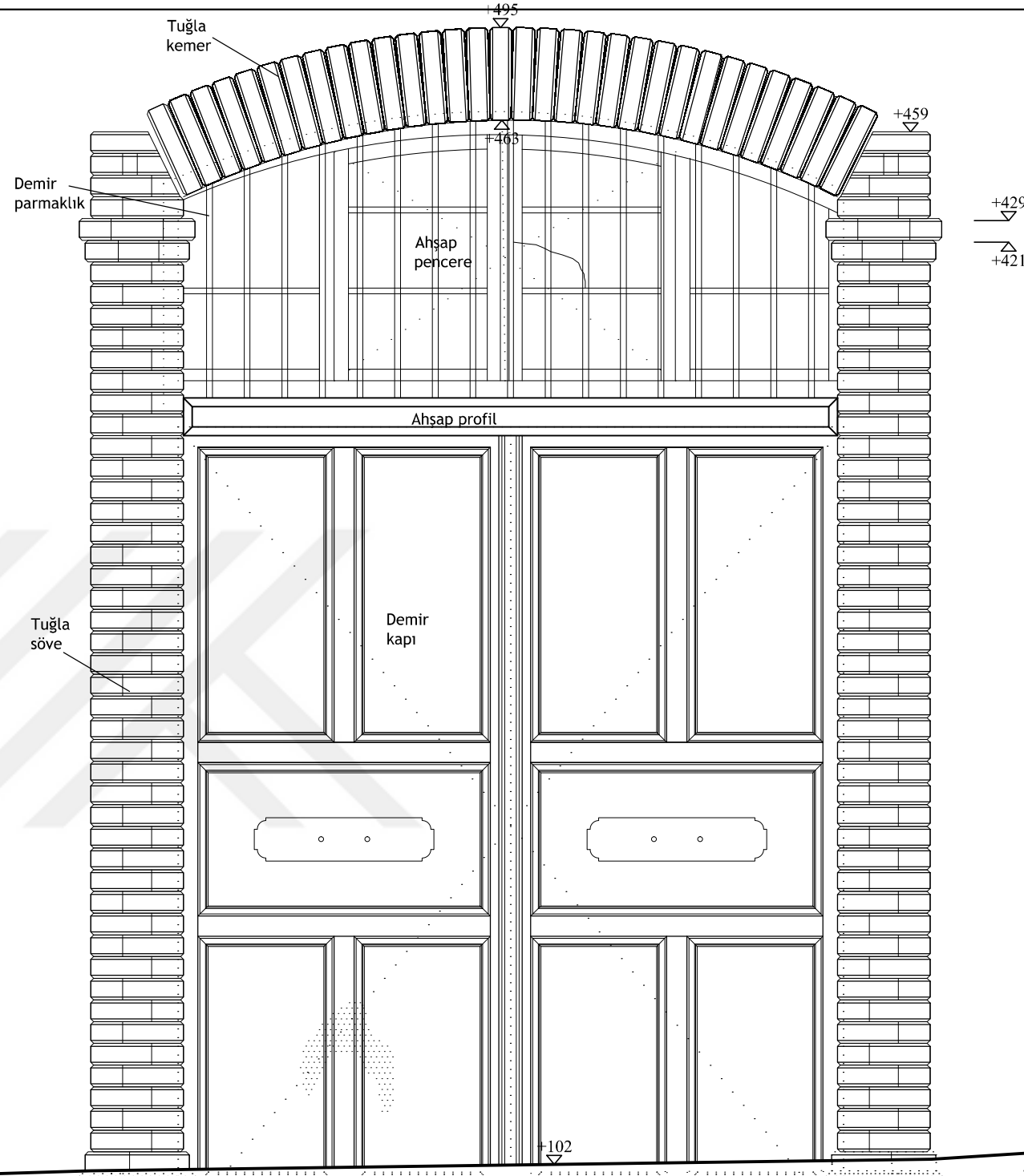
P.15

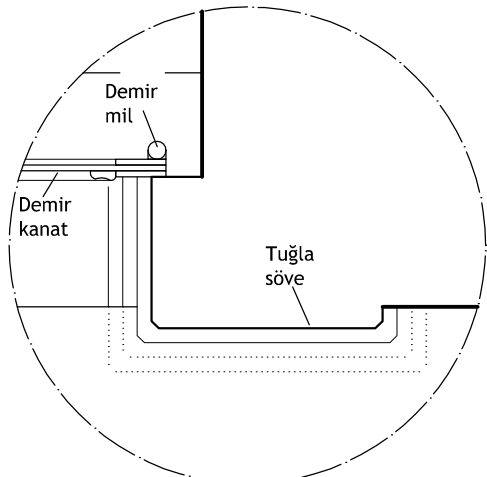
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MARANGOZHANE
DETAYLAR

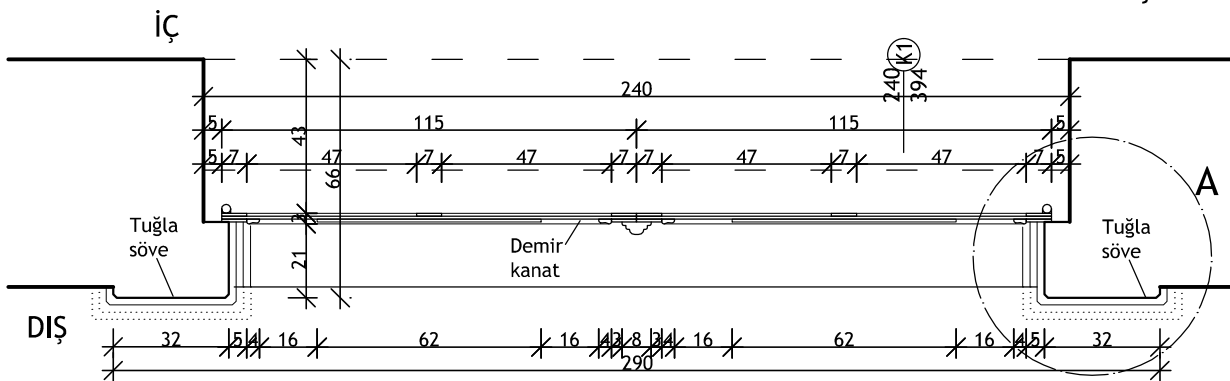
MARANGOZHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

B DETAYI

A DETAYI

KAPI PLANI

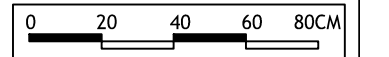
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

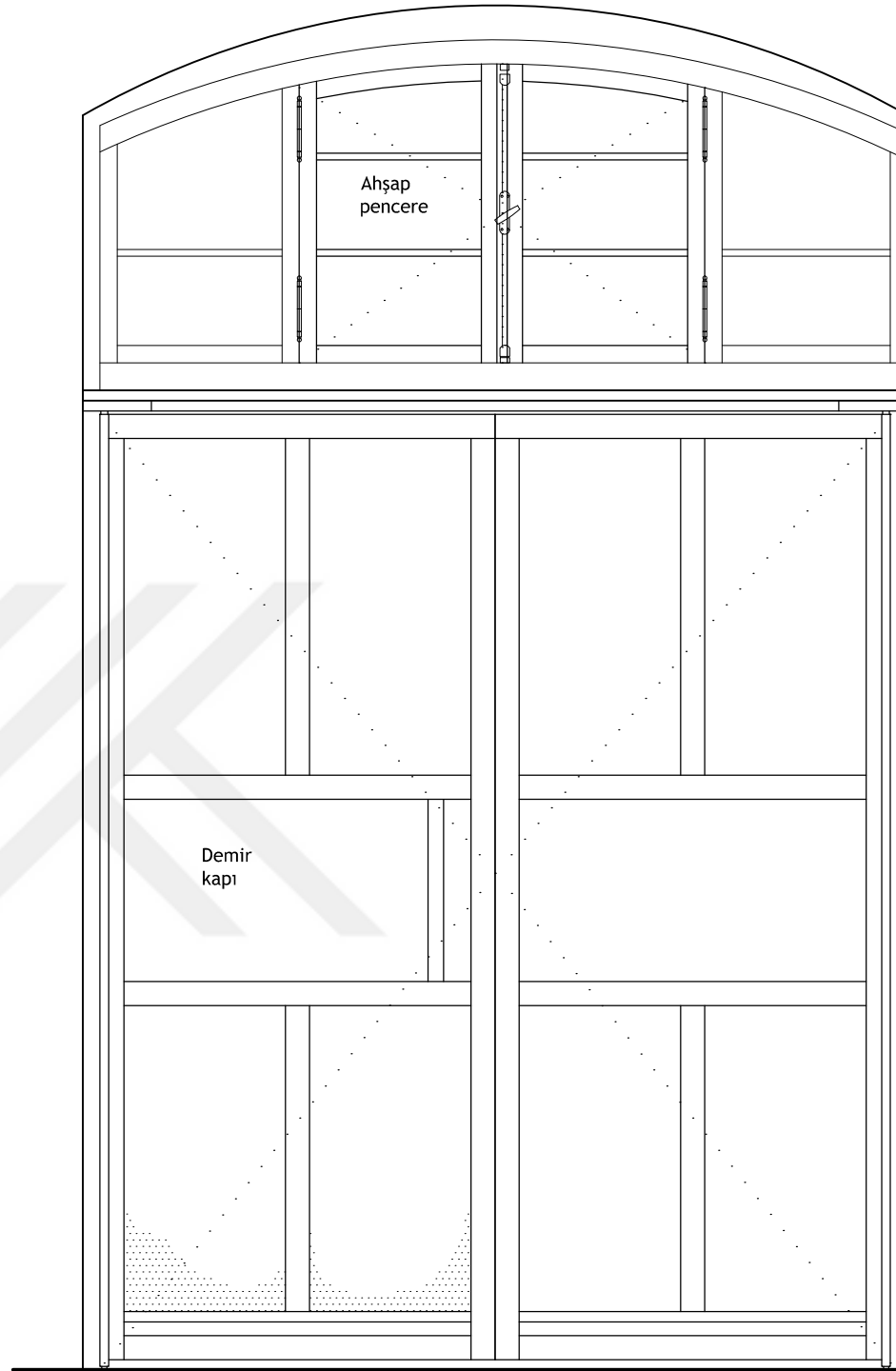

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

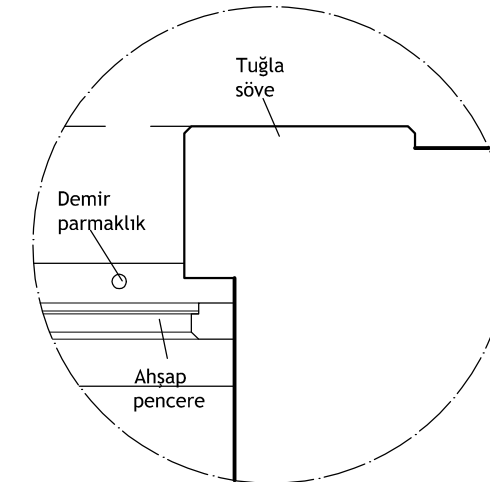
MARANGOZHANE
DETAYLAR

ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI-A P.17

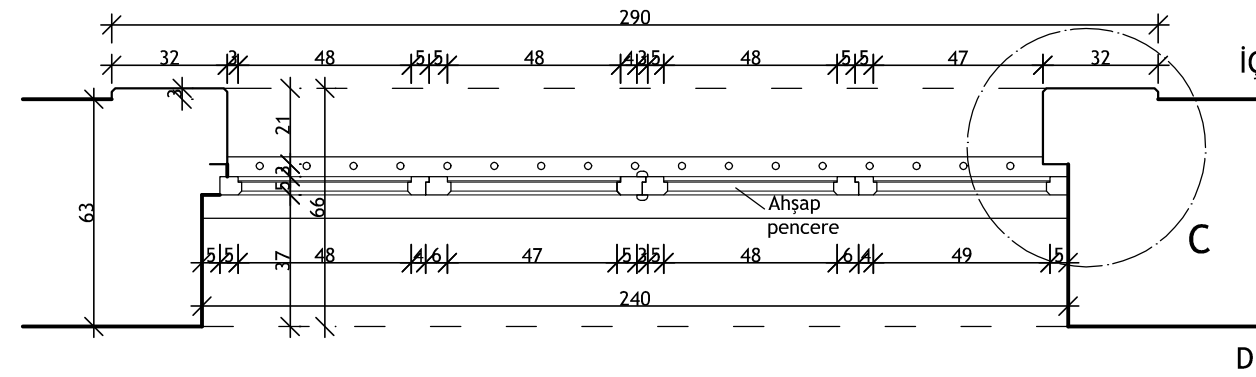
MARANGOZHANE
ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

İÇ GÖRÜNÜŞ

C DETAYI

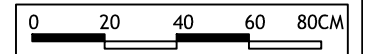
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

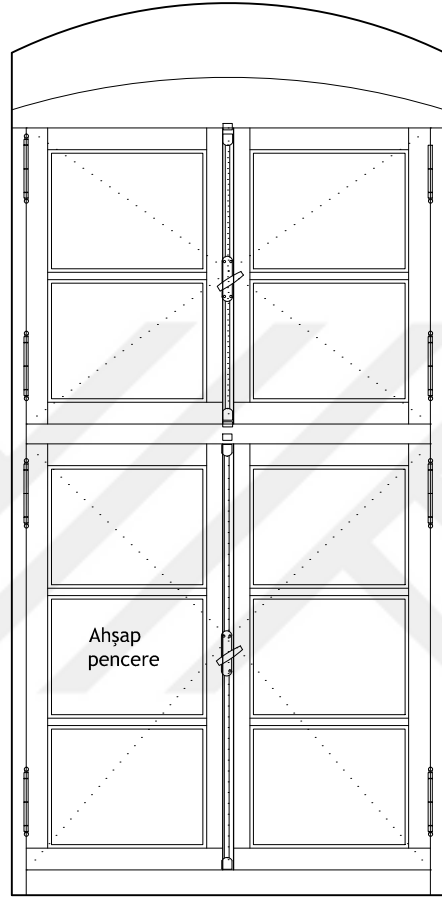

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

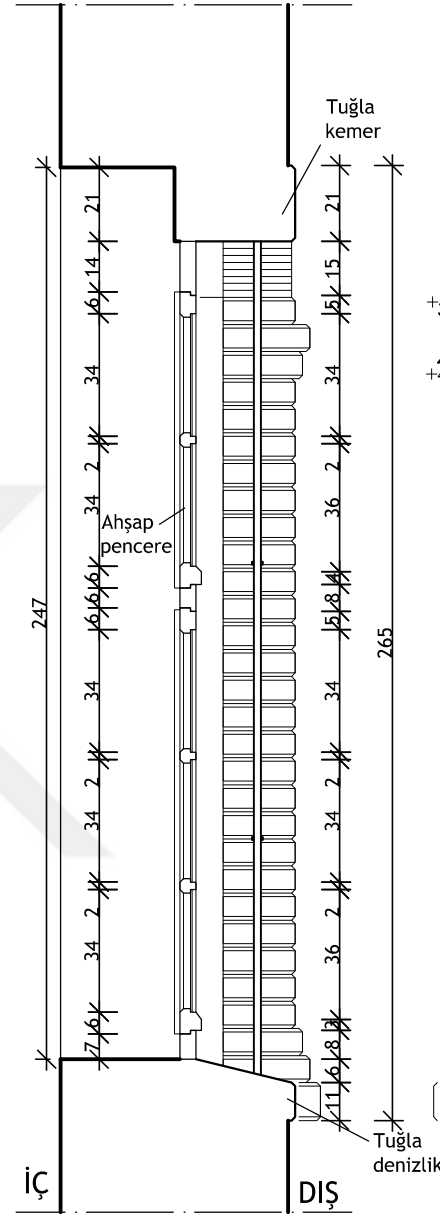
MARANGOZHANE
DETAYLAR

ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI-B P.18

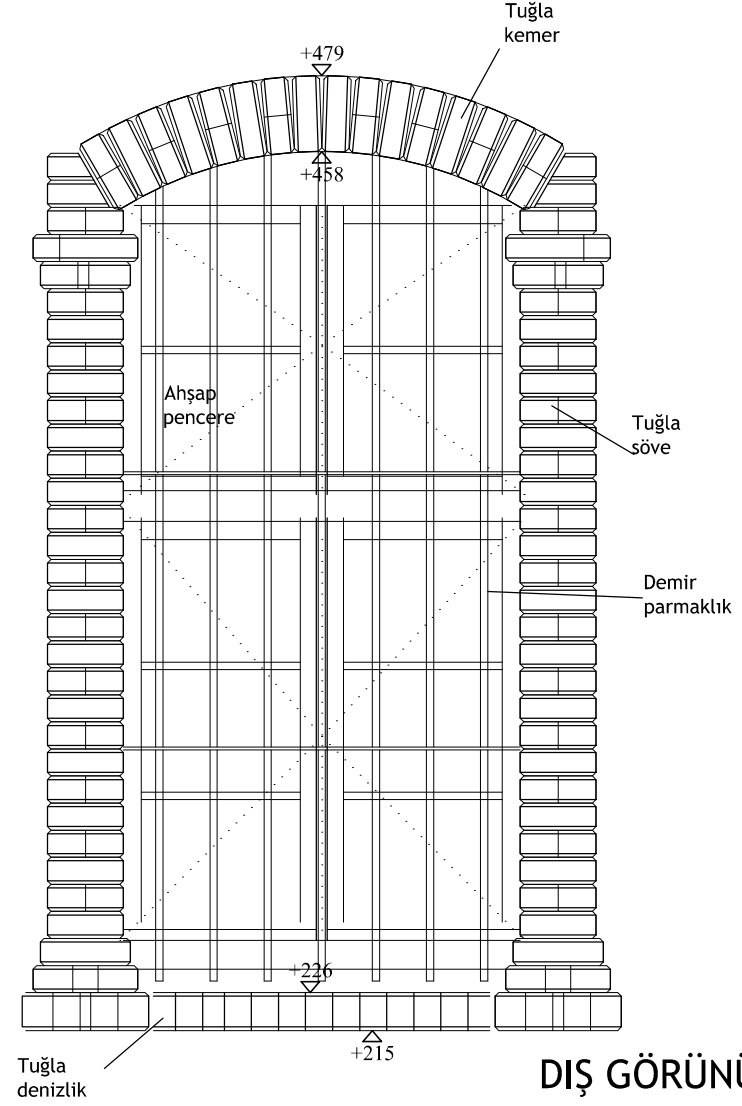
Z01 MARANGOZHANE
P01 PENCERE DETAYI

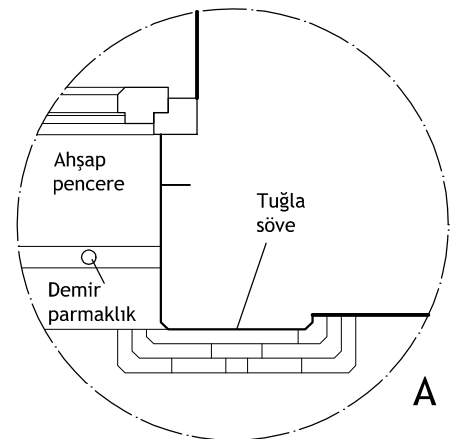
İÇ GÖRÜNÜŞ

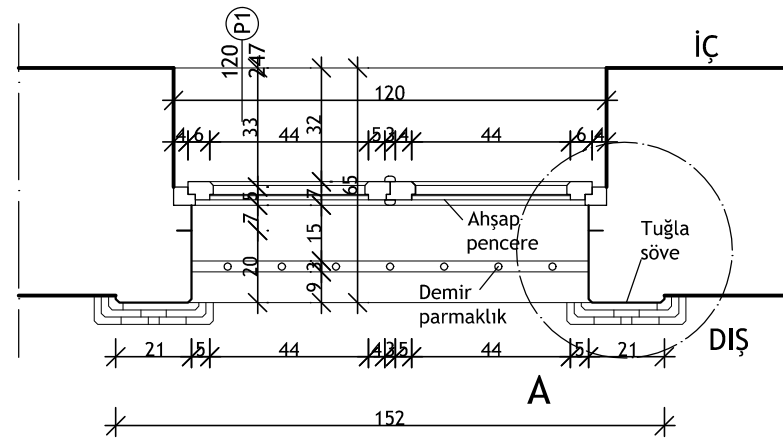
KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

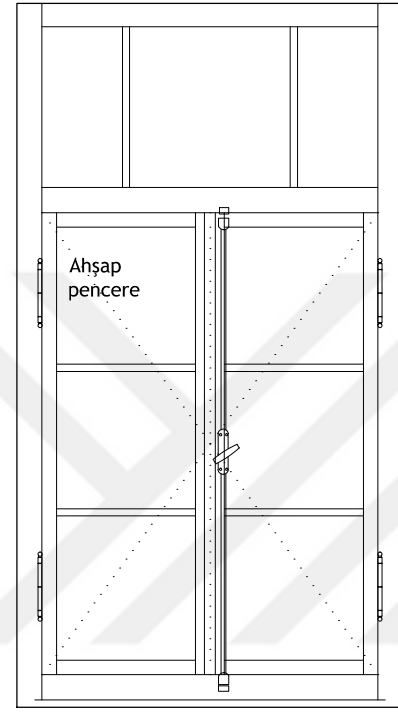
0 20 40 60 80CM

■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

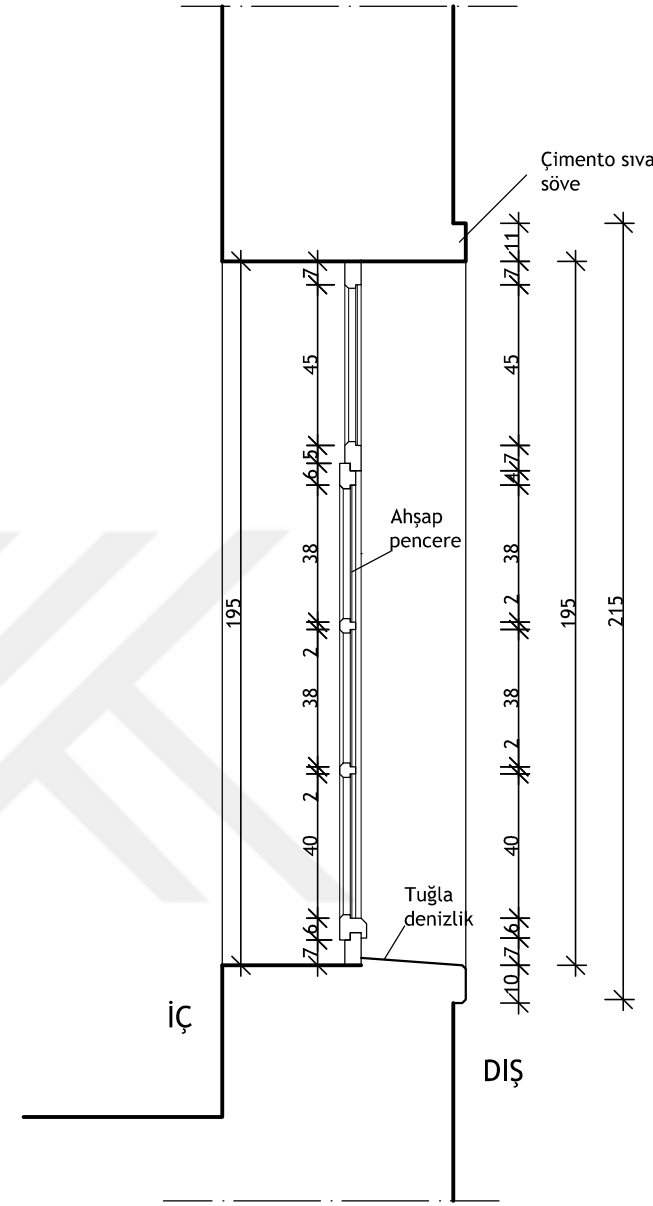
MARANGOZHANE
DETAYLAR

ZEMİN KAT PENCERE DETAYI | P.19

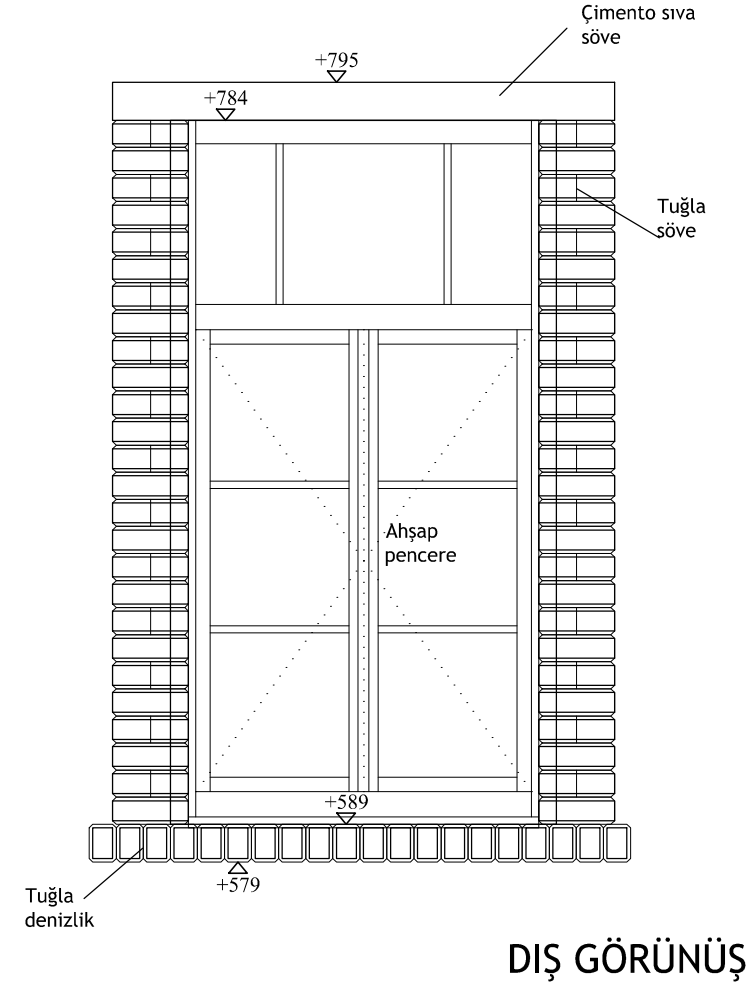
101 YAŞAMA
P07 PENCERE DETAYI

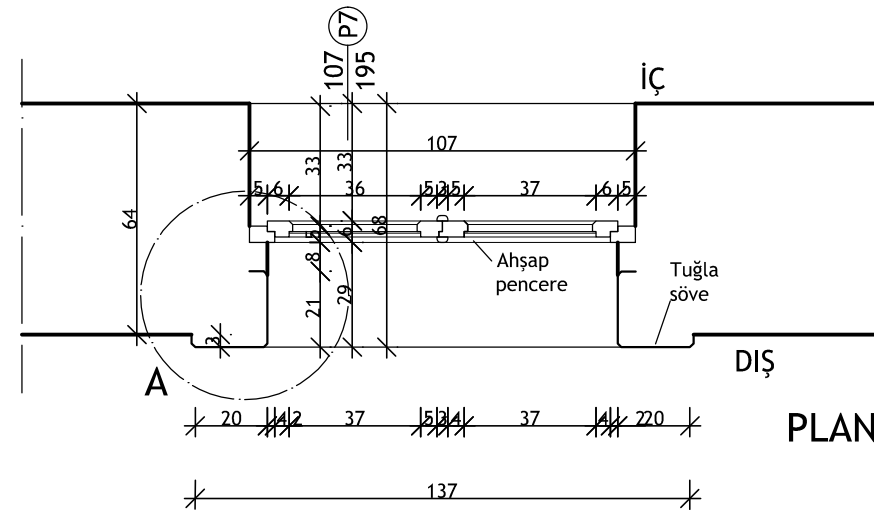
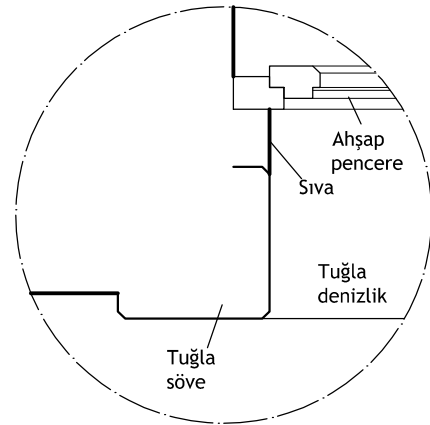
İÇ GÖRÜNÜŞ

KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

PLAN

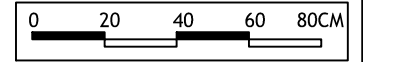
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

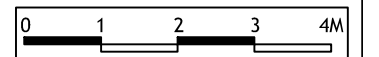
MARANGOZHANE
DETAYLAR

1.KAT PENCERE DETAYI

P.20

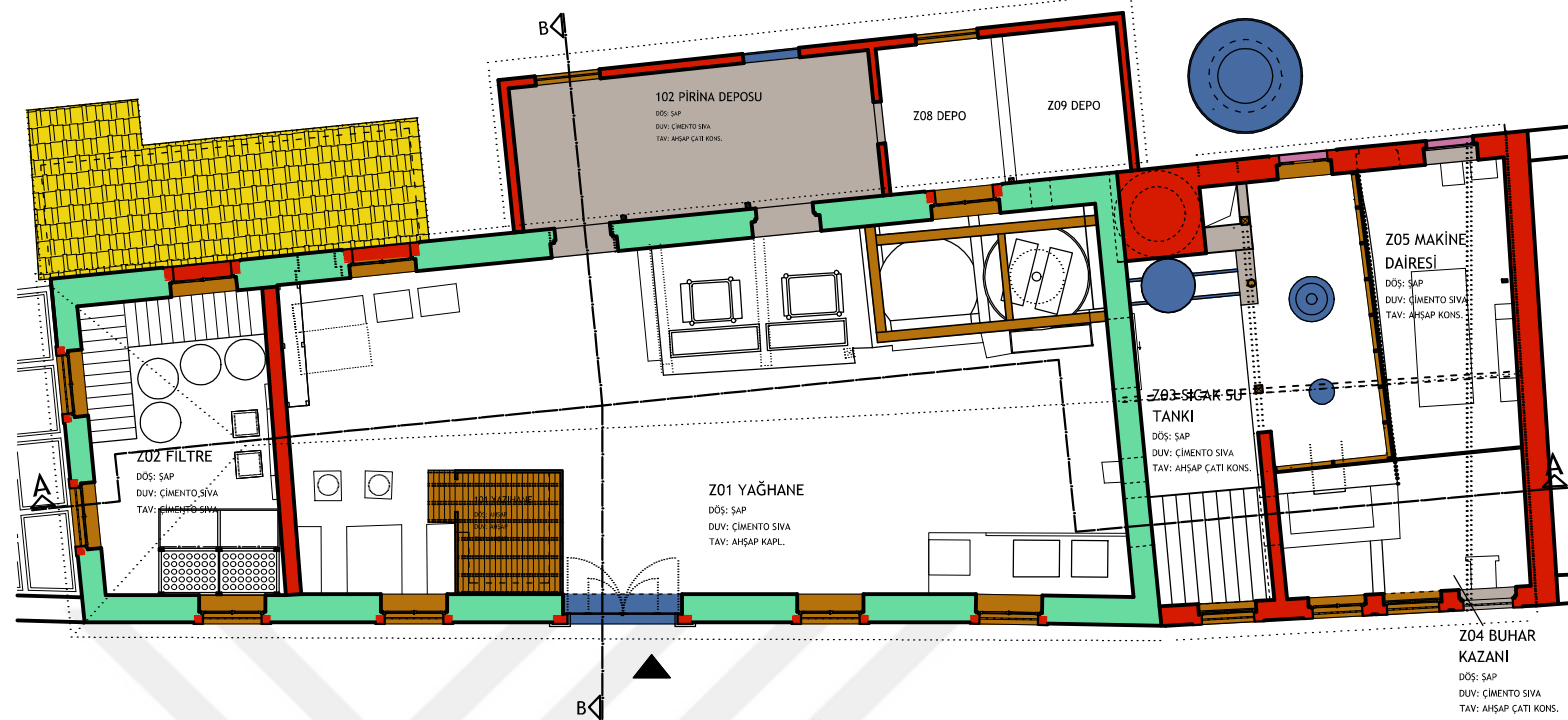
MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- AHŞAP
- TAŞ (GRANİT)
- DEMİR
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- DELİKLİ TUĞLA
- KONTRPLAK
- BETONARME
- KİREMİT (MARSİLYA)

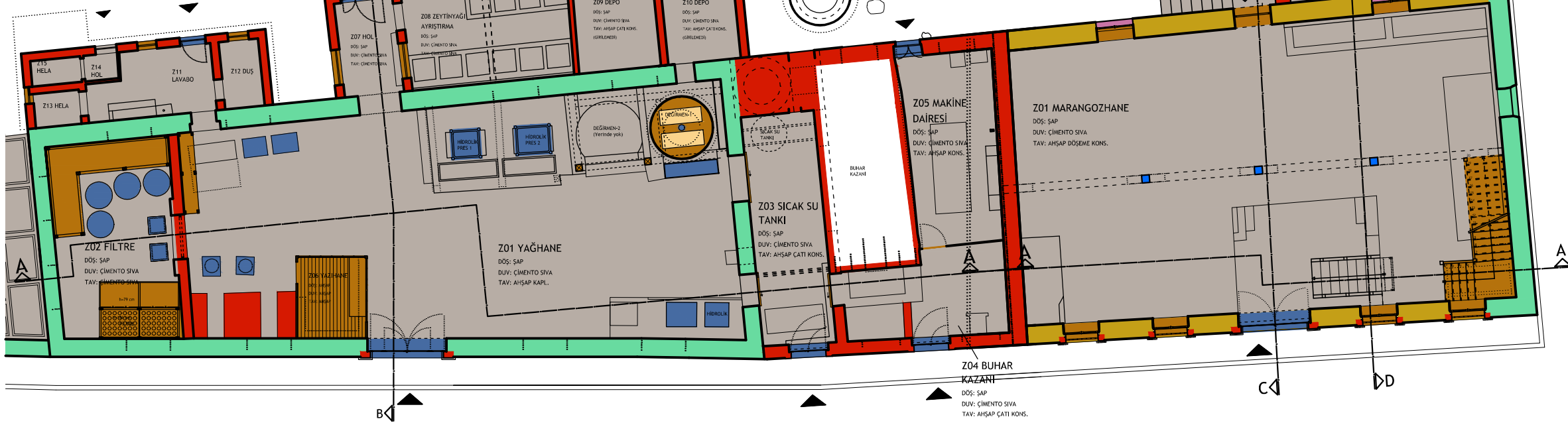
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

- Z11 LAVABO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z12 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z13 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z14 HOL
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z15 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT PLANI

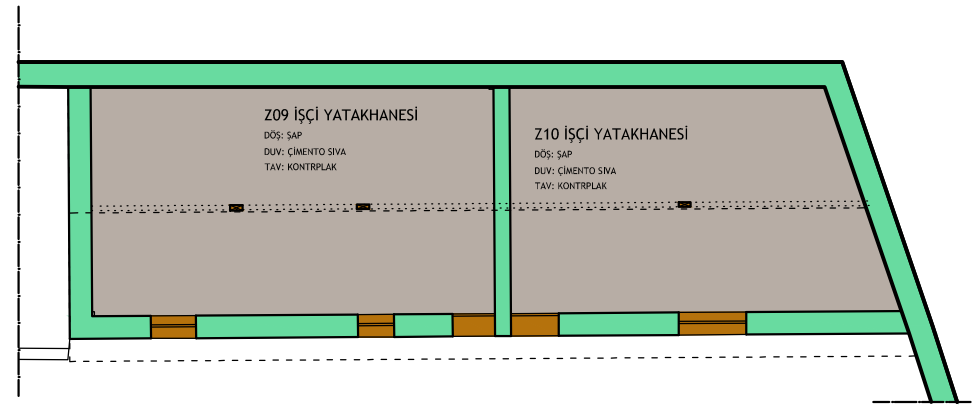
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

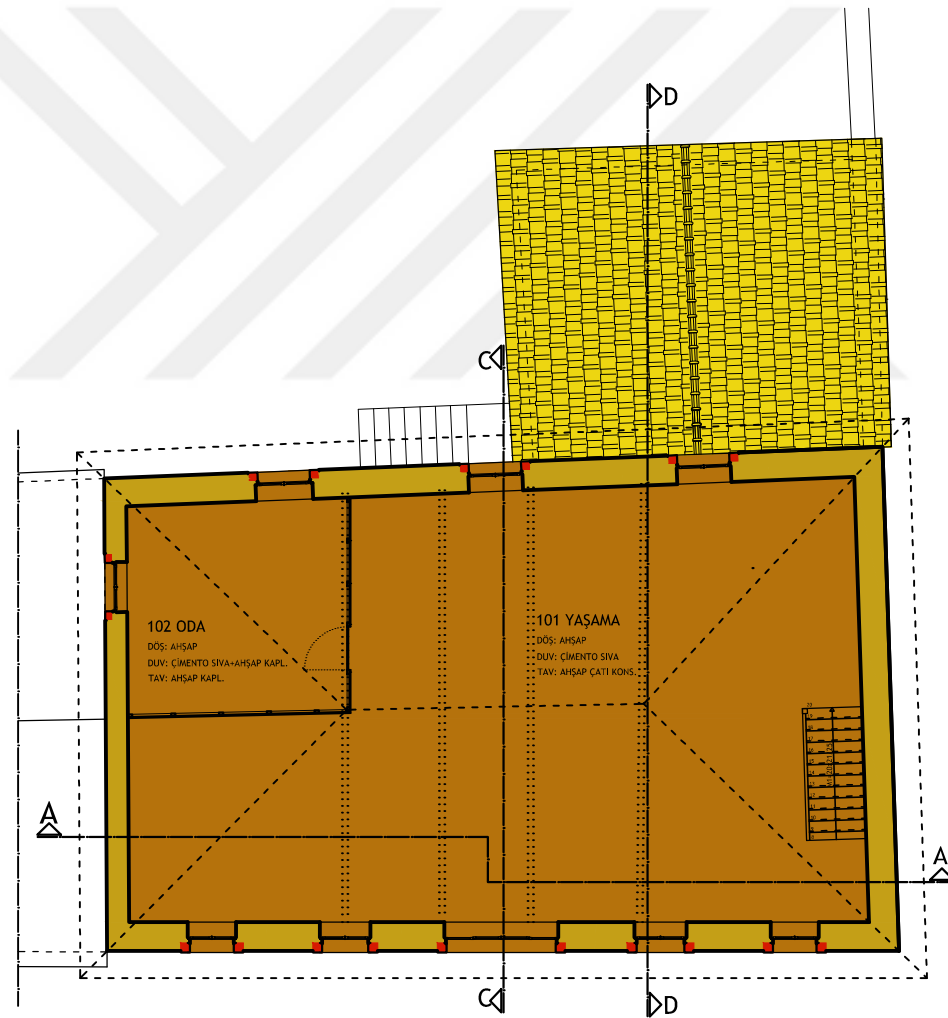
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

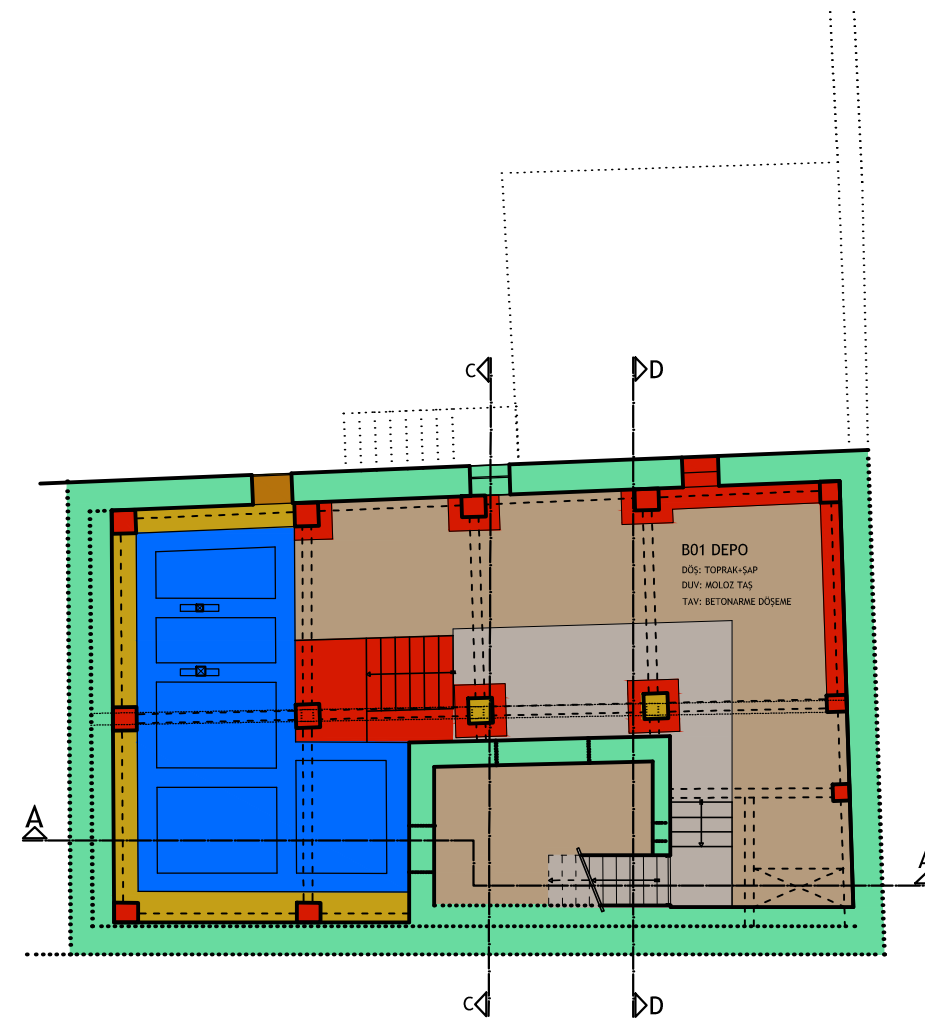
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İŞÇİ YATAKHANELERİ KAT PLANI

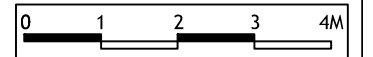
MARANGOZHANE
1. KAT PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT PLANI

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- BETONARME
- AHŞAP
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- TAŞ (GRANİT)
- DEMİR
- KİREMİT (MARSİLYA)
- DELİKLİ TUĞLA
- KONTRPLAK

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

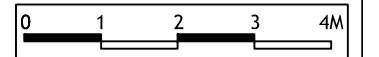
MALZEME ANALİZİ

PLANLAR

P.02

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- TUĞLA
- BETONARME
- AHŞAP
- DEMİR
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- KONTRPLAK
- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- TAŞ (GRANİT)
- KİREMİT (MARSİLYA)
- DELİKLİ TUĞLA

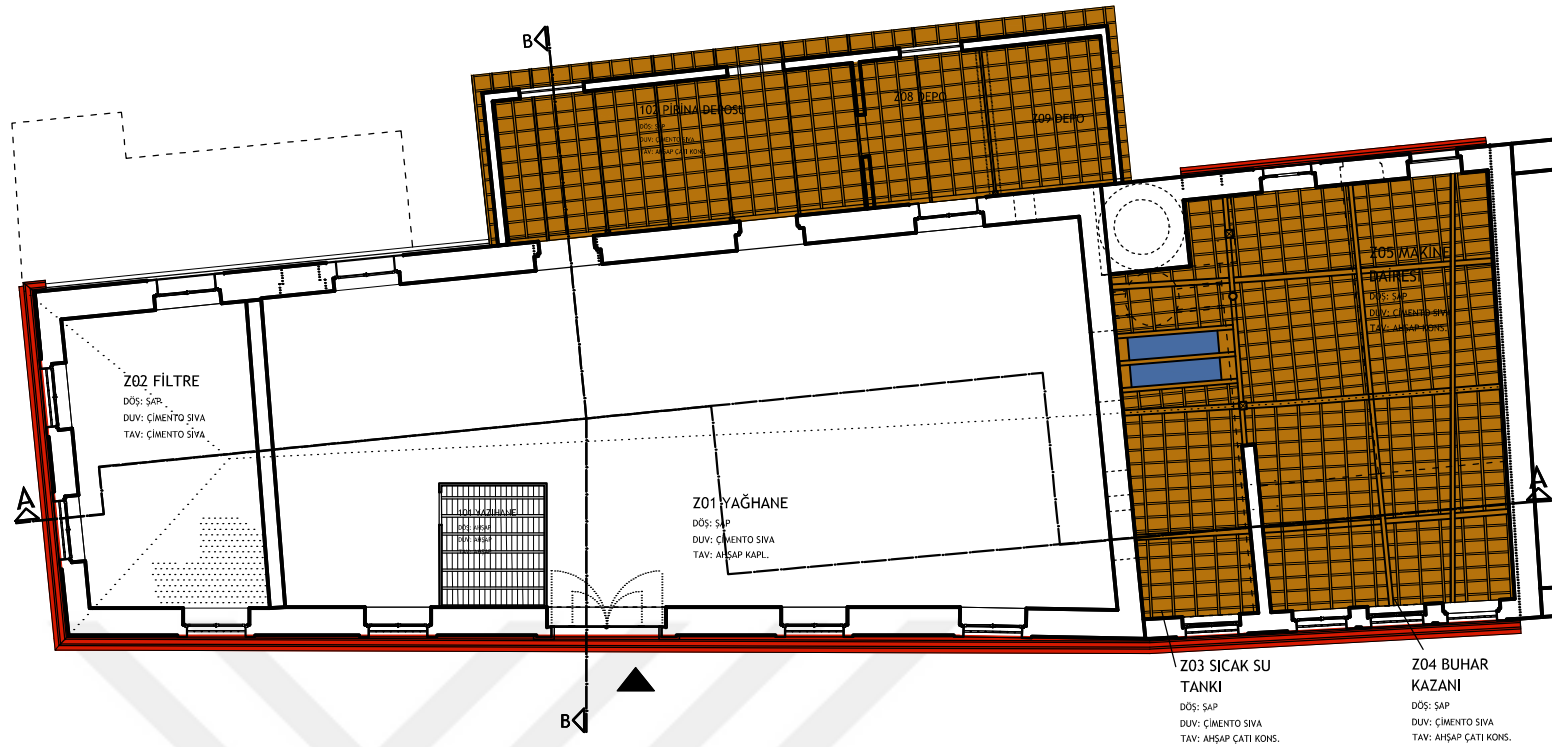

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

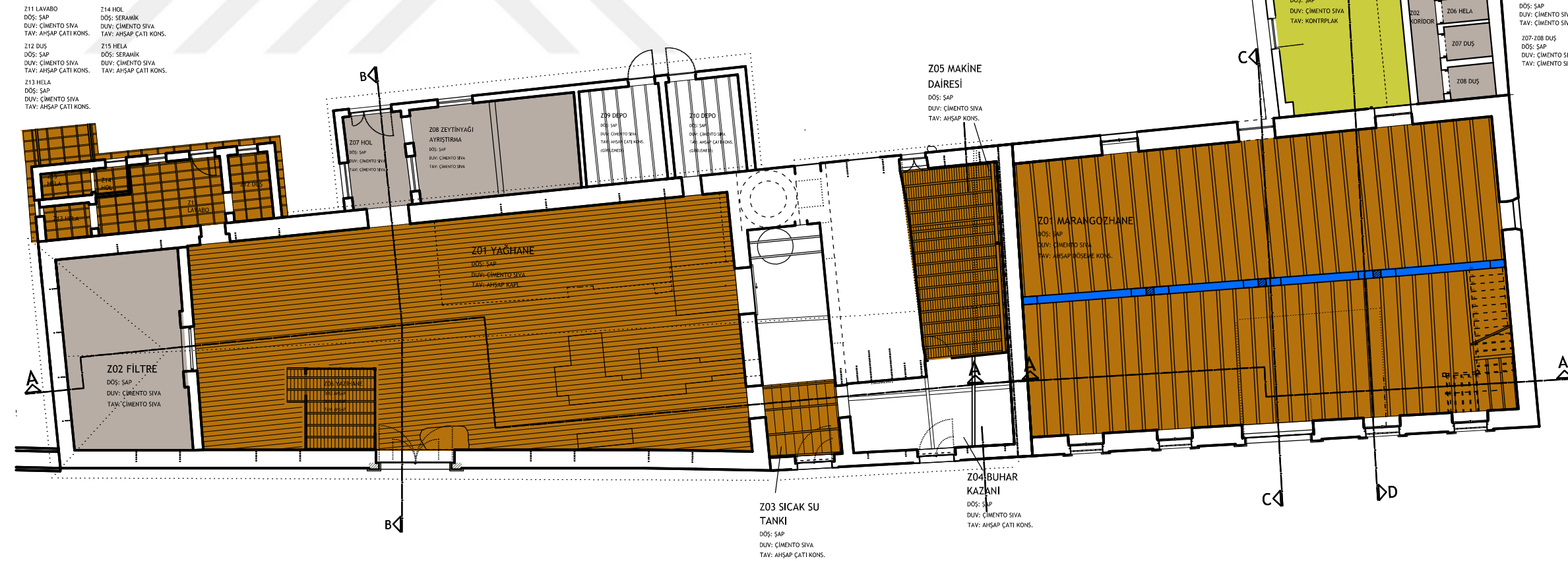
MALZEME ANALİZİ

TAVAN PLANLARI

P.03

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT
TAVAN PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

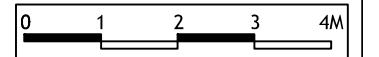
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- BETONARME
- AHŞAP
- KONTRPLAK
- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA
- TAŞ (GRANİT)
- DEMİR
- KİREMİT (MARSİLYA)
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- DELİKLİ TUĞLA

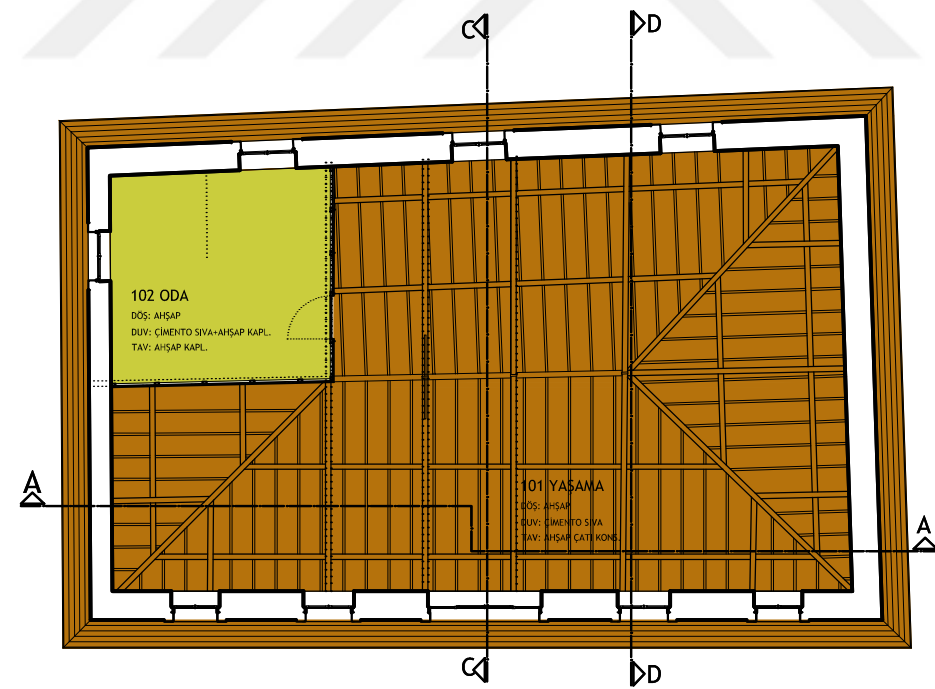

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

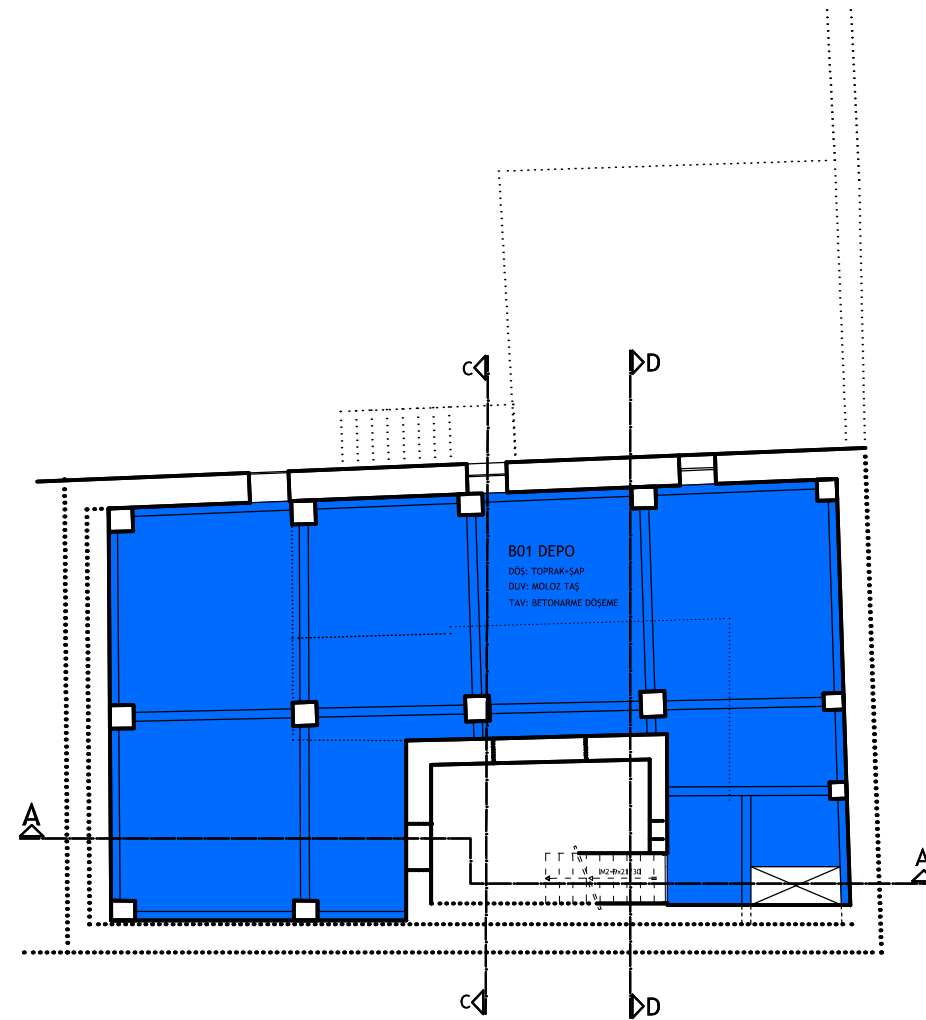
MALZEME ANALİZİ

TAVAN PLANLARI

P.04

MARANGOZHANE
1. KAT
TAVAN PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

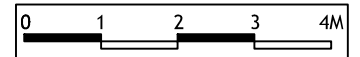
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

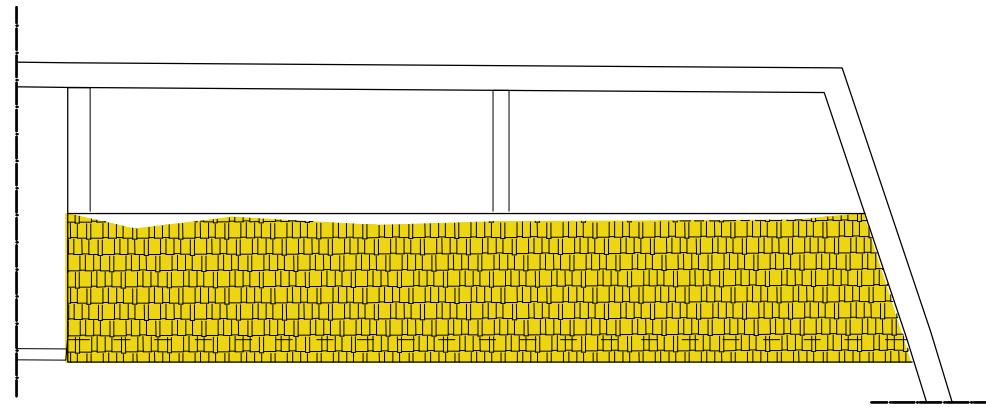
- TUĞLA
- KİREMİT (MARSİLYA)
- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- BETONARME
- AHŞAP
- TAŞ (GRANİT)
- DEMİR
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- DELİKLİ TUĞLA
- KONTRPLAK

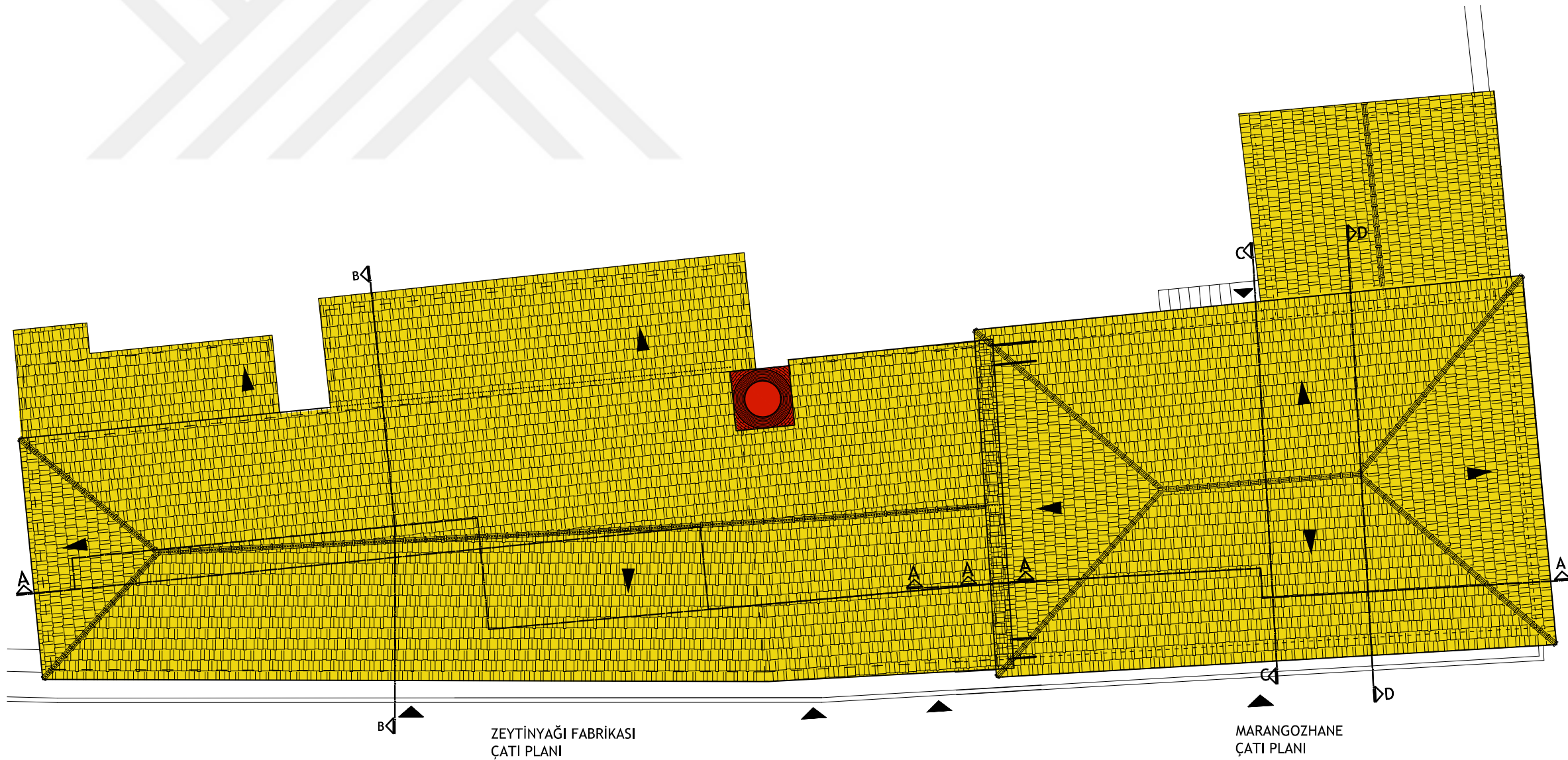
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

ÇATI PLANLARI P.05

İŞTİHANE HANELERİ
ÇATI PLANI

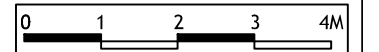

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ÇATI PLANI

MARANGOZHANE
ÇATI PLANI

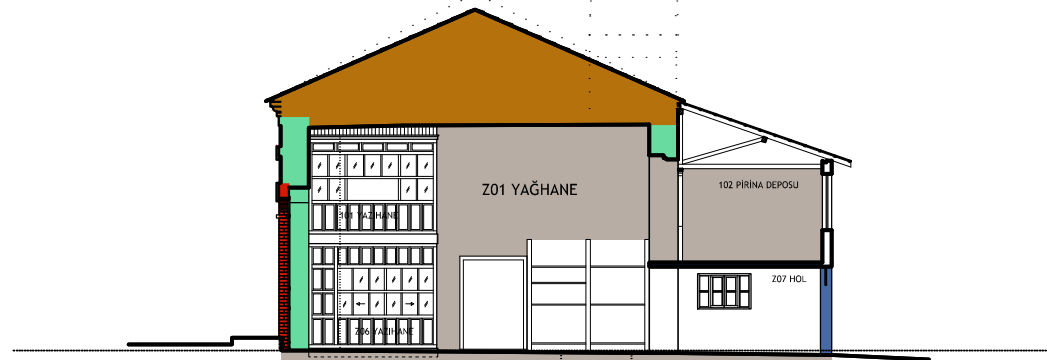
MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- BETONARME
- AHŞAP
- TAŞ (GRANİT)
- DEMİR
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- KONTRPLAK
- KİREMİT (MARSİLYA)
- DELİKLİ TUĞLA

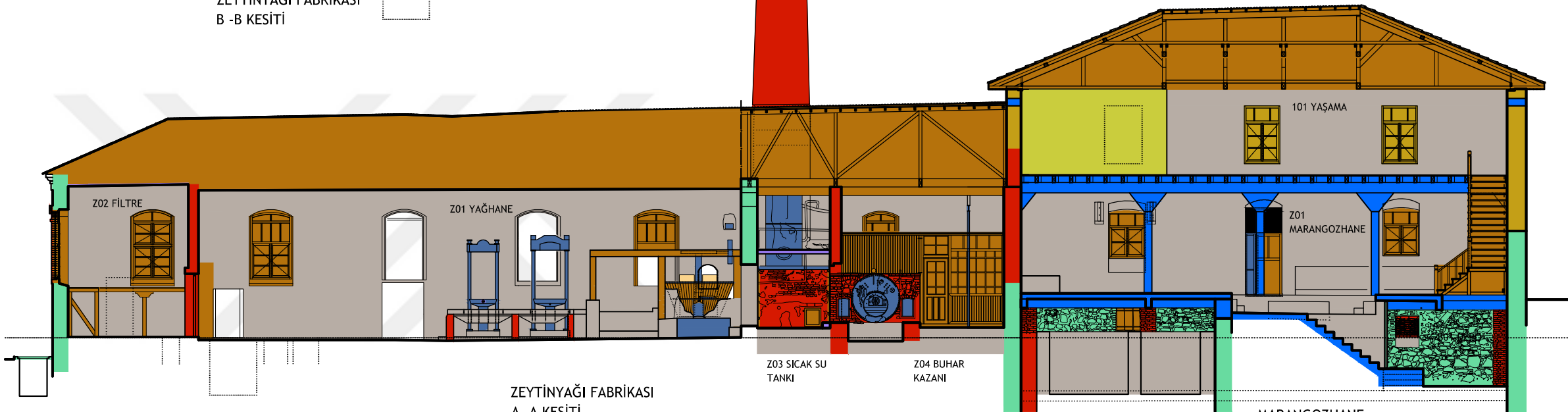

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

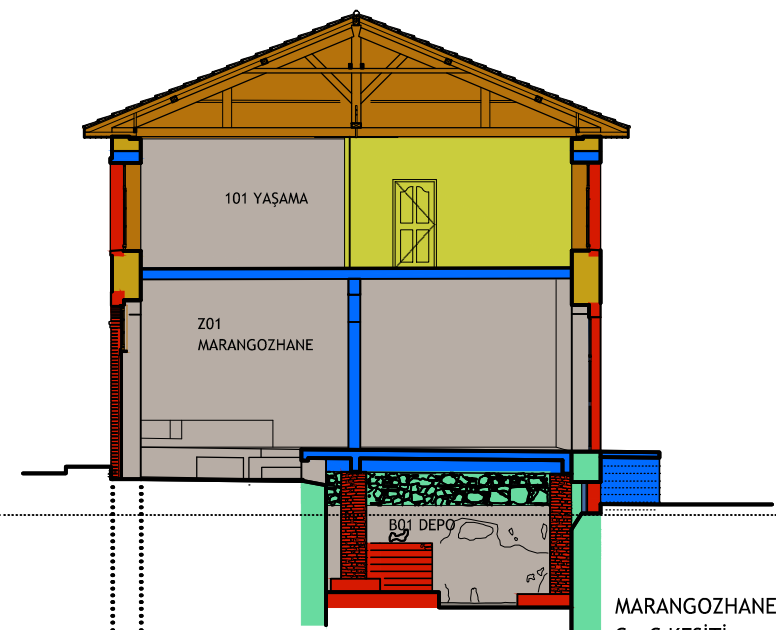

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
B - B KESİTİ

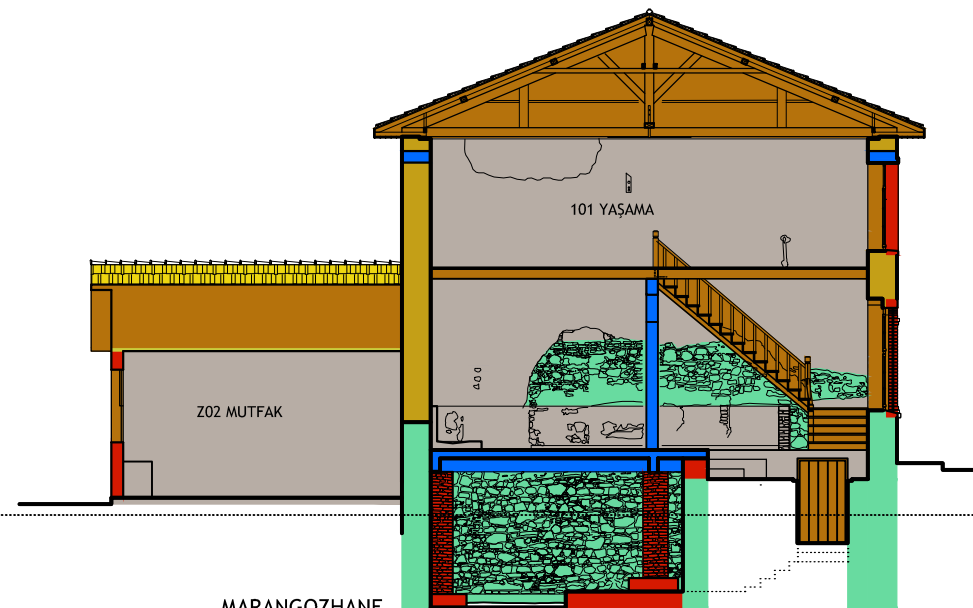

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
A - A KESİTİ

MARANGOZHANE
A - A KESİTİ

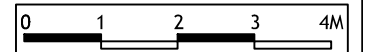
MARANGOZHANE
C - C KESİTİ

MARANGOZHANE
D - D KESİTİ

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

	MOLOZ TAŞ DUVAR
	TUĞLA
	TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
	BETONARME
	AHŞAP
	DEMİR
	KİREMİT (MARSİLYA)
	ŞAP / ÇİMENTO SIVA
	DELİKLİ TUĞLA
	TAŞ (GRANİT)
	KONTRPLAK

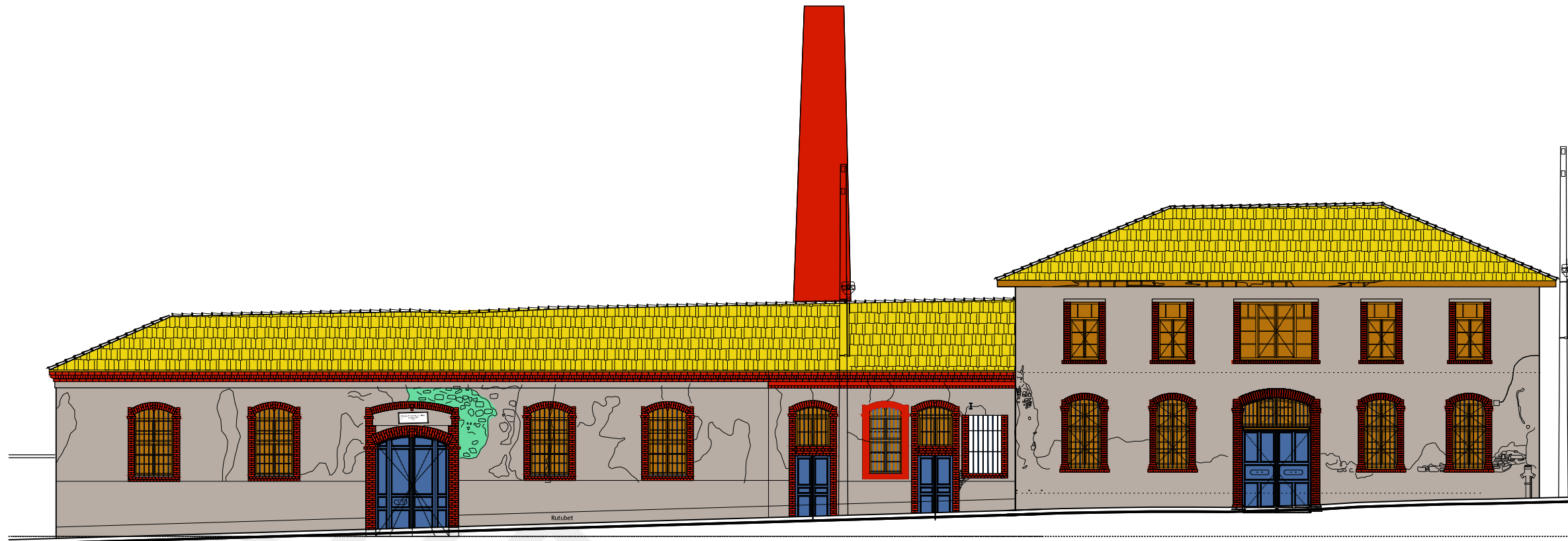

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

CEPHELER

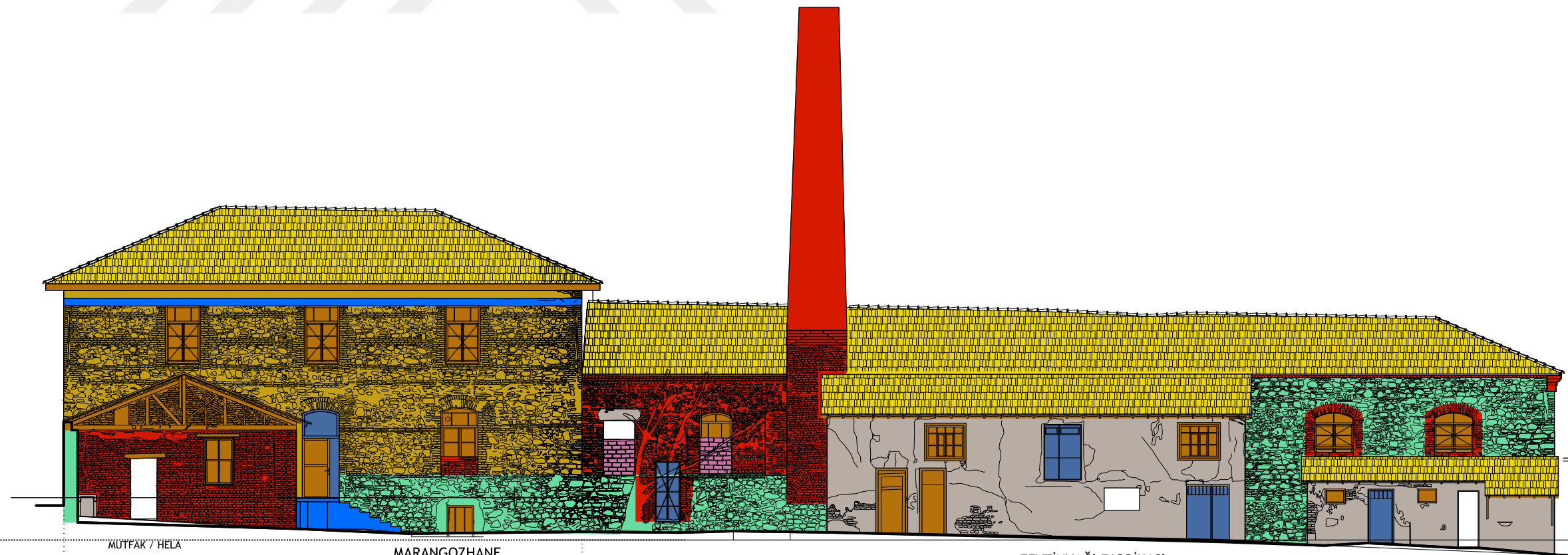
P.07

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

MARANGOZHANE

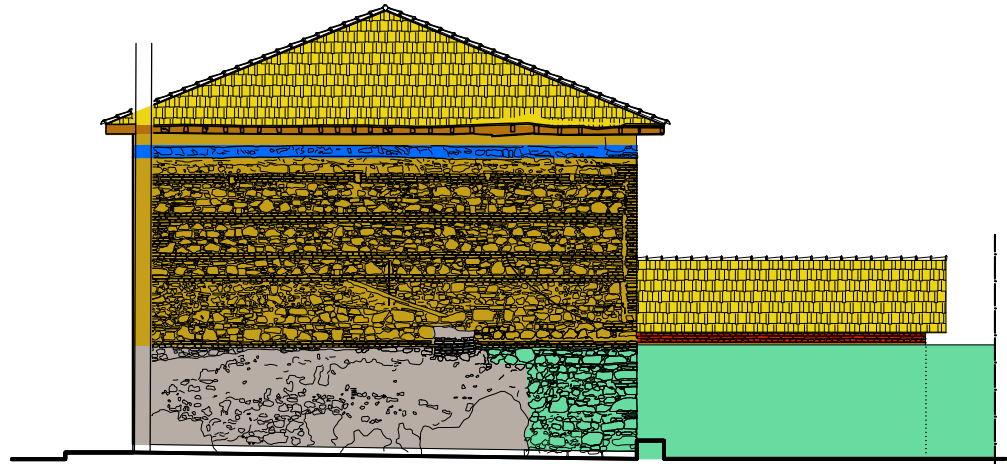

MUTFAK / HELA

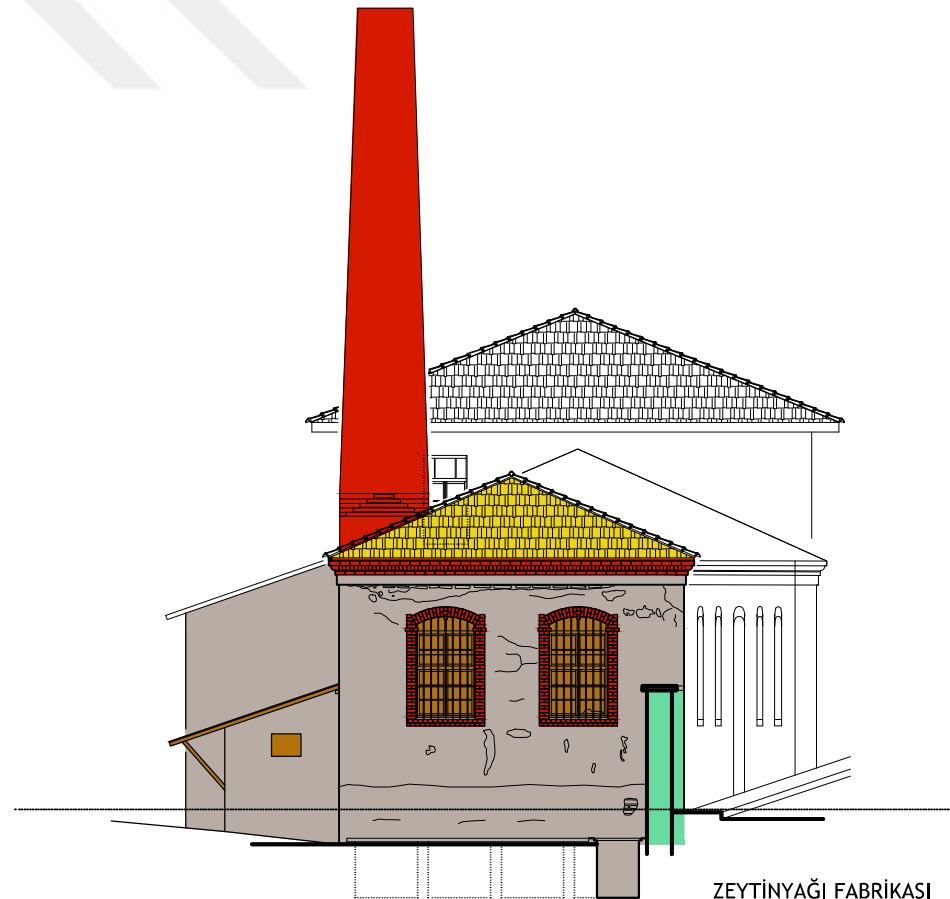
MARANGOZHANE

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

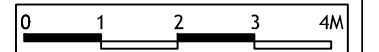
MARANGOZHANE
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

MALZEME ANALİZİ LEJANDI

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUV.
- BETONARME
- AHŞAP
- DEMİR
- KİREMİT (MARSİLYA)
- ŞAP / ÇİMENTO SIVA
- TAŞ (GRANİT)
- DELİKLİ TUĞLA
- KONTRPLAK

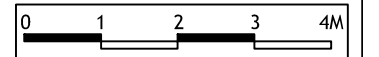

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MALZEME ANALİZİ

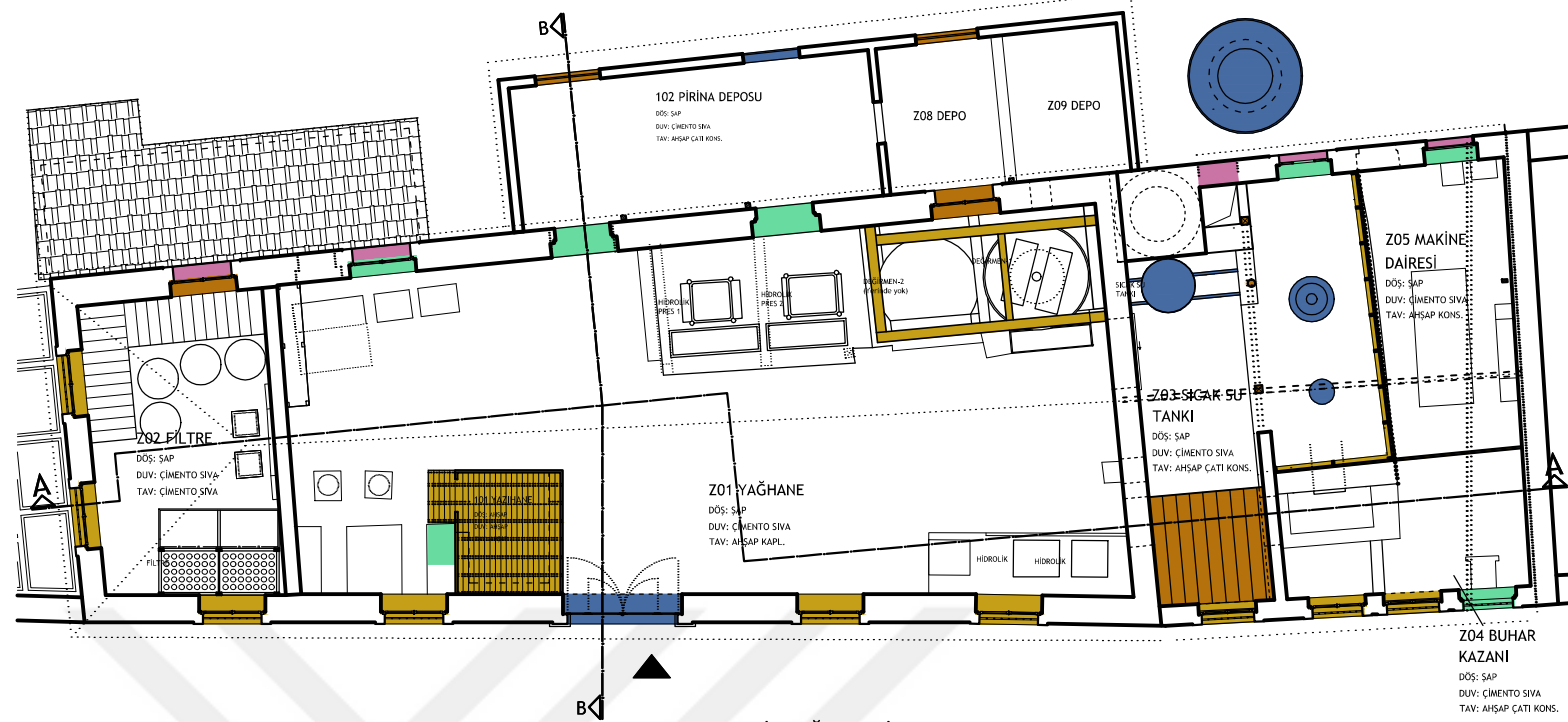
BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- YÜZEY KAYBI
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- KOROZYON
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- RUTUBET
- BİTKİLENME

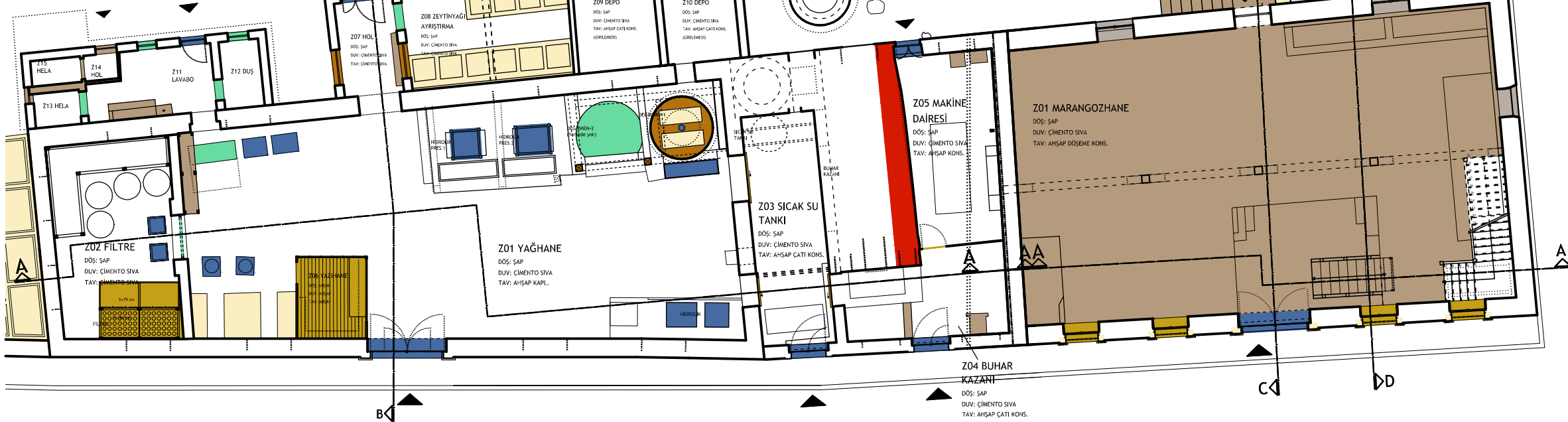
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

- Z11 LAVABO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z12 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z13 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z14 HOL
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
- Z15 HELA
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT PLANI

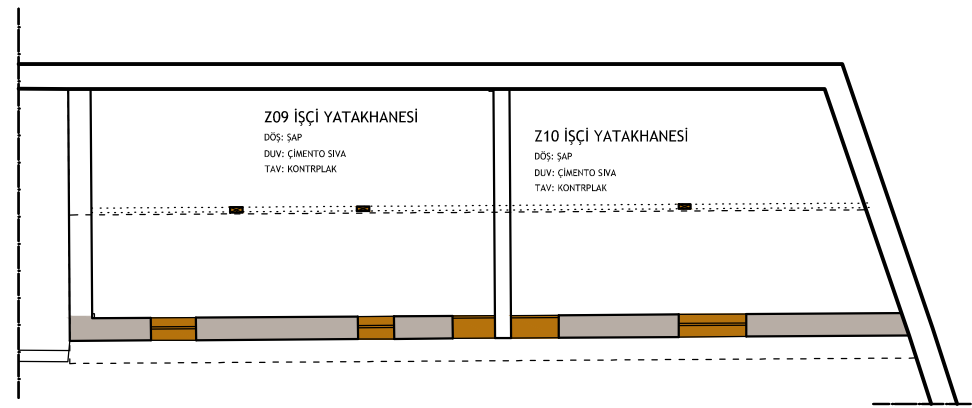
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

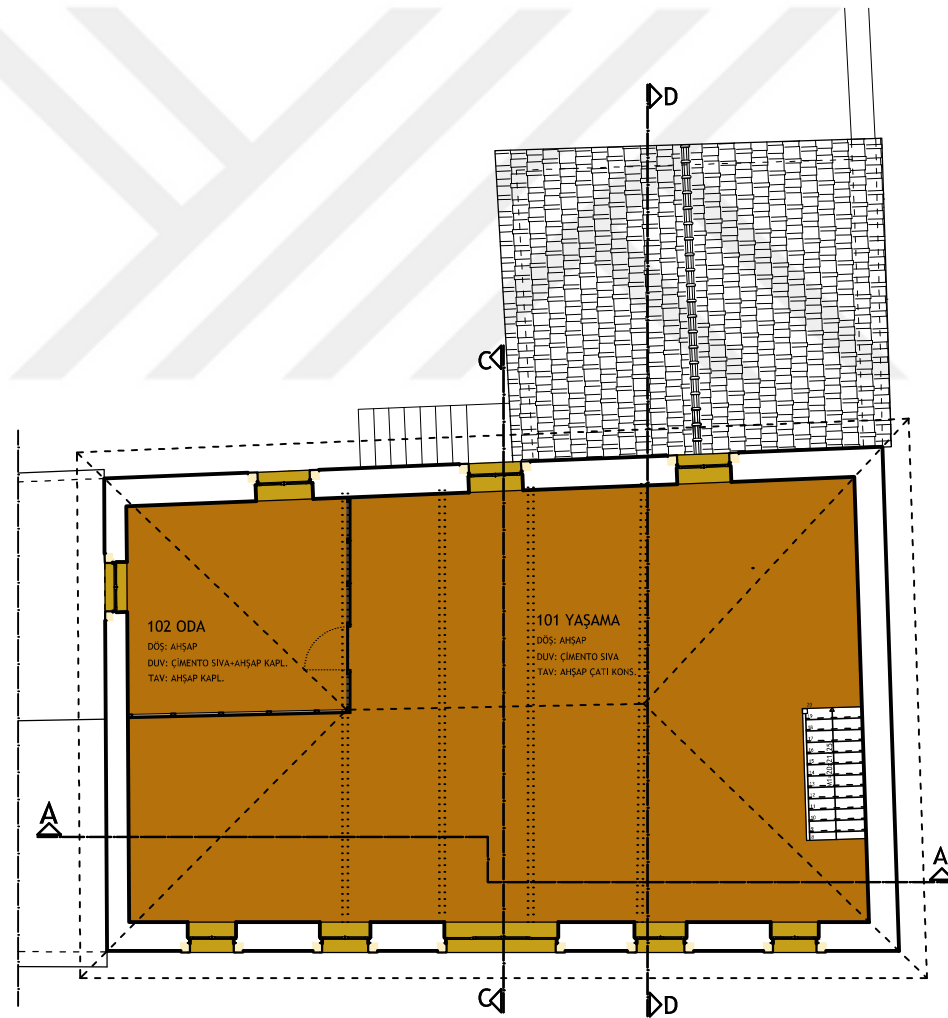
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

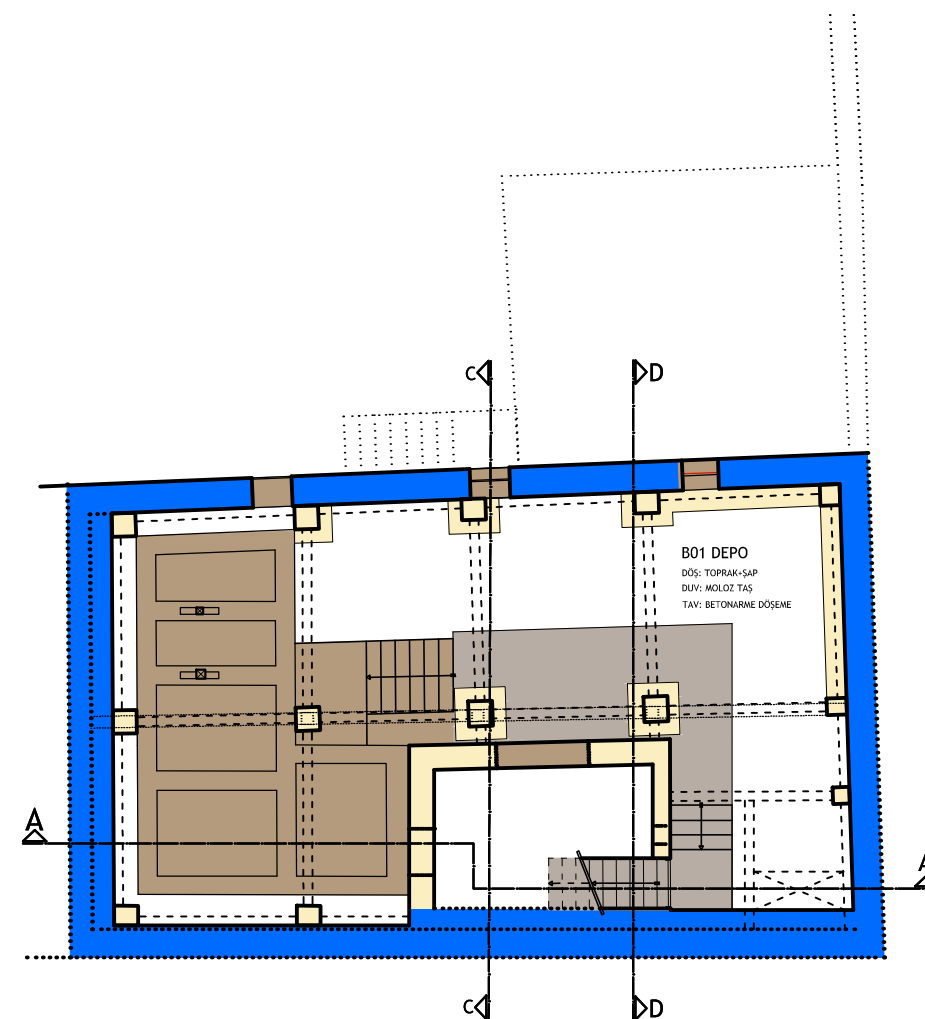
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TIRILYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İŞÇİ YATAKHANELERİ KAT PLANI

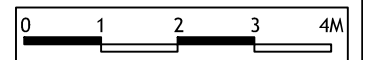
MARANGOZHANE
1. KAT PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT PLANI

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KAYBI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- KOROZYON
- BİTKİLENME

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

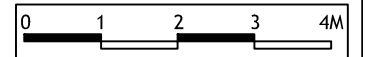
BOZULMA ANALİZİ

PLANLAR

P.02

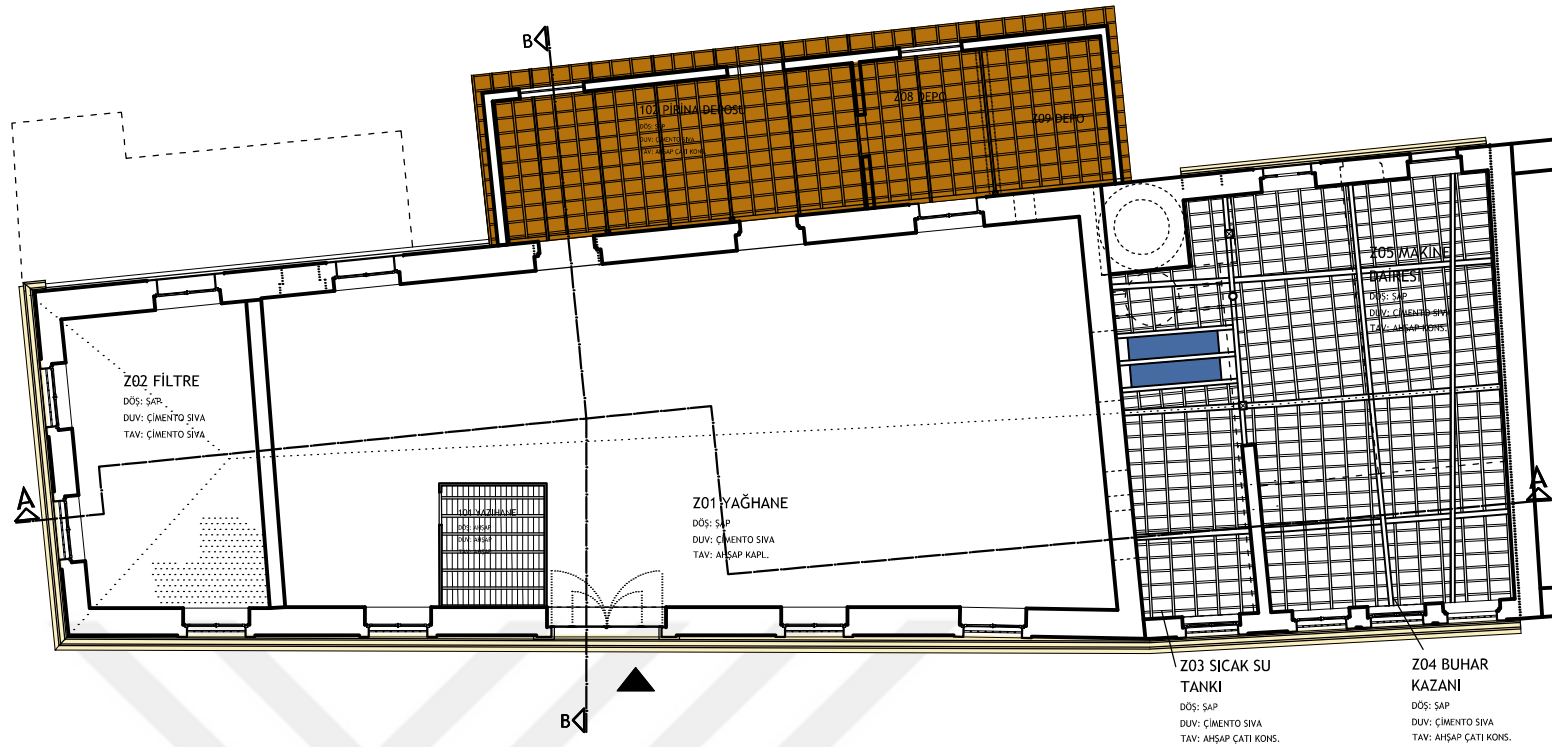
BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- KOROZYON
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KAYBI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- BİTKİLENME

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

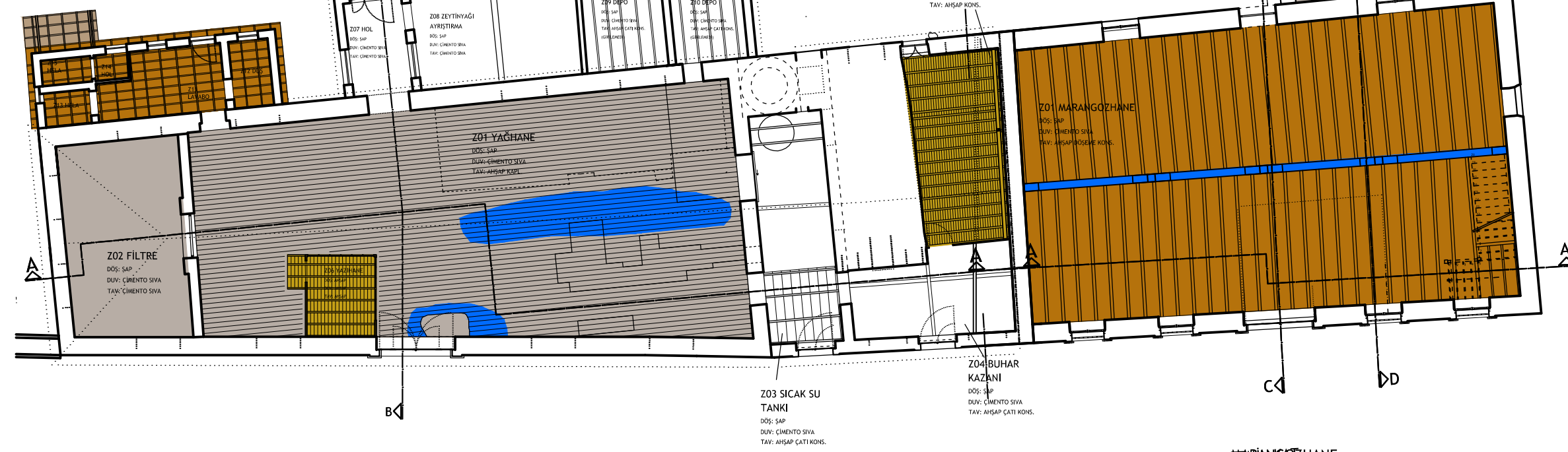
Z11 LAVABO
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z12 DÜŞ
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z13 HELA
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z14 HOL
DÖŞ: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z15 HELA
DÖŞ: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT TAVAN PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

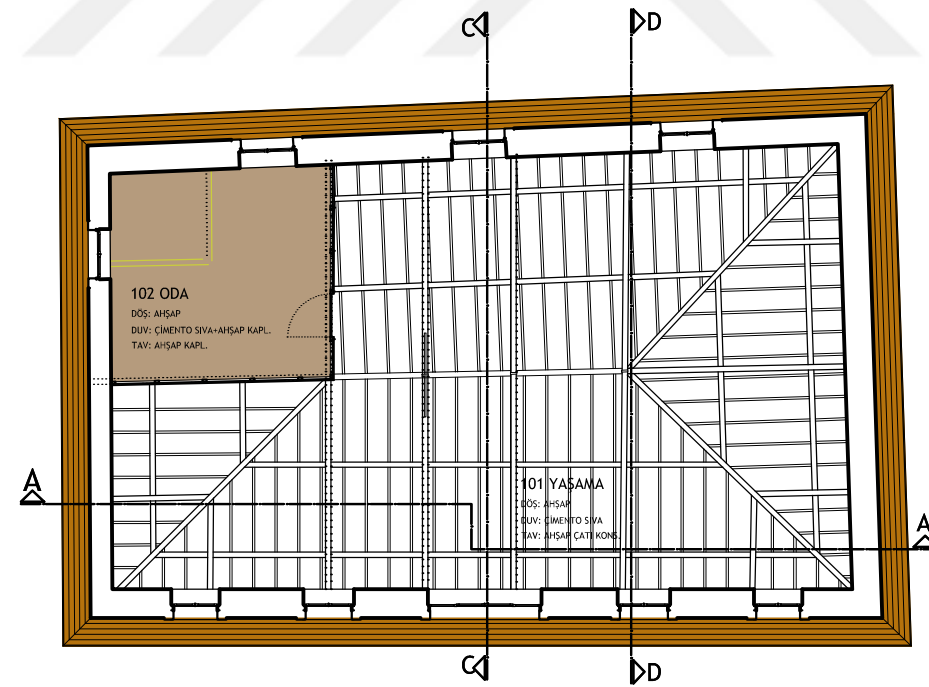
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

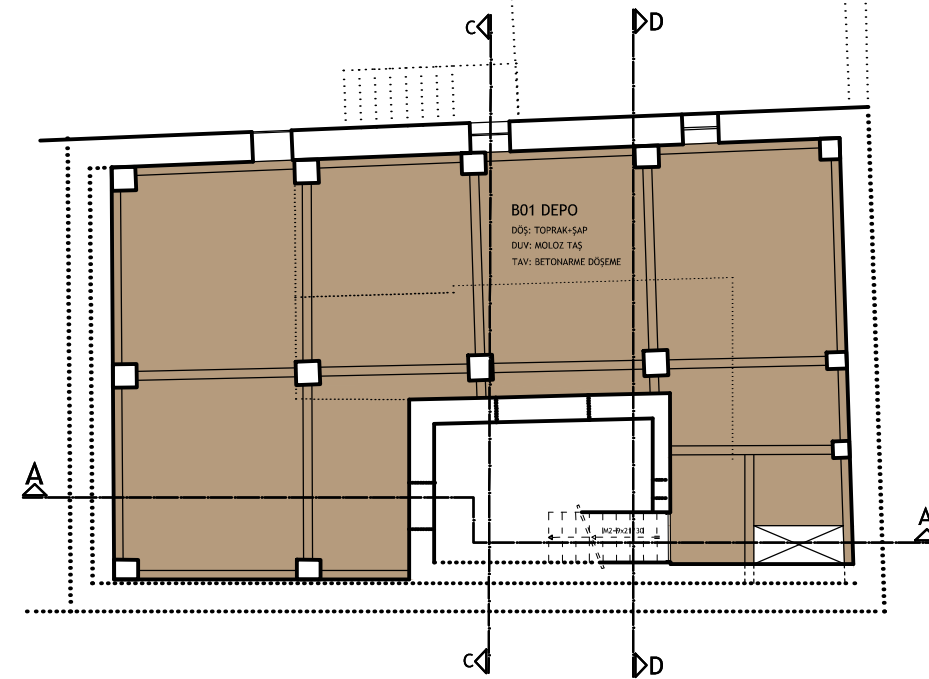
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

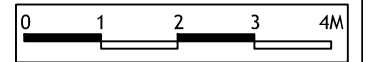
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- NİTELİKSİZ EK
- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- YÜZEY KAYBI
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- KOROZYON
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM
- BİTKİLENME

MARANGOZHANE
1. KAT
TAVAN PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

TAVAN PLANLARI

P.04

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

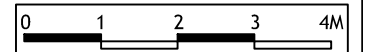
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- NİTELİKSİZ EK
- BİTKİLENME
- YÜZEY KAYBI
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- KOROZYON
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM

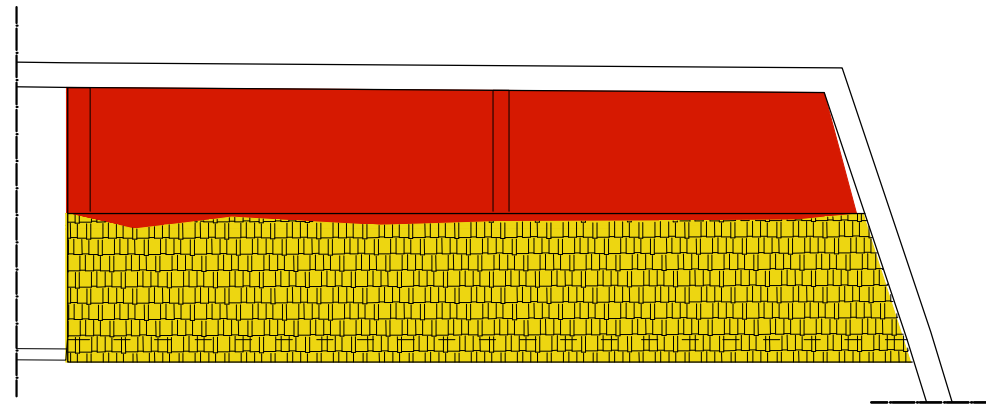

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

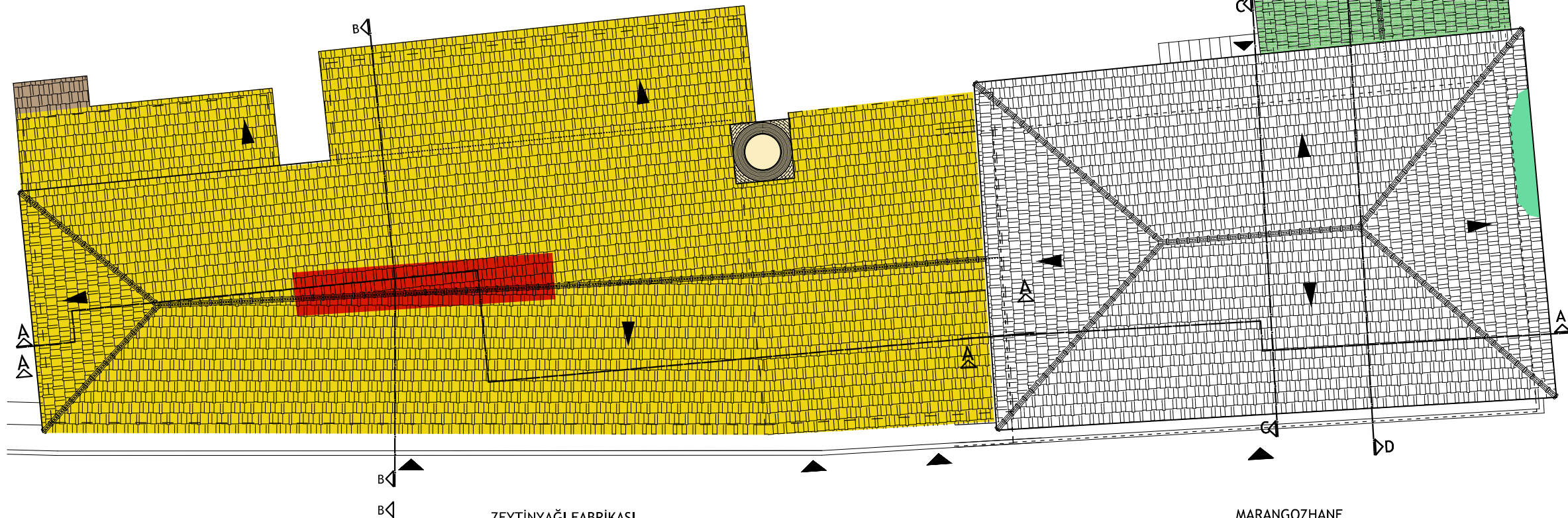
BOZULMA ANALİZİ

ÇATI PLANLARI

P.05

İŞÇİ YATAKHANELERİ
ÇATI PLANI

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ÇATI PLANI

MARANGOZHANE
ÇATI PLANI

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- EKSİK YAPI ELEMANI
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- KOROZYON
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- BİTKİLENME
- YÜZEY KAYBI

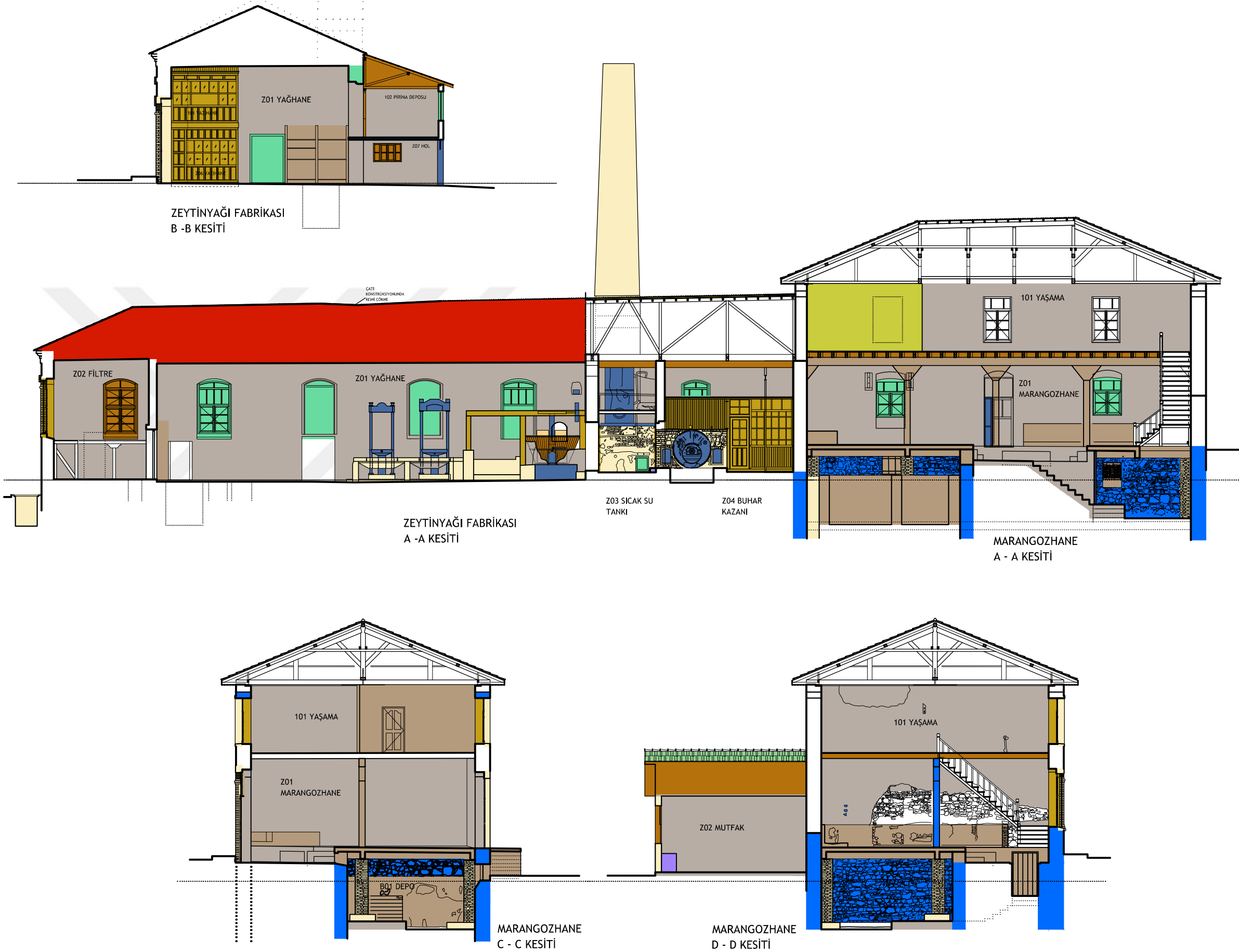
0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

KESİTLER

P.06

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
B - B KESİTİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
A - A KESİTİ

MARANGOZHANE
A - A KESİTİ

MARANGOZHANE
C - C KESİTİ

MARANGOZHANE
D - D KESİTİ

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- EKSİK YAPI ELEMANI
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- YÜZEY KAYBI
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- KOROZYON
- RUTUBET
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- BİTKİLENME
- YAPISAL BOZULMA

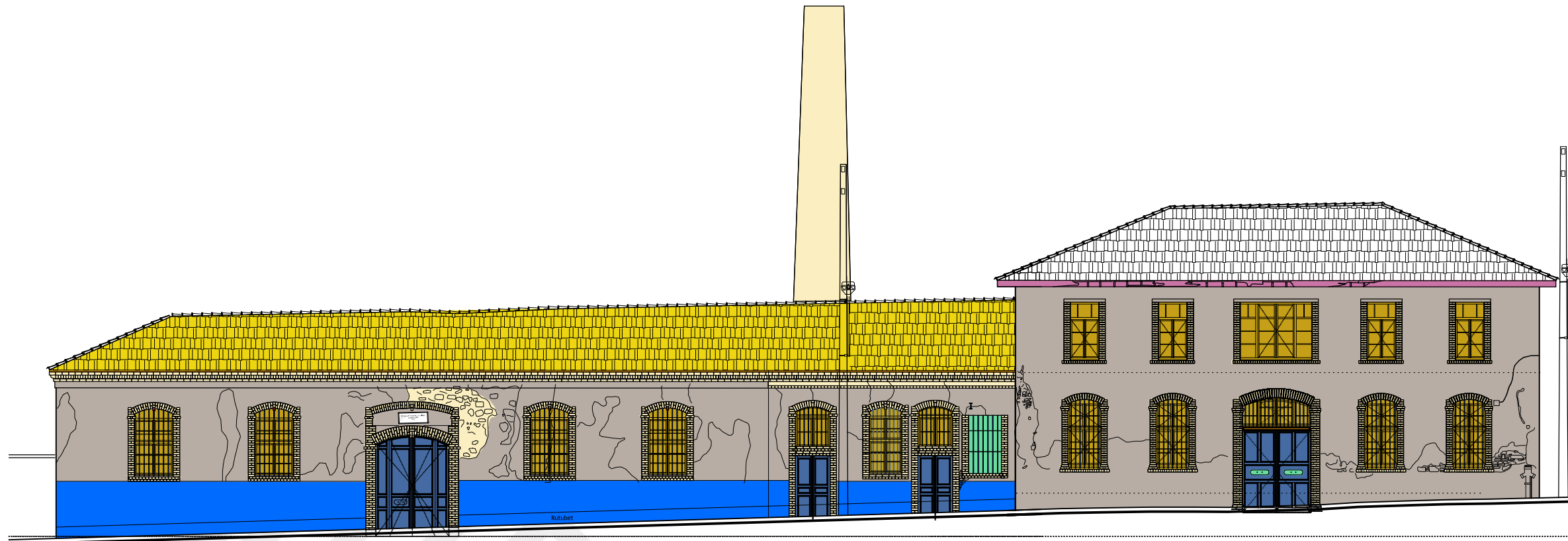
0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

CEPHELER

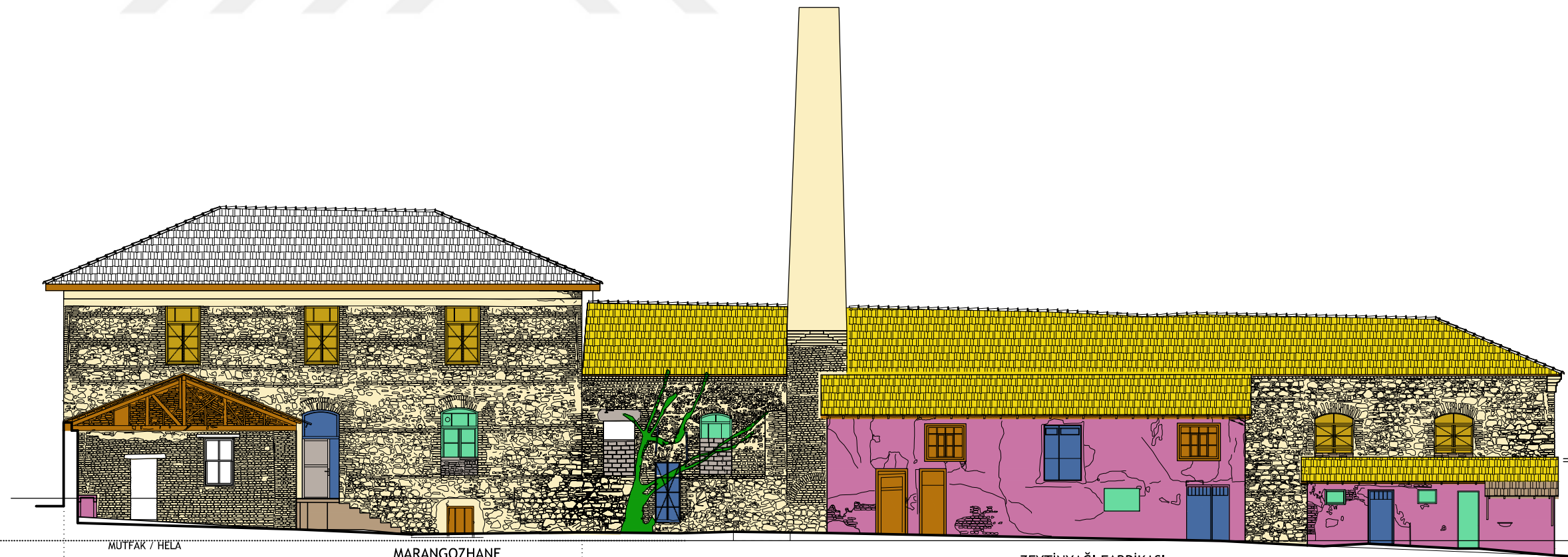
P.07

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

MARANGOZHANE

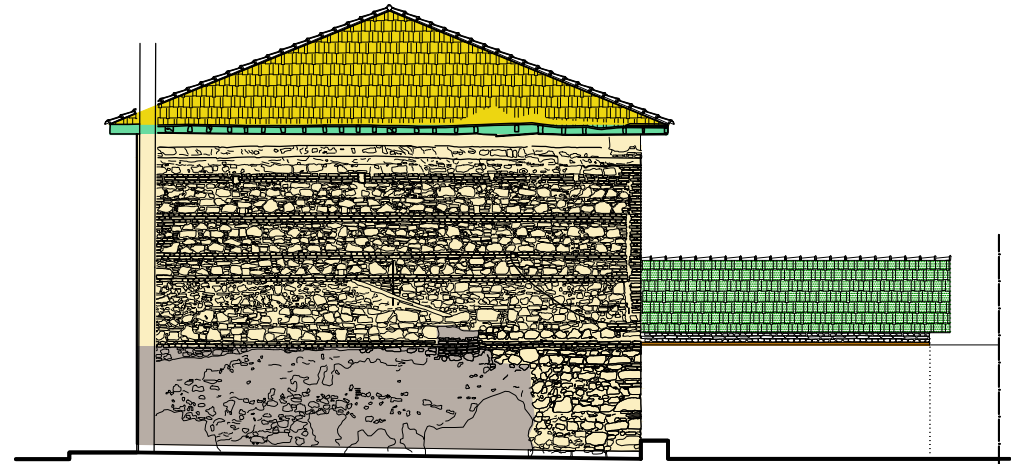

MUTFAK 7 HELA

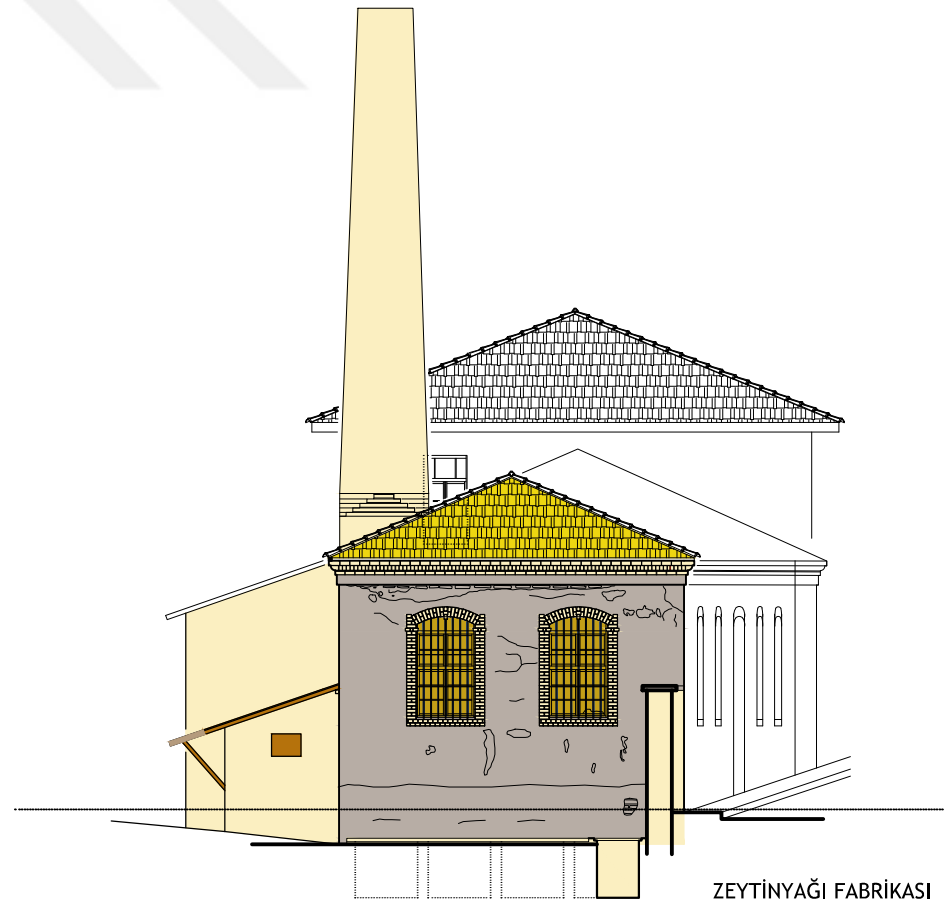
MARANGOZHANE

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

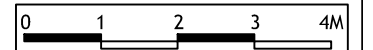
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)
MARANGOZHANE
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

BOZULMA ANALİZİ LEJANDI

- EKSİK YAPI ELEMANI
- YÜZEY KİRLİLİĞİ
- AHŞAP MALZ. BOYANMASI
- ÇATI ÖRTÜSÜNDE MALZEME KAYBI
- KOROZYON
- NİTELİKSİZ ONARIM
- NİTELİKSİZ EK
- BİTKİLENME
- YAPISAL BOZULMA
- YÜZEY KAYBI
- AHŞAPTA ÇÜRÜME
- RUTUBET

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

BOZULMA ANALİZİ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

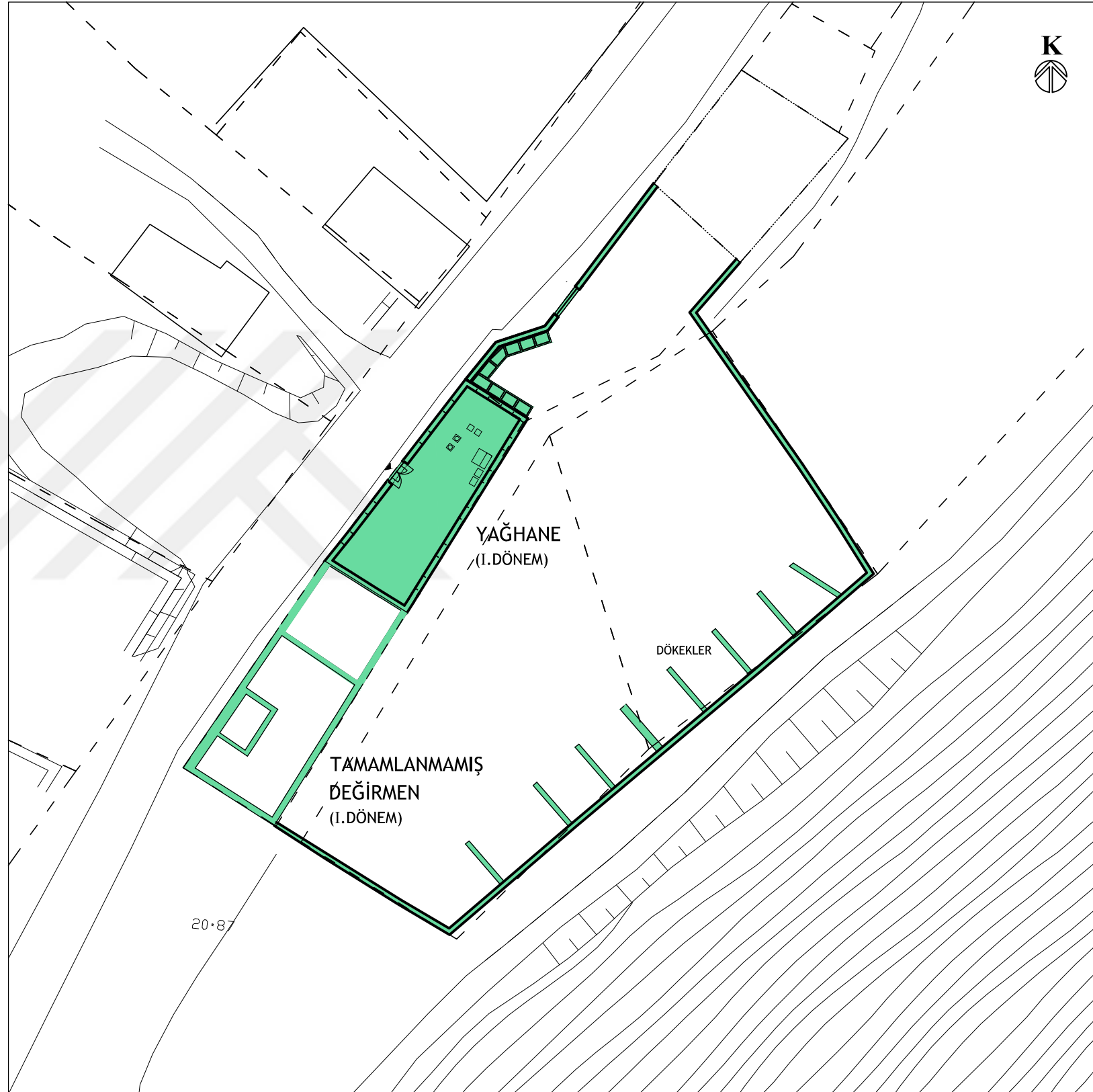
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

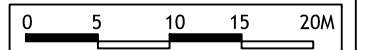
EK 8

FABRİKA YERLEŞKESİ DÖNEM
ANALİZİ

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA

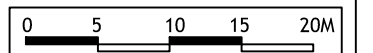
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YERLEŞKE DÖNEM ANALİZİ

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA

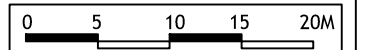
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YERLEŞKE DÖNEM ANALİZİ

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA

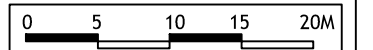
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YERLEŞKE DÖNEM ANALİZİ

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA

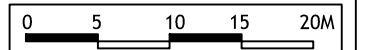
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YERLEŞKE DÖNEM ANALİZİ

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YERLEŞKE DÖNEM ANALİZİ

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

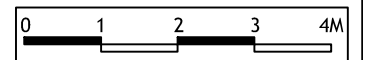
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

EK 9

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI /
MARANGOZHANE
- DÖNEM ANALİZİ
- RESTİTÜSYON ÇİZİMLERİ

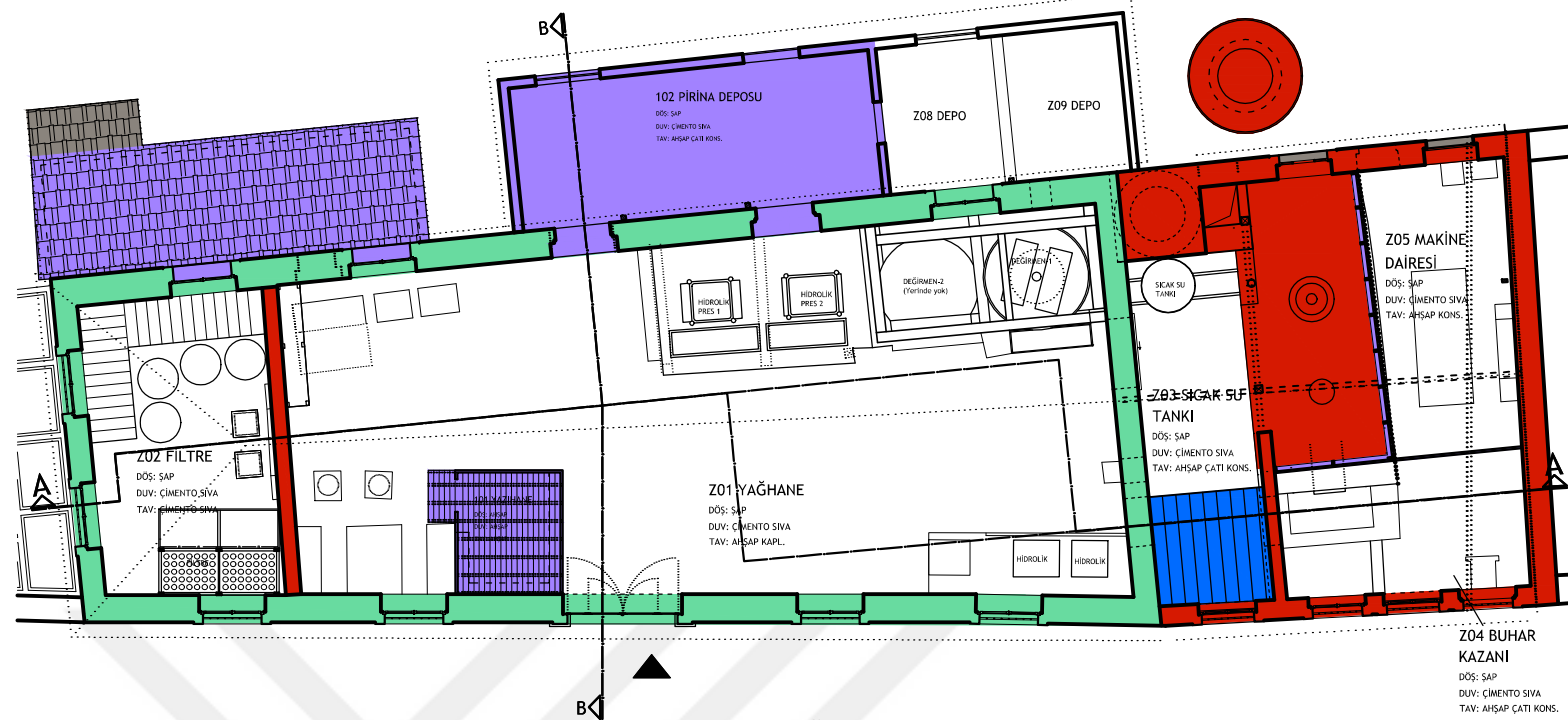
DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

DÖNEM ANALİZİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

Z11 LAVABO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z12 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z13 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z14 HOL
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z15 HELA
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z13 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z14 HOL
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z11 LAVABO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z12 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z02 FİLTRE
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z01 YAĞHANE
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KAPL.

Z02 ZEYTİNYAĞI AYRIŞTIRMA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS. (GİRLİDEŞİ)

Z09 DEPO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS. (GİRLİDEŞİ)

Z10 DEPO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS. (GİRLİDEŞİ)

Z03 SIKAK SU TANKI
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z04 BUHAR KAZANI
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z05 MAKİNE DAİRESİ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KONS.

Z01 MARANGOZHANE
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP DOŞEME KONS.

Z02 MUTFAK
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: KONTROLPLAK

Z03 KORİDOR
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z04 KORİDOR
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z05 KORİDOR
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z06 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z07 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z08 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

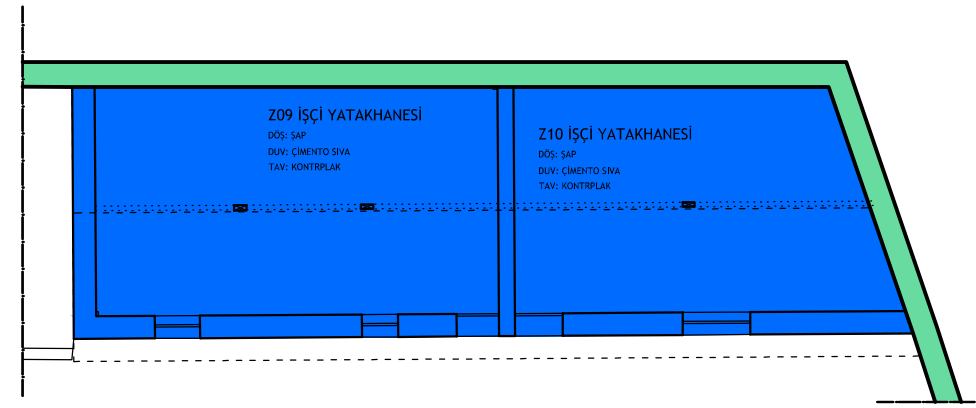
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

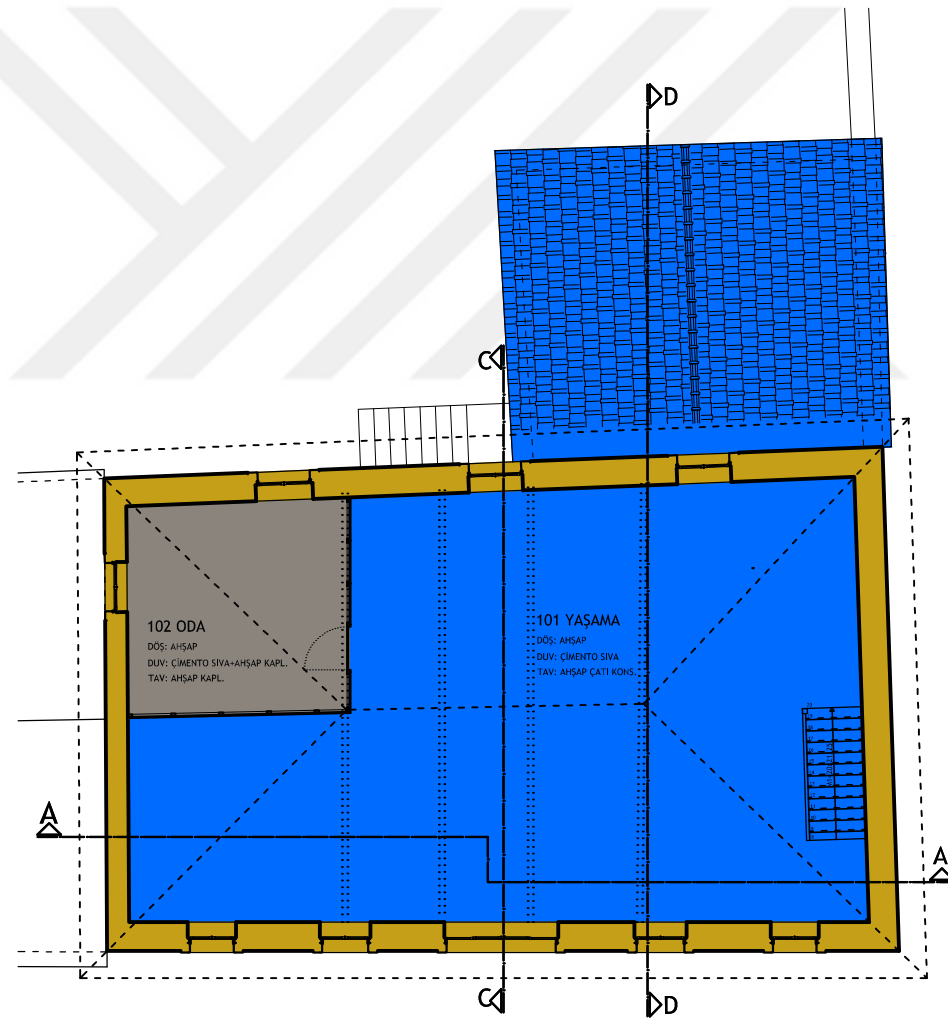
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

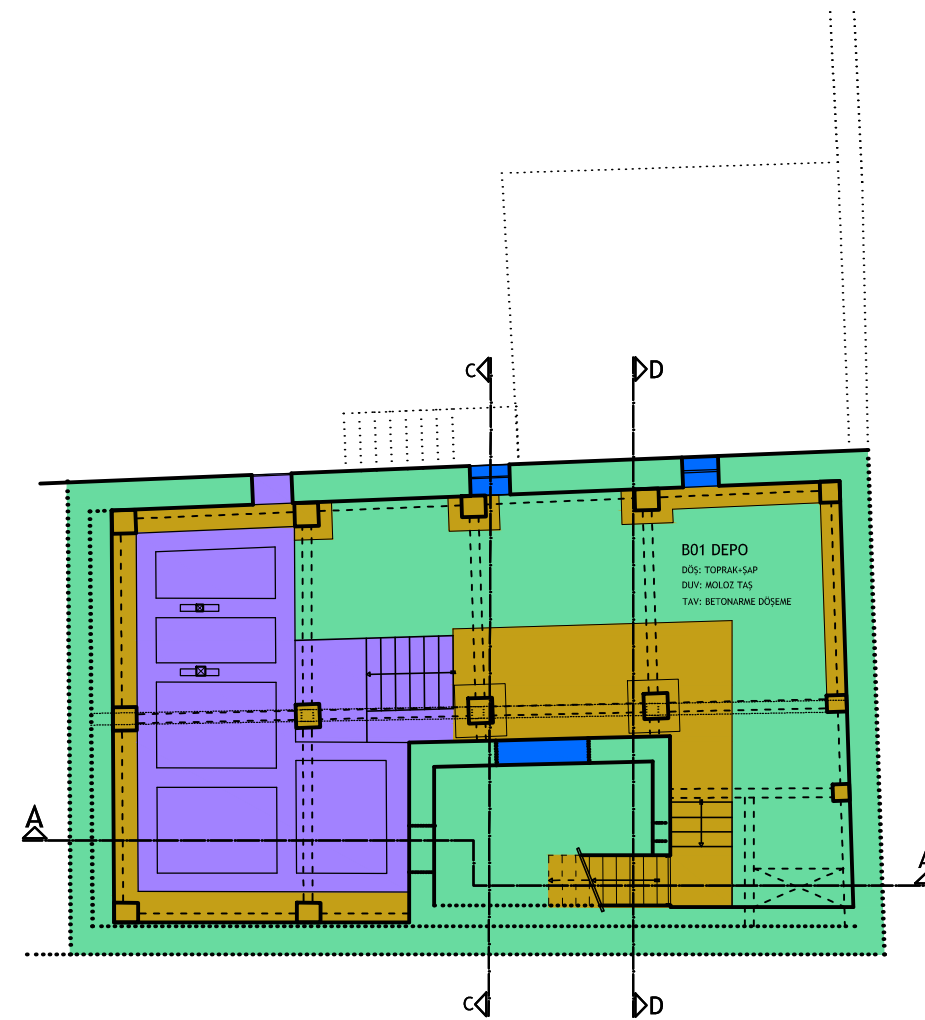
- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

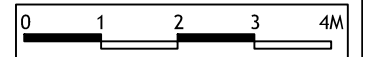
İŞÇİ YATAKHANELERİ KAT PLANI

MARANGOZHANE
1. KAT PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT PLANI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

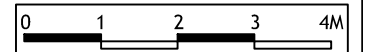
DÖNEM ANALİZİ

PLANLAR

P.02

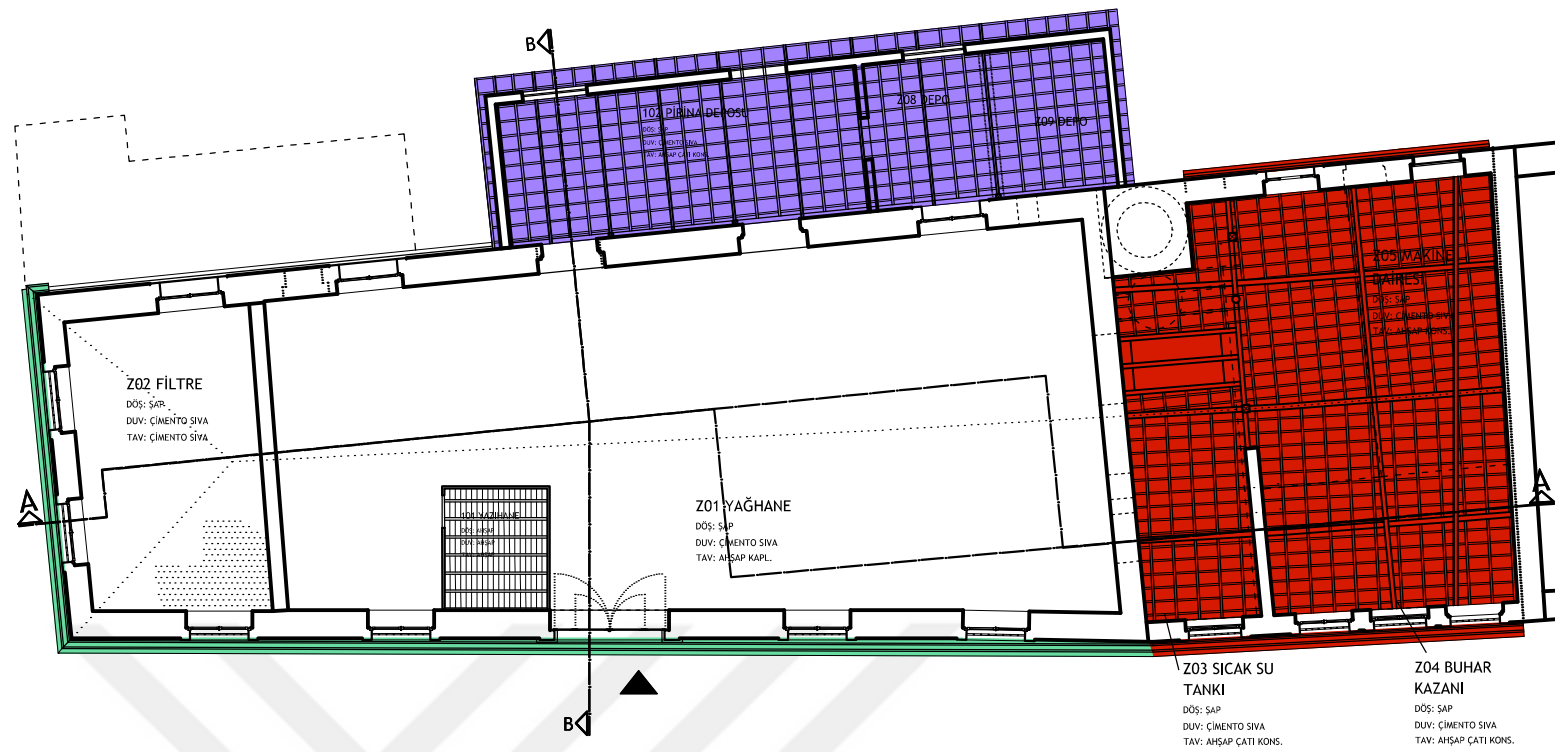
DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

DÖNEM ANALİZİ

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

Z11 LAVABO
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z12 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z13 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z14 HOL
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z15 HELA
DÖS: SERAMİK
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

MARANGOZHANE
ZEMİN KAT
TAVAN PLANI

Z03 SICAK SU
TANKI
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z05 MAKİNE
DAİRESİ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KONS.

Z04 BUHAR
KAZANI
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z22 KORİDOR
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z23-204-205-206 HELA
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

Z27-Z28 DÜŞ
DÖS: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: ÇİMENTO SIVA

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

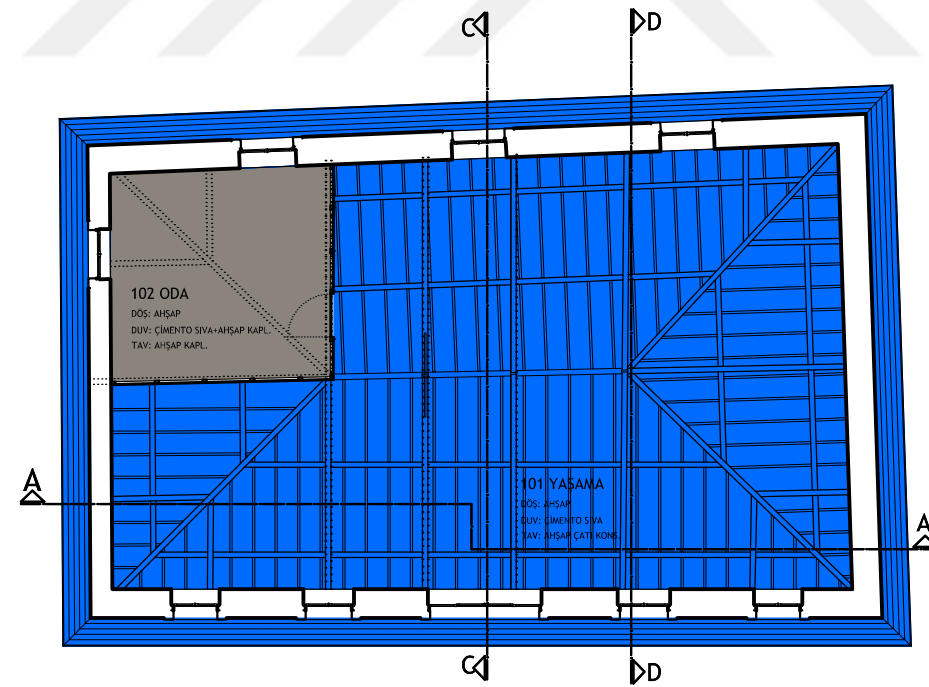
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

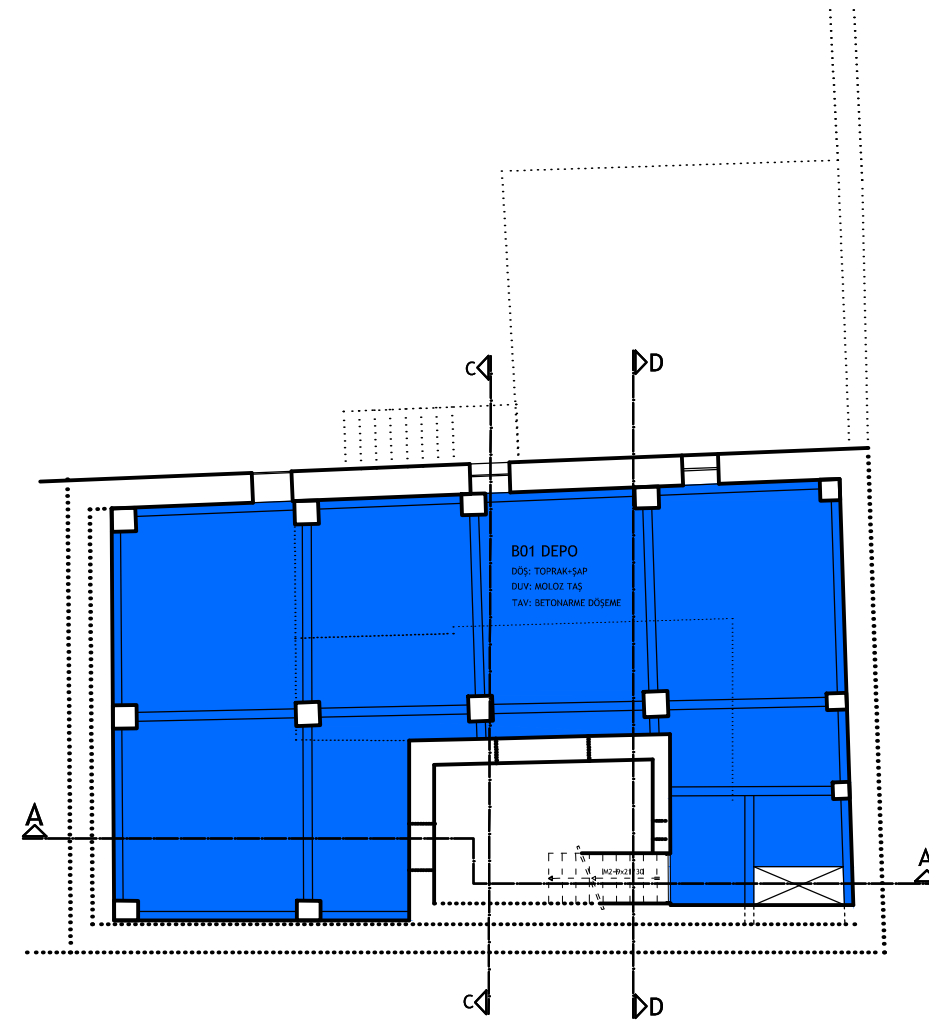
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

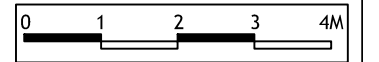
- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

MARANGOZHANE
1. KAT
TAVAN PLANI

MARANGOZHANE
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

DÖNEM ANALİZİ

TAVAN PLANLARI

P.04

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

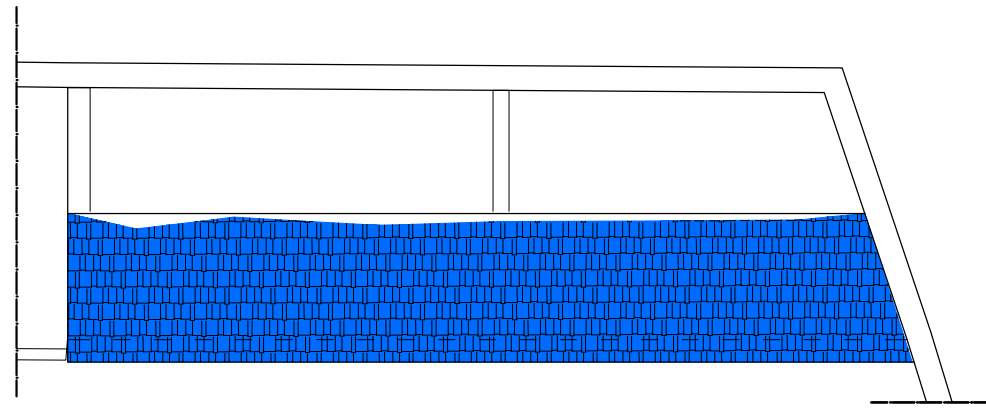
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

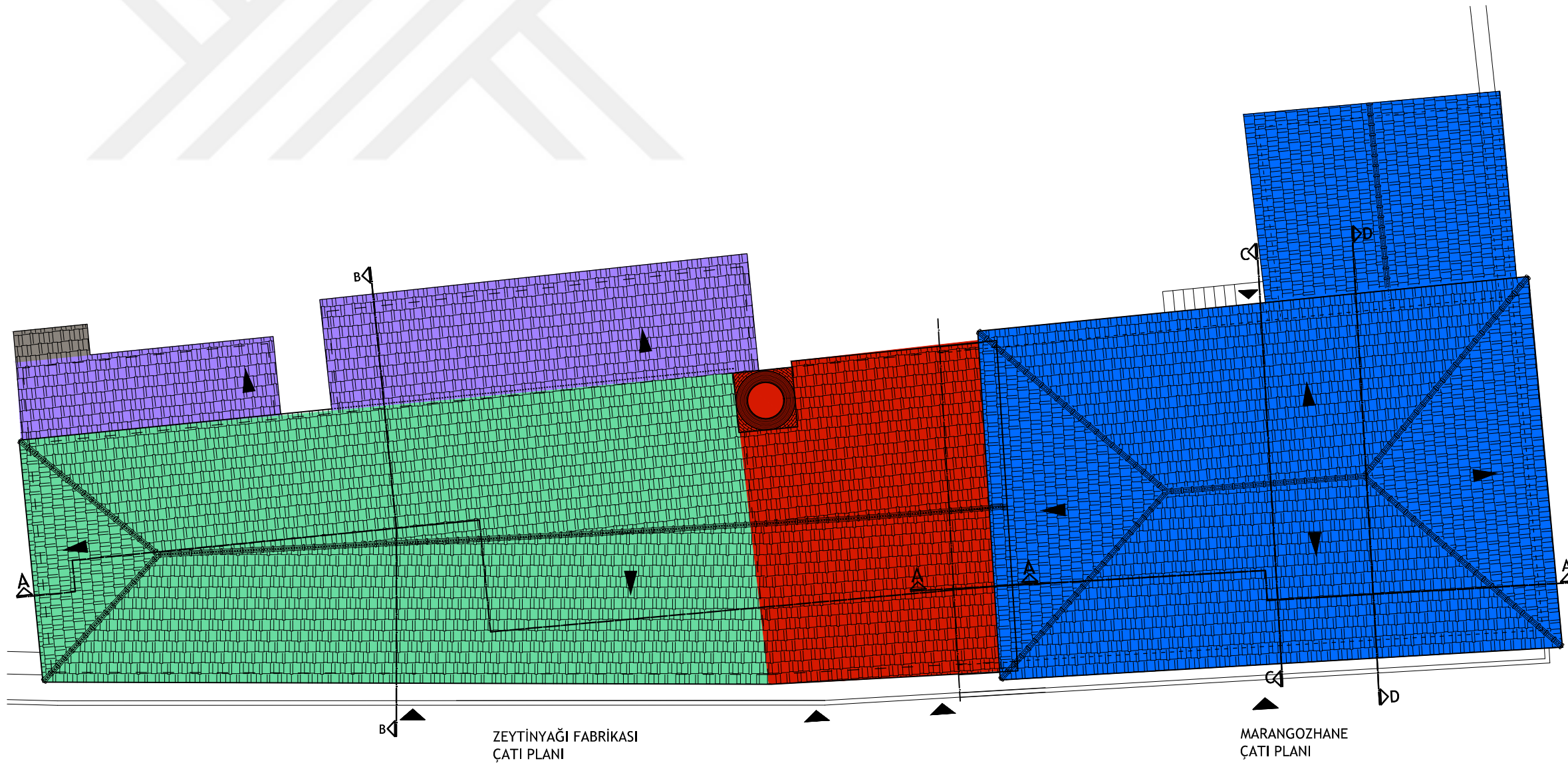
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

İŞÇİ YATAKHANELERİ
ÇATI PLANI

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
ÇATI PLANI

MARANGOZHANE
ÇATI PLANI

0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

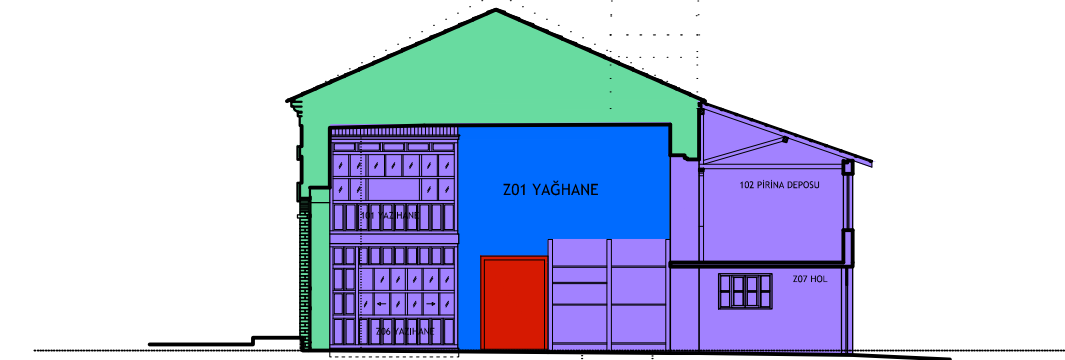
DÖNEM ANALİZİ

ÇATI PLANLARI

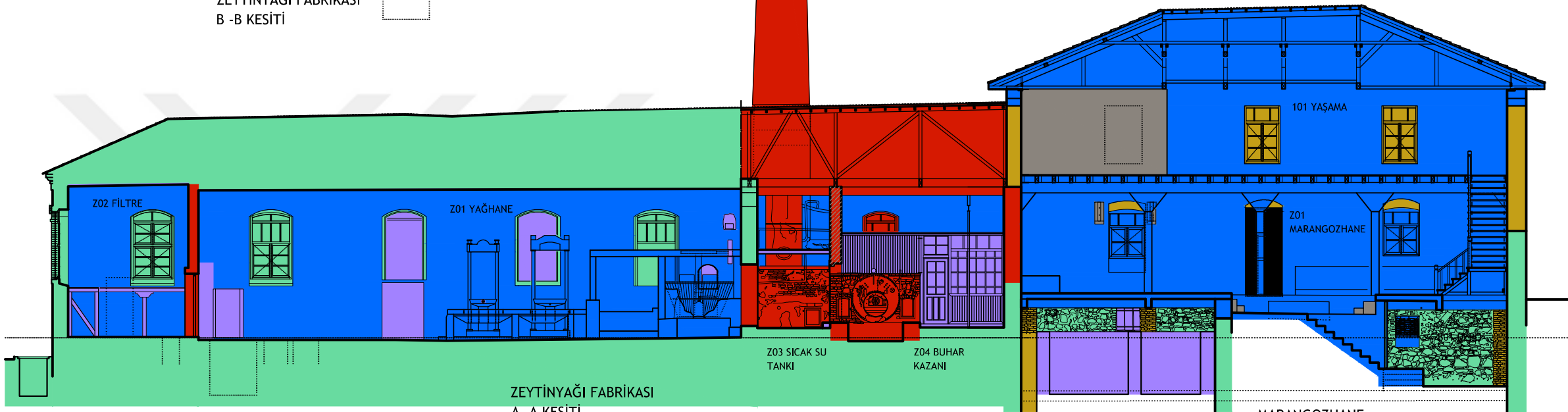
P.05

DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

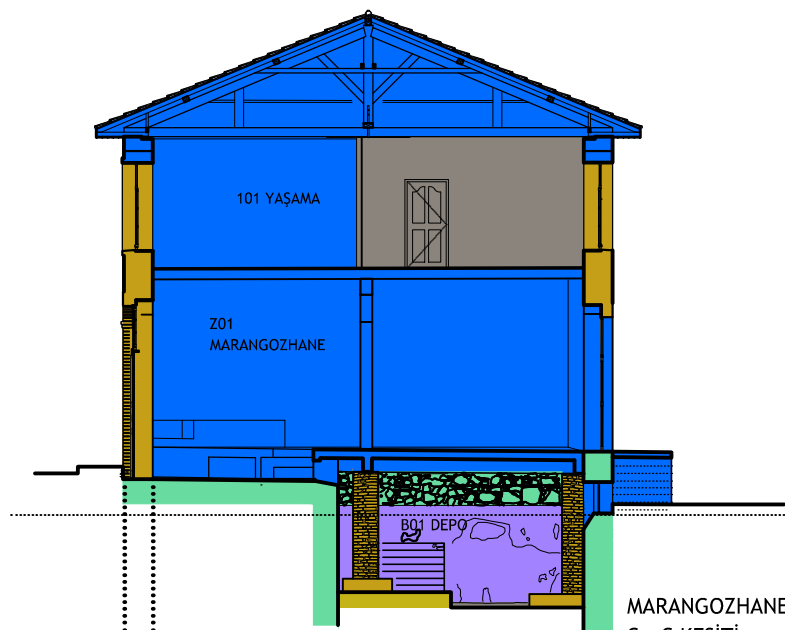

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
B - B KESİTİ

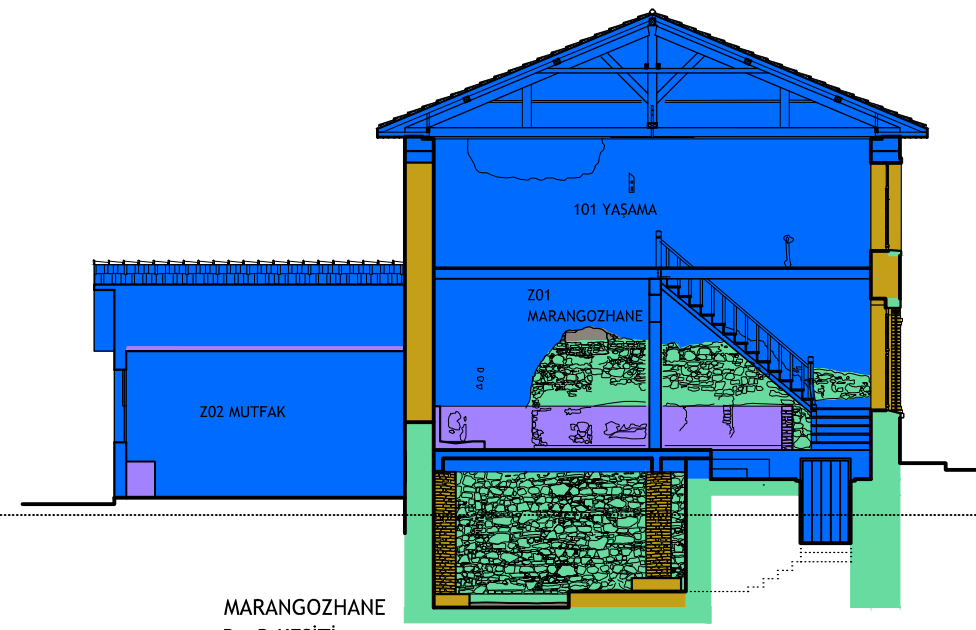

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
A - A KESİTİ

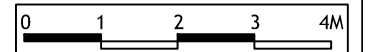
MARANGOZHANE
A - A KESİTİ

MARANGOZHANE
C - C KESİTİ

MARANGOZHANE
D - D KESİTİ

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

DÖNEM ANALİZİ

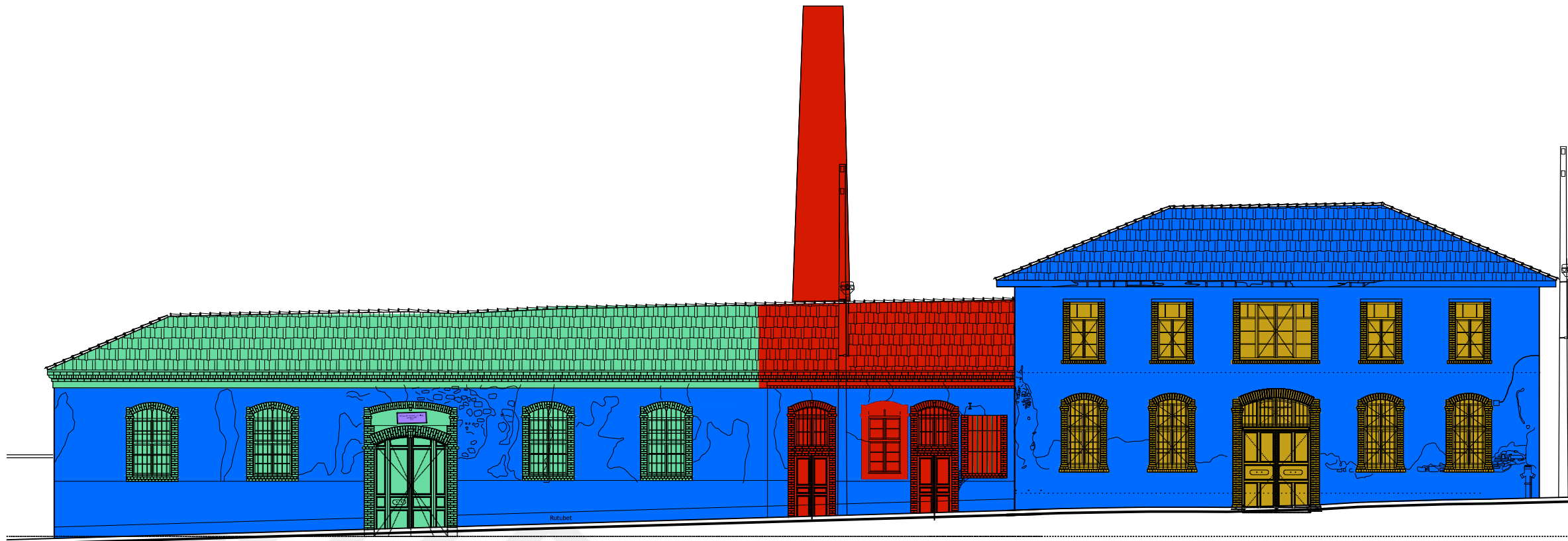
DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

DÖNEM ANALİZİ

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

MARANGOZHANE

MUTFAK'7 HELA

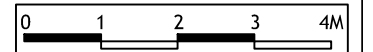
MARANGOZHANE

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

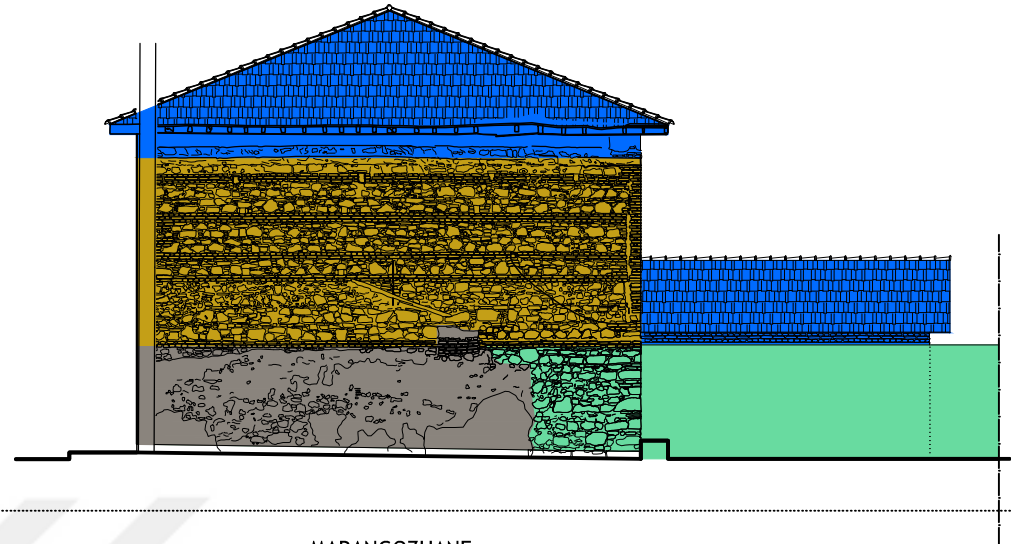
DÖNEM ANALİZİ LEJANDI

- 19.YY'İN İKİNCİ YARISI
- 19.YY SONU - 20.YY BAŞI
- 20.YY'İN İLK YARISI
- 1940'LARDAN SONRA
- 1970'LERDEN SONRA
- NİTELİKSİZ EK

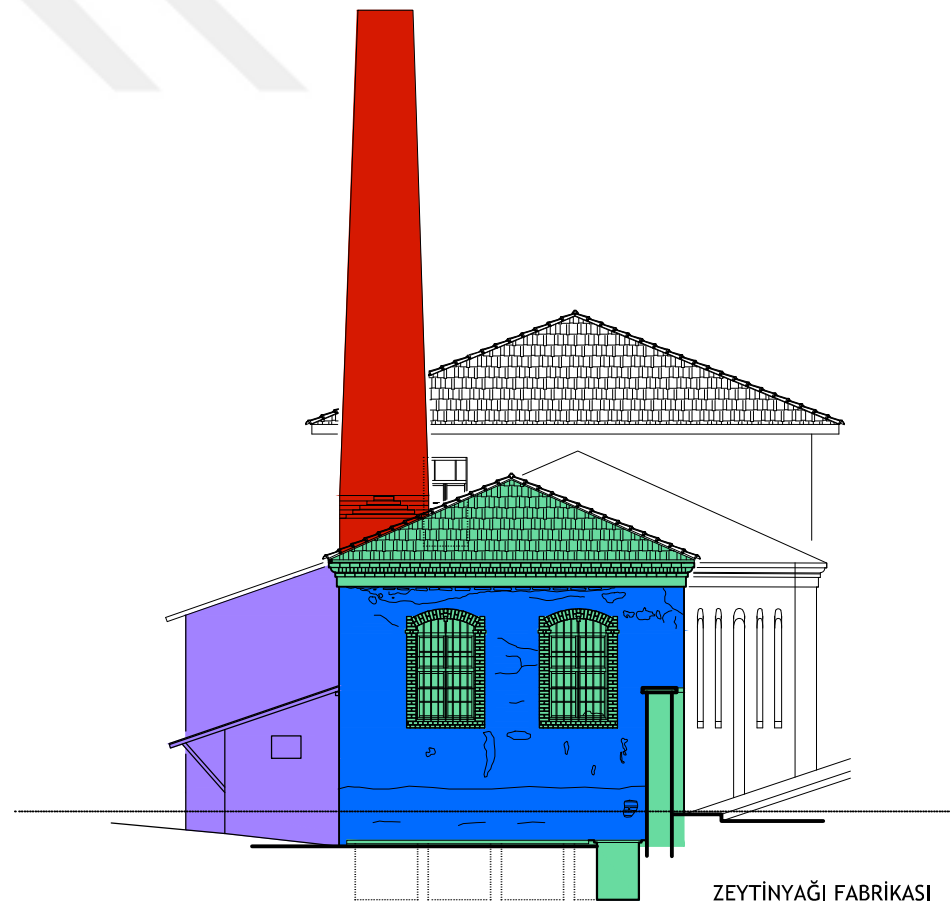

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

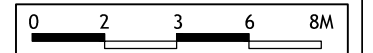
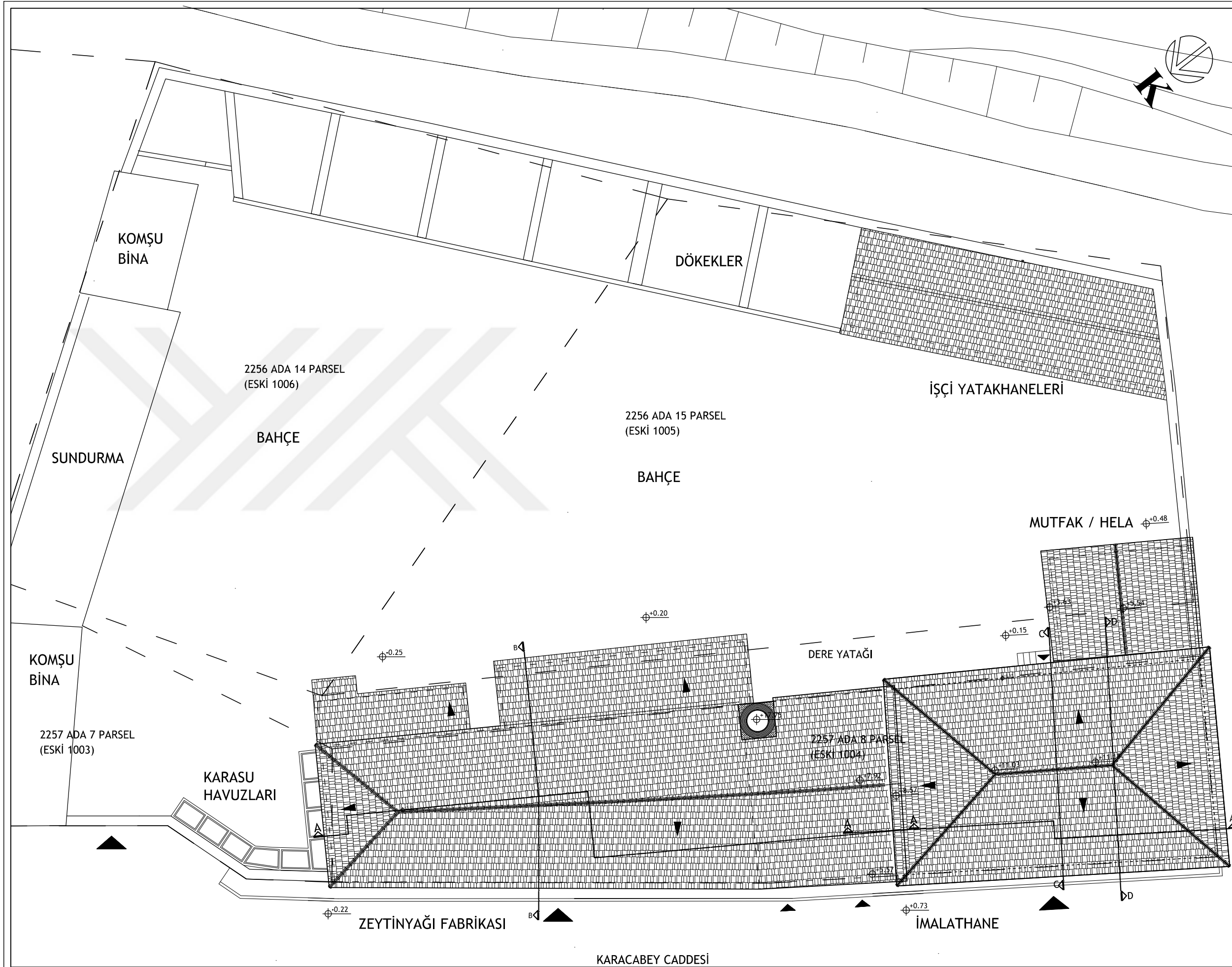
DÖNEM ANALİZİ

MARANGOZHANE
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

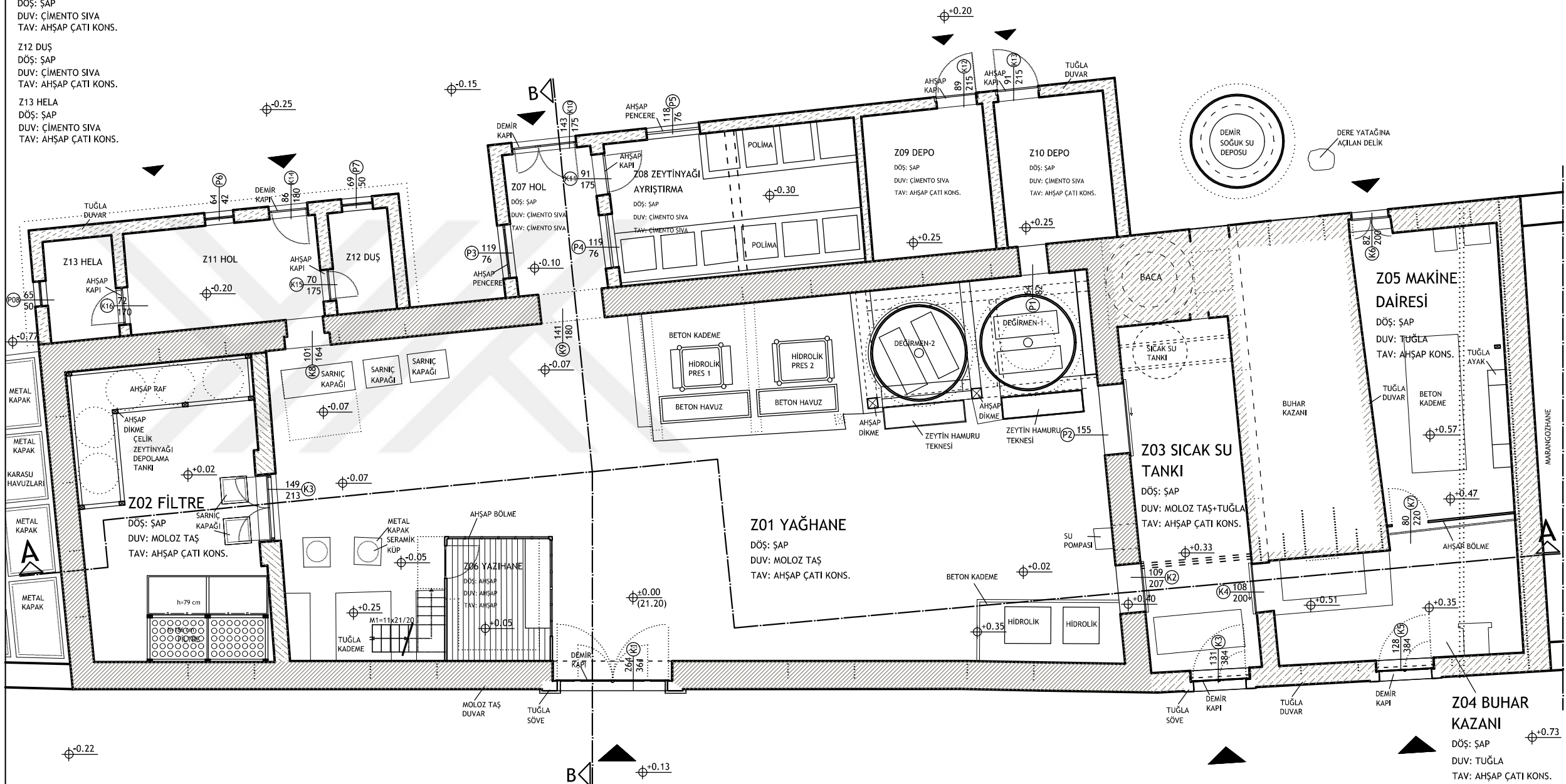
VAZİYET PLANI

P.01

Z11 HOL
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z12 DUŞ
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

Z13 HELA
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
- TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)

0 1 2 3 4M

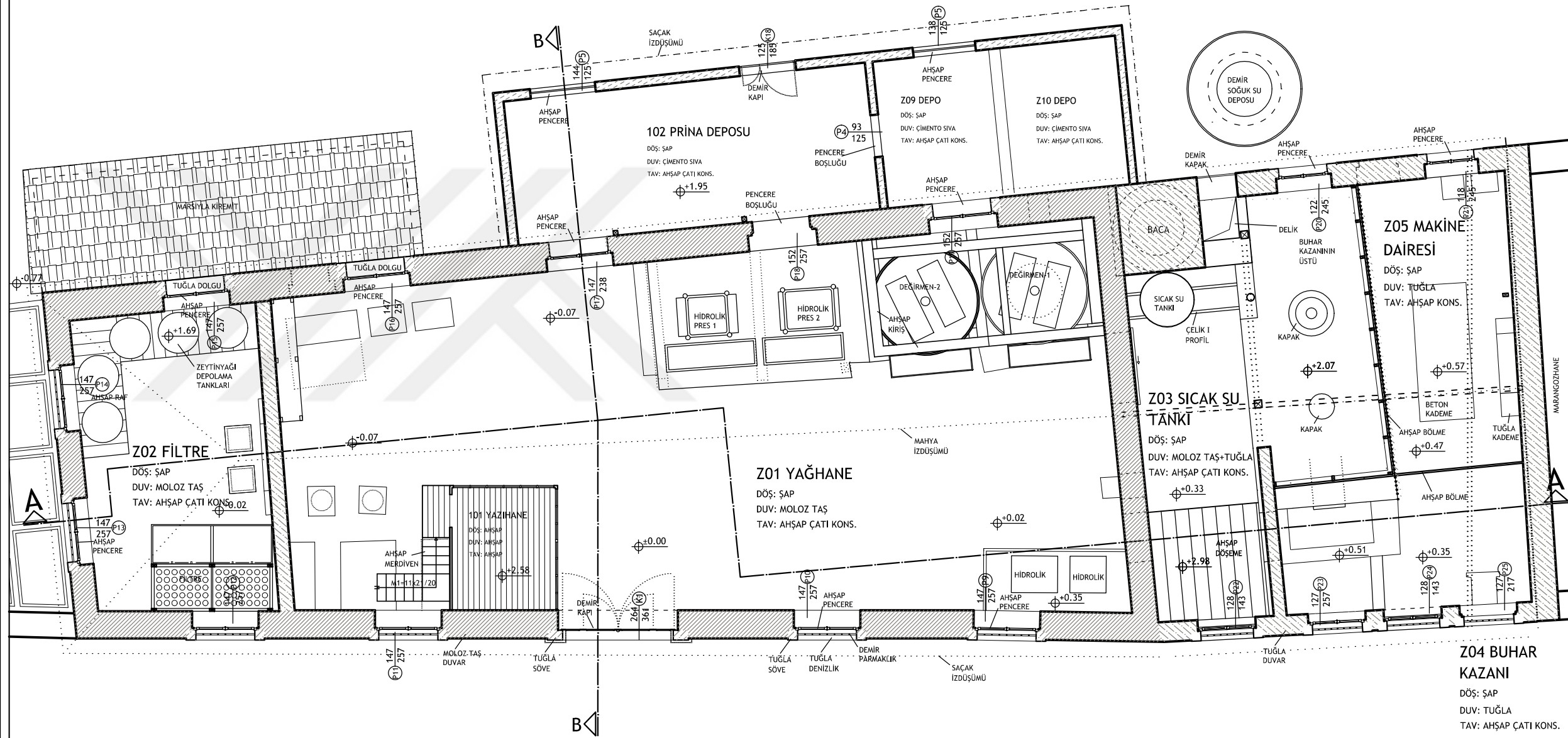
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

P.02

ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR

0 1 2 3 4M

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
RESTORASYON

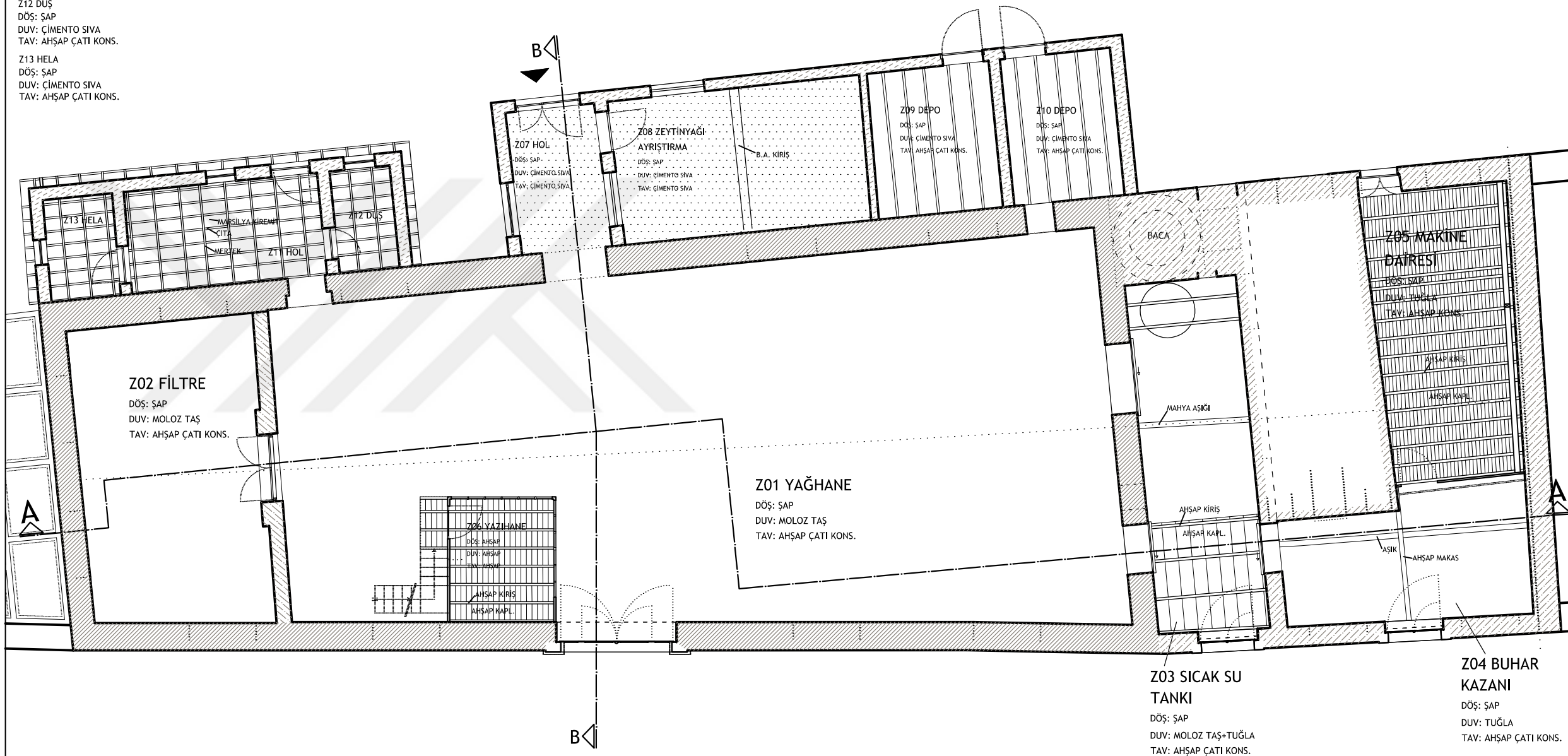
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

P.03

Z11 HOL
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
Z12 DUŞ
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.
Z13 HELA
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP ÇATI KONS.

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

LEJAND

MOLOZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR

0 1 2 3 4M

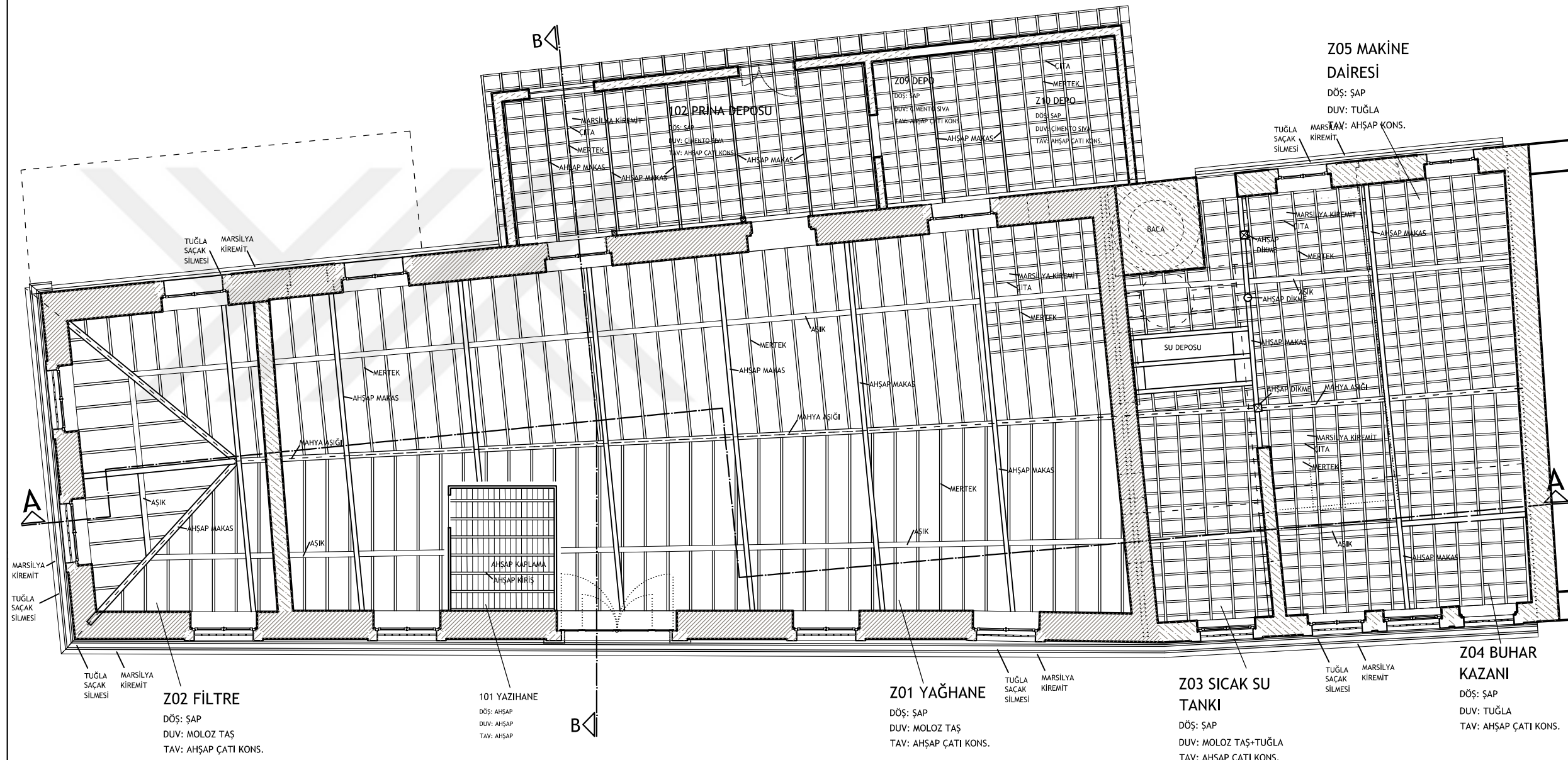
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

P.04

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR

0 1 2 3 4M

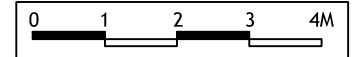
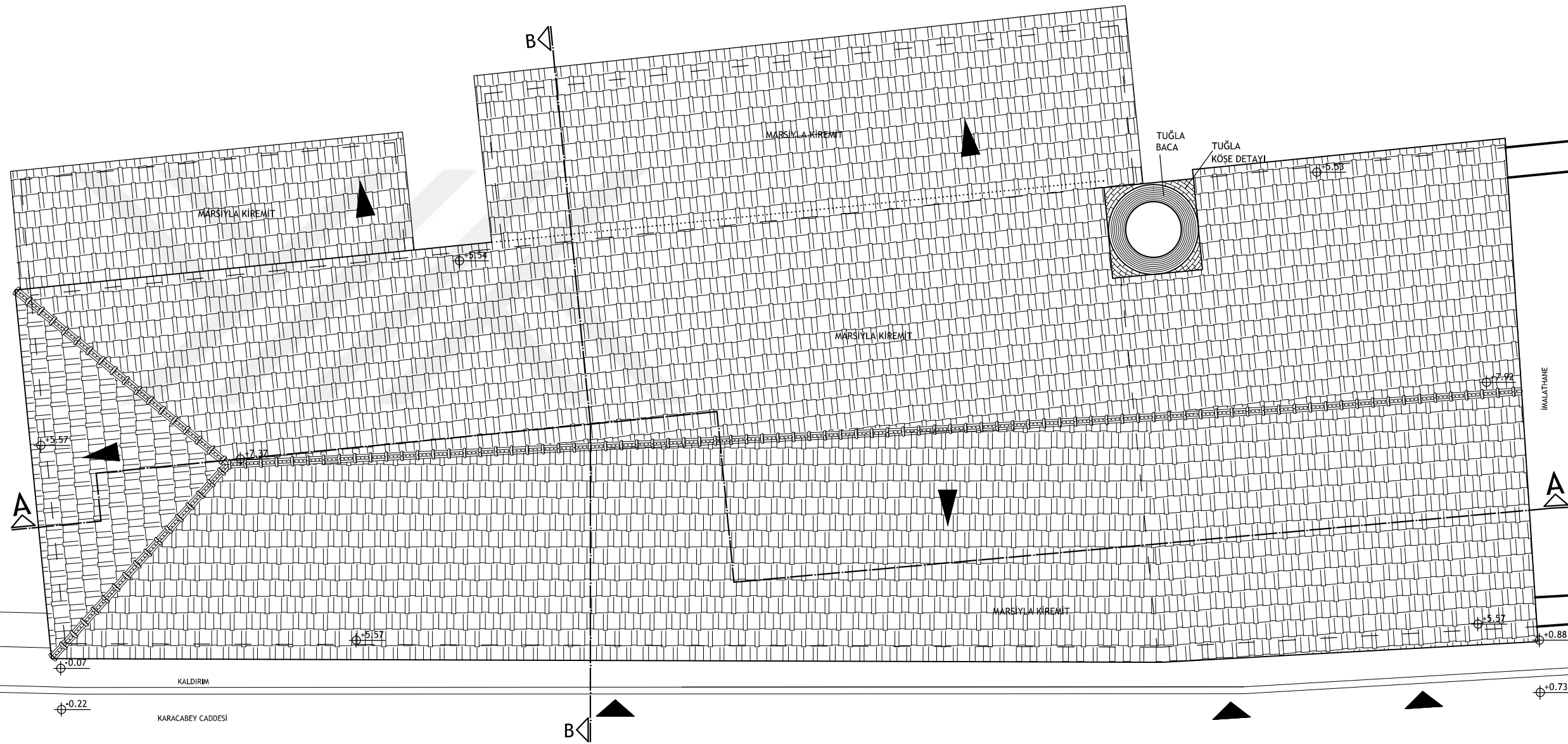
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

P.05

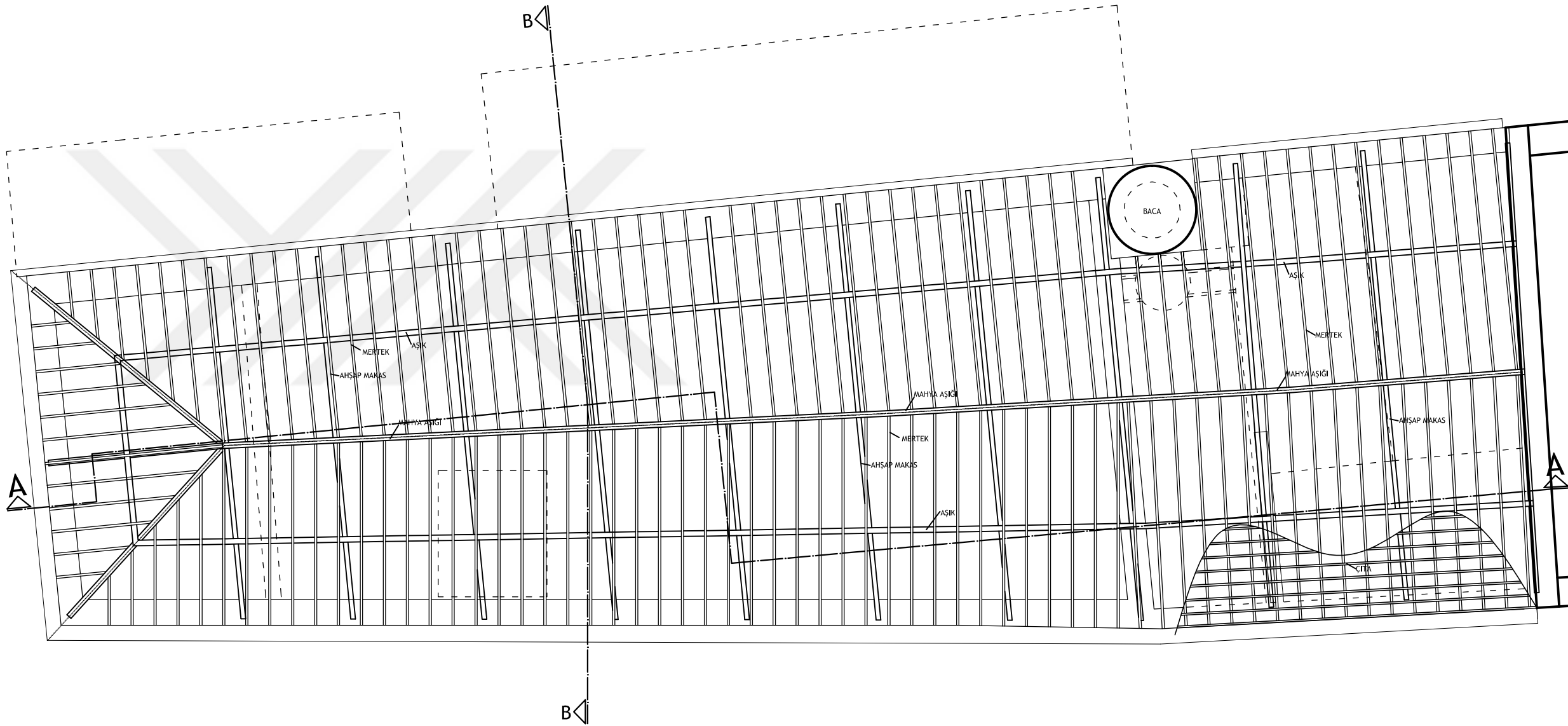
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

ÇATI PLANI

P.06

ÇATI KONSTRÜKSİYONU PLANI

0 1 2 3 4M

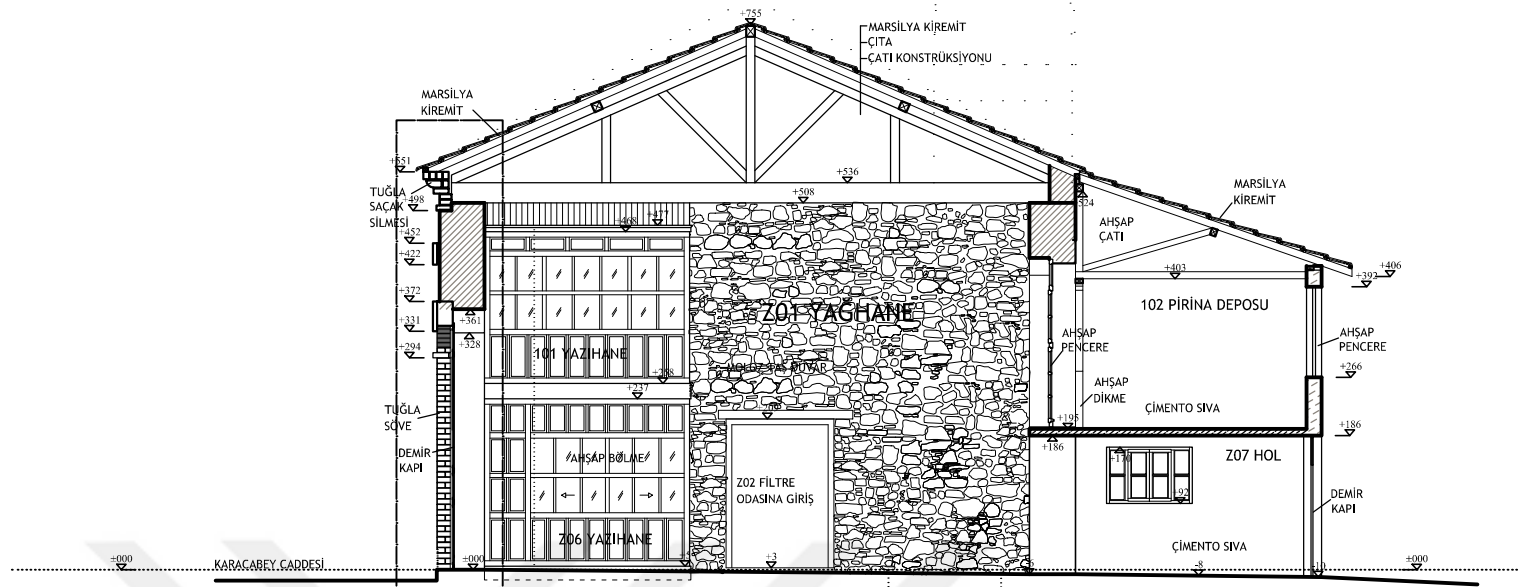
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
PLANLAR

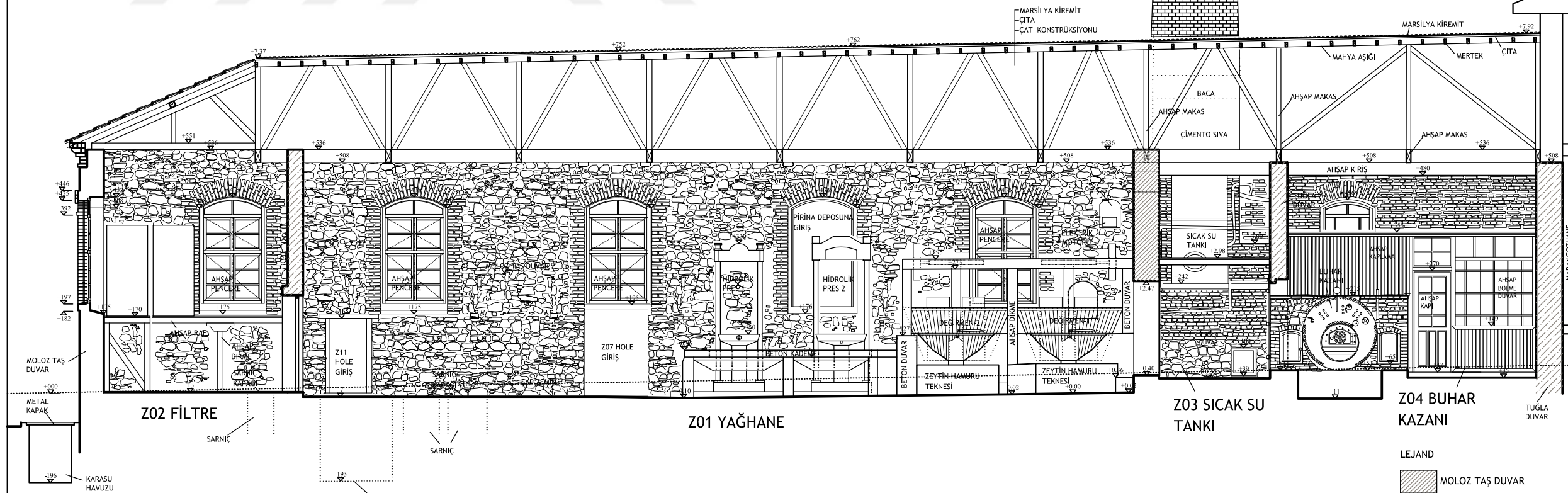
ÇATI KONSTRÜKSİYONU
PLANI

P.07

B - B KESİTİ

SARNIÇ DERİNLİĞİ
(MOLOZ ÜZERİNDEN)

A - A KESİTİ

0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

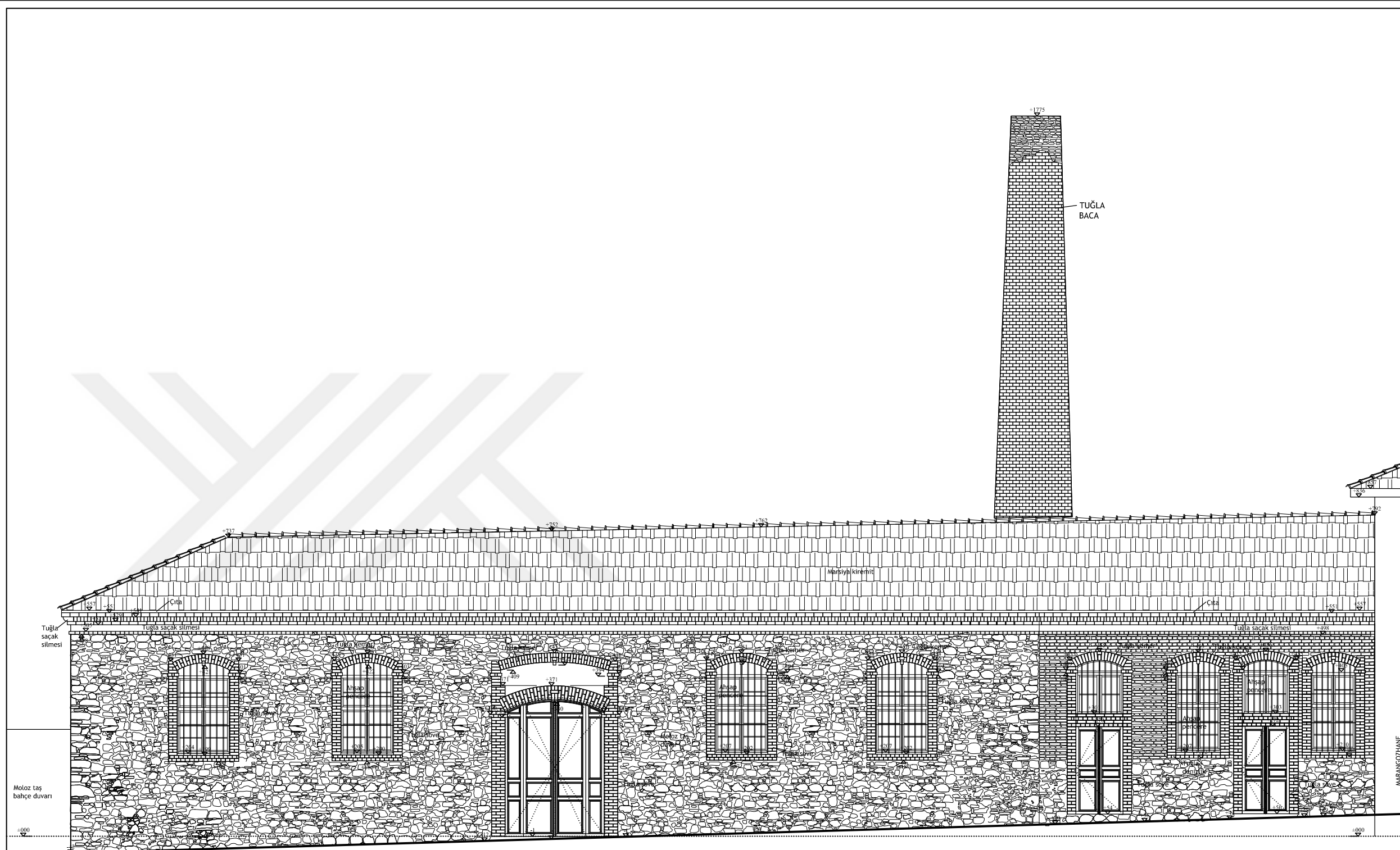
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
KESİTLER

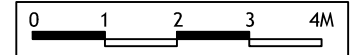
A - A KESİTİ
B - B KESİTİ

P.08

- LEJAND
- MOLOZ TAŞ DUVAR
 - TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
 - TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
 - BETONARME

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

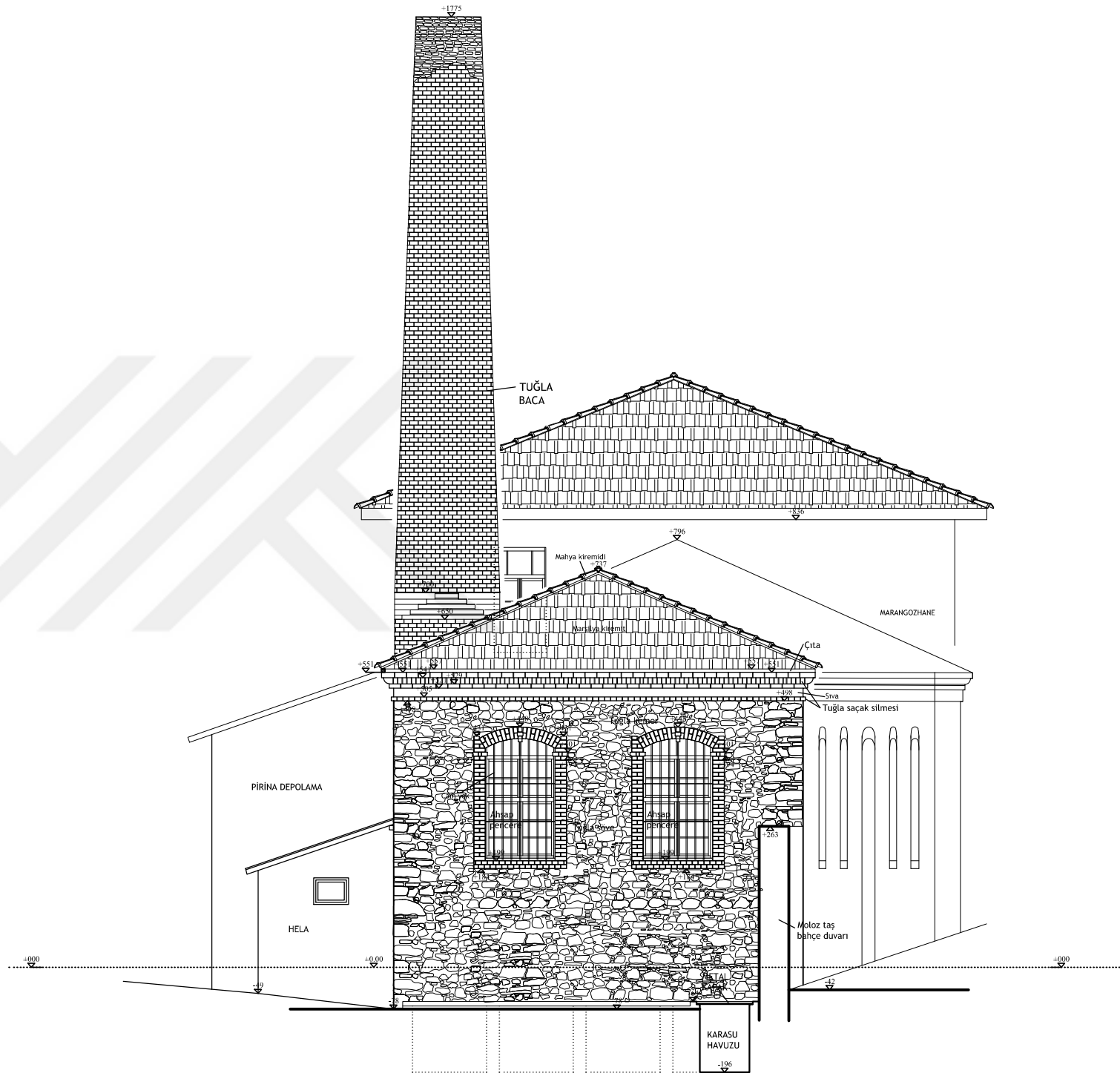
- RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
 RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

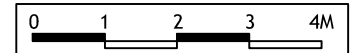
PAFTA ADI:
CEPHELER

KUZEYBATI CEPHESİ

P.09

KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

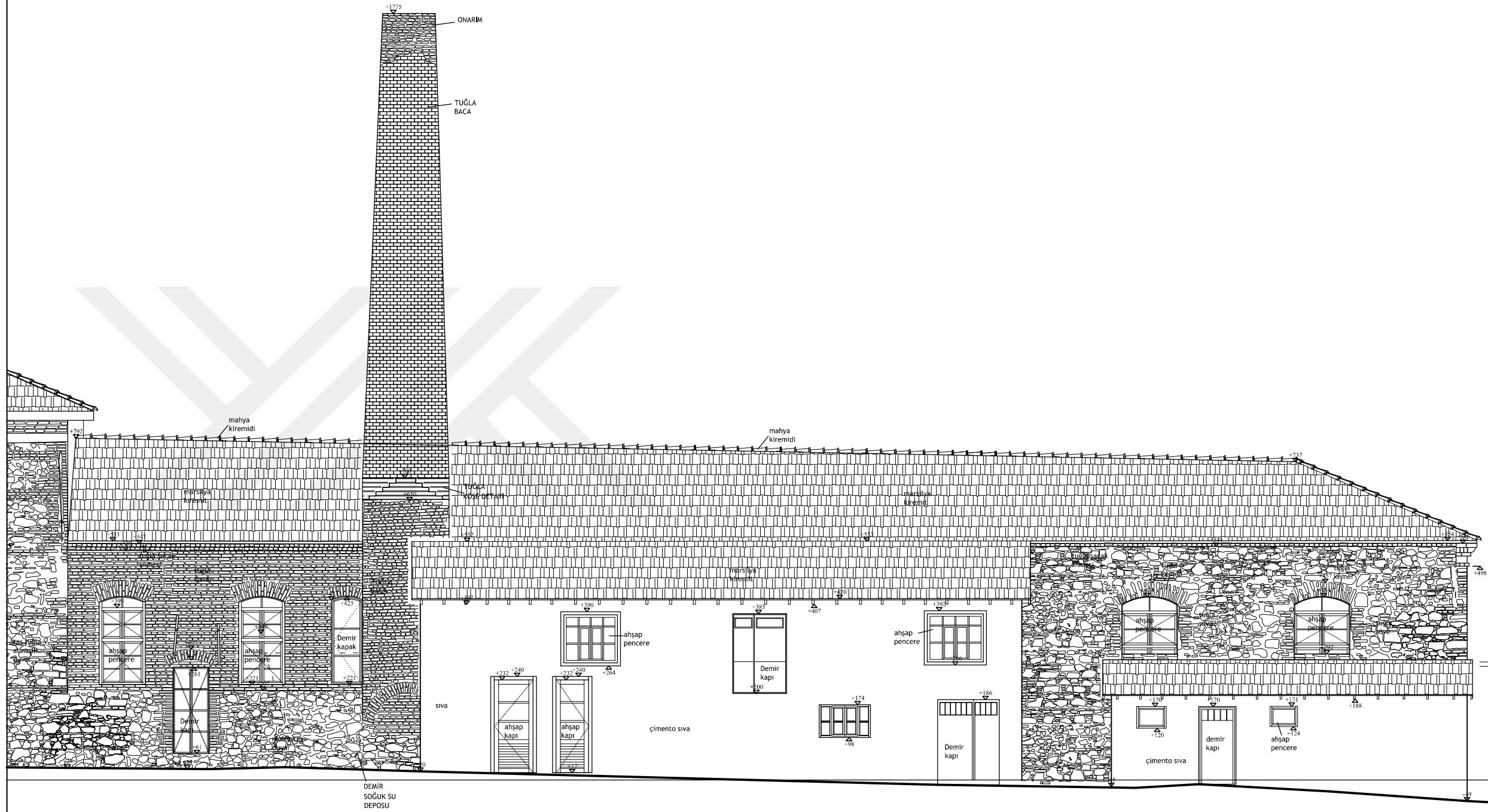
- RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
 RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

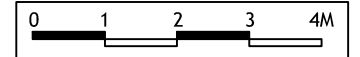
PAFTA ADI:
CEPHELER

KUZEYDOĞU CEPHESİ

P.10

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

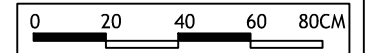
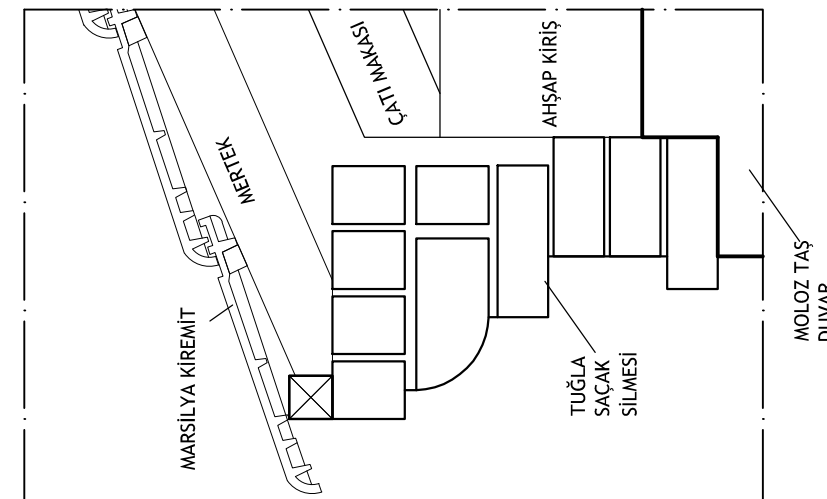
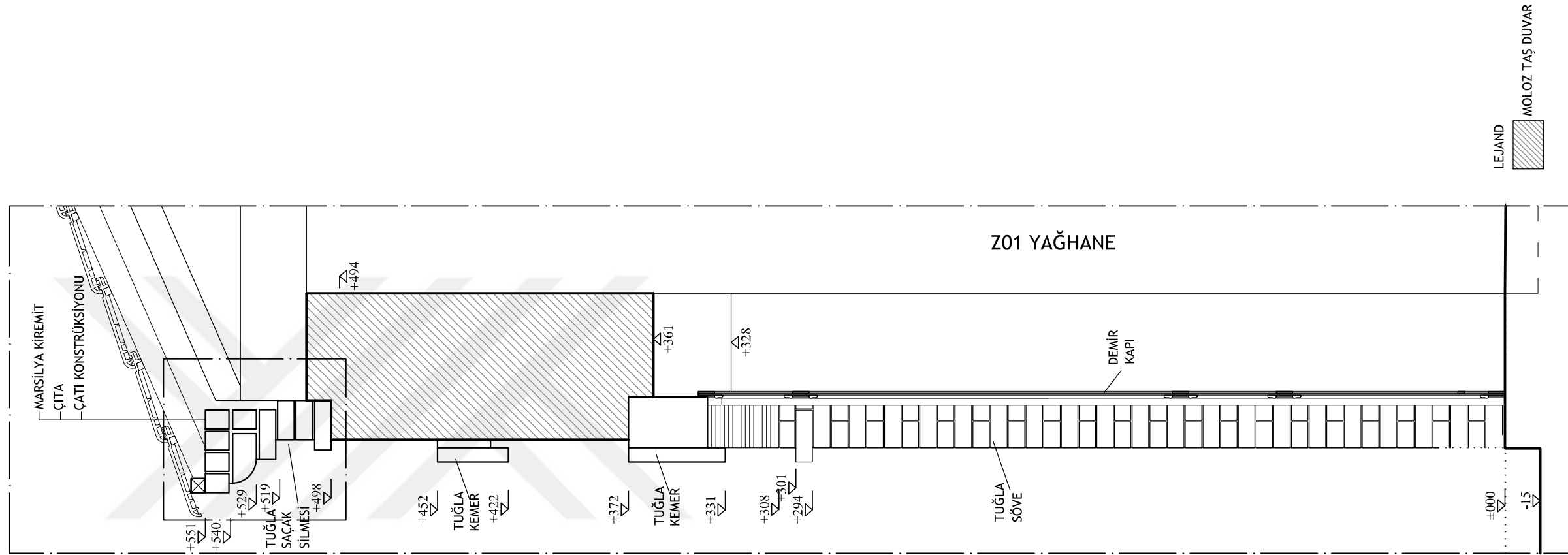
- RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
CEPHELER

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

P.11

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

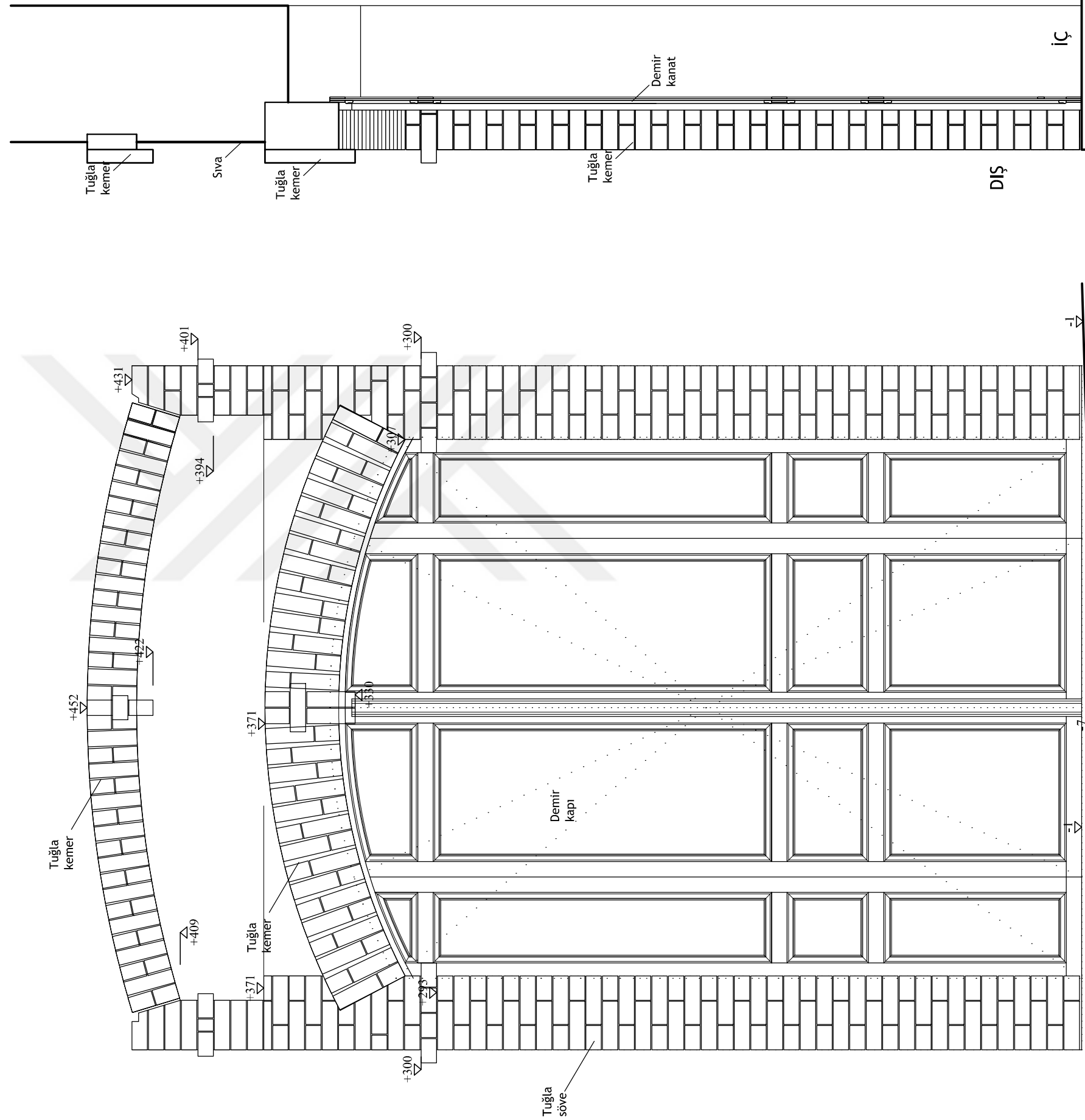
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
DETAYLAR

SİSTEM DETAYI

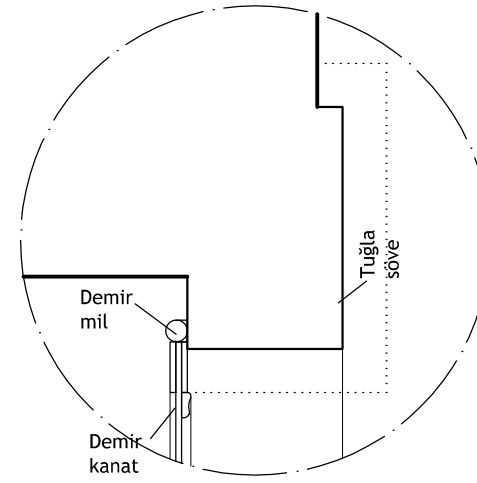
P.12

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

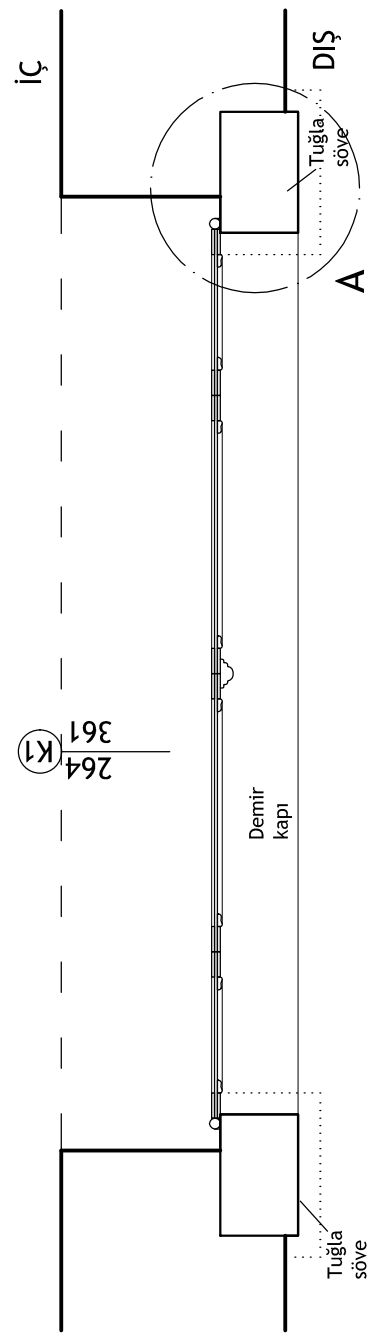

KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

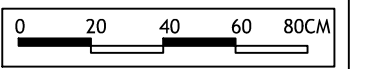
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
DETAYLAR

K1 KAPI DETAYI-A

P.13

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

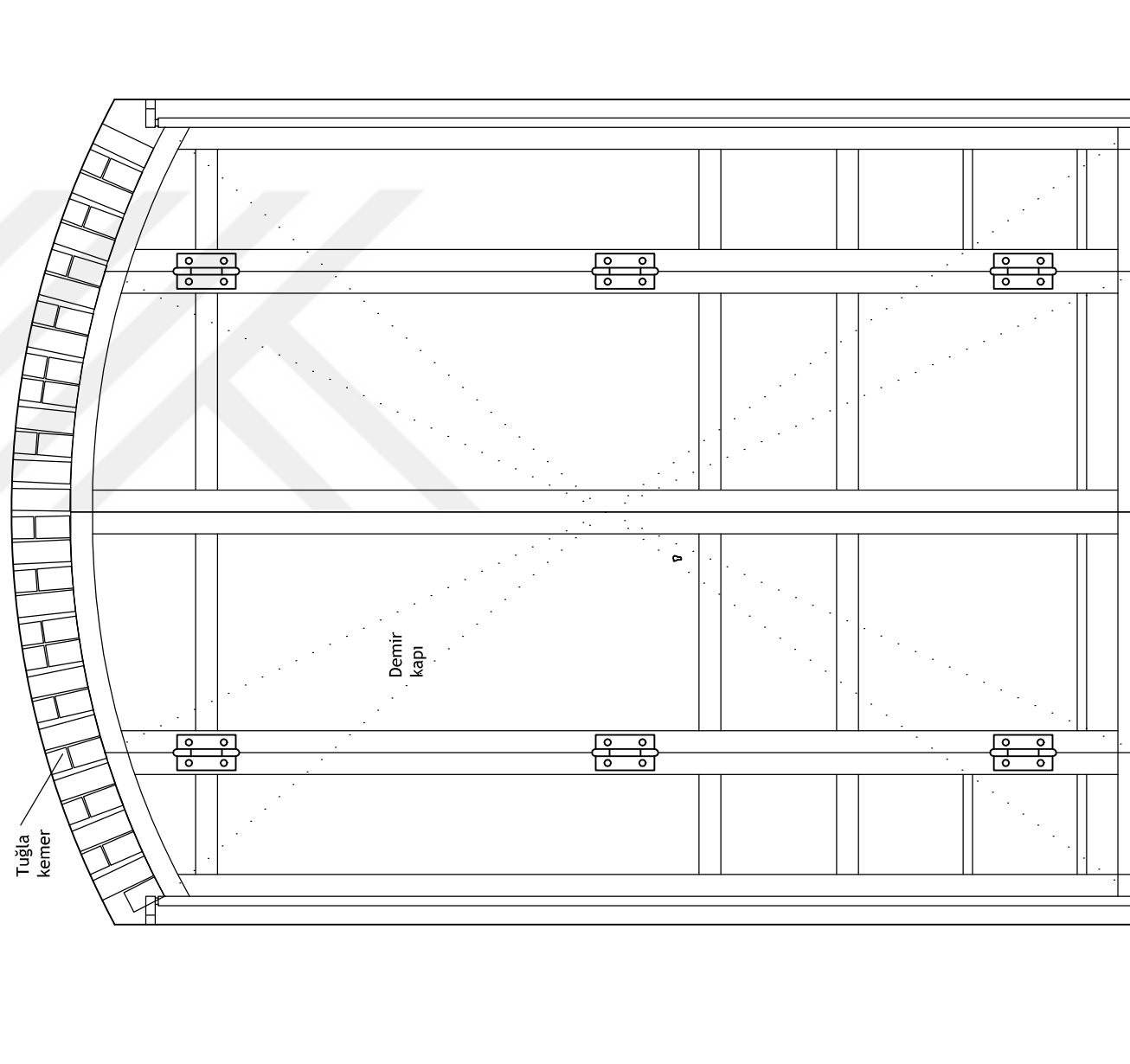
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İÇ GÖRÜNÜŞ

0 20 40 60 80CM

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
- RESTORASYON

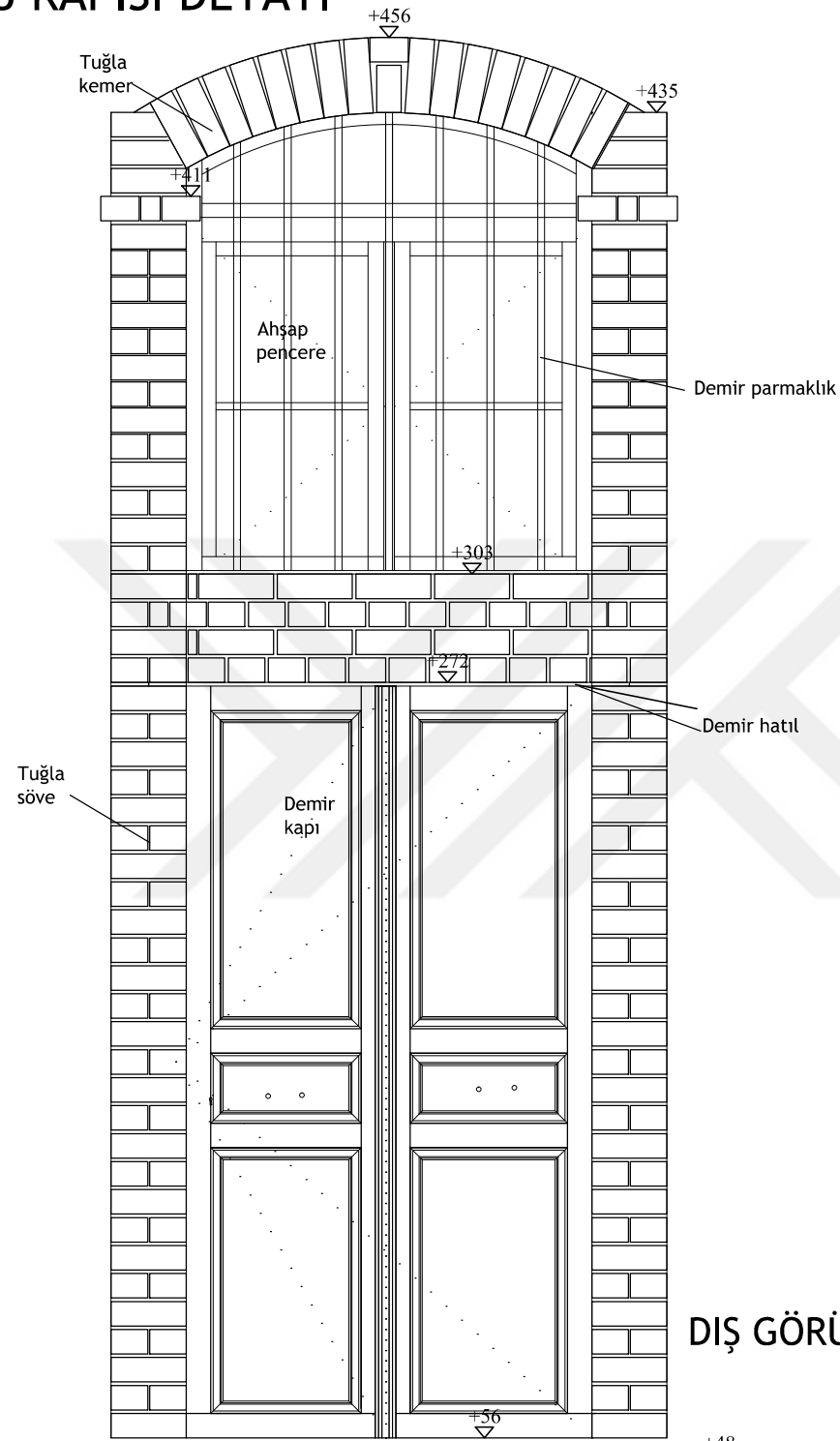
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
DETAYLAR

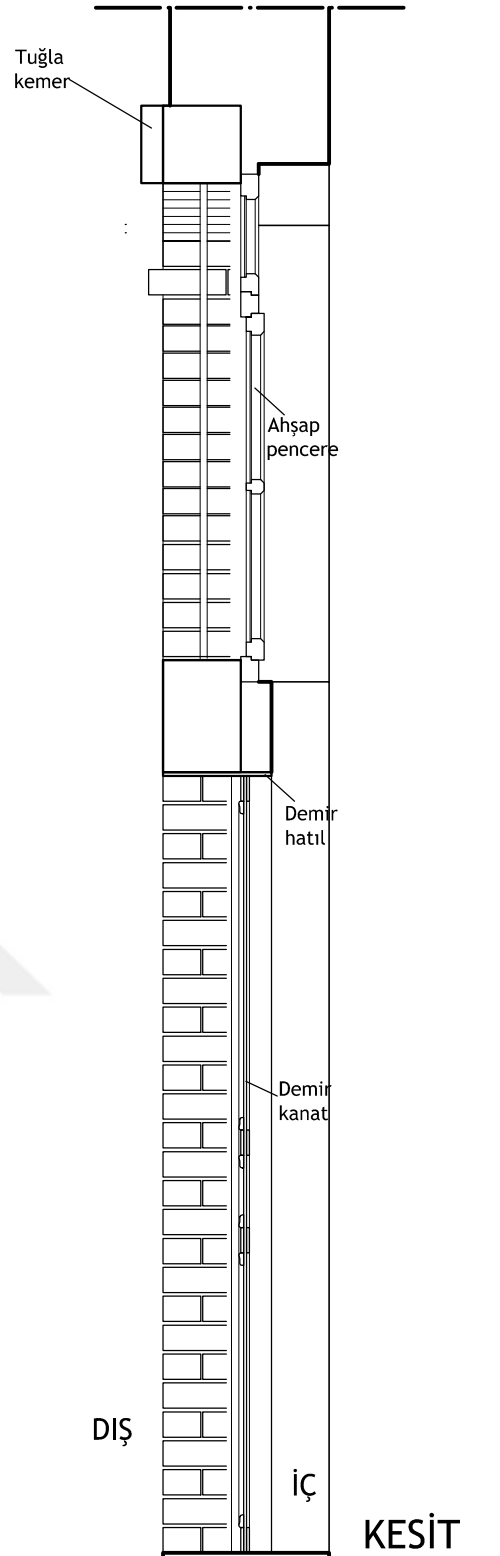
K1 KAPI DETAYI-B

P.14

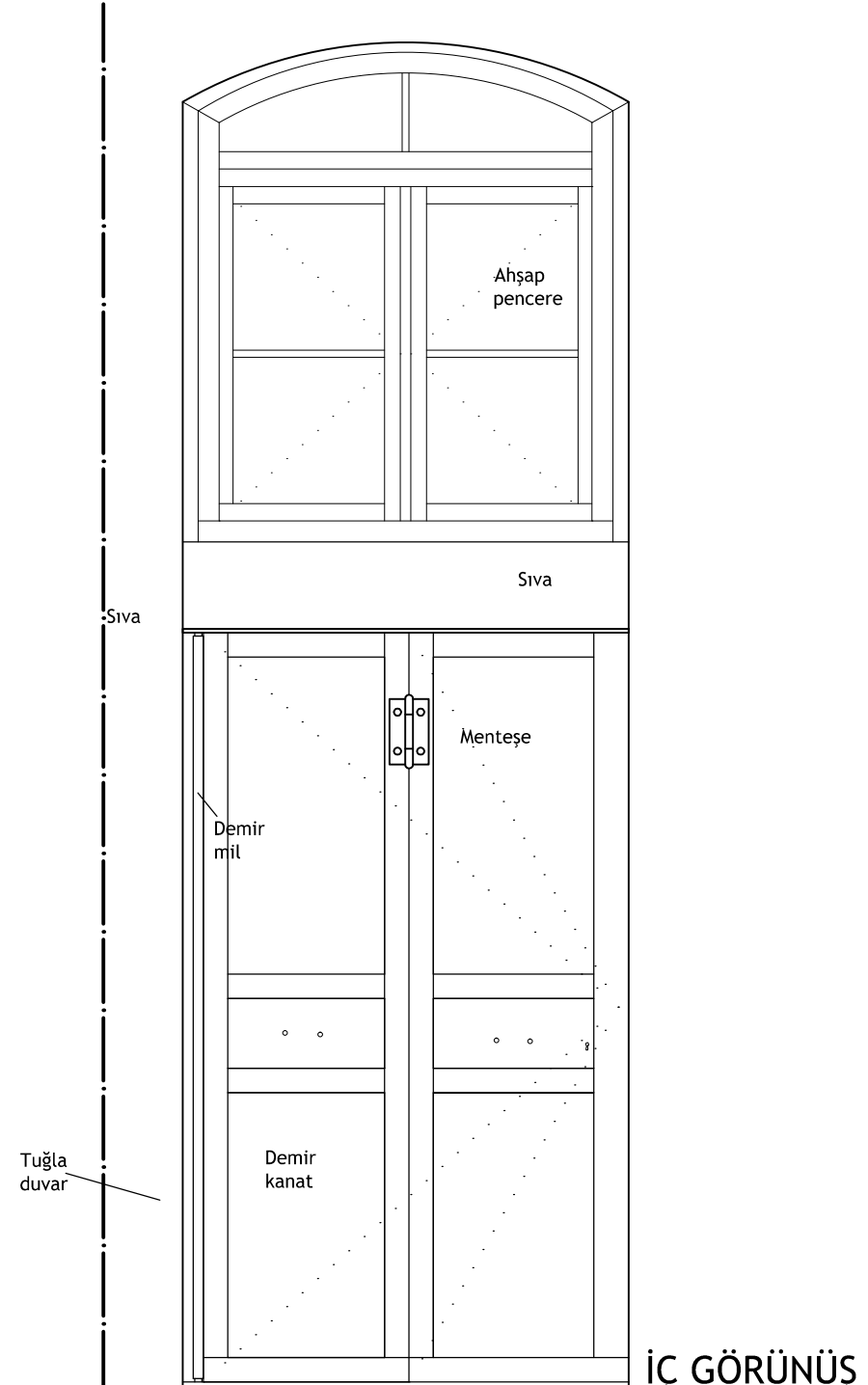
Z04 BUHAR KAZANI K5 KAPISI DETAYI

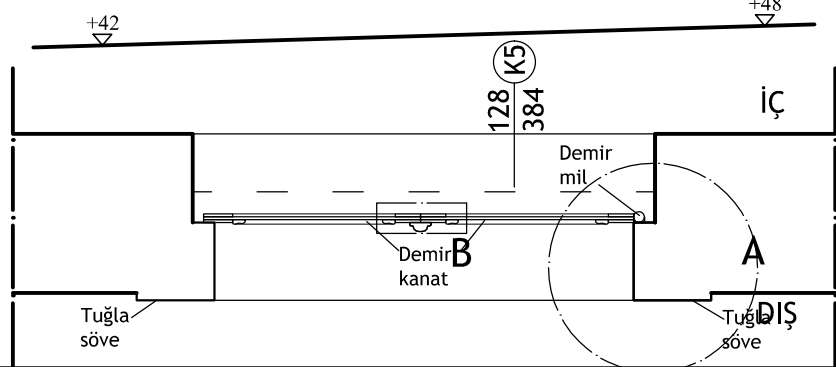
DIŞ GÖRÜNÜŞ

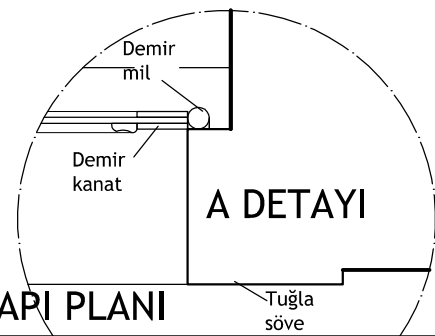
KESİT

İÇ GÖRÜNÜŞ

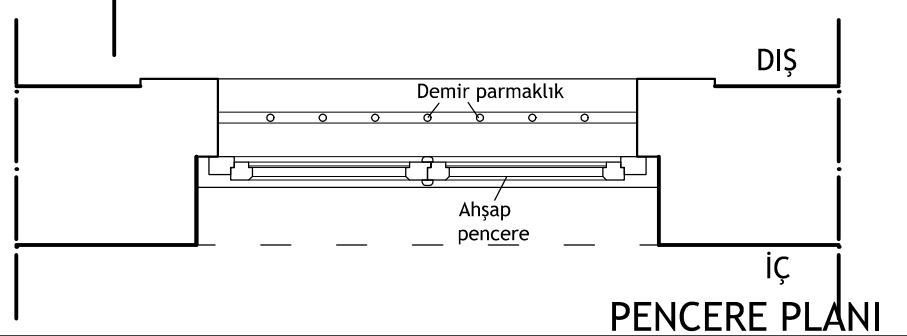
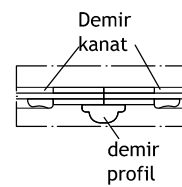

KAPİ PLANI

A DETAYI

B DETAYI

PENCERE PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ. DR. ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19. YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

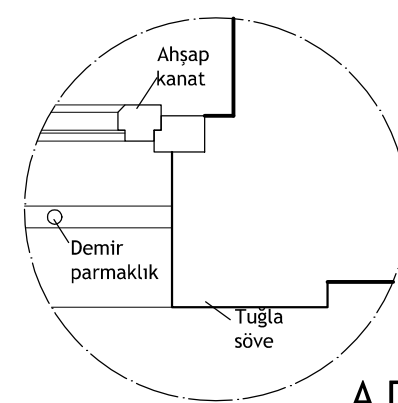
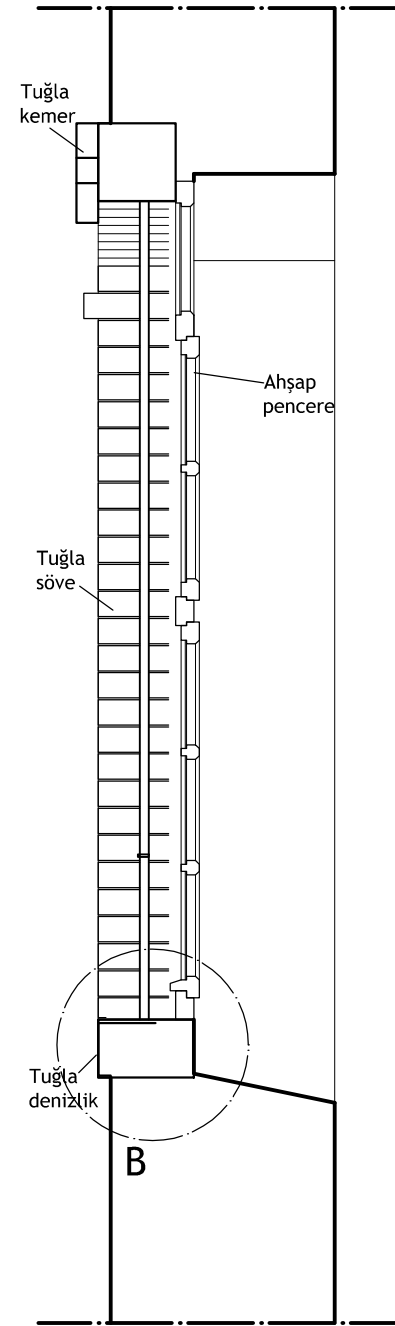
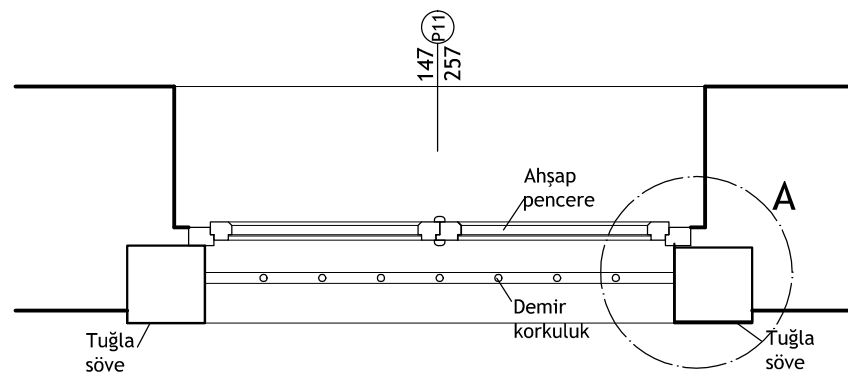
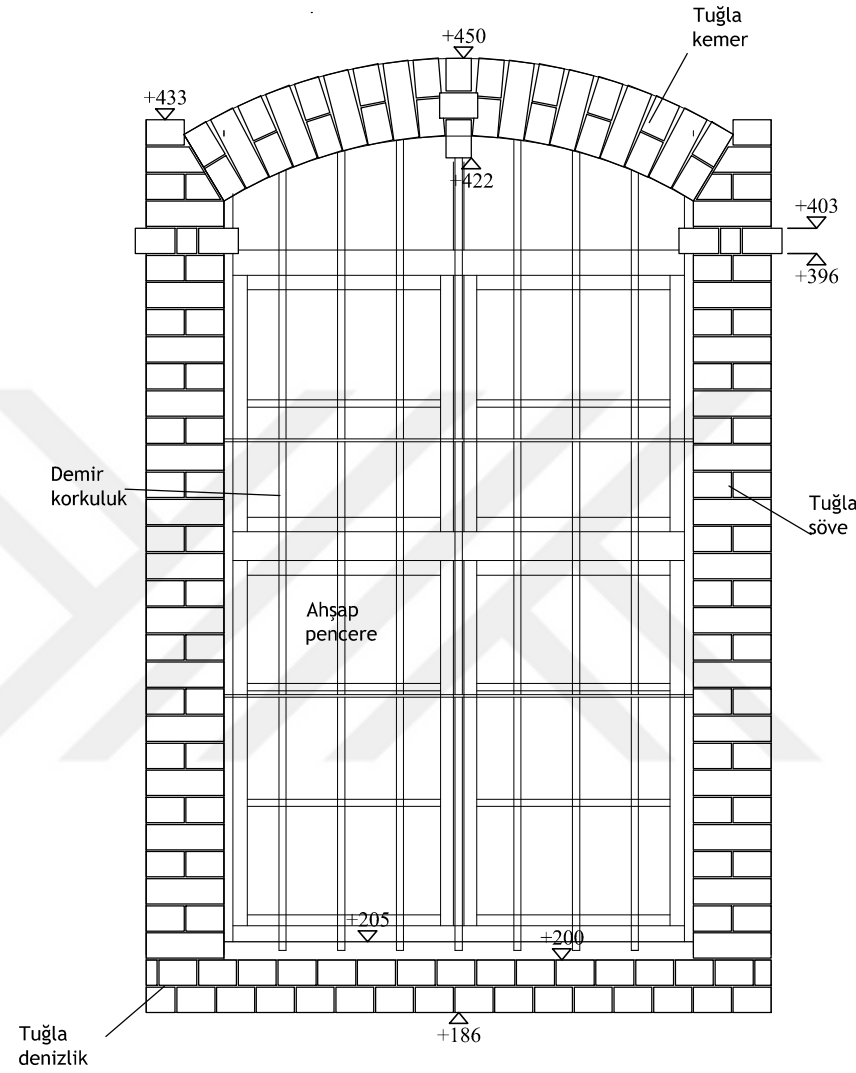
ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
DETAYLAR

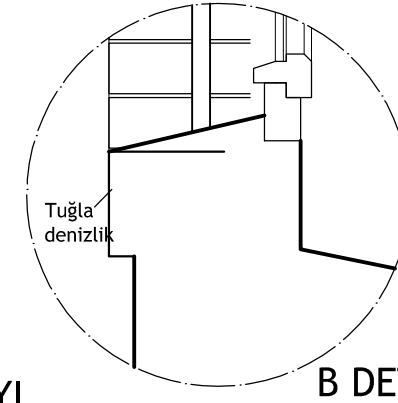
K5 KAPİ DETAYI

P.15

Z01 YAĞHANE P11 PENCERE DETAYI

A DETAYI

B DETAYI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

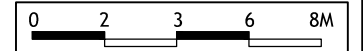
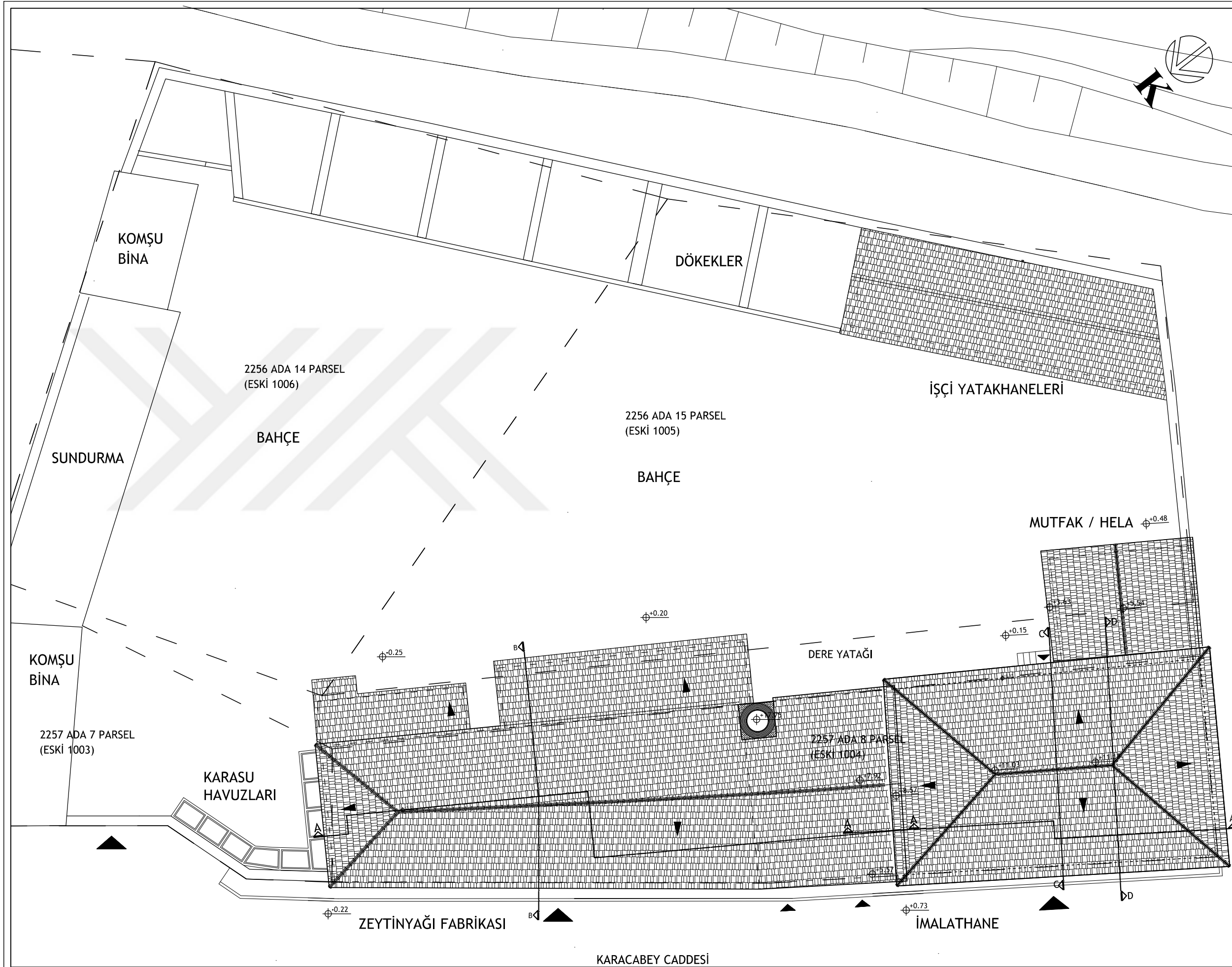
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (IV. DÖNEM)
□ RESTORASYON

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI

PAFTA ADI:
DETAYLAR

P11 PENCERE DETAYI

P.16

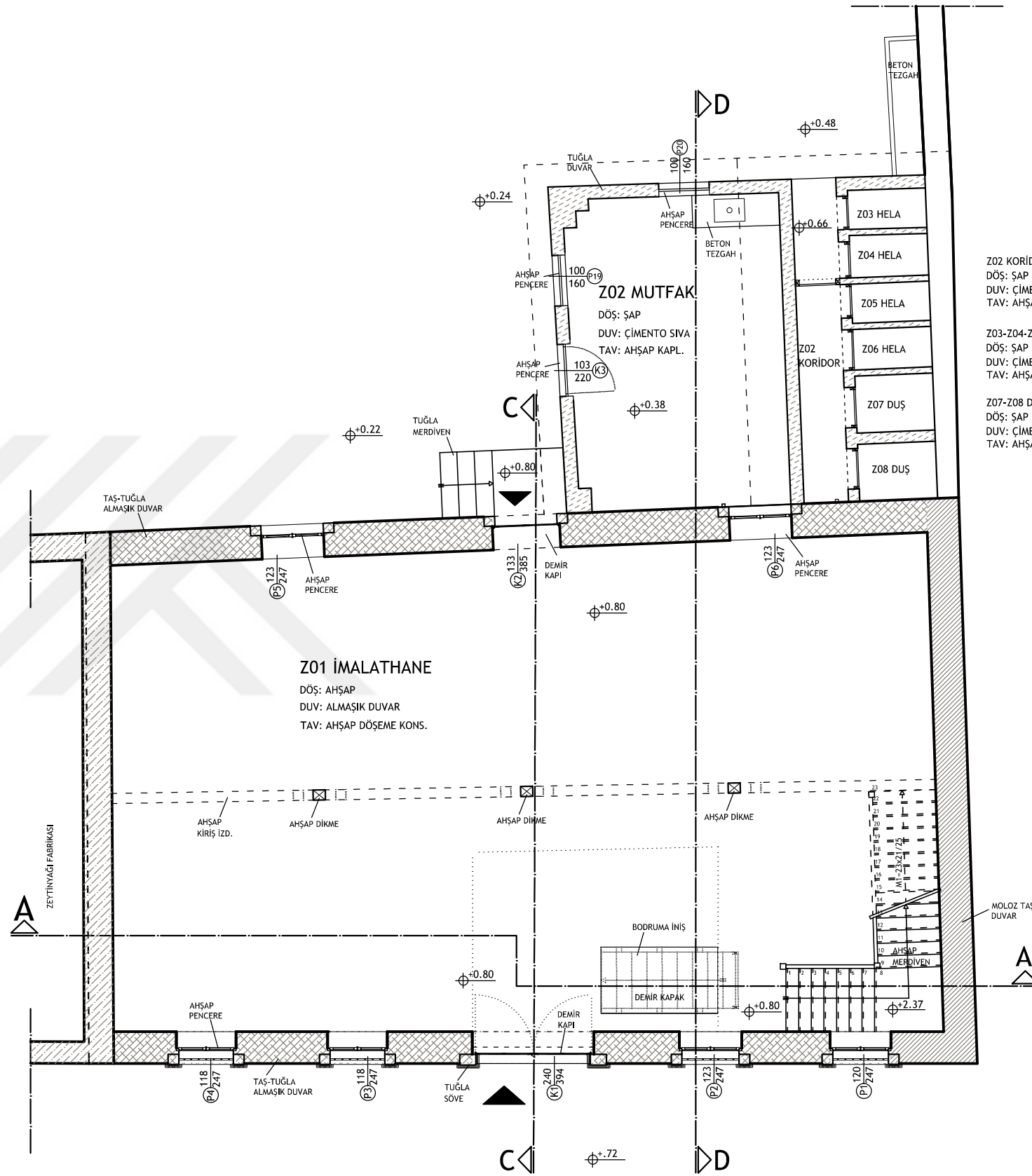

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

VAZİYET PLANI P.01

Z02 KORİDOR
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KAPL.

Z03-Z04-Z05-Z06 HELA
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KAPL.

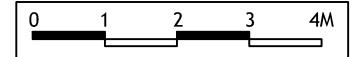
Z07-Z08 DUŞ
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHŞAP KAPL.

Z01 İMALATHANE
DÖŞ: AHŞAP
DUV: ALMAŞIK DUVAR
TAV: AHŞAP DÖŞEME KONS.

ZEMİN KAT PLANI

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
- TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

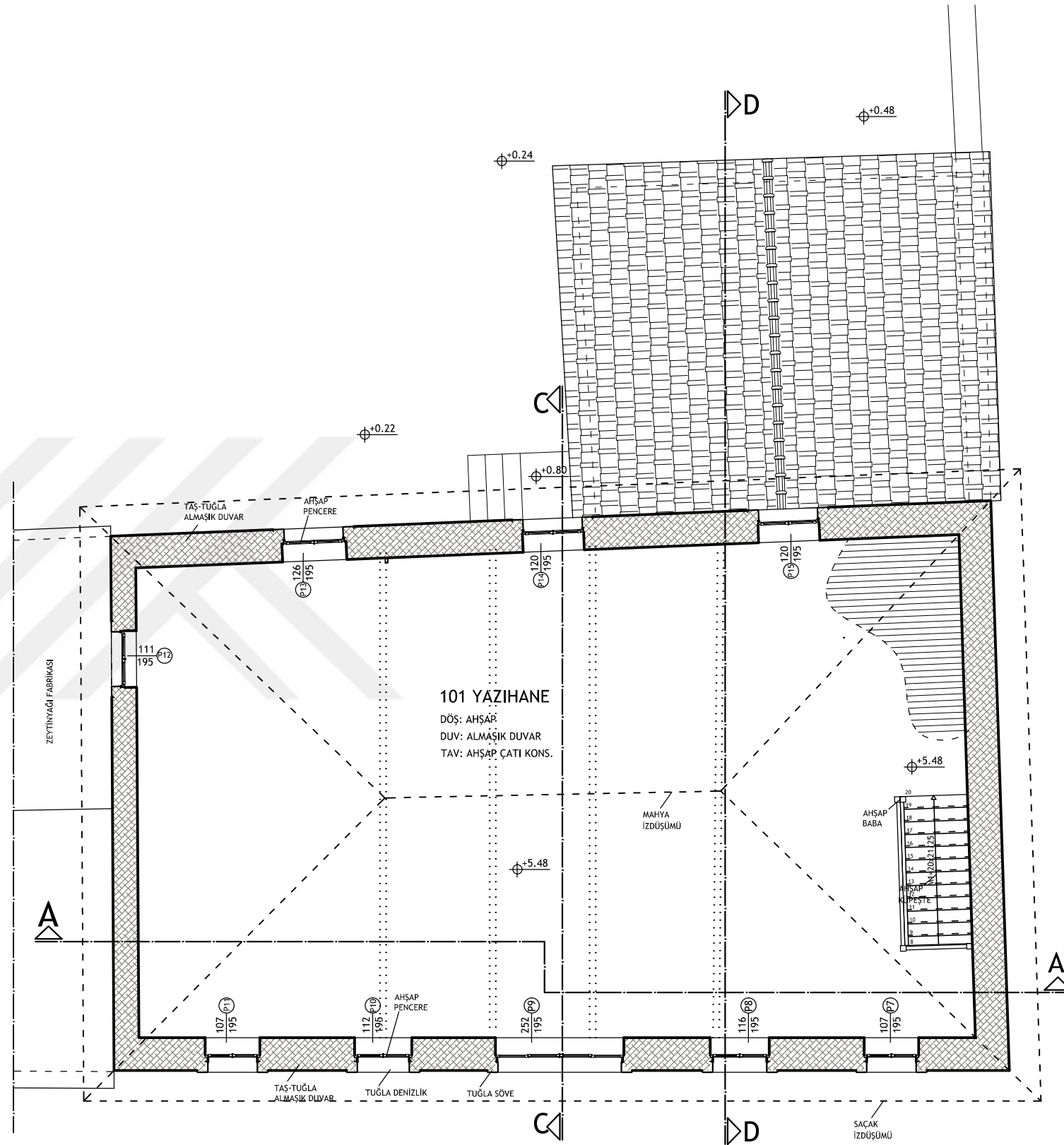

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

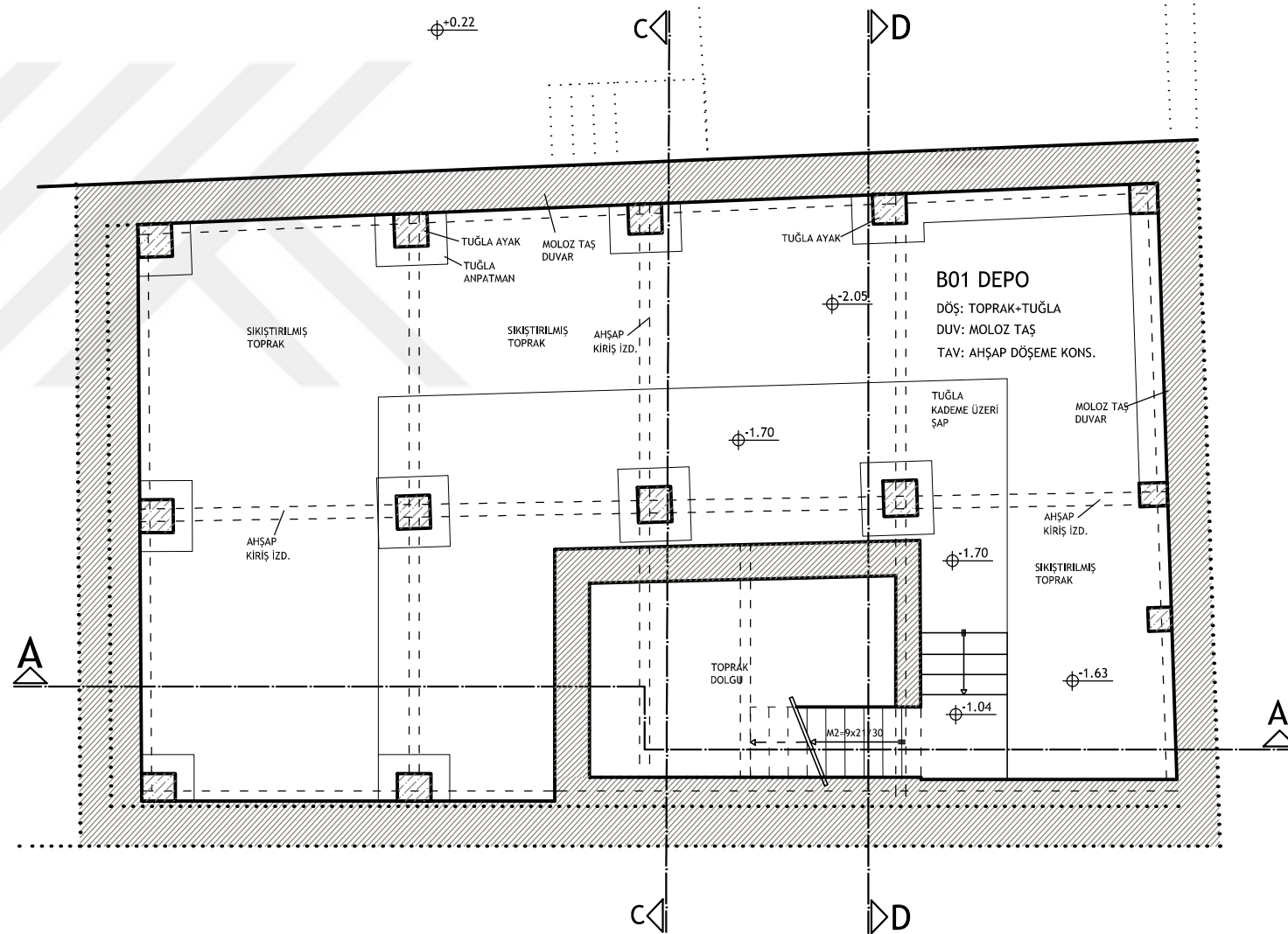
ZEMİN KAT PLANI P.02

1. KAT PLANI

LEJAND

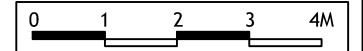
TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

BODRUM KAT PLANI

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)

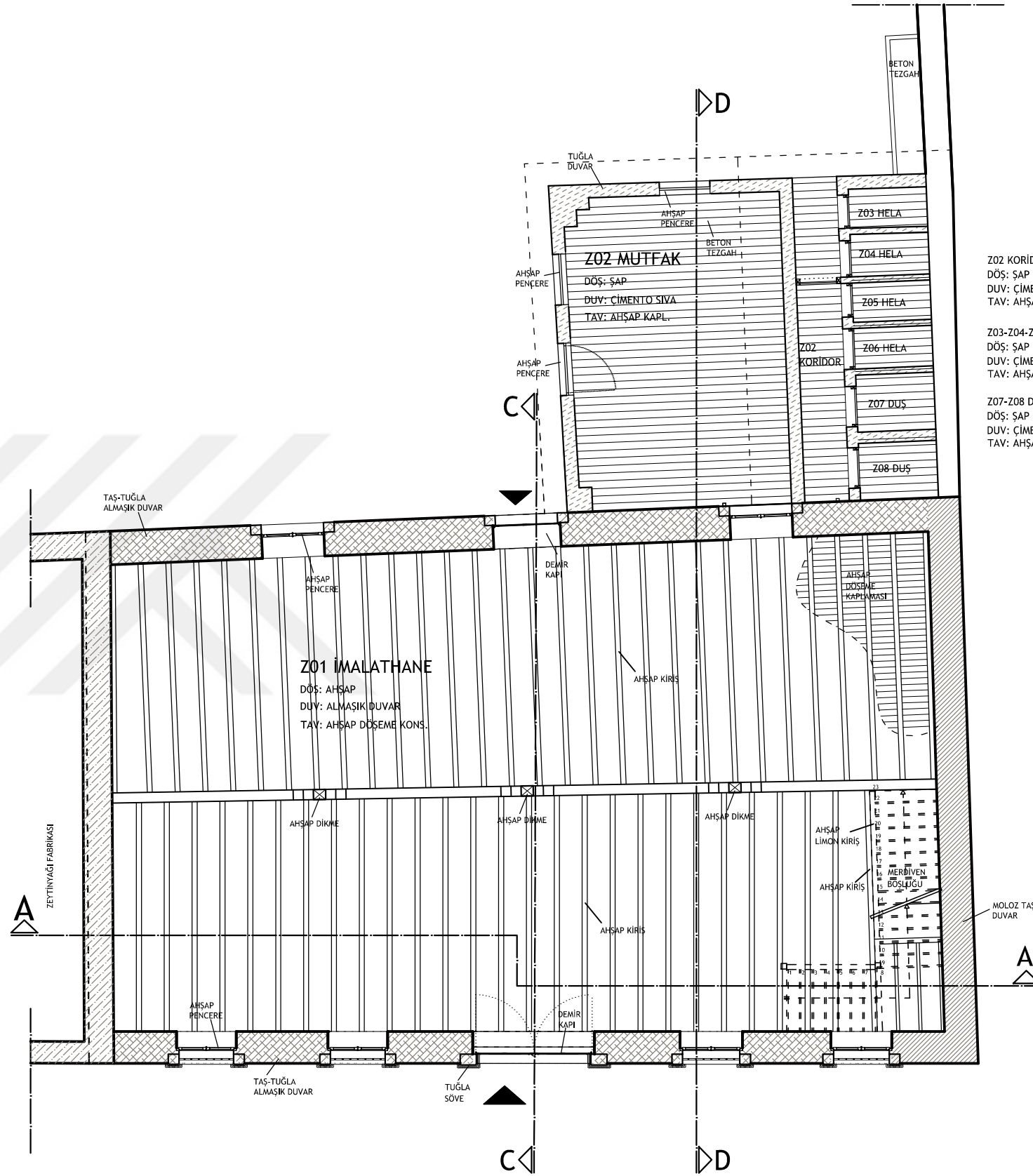
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

BODRUM KAT PLANI

P.04

Z02 KORİDÖR
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHSAP KAPL.

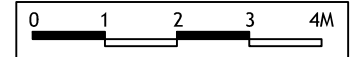
Z03-Z04-Z05-Z06 HELA
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHSAP KAPL.

Z07-Z08 DUŞ
DÖŞ: ŞAP
DUV: ÇİMENTO SIVA
TAV: AHSAP KAPL.

ZEMİN KAT
TAVAN PLANI

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
- TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

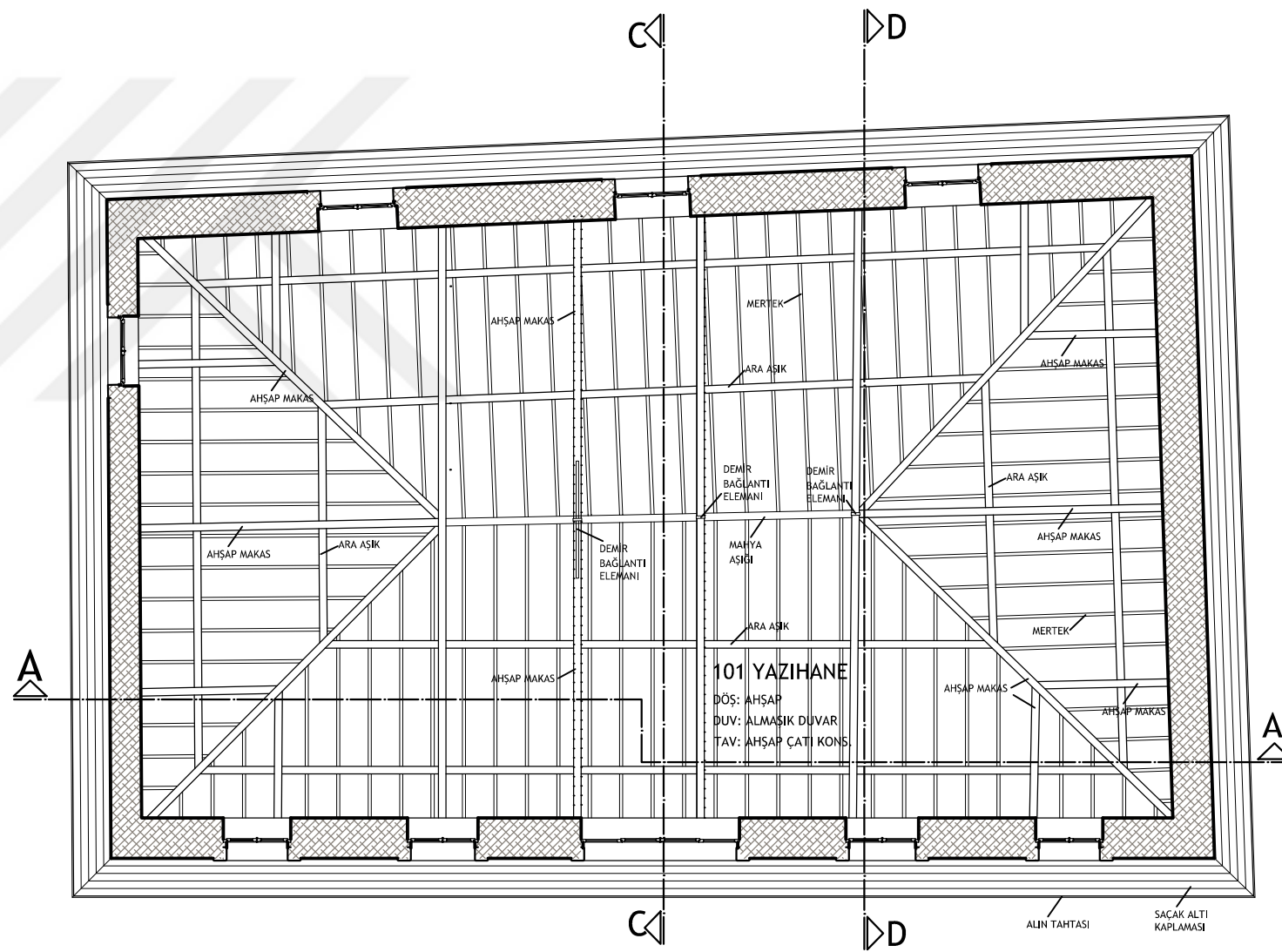
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

ZEMİN KAT TAVAN PLANI

P.05

1. KAT
TAVAN PLANI

LEJAND

TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

0 1 2 3 4M

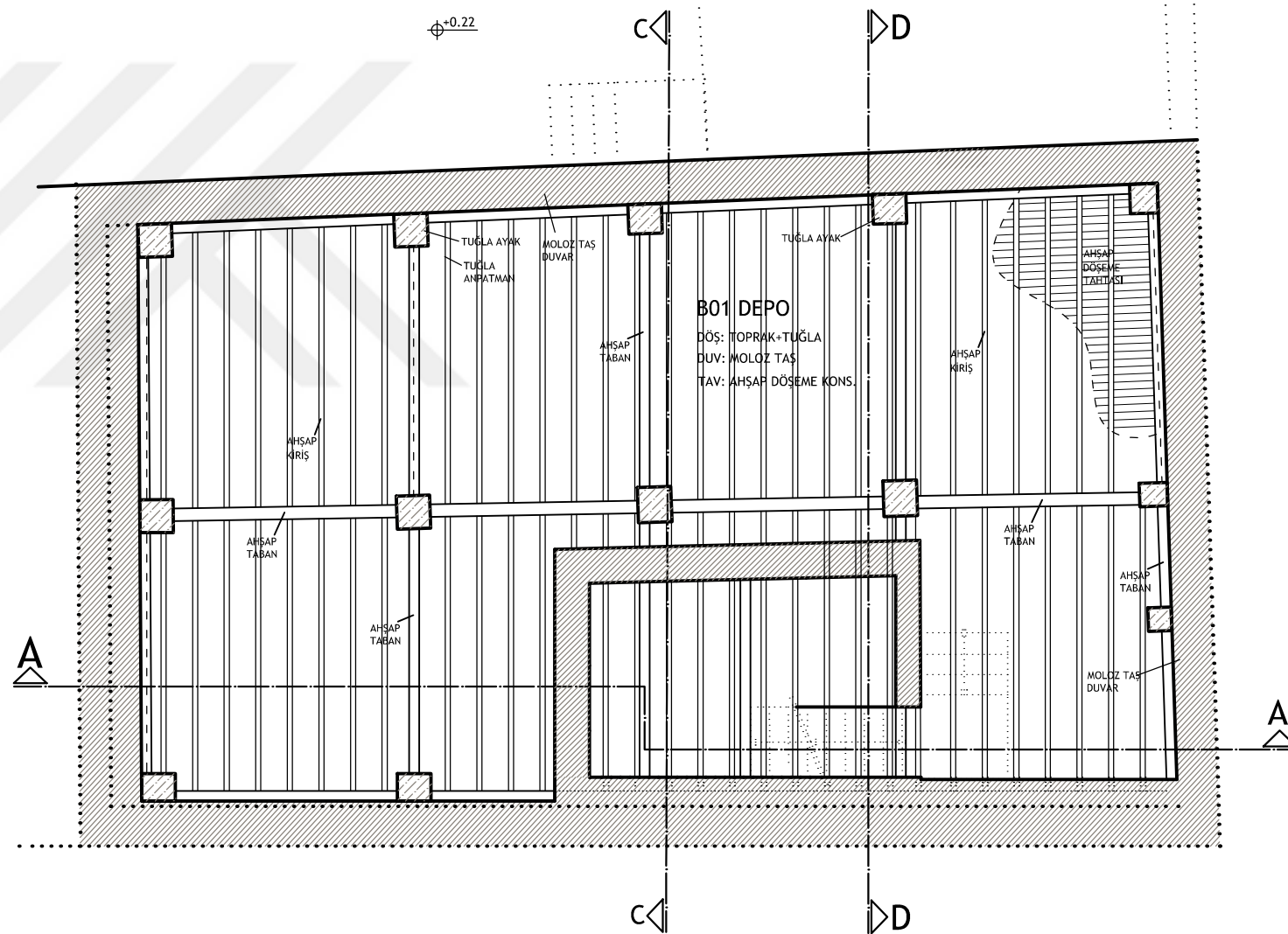
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

1. KAT TAVAN PLANI

P.06

BODRUM KAT
TAVAN PLANI

LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR

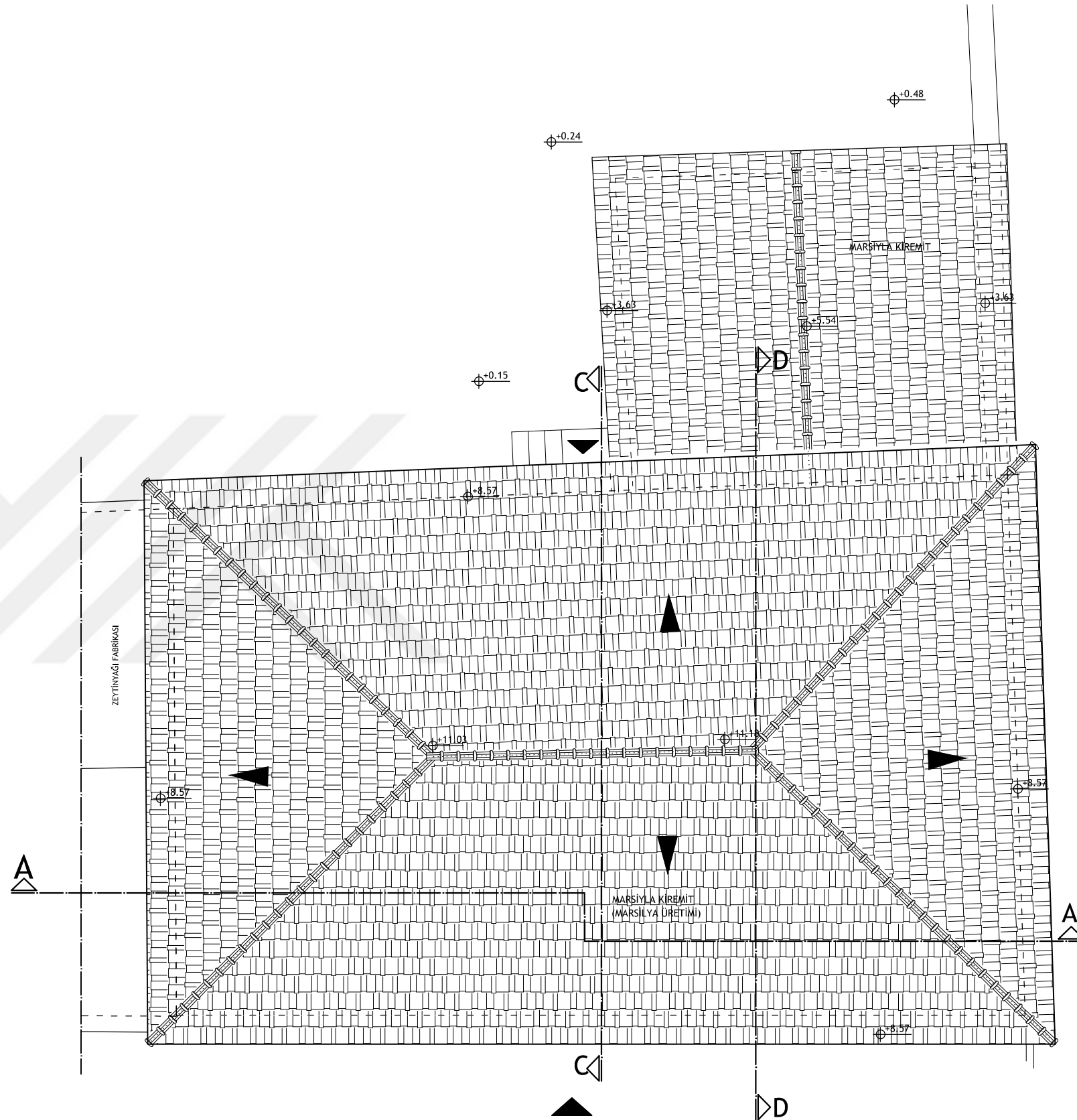
0 1 2 3 4M

□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
□ RESTORASYON

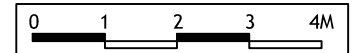
İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

BODRUM KAT TAVAN PLANI P.07

ÇATI PLANI

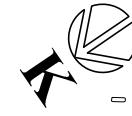
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

ÇATI PLANI

P.08

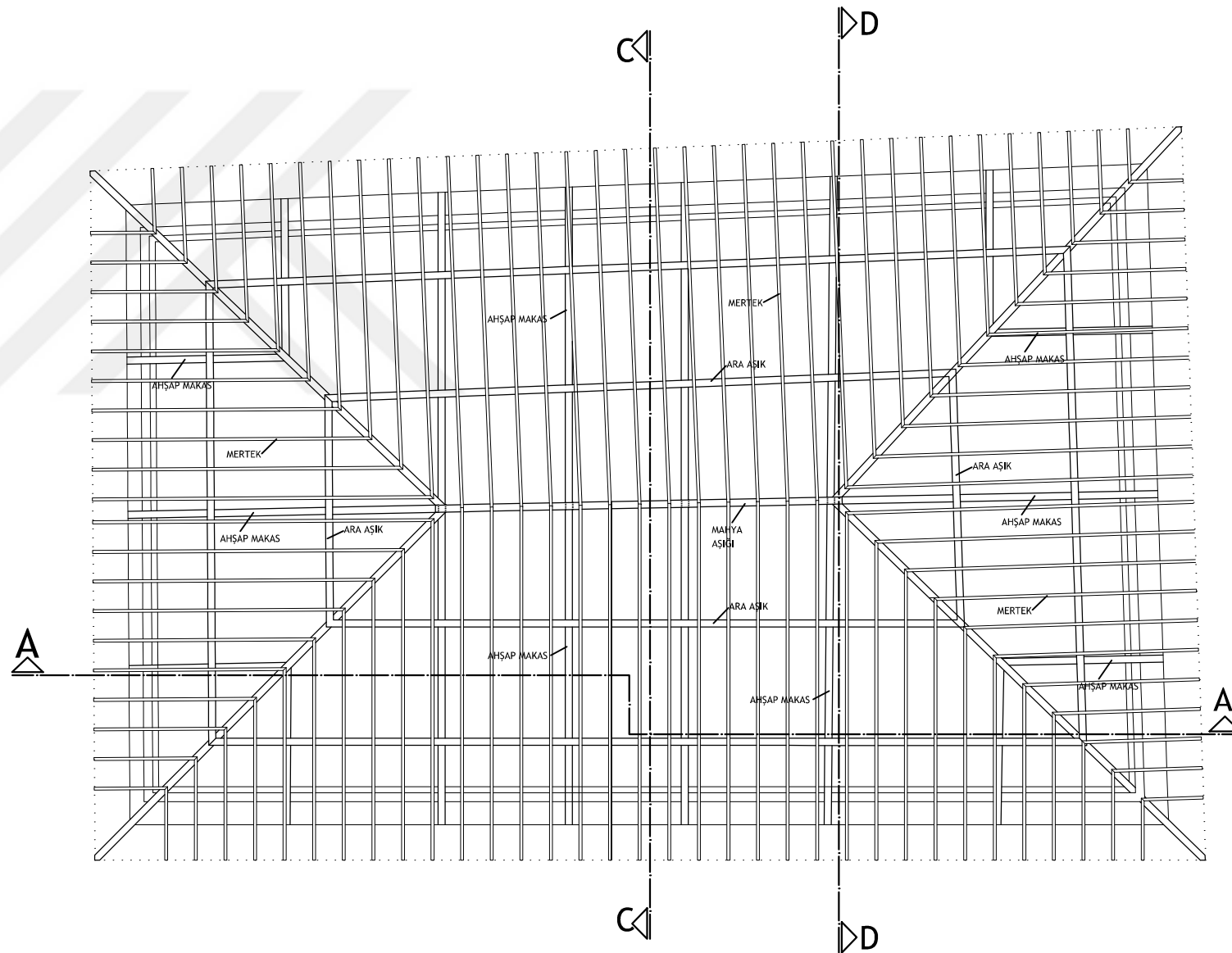
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

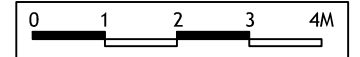
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

ÇATI KONSTRÜKSİYONU PLANI

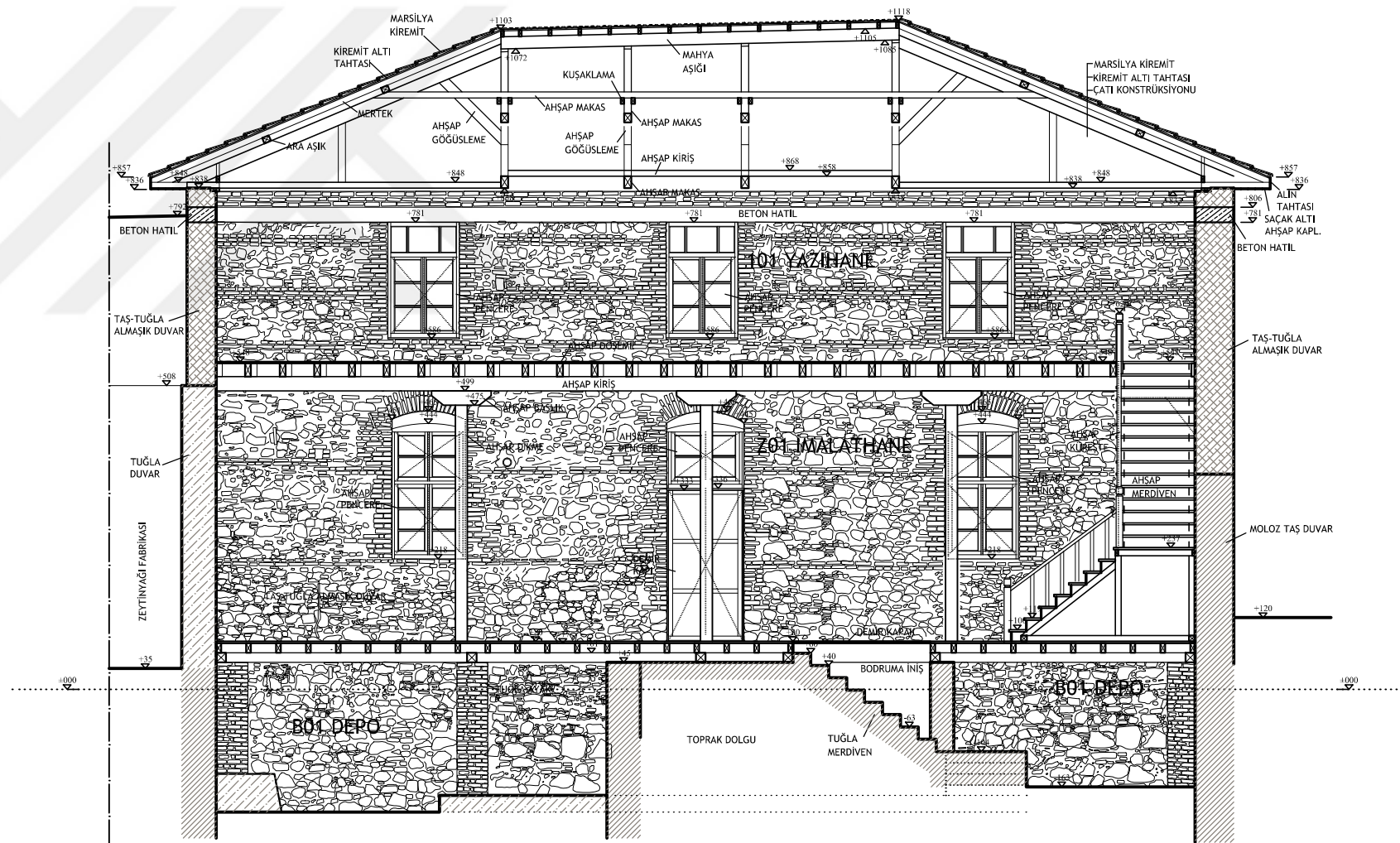
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
PLANLAR

ÇATI KONSTRÜKSİYONU
PLANI

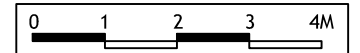
P.09

A - A KESİTİ

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR
- TAŞ-TUĞLA ALMALI DUVAR

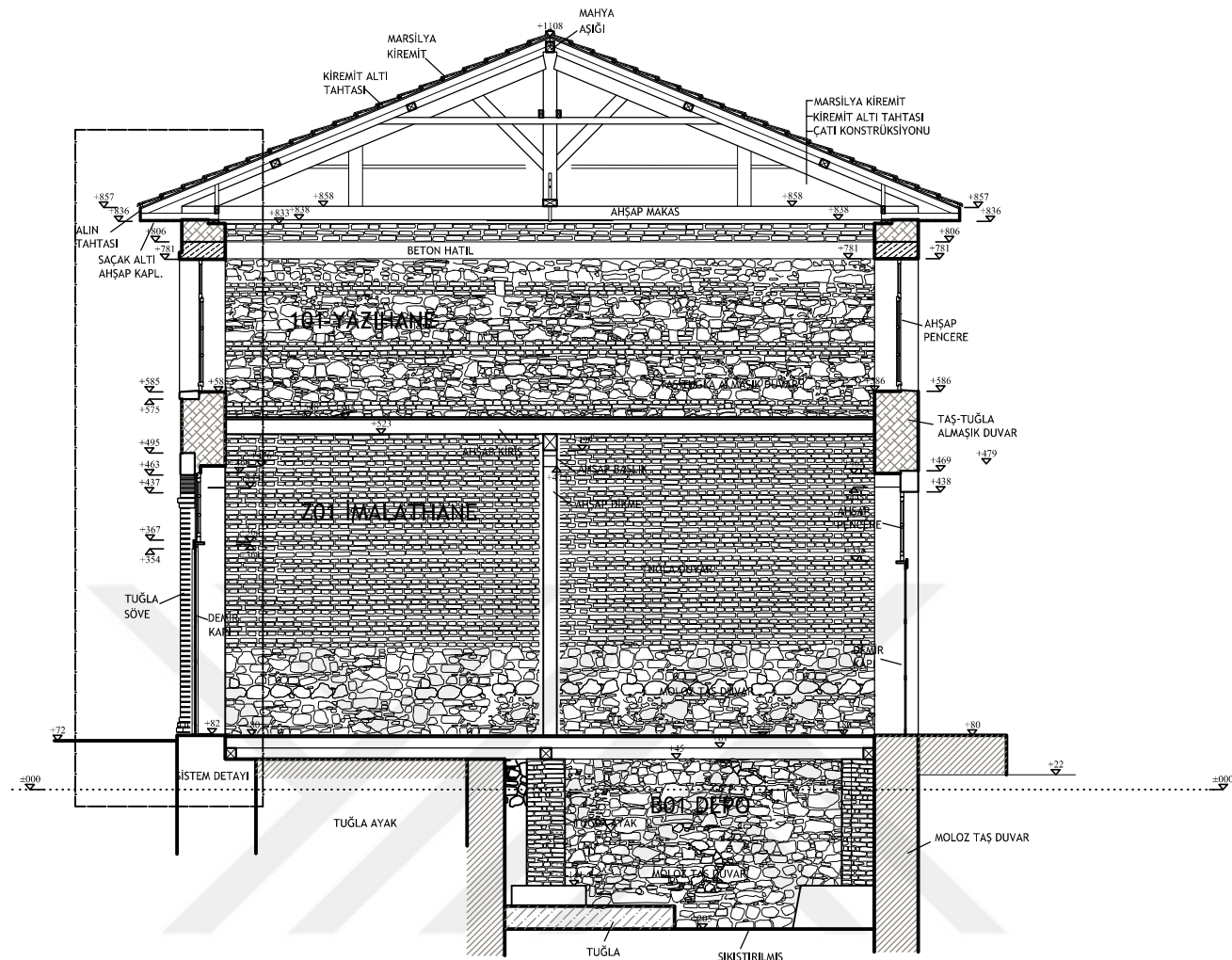
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

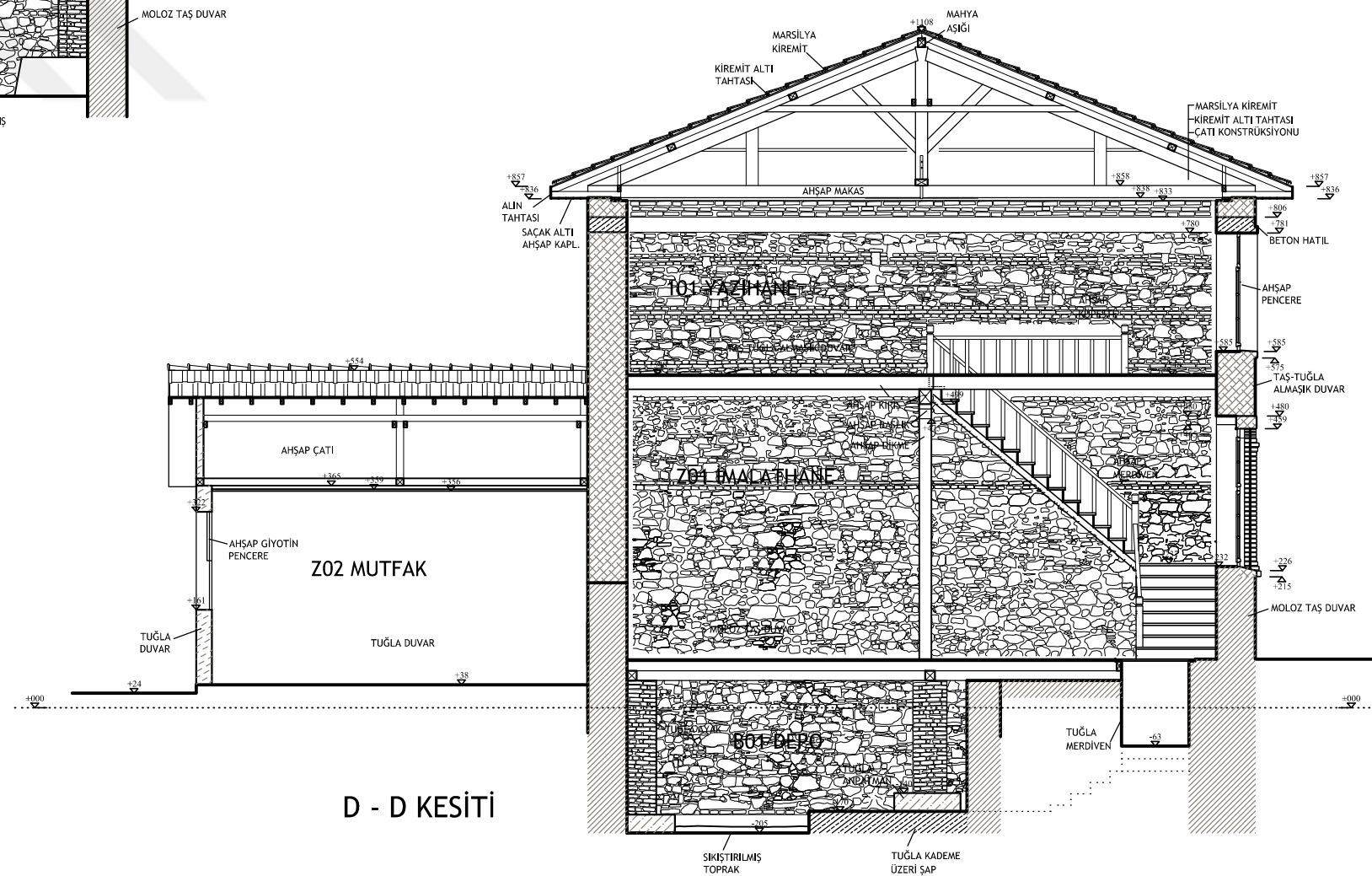
PAFTA ADI:
KESİTLER

A - A KESİTİ

P.10

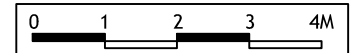
C - C KESİTİ

D - D KESİTİ

LEJAND

- MOLOZ TAŞ DUVAR
- TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
- TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
- TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR
- BETONARME

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
KESİTLER

C - C KESİTİ
D - D KESİTİ

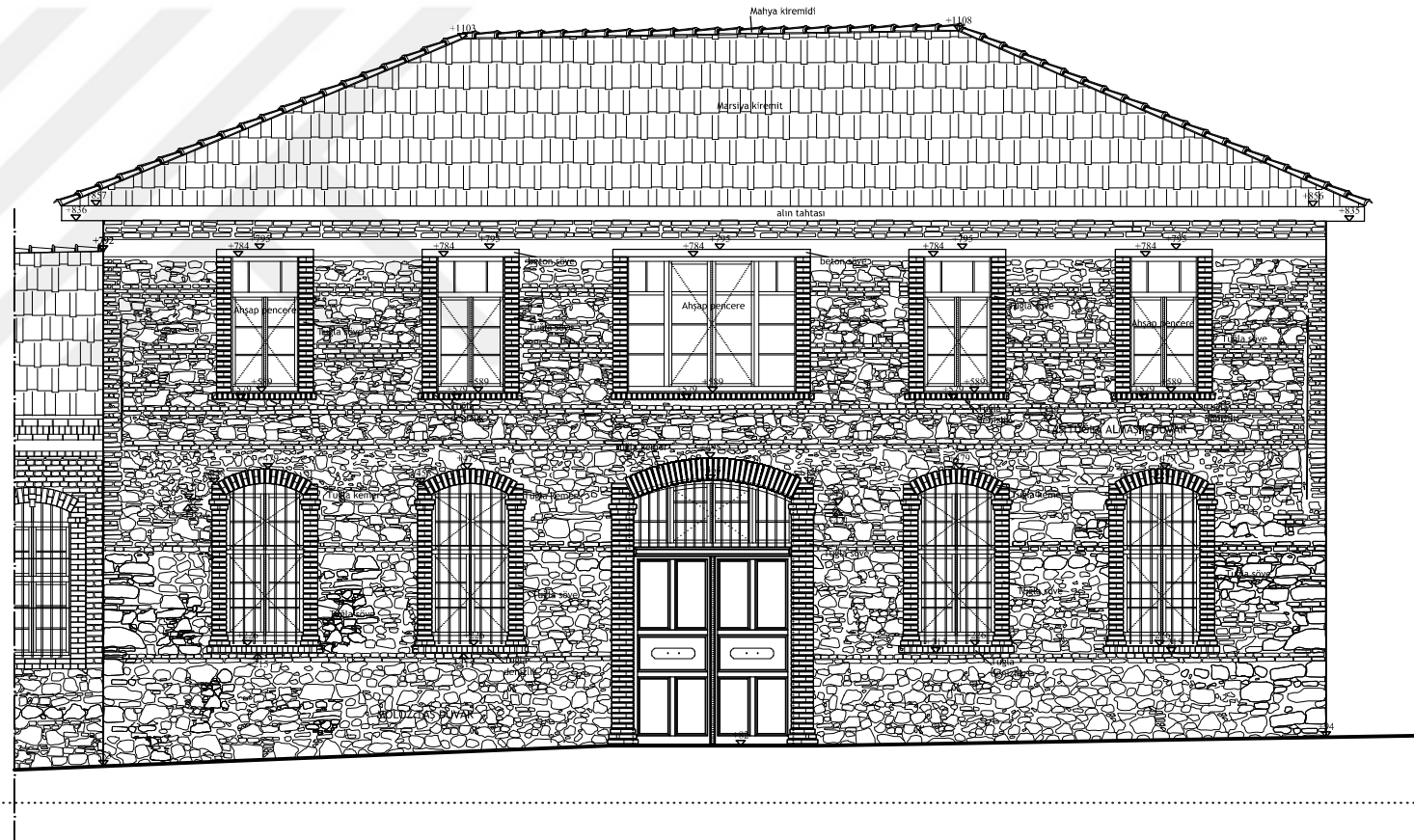
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

0 1 2 3 4M

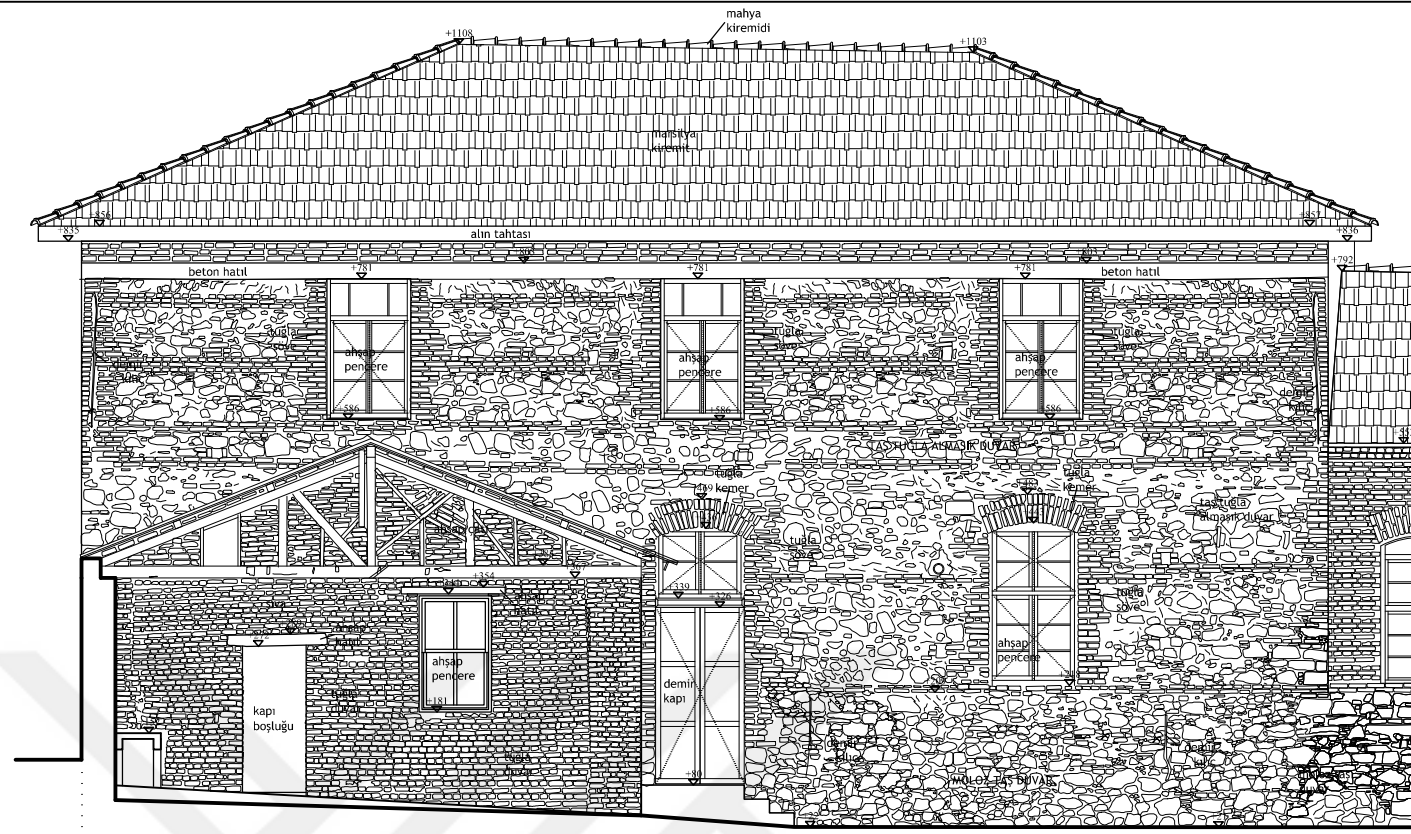
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
□ RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

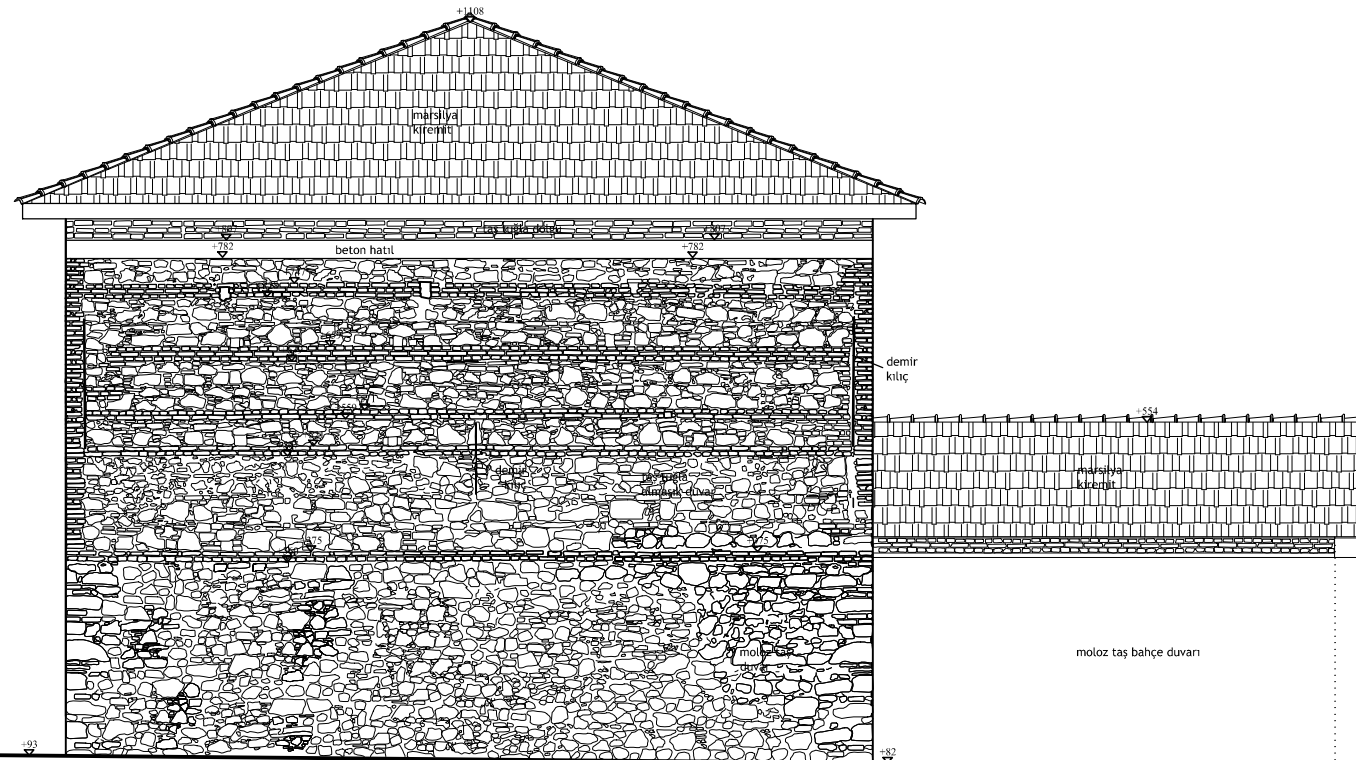
PAFTA ADI:
CEPHELER

KUZEYBATI CEPHESİ

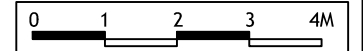
P.12

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

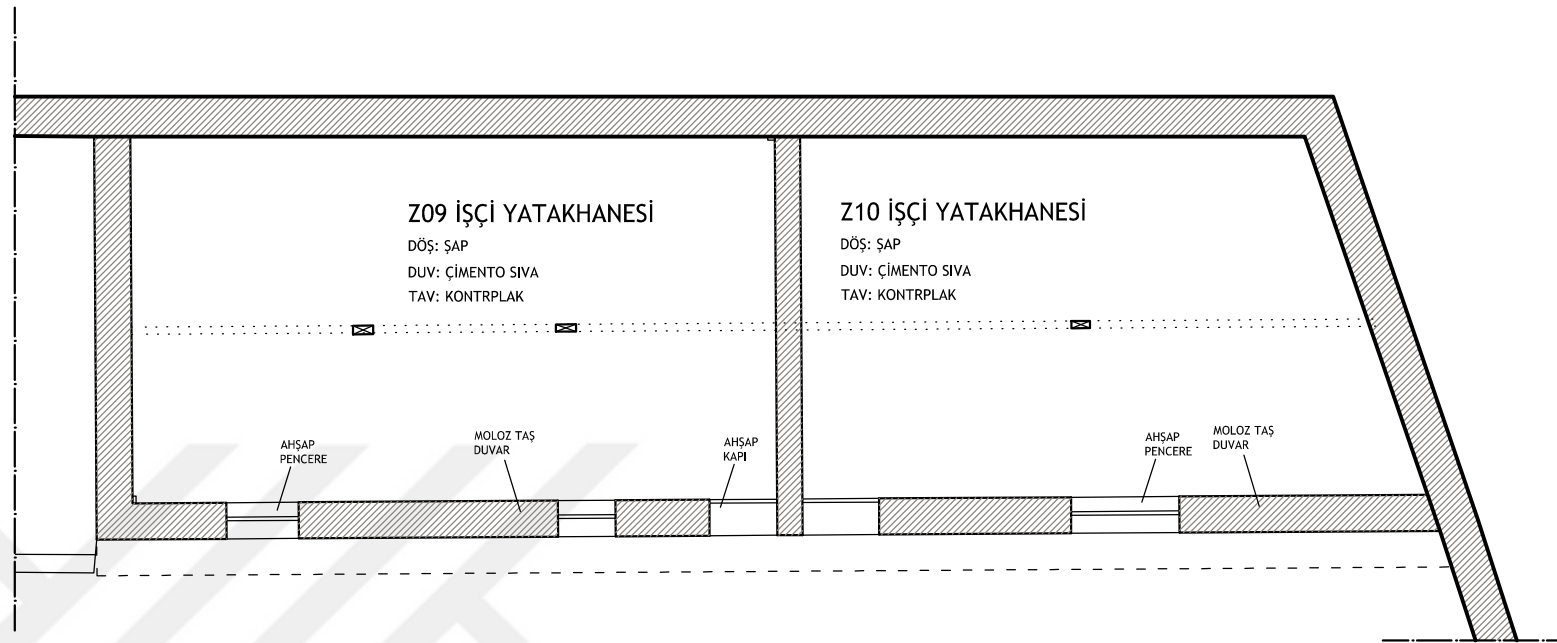
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
CEPHELER

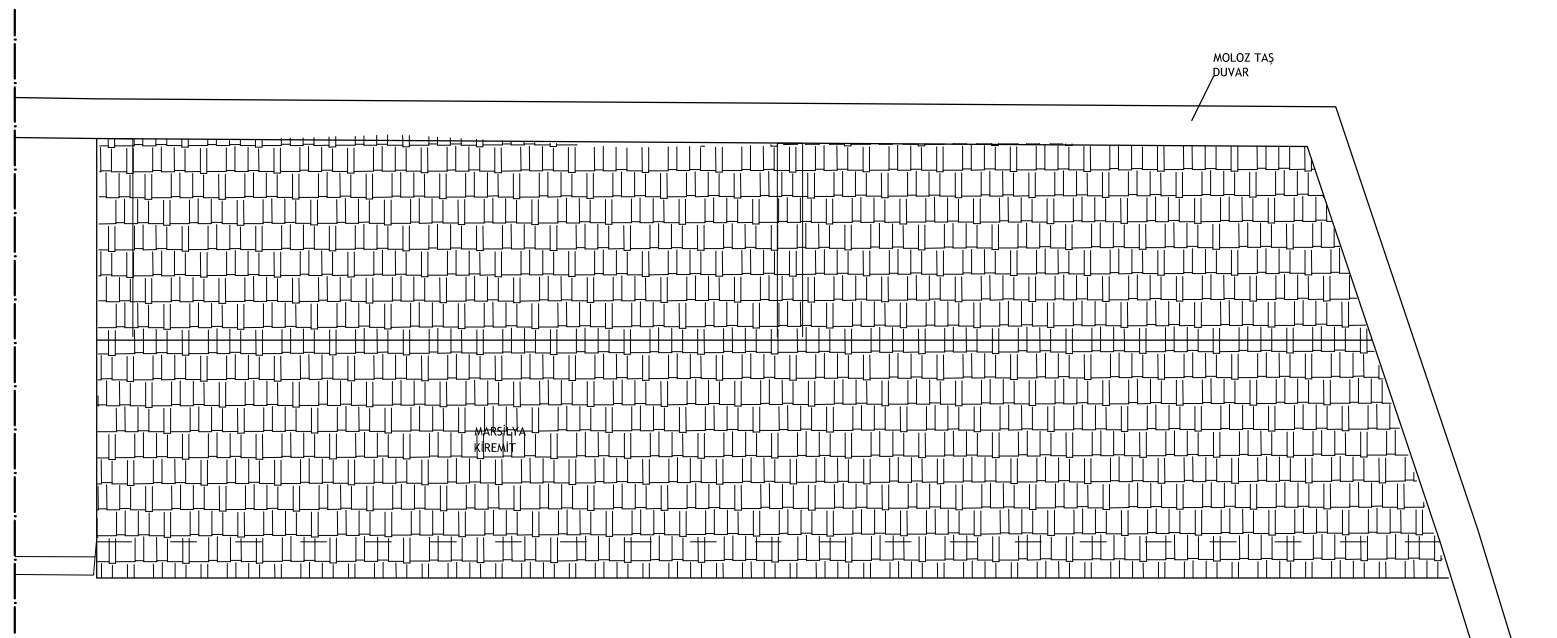
GÜNEYDOĞU CEPHESİ
GÜNEYBATI CEPHESİ

P.13

İŞÇİ YATAKHANELERİ KAT PLANI

LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR

ÇATI PLANI

0 1 2 3 4M

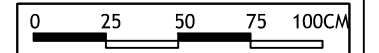
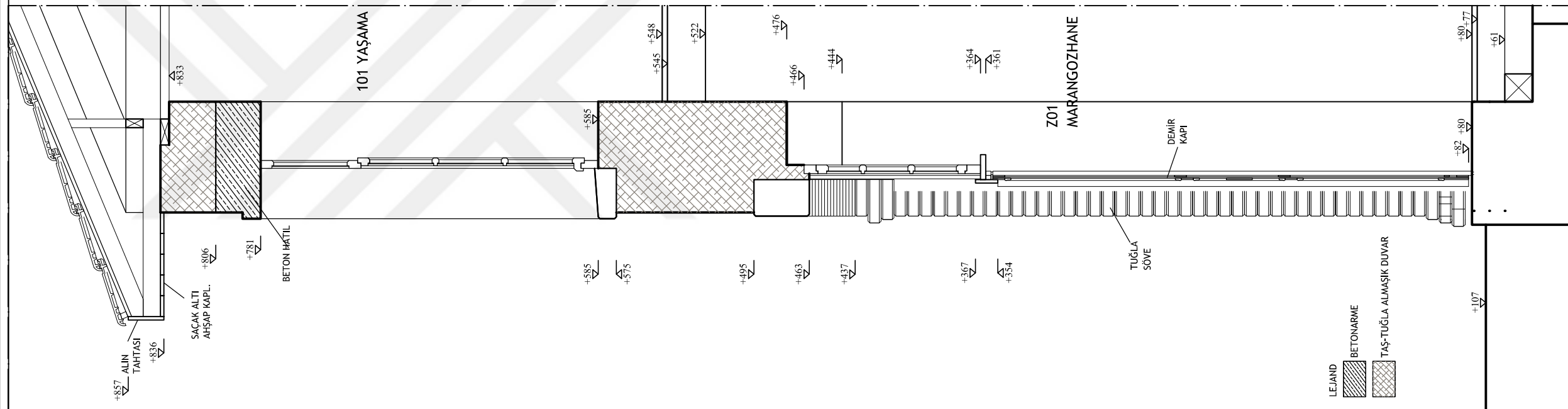
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
□ RESTORASYON

İŞÇİ YATAKHANELERİ

PAFTA ADI:
PLANLAR

KAT PLANI
ÇATI PLANI

P.14

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

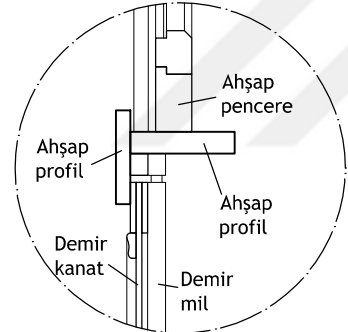
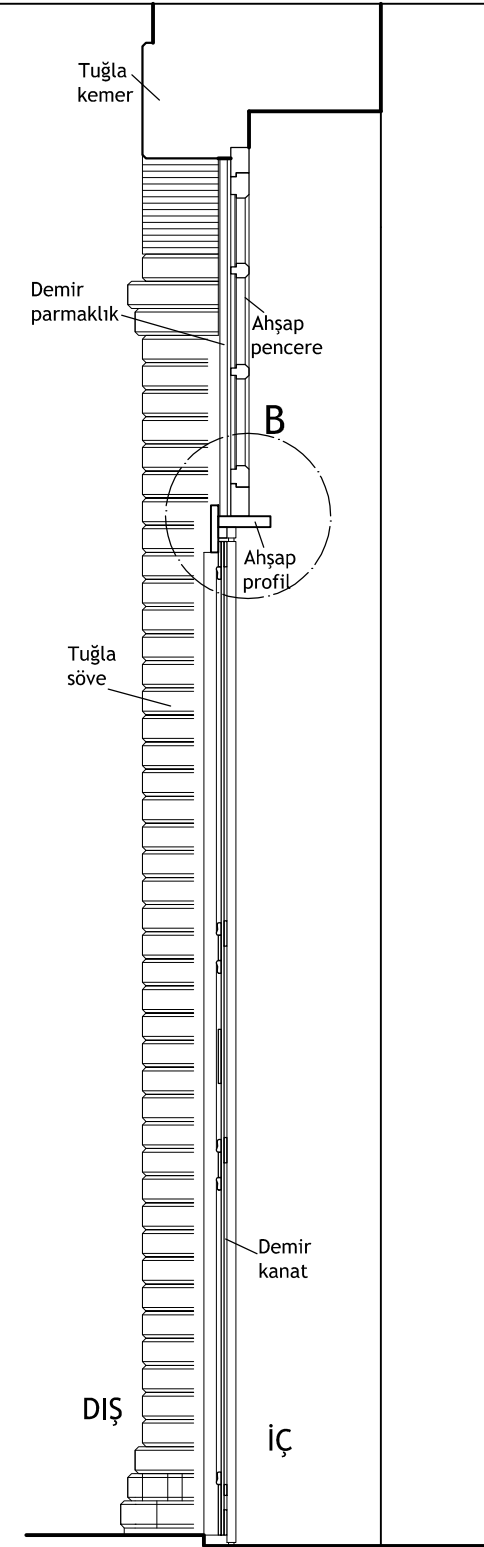
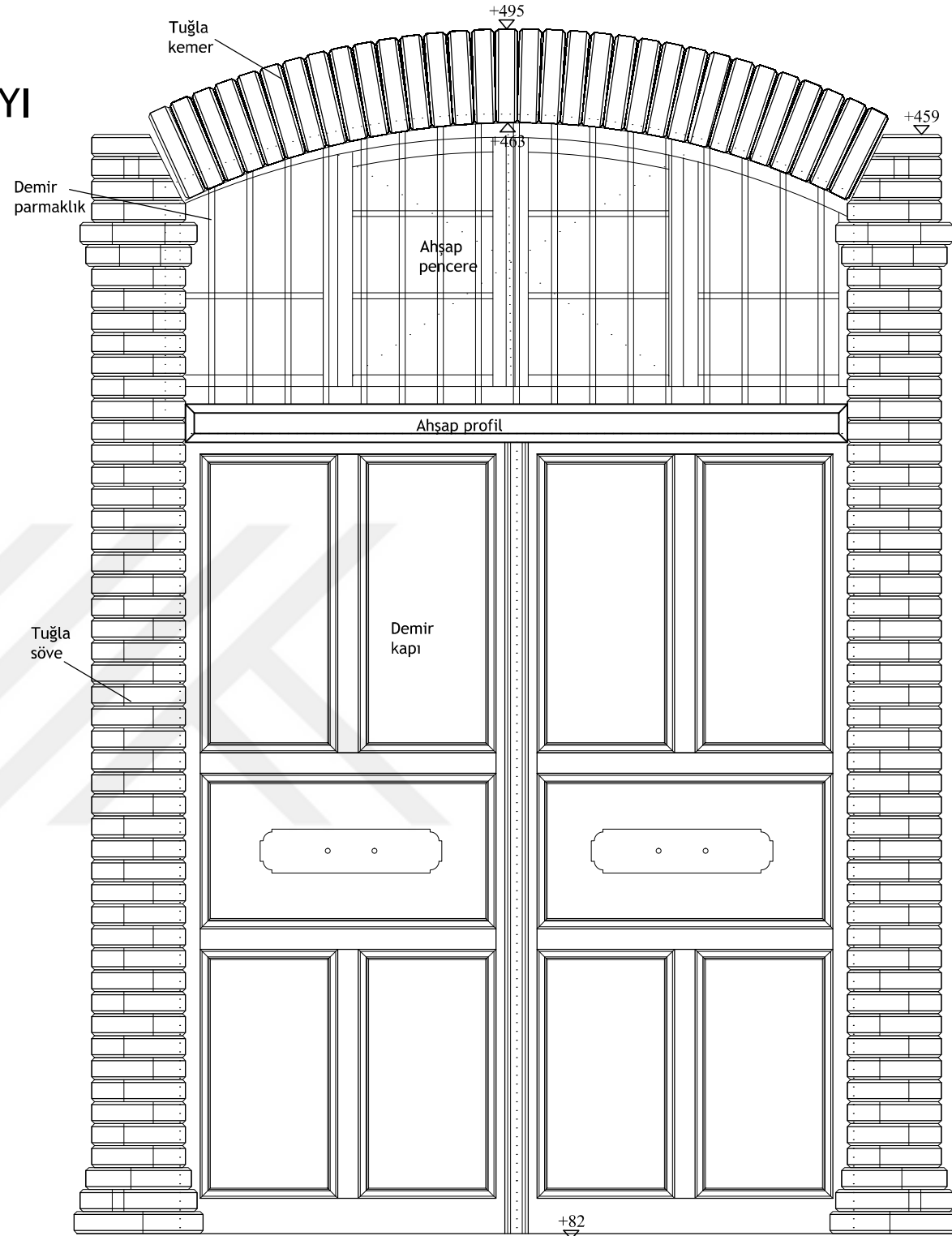
İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
DETAYLAR

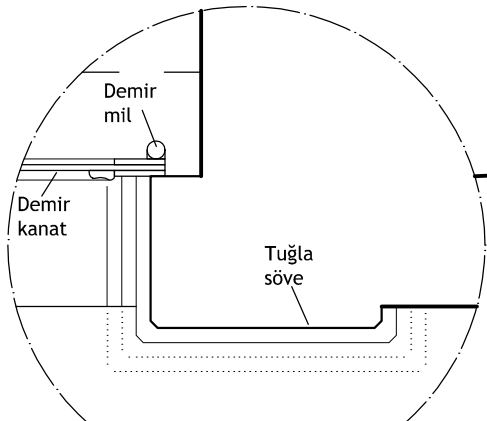
SİSTEM DETAYI

P.15

Z01 İMALATHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

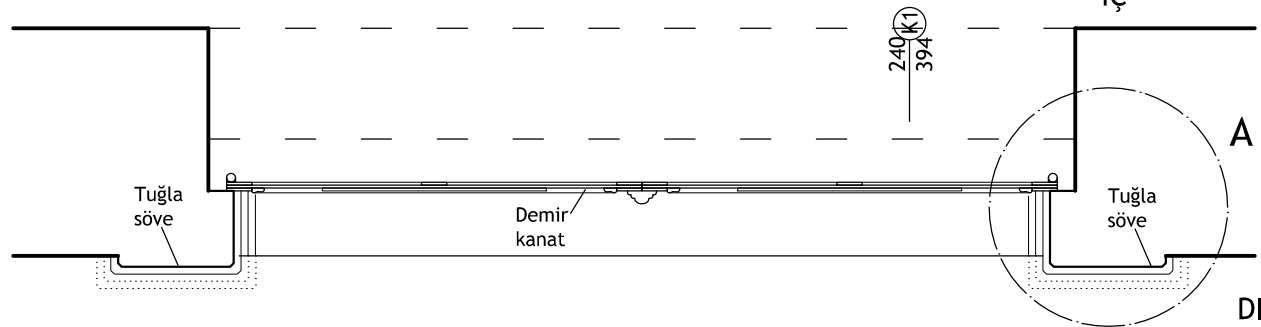
B DETAYI

A DETAYI

DIŞ GÖRÜNÜŞ
İÇ

KESİT

KAPI PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
 RESTORASYON

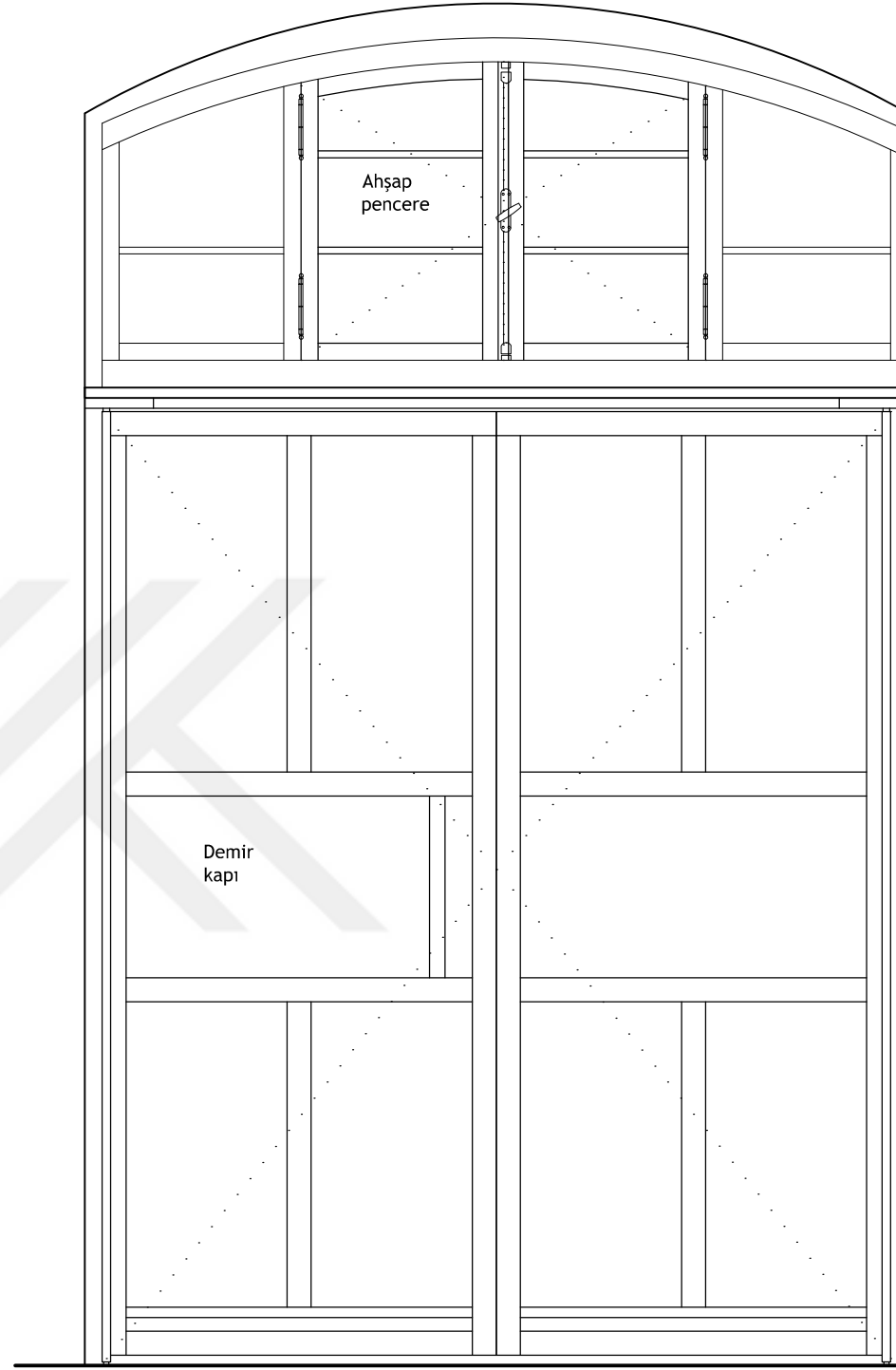
İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
DETAYLAR

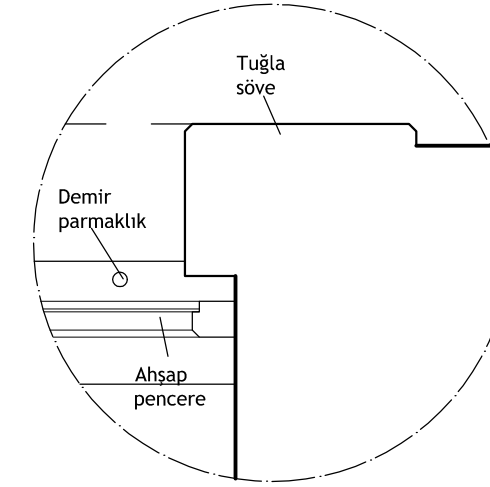
ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI-A

P.16

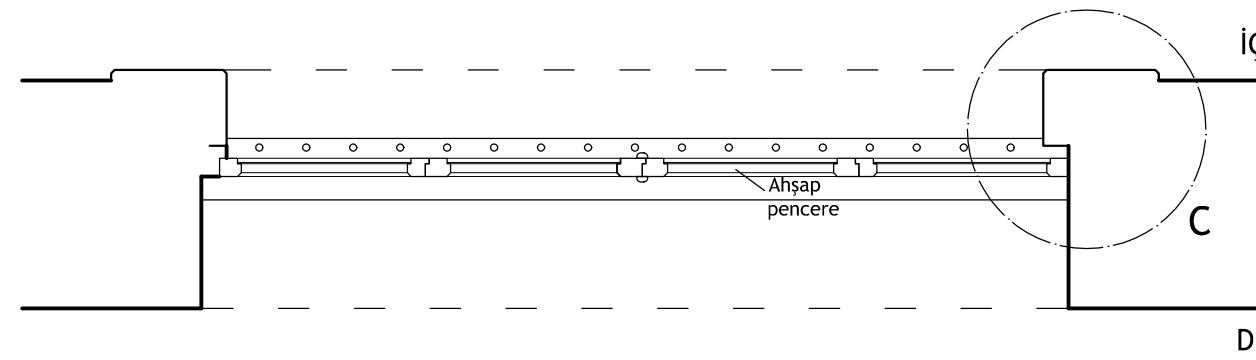
Z01 İMALATHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

İÇ GÖRÜNÜŞ

C DETAYI

ÜST PENCERE PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

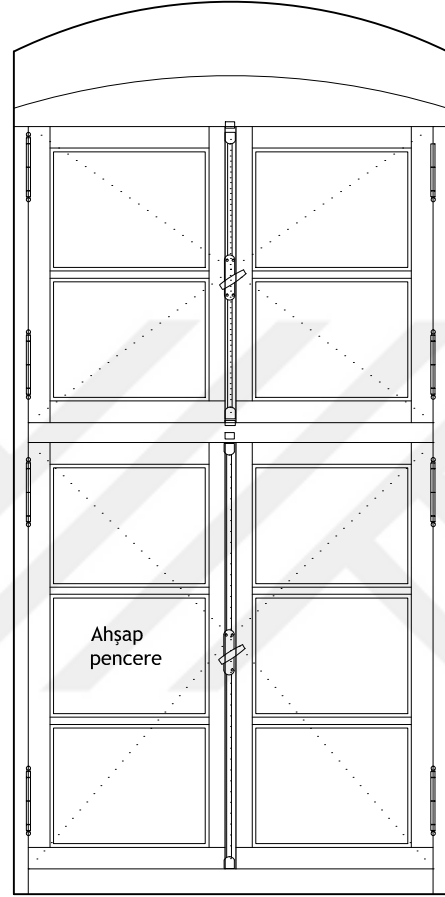
RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
 RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

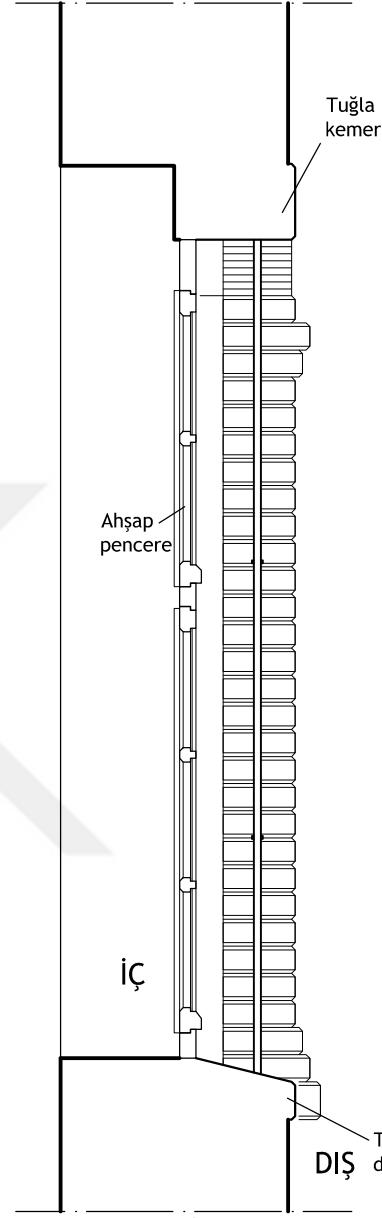
PAFTA ADI:
DETAYLAR

ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI-B P.17

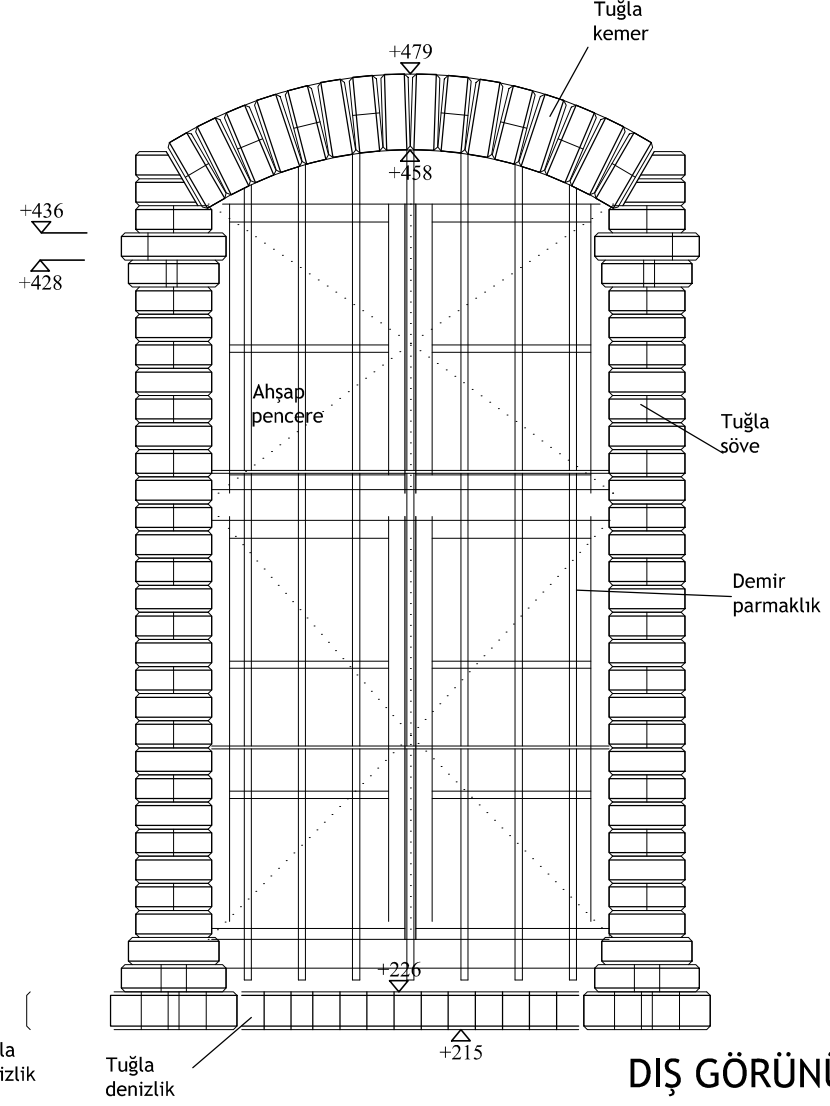
Z01 İMALATHANE P01 PENCERE DETAYI

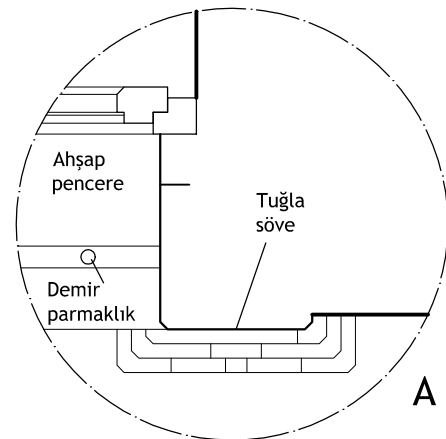
İÇ GÖRÜNÜŞ

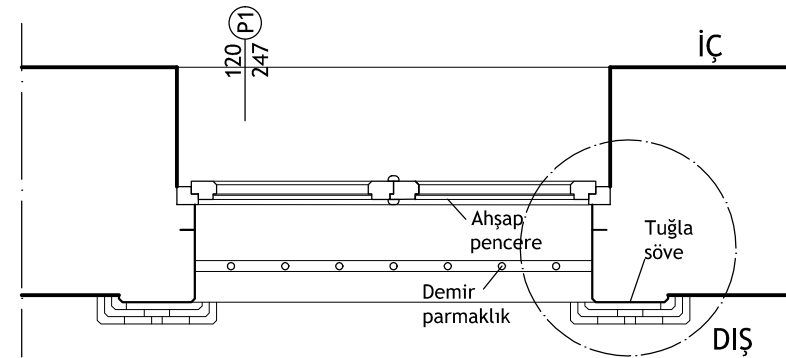
KESİT

DİŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

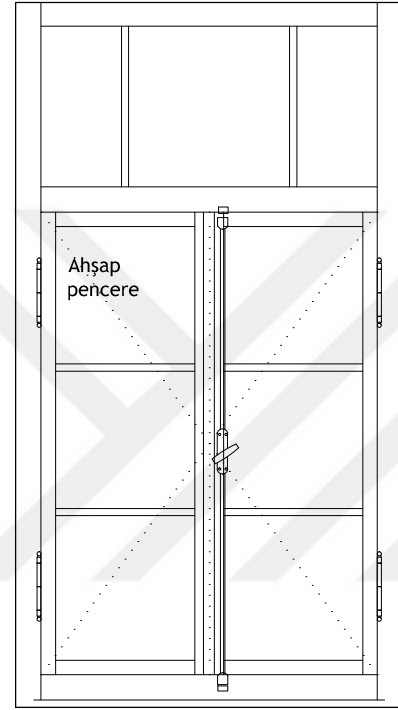
□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
□ RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

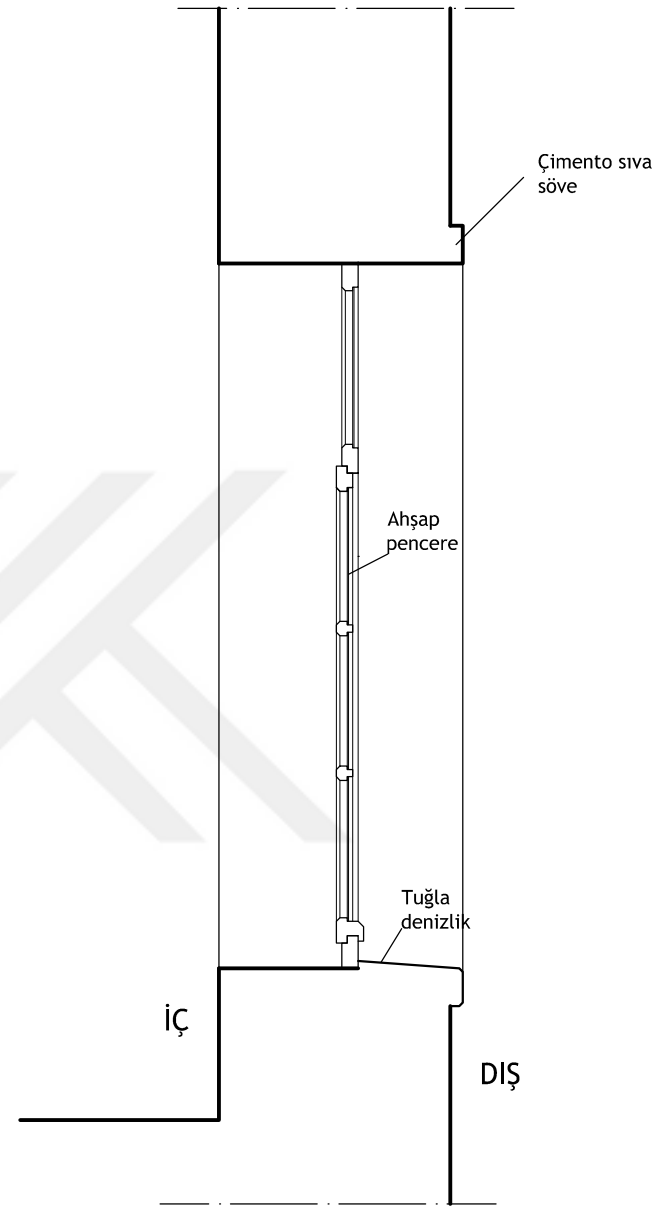
PAFTA ADI:
DETAYLAR

ZEMİN KAT PENCERE DETAYI P.18

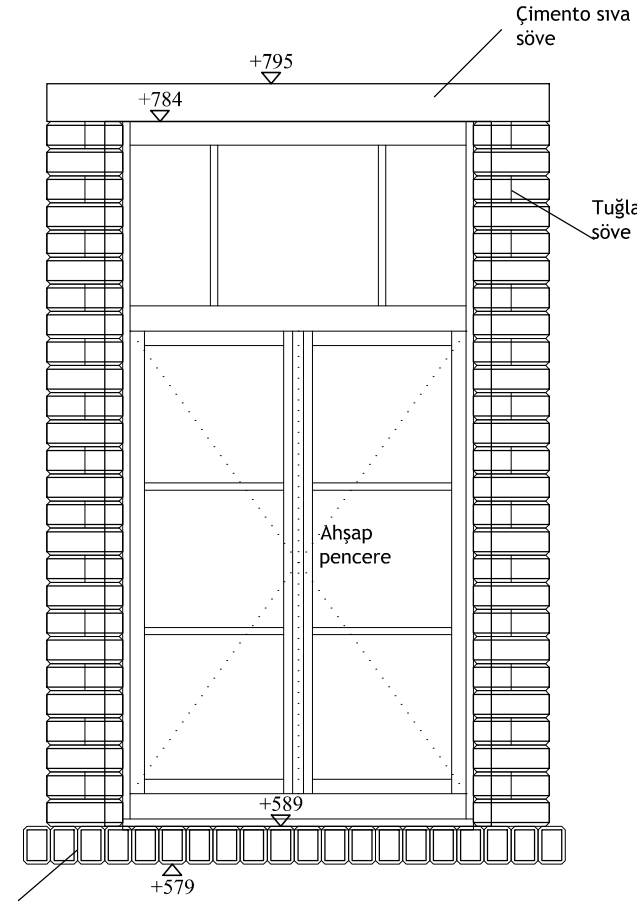
101 YAZIHANE P07 PENCERE DETAYI

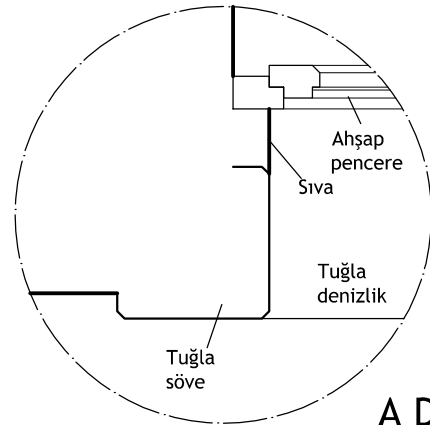
İÇ GÖRÜNÜŞ

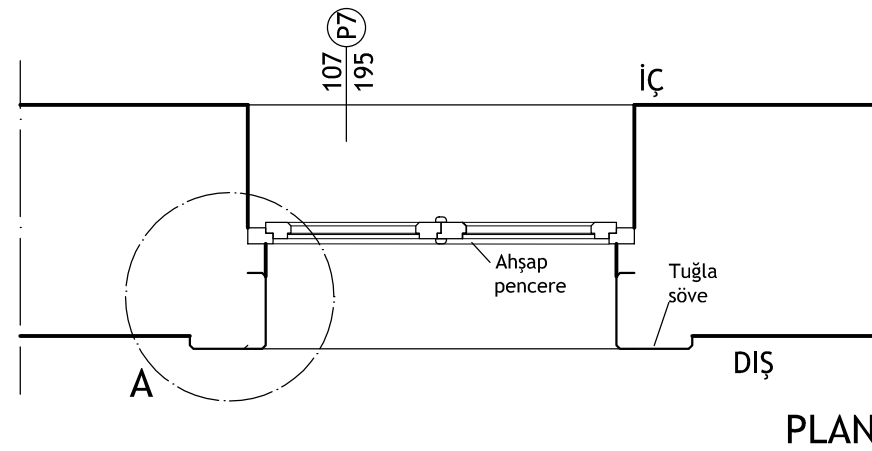
KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

□ RÖLÖVE
■ RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
□ RESTORASYON

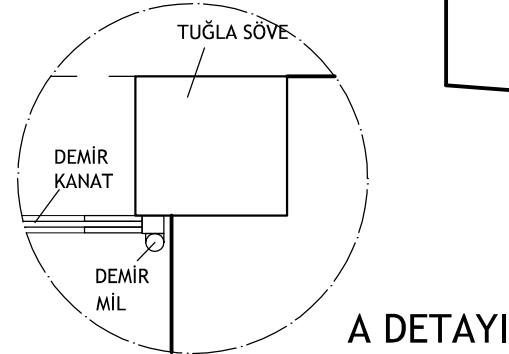
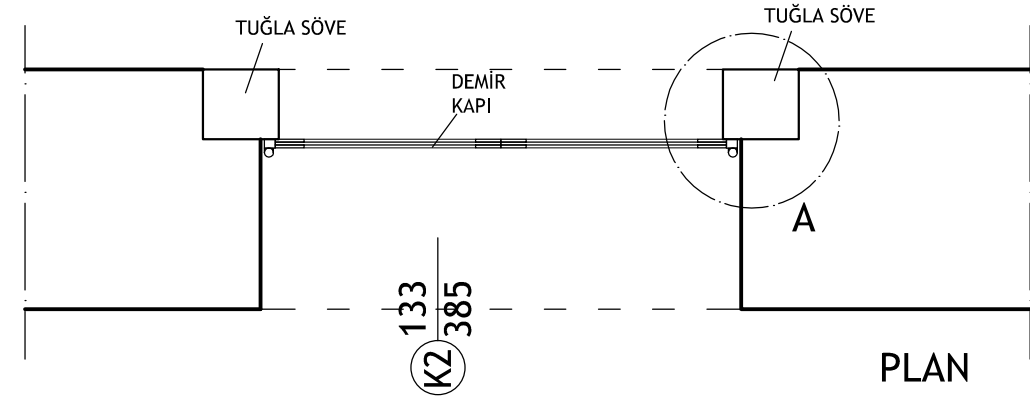
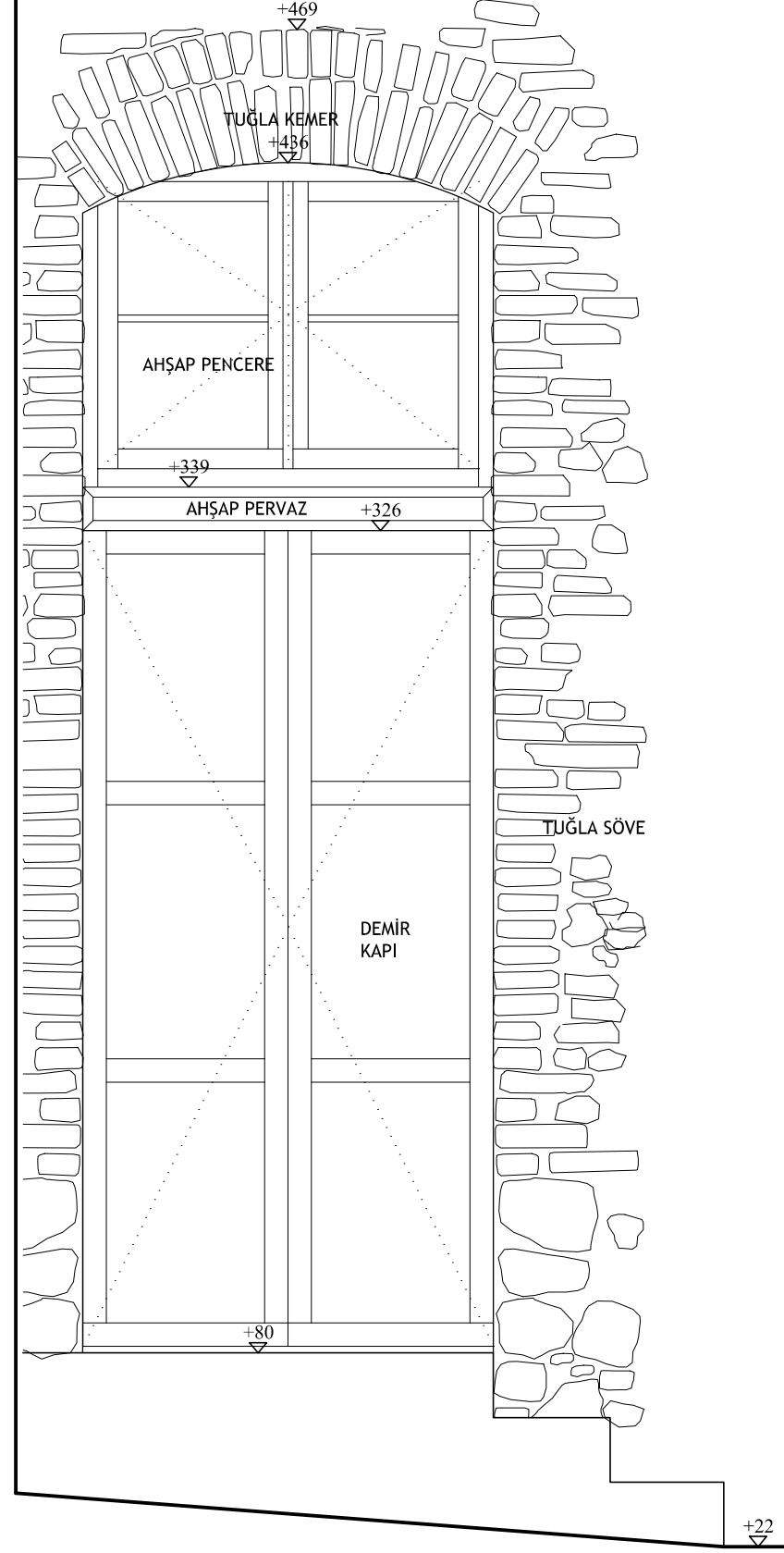
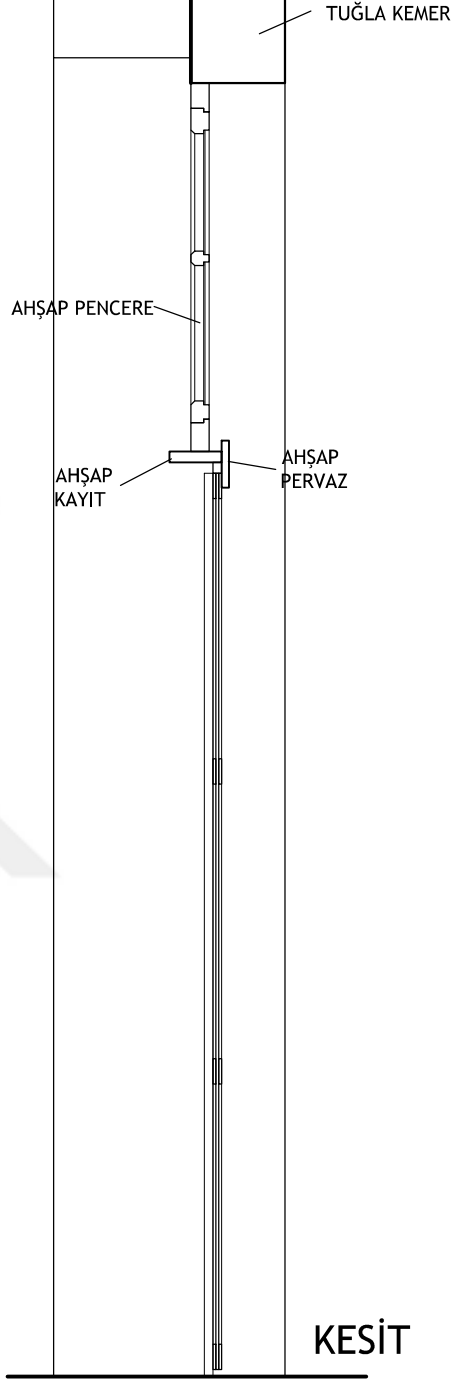
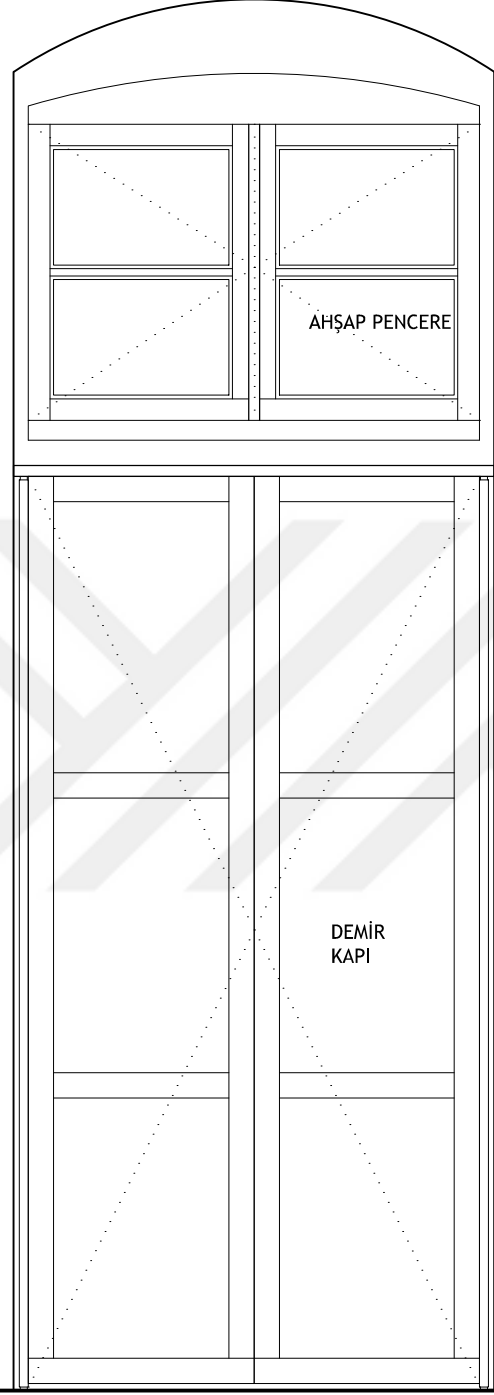
İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
DETAYLAR

1.KAT PENCERE DETAYI

P.19

Z01 İMALATHANE K02 KAPI DETAYI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

0 20 40 60 80CM

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
DETAYLAR

ZEMİN KAT KAPI DETAYI

P.20

Z01 İMALATHANE P05 PENCERE DETAYI

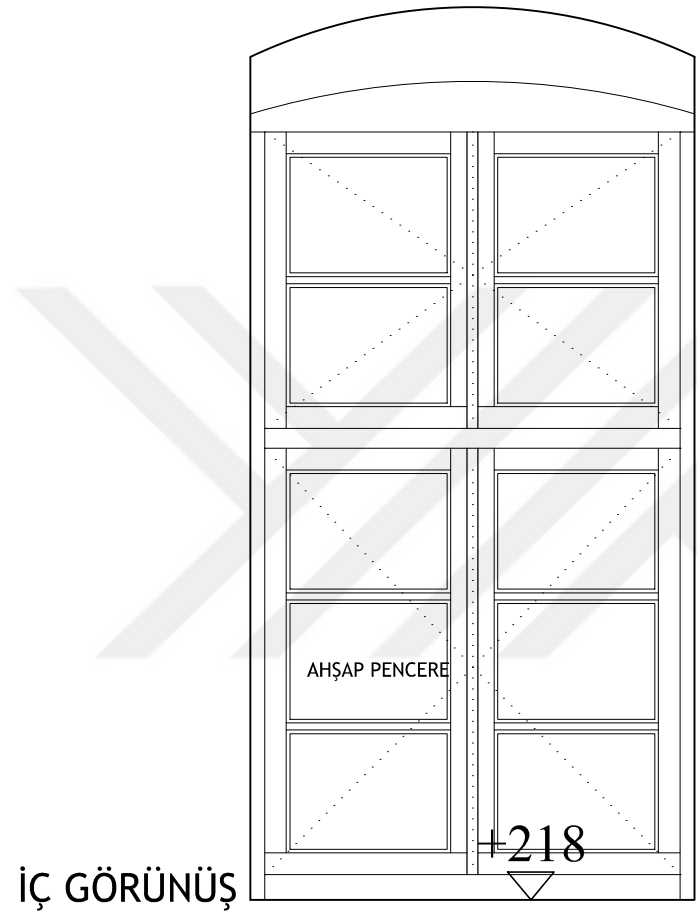
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

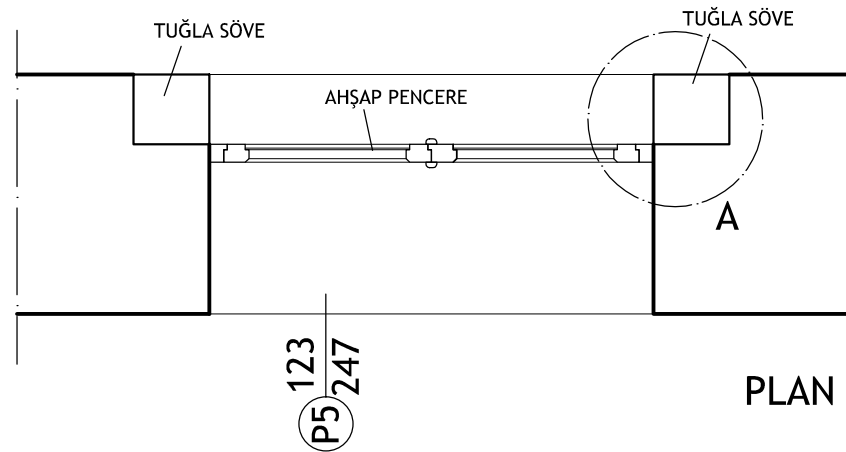
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

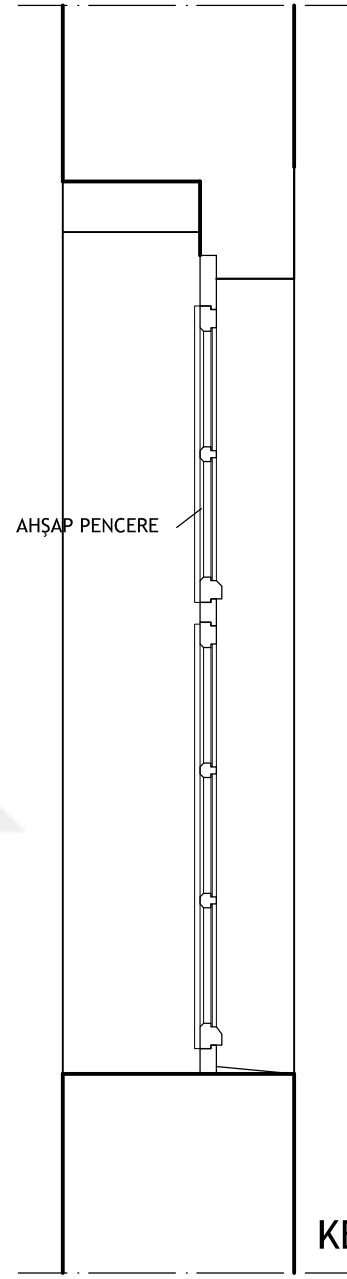
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

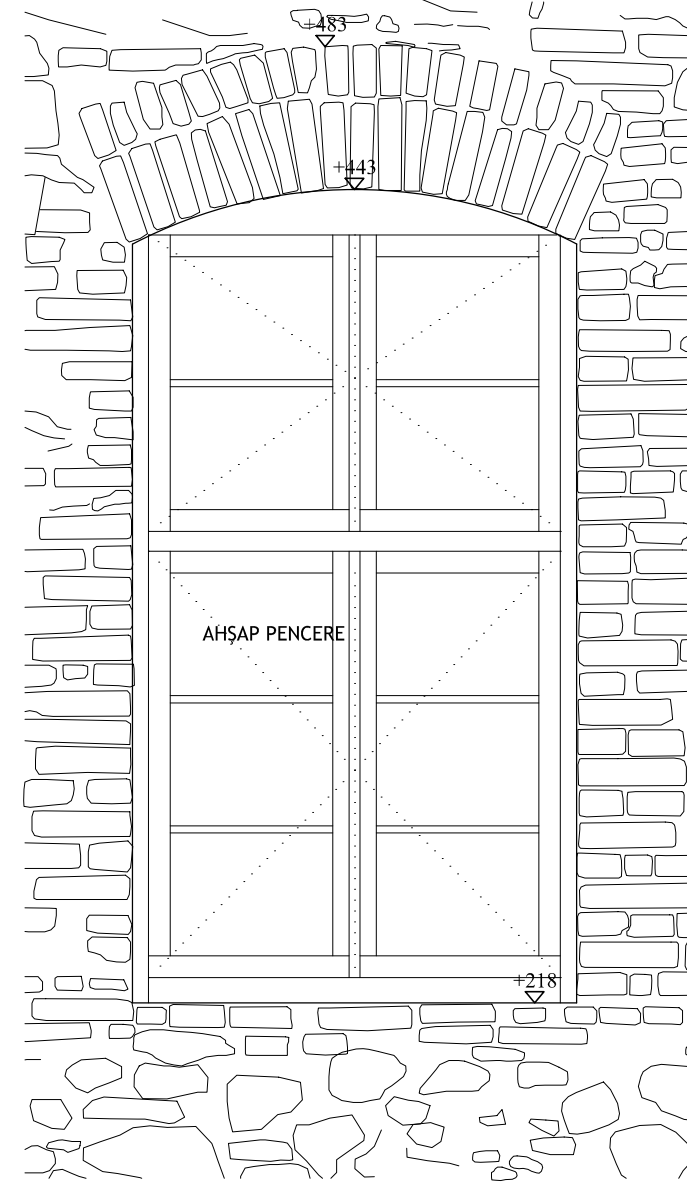
İÇ GÖRÜNÜŞ

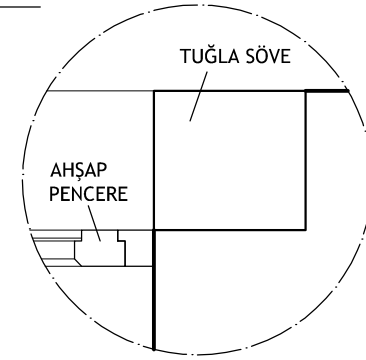
PLAN

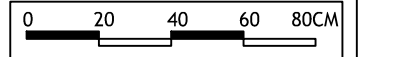
KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON (III. DÖNEM)
- RESTORASYON

İMALATHANE (SABUNHANE)

PAFTA ADI:
DETAYLAR

ZEMİN KAT PENCERE DETAYI P.21

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

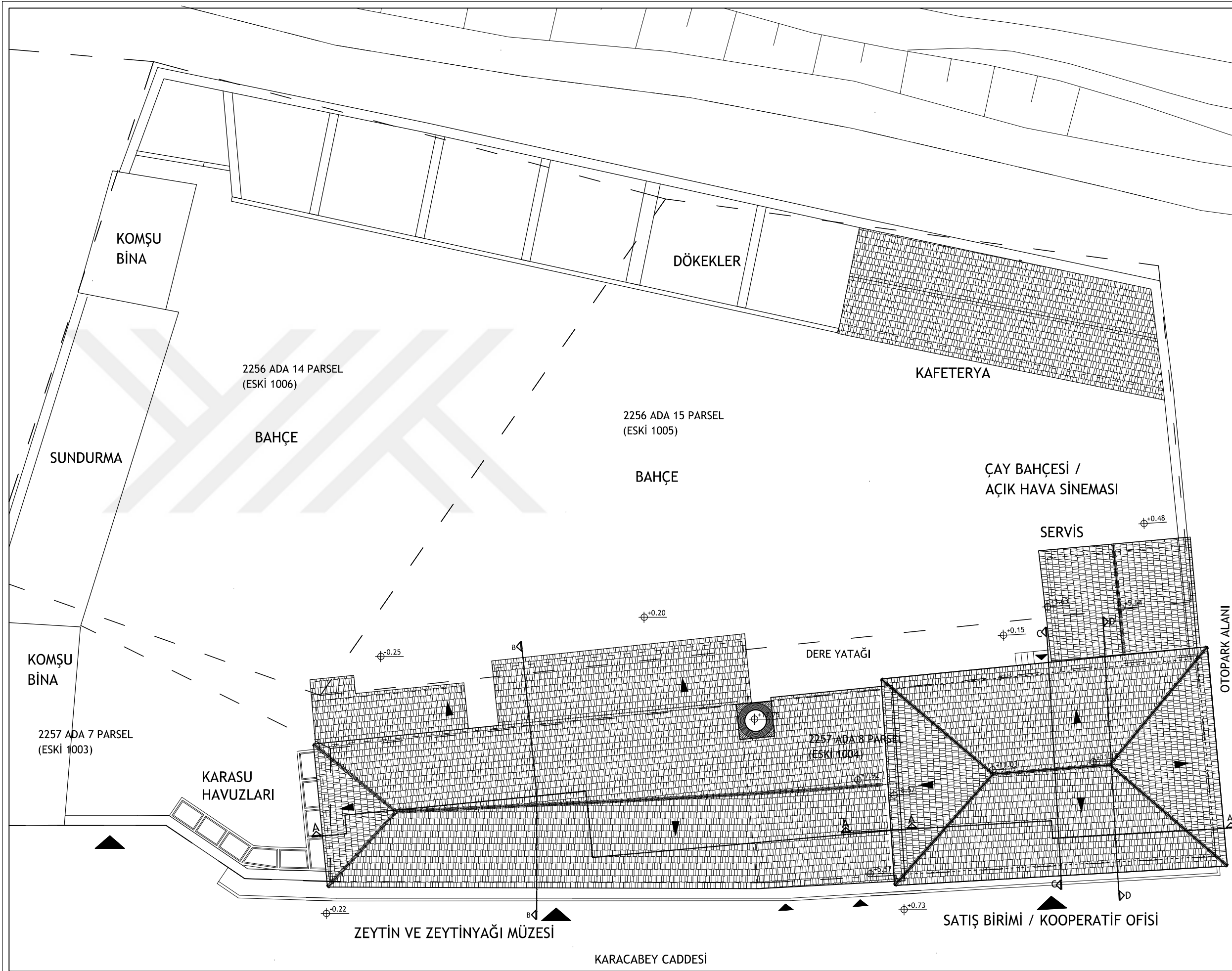
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCI

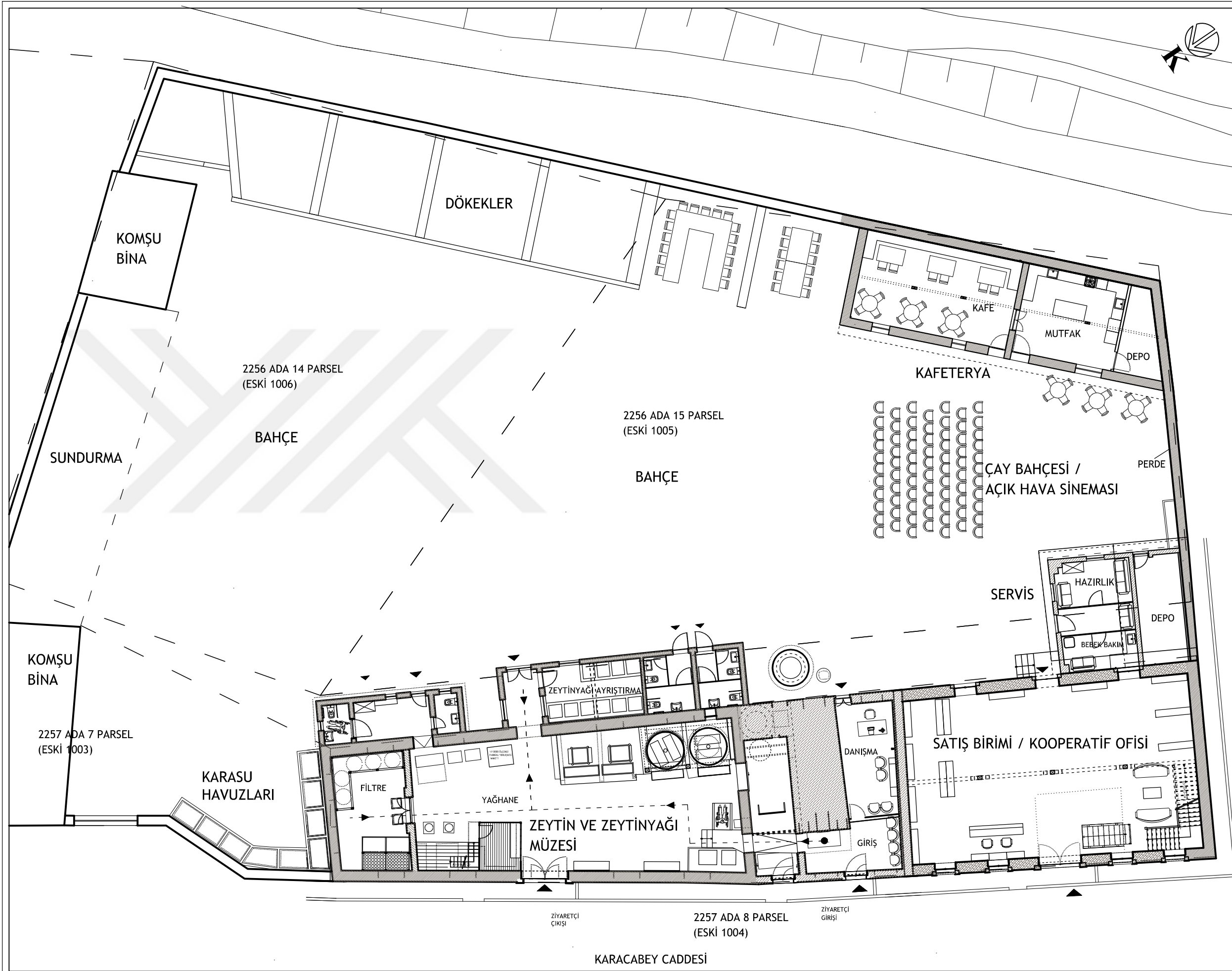
501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

EK 10

ZEYTİNYAĞI FABRİKASI /
MARANGOZHANE
- RESTORASYON ÇİZİMLERİ
- MÜDAHALE PAFTALARI

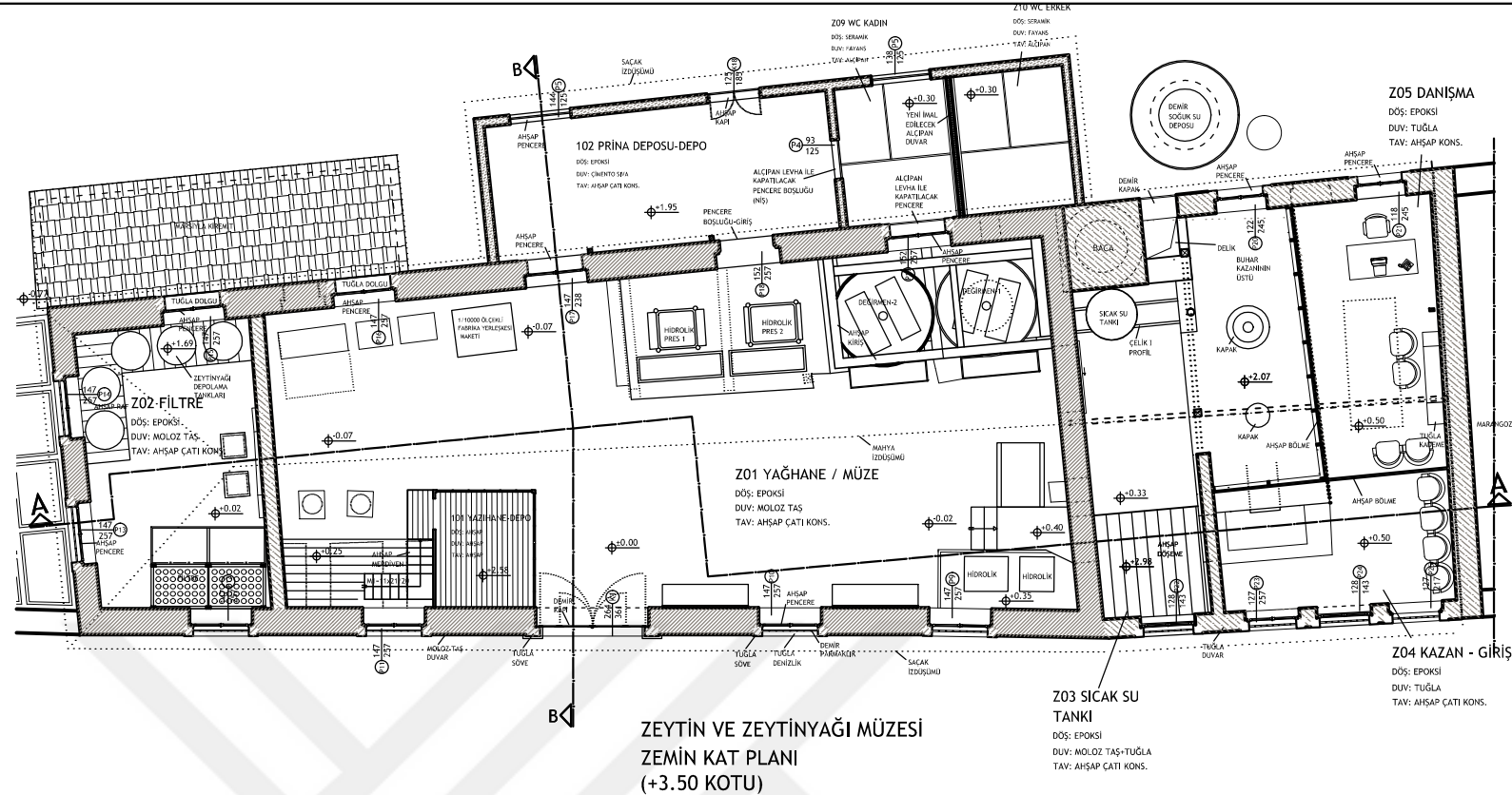
0 2 3 6 8M

- RÖLÖVE
- ▨ RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

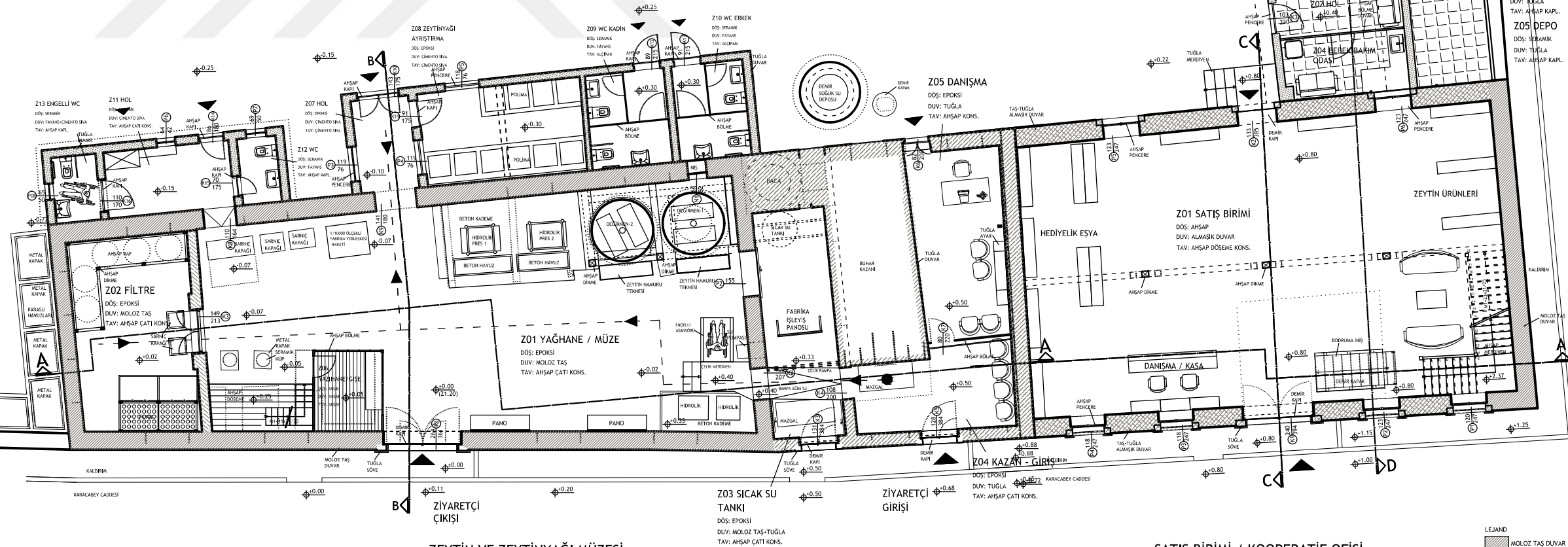
YENİDEN KULLANIM

YERLEŞİM PLANI

P.02

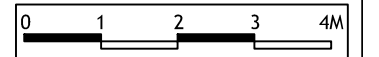
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
ZEMİN KAT PLANI

- LEJAND
- MOLOZ TAŞ DUVAR
 - TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
 - TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
 - TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR
 - YENİ ALÇIPAN DUVAR

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

YENİDEN KULLANIM

ZEMİN KAT PLANI

P.03

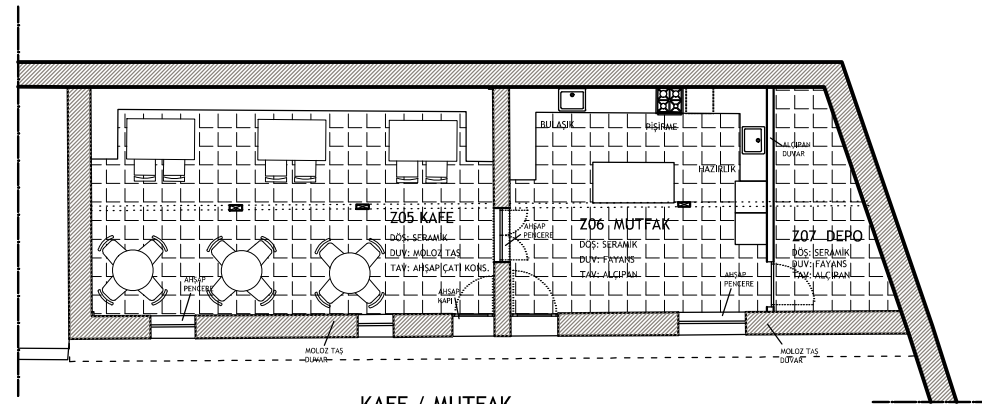
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

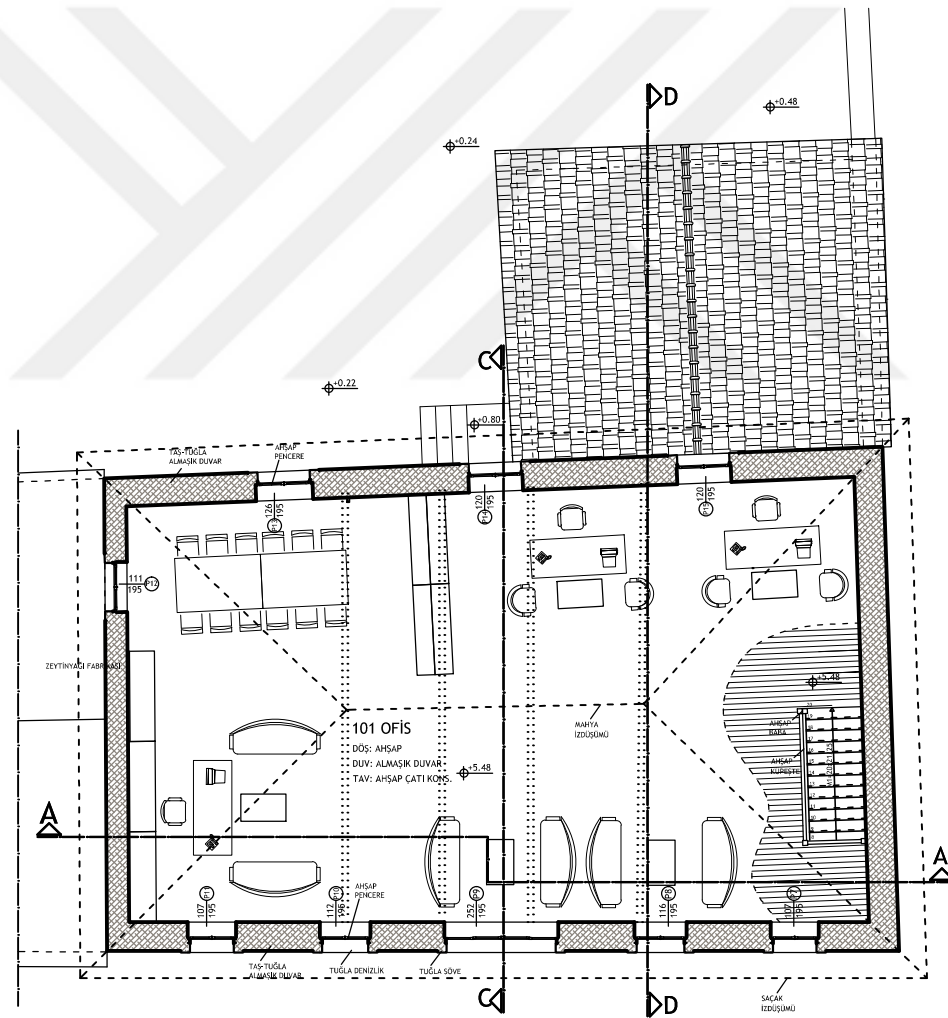
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

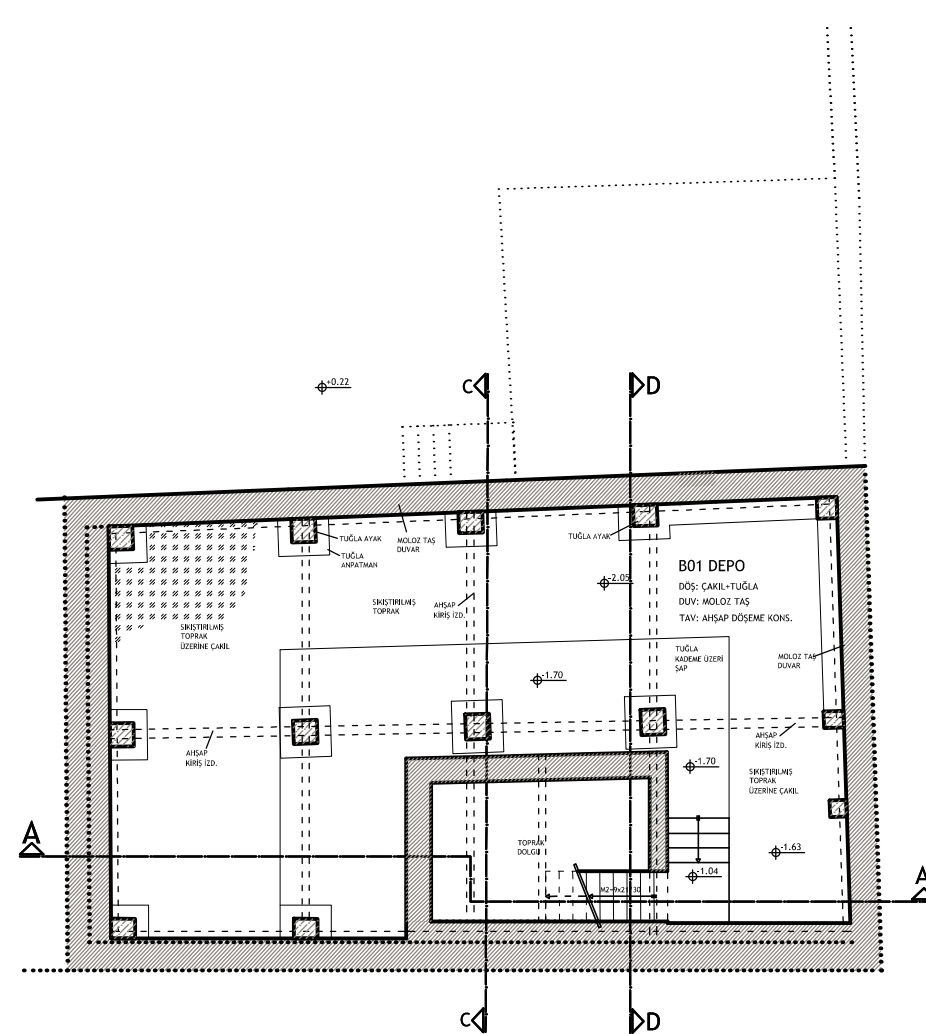
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

KAFE / MUTFAK
KAT PLANI

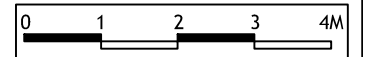

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
1. KAT PLANI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
BODRUM KAT PLANI

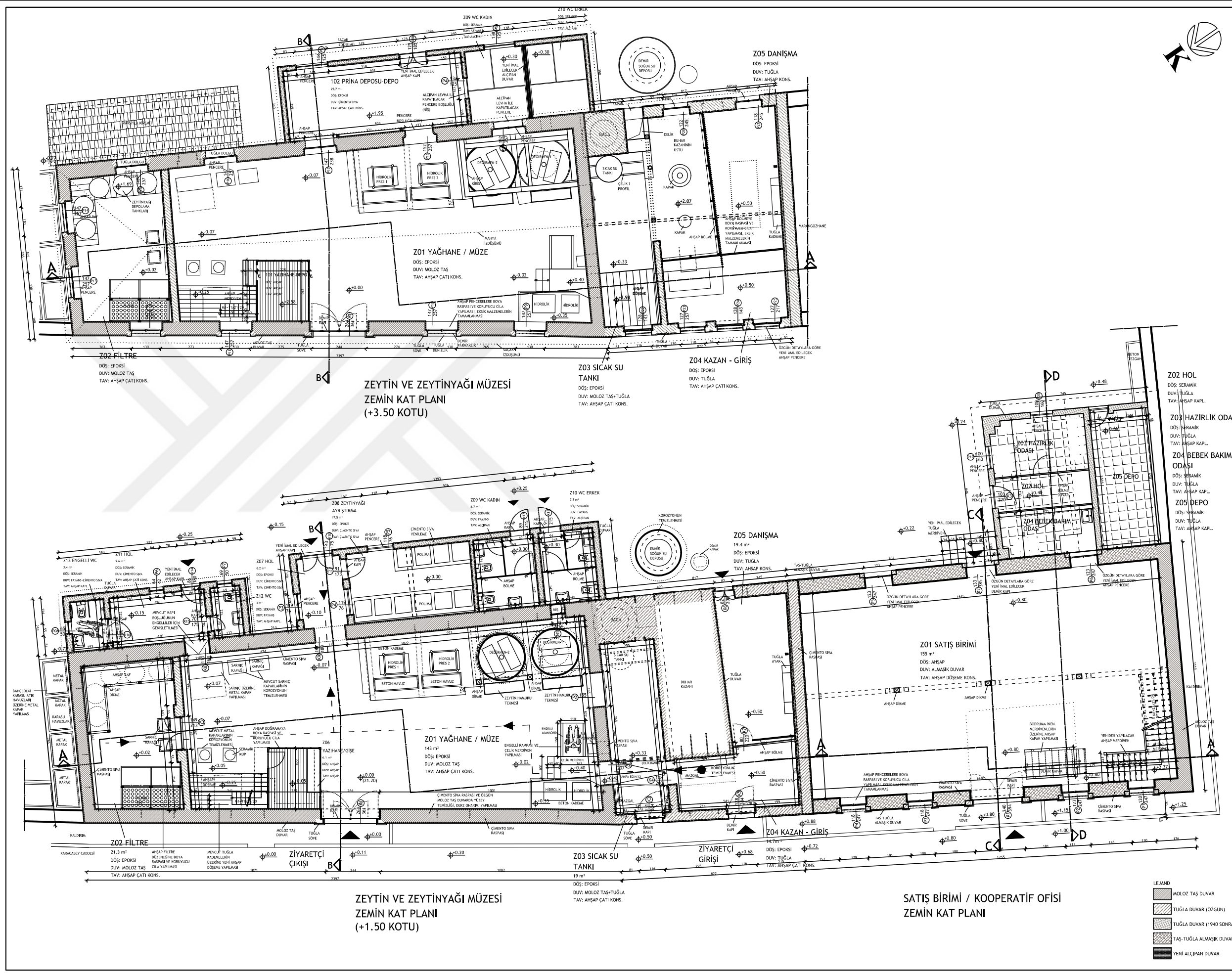
LEJAND
MÖLÖZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

□ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
■ RESTORASYON

YENİDEN KULLANIM

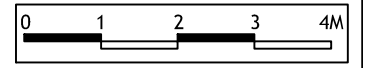
BODRUM KAT / 1.KAT PLANI P.04

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

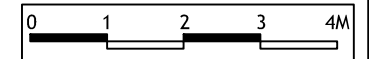
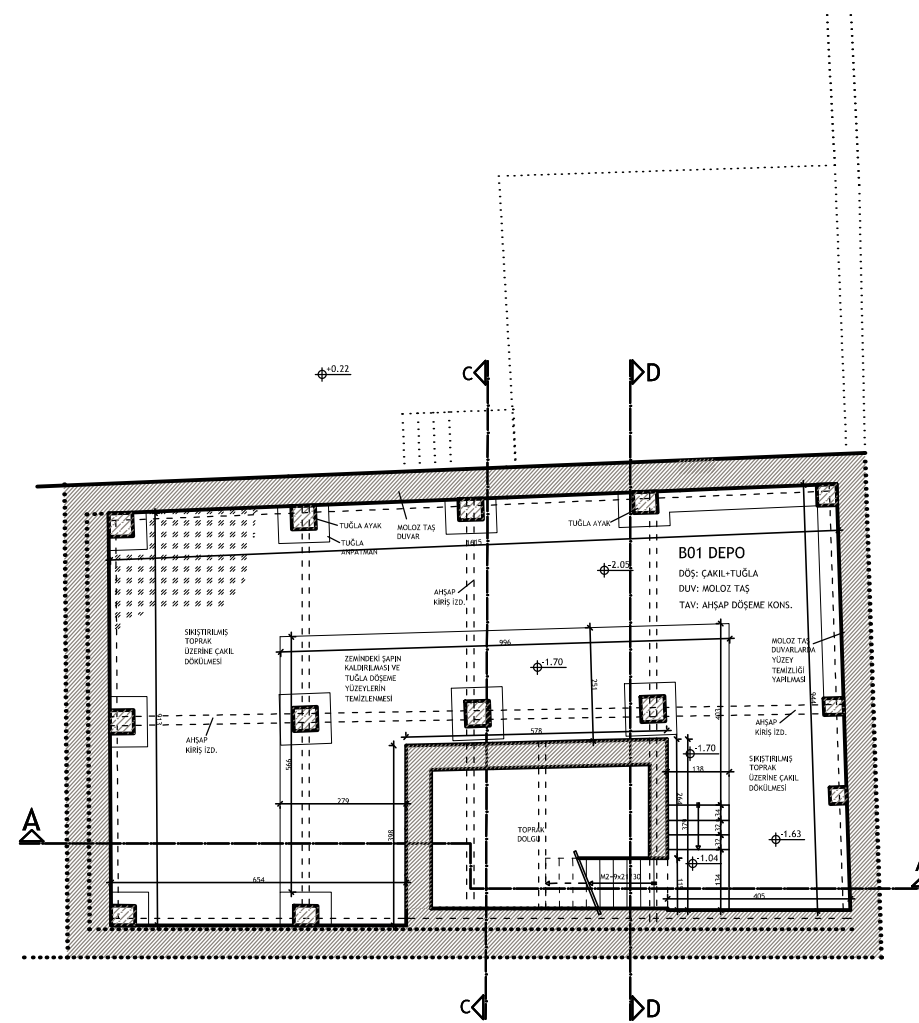
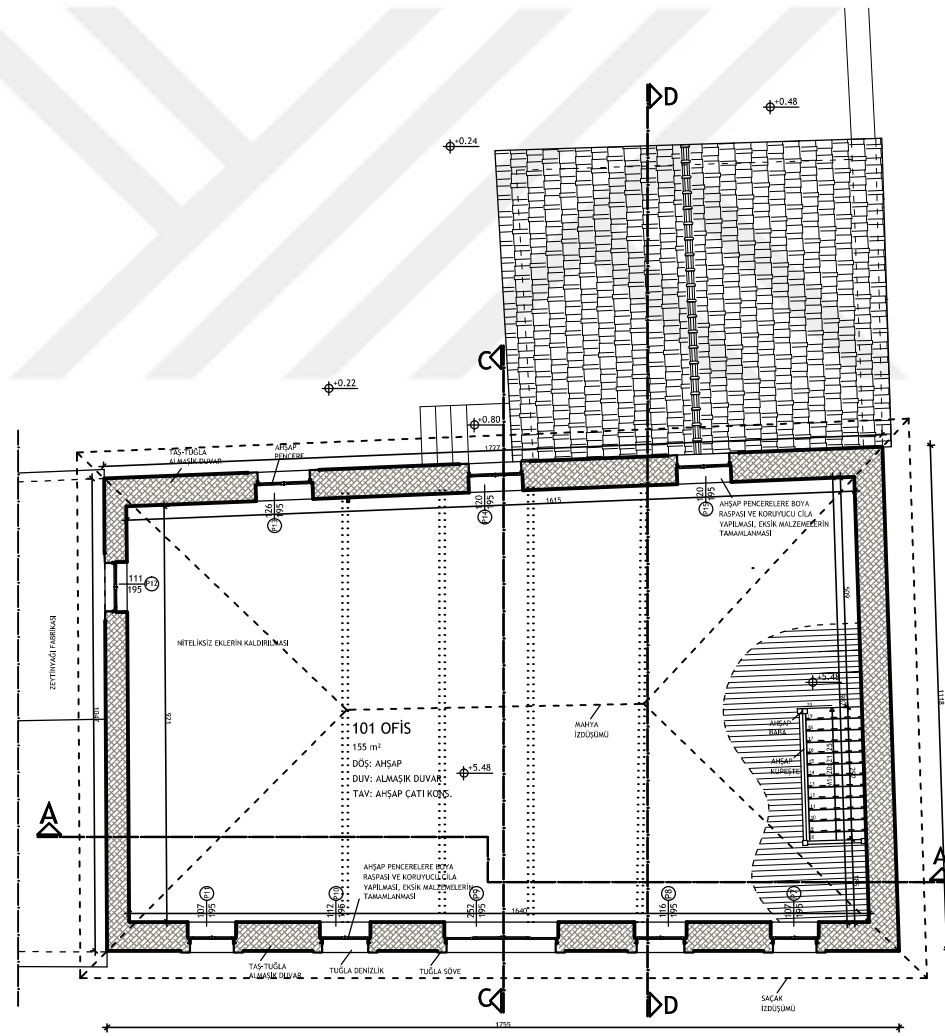
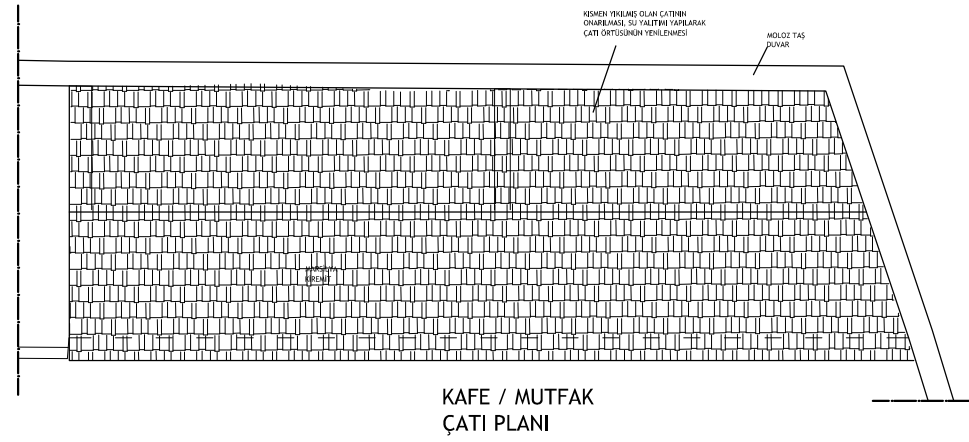
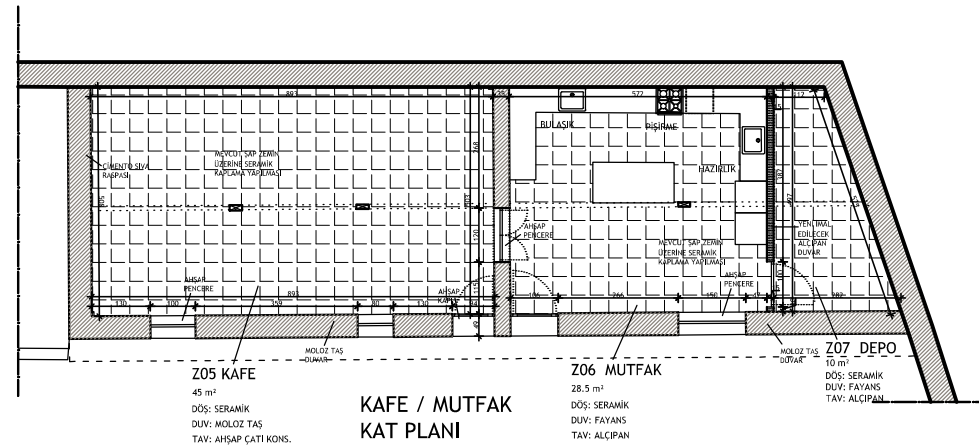
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
ZEMİN KAT PLANI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

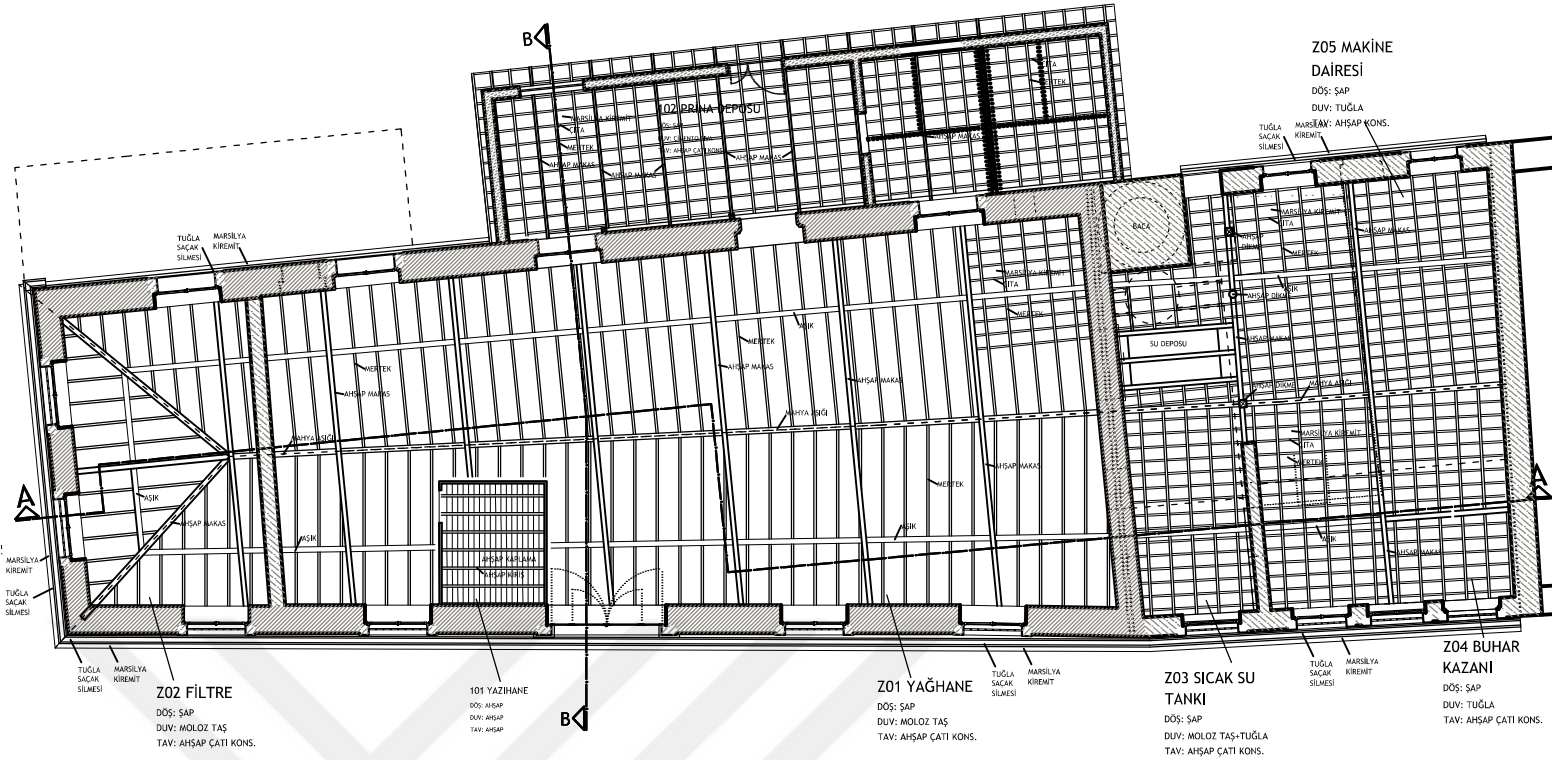
PLANLAR

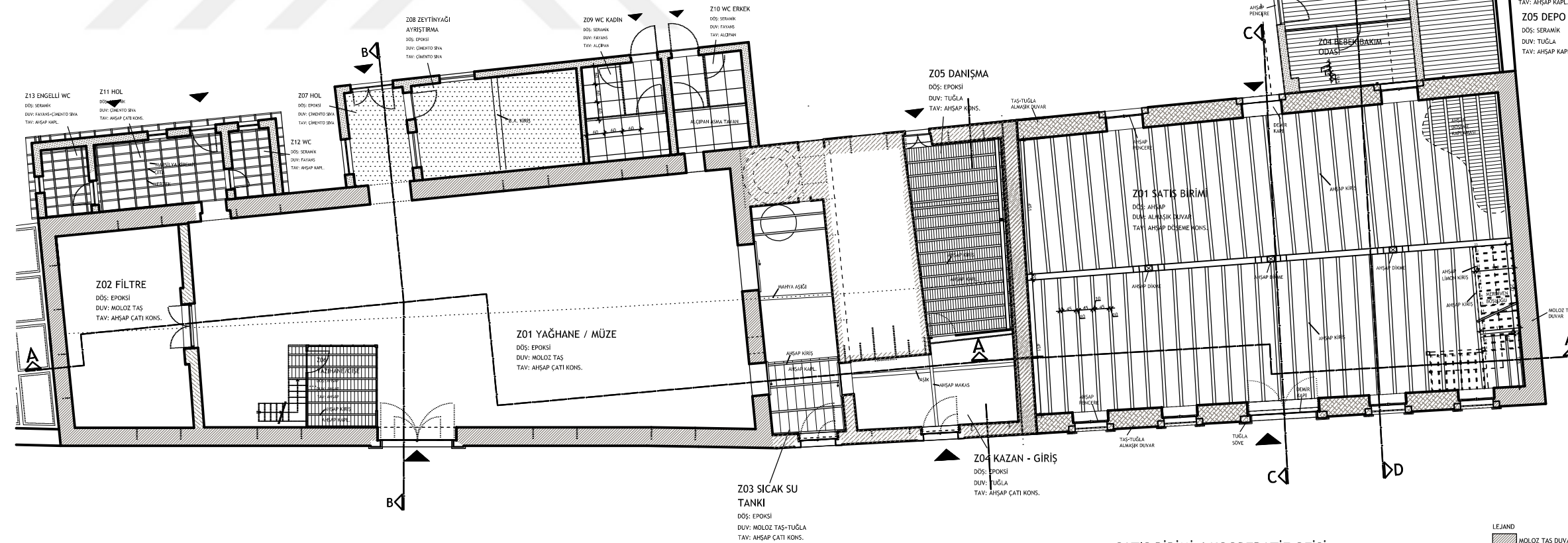
- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PLANLAR

- LEJAND
- MOLOZ TAŞ DUVAR
 - TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
 - TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+3.50 KOTU)

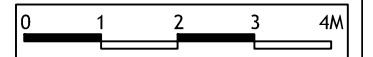

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT TAVAN PLANI
(+1.50 KOTU)

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
ZEMİN KAT
TAVAN PLANI

LEJAND

	MOLOZ TAŞ DUVAR
	TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
	TUĞLA DUVAR (1940 SONRASI)
	TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR
	YENİ ALÇIPAN DUVAR

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PLANLAR

TAVAN PLANLARI

P.07

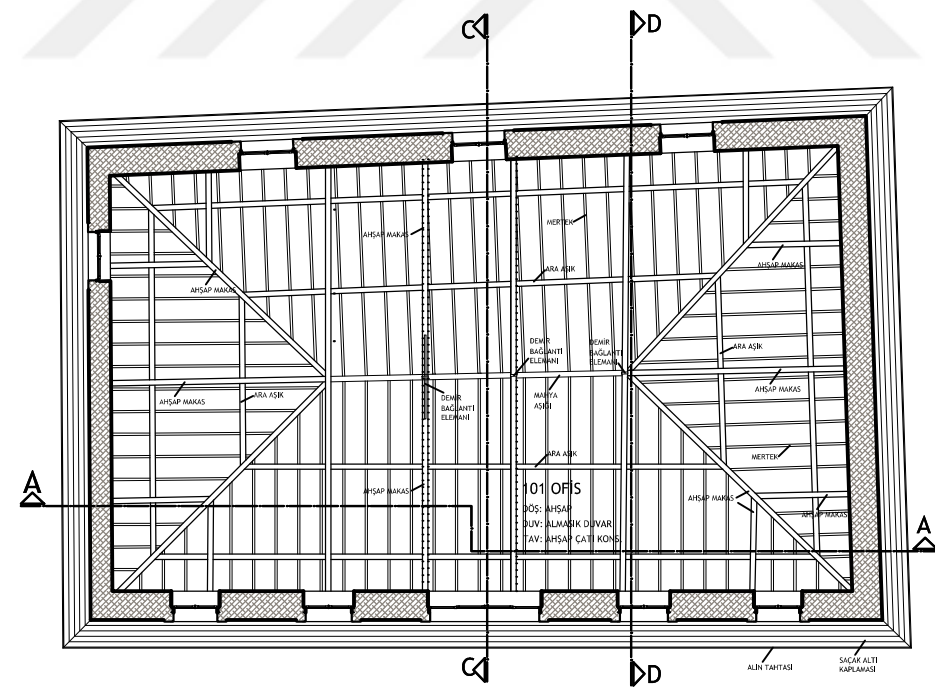
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

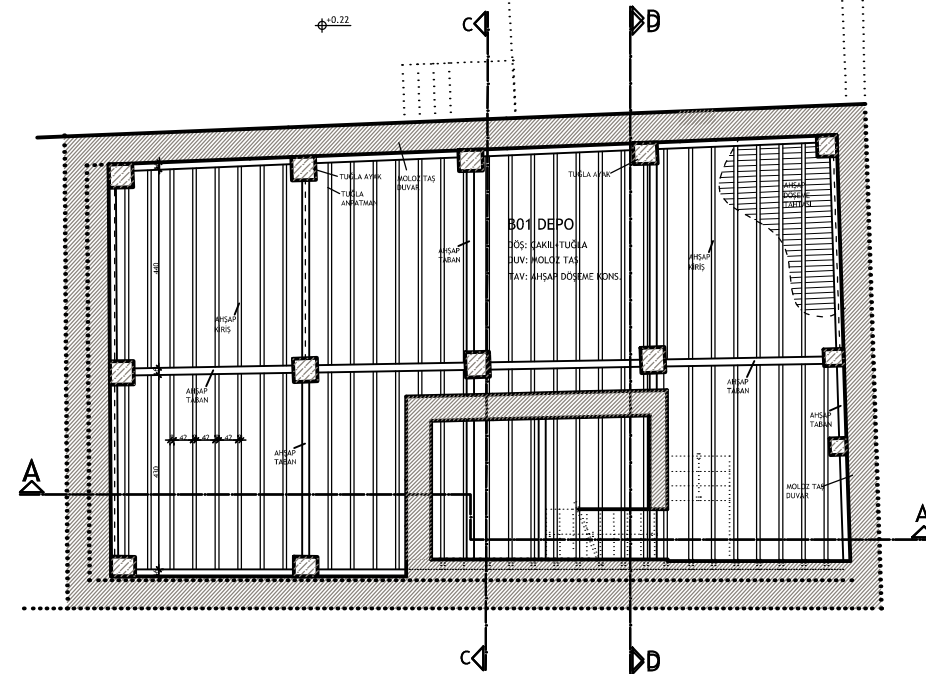
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

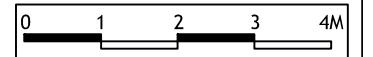

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
1. KAT
TAVAN PLANI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

LEJAND
MOLOZ TAŞ DUVAR
TUĞLA DUVAR (ÖZGÜN)
TAŞ-TUĞLA ALMAŞIK DUVAR

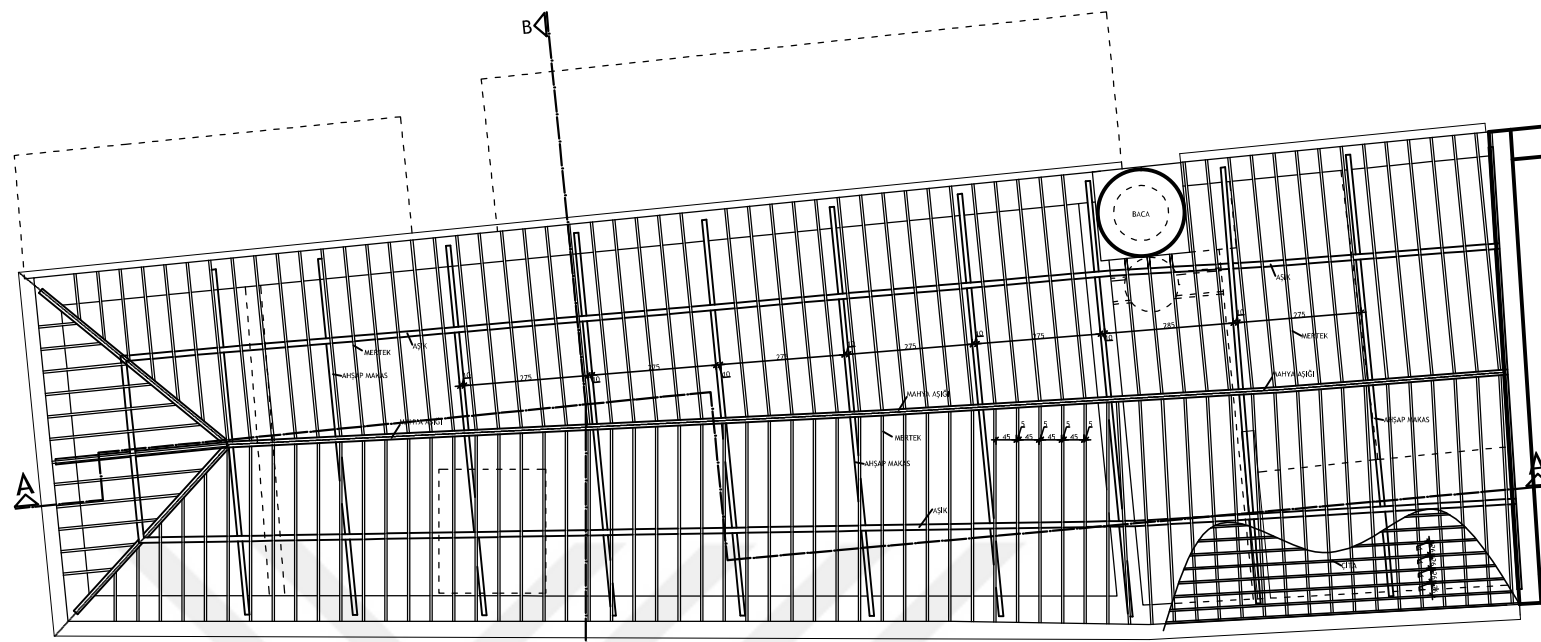

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

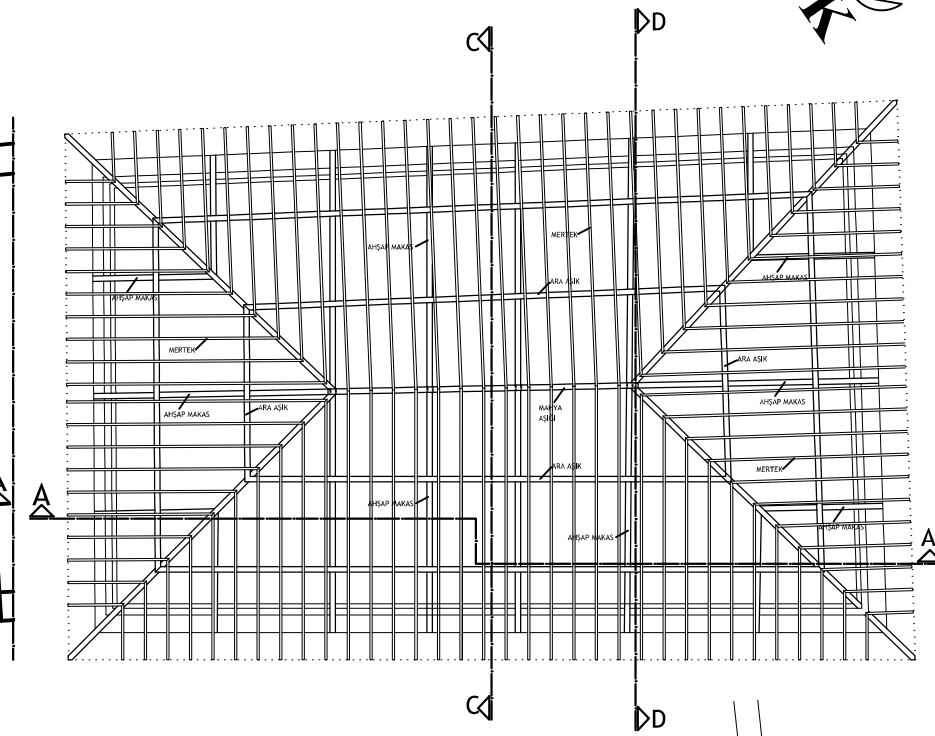
PLANLAR

TAVAN PLANLARI

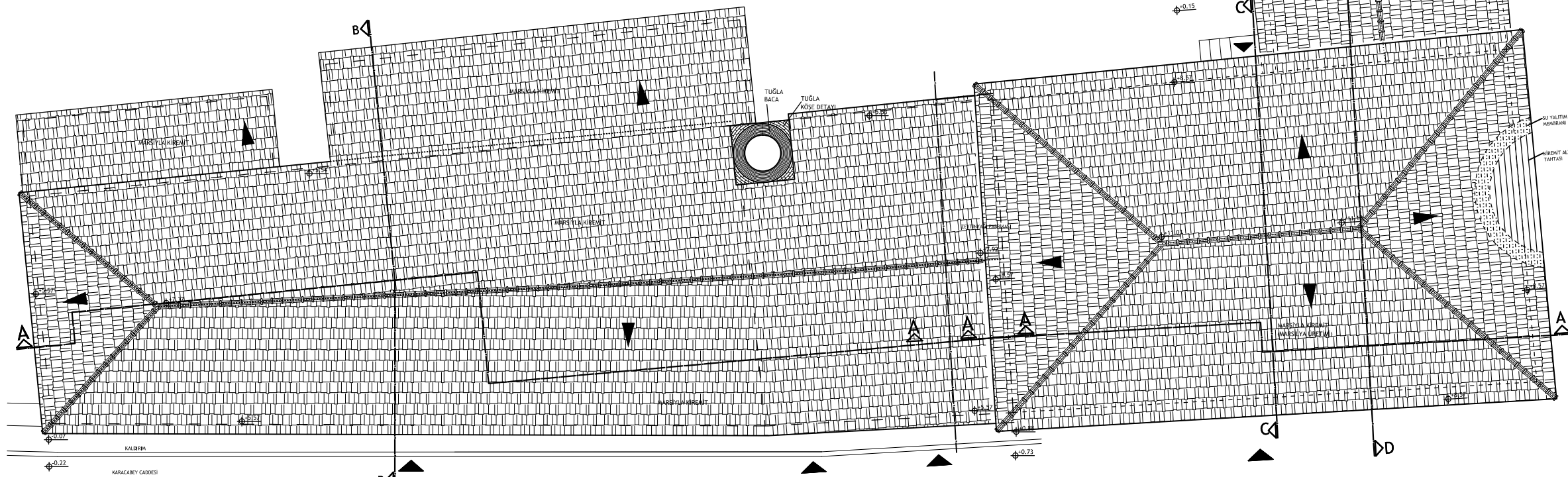
P.08

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ÇATI KONSTRÜKSİYONU PLANI

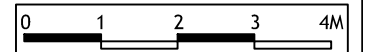

MARANGOZHANE
ÇATI KONSTRÜKSİYONU PLANI

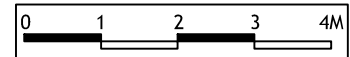
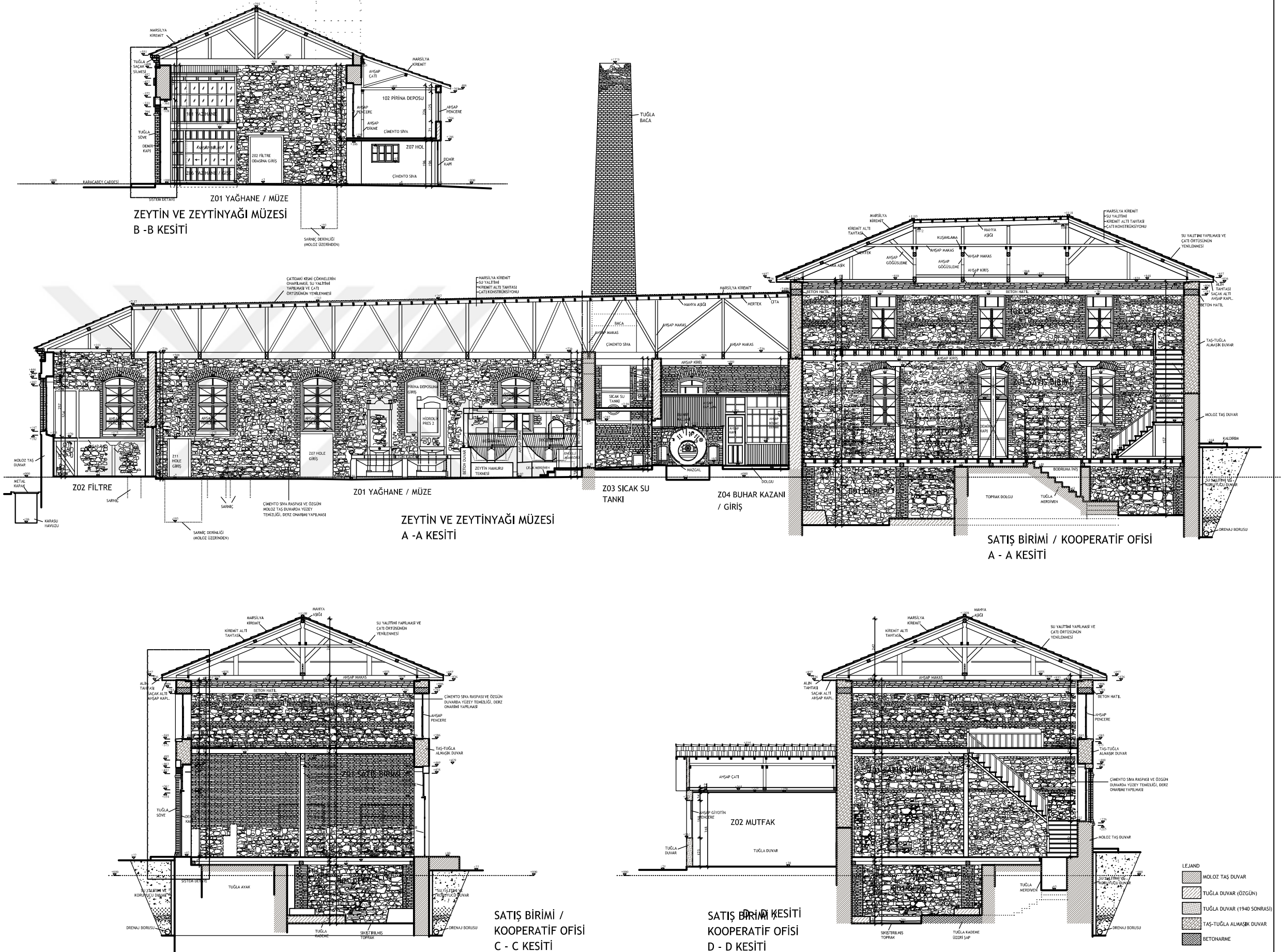
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ÇATI PLANI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
ÇATI PLANI

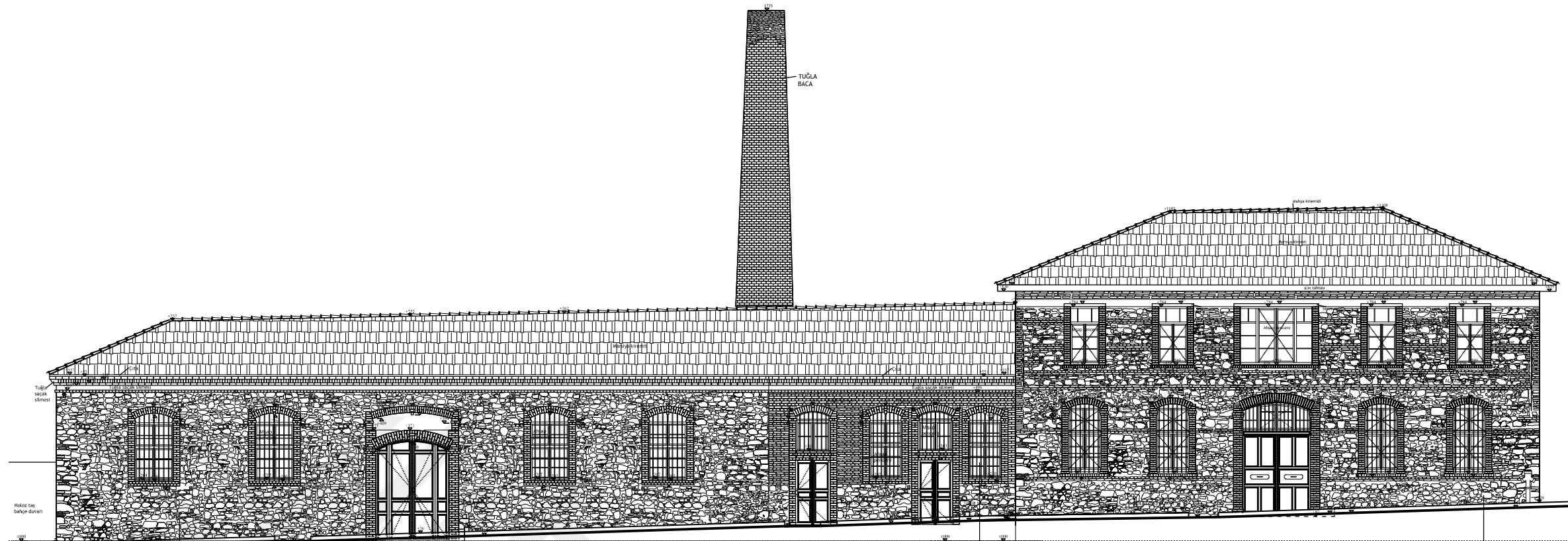

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PLANLAR

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ

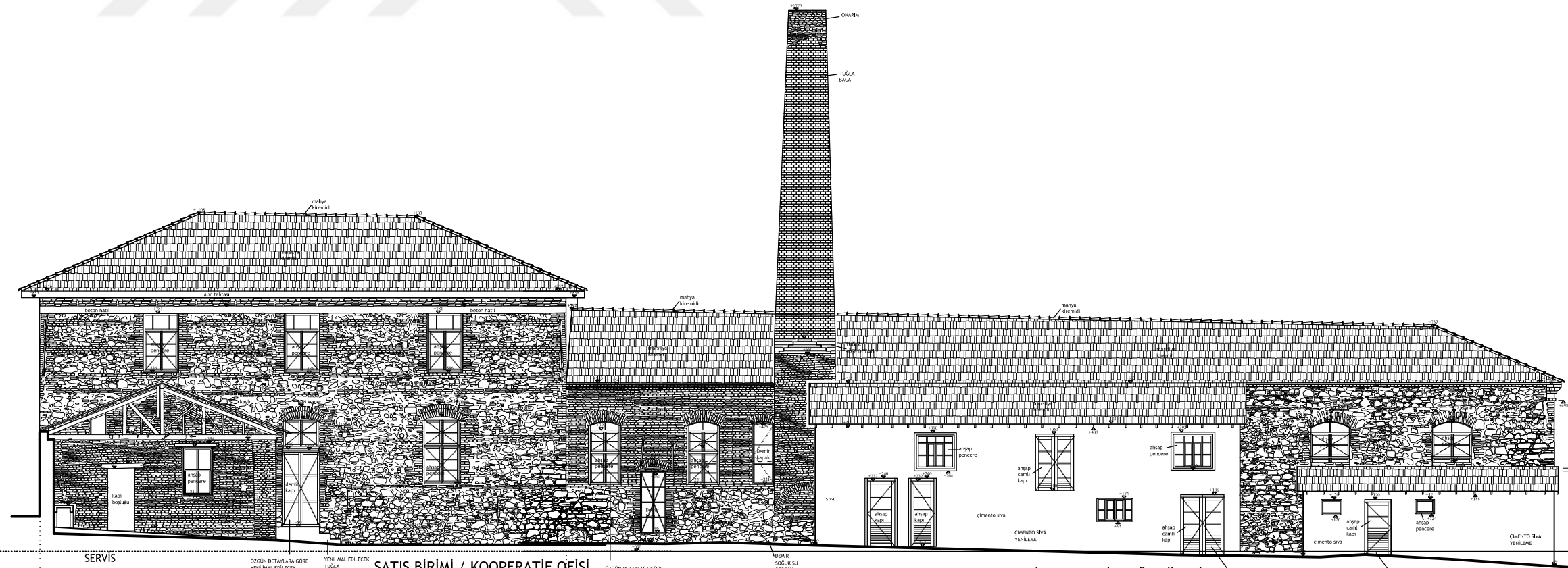
KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ

ÇİMENTO SIVA KAPLAMA VE ÖZGÜN
MİMOZ TAŞ SIVARDA İZLEYİ
TEMİZLÜĞÜ, DERZ ONARIMI YAPILMASI

ÖZGÜN DETAYLARA GÖRE
YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP PENCERE

ÇİMENTO SIVA KAPLAMA VE ÖZGÜN
DUVARLA YÜZÜ TEMİZLÜĞÜ, DERZ
ONARIMI YAPILMASI

SERVİS

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ

YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP KAPI

YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP KAPI

ÖZGÜN DETAYLARA GÖRE
YENİ İHAL EDİLECEK
DEMİR KAPI

YENİ İHAL EDİLECEK
TUĞLA
MERDİVEN

ÖZGÜN DETAYLARA GÖRE
YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP PENCERE

DEMİR
SOĞUK SU
DEPOSU

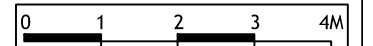
ÇİMENTO SIVA
YENİLEME

ÇİMENTO SIVA
YENİLEME

YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP KAPI

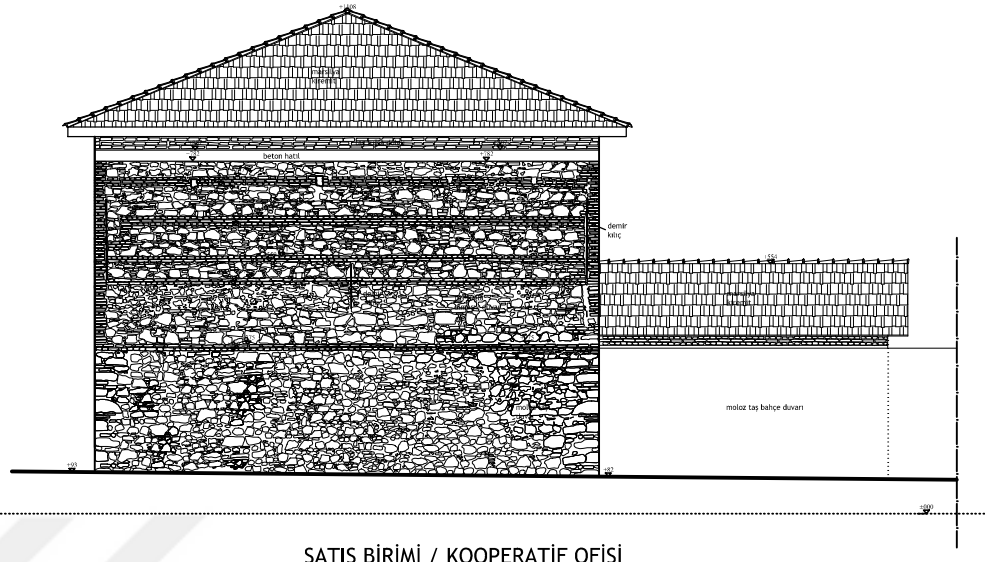
YENİ İHAL EDİLECEK
AHŞAP KAPI

ÇİMENTO SIVA
YENİLEME

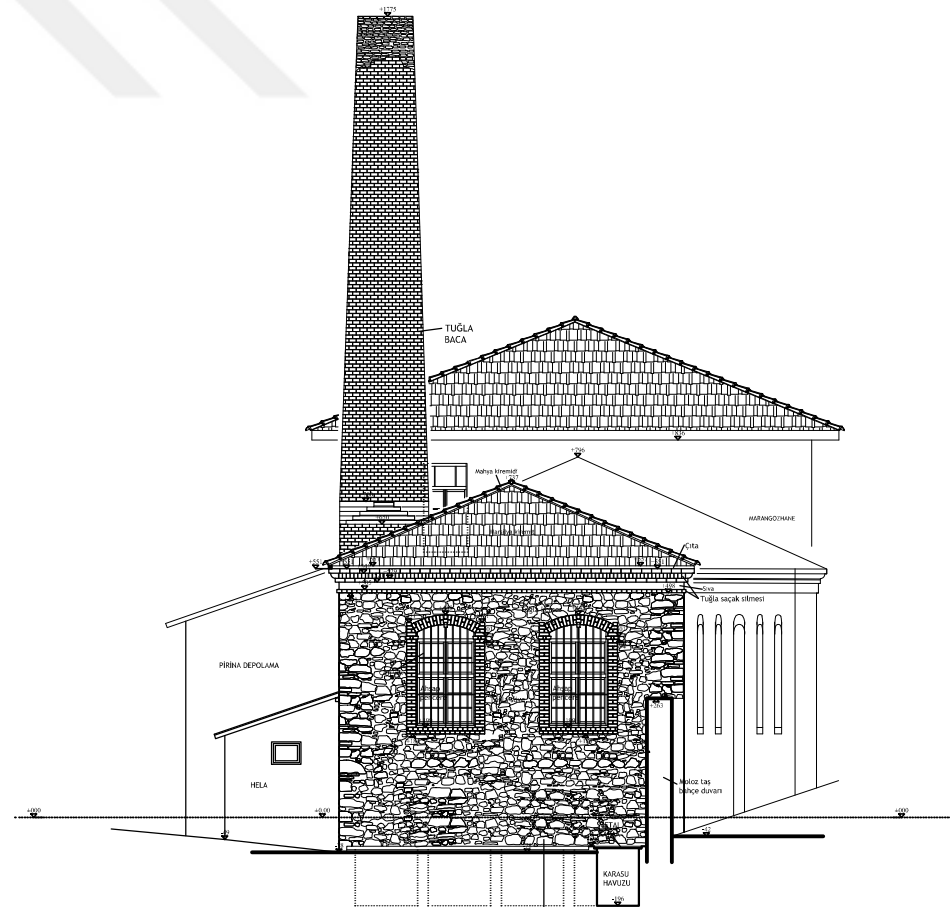

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

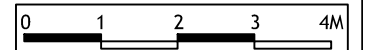
CEPHELER

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

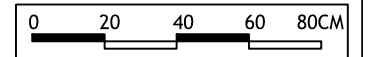
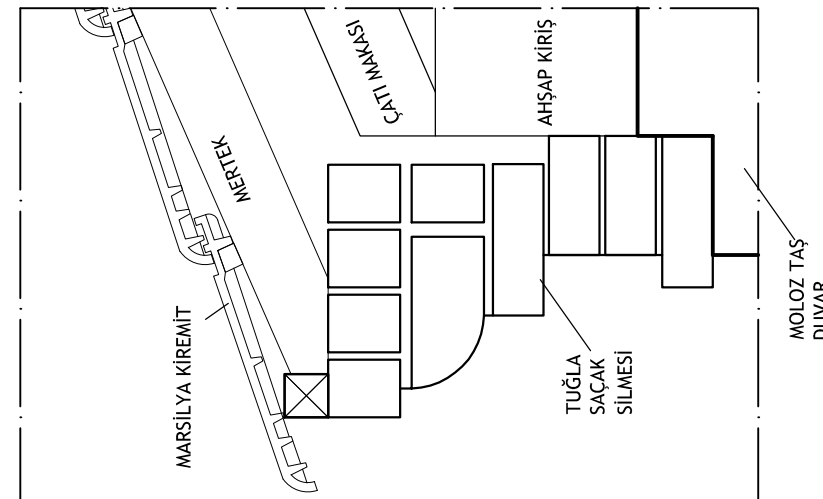
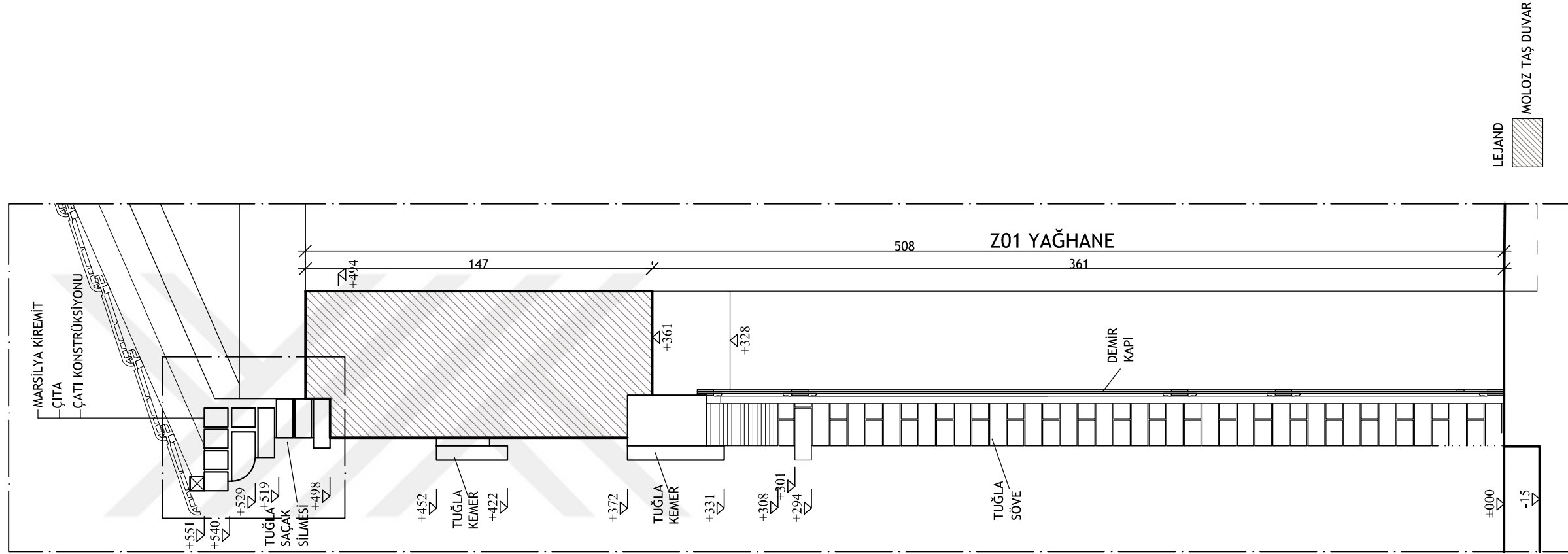

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

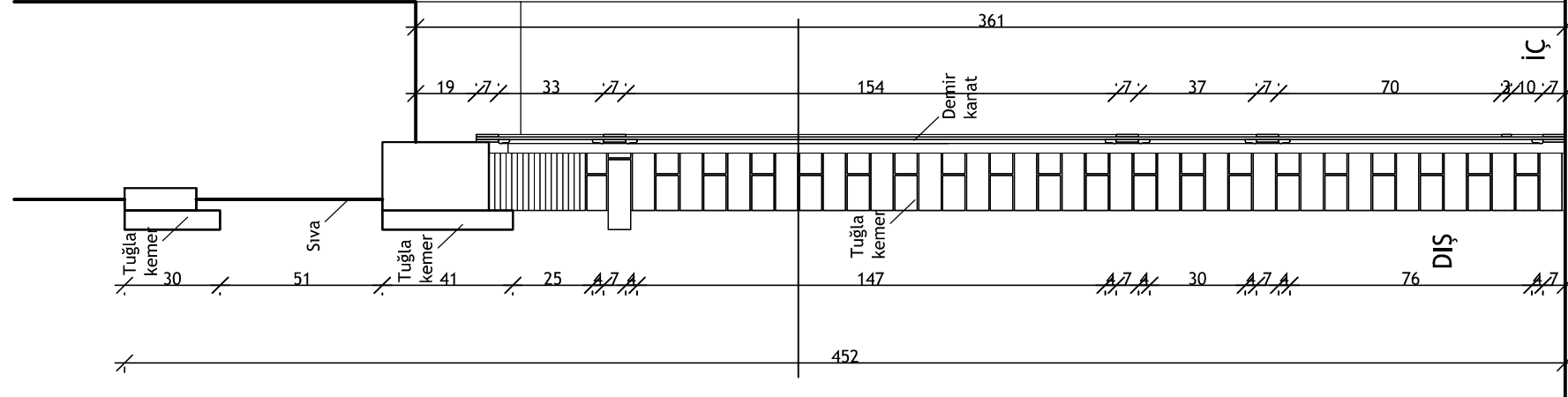
- RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON
 RESTORASYON

CEPHELER

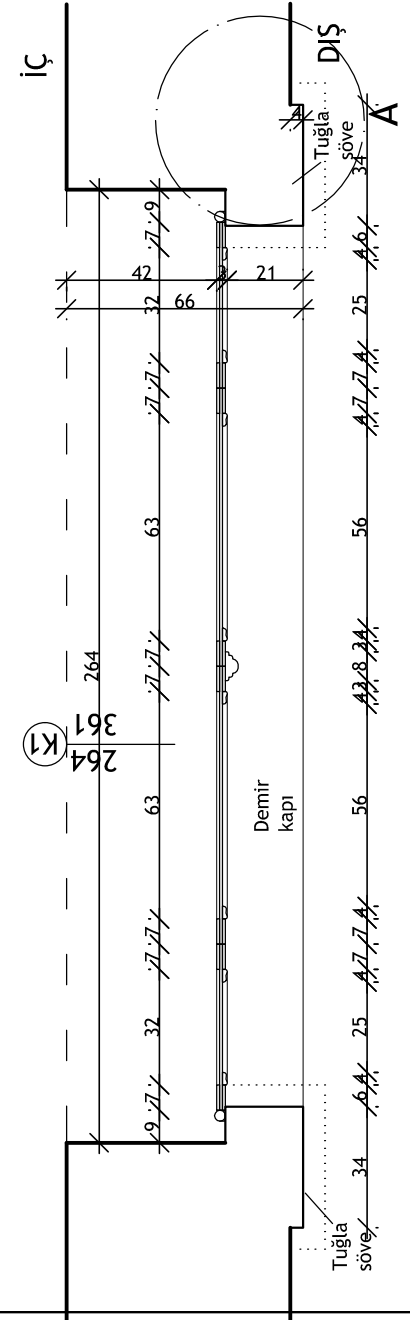
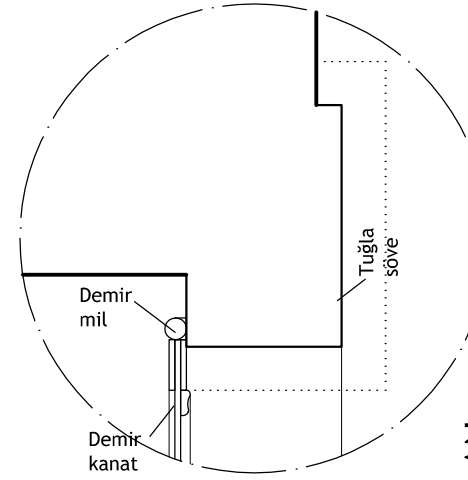
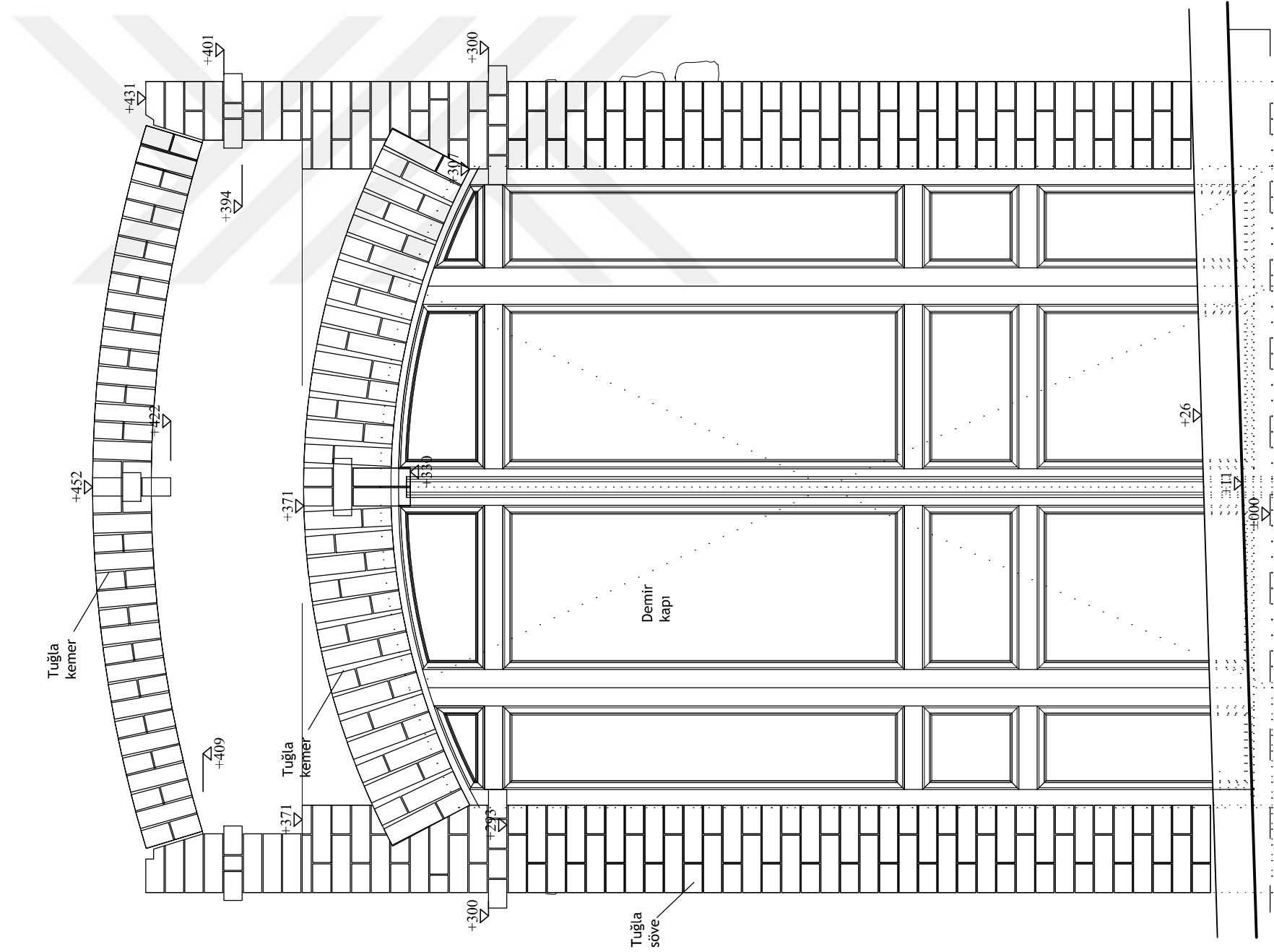

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

DIŞ GÖRÜNÜŞ

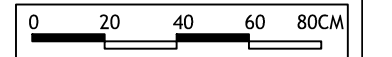
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
DETAYLAR

K1 KAPI DETAYI-A

P.14

Z01 YAĞHANE ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

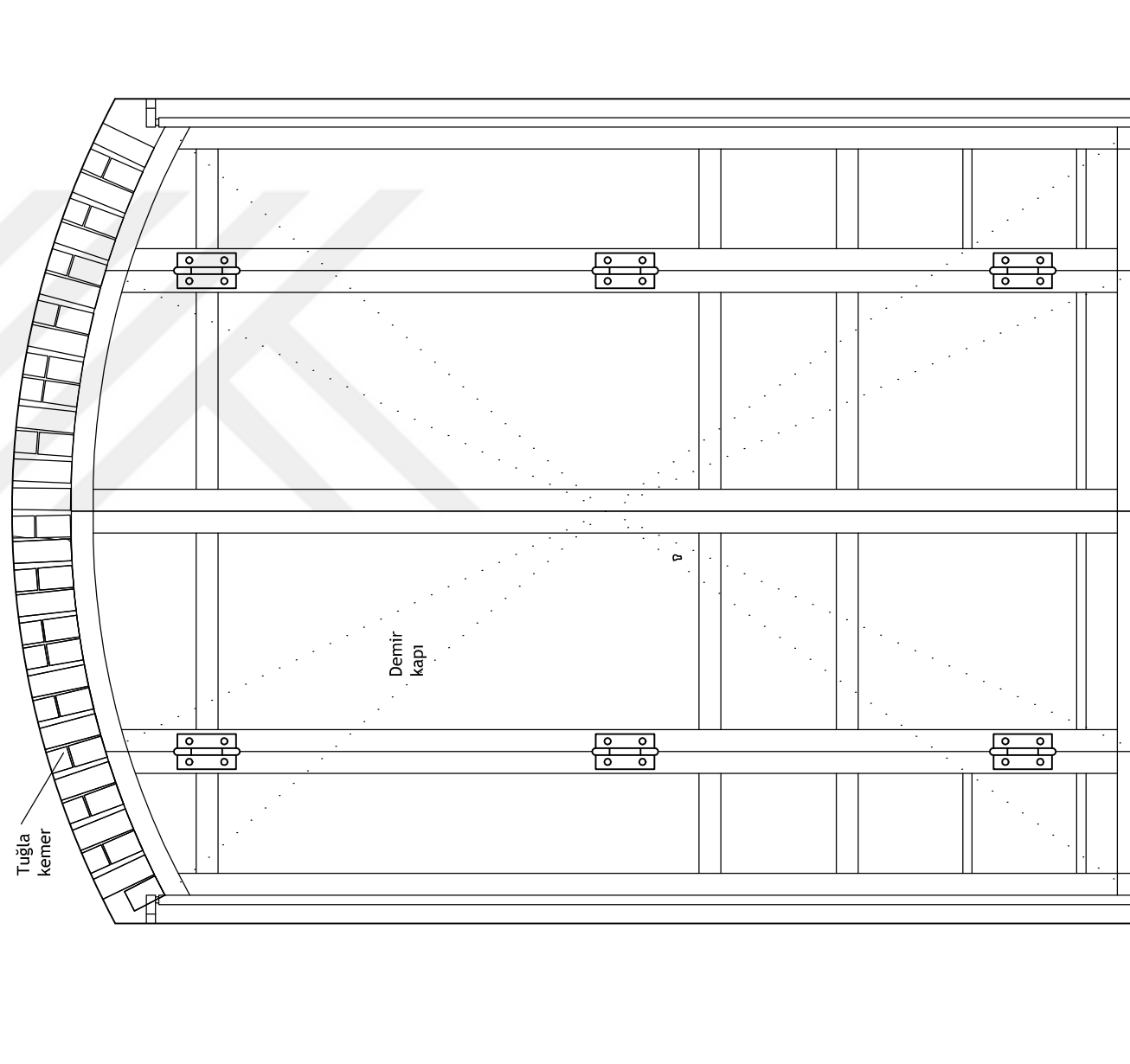
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İÇ GÖRÜNÜŞ

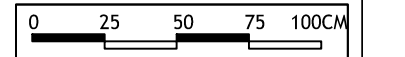
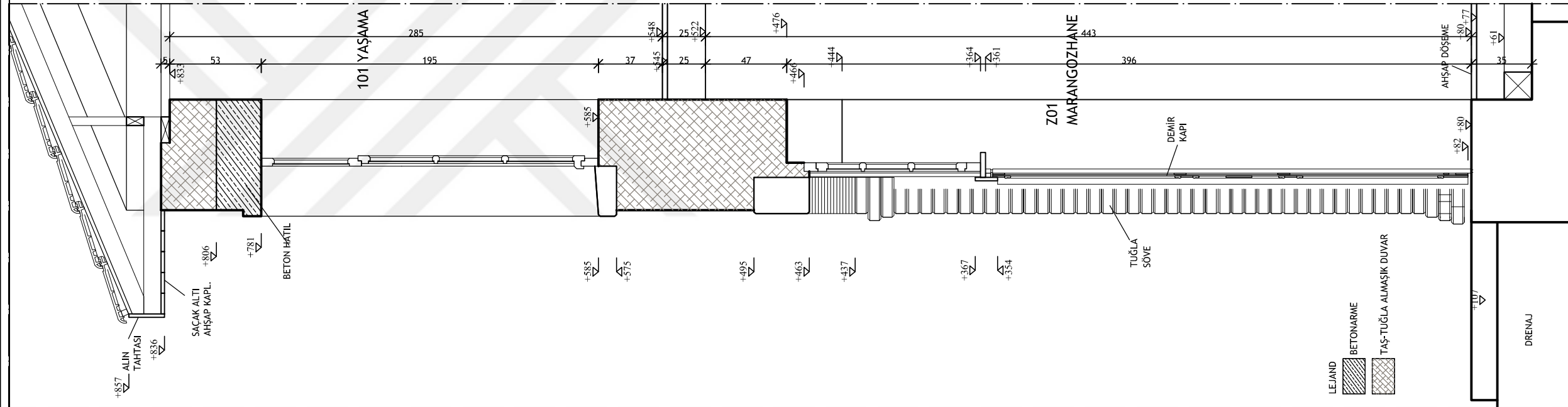
0 20 40 60 80CM

RÖLÖVE
 RESTİTÜSYON
 RESTORASYON

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
DETAYLAR

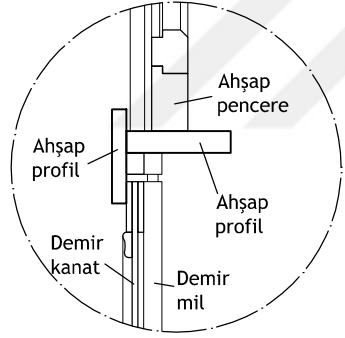
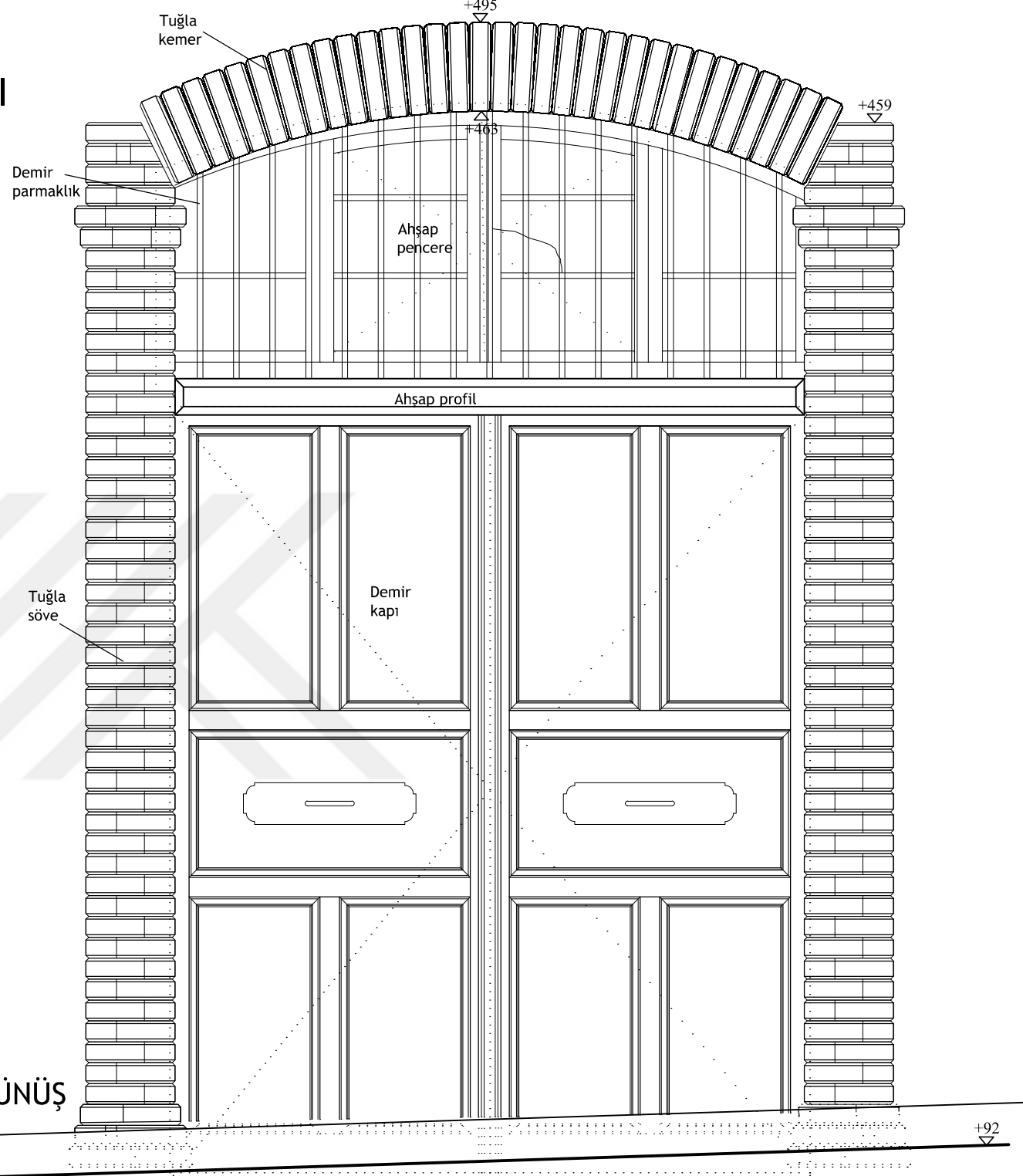
K1 KAPI DETAYI-B

P.15

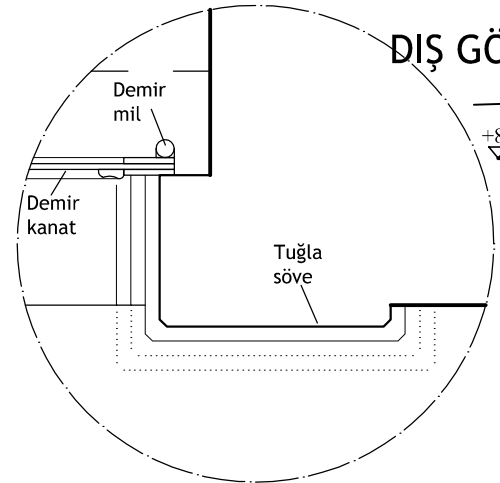

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

Z01 SATIŞ BİRİMİ ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

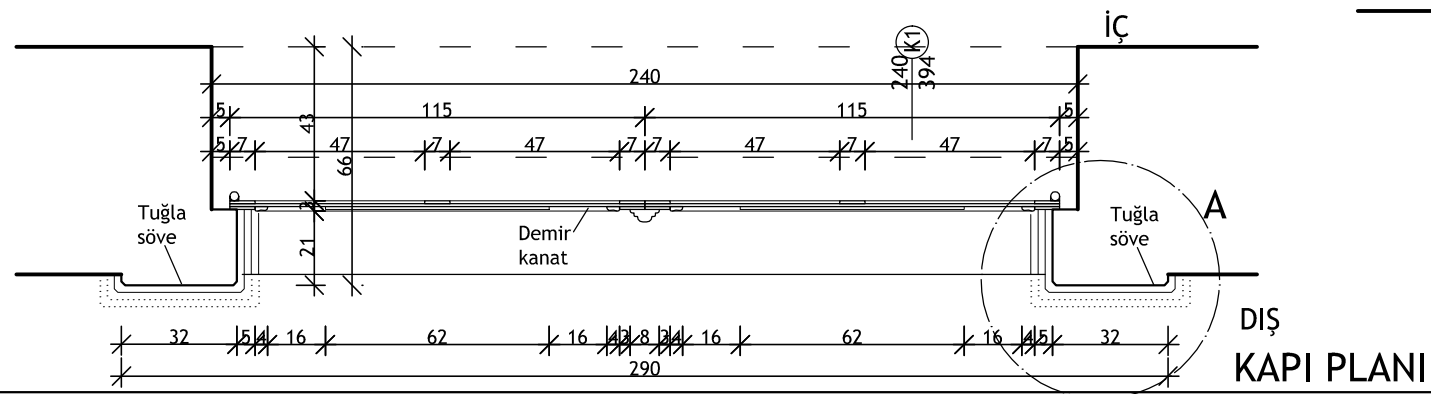

B DETAYI

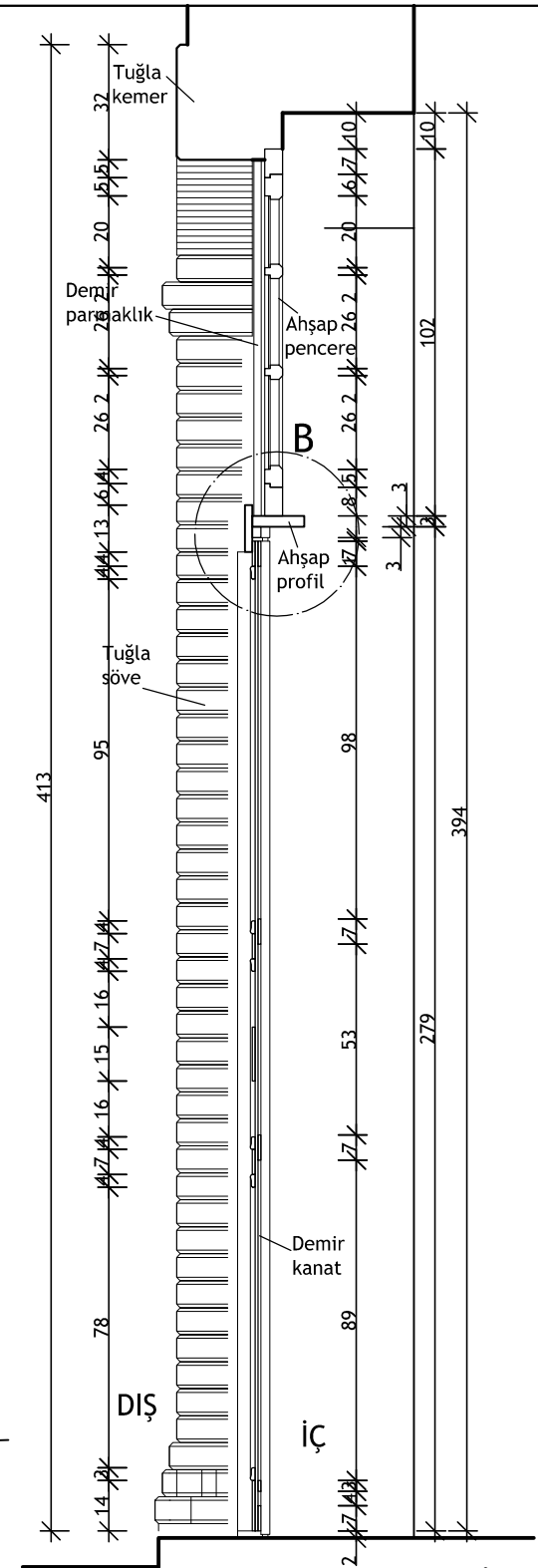

A DETAYI

DIŞ GÖRÜNÜŞÜ

DIŞ
KAPI PLANI

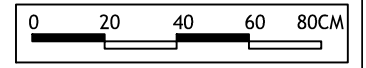
KESİT

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

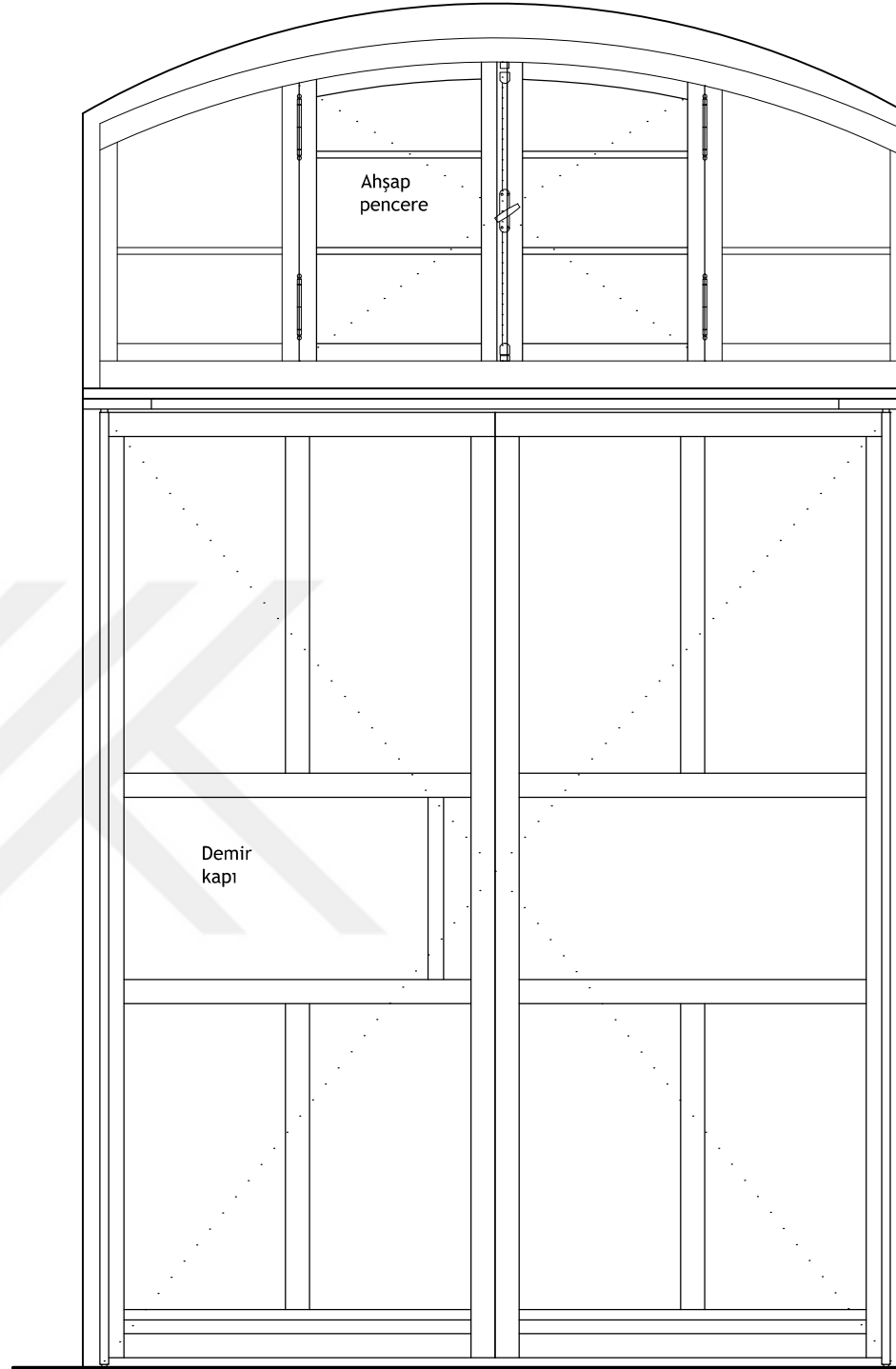
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

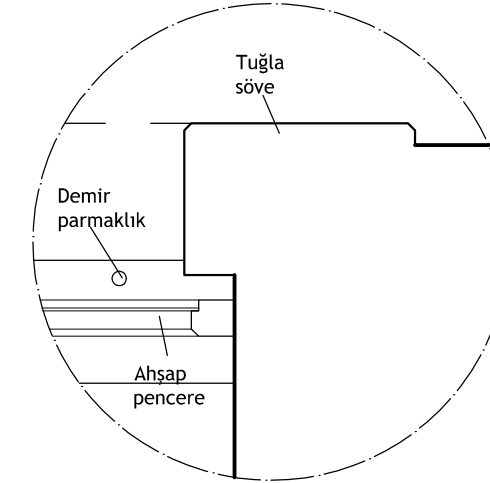
■ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
□ RESTORASYON

SATIŞ BİRİMİ VE OFİS
DETAYLAR

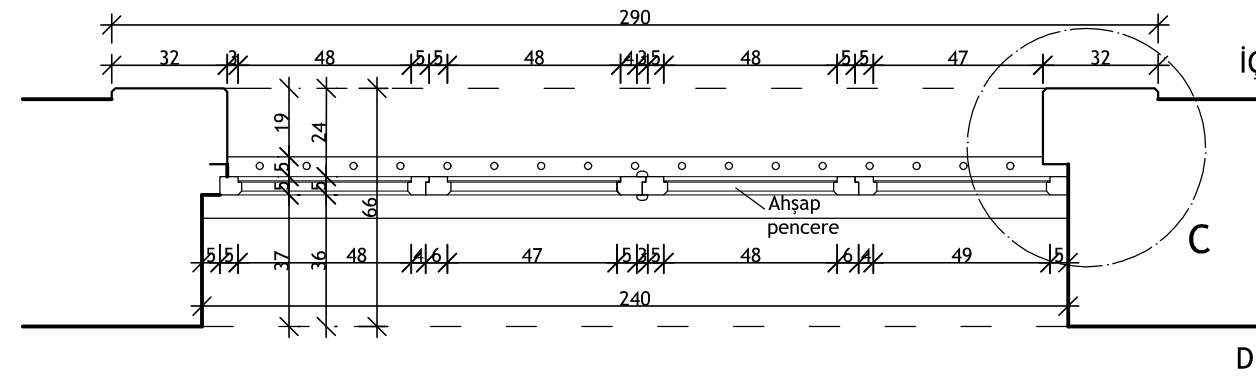
Z01 SATIŞ BİRİMİ ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI

İÇ GÖRÜNÜŞ

C DETAYI

ÜST PENCERE PLANI

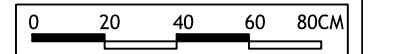
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

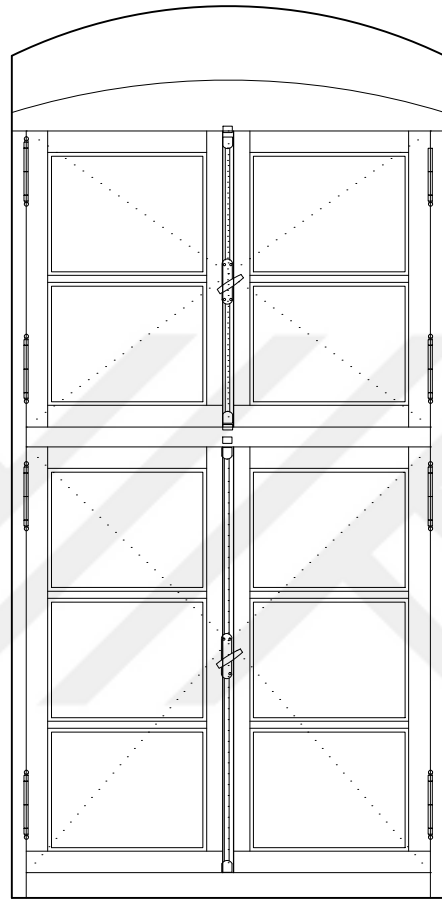

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

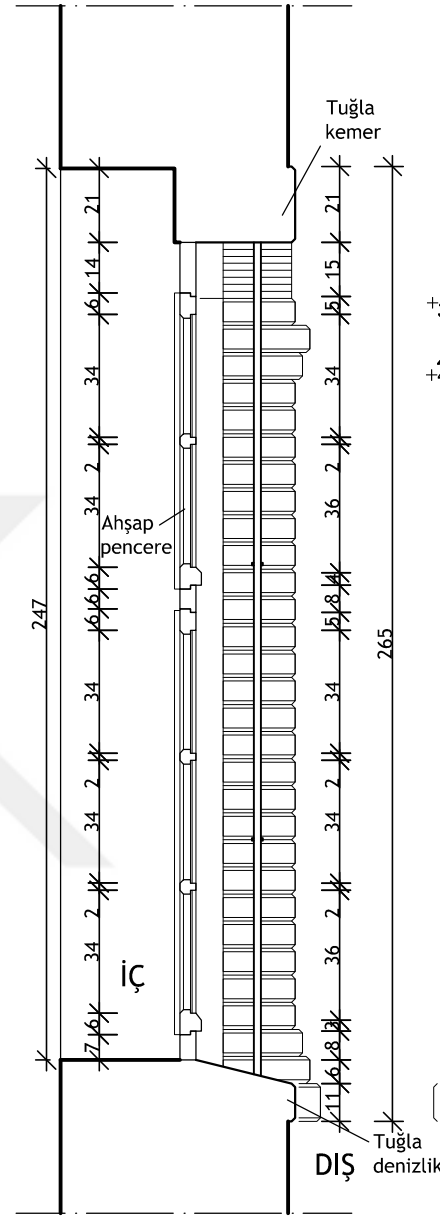
SATIŞ BİRİMİ VE OFİS
DETAYLAR

ANA GİRİŞ KAPISI DETAYI-B P.20

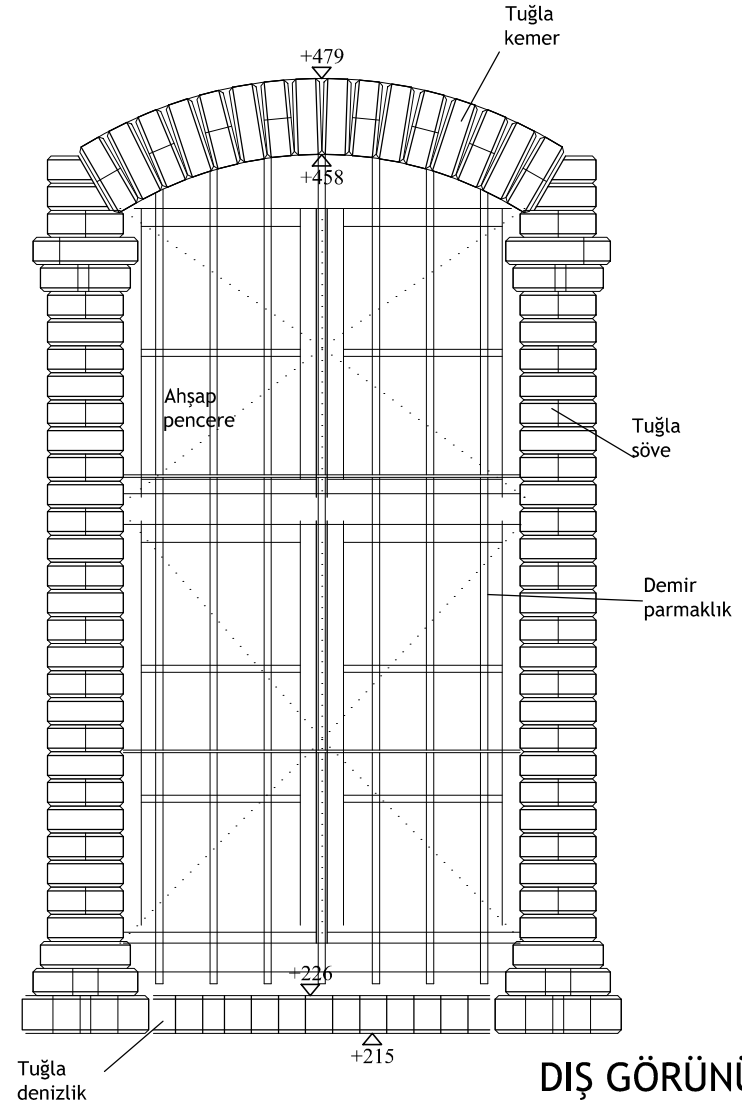
Z01 SATIŞ BİRİMİ P01 PENCERE DETAYI

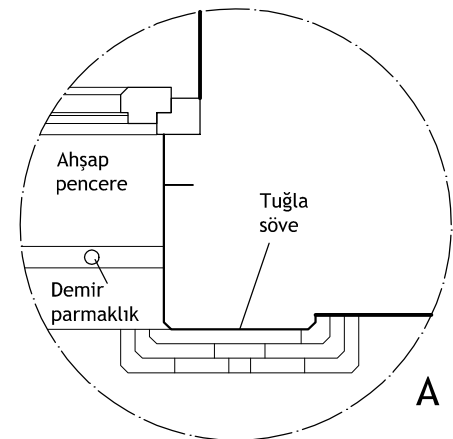
İÇ GÖRÜNÜŞ

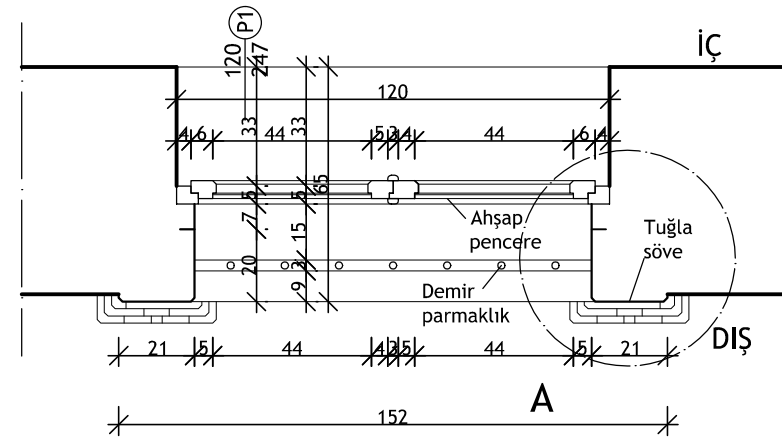
KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

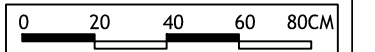
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TIRILYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

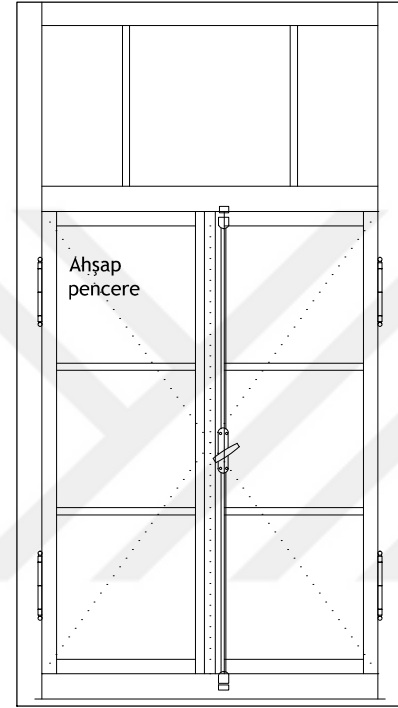

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

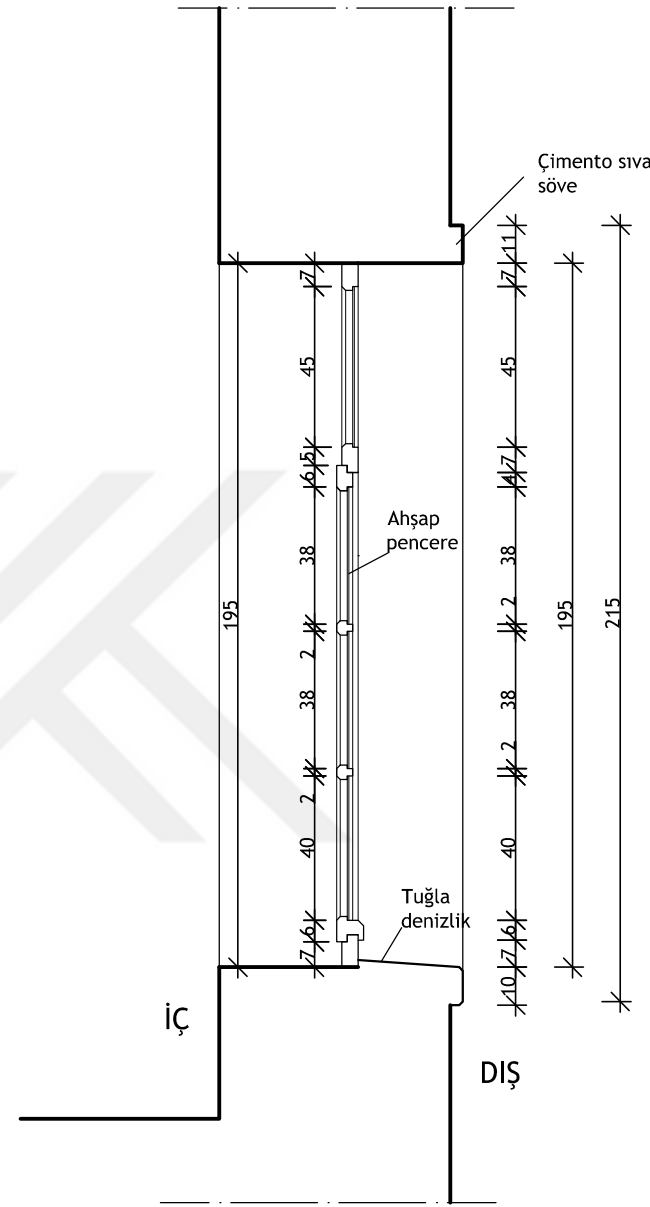
SATIŞ BİRİMİ VE OFİS
DETAYLAR

ZEMİN KAT PENCERE DETAYI | P.21

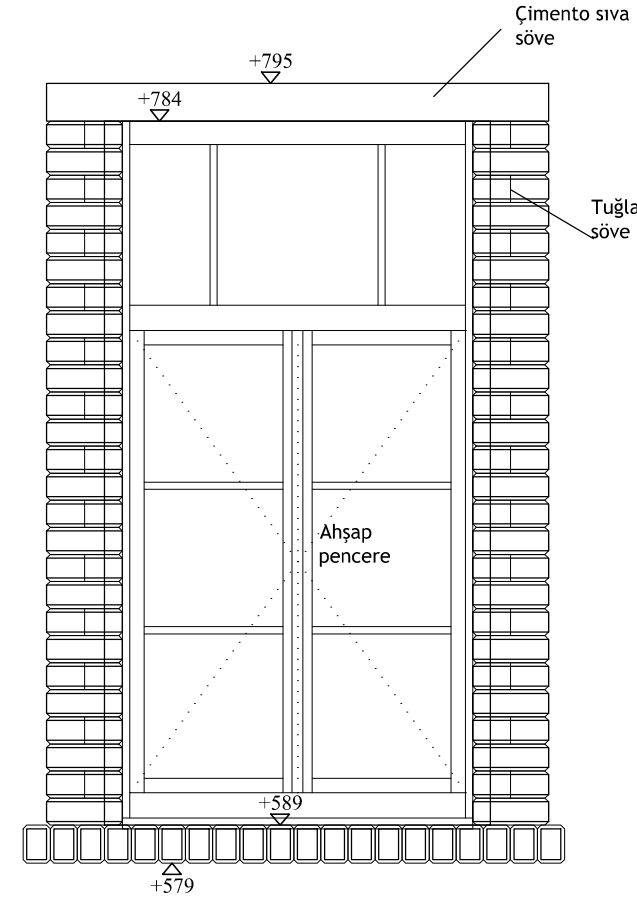
101 OFİS P07 PENCERE DETAYI

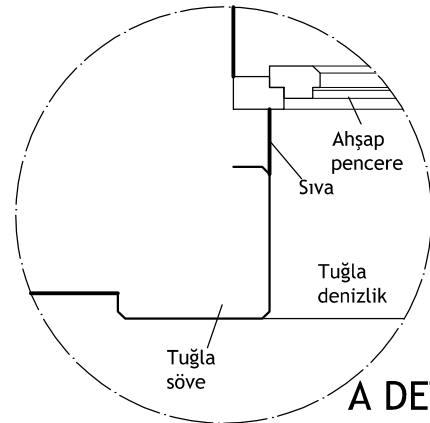
İÇ GÖRÜNÜŞ

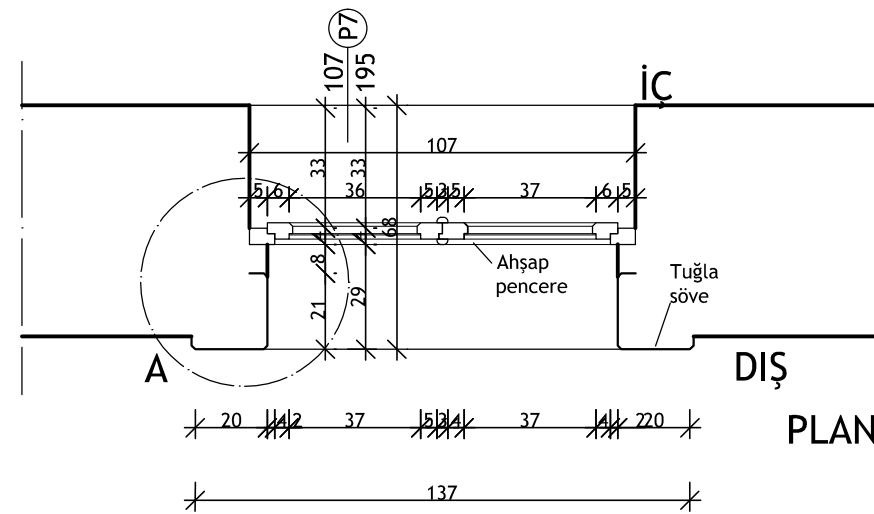
KESİT

DIŞ GÖRÜNÜŞ

A DETAYI

PLAN

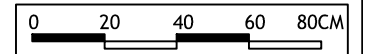
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

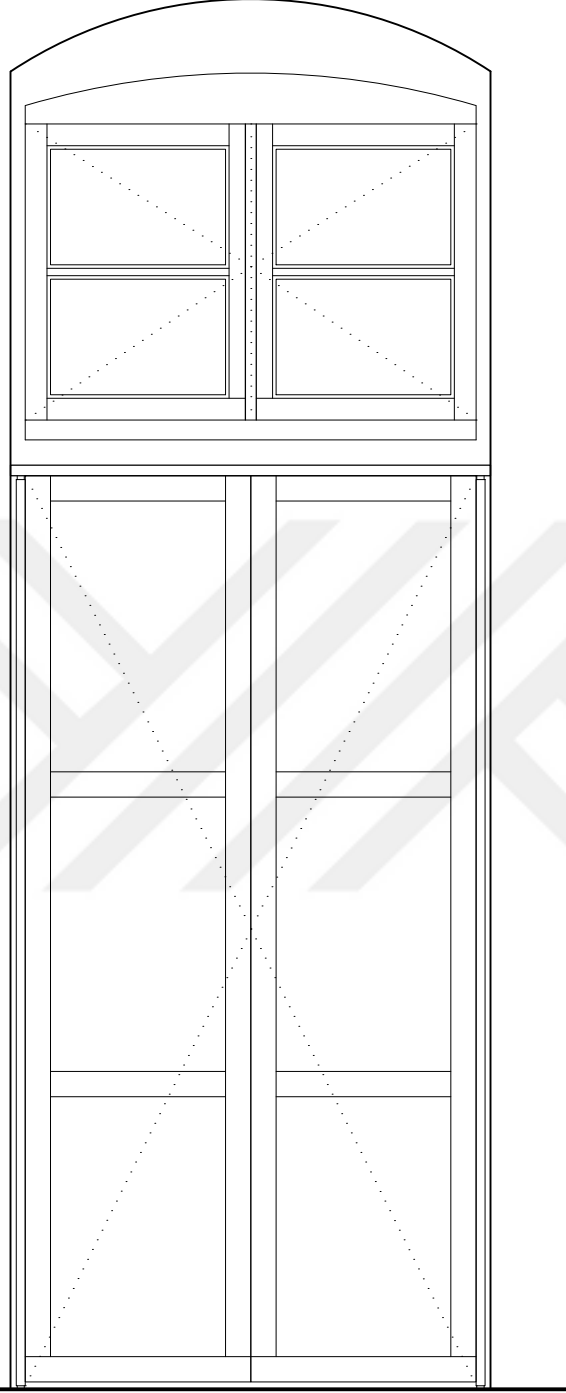
SATIŞ BİRİMİ VE OFİS
DETAYLAR

1.KAT PENCERE DETAYI

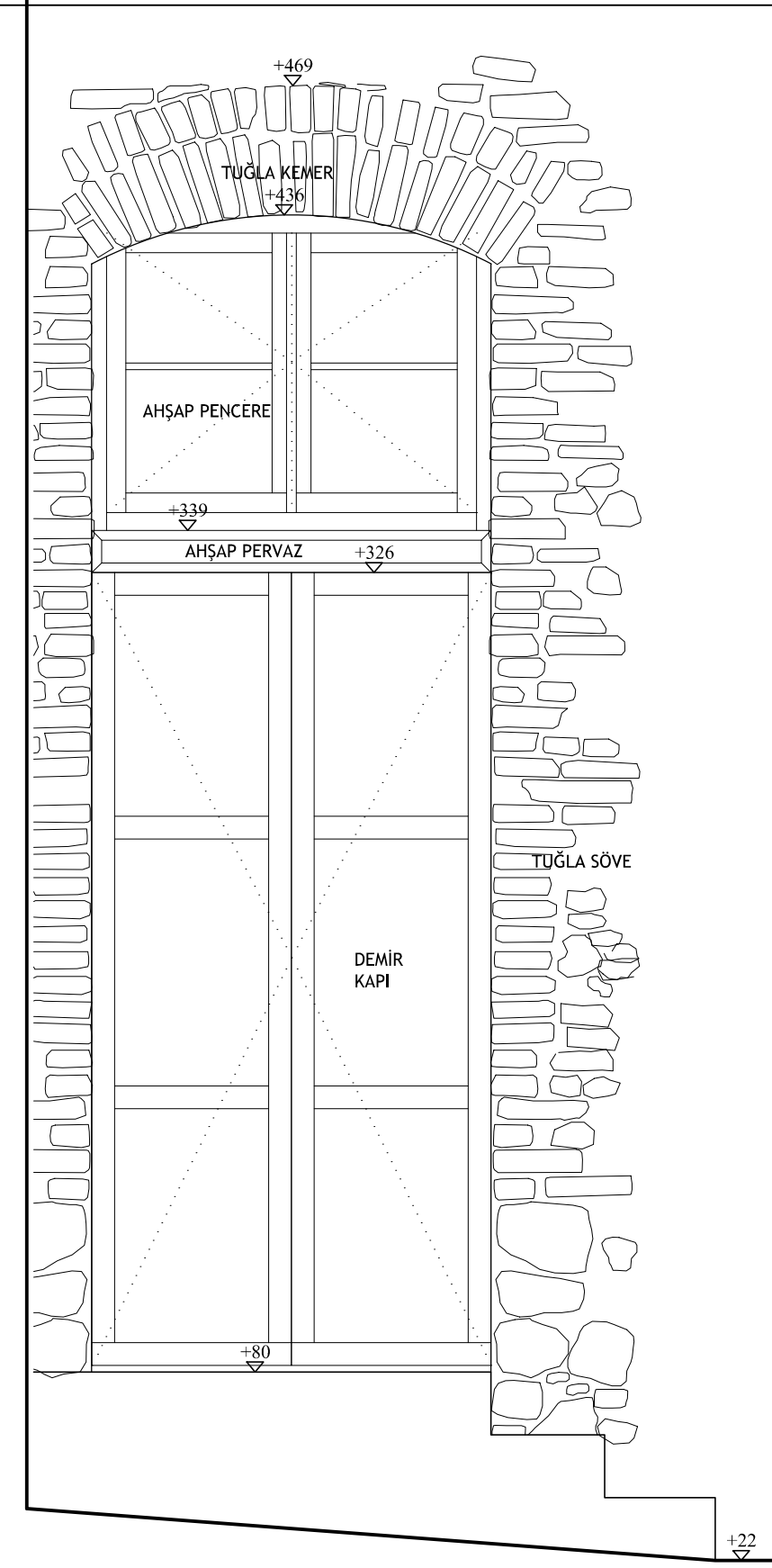
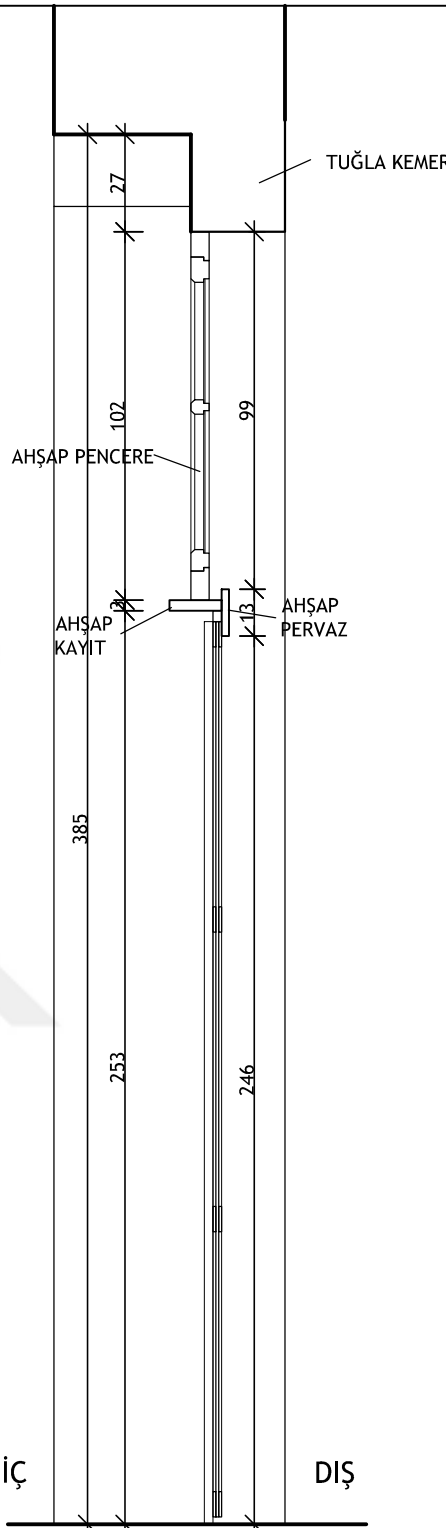
P.22

Z01 SATIŞ BİRİMİ K02 KAPI DETAYI

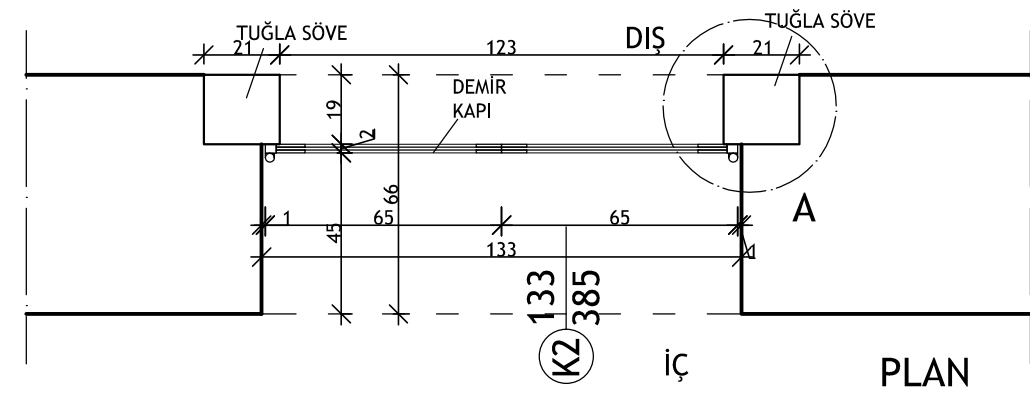
İÇ GÖRÜNÜŞ

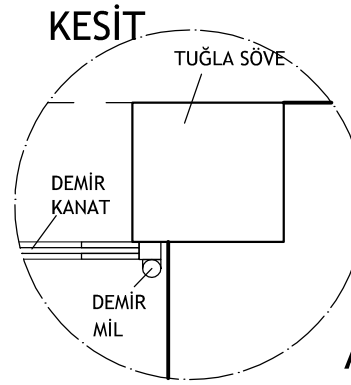
İÇ DIŞ

DIŞ GÖRÜNÜŞ

KESİT

A DETAYI

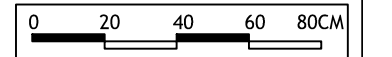
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

SATIŞ BİRİMİ VE OFİS
DETAYLAR

1.KAT PENCERE DETAYI

P.23

Z01 SATIŞ BİRİMİ P05 PENCERE DETAYI

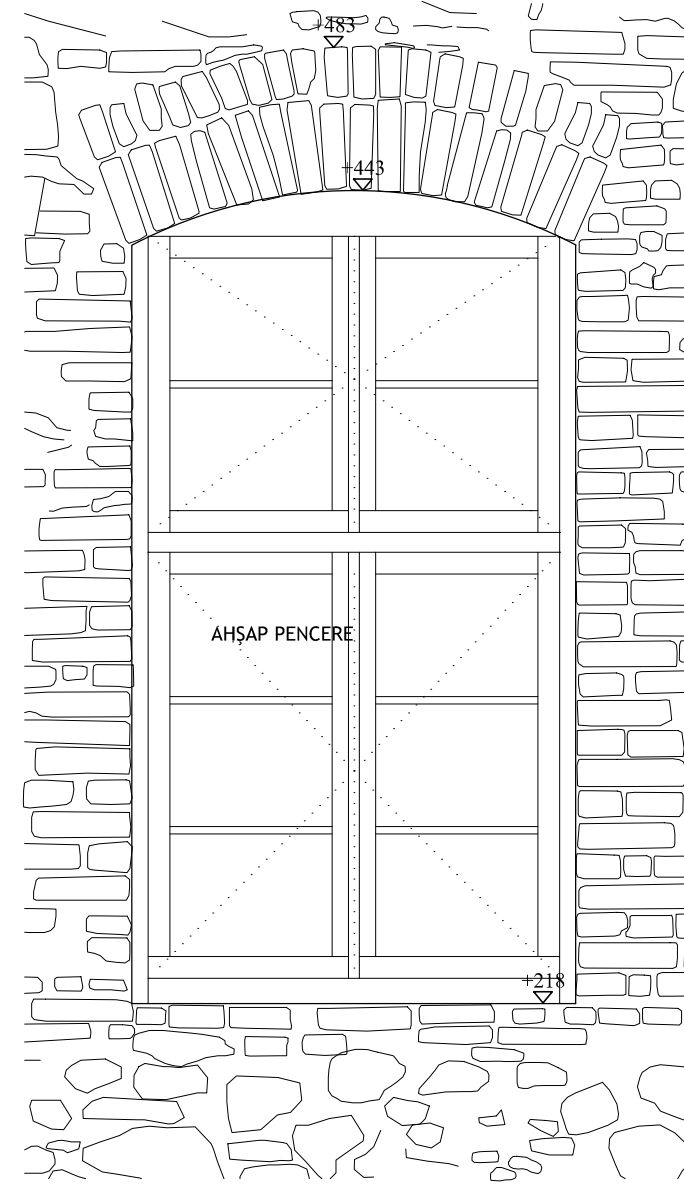
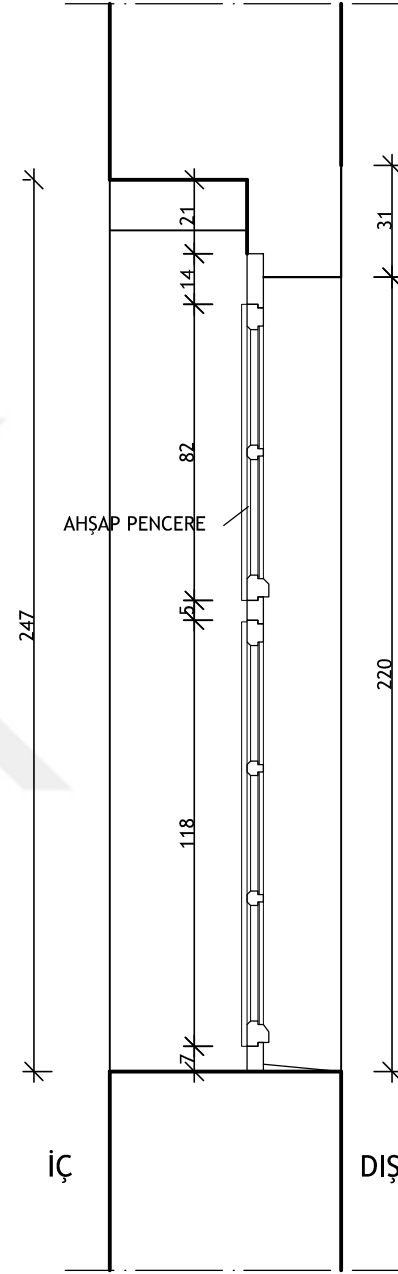
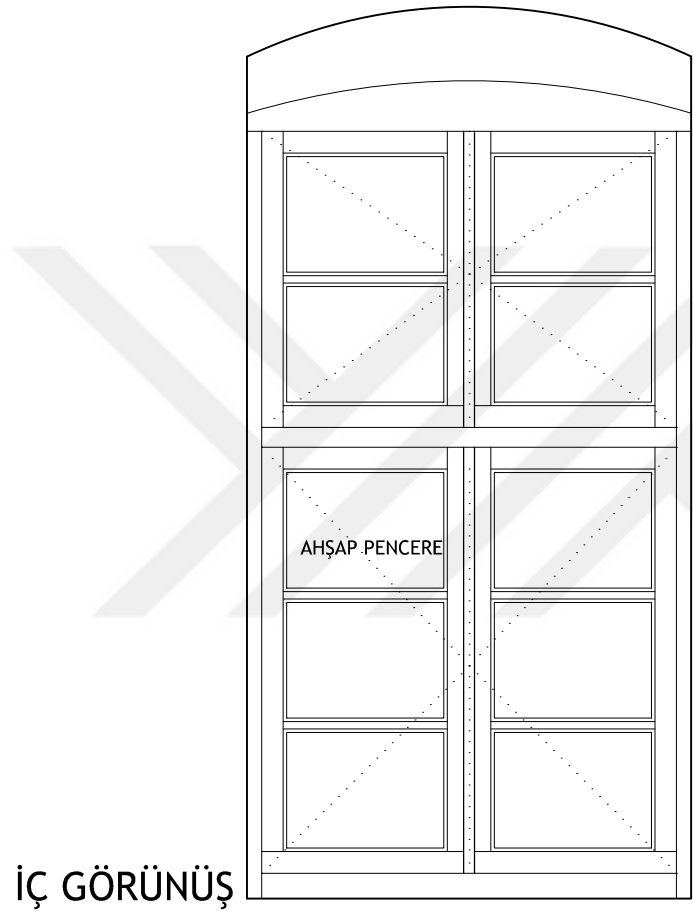
T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

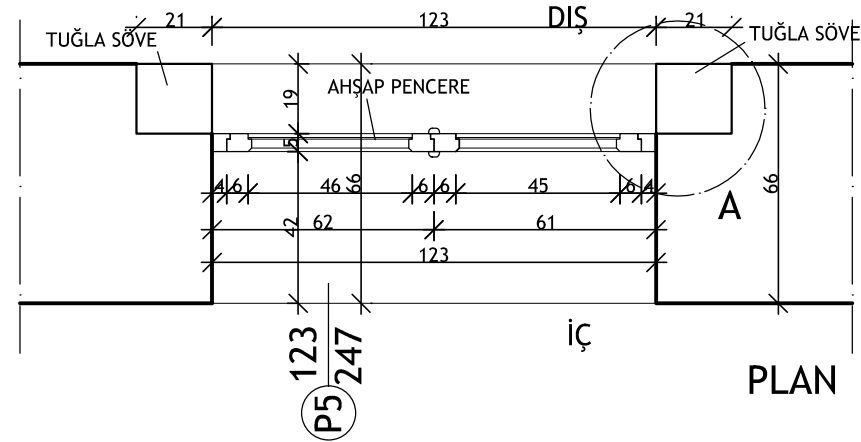
19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

İÇ GÖRÜNÜŞ

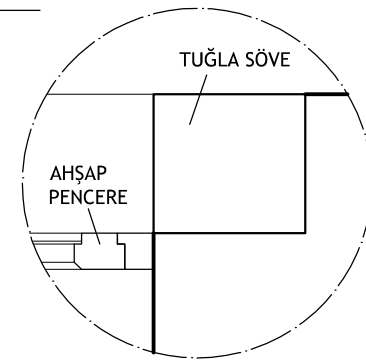
İÇ

DİŞ GÖRÜNÜŞ

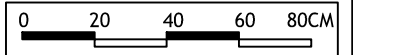

PLAN

KESİT

A DETAYI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

SATIŞ BİRİMİ VE OFİŐ
DETAYLAR

ZEMİN KAT PENCERE DETAYI | P.24

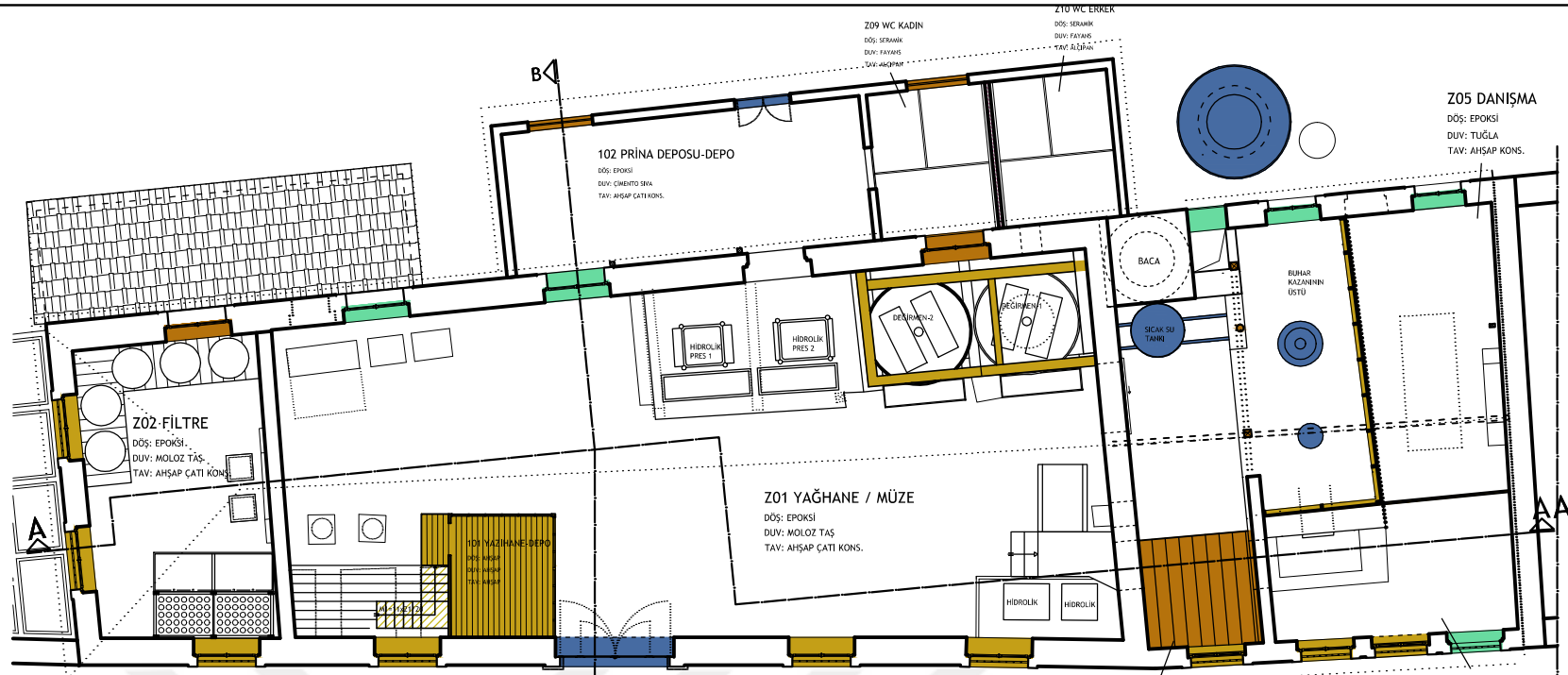
MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇILA YAP.
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMITLERİN TAMAMLANMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- BITKİLERİN TEMİZLENMESİ

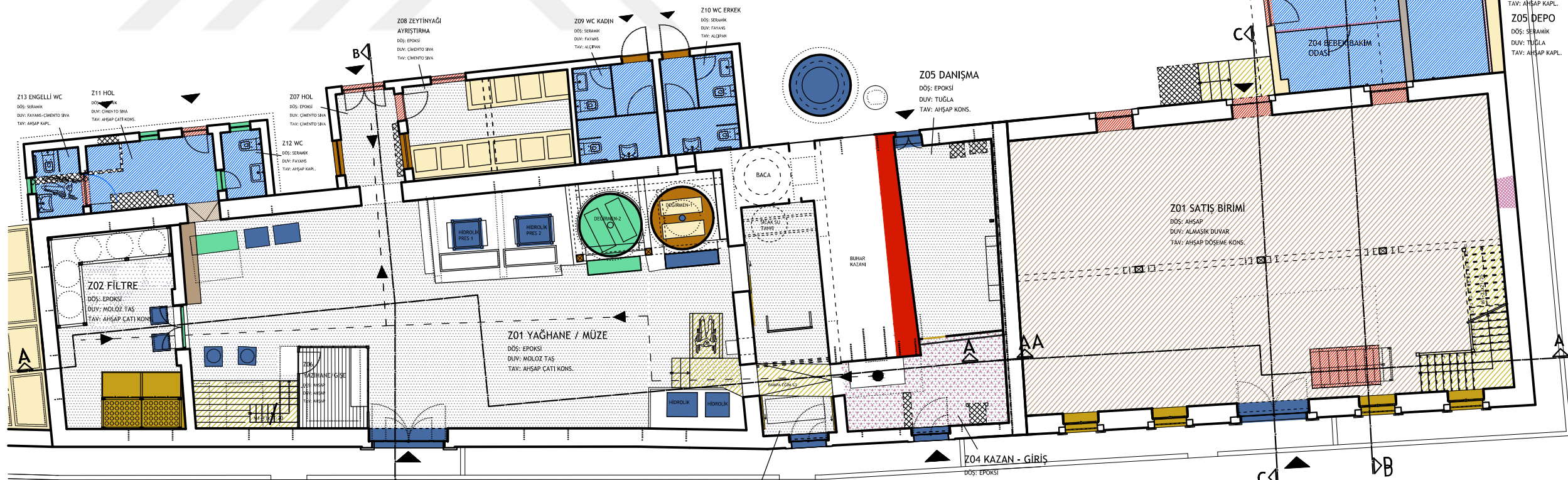
0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MÜDAHALE PAFTASI

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+3.50 KOTU)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
ZEMİN KAT PLANI
(+1.50 KOTU)

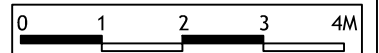
SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
ZEMİN KAT PLANI

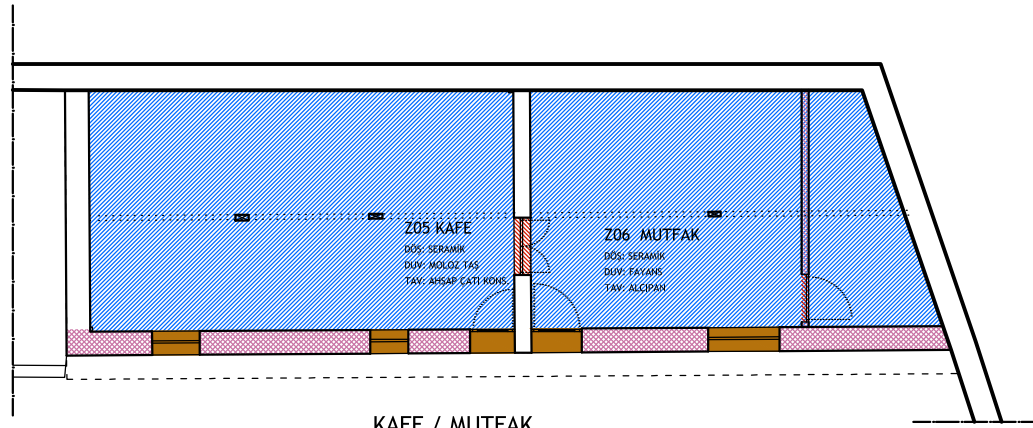
MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. CİLA YAP.
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- BITKİLERİN TEMİZLENMESİ
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

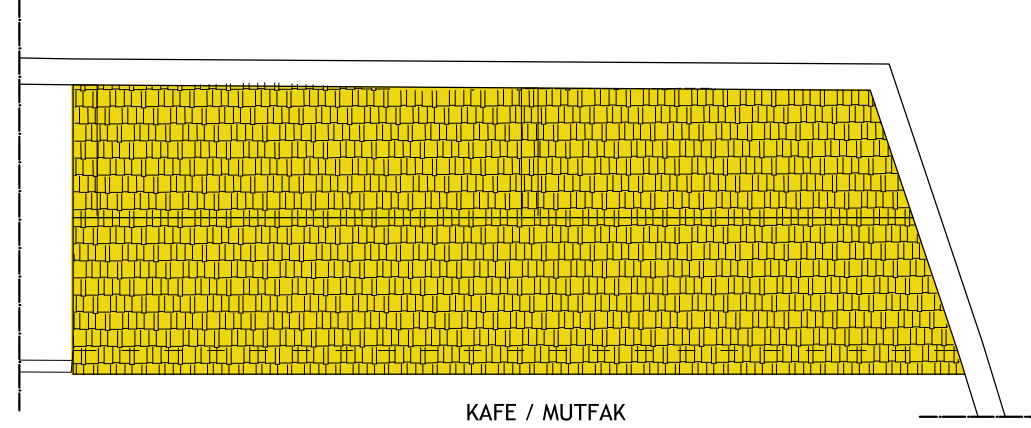

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

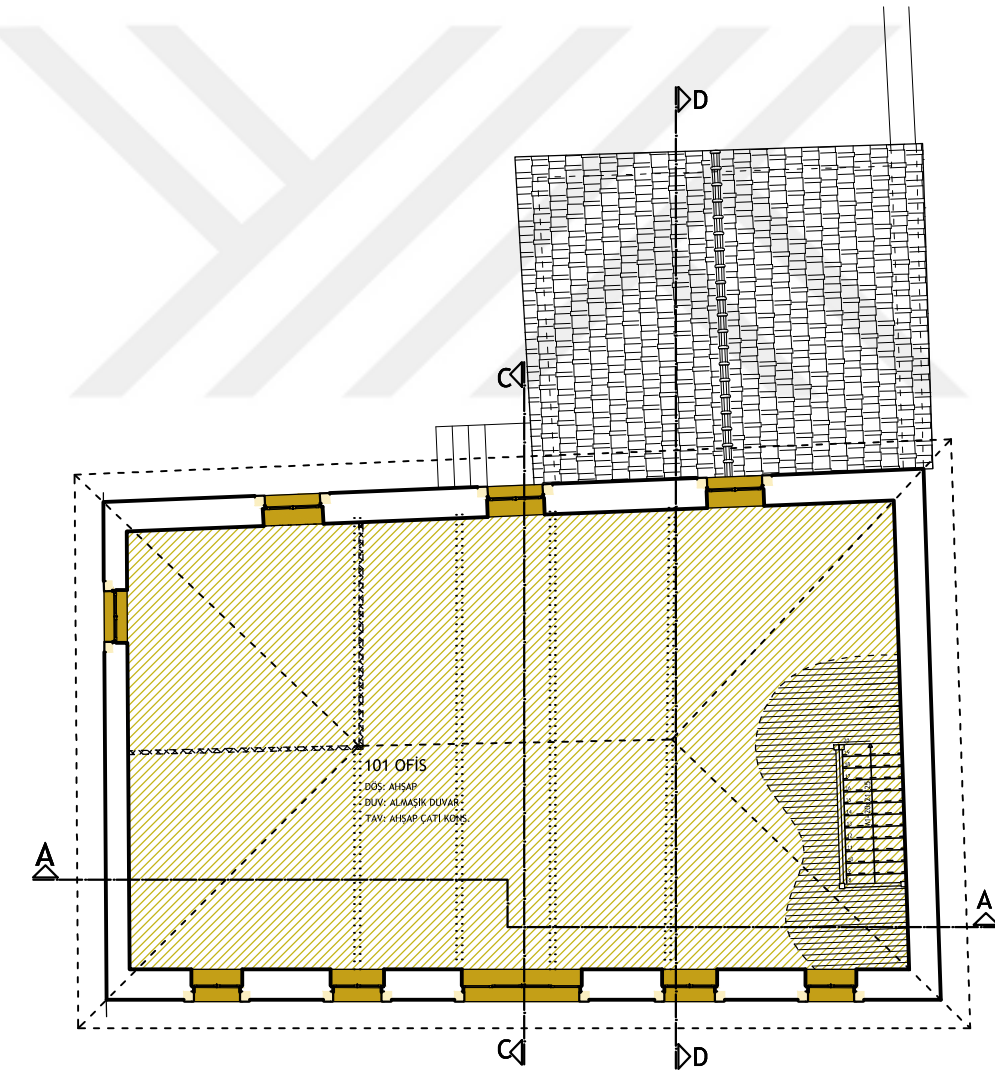
MÜDAHALE PAFTASI

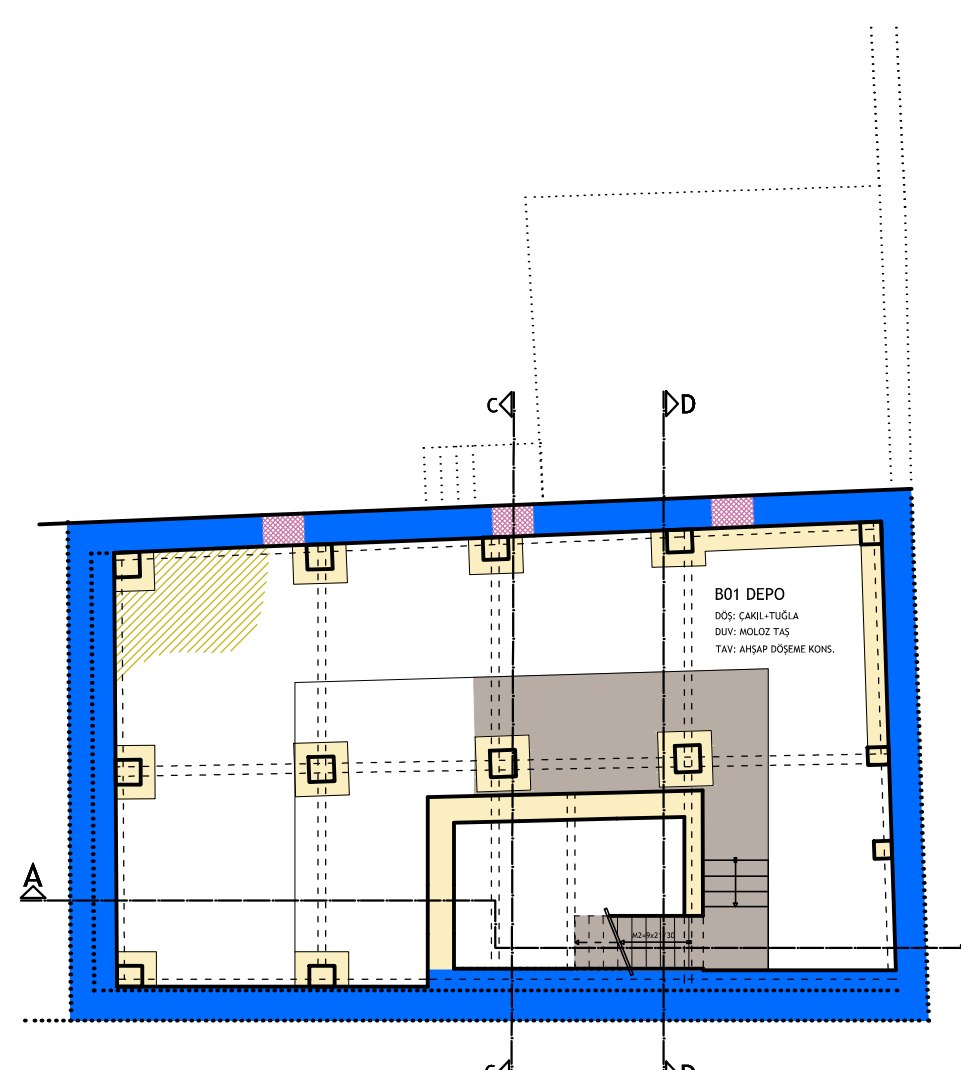
KAFE / MUTFAK
KAT PLANI

KAFE / MUTFAK
ÇATI PLANI

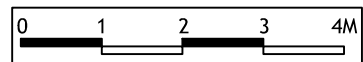
SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
1. KAT PLANI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
BODRUM KAT PLANI

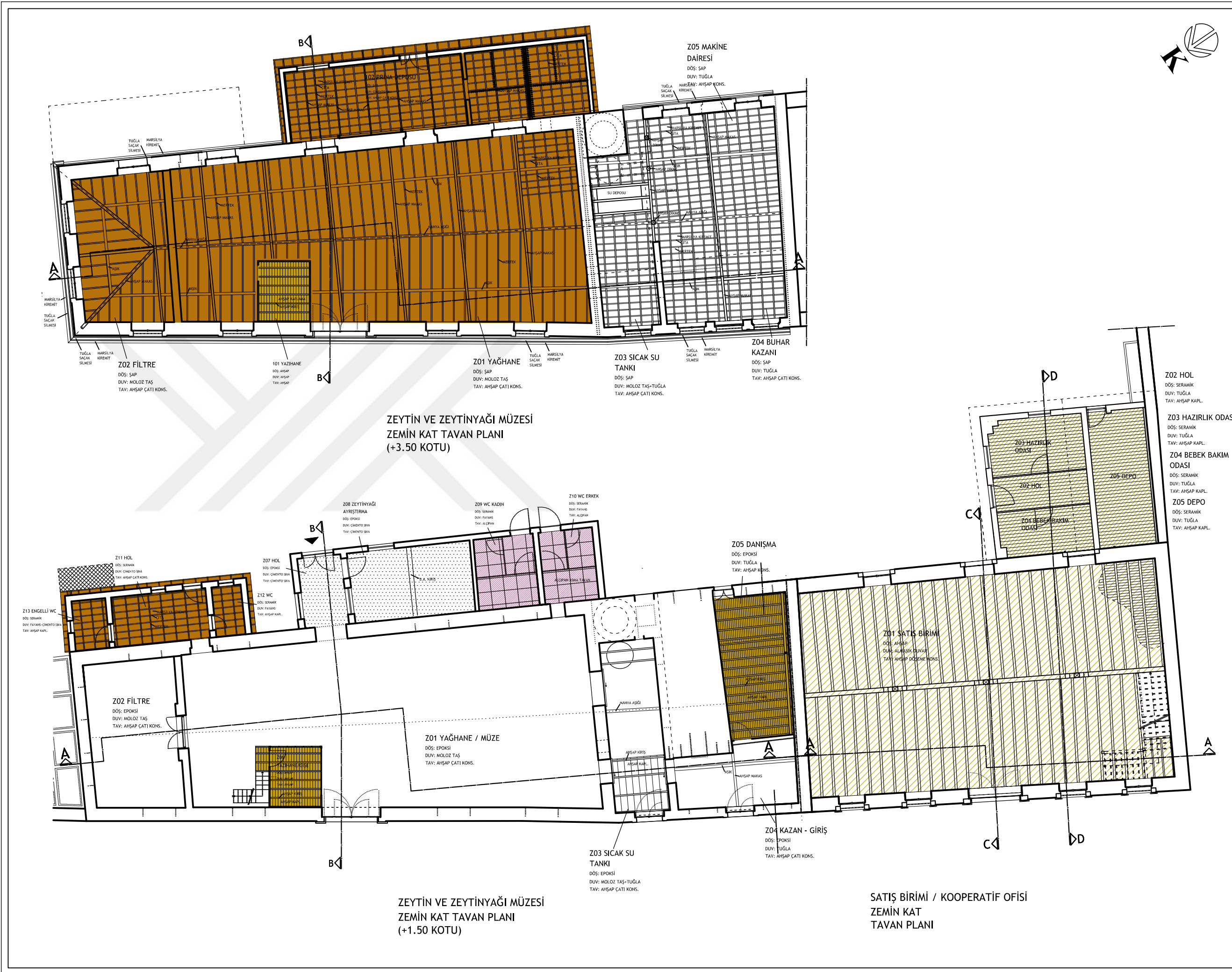
MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKŞİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇİLA YAP.
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKŞİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BİTKİLERİN TEMİZLENMESİ
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- SERAMİK KAPLAMA
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MÜDAHALE PAFTASI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

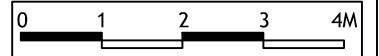
DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSIK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇİLA YAP.
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSIK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- BİTKİLERİN TEMİZLENMESİ
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

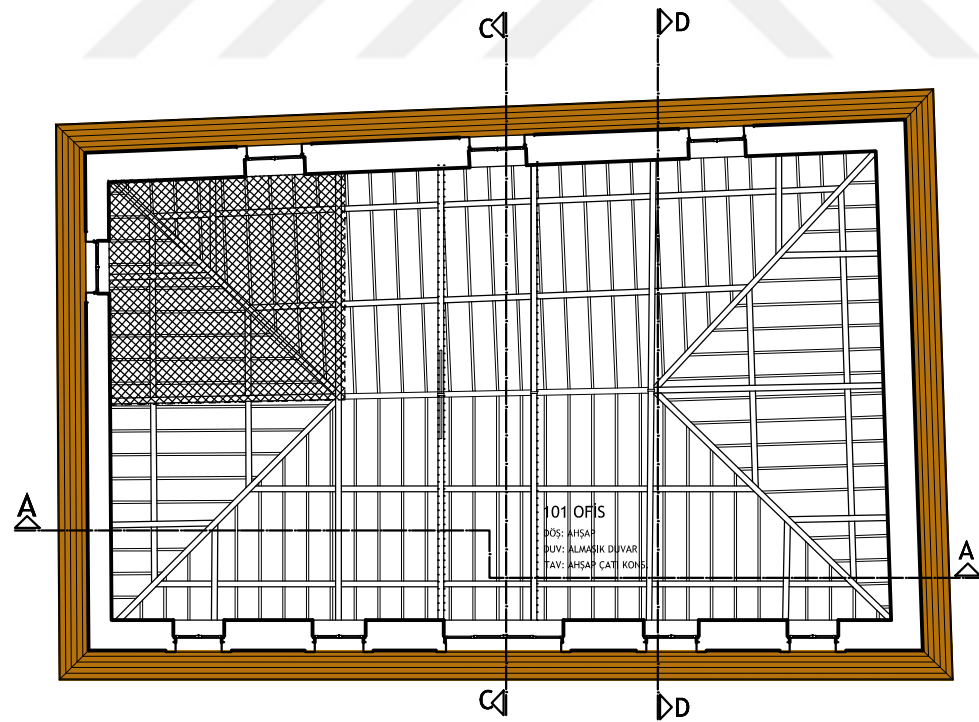
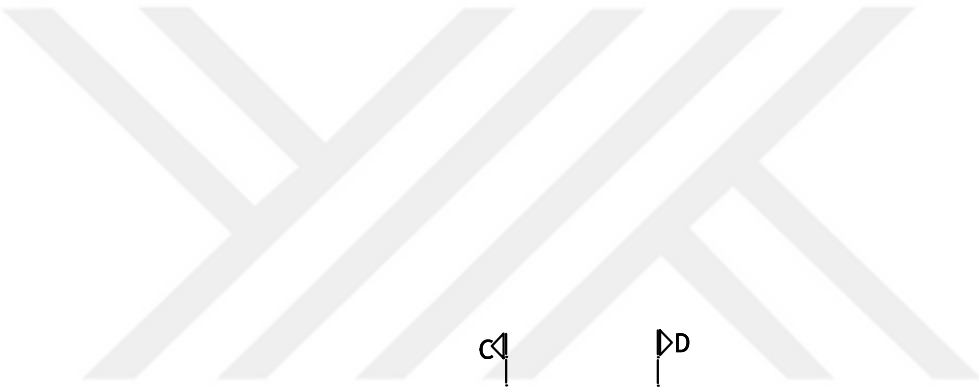

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

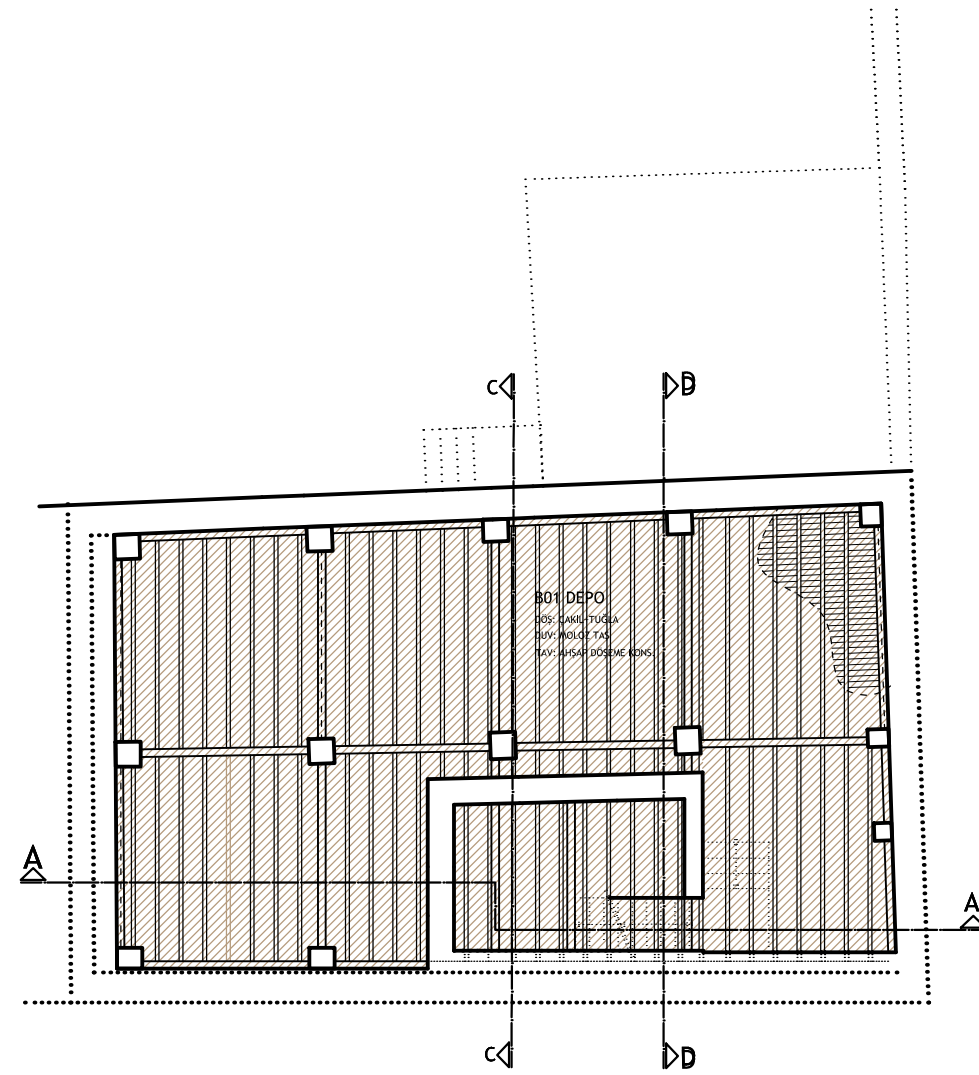
MÜDAHALE PAFTASI

TAVAN PLANLARI

P.04

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
1. KAT
TAVAN PLANI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
BODRUM KAT
TAVAN PLANI

T.C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI

DANIŞMAN:
DOÇ.DR.ÖZLEM KÖPRÜLÜ BAĞBANCİ

501212016
ELİF ACAR BİLGİN

19.YY ENDÜSTRİ YAPILARININ
KÜLTÜREL MİRAS OLARAK
DEĞERLENDİRİLMESİ: TİRİLYE'DE
ZEYTİNYAĞI FABRİKASININ
RESTORASYON PROJESİ
2015

MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇILA YAP.
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BİTKİLERİN TEMİZLENMESİ
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

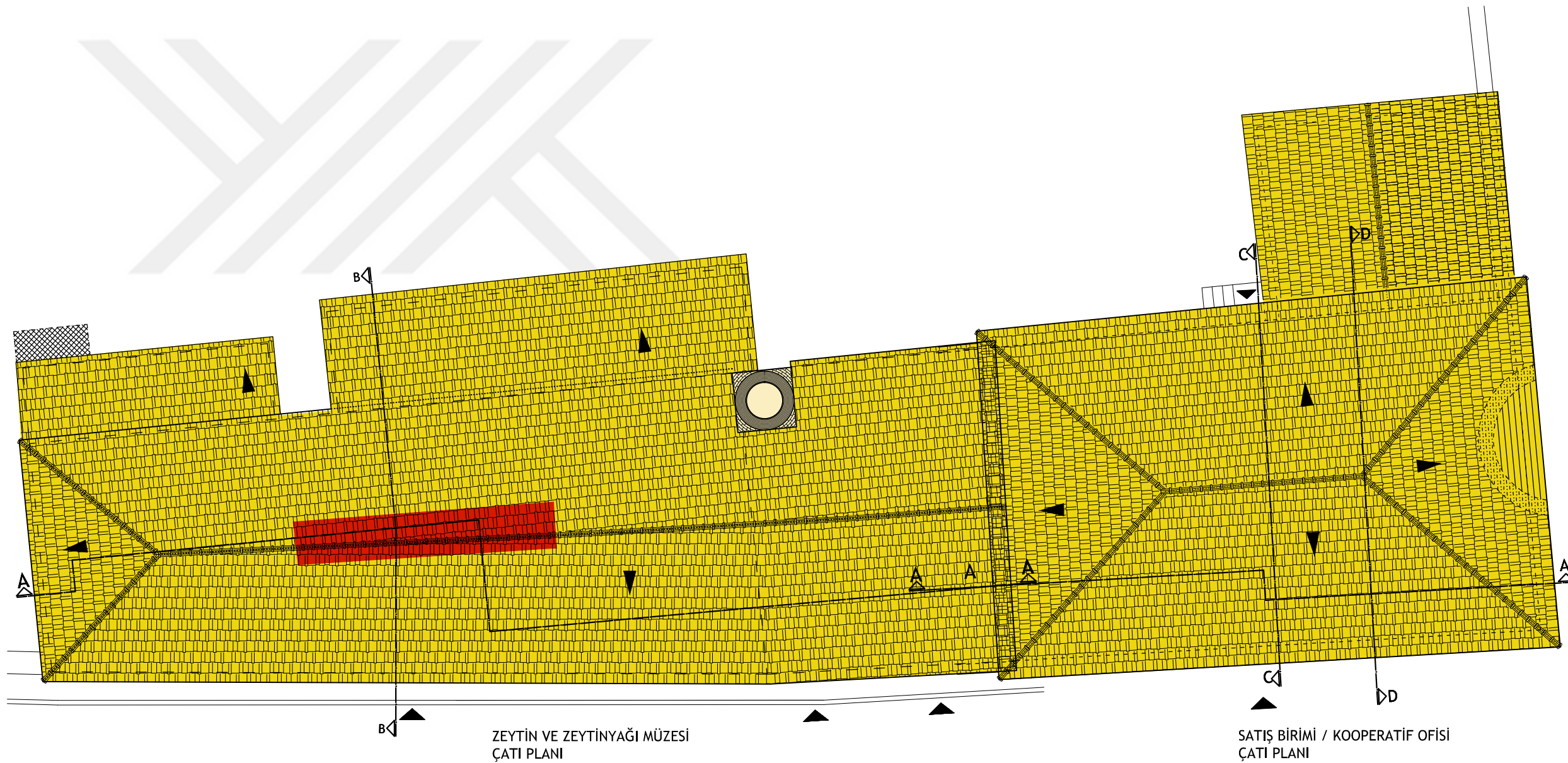
0 1 2 3 4M

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

MÜDAHALE PAFTASI

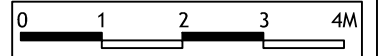
ÇATI PLANLARI

P.05

MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇILA YAP.
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- BİTKİLERİN TEMİZLENMESİ
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA

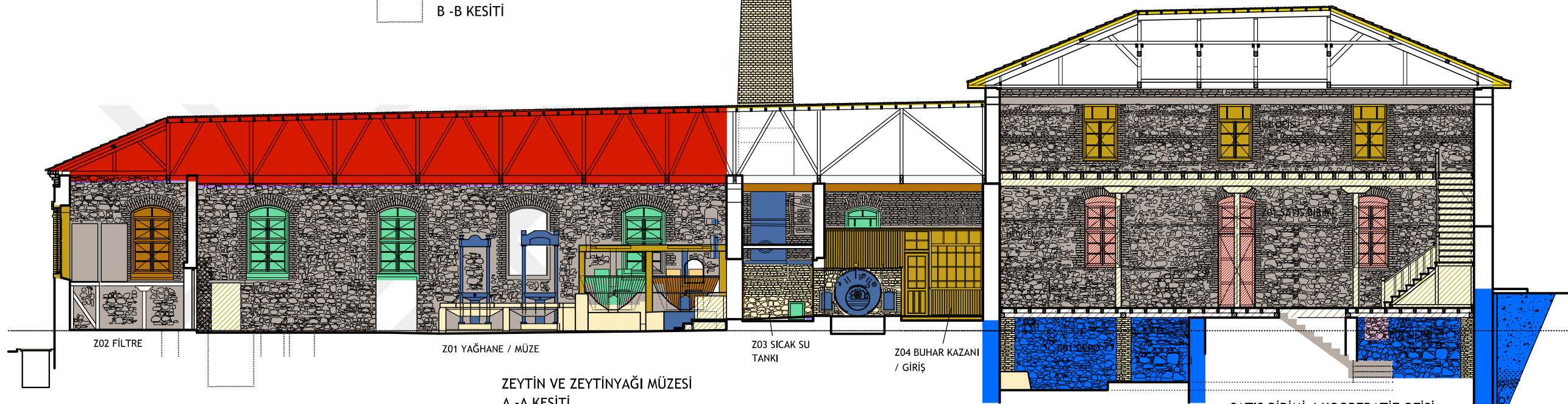

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

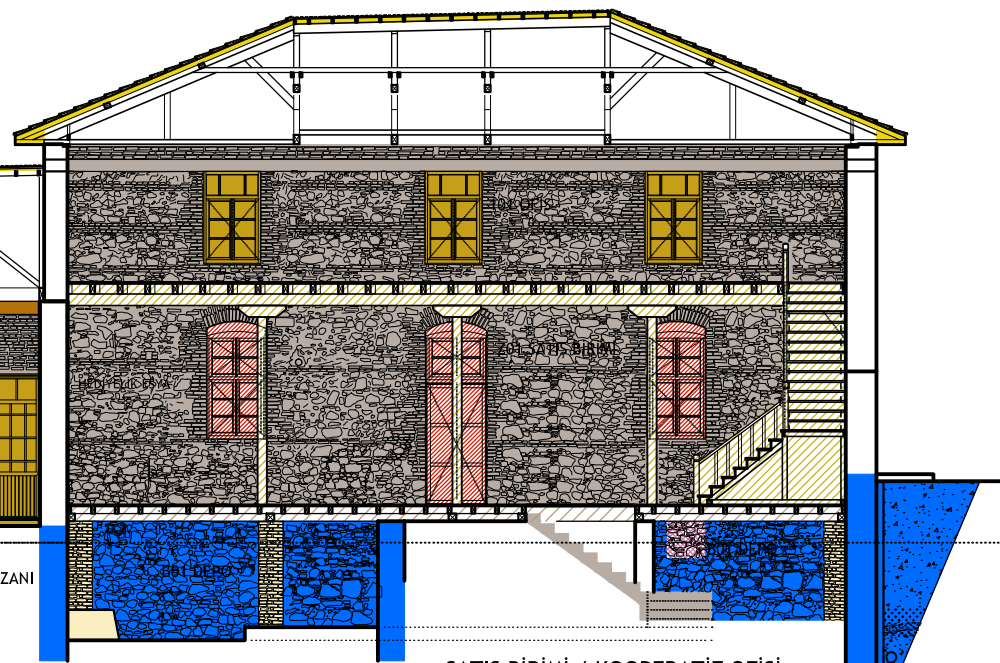
MÜDAHALE PAFTASI

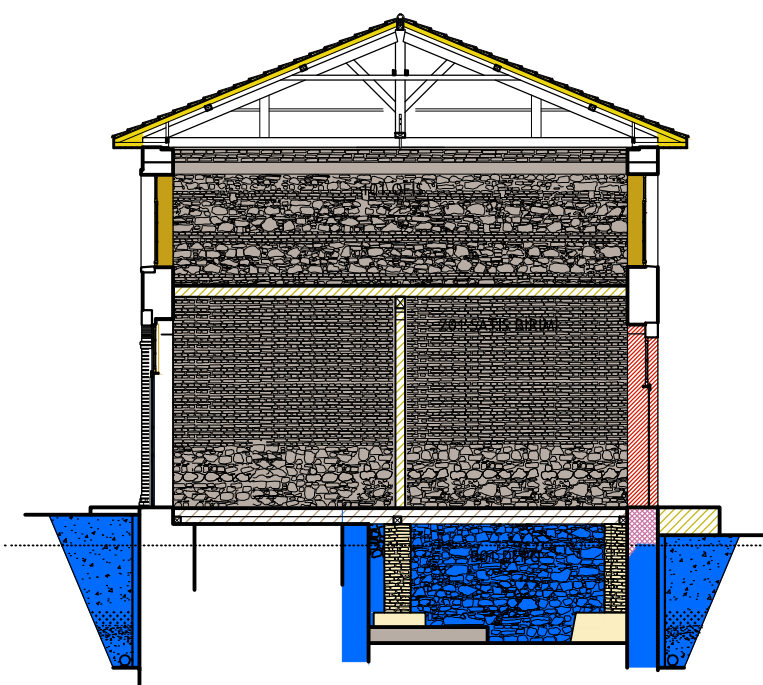
Z01 YAĞHANE / MÜZE
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
B - B KESİTİ

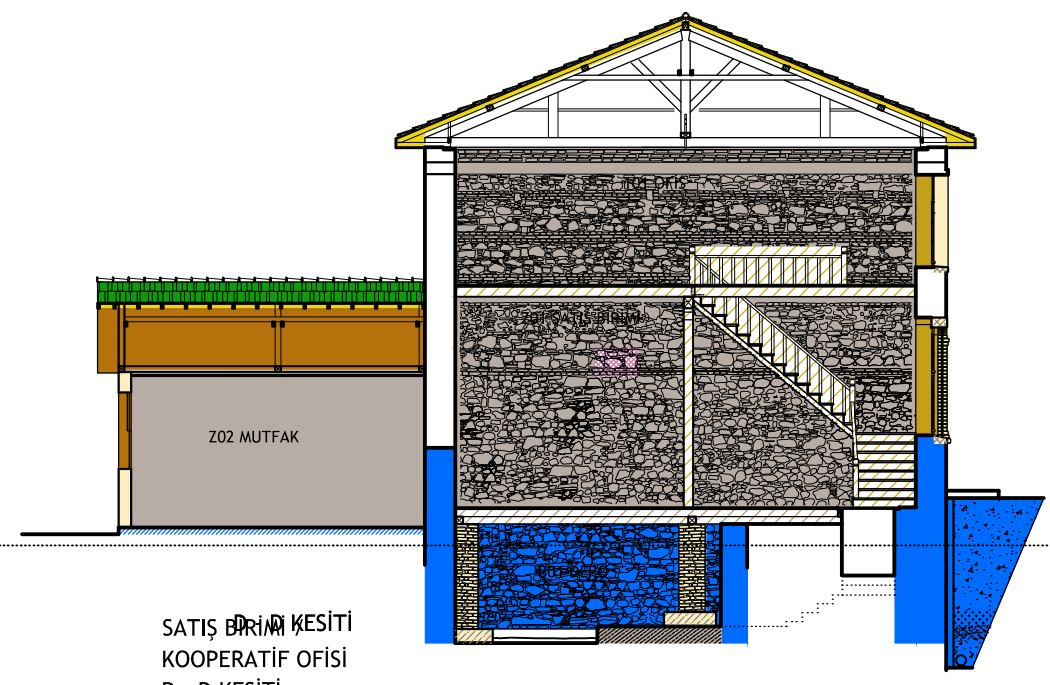
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
A - A KESİTİ

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
A - A KESİTİ

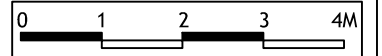
SATIŞ BİRİMİ /
KOOPERATİF OFİSİ
C - C KESİTİ

SATIŞ BİRİMİ KESİTİ
KOOPERATİF OFİSİ
D - D KESİTİ

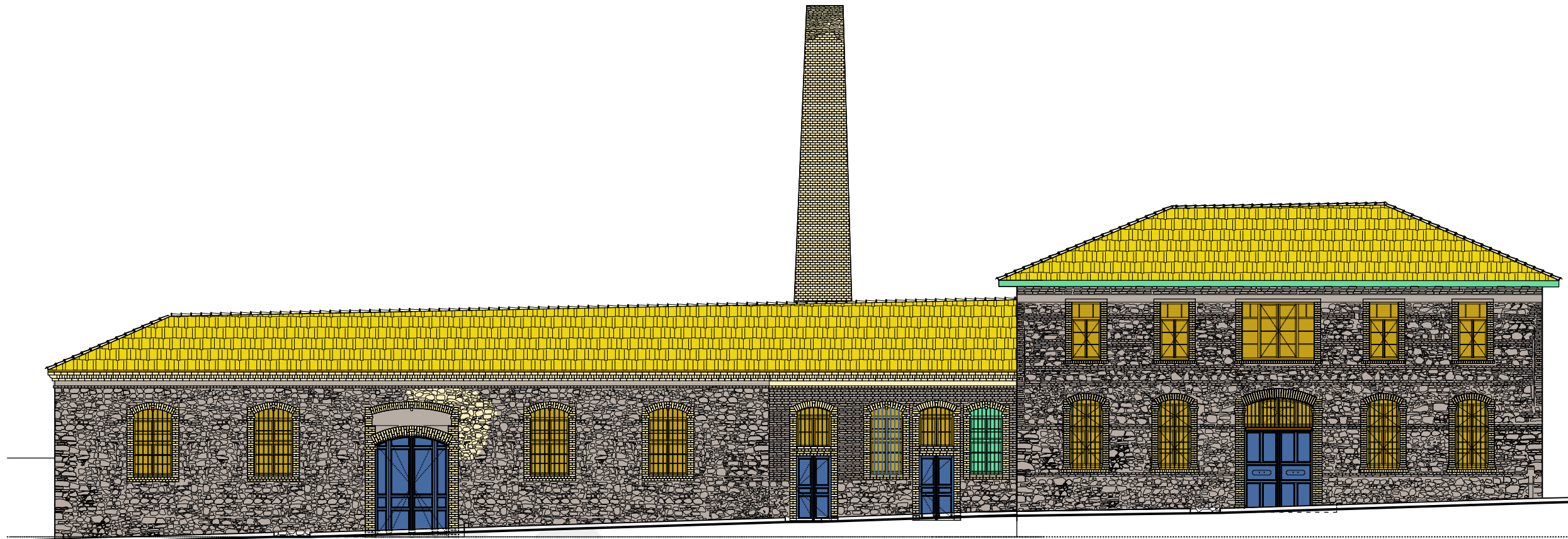
MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

- ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
- YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
- YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
- AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
- AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. ÇILA YAP.
- ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
- KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
- ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
- NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
- BİTKİLERİN TEMİZLENMESİ
- YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
- YENİDEN YAPIM (DÖŞEME-MERDİVEN-ENGELLİ RAMP.-KAPI BOŞ.GENİŞLET.)
- ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
- YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
- RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
- BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
- YENİ ALÇIPAN BÖLME
- SERAMİK KAPLAMA
- MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

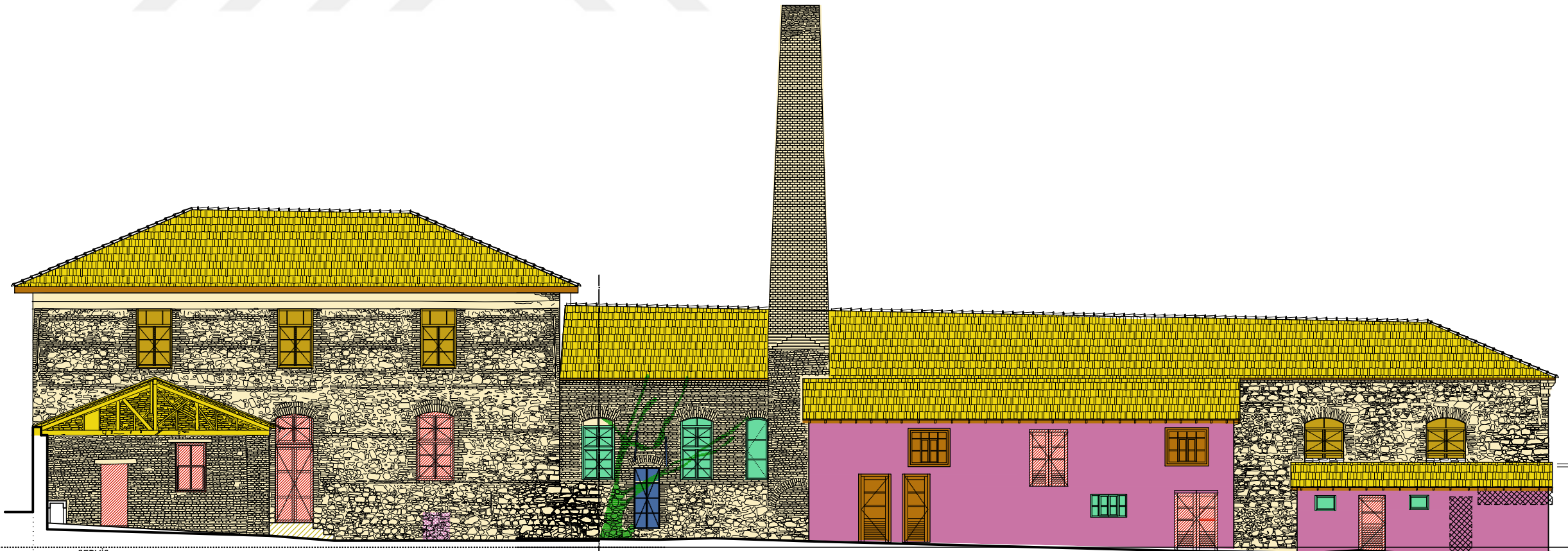
MÜDAHALE PAFTASI

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ

KUZEYBATI CEPHESİ
(ÖN CEPHE)

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ

SERVİS

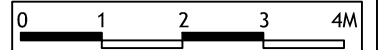
SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ
(ARKA CEPHE)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ

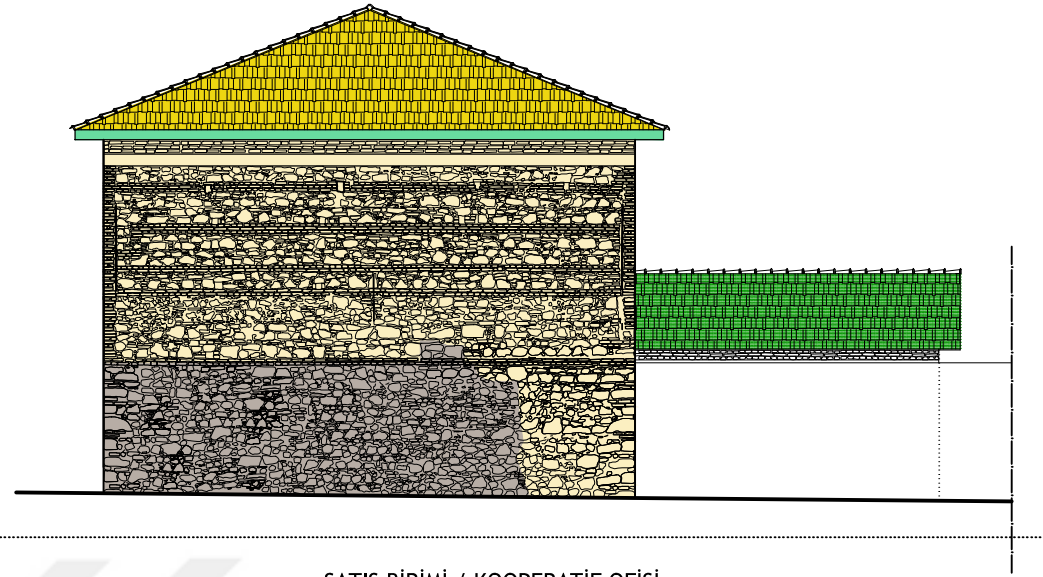
MÜDAHALE PAFTASI LEJANDI

ÖZGÜN MALZEME İLE TAMAMLAMA
YÜZEY TEMİZLİĞİ VE DERZ ONARIMI
AHŞAP ELEMANLARIN ÖZGÜN DETAYA UYGUN OLARAK YENİLENMESİ
ÇATIYA SU YALITIMI YAPILMASI VE EKSİK KİREMİTLERİN TAMAMLANMASI
KOROZYONUN TEMİZLENMESİ VE KORUYUCU BOYA YAPILMASI
ÇİMENTO SIVANIN KALDIRILMASI VE DERZ ONARIMI
NİTELİKSİZ EKLERİN KALDIRILMASI
BITKİLERİN TEMİZLENMESİ
YAPISAL BOZULMANIN DÜZELTİLMESİ
YÜZEY KAYBININ ÖZGÜN MALZEME İLE ONARIMI
AHŞAP MALZ. BOYA RASPASI, EKSİK ELEMANLARIN TAM. VE KOR. CİLA YAP.
RUTUBETİN GİDERİLMESİ / DRENAJ YAPILMASI
BETONARME DÖŞEMENİN SÖKÜLMESİ VE YERİNE AHŞAP DÖŞEME YAPILMASI
YENİ KAPI / PENCERE YAPIMI
YENİDEN YAPIM - DÖŞEME
YENİ ALÇIPAN BÖLME
SERAMİK KAPLAMA
ÖZGÜN MALZEME İLE DUVAR ONARIMI
MEVCUT ŞAP ZEMİN ÜZERİNE SİYAH EPOKSİ YAPILMASI

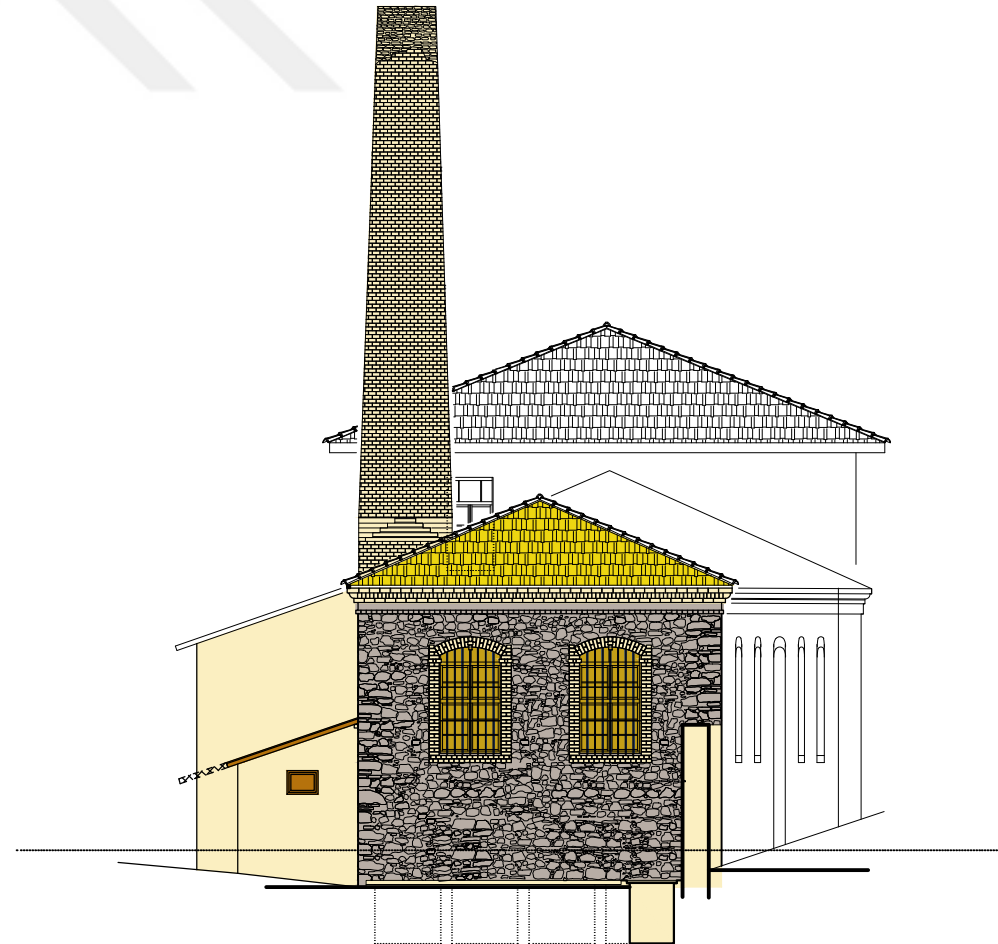

□ RÖLÖVE
□ RESTİTÜSYON
■ RESTORASYON

MÜDAHALE PAFTASI

SATIŞ BİRİMİ / KOOPERATİF OFİSİ
GÜNEYBATI CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI MÜZESİ
KUZEYDOĞU CEPHESİ
(SOL YAN CEPHE)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Elif ACAR BİLGİN

Doğum Yeri ve Tarihi : Borçka

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Ümraniye Anadolu Lisesi 2004

Lisans : Yıldız Teknik Üniversitesi 2004-2009

Yüksek Lisans : Uludağ Üniversitesi 2013-2015

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : Özel Mimarlık Ofisleri 2009-2012

: Uludağ Üniversitesi 2013-

İletişim (e-posta) : acarelf@gmail.com

Yayınları :

Köprülü Bağbancı Ö., Acar Bilgin E., 2013. Bursa Görükle Köyü'nde Bulunan Sivil Mimarlık Örneği Yapıların Yapım Teknikleri Açısından İncelenmesi. 4.Tarihi Yapıların Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu, 27-29 Kasım 2013, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Köprülü Bağbancı Ö., Bağbancı B., Acar Bilgin E., 2014. Ahşap Yapıların Çatı ve Cephe Detaylarının Bursa Görükle Köyü Örneklerinde İncelenmesi. 7. Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu, 3-4 Nisan 2014, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Acar Bilgin E., Duman H.C., 2014. Yapı Kredi Bankası Bursa Şubesi Binası. DOCOMOMO- Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları 10. Poster Sunuşları, 31 Ekim-2 Kasım 2014, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Duman H.C., Acar Bilgin E., 2014. Bursa Tayyare Kültür Merkezi. DOCOMOMO- Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları 10. Poster Sunuşları, 31 Ekim-2 Kasım 2014, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Acar Bilgin E., Köprülü Bağbancı Ö., 2014. Tirilye Zeytinyağı Fabrikası Restorasyon Projesi. Uludağ Üniversitesi 4.Bilgilendirme ve Arge Günleri, 11-13 Kasım 2014, Bursa.